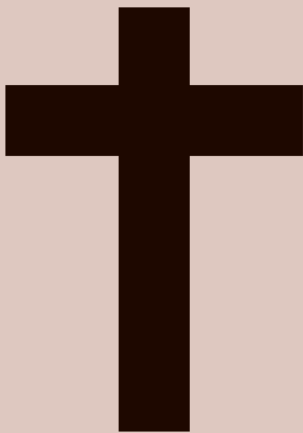


Tachi ak'õre
pedee



New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

Tachi ak'õre pedee

New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Epena

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epena

sja

Colombia

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Epena

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
1e08d4cb-71aa-5440-b08f-b522fabb6441

Contents

San Mateo	1
San Marcos	63
San Lucas	103
San Juan	167
Hechos	215
Romanos	270
1 Corintios	300
2 Corintios	327
Gálatas	346
Efesios	357
Filipenses	367
Colosenses	374
1 Tesalonicenses	381
2 Tesalonicenses	387
1 Timoteo	391
2 Timoteo	399
Tito	405
Filemón	409
Hebreos	411
Santiago	432
1 San Pedro	441
2 San Pedro	450
1 San Juan	455
2 San Juan	463
3 San Juan	465
San Judas	467
Apocalipsis	470

SAN MATEO

San Mateopa Pedee Pia P'áda

San Mateopa na pedee pia p'áji. Ichiaba t'íjarapachida Leví. Judío paji. Jesucristo ome nipapachi. Na pedee pia p'ádade Mateopa jara bi Jesús Tachi Ak'órepa pèida eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atamerā Tachi Ak'órepa jaradak'a judiorā chonaarāmaa Antigo Testamento apatade. Audú jara bi Jesupa jarateepatade. Irua eperāarāmaa ūraapachi; chi k'öp'āyoorāmaa jarateepachi; nepiripachi ne-inaa jarateeit'ee māk'aapa jarapachi sāga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'öre jua ek'ari p'anapataarā.

Naapiara Mateopa jara bi Jesús chonaarāwedapema judiorā ēreerādeepa uchiada; iru t'oda māk'aapa treinta años wāyaap'eda, Juan Bautistapa irude jarateeda (caps. 1.1–3.12). Jara bi Juanpa Jesús ewaa jaratee beek'āri (caps. 3.13–4.25). Jara bi Jesupa jarateepata Galilea eujāde: ūraa jarateeda ee bide nipak'āri (caps. 5–7); ne-inaa ooda eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa (caps. 8–9); ichi k'öp'āyoorā doce jir'it'erada (cap. 10); awaraa ūraa jarateeda Galileade (caps. 11–12); awaraa nepirida jarateeit'ee (cap. 13) māk'aapa Rey Herodepa ooda Jesupa jarateepatade ūrik'āri (cap. 14.1–12). Jara bi Jesús nipapata awaraa eujāde (caps. 14.13–17.20); ichia t'ēe ooda Galilea eujāde (caps. 17.21–18.35) māk'aapa wāda Jerusalendee (caps. 19–20); ichia mama ooda māk'aapa jarateeda (caps. 21.1–26.13). Jara bi iru jita atadap'eda, ateadap'edaa judiorā poroorā k'īrapite māk'aapa iru peet'aadap'edaa (caps. 26.14–27.66). T'ēepai jara bi iru chok'ai p'irabaida māk'aapa pedee t'ēe jarada ijāpataarāpa iru ūraa jarateenadamerā na p'ek'au eujā jōmaade (cap. 28).

Jesucristo ēreerā t'í p'áda (Lc 3.23-38)

¹ Jesucristo uchijai chonaarāwedapema Rey Daviddeepa māk'aapa Abrahamdeepa. Chonaarāwedapemaarāpa iru ēreerā t'í p'ājida ichi t'ēepemaarāpa k'awaadamerā k'airādeepa uchijai.

² Abraham Isaac ak'öre paji. Isaac Jacob ak'öre paji. Jacob Judá ak'öre paji māk'aapa Judá ipemaarāde ichiaba.

³ Judá Fares māk'aapa Zara ak'öre paji. Āchi nawe Tamar paji. Fares Hesrón ak'öre paji. Hesrón Aram ak'öre paji.

⁴ Aram Aminadab ak'öre paji. Aminadab Nahasón ak'öre paji. Nahasón Salmón ak'öre paji.

⁵ Salmón Booz ak'öre paji māk'aapa Rahab Booz nawe paji. Booz Obed ak'öre paji māk'aapa Rut Obed nawe paji. Obed Jesé ak'öre paji.

⁶ Jesé Rey David ak'öre paji. Rey David Salomón ak'öre paji māk'aapa Urías wēra pada Salomón nawe paji.

⁷ Salomón Roboam ak'öre paji. Roboam Abías ak'öre paji. Abías Asá ak'öre paji.

⁸ Asá Josafat ak'öre paji. Josafat Joram ak'öre paji. Joram Ozías ak'öre paji.

⁹ Ozías Jotam ak'öre paji. Jotam Acaz ak'öre paji. Acaz Ezequías ak'öre paji.

¹⁰ Ezequías Manasés ak'öre paji. Manasés Amón ak'öre paji. Amón Josías ak'öre paji.

11 Josías Jeconías, chi ñpemaarã ome ak'õre paji. Mãirã p'anapachida Babilónia p'uurudepemaarãpa Israel pidaarã p'oyaadap'eda, presok'a ateedak'ãri áchi eujãdee.

12 Ma Babilónia p'uurudee wãdap'edaa, Jeconías Salatiel ak'õre paji. Salatiel Zorobabel ak'õre paji.

13 Zorobabel Abihud ak'õre paji. Abihud Eliaquim ak'õre paji. Eliaquim Azor ak'õre paji.

14 Azor Sadoc ak'õre paji. Sadoc Aquim ak'õre paji. Aquim Eliud ak'õre paji.

15 Eliud Eleazar ak'õre paji. Eleazar Matán ak'õre paji. Matán Jacob ak'õre paji.

16 Jacob José ak'õre paji. José María imik'ïra paji. María Jesús nawe paji. Ma Jesús ichiaba t'ïjarapachida Cristo; jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

17 Abrahamdeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchijida Rey David parumaa. Daviddeepa ichiaba uchiada catorce uchiadap'edaarã uchijida Israel pidaarã ateerutamaa Babilónia p'uurudee. Ichiaba madeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchijida Jesucristo t'oruma.

Jesucristo t'oda

(Lc 2.1-7)

18 Jesucristo t'oda nãga paji. Iru nawe, María, pedeete baji José ome miak'ãidait'ee. Mamïda araa padai naaweda, Tachi Ak'õre Jaurepa biak'oopiji. 19 Josepa biak'oo bi unuk'ãri, miak'ãi-e pait'ee paji iru ome. Mamïda José t'ãri pia bada perã, María k'ïra nejasiapiamaapa k'ïup'ee amaataait'ee paji, awaraarãpa k'awaanaadamerã. 20 Mãga k'ïsia bide, k'ãimok'araaji it'aripema ángel ome. Mãgipa mãgaji:

—José, Rey Daviddeepa uchiada, waaweenãaji María ome miak'ãiit'ee, Ak'õre Jaurepata ma warra oopida perã. 21 Mariapa imik'ïra warra t'oit'ee. T'ï biit'eeda aji, Jesús, irua eperãarã k'aripait'ee perã atuanaadamerã áchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

22 Mãga paji Tachi Ak'õrepa jarapidak'a chonaarãweda ichi pedee jarapari it'aidepa:

23 'Awëra imik'ïra ome k'ãi-ee bita biak'ooit'ee mãik'aapa imik'ïra warra t'oit'ee. Iru t'ïjaradait'ee Emanuel.' *(Is 7.14)*

Mãgí t'ï jara k'inia bi: "Tachi Ak'õre tachi ome bapari."

24 José ñrimak'ãri, ooji ma angelpa jaradak'a. María ataji ichi wëra pamerã.

25 Mamïda miak'ãida-e paji, chi warra t'oru misa. T'ok'ãri, Josepa t'ï biji Jesús.

2

K'ïsia k'awaa beerã chedap'edaa Jesús ak'ide

1 Jesús t'oji Belén p'uurude Mãgí p'uuru Judea eujãde bi. T'ok'ãri, Herodes Judea eujãdepema rey paji. Maapai k'ïsia k'awaa beerã ak'õrejïru uchiapari eerepea Jerusalén p'uurudee chejida. Áchia lucero ak'ïpachida k'awaadait'ee ne-inaa p'asait'ee bi. 2 Pachedak'ãri, eperãarã iidijida:

—¿Sãma bima ajida, Judiorã Rey t'oda? Iru lucero uchiak'ãri ak'õrejïru uchiapari eere, rey waibia t'oda k'awaajida. Mapa ma lucero t'ëe chejida parã rey jiride. Irumaa it'aa t'ide chejidada ajida.

3 Rey Herodepa mãga ñrik'ãri, p'era pik'a nibeji, Jerusalén p'uuru pidaarã ichiaba. 4 Mãpai Herodepa t'ï pëiji p'aareerã poroorã mãik'aapa Moisepa p'ãda

jarateepataarā. Iidiji sāmata Tachi Ak'ōrepa pēiit'ee bada t'oit'ee paji. ⁵ Māpai p'anaujida:

—Belén p'uuruude, Judea eujāde t'oit'ee. Chonaarāweda Ak'ōre pedee jara-paripa nāga p'āji:

⁶ 'Belén p'uuru apema Judea eujādepema p'uuru k'āyaara ek'ariara bi-e, ma p'uuruude eperāarā poro waibia t'oit'ee perā. Irua Israel pidaarā ak'iit'ee mi pari.' *(Mi 5.2)*

⁷ Herodepa māga ūrik'āri, ma k'Īsia k'awaa beerā mera t'ī pēiji iidit'ee sāaweda ma lucero unujida. ⁸ Maap'eda āchi Belendee pēiji. Mamīda māgaji:

—Wāti ma warra jiride. Pia iididapāde aji, ma warra pari. Unu atadak'āri, mīmaa jara chedapāde aji, mi jida ichiaba irumaa it'aa t'ide wā k'inia bairā.

⁹ Māpai k'Īsia k'awaa beerā wājida. Ma lucero āchi naa wāpachi. Mata ak'inī banaji ma warra badamāi. ¹⁰ Māga unudak'āri, o-īadachida. ¹¹ Teeda t'ūdak'āri, unujida ma warra chi nawe María ome. Māpai bedabaidap'eda, it'aa t'ijida ma warra k'īrapite māik'aapa āchi net'aa anedap'edaa ewat'idak'āri, teejida nēe, ne-inaa t'ūa bapari bajūbak'a māik'aapa k'era pia t'ījarapatap'edaa mirra. ¹² Maap'eda k'āimok'araade Tachi Ak'ōrepa jaraji waa wānaadamerā Herodemaa. Mapa awaraa ode wājida āchi eujādee.

María José ome Egipto eujādee mirudap'edaa

¹³ K'Īsia k'awaa beerā wādap'edaa t'ēepai, k'āimok'araade it'aripema angelpa Josemaa māgaji:

—P'irabāiji māik'aapa wāji Egipto eujādee pichi wēra iru warra ome. Mama p'anadapāde aji, mia jararumaa, Herodepa na warra jiripiit'ee perā peepiit'ee.

¹⁴ Aramāgā José p'irabaiji. María māik'aapa chi warra atap'eda, p'ārik'ua Egiptodee wājida. ¹⁵ Mama p'aneejida Herodes piurumaa. Māga paji Tachi Ak'ōrepa jaradak'a, ichi pedee jarapari it'aideepa:

'Egipto eujādeepa mi warra t'ī pēiji chemerā.' *(Os 11.1)*

Herodepa imik'īra warrarā peepida

¹⁶ Herodepa k'awaak'āri ma k'Īsia k'awaa beerāpa ichi k'ūrat'aadap'edaa, k'īraudachi. Āchia jaradade k'Īsiap'eda, ichi soldaorā pēiji Belén p'uuruudee māik'aapa p'uuru k'ait'a p'anadap'edaamaa, warrarā año omeedeepa edaa peek'oodamerā. ¹⁷ Māgā Tachi Ak'ōre pedee jarapari Jeremiapa jaradak'a uchijai:

¹⁸ 'Rama p'uuruude jēepi ororoo ūrijida. Jēepi chupīria ūrijida. Raquel jēe nībaji ichi warrarā-it'ee. Apidaapa ichi t'āri o-ī-īapidak'aa paji, chi warrarā k'iniidaidap'edaa perā.' *(Jer 31.15)*

¹⁹ Herodes piuda t'ēepai, Egiptode at'āri p'anide k'āimok'araade angelpa jaraji Josemaa:

²⁰ —Wāpāde aji, Israel eujādee pichi wēra, chi warra ome, warra pee k'inia p'anadap'edaarā piudap'edaa perā.

²¹ Māgā wājida Ak'ōrepa jara pēidak'a. ²² Mamīda Josepa k'awaak'āri Arquelao rey bi chi ak'ōre Herodes pari Judea eujāde, waawee baji mama banait'ee. Māga nide k'āimok'araade Tachi Ak'ōrepa jaraji Galilea eujādee wādamerā.

²³ Mama panadak'āri, Nazaret p'uuruude p'ananejida. Māga paji Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaak'a: "Eperāarāpa Jesús t'ījarapataadait'ee Nazaret pida."

3

Juan Bautistapa jarateeda
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Ma t'ēpai eperā t'ijarapatap'edaa Juan Bautista Tachi Ak'ōrepa jara pēida jara cheji Judea eujāde, eujā pania wēe bimāi. ² Māgaji:

—jP'ek'au k'achia oo amāati māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāapatāati! Taarā-e nide Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'e biit'eeda aji, ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

³ Chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaiaapa jaraji: 'Eujā pania wēe bide eperā bia bi: "O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amāati Tachi Waibia chei naaweda." ' (Is 40.3)

⁴ Māgi eperā Juan paji. P'aru camello k'aradee k'ada jipachi. Chi k'irride jipari ne-edeo ooda paji. K'opachi sisi māik'aapa topachi jirri miéle. ⁵ Eperāarā Jerusalén p'uurude p'anadap'edaarā awaraa Judea eujādepemaarā ome māik'aapa Jordán to k'ait'a p'anadap'edaarā ome chejida Juan pedee ūride.

⁶ Tachi Ak'ōremaa chupiria iidi chejida āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Māpai Juanpa āchi poro choo wāpachi Jordán to jāde.

⁷ Fariseorā saduceorā ome chok'ara ichiaba chejida Juanmaa poro choopide. Mamīda Juanpa māgaji:

—jParā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! jTaamák'api p'ani! jPoro choopi chejida-ek'ā Tachi Ak'ōre juapa mia k'iniada-e p'anadairā? ⁸ Māga pirā, p'ek'au k'achia oo amāati māik'aapa p'anapatāati Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁹ K'Isianāati Tachi Ak'ōrepa parāta miapi-e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaa parā. Mia jara bi: Na māudeepa Tachi Ak'ōrepa Abrahamdeepa uchiadap'edaarā oo atai. ¹⁰ Ara chaarapa nejō biiri chauk'aa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa jōmerā, māga pik'a taarā-e Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee parā, chi oodaamaa p'anapataarā irua k'inia bik'a. ¹¹ Mia parā poro choopari paniapa, ak'ipidamerā pāchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani māik'aapa wāara Tachi Ak'ōrede ijāa p'ani. Mamīda eperā mi t'ēe cheru mi k'āyaara waibia bi. Mia iru chancla ateeik'araa bi, mi iru k'āyaara ek'ariara bairā. Irua eperāarā nāgā poro chooit'ee. Tachi Ak'ōre Jaure ba chepiit'ee parā k'ap'iade. Mamīda ichide ijāadak'aa beerā t'ipitaude jōpiit'ee. ¹² Ooit'ee trigo ewaparipa ooparik'a. Māgipa pala aneek'āri, trigo ewada it'aa jira bat'apari chi tau uchiamerā māik'aapa nāupa chi e āyaa ateemerā. Maap'eda ma trigo tau ia bipari chi iapatamāi. Mamīda chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Māgi t'ipitau k'ik'aada aji.

Jesús poro chooda
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Maapai Jesús wāji Galilea eujādeepa Jordán todee, Juan badamaa poro choopide. ¹⁴ Ewaa weda Juanpa iru poro choo-e pait'ee paji. Mapa māgaji:

—Piata mi poro choopia bi. jSāap'eda mimaa cheruma aji, pi poro choopide?

¹⁵ Mamīda Jesupa p'anauji:

—Mi poro choopāde aji, Tachi Ak'ōrepa jara bik'a uchiamerā.

Māpai Juanpa poro chooji. ¹⁶ Poro choop'eda, Jesús toiduupa uchiak'āri, pajā ewadachi māik'aapa irua unuji Tachi Ak'ōre Jaure ichi ūri palomak'a baai cheru. ¹⁷ Māpai ūriji it'ariipa nāga pedeeru:

—Nata mi Warra k'inia. Irua mi t'āri o-īapipari.

4

*Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baapiit'ee pada
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)*

¹ Maap'eda Tachi Ak'õre Jaurepa Jesús wāpiji eujā pania wēe bimaa, Netuara Poro Waibiapa irumaa ne-inaa k'achia oopi k'inia bada perā.

² Mama k'āima cuarenta nek'o-ee baji. Mapa jarrapisia nībeeji. ³ Māga nide Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopide cheji māik'aapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'õre Warra pirā, na māu pan papit'aapāde aji.

⁴ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā chik'o k'o bīpapai chok'ai bak'aa. Tachi Ak'õre pedee k'awa bīpa ichita chok'ai bapari.' *(Dt 8.3)*

⁵ T'ēepai Netuara Poro Waibiapa iru ateeji Jerusalendee, Tachi Ak'õrepa jirit'erada p'uurudee. Mama Tachi Ak'õre te waibia ek'arra ĩri it'í ateeji

⁶ māik'aapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'õre Warra pirā, namāik'aapa jītidaipāde aji, Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Ak'õrepa ichi angeleerā pēiit'ee pi k'aripadamerā. Āchia pi jita atadait'ee māik'aapa pi t'idik'adait'ee, pichi bīri pida māumaa p'u oopiamapa.'

(Sal 91.11-12)

⁷ Jesupa p'anauji:

—jītī-eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Ne-inaa pariatua oonāaji k'awaait'ee wāara Tachi Ak'õre Waibiapa tachi ak'ipari wa māga-e.' *(Dt 6.16)*

⁸ Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'iara bi nok'ode ateeji. Mama ak'ipiji jōmaweda na p'ek'au eujādepema p'uuru, net'aa pi-ia ome. ⁹ Māpai māgaji:

—Pīta mi k'īrapite bedabaip'eda, mimaa it'aa t'īrura, māgara na jōmaweda pēre payada aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Āyaa wāpāde aji, Satanás.

Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibiamaa aupai it'aa t'īpatāati māik'aapa jīp'a oopatāati irua jara bik'a.' *(Dt 6.13)*

¹¹ Māpai Netuara Poro Waibia āyaa wāji. Māga nide angeleerā chejida Jesús k'aripade.

Jesupa naapiara jaratee beeda

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Jesupa ūrik'āri Juan Bautista carcelde t'i nībidap'edaa, wāji Galilea eujādee. ¹³ Mamīda Nazaret p'uurude bana-e paji. Ma k'āyaara banaji Capernaum p'uurude, lago ik'aawa bi Zabolón, Neftalí ēreerā eujāde. ¹⁴ Māgā uchijai Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa p'ādak'a:

¹⁵ 'Zabolón ēreerā eujāde māik'aapa Neftalí ēreerā eujāde, Jordán to k'īraik'a eere p'usadee o wāparide, Galilea apata eujāde Israel pidaarā-ēerā p'anapachida. ¹⁶ Māpemaarā p'āriu pik'a bide p'anapatap'edaa, ĩdaa pi-ia unudait'ee. Tachi Ak'õrepa ma ĩdaa pēiit'ee chi p'āriu pik'a bide p'anīrāmaa atuanaadamerā.' *(Is 9.1-2)*

¹⁷ Maadak'āriipa Jesupa jarateemaa beeji:

—P'ek'au k'achia oo amáati m̄aik'aapa Tachi Ak'õrede ijāapatáati. Taarā-e nide Tachi Ak'õrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

Jesupa to-iapataarā k'ĩmari jirit'erada
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Ewari aba Jesús Galilea Lago ide nipak'ari, unuji ĩpemaarā omé: Simón; ichiaba t'ĵarapatap'edaa Pedro m̄aik'aapa Andrés. To-iapataarā paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida. ¹⁹ Āra unuk'ari, Jesupa m̄agaji:

—Mi ome nipapatáati m̄aik'aapa óoti mia ooparik'a. Idideepa eperāarā jiridait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, to-iapataarāpa chik'õ jiripatak'a.

²⁰ Aramata āchi t'iri atabējida m̄aik'aapa wājida iru ome.

²¹ Ipu nok'ode Jesupa awaraa ĩpemaarā omé unuji: Santiago m̄aik'aapa Juan. Zebedeo warrarā paji. Barcode t'iri pi-ia p'e bĩmaa p'anajida chi ak'õre ome. Māga oomaa p'anide Jesupa āchi t'ĵi ichi ome wādamerā. ²² Aramata chi ak'õre atabējida barcode m̄aik'aapa wājida Jesús ome.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda
(Lc 6.17-19)

²³ Maapai Jesús Galilea eujā jōmaade nipaji. Tachi Ak'õre pedee jaratee nipapachi judiorā Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata te bee chaa. Pedee pia jarateepachi k'awaadamerā taarā-e Tachi Ak'õrepa eperāarā p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Ma awara k'ayaa jōmaweda jipa nipapachi.

²⁴ Siria eujādepemaarāpa māga ūridak'ari, irumaa aneējida k'ayaa beerā k'Īra t'ādo: k'ap'ia p'ira-idaa beerā; netuara k'ap'iade merātia beerā; wawa beerā; k'ap'ia chiwa beerā. Ma k'ayaa jōmaweda Jesupa jipapachi.

²⁵ Eperāarā chok'ara iru ome nipapachida: Galilea eujādepemaarā; Decápolis eujādepemaarā; Jerusalén p'uurudepemaarā, awaraa Judea eujādepemaarā ome m̄aik'aapa Jordán to ak'õrejĩru uchiapari eerepemaarā.

5

Jesupa ūraada ee bide bak'ari
(Lc 6.20-23)

¹ Jesupa eperāarā chok'ara unuk'ari, su-ak'i banaji ee bide. Ichi ome nipapataarā wājida iru k'ait'a. ² Māpai ichia jarateemaa beeji:

³ —T'ari o-ĭa p'ani chi chupiria chedeerā. Tachi Ak'õre k'awa k'inia p'anadairā, ichideerā p'aneedait'ee.

⁴ T'ari o-ĭa p'ani chi k'ĭsia p'ua p'anĭrā, Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaait'ee perā.

⁵ T'ari o-ĭa p'ani chi audua-ee p'anĭrā, atadait'ee perā jōmaweda Tachi Ak'õrepa jarada ichideerāmaa teeit'ee.

⁶ T'ari o-ĭa p'ani chi Tachi Ak'õrepa jara bik'a oo k'inia p'anĭrā, irua k'aripait'ee perā māga oodamerā.

⁷ T'ari o-ĭa p'ani chi awaraarā chupiria k'awaa p'anĭrā, Tachi Ak'õrepa āchi jida chupiria k'awaait'ee perā.

⁸ T'ari o-ĭa p'ani chi t'ari jĭp'a oopataarā Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, iru unudait'ee perā.

⁹ T'ari o-ĭa p'ani chi t'ari auk'a bĭpataarā awaraarā ome m̄aik'aapa Tachi Ak'õre ome, m̄airā t'ĵjaradait'ee perā Tachi Ak'õre warrarā.

¹⁰ T'āri o-īa p'ani eperāarā awaraarāpa āchi jiridak'āri miapidait'ee, Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a oopata perā. Ichia āchi biit'ee ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.

¹¹ T'āri o-īa p'ani awaraarāpa parāmaa ik'achia jaradak'āri, maa-e pirā ne-inaa k'achia oodak'āri, maa-e pirā seewadak'āri parā imiateedait'ee, mide ijāapata perā. ¹² Māga oodak'āri, t'āri o-īa, k'āiwee p'anēeti, Tachi Ak'ōre truade panadak'āri, irua parāmaa ne-inaa pi-ia teeit'ee perā. Māgā chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāmaa ne-inaa k'achia ichiaba oopachida.

Jesupa jarateeda Tachi Ak'ōredeerā t'āk'a p'ani māik'aapa īdaa pik'a p'ani
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ —Na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā-it'ee parā t'āk'api p'ani. K'awa p'ani chik'o warraa bi t'ā ome. Mamīda t'ā k'iyaa-edaik'āri, warraa-ee bi. ĶSāga k'iyāapii waya? T'ā k'iyaa-ee bak'āri, bat'at'aapata o jāde eperāarā ai ĩri t'iadamerā.

¹⁴ Ichiaba na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā-it'ee parā īdaa pik'a p'ani. P'uuru ee nok'ode bi p'oyaa meradak'aa, p'ārik'ua chi uchiterree t'imūpa unupata perā. ¹⁵ Ichiaba lāmpara k'oodak'aa ne-inaa ek'ari mera bidait'ee. Ma k'āyaara k'oodak'āri, ne-inaa ĩri it'ī ata bipata jōma te jāde p'anīrāpa īdaa unudamerā. ¹⁶ Māga pik'a jirīti jōmaarāpa parā īdaa pik'a unudamerā. Māgā unudak'āri parāpa t'āri pia ne-inaa pia oomaa p'ani, it'aa t'īdait'ee parā Ak'ōre Waibia it'ari bīmaa.

Jesupa Moisepa p'ādade jarateeda

¹⁷ —K'īsanāati mi cheji Moisepa p'āda maa-e pirā Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaa jōpide. Ma k'āyaara mi cheji k'awaapiit'ee māgī pedee p'āda k'āata jara k'inia bi. ¹⁸ Mia wāarata jararu. Pajā bi misa māik'aapa na p'ek'au eujā bi misa, apidaapa āyaa atada-e pai ma p'ādade pema letra biiri chak'e apida, Tachi Ak'ōrepa ooit'ee bi p'asarumaa. ¹⁹ Mapa eperāpa Moisepa p'ādade jara bik'a oo-e bi pirā, ūraa abapai oo-e pijida, maa-e pirā awaraarāmaa jarateeru pirā ma ūraade jara bik'a oonaadamerā, māgī ape-maarā k'āyaara ek'ariara bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. Jōdee eperāpa ook'āri ma ūraade jara bik'a māik'aapa awaraarāmaa jarateek'āri māga oodamerā, ichi apemaarā k'āyaara waibia bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. ²⁰ Mia wāarata jararu. Parāpa Tachi Ak'ōrepa jara bik'a pipiara ooda-e pirā Moisepa p'āda jarateepataarāpa oopataadai k'āyaara māik'aapa fariseorāpa oopataadai k'āyaara, Tachi Ak'ōredeerā p'anada-e pai.

Jesupa k'īrau p'anīrāde jarateeda
(Lc 12.57-59)

²¹ —Parāpa ūridooda pāchi chonaarāpa ūraapatap'edaa: 'Eperā peenaadapāde apachida, eperā peeru pirā, awaraarāpa charraarāmaa ateedait'ee perā.' (Ex 20.13)

²² Mamīda miata jara bi: Apida ichi auk'aa ome k'īraudaru pirā, ma k'īrau bi charraarāmaa ateedait'ee. Ichiaba apidaapa ichi auk'aamaa ik'achia jararu pirā, ma pedee jarada k'aurepa Junta Supremadee ateedait'ee. Ma awara apidaapa ichi auk'aamaa jararu pirā: “ĶNetuaral!” ma pedee k'achia jaradapa atuait'ee tok'arradee.

²³ Maperā parādepemapa primisia Tachi Ak'ōre altarde atee'āri, k'īrāparu pirā pichi auk'aapa nepira iru bi pi ome, ²⁴ ma primisia altar k'īrapite atabēipia bi. Māpai wāipia bi t'āri auk'a bide pichi auk'aa ome. Maap'eda waya chei altarmaa ma primisia teede Tachi Ak'ōremaa.

²⁵ 'Eperã nepira iru bi pirã pi ome mãik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pirã, wãï naaweda t'ãri pia pedeeipia bi iru ome t'ãri auk'a bidait'ee. Maa-e pirã charra k'ïrapite panadak'ãri, mãgipa pi ata biï jãpataarã juade carcelde t'ï nibinadamerã. ²⁶ Mia wãarata jararu. Mamãik'aapa uchiae pai p'arat'a jômaweda p'aa-ema.

Jesupa jarateeda miak'ãï p'anãrã awaraarã ome k'ãidaik'araa bi

²⁷ —Parãpa ùridooda naawedapemaarãpa ùraapatap'edaa:

'Miak'ãï p'anãrã awaraarã ome k'ãinaadapãde apachida.' (Ex 20.14)

²⁸ Mamãda miata jara bi: Eperãpa wëra unuk'ãri, k'ïsiaru pirã ai ome k'ãiit'ee, mãgï p'ek'au ooji ma wëra ome, ichi t'ãridepai ooji mïda.

²⁹ 'Maperã pi tau juaraarepema ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, piara bak'aji ma tau ët'at'aamerã mãik'aapa t'imí bat'at'aamerã, ma k'aurepa k'achiade baai k'ãyaara. ³⁰ Ichiaba pi jua juaraarepemapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, piara bak'aji ma jua t'iap'et'aamerã mãik'aapa t'imí bat'at'aamerã, k'achiade baai k'ãyaara ma k'aurepa. Piara bi pichi k'ap'iadepema ne-inaa atuamerã, k'ap'ia jômaweda atuai k'ãyaara tok'arradee.

Jesupa jarateeda wëra amaadait'ee k'ïsia p'anãrãde
(Mt 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ —Ichiaba naawedapemaarãpa ùraapachida:

'Wëra amaataak'ãri, miã amaada k'art'a irumaa p'ã teeipia bi.' (Dt 24.1-4)

³² Mamãda miata jara bi: Eperãpa ichi wëra amaataaru pirã, chi wëra awaraa ome k'ãi-ee badata, ma wëramaa p'ek'au oopii, k'ãidarii perã awaraa imik'ïra ome. Ma awara eperãpa wëra amaataada ataru pirã ichi wëra pamerã, ma eperãpa p'ek'au oomaa bi awaraa wëra ome Tachi Ak'õre k'ïrapite.

Jesupa ne-inaa k'ïrapite juraapataarãde jarateeda

³³ —Ichiaba ùridooda parã chonaarãpa ùraapatap'edaa:

'Ichita oodapãde apachida, parãpa juraadap'edaak'a Tachi Ak'õre k'ïrapite.'
(Nm 30.2)

³⁴ Mamãda miata jara bi: juraanáati ne-inaa apida k'ïrapite awaraarãpa parã pedee ijãadamerã. Juraanáati Tachi Ak'õre trua k'ïrapite, iru mama su-ak'ï bapari perã. ³⁵ Ichiaba juraanáati na p'ek'au eujã k'ïrapite, Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã ooda perã. Ichiaba juraanáati Jerusalén k'ïrapite, Jerusalén Tachi Ak'õre, Tachi Rey Waibia p'uuru perã. ³⁶ Ma awara juraanáati pãchi poro k'ïrapite, parãpa puda k'ãu apida p'ãimaapida-e pai perã maa-e pirã t'orroopida-e pai perã. ³⁷ Mãgã ne-inaa k'ïrapite juraadak'ãri awaraarãpa ma pedee ijãadamerã, ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Parãpa ne-inaa oodait'ee pak'ãri, jaradaipia bi: "Ooit'eeda" adaipia bi. Jõdee ne-inaa ooda-e pait'ee pak'ãri, jaradaipia bi: "Oo-eda" adaipia bi.

Jesupa k'ïra jõ-ee p'anãrãde jarateeda
(Lc 6.29-30)

³⁸ —Parãpa ùridooda naawedapemaarãpa ùraapatap'edaa:

'Sïdapa eperã tau ãriru pirã, chi sïda tau auk'a jïat'aadapãde apachida; ichiaba sïdapa k'ïda k'õradaru pirã, chi sïda k'ïda auk'a k'õrat'aadapãde ajida.' (Ex 21.24)

³⁹ Mamãda miata jara bi: Awaraapa pïmaa ne-inaa k'achia ooru pirã, k'ïra jõ-ee banãaji mãgï ome. Ma k'ãyaara pichi k'ïra tarramaa sïru pirã, t'ãri pia chi apema k'ïra tarra ak'ipíji, auk'a sïmerã. ⁴⁰ Ichiaba nepirade bide awaraapa

pichi camisa jāri ataru pirā, t'āri pia tēēji pichi īripema p'aru jida. ⁴¹ Ichiaba tachi poro waibiapa ne-inaa chik'ia uapiru pirā kilometro aba, t'āri pia atēēji kilometro omé. ⁴² Ma awara apidaapa pimaa ne-inaa iidiruta pirā, tēēji māik'aapa wāak'anājji ne-inaa presta k'inia p'anadak'āri.

Jesupa jarateeda k'īra unuamaa iru p'anapataarāde

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³—Ichiaba ūridooda naawedapemaarāpa ūraapatap'edaa:

'Awaraarā k'inia iru baparīji

(Lv 19.18)

māik'aapa pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'īra unuamaa iru baparīji.' (Sal 139.21-22)

⁴⁴ Mamīda miata jara bi: Parā k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'inia iru p'anapatāati māik'aapa eperāarāpa parā jiridak'āri ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa t'īpatāati āra pari. ⁴⁵ Māga ooruta pirā, pāchi it'aripema Ak'ōre Waibia warrarā p'anadait'ee. Irua ak'ōrejīru jērapipari jōmaarā īri; pia beerā īri, k'achia beerā īri paara. Ma awara irua k'oi chepipari ichi ūraade jara bik'a oopataarāmaa, ichi ūraade jara bik'a oomaa p'anapataarāmaa paara.

⁴⁶ Parāpa k'inia iru p'ani pirā pāchi k'inia iru p'anapataarā aupai, ¿k'āare-it'ee Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'iima? Romadepemaarā rey-it'ee impuesto p'epataarāpa paara k'inia iru p'ani āchi k'inia iru p'anīrā. ⁴⁷ Ma awara parāpa pāchi auk'arā aupai auteebairuta pirā, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ā? Ijāadak'aa beerāpa paara āchi auk'arā auteebaipata. ⁴⁸ Māgá eperāarā jīp'arāk'a p'anadai k'āyaara, t'āri pia p'anapatāati ne-inaa k'achia ooda-ee, pāchi it'aripema Ak'ōre Waibia baparik'a.

6

Jesupa jarateeda ne-inaa pia oo k'awaadamerā

¹—K'īrak'aupai awaraarā taide ne-inaa pia oodai Tachi Ak'ōre-it'ee, āchia t'o p'anadamerā. Māga ooruta pirā, parā it'aripema Ak'ōre Waibiapa parāmaa tee-e pait'ee ne-inaa pia ichia k'īsia iru bi teeit'ee ichideerāmaa.

²'Maperā parādepemapa ne-inaa chupīria beerāmaa teek'āri, jōmaarāmaa pia ooda jaranāaji. Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa māga oopata Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa calle jāde, eperāarāpa āchi t'o p'anadamerā. Mia wāarata jararu. Ma t'o p'anīrā pedee pia aupai iru p'anadait'ee, Tachi Ak'ōrepa āchima tee-e pait'ee perā ne-inaa pia irua k'īsia iru bidepema. ³ Āchia oopata k'āyaara pia net'aa teek'āri chupīria beerāmaa, jaranāaji, pichi k'ōp'āyo piara bimaa paara. ⁴ K'īrup'ee óoji pi it'aripema Ak'ōre Waibiapa unu bairā. Ichiata ne-inaa pia teeit'ee pīmaa ichia k'īsia iru bidepema.

Jesupa jarateeda it'aa t'ī k'awaadamerā

(Lc 11.2-4)

⁵—Parāpa it'aa t'īdak'āri, oonāati Tachi Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa oopatak'a. Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede jōmaarā taide āchi ak'inī p'aneepata it'aa t'īdait'ee. Ichiaba p'uuru jāde plaza bee k'idaa māga oopata eperāarāpa unudamerā. Mia wāarata jararu. Eperāarā pia pedeepta aupai iru p'anadait'ee. ⁶ Maperā pi it'aa t'īk'āri, pichi cuartode t'ūji māik'aapa chi puerta pia jāaji. Māpai it'aa t'īji pichi Ak'ōre Waibiaamaa, iru mama bairā pi ome. Irua pia oomaa bi unuk'āri, ne-inaa pia teeit'ee pīmaa, ichia k'īsia iru bidepema ma ne-inaa ichideerāmaa teeit'ee.

⁷ It'aa t'ik'āri, pia-e bi ip'ii ichi ai pedeeta jara nībait'ee. Ijāadak'aa beerāpa māga oopata, k'īsiapata perā audú pedee jōnīpa Tachi Ak'ōrepa audupīara ūriit'ee. ⁸ Māirāk'a p'ananaāti, Tachi Ak'ōrepa k'awa bapari perā parāpa falta p'ani, iididai naaweda. ⁹ Nāga it'aa t'īdaipia bi:

'Tachi Ak'ōre it'ari bi,
pi t'ī awaraa t'ī k'āyaara pipiara bi.

¹⁰ Eperāarā bīji pichi jua ek'ari pichideerā p'aneedamerā.

Óoji pīchia k'inia bik'a na p'ek'au eujāde, it'ari ooparik'a.

¹¹ Tai-it'ee chik'o tēji ewari chaa k'odait'ee.

¹² Taipa p'ek'au k'achia oopata chupīria k'awāaji māik'aapa perdonāaji taipa perdonapatak'a, awaraarāpa taimaa ne-inaa k'achia oodak'āri.

¹³ Tai k'achiade baapīnāaji.

Tai k'aripa atāji Netuara Poro Waibia juadeepa.'

¹⁴ Parāpa perdonaaruta pirā awaraarāpa ne-inaa k'achia oopata parāmaa, Tachi Ak'ōre it'ari bipa ichiaba perdonait'ee parāpa ne-inaa k'achia oopata.

¹⁵ Mamīda parāpa perdonada-e p'ani pirā awaraarāpa ne-inaa k'achia oopata parāmaa, māgara Tachi Ak'ōrepa ichiaba perdonaa-e parāpa ne-inaa k'achia oopata.

Jesupa jarateeda nek'oda-ee it'aa t'ī k'awaadamerā

¹⁶ —Parā nek'oda-ee p'anadak'āri jīp'a k'īsiait'ee Ak'ōre net'aade, k'īra pia-ee p'ananaāti Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa oopatak'a. Māga nipapata awaraarāpa k'awaadamerā nek'oda-ee p'ani, māik'aapa āchi t'o p'anadamerā. Mia wāarata jararu. Māgapai iru p'anadait'ee. ¹⁷ Pi it'aa t'ī bak'āri nek'o-ee, k'īra sīji māik'aapa t'ī-irūji ¹⁸ apidaapa k'awanaadamerā pi nek'o-ee bi. Eperāarāpa pi it'aripema Ak'ōre Waibia p'oyaa unuda-e p'ani mīda, irua k'awa bi pia ne-inaa mera oo bi, pi ome bairā. Ma pari iruata ne-inaa pia teeit'ee pīmaa ichia k'īsia iru bidepema.

Jesupa it'aripema ne-inaa piade jarateeda

(Lc 12.33-34)

¹⁹ —Parat'a, net'aa pia p'enāati na p'ek'au eujāde p'ani misa iru p'anadait'ee, polillapa ma net'aa ārit'aai perā, maa-e pirā mogosiadarii perā taarā ia iru bipa, maa-e pirā nechiapataarāpa chia atadaridai perā.

²⁰ Ma k'āyaara jirīti it'aripema ne-inaa iru p'anadait'ee, māpema ne-inaa polillapa ārik'aa perā, mogosiak'aa perā māik'aapa nechiapataarā mama t'ūdak'aa perā. ²¹ Na p'ek'au eujādepema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee ma ne-inaa ome. Jōdee it'aripema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee māgī ne-inaa ome.

Jesupa tachi taude jarateeda

(Lc 11.34-36)

²² —Tachi tau lamparak'a īdaa pik'a bi tachi k'ap'ia-it'ee. Pichi tau pia bak'āri, k'ap'ia jōmaweda īdaa pik'a bide bait'ee. ²³ Mamīda pichi tau k'achia bi pirā, k'ap'ia jōmaweda p'āriu pik'a bide bait'ee. Māgā pi k'ap'ia-de īdaa pik'a bi wāara p'āriu pik'a bi pirā, audupīara p'āriu pik'a bide bait'ee.

K'aita tachi chipari

(Lc 16.13)

²⁴ —Eperā chipariirā omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Māga bi pirā, chipari aba k'īra unuamaa iru bai māik'aapa chi apema k'inia iru bai, maa-e pirā abaapa jara bik'a ooi māik'aapa chi apemapa jara bik'a oomaa bai. Māga

pik'a apidaapa ooda-e pai Tachi Ak'õrepa jara bik'a, p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

Tachi Ak'õrepa ichi warrarã pia ak'i bapari

(Lc 12.22-31)

²⁵ —Maperã mia jara bi: K'isia jõnanãati k'ãata k'odait'ee maa-e pirã todait'ee, mãgã chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'isianãati sãga p'aru atadait'ee. Tachi Ak'õrepa parã k'ap'ia ooji mãik'aapa parã chok'ai p'anapiji. Mãga bita, çp'aru tee-e paik'ã mãik'aapa chik'o, ne-inaa toparii tee-e paik'ã parãmaa?

²⁶ Ak'iti, ipanaarã it'i wãabai p'ani. Æchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa mãik'aapa ia bidak'aa chi net'atau iapatamãi. Mamãda parã it'aripema Ak'õre Waibiapa ne-inaa teeparã k'odamerã. jiru-it'ee parã pipiara p'ani ipanaarã k'ãyaara! ²⁷ Eperã audú k'isia nãbipa hora aba pida waa chok'ai ba-e pai.

²⁸ 'Ma awara çk'ãare-it'ee parã audú k'isiapata p'aru-it'ee? Ak'iti, sãga nep'ono p'ũajara t'ãide nãbi waripata. Mimiadak'aa mãik'aapa p'aru k'adak'aa mægã pi-ia p'anadait'ee. ²⁹ Mamãda mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara, net'aa pia iru bapachi mãda, iru p'aru piara jã bak'ari, eperãrãpa iru piara unuda-e paji nãgã nep'ono k'ãyaara. ³⁰ Idi na p'ũajara wari wã. Mamãda nu uratidaik'ari, t'ipitaude paa jõdariiit'ee. Tachi Ak'õrepa mægã pia ak'i bi pirã nep'ono p'ũajara t'ãide nãbi, audupiarã parã ak'i bapariit'ee, at'ari irude mak'iarã ijãada-e p'ani mãda. ³¹ Tachi Ak'õrepa mægã ichia ooda pia ak'i bapari perã, k'isia jõnanãati: “çk'ãata k'odait'ee?” maa-e pirã “çk'ãata todait'ee?” maa-e pirã “çk'ãata jãdait'ee?” ³² Mægã k'isiapata ijãadak'aa beerãpa. Mamãda parãpata it'aripema Ak'õre Waibia iru p'ani. Irua k'awa bi ne-inaa parãpa falta p'ani. ³³ Maperãpi naapiara jiriti iru jua ek'ari p'anapataadait'ee mãik'aapa oopataati iru jara bik'a. Mãga ooruta pirã, ma ne-inaa jõma iru p'anadait'ee. ³⁴ Audú k'isianãati nupema ne-inaade, nu ne-inaa paraait'ee perã aide k'isiadamerã. Ewari chaa ne-inaa audupai paraa aide k'isiadamerã.

7

Jesupa jarateeda awaraarãpa oopata ak'inaadamerã pedee k'achia jaradait'ee

(Lc 6.37-38, 41-42)

¹ —Awaraarãpa ne-inaa oopata ak'inãati jaradait'ee ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Mãga ooruta pirã, ma jaradap'edaa k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã mægã ak'it'ee. ² Parãpa awaraarãpa oo p'ani ak'ipatak'a, mægã Tachi Ak'õrepa ak'ipariit'ee parãpa oo p'ani. Ne-inaa k'achia aupai jiriruta pirã pedee k'achia jaradait'ee ãra ãpíte, Tachi Ak'õrepa auk'a jiririt'ee parãpa ne-inaa k'achia oopata aupai jarait'ee iru k'irapite p'anadak'ari. ³ çk'ãare-it'ee ak'i bima nejarra pichi auk'aa tau jãde bi, mamãda unu-e bi pak'uru pichi tau jãde bi?

⁴ Pichi tau jãde pak'uru iru bi pirã, çsãga pichi auk'aamaa jaraima: “Mimaa ãepiji jã nejarra pichi tau jãde bi?” ⁵ jSeewata pia chãra k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'ari! Pichi tau jãde bi pak'uruta naapiara ãt'at'ãaji. Mãpaipi unui nejarra pichi auk'aa tau jãde bi, mægã wãara iru k'aripait'ee.

⁶ 'Net'aa awara bidap'edaa Tachi Ak'õre-it'ee teeruta pirã usa k'achia beemaa, orradaidap'eda k'aak'oodai. Ma awara ne-inaa ipia perlak'ata abeãiruta pirã sinaarã p'animãi, yoorode jaut'aadai.

Jesupa jarateeda Tachi Ak'õremaa iididamerã

(Lc 6.31; 11.9-13)

7 —Iidipatáati Tachi Ak'õremaa. Irua teeit'eepi. Jiripatáati. Irua k'awapiit'eepi. Eperāpa t'īparik'a puerta t'aide, Ak'õremaa t'īpatáati. Irua parā k'aripait'eepi. 8 Chi iidi bīmaa Tachi Ak'õrepa teepari; chi jiri bīmaa Tachi Ak'õrepa k'awapipari māik'aapa chi t'ī bīmaa ewapari.

9 '¿Parādepemapa māu teek'ā ichi warramaa, irua pan iidik'āri? 10 Maa-e pirā, ¿taama teek'ā irumaa, chik'o iidik'āri? 11 ¡Māga-epi! Parā ne-inaa k'achia oopataarā mīda, pāchi warrarāmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parāpa māga ooruta pirā, jaudupīara pāchi it'aripema Ak'õre Waibiapa ne-inaa pia teeit'ee chi iidirutaarāmaa!

12 'Maperā, óoti apemaarāmaa parāpa k'inia p'anik'a āchia parāmaa oodamerā, māgata jara bairā Moisepa p'ādade māik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade.

*Tachi Ak'õre truadee wāit'ee puerta p'īrup'ee pik'a bi
(Lc 13.24)*

13—Tachi Ak'õre truadee wāit'ee puerta p'īrup'ee bide t'īupaták'ata bi. Mapa t'ūti puerta p'īrup'ee bide, chi atua beerā puerta jet'ee bapari perā. Ichiaba āchi o k'achia ewaraa k'obi, chok'ara aide wāpata perā. 14 Wāit'ee eperāarā ichita p'anapatamāi Tachi Ak'õre ome puerta p'īrup'ee bide t'īupaták'ata bi māik'aapa Ak'õre o p'īrup'ee bapari, māgide chok'ara-ee wāpata perā.

*Pak'uru k'awaadai chi nejōdeepa
(Lc 6.43-44)*

15—K'īrak'aupai ijāadai jōmaweda Tachi Ak'õre pedee jarapatada apataarāde, māirā ūk'uru seewa-idaa bee perā. Seewata eperā pia beerāk'a parāmaa chepata. Mamīda āchi t'āride k'īsia k'achia iru p'anapata. 16 Parāpa māirā k'awaadai āchia oopata pia ak'idak'āri. Pak'uru ūri-idaa bide uva chauk'aa; ichiaba māgeede higojō chauk'aa. 17 Ma awara nejō bīiri pia bipa nejō pia chaupari. Mamīda nejō bīiri k'achia bipa nejō k'achia chaupari. 18 Nejō k'achia chauk'aa pak'uru pia bide. Ichiaba nejō pia chauk'aa pak'uru k'achia bide. 19 Maperā pak'uru nejō pia chauk'aa bee t'u peepata t'īpitaude bat'at'aadait'ee. 20 Māgā ma Ak'õre pedee jarapatada apataarāpa ne-inaa oopata k'aurepa parāpa k'awaadai wāara Ak'õrepa pēida wa māga-e.

*Jesupa jarateeda jōmaarāta Tachi Ak'õre truadee wāda-e pait'ee
(Lc 13.25-27)*

21 —Eperāarā ūk'uruurāpa mīmaa: “Tachi Waibia, Tachi Waibia” a p'ani mīda, jōmaweda wāda-e pait'ee Tachi Ak'õre truadee. Jīp'a chi oopataarāpa mī Ak'õre it'ari bipa oopi bik'a; māgīrāta it'aa wādait'ee. 22 Ak'õre ewari waibia ewate chok'araarāpa mīmaa jaradait'ee: “Tachi Waibia, Tachi Waibia, tai pi ome p'anapīji. Taipa pi t'īde jarateejida māik'aapa pi t'īde netuaraarā uchiapik'oojida. Ma awara pi t'īde oojida ne-inaa eperāarāpa p'oyaa odak'aa āchi juadoopa.” 23 Mamīda mīa p'anaut'ee: “¡Mīa parā k'awa-e bi! ¡Āyaa wāti mī ik'aawaapa, ne-inaa k'achia oopataarā!”

*Jesupa te oopataarāde jarateeda
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)*

24—Eperā k'īsia k'awaa bipa mī ūraa ūripari māik'aapa oopari mīa jara bik'a. Māgī eperā ichi te oo bik'ata bi māu ūri. 25 K'oi cheji; to chedachi māik'aapa nāu golpe p'uaji ichi temāi. Mamīda t'ee-e paji māu ūri oo bada perā. 26 Jōdee chi mī ūraa ūrip'eda, oo-e bipa mīa jara bik'a k'īsia k'awa-ee bi. Eperā ichi te ipude

oodak'a bi. ²⁷ K'oi cheji; to chedachi; nãu golpe p'uaji mãik'aapa ichi te tudú t'eedachi. Mǎgá ichi te jödachi.

²⁸ Jesús pedee aupak'ári, eperáarã jômaweda ak'itrua para beeji irua jara-teeda k'aurepa. ²⁹ Mǎga p'anajida irua jïp'a jarateeda perã Tachi Ak'õrepa jarateepidak'a. Ak'õre Úraa pipiara jarateeki Moisepa p'áda jarateepataarã k'áyaara.

8

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesús eedeepa edaa chek'ári, eperáarã chok'ara iru t'ëe chejida. ² Mǎgá che wãde iru k'ait'a cheji eperã leprapa k'ayaa bi. Mǎgí iru k'ïrapite bedabai nĩba cheji mãik'aapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bi pirã, mi k'ayaa wëpapipáde aji, Ak'õre k'ïrapite mi pia beemerã.

³ Jesupa juapa t'õbaip'eda, mǎgaji:

—ïK'inia bida! aji. Jïpa beepáde aji.

Aramata jïpa beeji. ⁴ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—ïÚrjji! Jaranáaji apidaamaa. Jïp'a p'aaremaa ak'ïpináji mãik'aapa Moisepa p'ádade jara bik'a ipana omé atéji teei'ee Tachi Ak'õremaa. Mǎgá jõmaarãpa pi jïpa beeda k'awadayada aji.

Jesupa Romadepema soldaorã poro mimiapari jipada

(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ T'ëepai Jesús Capernaum p'uurude panak'ári, Romadepema soldaorã poro waibiapa irumaa chupirĩa iidi cheji:

⁶ —Jesús, mi mimiapari k'ayaa bida aji. P'oyaa mimik'a-e bi mãik'aapa chupirĩa nĩbida aji, p'uapa.

⁷ Jesupa p'anauji:

—Wãit'eeda aji, jipade.

⁸ Mamída ma soldaorã poro waibiapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, mi pi k'áyaara ek'ariara bi. Pi mi temaa wã-e pijida, namãik'aapa pedeeru pirã, mi mimiapari jïpa beei'tee. ⁹ Mi jida waibiarã jua ek'ari bi. Ma awara mia soldaorã iru bi michi jua ek'ari. Mia abaamaa wãpáde ak'ári, wãpari; awaraamaa chepáde ak'ári, chepari. Ichiaba mi mimiaparimaa ne-inaa oopáde ak'ári, oonaparida aji.

¹⁰ Jesupa mǎga ùrik'ári, p'era pik'a beeji ma soldaorã poropa jara bada k'aurepa. Mapa ichi ome nipapataarãmaa mǎgaji:

—Mia wãarata jararu. Israel pidaarã t'ãide na eperãk'a apida waide unu-e bi, iru wãara ijãapari perã. ¹¹ Eperáarã chok'ara chedait'ee ak'õrejïru uchiapari eereepa mãik'aapa ak'õrejïru baaipari eereepa. Mãirãta Tachi Ak'õre truade su-ak'ï p'ana chedait'ee nek'ode Abraham ome, Isaac ome mãik'aapa Jacob ome. ¹² Mamída chi it'ari p'anadaipia biirã Ak'õrepa jërek'ooit'eeda aji, taawaa p'ãriudee, atua beerã ome jëedamerã mãik'aapa k'ida kierrkierree para bamerã p'uapa.

¹³ Mǎga jarap'eda, Jesupa ma soldaorã poromaa mǎgaji:

—Wãpáde aji, pichi temaa pia ijãadak'a uchiada perã.

Aramata chi k'ayaa bada jïpadachi.

Jesupa Pedro p'ãk'õre jipada

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

14 Māpai Jesús wāji Pedro temaa. Mama ununaji Pedro p'āk'ōre k'ayaa bi k'iamiapa. P'arude baji k'ayaa bada perā. 15 Jesupa iru jua t'ōbaik'āri, ma k'iamia tuudachi. Māpai ma wēra p'irabaidaip'eda, nek'opiji Jesumaa.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

16 K'eudaik'āri, netuara k'ap'iade merātia beerā chok'ara aneejida Jesumaa. Pedee jarada abaapa netuaraarā jōmaweda uchiapik'ooji. Ichiaba k'ayaa beerā jōmaweda jipak'ooji. 17 Māga ooji p'asamerā Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaiaapa chonaarāweda jaradak'a: 'Irua k'ayaa tachimaa baridap'edaa awara āyaa ataji māik'aapa tachi k'ayaa beerā jipaji.' (Is 53.4)

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarā

(Lc 9.57-62)

18 Awaraa ewaride Jesupa unuk'āri eperāarā chok'ara ichi wap'ira iru p'ani, chi k'ōp'āyoorāmaa jaraji sīadait'ee lago k'īraik'a eeree. 19 Mamīda wāda naaweda, Moisepa p'āda jarateepari k'ait'a cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Jarateepari, pi ome wā k'inia bida aji, chi wārumaa.

20 Jesupa p'anauji:

—Usap'ā yooro te uria iru bee māik'aapa ipanaarā te iru bee. Mamīda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema arajāгаа ni, k'āipari wēe. Made k'īsiaji jarai naaweda wāara mi ome nipa k'inia bi wa māga-e.

21 Awaraa Jesús ome nipadapa māgaji:

—Tachi Waibia, mi jida pi ome nipaparii k'inia bi. Mamīda ai naaweda, mi ak'ōre iapipāde aji, iru piuk'āri.

22 Jesupa p'anauji:

—Chepāde aji, mi ome māik'aapa ichiak'au bipāde aji, atuadait'eerāpa āchi piudap'edaarā iadamerā.

Jesupa nāu p'usa ome t'umātipida

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Ma t'ēepai Jesús wāji barcode chi k'ōp'āyoorā ome. 24 Māga nide p'usara t'o nībeeji. P'usapa barco pirubaa wā nipaji. Māimisa Jesús k'āi baji. 25 Mapa chi k'ōp'āyoorāpa īrimat'aajida māik'aapa māgajida:

—Tachi Waibia, jtai k'aripāji! jTachi pirubaa wādapi!

26 Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda p'era jōnima? aji. jParā pia ijāada-e p'anida! aji.

Māga jarap'eda, p'irabaidachi māik'aapa pedeeji nūumaa māik'aapa p'usamaa. Aweda jōma ip'ii ūu beeji. 27 Māga unudak'āri, chi k'ōp'āyoorā ak'itrua para beeji māik'aapa āchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima ajida, nāgi? Nāu, p'usa paara iru pedee ūripatada ajida.

Eperāarā k'ap'iade netuara merātia bada

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Jesús chi k'ōp'āyoorā ome panadak'āri lago k'īraik'a eere Gadara eujāde, jāira māu te uriade badadeepa uchiajida eperāarā omé netuara āchi k'ap'iade merātia bee. Ma eperāarā Jesús k'ait'a chejida. Āchi audú t'āri k'achia-idaa p'anadap'edaa perā, eperāarā ma ode p'oyaa wāyaadak'aa paji. 29 Jesumaa bia chejida:

—jJesús, Ak'ōre Waibia Warra, tai ome t'īunāaji! ¿At'āri-e weda tai miapide cheji-ek'ā? ajida.

³⁰ Ma k'ait'a sinaarā chok'ara nek'omaa p'anajida. ³¹ Mapa netuaraarāpa Jesumaa chupiria iidijida ma sinaarā k'ap'iade t'upimerā.

³² Aramāgā Jesupa jaraji maaaa wādamerā. Māpai ma netuaraarā ma eperāarā k'ap'iadeepa uchiak'oodachida māik'aapa sinaarā k'ap'iade t'udachida. Aramata sinaarā jōmaweda p'irak'oodachida ee k'ōot'ari jira bidee. Mata lagode baainajida māik'aapa iyapa jiaak'oodachida.

³³ Ma sinaarā jia p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, p'irak'oodachida p'uurudee. Nepirinajida āchia unudap'edaa ma netuara merātia p'anadap'edaarā ome. ³⁴ Māpai p'uuru pidaarā jōmaweda chejida māik'aapa Jesumaa chupiria iidijida āchi eujādeepa wāmerā.

9

Jesupa chiwa bada jipada (Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Ma t'ēpai, Jesús barcode bataup'eda, wāji lago k'irak'a eeree. Māgā ichi p'uurude pacheji. ² Mama bide eperāarāpa jira aneejida eperā chiwa bi p'arude. Jesupa k'awaak'āri āchia wāara ichide ijāa p'ani, ma chiwa bīmaa māgaji:

—Warra, t'āri o-īa bāji pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpada perā.

³ Ūk'uru arii p'anadap'edaa Moisepa p'āda jarateepataarāpa māga ūridak'āri, k'īsiajida: “Jāgipa ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'ōre āpīte. Tachi Ak'ōrepapai p'ek'au k'achia wēpapiyada” ajida. ⁴ Mamīda Jesupa k'awaji āchia k'īsia p'ani. Mapa iidiji:

—¿Sāap'eda parāpa k'īsia k'achia k'īsia p'anīma? aji. ⁵ Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajipi” maa-e pirā jarai: “P'irabāiji māik'aapa wāji”. Mamīda irua maarepida oo-e pai, Tachi Ak'ōrepa oopi-e pirā. ⁶ Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujāde mī, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre Waibiapa wēpapiari eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata.

Māpai māgaji ma eperā chiwa bīmaa:

—iP'irabāiji! Pichi p'aru atāji māik'aapa wāji pīchi temaa.

⁷ Aramāgā ma chiwa bada p'irabaidachi māik'aapa wāji ichi temaa. ⁸ Māga unudak'āri, eperāarā p'era pik'a para beejī māik'aapa Tachi Ak'ōremaa o-īa it'aa t'ijida, irua ma eperāmaa māga ooda perā.

Jesupa Mateo jirit'erada ichi ome nipaparīmerā (Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Mamāik'aapa Jesús wāji. Ma wārude eperā t'ijarapatap'edaa Mateo unuji. Su-ak'i baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamāi. Jesupa māgaji irumaa:

—Mī ome nipaparīji.

Aramāgā bainī beep'eda, Jesús ome wāji.

¹⁰ T'ēpai Jesús chi k'ōp'āyoorā ome teeda nek'omaa bak'āri, impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee pachejida awaraa eperāarā k'achia-idaa beerā apatap'edaarā ome. Māirā ai mesade su-ak'i p'aneejida Jesús ome.

¹¹ Fariseorāpa māga unudak'āri, Jesús k'ōp'āyoorāmaa iidijida:

—¿Sāap'eda parā jarateepari nek'omaa bīma ajida, impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome?

¹² Māirāpa iididap'edaa ūrik'āri, Jesupa māgaji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa.

¹³ Parā wādak'āri, k'īsiadapāde aji, nāgī Ak'ōre Ūraa jara k'inia bi:

‘Mia k’iniara bi awaraarã chupiria k’awaadamerã, ne-animalaarã peedap’eda, paada k’ãyaara mi-it’ee.’
(Os 6.6)

Mãpai Jesupa mägaji:

—Tachi Ak’õrepa mi pëi-e paji t’ãri pia beerã jiride. Ma k’ãyaara p’ek’au k’achia oopataarã jirideta pëiji.

Sãpai nek’oda-ee p’anadaipia bi

(Mr 2.18-20; Lc 5.33-35)

¹⁴ Mãpai Juan Bautista k’õp’ãyoorã Jesumaa chejida määk’aapa iidjida:

—Edaare tai, fariseorã ome nek’oda-ee p’aneepata jïp’a Tachi Ak’õre net’aade k’ãsiadait’ee. ¿Sãap’eda pi k’õp’ãyoorãpa mãga oodak’aama? ajida.

¹⁵ Jesupa p’anauji:

—Mia k’ãipata fiestade t’i pëidap’edaarã k’ãra pia-ee p’anadak’aa chi miak’ãit’ee bi ãchi ome bi misa. Mamãda ewari cherude iru ata chedak’ãripi, t’ãri p’uapa nek’oda-ee p’aneidait’eeda aji.

Ûraa chiwidi määk’aapa chonaarãweda p’ãdap’edaa

(Mr 2.21-22; Lc 5.36-39)

¹⁶—Eperã apidaapa p’aru chiwididepema pite aba t’iik’araa bida aji, p’aru sorede parchaait’ee. Mãga ooru pirã, chi p’aru chiwidi ãridariit’ee määk’aapa ma pite auk’a bee-e pait’ee chi p’aru sore ome. ¹⁷ Ichiaba vino ewaa juda t’idak’aa ne-e sorede, ma vino baak’ak’ãri, ma ne-e sore jãdarii perã määk’aapa chi vino atuadarii perã. Maperã vino ewaa juda t’idaipia bi ne-e chiwidide, ma ne-e chi vino ome atuapiamaapa.

Jairo k’au määk’aapa wërapa Jesús p’aru ide t’õbaida

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Jesús at’ãri pedeemaa bide, judiorã poro waibia t’ijaratap’edaa Jairo Jesús k’ãrapite bedabai nãba cheji määk’aapa mägaji:

—Et’ewapai mi k’au jai-idaajida aji. Mamãda mia k’awa bi pi cheru pirã mi ome määk’aapa pi jua biru pirã iru ãri, waya chok’ai beeyada aji.

¹⁹ Mãpai Jesús wãji chi k’õp’ãyoorã ome ma eperã temaa. ²⁰ Ma wãdade wëra doce años bi k’ayaa bi waamiapa Jesús ãpiteik’aapa k’ait’a wãp’eda, iru ãripema p’aru i t’õbait’aaji. ²¹ Mãga ooji k’ãsia bada perã iru p’aru i t’õbairupapai jipa beei. ²² Mamãda mägá t’õbaik’ãri, Jesupa ãpatee ak’iji määk’aapa mägaji ma wëramaa:

—Wëra, t’ãri o-ãa béjei. Pia mide ijãa bairã, jipa beejida aji.

Aramata ma wëra jipa beejì.

²³ Maap’eda Jesús ma judiorã poro waibia temaa panak’ãri, unuji siru chaapataarã määk’aapa eperãarã jëpi ororoo nãbi. ²⁴ Mãpai Jesupa mägaji:

—Taawaa uchiãti. Na wëra k’au jai-idaa-e bi. Jïp’a k’ãita bida aji.

Mãga ùridak’ãri, arii p’anadap’edaarã ëik’oodachida, Jesús k’ãra k’awa-ee bi jãk’aapa. ²⁵ Mamãda Jesupa eperãarã uchiapik’ooji määk’aapa jai-idaada badamãi t’iup’eda, iru jua jita atanaji. Mãpai ma wëra k’au p’irabaidachi.

²⁶ Maap’eda ma eujãdepemaarã jõmaarãpa k’awaa wãjida Jesupa mãga ooda.

Jesupa tau p’ãriu beerã omé jipada

²⁷ Mamääk’aapa uchìa wãdade, Jesús t’ëe tau p’ãriu bee omé bia che wãpachida:

—jRey David Warra, tai chupiria k’awaapãde! ajida.

²⁸ Jesús teeda t’iunak’ãri, ma tau p’ãriu beerã auk’a t’iujida. Mãpai Jesupa iidjiji:

—¿Parãpa ijãa p'anik'ã aji, mia jipai?

P'anaujida:

—Tachi Waibia, ijãa p'anida ajida.

²⁹ Mãpai Jesupa taumã t'õbaip'eda, mãgaji:

—Parãpa ijãa p'anik'a, mãgá p'anedapáde aji.

³⁰ Aweda tau eratik'oodachida. Mãpai Jesupa jip'a mãgaji:

—Mia ooda chãaramaa nepirinaadapáde aji.

³¹ Mãga jaraji mïda, mamãik'aapa uchiarutata Jesupa ooda nepiri wãpachida ma eujãdepemaarãmaa.

Jesupa pedee atua bada jipada

³² Ma tau p'ãriu p'anadap'edaarã uchiarutade, eperãarãpa aneejida eperã pedee atua bi Jesumaa. Mãga baji netuara ichi k'ap'iade merãtia bada perã. ³³ Jesupa ma netuara uchiapit'aak'ãri, ma eperã pedee beeji. Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarãpa ak'itrua para beeji mãik'aapa mãgajida:

—¡Israelde waide nãga unudak'aada! ajida.

³⁴ Mamïda fariseorãpa mãgajida:

—Netuara Poro Waibia juapata jãgá netuaraarã uchiapiparida ajida.

Jesupa eperãarã chupiria k'awaada

³⁵ Jesus nìpapachi p'uuru beede mãik'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aípee beede. Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata te chaa pedee pia jarateepachi k'awaadamerã taarã-e Tachi Ak'õrepa eperãarã p'è biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. Ma awara k'ayaa k'ïra t'ãdo jipapachi. ³⁶ Eperãarã chok'ara see nïbi unuk'ãri, chupiria k'awaaji, ãra chupiria, k'ïra pia-ee para bada perã, oveja chak'eerã ak'ipari wëe chitoonik'a. ³⁷ Mãpai chi k'õp'ãyoorãmaa mãgaji:

—Eperãarã chok'ara mide waide ijãada-e p'ani. Ne-uu audú chau bïk'apì p'ani. Mamïda mimiapataarã chok'ara-ee p'ani. ³⁸ Mapa it'aa iididapáde aji, ma ne-uu chiparimaa, irua awaraa mimiapataarã pëimerã chi chau bi p'ede.

10

Jesupa k'õp'ãyoorã jirit'erada mimiadamerã ichi ome

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesupa chi k'õp'ãyoorã doce t'í p'eji mãik'aapa ãchi ichi jua ek'ari biji netuaraarã uchiapidamerã mãik'aapa k'ayaa k'ïra t'ãdo jipadamerã.

² Nãgí imik'ïraarã doce jirit'eraji pëiit'ee ichi ùraa jarateede. Naapiara jirit'eraji Simón, ichiaba t'ïjarapatap'edaa Pedro, chi ipema Andrés ome. Ma t'ëpai jirit'eraji Santiago chi ipema Juan ome. Mãirã Zebedeo warrarã paji. ³ Ichiaba jirit'eraji Felipe; Bartolomé; Tomás; mi, Mateo, chi impuesto p'epari bada Roma pidaarã-it'ee; Alfeo warra, Santiago; Tadeo; ⁴ Simón Celote apatap'edaa mãik'aapa Judas Iscariote, ma t'ëpai Jesús traicionaada.

Jesupa chi k'õp'ãyoorã pëida Ak'õre Ûraa jarateenadamerã

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jesupa ma k'õp'ãyoorã doce pëiji eperãarã paraamaa. Pëi naaweda jaraji: —Wãnáati judio-eerã p'anapatamaa. Ichiaba wãnáati Samaria eujãdepema p'uurudee. ⁶ Ma k'ãyaara wãti Israel eujãdepema ovejaarã atua pik'a beerãmaa. ⁷ Jaratëeti taarã-e Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari biit'ee ichideerã p'aneedamerã. ⁸ K'ayaa beerã jipáti; piudap'edaarã chok'ai p'irabapíti;

leprapa k'ayaa beerā jipāti māik'aapa netuara k'ap'iade merātia bee jipāti. Mía parā mīchi jua ek'ari bik'āri māga oodamerā, p'arat'a maarepida iidi-e paji. Mapa p'arat'a iidināati ma pari.

⁹ 'Ateenāati nēe, p'arat'a, cobre, pāchi k'irride jīpata. ¹⁰ Ichiaba ateenāati muchila, awaraa chancla māik'aapa p'aru jīdait'ee, pak'uru jida t'idik'adait'ee, parā mīmia pari ma ne-inaa teedaipia p'anadairā.

¹¹ P'uurude maa-e pirā te chok'ara-ee beemāi panadak'āri, eperā t'āri piata jirīti arii p'anedait'ee mamāik'aapa wāruta misa. ¹² Teeda t'īudak'āri, arii p'anīrāmaa pedee pia jarāti. ¹³ Ai tede p'anīrāpa parā auteebairuta pirā, ma pedee pia jaradak'a āramaa uchiat'ee. Mamīda auteebaida-e pirā, ma pedee pia jaradak'a āramaa uchiae-pait'ee. ¹⁴ Parā auteebaida-e pirā māik'aapa parāpa jarateepata ūridaamaa p'ani pirā, uchiat'ee ma teedee maa-e pirā ma p'uurudepa māik'aapa biiridepema yooro p'ora nēep'ētī ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōrepa āra k'aripa-e pait'ee. ¹⁵ Mía wāarata jararu. Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarā audupīara k'achia ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarā, Gomorra p'uurudepemaarā k'achia ooda k'āyaara.

Jesupa jarada ichi k'aurepa ijāapataarā miadait'ee
(Lc 12.11-12; 21.12-17)

¹⁶ —j'ūrīti! Mía parā pēiru eperāarāmaa jarateede. Pēiru ovejaarā pēik'ajik'a ne-animalaarā k'achia beerā t'āide. Mapa k'īra k'awaa nipapatāati, taama k'īra k'awaa nipaparik'a. Ichiaba k'āiwee nipapatāati paloma nipaparik'a. ¹⁷ Tauk'a nipapatāati eperāarāpa parā ateedait'ee perā āchi charraarāmaa miapidamerā, maa-e pirā parā p'ua oodait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. ¹⁸ Ma awara mide ijāapata k'aurepa ateedait'ee āchi poro waibiarāmaa māik'aapa āchi reyrāmaa. Māga parāpa mi ūraa jaradai māirā k'īrapite māik'aapa awaraa ijāadak'aa beerā k'īrapite. ¹⁹ Mamīda māirā k'īrapite p'anadak'āri, k'īsianāati sāga pedeedait'ee, maa-e pirā k'āata jaradait'ee, pedeedait'ee pak'āri, Tachi Ak'ōrépata pedeeipiit'ee perā. ²⁰ Parā pedeeda-e pait'ee pāchi k'īradoopa. Tachi Ak'ōre Jaurepata pedeeit'ee parā k'ap'ia.

²¹ Maapai eperāarāpa āchi ipemaarā paara teedait'ee miapidamerā piurutamaa. Ma awara chi ak'ōreerāpa āchi warrarā paara māga peepidait'ee; maa-e pirā warrarāpa āchi ak'ōreerā peepidait'ee. ²² Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijāapata k'aurepa. Mamīda t'āridepai chooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā k'aripait'ee atuanaadamerā na p'ek'au eujā jōrumaa. ²³ P'uuru abaade parā jiri p'anedak'āri, mirūtī awaraa p'uurude. Mía wāarata jararu. Parā Israel p'uuru jōmaade jaratee nipadai naaweda, mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, cheit'ee.

²⁴ K'īrāpāti eperā apida ichi jarateepari k'āyaara waibiara bi-e. Ichiaba mimiapari apida chipari k'āyaara waibiara bi-e. ²⁵ Chi ne-inaa k'awaa k'inia bi o-īa baipia bi chi jarateepari jīak'a pait'ee. Ichiaba mimiapari o-īa baipia bi chipari jīak'a pait'ee. Chi te chipari t'ījarapata pirā Beelzebū, Netuara Poro Waibia, audupīara irudeerāmaa māgī t'ī bidait'ee.

Jesupa jarateeda k'aíta waaweadaipia bi
(Lc 12.2-7)

²⁶ —Māga jara p'ani mīda, eperāarā waaweenāati. Irā Tachi Ak'ōre net'aa mera pik'a bi mīda, t'ēepai parāpa jōmaarāmaa jaradait'ee. ²⁷ Mía ūraa jarada p'āriu pik'a baji. Mamīda jōmaarāmaa māga jīp'a jaradaipia bi. Ma awara mīa ūraa mera pik'a jarada, golpe jaradaipia bi terraza īrīpa biaruk'a.

²⁸ Waaweenáati parā jiri p'anirā peedait'ee, ārapa parā p'oyaa atuapida-e perā tok'arradee. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōre waawéeti. Iruata tachi piupii māik'aapa atuapii.

²⁹ ¿Netopata-ek'ā ipana chak'e omé p'arat'a tau abaa pari? Eperāarāpa māga oopata, ipana chak'e mak'iaara vale-e bi jīak'aapa. Mamīda ipana chak'e apida eujāde baaidak'aa, parā Ak'ōre Waibiapa māga jara-emāi. ³⁰⁻³¹ Parā puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenáati, Tachi Ak'ōrepa parā k'iniara iru bapari perā ipanaarā k'āyaara.

Jesucristode ijāapatada apataarā awaraarā k'īrapite
(Lc 12.8-9)

³²—Eperāpa tau taawa jararu pirā ichi Jesucristode ijāapari, mia pida jarai: “Māgí méré” mi Ak'ōre k'īrapite it'ari. ³³ Mamīda eperāpa meraru pirā mide ijāapari, māgara mia pida merait'ee. “Māgí mēre-eda” ait'ee mi Ak'ōre k'īrapite it'ari.

Jesús k'aurepa ēreerā t'āri auk'a p'anada-e
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴—K'īsanáati mi cheji na p'ek'au eujādee eperāarā k'āiwee p'anapide. Jip'a cheji chōopide. ³⁵ Mi cheji 'warra t'āri auk'a banaamerā chi ak'ōre ome, wēra k'au t'āri auk'a banaamerā chi nawe ome māik'aapa āigu t'āri auk'a banaamerā chi p'āk'ōre ome.

³⁶ Ma k'aurepa eperāarā t'āri auk'a para ba-e pait'ee āchi ēreerā ome.'
(Mī 7.6)

³⁷ Eperāpa ichi ak'ōre wa chi nawe k'iniara iru bi pirā mi k'inia iru bai k'āyaara, méré pa-e pai. Ichiaba eperāpa chi warra wa chi k'au k'iniara iru bi pirā mi k'inia iru bai k'āyaara, māgí méré pa-e pai. ³⁸ Ma awara mide ijāapari k'aurepa eperā piuamaa bi pirā kurusode piu wāk'a, māgí méré pa-e pait'ee. ³⁹ Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri, atuait'ee. Mamīda eperā piuru pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí eperā piuk'āri it'aa wāit'ee.

Jesupa jarada ijāapataarāpa ne-inaa pia atadait'ee
(Mr 9.41)

⁴⁰—Eperāpa parā auteebaik'āri, mi jida auteebai bi māik'aapa mi Ak'ōre, mi pēida, auk'a auteebai bi. ⁴¹ Ma awara eperāpa auteebaik'āri Tachi Ak'ōre pedee jarapari, Tachi Ak'ōrepa pēida perā, ne-inaa pia atait'ee Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa atapatak'a. Ichiaba auteebaik'āri eperā t'āri pia, māgí t'āri pia bairā, ne-inaa pia atait'ee eperā t'āri pia beerāpa atapatak'a. ⁴² Ma awara eperāpa teek'āri pania vaso aba mi ome nipaparimaa māgí méré perā, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia ichiaba teeit'ee ma pania teedamaa.

11

Juan Bautistapa eperāarā pēida
(Lc 7.18-23)

¹ Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce ūraap'eda, mamāik'aapa wāji Ak'ōrepa jara pēida jarateede ma eujādepema p'uuru bee chaa.

² Juan carcelde bi misa, ūriji Cristopa oomaa bi. Aramata ichi ome nipapatap'edaarā ūk'uru pēiji Jesumaa. Iidinajida:

³—¿Pik'ā ajida, tai k'aripapari chonaarāpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa-e pirā, ¿taipa awaraa nidaipia bik'ā? ajida.

4 Jesupa p'anauji:

—Wāti Juanmaa māik'aapa nepiríti parāpa nama unu p'ani māik'aapa ūri p'ani. ⁵ Jarāti tau p'āriu beeda írá unu p'ani; b'iri nik'anik'aa beeda t'ia nūtee; leprapa k'ayaa beeda jipa p'ani; k'iri k'í beeda írá ūri p'ani; piudap'edaarā waya chok'ai p'ani māik'aapa chupiria chedeerāmaa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida jarateemaa bi. ⁶ iT'āri o-ia bida aji, chi mide ijāa bi, k'awa-e bi mīda mia ne-inaa jōma oo bi!

Jesupa Juande pedee pia jarada

(Lc 7.24-35)

⁷ Juanpa eperāarā pēida wādap'edaa t'ēepai, eperāarāmaa Jesupa pedee pia jaramaa beji Juande:

—¿K'āata parāpa ak'inajidama aji, eujā pania wēe bīmaa wādak'āri? ¿K'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā pariatua k'īsia bi, p'ūajara nāupa pariatua nēunēuuaa p'uaparik'a? ⁸ Maa-e pirā, ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā p'aru pi-ia jī bi? Parāpa pia k'awa p'ani eperā p'aru pi-ia jī beerā rey tede p'anapata. ⁹ Māga-e pirā ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee Ak'ōre pedee jarapari? Wāara, iru Ak'ōre pedee jarapari k'āyaara waibiara bi. ¹⁰ Na Juandeta Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mia eperā chok'a pēiit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.' *(Mal 3.1)*

¹¹ Mia wāarata jararu. Juan Bautista k'āyaara eperā apida waibiara bi-e. Mamīda chi ek'ariara bita iru k'āyaara waibiara pait'ee Tachi Ak'ōrepa ma eperā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā ome beemerā.

¹² Juan Bautista chedak'āriipa, eperāarā chōo pik'a p'ani t'ūdait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, ichideerā p'aneedait'ee māik'aapa k'achia beerā auk'a chōo pik'a p'ani apida māga p'ananaadamerā. ¹³ Juan jaratee chei naaweda, Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jarapachida Tachi Ak'ōrepa māgā eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Moisepa p'ādade ichiaba māga jara bi. ¹⁴ Parāpa k'awaa k'inia p'ani pirā Juanta Elías chi cheit'ee bada jara p'anadap'edaa; ichipi. ¹⁵ Pia k'īsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'iniā bi.

¹⁶ 'Mia jarait'ee sāga p'ani parā, mide ijāadak'aa beerā. Warrarā su-ak'i p'aneedap'eda, jemenemaa p'anik'ata p'ani p'uuru jāde. Āchi k'ōp'āyoorāmaa biapata:

¹⁷ "Taipa siru chaajida. Mamīda parā pēirada-e paji. K'ari k'īsia paraa k'arījida. Mamīda parā jēeda-e pāji."

¹⁸ Māga pik'a baji Juan ome. Iru cheji māik'aapa nek'ok'aa paji, ne-inaa tok'aa paji, eperā jīp'arāpa oopatak'a. Maperā eperāarāpa: "Netuara iru k'ap'iade merātia bida" ajida. ¹⁹ T'ēepai mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji māik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperā jīp'aak'a. Maperā jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'ōp'āyo meraaparida a p'ani, k'achia-ida beerā ome māik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarā ome. Mamīda Tachi Ak'ōrepa wāarata ak'ipimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parā jōmaarā pari.

Tachi Ak'ōrepa oo bi unuamaa iru p'anapataarā

(Lc 10.13-15)

²⁰ Māpai Jesús ijīati pedeemaa beji awara-awaraa p'uurudepemaarāmaa, āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'anadap'edaa perā. Māga p'anajida

unupachida mīda irua ooda ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Jesupa āchimaā māgaji:

²¹ —¡Aai, Corazín p'uurudepemaarā! ¡Aai, Betsaida p'uurudepemaarā! ¡Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēiit'ee! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperāpa ooda paara ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa mia parā p'uurude oodak'a, taarā-e weda ijāak'ajida. Ārapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jōnīpa chupīria iidik'ajida Tachi Ak'ōremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'āri p'uapa p'aru p'āimaa jik'ajida māik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida āchi poro ĩri. ²² Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā k'achiara ooi't'ee ma Tiro p'uurudepemaarā k'āyaara māik'aapa Sidón p'uurudepemaarā k'āyaara. ²³ Ichiaba parā Capernaum p'uurudepemaarā, ¿k'ĭsia p'anik'ā parā p'uuruta awaraa p'uuru k'āyaara waibiara pait'ee Ak'ōre k'ĭrapite? ¡Māga-e! ¡Ma k'āyaara irua parā p'uuruta jōt'aait'ee! Sodoma p'uurude eperāpa ooda paara ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mia parā t'āide oodak'a, ma p'uuru at'āri bak'aji. ²⁴ Mamīda mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā k'achiara ooi't'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarā k'achia ooi k'āyaara.

Jesupa eperāarā ĩpipari
(Lc 10.21-22)

²⁵ Maapai Jesupa māgaji:

—Ak'ōre Waibia, pi jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Ne-inaa jōmaweda it'ari nībi, na p'ek'au eujāde nībi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'āri o-ĭa bi pia eperāarā ĩp'arāmaā k'awapiru perā ne-inaa pia waide k'awapi-e pada k'ĭsia k'awaa beerāmaa māik'aapa poro wēsaa beerāmaa. ²⁶ Pia māga ooji māga oo k'inia bada perā.

²⁷ Mi Ak'ōrepa ne-inaa jōma biji mi jua ek'ari mia ak'ipariimerā. Tachi Ak'ōrepapai wāara mi, ichi Warra k'awa bi. Māgā ichiaba mi, chi Warrapapai wāara iru k'awa bi. Mamīda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperāarāmaa. ²⁸ Maperā mimaa chēti parā jōmaweda sē p'aniirā mimia p'anīpa māik'aapa k'ĭsia jōnīpa. Mia parā t'āri a-tu beipiit'ee. ²⁹ K'ōp'āyo merāati mi ome. Ūriti mia jaratee bi māik'aapa óoti mia jara bik'a. Mi t'āri pia, chupīria k'awaayaa bapari. Mide ijāadak'āri, k'āiwee p'anapataadait'ee. ³⁰ Mia jara bik'a oodayada aji, mia k'aripak'āri.

12

ĭpata ewate trigo k'imī chak'eerā p'edap'edaa
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Maapai judiorā ĩpata ewate Jesús nipaji trigo k'āide. Chi k'ōp'āyoorā jarrapisia p'anadap'edaa perā, trigo k'imī chak'eerā oro atadap'eda, chi tau jonamaā p'aneējida k'odait'ee. ² Arii p'anadap'edaa fariseorāpa māga unudak'āri, Jesumaa māgajida:

—¡Pichá ak'ĭji! Pichi k'ōp'āyoorāpa ne-inaa oomaa p'anida ajida, ĩpata ewate oodaik'araa bita.

³ Jesupa p'anauji:

—¿Parāpa Ak'ōre Ūraa p'ādade leeda-e p'anik'ā aji, Rey Davidpa ooda chonaarāweda jarrapisiadaidak'āri chi k'ōp'āyoorā ome? ⁴ Iru t'ĭuji Tachi Ak'ōre te ne-edeē oodade māik'aapa ma tedepema pan awara bidap'edaa Tachi Ak'ōre-it'ee atap'eda, k'oji chi k'ōp'āyoorā ome. Māga oojida p'aareerāpapai māgĭ pan k'odaipia baji mīda. ⁵ Ichiaba Moisepa p'ādade

parāpa leedooda p'aareerāpa ne-inaa k'achia ooda-e paji ñipata ewate, Tachi Ak'õre te waibiade ñida-ee mimiadak'āri. ⁶ Mia jara bi: Nama ne-inaa pipiara paraa Tachi Ak'õre te waibia k'āyaara. ⁷ Wāara parāpa k'awada-e na p'ādade jara k'inia bi:

'Mia k'inia bi awaraarā chupiria k'awaadamerā, mi-it'ee ne-animalaarā peedap'eda, paadai k'āyaara.' (Os 6.6)

Parāpa k'awadap'edaa paara ma pedee jara k'inia bi, ne-inaa k'achia ooda-e p'anñirā peepida-e pak'aji. ⁸ Ñipata ewate mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperā jua chiwa bada
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Mamñik'aapa Jesús wāji Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tedee. ¹⁰ Mama baji eperā jua chiwa bi. Jesús imiatee k'inia p'anadap'edaarāpa iidijida irumaa:

—¿Eperā k'ayaa bi pirā, ñipata ewate jipaipia bik'ā? ajida.

¹¹ Jesupa p'anauji:

—ñipata ewate pichi oveja toidú padarida paara, ¿taawaa uchua ata-e pak'ajik'ā? ¹² ¿Eperā pipiara bi-ek'ā oveja k'āyaara? Mapa ñipata ewate ne-inaa pia ooiipia bida aji.

¹³ Māpai Jesupa ma jua chiwa bimaa mājaji:

—Pichi jua jñrupáde aji.

Māpai jua jñruji. Aramata jipa beeji chi apema juak'a. ¹⁴ Māpai fariseorā taawaa uchiadak'āri, pedeeteemaa p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa ooda Ak'õre Ũraa p'ādade jara bik'a

¹⁵ Jesupa mñirā k'Isia k'awaak'āri, mamñik'aapa wāji. Eperāarā chok'ara iru t'ēe wājida. Jesupa madepema k'ayaa beerā jōmaweda jipaji. ¹⁶ Mamñida jarapachi ichia ooda jōmaarāmaa nepirinaadamerā. ¹⁷ Māga jaraji Tachi Ak'õre pedee jarapari, Isaiapa p'ādade jara bik'a uchiamerā:

¹⁸ 'Nama bi mi mimiapari, mia jirit'erada. Mia iru k'inia iru bi; mi t'ari o-ñapipari. Mi Jaure iru ome bapariit'ee. Mi k'ap'ia pari irua eperāarā jōmaarāpa oopata ak'it'ee mñik'aapa jarait'ee pia wa k'achia.

¹⁹ Aupedee-e pait'ee; ichiaba bia-e pait'ee. Apidaapa iru biapi ũrida-e pait'ee calle jāde. ²⁰ Irua yiaraa iru ba-e pait'ee chupiria chitoonñirā wa k'ira pia-ee jōñirā. Māga bait'ee Tachi Ak'õrepa jōmaarāmaa wāarata jara pēida k'awaapirumaa. ²¹ Māga pak'āri, jōmaarāpa irude ijāadait'ee.' (Is 42.1-4)

Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari bida apatap'edaa
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Jesumaa aneejida eperā tau p'āriu bi mñik'aapa pedee atua bi, netuara iru k'ap'iade merātia bada perā. Jesupa iru tau pia unupiji mñik'aapa pedeeipi.

²³ Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarāpa ak'itrua para beeji mñik'aapa āchi pitapai iidi para beeji:

—¿Nāgí chonaarāwedapema Rey David Warra-ek'ā? ajida.

²⁴ Mamñida māga ũridak'āri, fariseorāpa mājajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jāgá netuaraarā uchiapiparida ajida.

²⁵ Jesupa k'awaji āchia k'Isia p'ani. Mapa mājaji:

—P'uuru pidaarāpa maa-e pirā ēreerāpa maa-e pirā te pidaarāpa āchi auk'arā jēreruta pirā, waa araa p'anapataada-e pai mñik'aapa āchi p'uuru

jōdaridai. ²⁶ Māga pik'a Netuara Poro Waibiapa ichi auk'aarā jēreru pirā, waa araa p'anada-e pai māik'aapa āchi itu jōdaridai. ²⁷ Parāpa jara p'ani mia netuaraarā uchiapipari Beelzebú juapa. Māgara, ¿k'ai juapa uchiapipatama parā eere p'anirāpa? Āchia ak'ipipata parā pia k'Isiada-e p'ani. ²⁸ Mia netuaraarā uchiapipari pirā Tachi Ak'ōre Jaurepa, jara k'inia bi ĩrā Tachi Ak'ōrederā poro waibia nama bi.

²⁹ ¿K'aita t'uyama aji, eperā juataura bi tede iru net'aa chiade? Naapiara jī nābi-e pirā, iru net'aa jāri p'e ata-e pai.

³⁰ Eperā mi eere bi-e pirā, mi k'Īra unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripa-e bi pirā awaraarā Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anapataadamerā, eperāarā āyaa pēipari mi ik'aawaapa.

³¹ Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōrepa wēpapi eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata jōmaata māik'aapa iru āpite ik'achia jarapata paara. Mamīda iru Jaure āpite ik'achia jarapata wēpapi-e pait'ee. ³² Ichiaba wēpapi ik'achia jarapata mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema āpite. Mamīda wēpapi-e pait'ee ik'achia jararuta pirā iru Jaure āpite. Māgee p'ek'au k'achia oopata wēpapi-e pait'ee chi ma pedee jarapataarā na p'ek'au eujāde p'anide maa-e pirā it'ari iru k'Īrapite p'anide paara, iru ewari waibia ewate.

*Jesupa jarateeda pak'uru k'awapata chi nejōdeepa
(Lc 6.43-45)*

³³ —Nejō biiri pia iru bi pirā, chauk'āri, nejō pia iru bait'ee. Jōdee nejō biiri k'achia iru bi pirā, chauk'āri, nejō k'achia iru p'anadait'ee. Nejō biiri k'awapata chi nejōdeepa. ³⁴ ¡Parā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! ¡Taamāk'api p'ani! ¿Sāga pedee pia jaradai, parā t'āri k'achia p'anita? Pāchi t'āride k'Isia p'anita jarapata pāchi it'aideepa. ³⁵ Eperā t'āri pia bīpa pedee pia jarapari k'Isia pia iru bairā ichi t'āride. Jōdee eperā t'āri k'achia bīpa pedee k'achia jarapari k'Isia k'achia iru bairā ichi t'āride. ³⁶ Mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia eperā chaachaa k'awapiit'ee āchia pedee k'achia pariatua jaradap'edaa. ³⁷ Ma ewate Tachi Ak'ōrepa ak'it'ee eperāarāpa pedee jaradap'edaa māik'aapa ichiata jarait'eeda aji, k'achia-idaa bi, maa-e pirā t'āri pia bi.

*Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaarā
(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32)*

³⁸ Māpai ūk'uru fariseorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa unu k'inia p'anida ajida, pia oo bi ne-inaa Tachi Ak'ōrepapai oopari.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Īrapemaarā t'āri k'achia-idaa p'ani, Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa perā. Unu k'inia p'anida a p'ani ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mamīda mia māga oo-e pait'ee. Jīp'a Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichi pedee jarapari Jonás ome oodak'a. ⁴⁰ Jonás k'āima ōpee baji chik'o choma bi bide. Māga pik'a mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'āima ōpee eujā ek'ari bait'ee.

⁴¹ Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate Nīnive p'uuru pidaarāpa ĩrapemaarā imiateedait'ee, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa Jonás pēik'āri ma Nīnive pidaarāmaa, ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaajida. Mamīda ĩrapemaarāpa p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e p'ani, aba Jonás k'āyaara waibiara bīpa jara cheji mīda māga oodamerā. ⁴² Ichiaba ma ewate Reina Sur Eerepemapa auk'a ĩrapemaarā imiateeit'ee Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda ma reina

t'im̄ipa cheji Rey Salomón k'ĩsia k'awaa bi pedee ūride. Mam̄ida ĩrapemaarāpa ūridaamaa p'ani, aba Salomón k'āyaara k'ĩsia k'awaara bi pedee bi m̄ida parā t'āide.

Jesupa jarateeda netuara waya eperā k'ap'iade merātia badade
(Lc 11.24-26)

⁴³—Eperā k'ap'iadeepa netuara uchiapidak'āri, māgipa jiri nipapari eujā p'ūasaa sāma ĩit'ee. Mam̄ida unu-e pak'āri, k'ĩsiapari: ⁴⁴“Waya merātianait'ee ma eperā k'ap'iade; mi naaweda badamāi.” Chek'āri, unu chepari ma eperā k'ap'ia pi-ia bi; te barrep'eda, sip'eda, pi-ia bik'a. ⁴⁵Māga unuk'āri, jirinapari awaraa netuara siete k'achiara ichi k'āyaara māik'aapa ma eperā k'ap'iade merātia chepata. Māgá ma eperā audup̄iara k'achiade beeit'ee naaweda bada k'āyaara. Māga p'asait'eeda aji, ĩrapemaarā t'āri k'achia-idaa beerā ome; audup̄iara k'achiade p'anedait'ee.

María Jesús ĩpemaarā ome pachedap'edaa
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶Jesús at'āri pedeemaa bide pachejida chi nawe chi ĩpemaarā ome. Pedee k'inia p'anajida iru ome. Mam̄ida taawa p'anedap'edaa perā, ⁴⁷eperāpa Jesumaa jaranaji:

—Pi nawe, pi ĩpemaarā ome taawa n̄imaa p'ani. Pedee k'inia p'anida aji, pi ome.

⁴⁸Māpai Jesupa p'anauji:

—¿K'aima mi nawe? ¿K'áirāma, mi ĩpemaarā?

⁴⁹Māpai juapa iaji chi k'öp'āyoorāmaa māik'aapa māgaji:

—Nāḡirāta mi nawek'a māik'aapa mi ĩpemaarāk'a. ⁵⁰Chi mi it'aripema Ak'ōre Waibiapa jara bik'a oo bi, mata mi ĩpemak'a, mi ĩpew̄erak'a māik'aapa mi nawek'a.

13

Net'atau p'oparide nepir̄ida
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹Ma ewate Jesús uchijaji temāiipa māik'aapa lago ide su-ak'i banaji. ²Eperāarā chedap'edaa irumāi see n̄ibada perā, Jesús barcode bataudachi māik'aapa su-ak'i beejī. Jōdee eperāarā ipude para beejī. ³Māpai Jesupa eperāarāmaa nepir̄imaa beejī Ak'ōre Ūraa jarateeit'ee:

—Eperā wāji net'atau p'ode. ⁴Ma p'o wāk'āri, ūk'uru baajida o jāde. Māpai ipanaarāpa k'ok'oo chejida. ⁵Ūk'uru baajida māu-idaade, mak'iara yooro wēe badamāi. Māgí isapai t'onojida, mak'iara yooro wēe bada perā.

⁶Mam̄ida ak'ōrej̄iru j̄erak'āri, p̄idachi chi k'arra ĩrii bada perā. ⁷Ūk'uru baajida ne-ĩri-idaade. Mam̄ida ne-ĩri k'ap'ip'iara waripari perā, māgí net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. ⁸Jōdee awaraa net'atau baajida eujā piade. Māgí t'onop'eda, chau n̄ibeejī. Ūk'uru net'atau abaadeepa uchijajida cien, sesenta maa-e pirā treinta. ⁹Pia k'ĩsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

Sāap'eda Jesupa nepir̄ipachi jarateeit'ee
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰Maap'eda chi k'öp'āyoorā k'ait'aara chejida māik'aapa iidijida:

—¿K'āare-it'ee nepir̄iparima ajida, jarateeit'ee?

¹¹Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa parāmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarāmaa; sāga ichideerā p'aneedai. ¹² Parā Ak'õre ūraa pia k'awa beerāmaa waapiara k'awapiit'ee; awaraarā k'āyaara ne-inaa chok'araara k'awarutamaa. Mamīda chi ne-inaa mak'iara k'awa-ee beerāmaa, āchia k'awa p'ani paara irua wēpapiit'ee, waa k'awa k'iniada-e p'anadairā. ¹³ Maperāpi mia nepiripari. Āchia ak'i p'ani mīda, wāara unuda-e. Ūri p'ani mīda, k'awada-e. ¹⁴ Ārapa oomaa p'ani Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa jaradak'a:

‘Ūri p'ani mīda, k'awada-e. Ak'i p'ani mīda, unuda-e. ¹⁵ Na eperāarā k'īri k'isua p'anadairā, mia jara bi ūridaamaa p'ani; mia oo bi unudaamaa p'ani māik'aapa k'awadaamaa p'ani. Māga p'anada-e pada paara, mide ijāak'ajida māik'aapa mia āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiik'aji.’ (Is 6.9-10)

¹⁶ Parā t'āri o-īa p'ani mia oo bi unu p'anadairā māik'aapa mia jara bi ūri p'anadairā. ¹⁷ Mia wāarata jararu. Chonaarāweda Ak'õre pedee jarapataarāpa māik'aapa Tachi Ak'õrede ijāapataarāpa unu k'inia p'anajida parāpa unu p'ani. Mamīda unuda-e paji. Ichiaba ūri k'inia p'anajida parāpa nama ūri p'ani. Mamīda ūrida-e paji.

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ —Ūriti k'awaadamerā mia nepirida net'atau p'oparide k'āata jara k'inia bi. ¹⁹ Net'atau ode baaida jara k'inia bi chi ūri p'anirā Tachi Ak'õrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mamīda māgīrāpa k'awada-e k'āata jara k'inia bi. Ipanaarā chedap'edaak'a ma net'atau k'ok'oodait'ee, māga pik'a Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'āripa ma pedee ijāanaadamerā. ²⁰ Jōdee chi net'atau māu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida o-īa ūri p'ani. ²¹ Mamīda chi māu-idaade t'onoda taarā-e weda pīdaiparik'a, māga pik'a māgīrāpa ma jara pēida taarā-epai ijāapata. Ma ūraade ijāadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirā maa-e pirā awaraarāpa āchi jiriruta pirā miapidait'ee, ijāa amaapata. ²² Jōdee chi net'atau ne-īri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida pia ūri p'ani. Mamīda audupiaara k'īsiapata ne-inaa netodait'ee maa-e pirā p'arat'a waibia atadait'ee, āchia ūridap'edaa k'īra atuadarutamaa. Māgá p'aneepata ne-uu warip'eda, chauk'aa bik'a. ²³ Mamīda chi net'atau eujā piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida ūridap'eda, k'awaa wāpata ma ūraa jara k'inia bi māik'aapa t'āride wāara ijāapata. Net'atau aba p'oda eujā piade pia t'onop'eda, chauparik'a net'atau cien, sesenta wa treinta; māga pik'a ma eperāarāpa oo k'awaa wāpata ma ūraade jara bik'a.

Jesupa nepirida p'ūajara t'onoda trigo p'odade

²⁴ Māpai Jesupa awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperāpa trigo tau pia p'oji ichi eujāde. ²⁵ Mamīda p'ārik'ua, eperāarā k'āi p'ani misa, ichi k'īra unuamaa iru bīpa cheji māik'aapa ma trigo p'odade mera p'oji p'ūajara tau chak'eerā, aīdee neera k'achia oopata. Māpai jirabodoji. ²⁶ Maap'eda ma eperāpa trigo p'oda t'onop'eda, wari wāji ma p'ūajara ome. ²⁷ Māga unudak'āri, ma eujā chipari mimiapataarāpa irumaa jaranajida: “Señor, pia trigo tau p'oda pia badata, ¿sāmāik'aapa uchijima ajida, jāgee p'ūajara?” ²⁸ Chiparipa p'anauji: “¿Tachi k'īra unuamaa iru bīpata jāga ooji-ek'ā?” aji. Māpai chi mimiapataarāpa iidijida: “¿Pia k'inia bik'ā ajida, taipa jā p'ūajara ēt'anadamerā?” ²⁹ Mamīda chiparipa

māgaji: “Nāgaweda ichiak'au bidapáde aji. fraweda parāpa jā p'ūajara ēt'at'arutara, auk'a ēt'adariit'ee chi trigo k'arra, ai ik'aawa nībi. ³⁰ Piara bi ichiak'au bidamerā trigo ewarutamaa. Mamāik'aapata mia ewapataarā naapiara pēiit'ee jā p'ūajara ēt'ak'oodamerā māik'aapa p'edamerā k'ōrajimade paat'aadait'ee. T'ēpai trigo ewadak'āri, iadait'ee mi ne-inaa iaparide.”

Mostaza taude nepirida
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperāpa mostaza tau uuji ichi eujāde. ³² Chi tau ma-āriara bi awaraa net'atau tachia uupata k'āyaara. Mamīda warik'āri, waibiara waripari awaraa ne-uu k'āyaara pak'uruk'a nībeerumaa. Māgā waibiara waripari perā, chi jua t'aide ipanaarā chepata iūdait'ee.

Levadurade nepirida
(Lc 13.20-21)

³³ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Wērapa levadura p'oiraparik'a bi harina waibia ome, pan masa pia warimerā.

Jesupa nepirida chonaarāweda eperāarāpa jaradap'edaak'a
(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesús jarateek'āri, audú nepiripachi. Nepiri-ee jarateek'aa paji. ³⁵ Māga ooji uchiamerā Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema pedee jaraparipa irude jaradak'a:

'Jarateek'āri, mia nepiriit'ee māik'aapa jarait'ee ne-inaa Tachi Ak'ōrepa waide k'awapi-e pada na p'ek'au eujā ooru wedapema.' (Sal 78.2)

Jesupa k'awapida p'ūajara tau p'oda trigo k'āide

³⁶ Ma jōma nepirip'eda, Jesupa eperāarā bēiji māik'aapa t'ūuji chi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamāi. Māpai āchi iru k'ait'a chedak'āri, iidjida k'āata jara k'inia bi ma nepirida p'ūajara tau p'oda trigo k'āide. ³⁷ Jesupa p'anauji:

—Chi eperā net'atau pia p'oda jara k'inia bi Eperā Ak'ōre Truadepema. ³⁸ Ma net'atau p'oda eujā jara k'inia bi na p'ek'au eujā. Ma trigo tau pia jara k'inia bi Tachi Ak'ōrede ijāpataarā. Jōdee p'ūajara k'achia jara k'inia bi Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anūrā. ³⁹ Ma k'īra unuamaa iru bada, chi ma p'ūajara k'achia p'oda jara k'inia bi Netuara Poro Waibia. Ma ne-inaa p'oda ewadap'edaa ewate jara k'inia bi Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate, ichi angeleerāpa eperāarā p'e atedak'āri iru k'īrapite. ⁴⁰ Mia nepiridade ma p'ūajara k'achia p'edap'edaak'a paat'aadait'ee, māga pik'a oodait'ee na p'ek'au eujā jōt'aak'āri. ⁴¹ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemapa angeleerā pēiit'ee mi jua ek'ari p'anūrā t'āide k'achia beerā jōmaweda p'ede; chi awaraarāmaa p'ek'au k'achia oopidap'edaarā, awaraa ne-inaa k'achia ooi awaa p'anapatap'edaarā ome. ⁴² Ma k'achia beerā jōmaweda bat'ak'oodait'ee t'ipitau jērajēraa jira bide. Mama jēe para bait'ee māik'aapa k'ida kierrkierree para bait'ee p'uapa. ⁴³ Jōdee Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oopataarā urua pik'a para beeiit'ee ak'ōrejruk'a, it'ari p'ani perā āchi ak'ōre waibia ome. Pia k'īsīati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

Jesupa nēe waibia unu atadade nepirida

44 —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Chok'o unuji jau bi nēe ome. Eperāpa māgí unu atak'āri, waya mera nībip'eda chi badamāi, t'āri o-īa wāji jōmaweda ichi net'aa iru bada netok'oodo. Māpai āpītee cheji ma nēe mera bada eujā neto atade.

Jesupa perla unudade nepirida

45 —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Net'aa netoparipa perla jiri nipaji. 46 Perla ipia unu atanak'āri, wāji ichi net'aa jōmaweda netok'oodo māik'aapa ma perla pi-ia neto ata cheji.

Jesupa t'iride nepirida

47 —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. To-iapataarāpa t'iri t'aadak'āri, chik'o k'īra t'ādo p'eejida. 48 Ma t'iride chik'oradaik'āri, chipariirāpa jidiu atajida ipudee māik'aapa jirit'eramaa p'aneejida chik'o piara bee awara p'edait'ee k'oraade. Jōdee chik'o k'achia bee bat'ak'oojida toidaa. 49 Māga pik'a pait'ee na p'ek'au eujā jōk'āri. Angeleerā chedak'āri, jirit'era chedait'ee eperā pia beerā awara p'edait'ee. 50 Jōdee chi k'achia beerā t'ipitau jērajēraa jira bide bat'ak'oodait'ee, mama jēe para bamerā māik'aapa k'ida kierrkierrēe para bamerā p'uapa.

Ne-inaa chiwidi māik'aapa ne-inaa sorede nepirida

51 Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa iidiji:

—¿Parāpa ma nepirida jōmaweda k'awajidak'ā? aji.

Māpai p'anaujida:

—K'awajidapi.

52 Māpai Jesupa māgaji:

—Moisepa p'āda jarateeparipa k'awaa wāk'āri Tachi Ak'ōrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā, nāga pik'a bi. Eperā te chiparipa ichi net'aa ia p'e iru bidepema net'aa atak'āri, k'awa bi chisāgí net'aa chiwidi, chisāgí net'aa sore.

Jesús Nazaret p'uurudee wāda (Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 Jesupa ma nepirida jaratee aupak'āri, mamāik'aapa wāji 54 ichi warida p'uurudee. Mama jarateemaa beejī māpema Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Irua jaratee bi ūridak'āri, eperāarā ak'itrua para beejī māik'aapa māgapachida:

—¿Sāma k'awaajima ajida, na jōma irua jarateemaa bi? ¿Sāga ooparima ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa? 55 ¿Jāgí eperā ne-inaa pak'urudee oopari warra-ek'ā? ¿Chi nawe Maria-ek'ā? ¿Santiago, José, Simón, Judas chi ipemaarā-ek'ā? 56 ¿Chi ipewēraarā nama p'anapata-ek'ā? ¿Sāga k'awaajima ajida, na jōma ichia oo bi?

57 Ma eperāarāpa Jesús ichi te pidaarā ome māgá k'awadap'edaa perā, iru pedee ūri k'iniada-e paji.

Mapa Jesupa māgaji:

—Jōmaarā t'āide ūri k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi. Mamāida ichi p'uurudepemaarā ichi tedepemaarā ome iru pedee ūridamaa p'anapata.

58 Māgá māpemaarāpa irude ijāada-e p'anadap'edaa perā, mama Jesupa mak'iaara oo-e paji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

14

Juan Bautista piuda
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

1 Maapai Galilea eujādepema poro waibia t'ijarapachida Herodes. Ichia ũrik'āri Jesupa oo bi, 2 ichi ek'ariirāmaa māgaji:

—¿Māgí Juan Bautista-epaa, piup'eda p'irabaida? Maperāpi oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

3 Ai naaweda Herodepa Juan jī atapiji māik'aapa carcelde t'ipit'aaji. Māga ooji chi ipema Filipino wēra Herodías k'aurepa. 4 Ai naaweda Juanpa Herodema māgaji: “Pia p'ek'au k'achia oomaa bida aji, pi ipema wēra iru bairā pichi wērak'a.”

5 Māga ũrik'āri, Herodepa Juan pee k'inia bapachi. Mamīda māga oo-e paji eperāarā waawee bada perā. Jōmaarāpa ijāajida Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji.

6 Mamīda ewari aba Herodepa jara pēiji eperāarā chedamerā ichi t'oda fiesta ode. Ma fiesta o-ia oo jōni misa, Herodías k'au pēirade cheji see nībadaarā taide. Māga unuk'āri, Herodes audupiara o-īadachi. 7 Maperā jaraji ma awēramaa:

—Tachi Ak'ōre k'īrapite mia juraa bi teeit'ee pichia iidiruta.

8 Māpai chi nawepa jaradak'a jaraji:

—Iraweda Juan Bautista poro mi-it'ee p'arat'ude teepāde aji.

9 Māga ũrik'āri, Rey Herodes k'īra pia-eedachi. Mamīda Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa jōmaweda arii p'anadap'edaarā k'īrapite juraaada perā, 10 jaraji chi ek'ariirāmaa Juan poro t'iap'e atanadamerā carcelde. 11 Māga oojida. Ma awēra nawepa jaradak'a aneejida p'arat'ude māik'aapa teejida ma awēramaa. Māpai ichia teenaji chi nawemaa.

12 Juan k'ōp'āyoorāpa ũri atadak'āri iru peedap'edaa, chejida iru k'ap'ia ianadait'ee. Maap'eda jaranajida Jesumaa.

Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 Jesupa Juan piuda ũrik'āri, barcode t'imí wāji eperāarā mak'iaara wēemaa. Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri, t'ēe wājida ode. 14 Jesús barcodeepa batauk'āri, eperāarā chok'ara unuji. Mapa āra chup'iria k'awaaji māik'aapa ode wādap'edaarāpa k'ayaa beerā ateedap'edaa jipak'ooji. 15 K'eu wāda perā chi k'ōp'āyoorā ichi k'ait'a chedap'eda, māgajida:

—K'eu wāpi; nama te wē-epi. Mapa eperāarā pēipāde ajida, p'uuru beemaa chik'o netonadamerā.

16 Jesupa p'anauji:

—Āra āyaa wādaik'araa bi. Parāpa chik'o téeti k'odamerā.

17 Māpai māgajida:

—Mamīda taipa iru p'anīda ajida, pan joisomaa māik'aapa chik'o omé; māgí aupai.

18 Jesupa p'anauji:

—Mīmaa aneedapāde aji.

19 Māpai Jesupa jaraji eperāarā su-ak'i p'aneedamerā eujāde p'ūajara ĩri. Maap'eda jita ataji ma pan joisomaa chik'o omee ome māik'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrak'ook'āri, chok'ara eepadachi. Māpai chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenajida. 20 Jōmaweda

nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. Ma pan pite chik'o ome nībeeda p'ejida k'oraa docena aba. ²¹ Chi nek'odap'edaarā imik'īraarā cinco mil paji, wēraarā, warrarā juasiada-ee.

Jesús pania ĩri t'ia nipada
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Ma t'ēpai Jesupa chi k'ōp'āyoorā barcode bataupiji ichi naa lago sīadamerā. Māga ooji āra k'īraik'a eere panadamerā, ichia eperāarā pēiru misa āchi temaa. ²³ Eperāarā erreuk'oodaidak'āri, Jesús ituaba wāji ee nok'odee it'aa t'ide. Mama bide k'eudachi. ²⁴ Māimisa chi barcode wādap'edaarā tok'esā panadak'āri, p'usara nībeeji, āchimaā nāu p'ua nībada perā. ²⁵ Taujaaweda Jesús chi k'ōp'āyoorāmaa t'ia wā nipaji pania ĩri. ²⁶ Chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, p'eradachida māik'aapa āchobeepa biajida:

—ĵNetuarada! ajida.

²⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—ĵP'eranáati! ĵMida! aji.

²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, wāara pi pirā, pīmaa mi wāpipāde aji, pania ĩri.

²⁹ Jesupa:

—Chepāde, aji.

Māpai Pedro toida bataup'eda, t'ia wāji pania ĩri Jesumaa. ³⁰ Mamīda nāu audú p'ua nībi unuk'āri, āchobeedachi māik'aapa pirubaa wāji. Māpai biaji:

—Tachi Waibia, ĵmi k'aripáji!

³¹ Aramata Jesupa juade ĵita ataji māik'aapa māgaji:

—ĵAt'āri pia ijāa-e bik'ā? aji. ĵSāap'eda pia ijāa-e bīma? aji.

³² Barcode bataudak'āri, nāu p'ua-edachi māik'aapa p'usa t'umātīdachi.

³³ Māpai ma barcode nipadap'edaarā Jesús k'īrapite bedabaik'oodachida māik'aapa māgajida:

—ĵWāarada ajida, pi Tachi Ak'ōre Warra!

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara ĵipada Genesaret eujāde
(Mr 6.53-56)

³⁴ Mata panajida lago k'īraik'a eere māik'aapa wiibainajida Genesaret eujāde. ³⁵ Ariipemaarāpa Jesús pacheru k'awaadak'āri, ma eujādepema ĵōmaarāmaa jarā pējida. Mapa k'ayaa beerā atepachida irumaa ³⁶ māik'aapa chupīria iidipachida ichi p'aru ide pījida t'ōbaipimerā. Māgá chi t'ōbaidap'edaarā ĵipa p'aneejida.

15

Judiorāpa āchi k'īsiadoopa jarateedap'eda
(Mr 7.1-13)

¹ Maapai ūk'uru fariseorā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā pachejida Jerusalendeepa. Jesumaa iidijida:

² —ĵSāap'eda pi k'ōp'āyoorāpa ooda-e p'anīma ajida, tachi chonaarāpa chonaarāweda oopatap'edaak'a? ĵSāap'eda nek'odai naaweda, āchi jua siidak'aama ajida, tachi chonaarāpa jarateedap'edaak'a?

³ P'anau k'āyaara, Jesupa iidijī:

—ĵSāap'eda parāpa oodak'aama aji, Tachi Ak'ōrepa jara bik'a? Ma k'āyaara chonaarāweda oopatap'edaak'a oo k'īnia p'anapata. ⁴ Tachi Ak'ōrepa jaraji:

‘Pichi ak’õre mãik’aapa pichi nawe k’inia iru baparíji mãik’aapa ãra pedee ùriparíji.’ (Ex 20.12)

Ma awara jaraji:

‘Warrapa ik’achia jararu pirã ichi ak’õremaa wa ichi nawemaa, peet’aadaipia bi.’ (Ex 21.17)

⁵ Mamĩda parãpa jarateepata eperãpa jarai chi ak’õremaa wa chi nawemaa: “Pi p’oyaa k’aripa-epi, jõma mia iru bi primisiak’a teeda perã Tachi Ak’õremaa.”

⁶ Eperãpa mãga jarak’ãri, pia bida apata, chi ak’õreerã k’aripanaamerã. Mamĩda parãpa mãga jarateedak’ãri, jarateemaa p’ani piara bi oodait’ee pãchia jarapatak’a, Tachi Ak’õre Ûraa p’ãdade jara bik’a oodai k’ãyaara. ¡Tachi Ak’õre Ûraa yiarã iru p’ani! ⁷ ¡Seewata Tachi Ak’õrede ijãapataarãda apata! Chonaarãweda Ak’õre pedee jarapari Isaiaapa parã ãpíte wãara pedee baji jarak’ãri:

⁸ ‘Na eperãarãpa mi k’inia iru p’anida apata it’aipa. Mamĩda ãchi t’ãripa wãara mi k’iniada-e p’ani. ⁹ Pãripi mi k’irapite it’aa t’ipata, oo k’inia p’anapata perã eperãarãpa jara p’anik’a, mia jara bik’a oodai k’ãyaara.’ (Is 29.13)

Ne-inaa tachi k’achia beepipari Ak’õre k’irapite
(Mr 7.14-23)

¹⁰ Maap’eda, Jesupa eperãarã t’i p’e ataji mãik’aapa mãgaji:

—Ûriti k’awaadamerã mia jararu. ¹¹ Chik’o k’odak’ãri, tachi k’ap’iade edũ banapari. Ma chik’o k’odap’edaa k’aurepa tachi k’achia p’aneedak’aa Tachi Ak’õre k’irapite. Ma k’ãyaara, ne-inaa eperã t’ãrideepa uchiarũpata, k’achia beepiparida aji.

¹² Mãpai chi k’õp’ãyoorã Jesús k’ait’a chedap’eda, iidijida:

—¿K’awa-e bik’ã ajida, fariseorãpa ma pedee ùridak’ãri, k’irau p’aneedap’edaa?

¹³ Jesupa p’anauji:

—Mi Ak’õre it’ari bipa pak’uru uu-e pada ãt’ak’oodait’eeda aji, chi k’arra paara. ¹⁴ Ichiak’au bĩti ma tau p’ãriu pik’a beerãpa awaraa tau p’ãriu pik’a beerã jarateedamerã. Tau p’ãriu bipa awaraa tau p’ãriu bĩmaa o jarateeru pirã, omeeweda uriade baainadait’eeda aji.

¹⁵ Mãpai Pedropa Jesumaa mãgaji:

—Pia nepirida eperãarãmaa taimaa jarateepãde aji.

¹⁶ Jesupa p’anauji:

—¿Parãpa pida k’awada-ek’ã aji, k’ãata jara k’inia bi? ¹⁷ Ne-inaa jõmaweda t’uru eperã it’aide bide banapari, maap’eda uchiapari. ¹⁸ Mamĩda pedee k’achia it’aideepa uchiaru iru t’ãrideepa uchiada. Mapata eperã k’achia beepipari Tachi Ak’õre k’irapite. ¹⁹ Eperã t’ãrideepa nãgee k’ĩsia k’achia uchiaparida aji: chĩara peeit’ee; miak’ãi bi awaraarã ome k’ãiit’ee; p’ek’au ooit’ee awaraarã ome; nechiait’ee; seewa jarait’ee; ik’achia jarait’ee; jãgee k’ĩsia. ²⁰ Mãgee k’ĩsia k’aurepata eperã k’achia beepipari Tachi Ak’õre k’irapite. Mamĩda nek’oit’ee jua sũ-ee chonaarãweda tachi chonaarãpa oopatap’edaak’a apidaamaa k’achia beepik’aa.

Wẽra judio-ee bipa Jesude ijãada
(Mr 7.24-30)

²¹ Mamãik’aapa Jesús wãji Tiro p’uuru mãik’aapa Sidón p’uuru k’ait’a bĩmaa.

²² Canaán eujãdepema wẽra bapachi ma eujãde. Mãgipa Jesús unuk’ãri, irumaa chupirĩa iidĩ cheji:

—Tachi Waibia, Rey David Warra, jmi chupiria k'awáaji! jMi k'au k'ap'iade netuara merätia bida! aji.

²³ Mamída Jesupa p'anau-e paji. Māpai chi k'öp'äyoorā k'ait'aara chedap'eda, Jesumaa mägajida:

—Jarapáde ajida, jā wēramaa āyaa wāmerā, tachi t'ēe bia cheru perā.

²⁴ Māpai Jesupa mägaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pëjjida aji, k'aripamerā Israel pidaarā, ovejaarā atua p'anik'a p'anadairā.

²⁵ Mamída ma wēra bedabai nībanaji Jesús k'īrapite māik'aapa mägaji:

—Tachi Waibia, jmi k'aripáji!

²⁶ Māpai Jesupa p'anauji:

—Pia-e bi warrarā chik'o jāri atait'ee māik'aapa usaarāmaa teebaibit'ee. Naapiara judiorāmaa ita-aria chupiria iidipipáde aji.

²⁷ Ma wērapa mägaji:

—Wāarapi, Tachi Waibia. Mamída usaarāpa paara k'opata chipari mesadeepa baaida juajāra. Mapa, mi judio-e mīda, pīmaa chupiria iidi bida aji.

²⁸ Māpai Jesupa mägaji:

—Wēra, jpia wāara ijāa bida! aji. Oojida aji, pichia k'inia badak'a. Aramata ma wērapa k'au iru bada jipa beejī.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada

²⁹ Jesús mamāik'aapa uchiak'āri, wāji Galilea Lago idee. Mama bide ee nok'odee wāji māik'aapa su-ak'i beejī. ³⁰ Eperāarā seedachida irumāi. Aneepachida biiri chiwa beerā; tau p'āriu beerā; jua k'achia beerā; pedee atua beerā; awaraa k'ayaa beerā ome. Ma jōmaweda Jesús biirimāi bi chepachida. Māpai ichia jipak'ooji. ³¹ Eperāarā ak'itrua para beejī unudak'āri pedee atua p'anadap'edaarā pedee jiwaa para bee; jua k'achia beeda jipa bee; biiri chiwa beeda āchi biiripa nūtee; tau p'āriu p'anadap'edaarā unu bee. Ma jōma unudak'āri, o-ā it'aa t'ī p'aneejida Israel pidaarā Ak'ōre Waibiamaa.

Jesupa eperāarā cuatro mil nek'opida

(Mr 8.1-10)

³² Jesupa chi k'öp'äyoorā t'ī p'ejī māik'aapa mägaji:

—Mia na eperāarā chupiria k'awaa bida aji, k'āima õpee p'anadairā nama mi ome nek'oda-ee. Āyaa pēi k'inia-e bida aji, ewaa ode wādade k'ap'ia t'ūmaadaridai jīak'aapa.

³³ Māpai chi k'öp'äyoorāpa mägajida:

—Mamída z̄sāma taipa unudayama ajida, chik'o na eperāarā chok'ara-it'ee, nama eperāarā wē-e perā taimaa chik'o neto pëidamerā?

³⁴ Jesupa āchimaa iidiji:

—¿Pan jōmasaa iru p'anima? aji.

P'anaujida:

—Iru p'anida ajida, pan siete, chik'o chok'ara-ee.

³⁵ Māpai Jesupa eperāarāmaa jaraji eujāde su-ak'i p'anedamerā.

³⁶ Maap'eda ma pan siete chik'o ome juade ataji māik'aapa it'aa t'īji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrak'ook'āri, chok'ara eepadachi. Māpai chi k'öp'äyoorāpa eperāarāmaa jedenajida. ³⁷ Jōmarāpa k'ojida bi jāwaaadurutamaa. Ma pan pite chik'o ome nībeeda p'ejida k'oraa siete. ³⁸ Chi nek'odap'edaarā imik'īraarā cuatro mil paji; wēraarā, warrarā juasiada-ee.

39 Maap'eda Jesupa eperāarā pëjji āchi temaa māk'aapa barcode bataup'eda, wāji Magadán eujādee.

16

Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

1 Mama p'anide fariseorā saduceorā ome chejida Jesumaa. Iru imiatee k'inia p'anadap'edaa perā, iidijida ne-inaa oomerā Tachi Ak'ōrepapai oopari ak'ipimerā wāara ichi Tachi Ak'ōrepa pëida.

2 Māpai Jesupa p'anauji:

—K'ewarāa parāpa jarapata: “Eu pia wāit'ee, pajā p'oree wā perā.”

3 Ichiaba tap'eweda jarapata: “Idi eu k'achia bait'ee pajā p'oree nībairā māk'aapa jjararara nībairā.” Parāpa mágá pajā ak'i p'anipa eu k'achia wa eu pia k'awa p'ani pirā, ¿sāap'eda ne-inaa nāgaweda p'asamaa bi k'awada-e p'ani?

4 Irapemaarā t'āri k'achia-idaa p'ani Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa perā. Iidí p'ani mia oomerā ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mamīda mia māga oo-e pait'ee. Jīp'a Tachi Ak'ōrepa ooit'eeda aji, ichia oodak'a Jonás ome.

Māga jarap'eda, āchi atabēiji.

Jesupa jarada fariseorāpa oopatak'a oonaadamerā

(Mr 8.14-21)

5 Lago k'iraik'a eere panadak'āri, k'irāpajida pan aneeda-e padap'edaa. 6 Ma t'ēepai Jesupa mājaji āchima:

—¡Ūriti! K'īra k'awaa nipapatāati fariseorā pan, saduceorā pan k'onaadamerā, āchi levadura k'achia bairā.

7 Māga ūridak'āri, chi k'ōp'āyoorā āchi pitapai pedee para beej:

—¡Pan aneeda-e paji! Māga jarajida irua jara k'inia bada k'awada-e p'anadap'edaa perā.

8 Jesupa k'awaji ārapa k'īsiadap'edaa. Mapa mājaji:

—¿Sāap'eda pan wēe p'anida a p'anima? ¿At'āri ijāada-e p'anik'ā? aji.

9 ¿At'āri k'awada-e p'anik'ā mia jaratee k'inia bi? ¿K'irāpada-e p'anik'ā pan joisomaadeepa imik'iraarā cinco milmaa k'opida māk'aapa parāpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa? 10 Maa-e pirā ¿k'irāpada-e p'anik'ā pan sietedeepa jedepida imik'iraarā cuatro milmaa māk'aapa parāpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa? 11 ¿Sāap'eda mia jarada k'awada-e p'anima? aji. Mia pande pedee-e paji jarak'āri k'onaadamerā fariseorā pan saduceorā pan ome, āchi levadura k'achia bairā.

12 Māpai k'awajida Jesupa jara-e baji levadura jīp'aade, pan jīp'aa k'onaadamerā. Jara baji ijāanaadamerā fariseorāpa jarateepata saduceorāpa jarateepata ome.

Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'ōre Warra

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

13 Cesarea de Filipo p'uuru k'ait'a panak'āri, Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorāma:

—¿K'aita chi Eperā Ak'ōre Truadepema a p'anima aji, eperāarāpa?

14 P'anaujida:

—Ūk'uruurāpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarāpa jara p'ani pi Elías maa-e pirā Jeremías maa-e pirā awarāa Ak'ōre pedee jarapari.

15 Māpai Jesupa iidiji:

—Parāpārama, ¿mi k'aima adaima? aji.

¹⁶ Simón Pedropa p'anauji:

—Pi Cristoda aji; Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. Pi Tachi Ak'ōre Waibia ichita chok'ai bapari Warra.

¹⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—¡Simón, Juan warra, pi t'āri o-īa bida aji, eperā apidaapa pīmaa māga k'awapi-e pada perā! Jīp'a mi Ak'ōre it'ari bīpata māga k'awapiji. ¹⁸ Mia jara bi: Pi t'ījaradait'ee Pedro; jara k'īnia bi “māu”. Māu īri te oopatak'a pia beemerā, māga pik'a pia et'ewa jarada eperāarāpa jaradak'āri, mīchideerā p'aneadait'ee. Māga p'aneadak'āri, ichita chok'ai p'anapataadait'ee, piuruta pijida. ¹⁹ Llave teepatak'a puerta ewadamerā, māga pik'a mia pi k'aripait'ee eperāarā p'anapimerā Tachi Ak'ōre jua ek'ari, māgā ichideerā p'aneadamerā māik'aapa ichi truadee wādamerā. Na p'ek'au eujāde bi misa, pia ne-inaa oopi-e bi pirā ichideerāmaa, Tachi Ak'ōrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jōdee ne-inaa oopi bi ichideerāmaa, irua auk'a oopiit'ee.

²⁰ Maap'eda Jesupa jaraji chi k'ōp'āyoorāmaa awaraarāmaa nepirinaadamerā ichi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.

Jesupa ichi peedait'eeda ada

(Mr 8.31-33; Lc 9.21-22)

²¹ Maadamāiipa Jesupa jaramaa beeji chi k'ōp'āyoorāmaa ichi wāit'ee Jerusalendee. Mama judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa iru miapidait'ee māik'aapa peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiit'ee.

²² Māga ūrik'āri, Pedropa Jesús awara āyaa ateeji māik'aapa itriamaa beeji:

—¡Tachi Ak'ōrepa māga k'īnia-e! ¡Pīmaa māga oopi-eda! aji.

²³ Māpai Jesús p'irrabaiji māik'aapa Pedromaa māgaji:

—¡Mi ik'aawaapa āyaa wāji, Satanapa māga jarapida perā! ¿Pia mi wāpīamaata bik'ā? Māgara k'īsia-e bi Tachi Ak'ōrepa k'īsia bik'a. Jīp'a k'īsiamaa bida aji, eperāarāpa k'īsiapatak'a.

Sāga nipapataadai Jesús ome

(Mr 8.34–9.1; Lc 9.23-27)

²⁴ Maap'eda, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Eperā mi ome nipa k'īnia bi pirā, k'īsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'īnia bīdepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā peenadait'eeek'a. Pia jarait'eera, oopīa bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa. ²⁵ Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgī piuk'āri, atuait'ee. Mamīda eperā mide ijāapari k'aurepa piuru pirā, it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. ²⁶ ¿K'āare piata baima eperāpa na p'ek'au eujāde nībi jōmaweda ataru pirā, mamīda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirā Ak'ōre eujāde? Maa-e pirā, ¿k'āata teeima Tachi Ak'ōremaa it'aa wāpimerā? ²⁷ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemapa mi Ak'ōre k'īra wāree unupūit'ee, it'ariipa chek'āri iru angeleerā ome. Maapaita ak'īit'ee na p'ek'au eujādepemāarāpa oopata māik'aapa jarait'ee pia wā k'achia. Ne-inaa pia ooiit'ee chi ne-inaa pia oodap'edaarāmaa. Jōdee k'achiadee pēit'ee chi ne-inaa k'achia oopatap'edaarā. ²⁸ Mia wāarata jararu. Nama p'anīrā ūk'uru piudai naaweda, unudait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, reyk'a pacheru.

Jesús k'īra awaradaida

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ K'āima seismaa Jesús wāji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa chi ipema Juan. ² Mama āra taide Jesús k'īra awaradachi. Ichi k'īra urua nībeeji ak'ōrejīruk'a māik'aapa chi p'aru t'o-t'oo uchiterreedachi. ³ Māga nide chi k'ōp'āyoorāpa unujida chonaarāweda p'anapatap'edaarā Moisés jaure māik'aapa Elías jaure pedeemaa p'ani Jesús ome. ⁴ Māpai Pedropa māgaji Jesumaa:

—¡Tachi Waibia, pia bi nama p'anadait'ee pi ome! Pia k'inia bi pirā, mia ooyada aji, te chak'eerā ōpee; aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

⁵ Pedro at'āri māgā pedeemaa bide, jīarara t'o-t'oo idaa bīpa āchi aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'ōrepa pedeeji:

—Nāgida aji, mi warra k'inia; mia jirit'erada. Irua mi t'āri o-īapipari. Ūriti iru pedee.

⁶ Māga ūridak'āri, āchobeepa Jesús k'ōp'āyoorā bedabaik'oodachida tau bīiri eujāde t'ōbairutamaa. ⁷ Mamīda Jesús āra k'ait'a chep'eda, t'ōbaik'ooji māik'aapa māgaji:

—P'irabāiti. Āchobeenaadapāde aji.

⁸ Ak'idak'āri, āchi ik'aawa apida unuda-e paji; Jesús aupaita āchi ome baji.

⁹ Edeepa cherutade Jesupa māgaji:

—Parāpa unudap'edaa nepirinaadapāde aji, apidaamaa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema piup'eda, chok'ai p'irabai naaweda.

¹⁰ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa Jesumaa iidijida:

—¿Sāap'eda Moisepa p'āda jarateepataarāpa jarapatama ajida, chonaarāwedapema Elías naapiara cheit'ee, Tachi Ak'ōrepa pēiit'ee bi chei k'āyaara?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Wāarata jara p'ani Elías naapiara cheit'eeda adak'āri māik'aapa ne-inaa jōmaweda pia ooit'eeda adak'āri, eperāarāpa auteebaidamerā iru t'ēe cheru.

¹² Mia jara bi: Elías jīak'aa cheji. Mamīda āchia iru k'awada-e paji. Mapa āchia oo k'iniata oojida iru ome. Ma awara auk'a oodait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema ome.

¹³ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa k'awaajida Jesús pedee baji Juan Bautistade.

Jesupa netuara merātia bada uchiapit'aada

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Jesús, Pedro, Santiago māik'aapa Juan pachedak'āri eperāarā see nībadamāi, eperā bedabai nība cheji Jesús k'īrapite māik'aapa māgaji:

¹⁵ —Tachi Waibia, mi warra chupiria k'awāaji. Audū chupiria nībi. Wawadaipari māik'aapa at'apai t'ipitaude maa-e pirā toida baainapari.

¹⁶ Nama aneejida aji, pi k'ōp'āyoorāmaa. Mamīda ārapa p'oyaa jipada-e pajida aji.

¹⁷ Māpai Jesupa p'anauji:

—Aai, eperāarā, ¿at'ārita mide ijāada-e p'anik'ā? ¡Ijāadak'arāk'api p'ani! ¿Jōmasaa taarait'ee parā ome ijāarutamaa? Anēeti ma warra.

¹⁸ Māpai Jesupa ma netuara itriat'aap'eda, uchiapit'aaji ma warra k'ap'iadeepa. Aweda jipadachi.

¹⁹ Maap'eda awaraarā wē-e pak'āri, chi k'ōp'āyoorāpa Jesumaa iidijida:

—¿Sāap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida-e pajima? ajida.

²⁰ Jesupa māgaji:

—Parāpa ijāada-e p'anadairā p'oyaa uchiapida-e paji. Mia wāarata jararu. Mostaza tau ma-āri bik'a, māga pik'a parāpa ma-āri pida ijāarutara, jaradai ara bi eemaa: “Jāmāik'aapa uchiap'eda, awara āyaa wāji” māik'aapa parāpa jaradak'a ma ee āyaa wāi. Mia parā k'aripak'āri, parāpa ne-inaa jōma oodai. ²¹ [Nek'o-ee it'aa t'ī bipapai māgee netuara uchiapiparida aji.]

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² At'āri āchi jōmaweda Galilea eujāde nidade, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Eperāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, k'achia beerā juade baapiit'ee māik'aapa ²³ āchia mi peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Māga ūridak'āri, k'īra pia-ee para beejī.

Tachi Ak'ōre te waibia-it'ee impuesto p'aadap'edaa

²⁴ Jesús chi k'ōp'āyoorā ome panadak'āri Capernaum p'uurude, Tachi Ak'ōre te waibia-it'ee impuesto p'epataarāpa Pedromaa iidi chejida:

—¿Pi poro waibiapa impuesto p'aaparik'ā ajida, Tachi Ak'ōre te waibia-it'ee?

²⁵ Pedropa p'anauji:

—P'aaparida aji.

Maap'eda Pedro t'īuk'āri Jesús badamāi, Jesús naapiara pedeeji:

—Simón, ¿k'āata k'īsia bima? aji. ¿K'airāmaa impuesto p'aapipatama aji, na p'ek'au eujādepema reyrāpa; āchi jua ek'ari p'anīrāmaa wa k'īra tewaraarāmaa?

²⁶ Pedropa p'anauji:

—K'īra tewaraarāmaa.

Māpai Jesupa maaji:

—Māgara āchi jua ek'ari p'anīrāpa impuesto p'aadaik'araa bi. ²⁷ Mamīda tachi āpite ik'achia jaranaadamerā, wāji lagodee to-īade. Naapiara chik'o peeru it'aide unuit'ee p'arat'a tau aba. Ma p'arat'apa impuesto p'aanapāde aji, mi pari māik'aapa p'ichi k'ap'ia pari.

18

Chisāgí eperāta waibiara bi Tachi Ak'ōre k'īrapite

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Mama p'anide chi k'ōp'āyoorā Jesumaa chedap'eda, iidi jida:

—¿Chisāgí Ak'ōredeerā waibiara bima ajida, iru jua ek'ari?

² Māpai Jesupa warra chai t'ī ataji māik'aapa āchi esajīak'a ak'inī bijī.

³ Maap'eda māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa awaraa k'īsia atada-e pirā māik'aapa na warra chak'ek'a t'āripa ijāada-e pirā, p'oyaa p'aneeda-e pai Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome. ⁴ Chi ijāapari chok'ek'ee bi na warra chak'ek'a; māgī waibiara bi apema Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anīrā k'āyaara. ⁵ Mide ijāa bi k'aurepa nāgī warra chaik'a auteebairu pirā, mi jida auteebaiit'ee.

Jesupa jarada p'ek'au k'achia oonaadamerā

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ —Apidaapa p'ek'au k'achia oopiru pirā nāgee warra chaik'a mide t'āripa ijāa bimaa, piara bak'aji k'ūrūma iru otaude jī atadap'eda, to t'ai nāpia bimāi toidú bat'at'aadait'ee, iyapa jīa piumerā. ⁷ Na p'ek'au eujādepemaarā

k'achiade p'anapata p'ek'au k'achia oopipataarā nama p'anapata perā. Ichita māgeerā paraait'ee. Mamīda jaai, chí eperāpa chíaramaa ne-inaa k'achia oopiru, Tachi Ak'ōrepa miapiit'ee perā!

⁸ Mapa pichi juapa maa-e pirā pichi bīriipa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, ma k'achia oo amāaji, pichi jua maa-e pirā bīri t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee jua mosaa maa-e pirā bīri mosaa, k'ap'ia jōmaweda atuai k'āyaara t'ipitau ichita jērājēraa jira bide. ⁹ Ichiaba pichi taupa ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, ma k'achia oo amāaji pichi tau et'ak'ajik'a māik'aapa t'imí bat'at'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee tau apai ome, k'ap'ia pia tau omeepa atuai k'āyaara t'ipitau ichita jērājēraa jira bide tok'arradee.

¹⁰ Nāgee warrarā apida unuamaa iru p'ananáati. Mia jara bi: It'aripema angeleerā Tachi Ak'ōre k'īrapite p'anirāpa āra chaachaa ak'ipata. ¹¹ [Mi, chí Eperā Ak'ōre Truadepema cheji atua beerā o k'achiadeepa k'aripa atade.]

Jesupa oveja atua badade nepirida
(Lc 15.3-7)

¹² —K'īslati nāgi nepirirude. Eperāpa cien oveja p'e iru bidepema aba atadaru pirā, ¿atabēi-e paik'ā chi apemaarā noventa y nueve āchi p'anapatamāi, chí atuadaida jirinait'ee? ¹³ Unu ataru pirā, o-īara bait'ee ma oveja k'aurepa, chí apemaarā atuada-e p'ani k'āyaara. ¹⁴ Māga bi ichiaba parā it'aripema Ak'ōre Waibia ome. Apida atuapiamaa bi, ma-āriara bi pijida.

Jesupa jarateeda perdonaa k'awaadamerā
(Lc 17.3-4)

¹⁵ —Awaraa ijāaparipa pīmaa ne-inaa k'achia ooru pirā, iru k'īrapite pedeeji k'awaapiit'ee irua k'achia ooda. Irua pi pedee ūriru pirā, t'āri auk'a bidaí. ¹⁶ Mamīda irua pi pedee ūri k'inia-e bi pirā, t'ī atāji eperā omé maa-e pirā ōpee, māirā wādamerā pi ome māik'aapa auk'a ūridamerā pia imiateeru. ¹⁷ At'āri ūri k'inia-e bi pirā, jarāji ijāapataarā jōmaarāmaa; pi ome chip'epataarā it'aa t'ipataadait'ee. Māgīrā pedee paara ūri k'inia-e bi pirā, māgara ichi beei'ee Ak'ōrede ijāak'aa bik'a, maa-e pirā impuesto p'eparik'a Roma pidaarā pari.

¹⁸ Mia wārata jararu. Na p'ek'au eujāde p'ani misa, parāpa ne-inaa oopida-e p'ani pirā, Tachi Ak'ōrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jōdee ne-inaa oopiruta pirā, irua auk'a oopiit'ee.

¹⁹ Waya mia jara bi: Parādepema omé pedeedak'āri, t'āri a-ba ne-inaa it'aa iidiruta pirā, mi Ak'ōre it'ari bīpa teei. ²⁰ Eperāarā omé maa-e pirā ōpee chip'edaidak'āri mide ijāapata k'aurepa, mi auk'a bait'ee āchi ome.

²¹ Māpai Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ijāapari awaraapa mīmaa ne-inaa k'achia ook'āri, ma ooda ¿jōmasaa perdonaaipia bima? aji. ¿Siete k'achia ooda aupai perdonaaipia bik'ā? aji.

²² Jesupa p'anauji:

—Mia pīmaa sietepai jara-e bi. Pīmaa setenta ne-inaa k'achia ooda juasi-ada siete perdonaaipia bida aji.

Jesupa nepirida rey ek'ari bīpa tewe perdonaa k'inia-e badade

²³ —Maperā nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'anedamerā. Reypa ichi ek'ariirāpa p'arat'a p'aa p'anadap'edaa ak'i k'inia baji k'awaait'ee tewe paraa p'ani wa wēe p'ani ichi ome. ²⁴ Māga nide eperā aneejida. Māgi eperāpa millón chok'ara paraa baji ma reymaa.

²⁵ Ma mimiaparipa p'oyaa p'aai wēe bada perā, reypa jaraji netot'aadamerā esclavok'a; chi wēra, chi warrarā ome, jōma ichi net'aa iru bi paara. Māgá chi tewe paraa bada p'aayada aji, reypa. ²⁶ Mamīda ma mimiapari rey k'īrapite bedabaidachi māik'aapa chupiria iidiji: “Mi chupiria k'awaapáde aji. Choopáde aji, mi ome mia jōma p'aait'ee perā.” ²⁷ Māga ūrik'āri, reypa chupiria k'awaaji. Ma eperā tewe paraa bada perdonaaji māik'aapa pēiji ichi temaa.

²⁸ Mamīda ma eperā taawaa uchiarude unuji ichi k'ōp'āyo ome. Māgipa ichimaa mak'iaara p'arat'a paraa-e baji. Mamīda ichia chi k'ōp'āyo otaude jita ataji māik'aapa ūyapa jīa wāk'āri, māgaji: “iP'aapáde aji, mīmaa paraa bi!” ²⁹ Māpai chi k'ōp'āyo bedabaidachi ichi k'īrapite māik'aapa chupiria iidiji: “Choopáde aji, mi ome. Mia jōma p'aait'eepi.” ³⁰ Mamīda chi apemapa ūri k'inia-e paji. Ma k'āyaa carcelde t'ipit'aaji p'aa jōrumaa chi tewe paraa bada. ³¹ Māga unudak'āri, apema rey ek'ari p'anadap'edaarā k'īra pia-ee p'aneejida māik'aapa reymaa ma jōma jaranajida. ³² Māga ūrik'āri, ma reypa chi tewe paraa bada t'ī pēiji. Pachek'āri, reypa māgaji: “iT'āri k'achia-idaa bida! aji. iPia chupiria iidi chek'āri mīmaa, mia chupiria k'awaaji māik'aapa pia tewe paraa bada perdonaaji! ³³ ¿Sāap'eda pia auk'a oo-e pajima aji, pichi k'ōp'āyo ome?” ³⁴ Ma rey audú k'īra bada perā ma mimiapari ome, carcelde t'ipit'aaji chi tewe p'aa jōrumaa.

³⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Māga pik'a ooit'ee mi Ak'ōre it'ari bīpa ichiaba parā ome, parāpa awaraarā chupiria k'awaada-e pirā māik'aapa t'āripa perdonaada-e pirā ārapa parāmaa ne-inaa k'achia ooda.

19

Jesupa jarateeda miak'āi p'anīrā mia amaanaadamerā
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Ma pedee jarap'eda, Jesús wāji Galilea eujādepepa. Panaji Judea eujāde, Jordán to k'īraik'a eere. ² Eperāarā chok'ara wājida Jesús t'ēe. Māgá irua āchi k'ayaa jipak'ooji.

³ Mama fariseorā ūk'uru irumaa chejida. Moisepa p'āda merapii jīak'aapa, iidijida:

—¿imik'īrapa ichi wēra ichi k'inia amaapia bik'ā? ajida.

⁴ Jesupa p'anauji:

—¿Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā bide parāpa nāga leeda-e p'anik'ā? aji. Na eujā ook'āri,
'Ooji imik'īra māik'aapa wēra'. (Gn 1.27)

⁵ Mapa imik'īrapa atabēit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. Māgá eperā ome weda eperā apai pik'a p'aneadait'ee.' (Gn 2.24)

⁶ Eperā omé p'ani mīda, jīp'a eperā apai pik'a p'aneepata. Mapa Tachi Ak'ōrepa eperāarā omé araa papik'āri, apidaapa amaapidaik'araa bida aji.

⁷ Māpai ma fariseorāpa iidijida:

—Māgara, ¿sāap'eda Moisepa jarajima ajida, wēra amaa ru pirā, mia amaada k'art'a p'ā teeipia bi jēret'aada naaweda?

⁸ Jesupa p'anauji:

—Māga jaraji parā k'īri k'isua p'anadairā. Moisepa pāchi wēra amaapiji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa na eujā ewaa ook'āri, māga-e paji. ⁹ Mia jara bi: Eperāpa amaataaru pirā chi wēra awaraa imik'īra ome bi-eeta, maap'eda

awaraa wēra ome miak'āiru pirā, p'ek'au oomaa bida aji, ma t'ēepema wēra ome.

¹⁰ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Māga pirā, imik'īra miak'āik'araa bida ajida, wēra ome.

¹¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Jōmaarāpa k'awada-e mia et'ewa jarada. Jīp'a k'awadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'awapi k'inia bīrāmaa. ¹² Edaare imik'īraarā wēra ata k'iniadak'aa. Imik'īraarā ūk'uru āchi t'oruta weda p'oyaa warra oodak'aa. Ūk'uru k'ap'adap'edaa perā p'oyaa warra oodak'aa. Awaraarā miak'āi k'iniadak'aa jīp'a it'aa t'īdait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa oodait'ee irua oopi bik'a, wērade k'īsia-ee. Māga p'oyaa ooruta pirā, oodapāde aji.

Jesupa warrarā bendiciada

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Maap'eda eperāarāpa āchi warrarā aneejida Jesumaa iru jua bimerā āra īri māik'aapa it'aa t'īmerā āra pari. Mamīda Jesús k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, ma warrarā aneedap'edaarā itriajida. ¹⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—jītrianāati! Ichiak'au mīmaa warrarā chepiti, Tachi Ak'ōrepa āra jīak'aarā biit'ee perā ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

¹⁵ Māga jarap'eda, ichi jua āra īri bi wāpachi māik'aapa it'aa t'īji āra pari. Maap'eda ichi ode wāji.

K'ūtrāa p'arat'ara bi pedeeda Jesús ome

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Maapai k'ūtrāapa Jesumaa iidi cheji:

—Tachi Jarateepari, ζk'āare ne-inaa piata oopia bima aji, it'aa wāit'ee?

¹⁷ Jesupa p'anauji:

—ζSāap'eda mīmaa māga iidi bima? aji. Tachi Ak'ōre aupaita pia bi. Pi it'aa wā k'inia bi pirā, oopāde aji, Tachi Ak'ōrepa Moisemaa p'āpidade jara bik'a.

¹⁸ Ma k'ūtrāapa iidiji:

—ζChisāgī ūraade jara bik'a oopia bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—'Eperā peenāaji; miak'āi bi pirā, awaraarā ome k'āināaji; nechianāaji; seewa jaranāaji chīra k'achiade baaiipiit'ee. ¹⁹ Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparīji māik'aapa āra pedee ūriparīji. *(Ex 20.12-16)*
Awaraarā k'inia iru baparīji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' *(Lv 19.18)*

²⁰ Māpai ma k'ūtrāapa māgaji:

—Ma jōma ooparida aji. ζK'āata waa ooyama? aji.

²¹ Jesupa p'anauji:

—Ne-inaa jōma oo k'inia bi pirā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, pichi net'aa netok'oonāji māik'aapa chupiria beerāmaa ma p'arat'a tēji. Māga ooru pirā, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'ōre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²² Ma k'ūtrāapa māga ūrik'āri, k'īra pia-ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perā.

²³ Maap'eda Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Mia wāarata jararu. Chaaree bait'ee p'arat'ara bi beei'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome. ²⁴ Waya jarait'ee. Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beei'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaa k'āyaa.

²⁵ Chi k'ōp'āyoorāpa māga ūridak'āri, waapiara p'era pik'a para beejī. Māpai iidi jida:

—Māgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

²⁶ Jesupa āchimaa ak'iji māik'aapa p'anauji:

—Eperāarāpa p'oyaa ooda-e, audú chaaree bairā. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

²⁷ Māpai Pedropa māgaji:

—Tai net'aa jōmaweda atabēijida pi ome nipapataadait'ee. ¿k'āata atadait'eema aji, ma pari?

²⁸ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōrepa k'inia bak'āri, mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, su-ak'i beepiit'ee ichi rey su-ak'i beeparide it'ari ichi k'īra wāreedē. Maapai parā mi ome nipapatap'edaarā auk'a mama su-ak'i p'aneedit'ee rey su-ak'i beepari docede. Mama parāpa Israeldeepa ēreerā doce uchiadap'edaarā iru p'anadait'ee parā jua ek'ari māik'aapa jaradait'ee mairāpa oopatap'edaa pia wa k'achia. ²⁹ Eperā mide ijāa bi k'aurepa atabēiru pirā ichi te, ipemaarā, ipewēaarā, ak'ōre, nawe, warrarā maa-e pirā eujā, ma k'āyara māgee ne-inaa pia atada cien atait'ee na p'ek'au eujāde bi misa. Ma awara piuk'āri, it'aa wāit'ee. ³⁰ Mamīda īrapema waibiara p'anīrā eperāarā k'īrapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. Jōdee ek'ariara p'anīrā eperāarā k'īrapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.

20

Jesupa mimiapataarāde nepirida

¹ —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Tap'eda eujā chipari uchijai mimiapataarā jiride ichi uva k'āide mimianadamerā. ² Mimiapataarāmaa jaraji ewari aba mimiada pari denario aba p'aait'ee ma mimiapataarā chaachaa. Māpai pēiji mimiade. ³ Āstaawa ma eujā chipari waya uchijai mimiapataarā jiride. P'uuru jāde net'aa netopatamāi unu cheji mimiapataarā mimia wēe para bi. ⁴ Māga unuk'āri, māgaji: “Parā ichiaba wādapāde aji, mimiade mi uva k'āide. Mia pia p'aayada aji, parā mimia pari.” Māpai wājida mimiade. ⁵ Imat'ipa ma eujā chipari waya uchijai mimiapataarā jiride, ai naaweda oodak'a. Ichiaba k'ewara auk'a ooji. ⁶ Mata waya k'ewaraa uchijai māik'aapa waya unu cheji awaraa mimiapataarā p'uuru jāde p'ani, mimia wēe para bi. Mapa māgaji: “¿Sāap'eda parā nama mimiada-ee k'eu wādama?” aji. ⁷ P'anaujida: “Apidaapa taimaa mimia teeda-e perā, mimiada-e p'anida” ajida. Māpai ma eujā chiparipa māgaji: “Mimianadapāde aji, mi uva k'āide.”

⁸ P'āriupodopa ma eujā chiparipa māgaji chi mimiapataarā poro waibiamaa: “T'ipāde aji, mimiapataarā jōmaweda. Naapiara p'aapāde aji, chi t'ēe t'ūdap'edaarāmaa māik'aapa jōmarā k'āyara t'ēe p'aapāde aji, chi naapiara t'ūdap'edaarāmaa.” ⁹ Māga ooji. K'ewara t'ūdap'edaarāmaa p'aaji denario aba, eperā chaachaa. ¹⁰ Apemaarāmaa p'aa aupak'āri, pachejida chi naa mimiadap'edaarā. Māgārāpa k'īsiajida p'arat'a audupiara jitadait'ee apemaarā k'āyara. Mamīda māga-e paji. Āchimaa ichiaba denario abapai p'aaji āchi mimiadap'edaa pari. ¹¹ Āchi p'arat'a jitadak'āri, ik'achia pedee p'aneejida ma eujā chipari ome: ¹² “Ma t'ēe hora apai mimiadap'edaarāmaa pia denario aba p'aajida ajida. Jōdee tai tap'eda weda ak'ōrejūrumaa mimia k'eudap'edaa pārita āchi ome auk'a p'aaji. ¡Taimaa audupiara teepia bida!” ajida. ¹³ Mamīda ma eujā chiparipa āchidepema abaamaa p'anauji: “Mia parā k'ūra-eda aji. ¿Parāpa jarajida-ek'ā aji, ewari aba mimiada pari denario

abapai iididait'ee? ¹⁴ Pichi p'arat'a jitapáde aji, m̄aik'aapa k'āiwee wāpáde aji. Mia auk'a p'aa k'inia bi pirā chi t'ēe t'udap'edaarāmaa, māga ooit'eeda aji. ¹⁵ ¿Mi na eujā chipari-ek'ā? aji. Michi p'arat'a ome ooi michia oo k'inia bik'a, m̄éré perā. ¿Parā t'āri k'achia jōnik'ā aji, mi t'āri pia bairā?"

¹⁶ Māga nepirip'eda, Jesupa māgaji:

—Māga bi Tachi Ak'ōre ome. Irapema t'ēe chedap'edaarā Tachi Ak'ōrepa āchi bimerā ichi jua ek'ari, naapiara ichideerā p'aneedait'ee ichi k'Irapite. Mamīda chi naapiara chedap'edaarā Tachi Ak'ōrepa āchi bimerā ichi jua ek'ari, māga p'aneeda-e payada aji, t'ēe p'aneedait'ee perā ichi k'Irapite.

Jesupa jarada ōpee jarada ichi peedait'ee

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesús wārude Jerusalén p'uurudee, chi k'ōp'āyoorā doce awara āi t'ī p'e ataji m̄aik'aapa māgaji:

¹⁸ —Tachi wāruta Jerusalendee. Mama mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jita atadait'ee m̄aik'aapa ateedait'ee p'aareerā poroorāmaa m̄aik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāmaa peepit'aadamerā. ¹⁹ Māirāpa mi teedait'ee k'īra tewaraarāmaa mi oo iru p'anadamerā, widamerā, m̄aik'aapa kususode peet'aadamerā. Mamīda ewari ōpeemaa waya chok'ai p'irabait'eeda aji.

Zebedeo wērapa Jesumaa chupiria iidida

(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo wēra chi warrarā Santiago, Juan ome Jesús k'ait'a chejida. Ma wēra iru k'Irapite bedabai n̄iba cheji chupiria iidit'ee. ²¹ Māga unuk'āri, Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'inia bima? aji.

Ma wērapa p'anauji:

—Jarapáde aji, pi eperāarā rey beek'āri, mi warrarā su-ak'i p'aneedamerā pi ik'aawa, aba juaraare, aba juabi eere.

²² Māpai Jesupa māgaji ma warrarāmaa:

—Parāpa wāara k'awada-e p'ani k'āata iidi p'ani. ¿Parāpa ne-inaa k'achia choodaik'ā aji, mia chooit'ee bik'a?

P'anaujida:

—¡P'oyaadaipi!

²³ Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Mamīda mi p'oyaa jara-e k'airāta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'aneedait'ee. Mi Ak'ōrepapai jarayada aji.

²⁴ Apemaarā diez k'ōp'āyoorāpa ūridak'āri Santiago Juan ome iididap'edaa, k'īraudachida āchi ome. ²⁵ Mapa Jesupa chi k'ōp'āyoorā jōmaweda t'ī p'e atap'eda, māgaji:

—Parāpa k'awa p'ani ijāadak'aa beerā poro waibiārāpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa. Waaweepa āchi jua ek'ari p'anirāpa oopata āchia jara p'anik'a. ²⁶ Mamīda parāpa oodaik'araa bi ma poro waibiārāpa oopatak'a. Ma k'āyaara ijāapataarā t'āide chi waibiara pa k'inia bipa apemaarā chupiria k'awaaipia bi m̄aik'aapa k'aripaipia bi. ²⁷ Pia jarait'eera, parādepema aba poro waibia pa k'inia bi pirā, awaraarā k'aripaipia bi esclavopa chipari k'aripaparik'a. ²⁸ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema mīda, na p'ek'au eujāde che-e paji eperāarāpa mi jīia iadamerā. Jīp'a cheji eperāarā k'aripa atait'ee o k'achideepa. Piut'ee eperāarā chok'ara uchiadamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Jesupa tau p'āriu bee omé jipada

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jesús chi k'ōp'āyoorā ome Jericó p'uurudeepa uchia wādak'āri, eperāarā chok'ara t'ēe nipajida. ³⁰ Mama tau p'āriu bee omé o bi ik'aawa su-ak'i p'anajida. Ūridak'āri Jesuta wāyaa wā, biajida:

—jTachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³¹ Eperāarā auk'a wā nipadap'edaarāpa itriat'aapachida k'īup'ee p'anedamerā. Mamīda waapiara biapachida:

—jTachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³² Māpai Jesús ak'inī beep'eda, t'ī ataji māik'aapa iidiji:

—¿K'āata k'inia p'anima aji, mia oomerā parā ome?

³³ P'anaujida:

—Tachi Waibia, tachi taupa pia unu k'inia p'anida ajida.

³⁴ Māga ūrik'āri, Jesupa chupiria k'awaaji māik'aapa taumāi t'ōbajji. Aweda tau pia unujida. Māpai wājida Jesús t'ēe.

21

Jesús Jerusalén p'uurudee wāda

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalendee wādak'āri, panajida Betfagé p'uuru k'idaa. Ma p'uuru Olivo Eede baji, Jerusalén k'ait'a. Mama p'anide Jesupa chi k'ōp'āyoorā omé naa pēiji p'uurudee. ² Māgaji:

—Wāti ara bi p'uuru tachi k'īrapite bīmaa. Jāma ununadait'ee burro wēra jī bainī bi chi warra ome. Ēra atāti māik'aapa anéeti. ³ Apidaapa ateepe-e pirā, jarāti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi. Waya tee chedait'eepi.”

⁴ Māga paji chonaarāweda Ak'ōre pedee jaraparipa jaradak'a:

⁵ Jarāti Sión p'uurudepemaarāmaa: “jAk'íti! Pāchi Rey cheru, chupiria beerā chepatak'a burro ĩri. Cheru ne-animal ne-inaa uapata warra, burro chak'e ĩri.” *Zac 9.9*

⁶ Jesús k'ōp'āyoorā wājida māik'aapa oojida irua jaradak'a. ⁷ Aneejida ma burro wēra chi warra chai ome. Maap'eda ma ĩri ata bijida āchi ĩripema p'aru jīpatap'edaa, Jesús bataup'eda aide su-ak'i beemerā. ⁸ Eperāarā ode see nībaji. Ūk'uruurāpa āchi p'aru t'ō jēra bijida o jāde, Jesús aide wāmerā. Awaraarāpa k'iru t'iap'edap'eda, bipachida ma o jāde, āchi rey pai jīak'aapa.

⁹ Jesús naa wādap'edaarāpa māik'aapa t'ēe che wādap'edaarāpa o-īa biapachida:

—jHosana! jTachi K'aripapari, Rey David Warra cheru! jTachi Ak'ōrepa ichita pia ak'i bapariit'ee ichia rey pēida! jK'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari cheru perā! jHosana! *(Sal 118.25-26)*

¹⁰ Jesús Jerusalén p'uurude panak'āri, p'uuru pidaarā jōma biuk'a nībeeji. Chok'araarāpa iidipachida:

—¿K'aima ajida, jāgí?

¹¹ Māpai awaraarāpa p'anaujida:

—Nāgí Jesús, Tachi Ak'ōre pedee jaraparipi, Nazaret p'uurudepema. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi.

Jesupa ne-inaa netopataarā jerek'ooda Ak'ōre te waibiadeepa

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Maap'eda Jesús Tachi Ak'õre te waibiade t'ũju m̄aik'aapa net'aa nepotataarā taawaa jerek'ooji. P'arat'a tau t'erabaipataarā mesa s̄ia bat'ak'oo w̄aji, paloma netopataarā banco paara. ¹³ M̄apai m̄agaji:

—Tachi Ak'õre Ūraa p'ã j̄era bide jara bi:

'Mi te it'aa t'ĩpata teda apataadait'ee.'

(Is 56.7)

'Mam̄ida par̄apa nechiapataarā t̄ek'ata oo iru p'ani.'

(Jer 7.11)

¹⁴ Jesús at'ãri Ak'õre te waibiade bide, irumaa chejida tau p'ãriu beerā m̄aik'aapa chiwa beerā. M̄apai Jesupa j̄oma jipak'ooji. ¹⁵ Mam̄ida p'aareerā poroorā Moisepa p'ãda jarateepataarā ome k'ĩraudachida unudak'ãri Jesupa ma ne-inaa piã oo bi m̄aik'aapa ũridak'ãri warrarā n̄aga bia para bi Tachi Ak'õre te waibiade: "¡Hosana! ¡Tachi K'aripapari, Rey David Warra!" ¹⁶ M̄apai Jesumaa m̄agajida:

—K'ũp'ee beepipáde ajida. ¿Ūri-e bik'ã ajida, áchia jara j̄oni?

Jesupa p'anauji:

—Ūri bida aji. ¿Par̄apa n̄agí leeda-e p'anik'ã?

'Ak'õre, pia warra chak'eerāmaa k'aripipari m̄aik'aapa jude beerāmaa t'ãri o-ã it'aa t'ĩ k'awapipari.'

(Sal 8.2)

¹⁷ M̄apai Jesupa m̄airā atab̄eiji m̄aik'aapa w̄aji Betania p'uurudee k'ãide.

Jesupa higuera b̄ir̄imaa ij̄iat̄i pedeeda

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Tap'eda Jesús waya chek'ãri p'uurudee, jarrapisia n̄beeji. ¹⁹ Ma che w̄ade higuera b̄iri unuji o bi ik'aawa bain̄i bi, k'iru paraa. M̄apai araa ak'inaji, chau bi j̄iak'aapa. Mam̄ida chau-ee baji. Chi k'iru aupaita unuji. M̄apai ma higuera b̄ir̄imaa m̄agaji:

—Pi waa chauk'aa pait'eeda! aji.

Aweda ma higuera b̄iri p̄idachi. ²⁰ M̄aga unudak'ãri, chi k'õp'ãyoorā ak'itrua para beeji m̄aik'aapa m̄agajida:

—¿S̄aap'eda aweda j̄a higuera b̄iri j̄agá p̄idachima? ajida.

²¹ Jesupa p'anauji:

—M̄ia w̄aarata jararu. Par̄apa Tachi Ak'õrede w̄ara ij̄aaruta pirā, iididaipia bi irua ne-inaa oomerā; p̄achi t'ãridepai k'ĩsiada-ee: "¿Tachi Ak'õrepa ook'ã?" M̄agara mia oodak'a j̄a higuera b̄iri ome, par̄apa oodai. Ma awara ara bi eemaa jararutara "J̄am̄aik'aapa ãyaa w̄aji m̄aik'aapa p'usa j̄ade baain̄aji", m̄aga oopidaipi. ²² Par̄apa ne-inaa j̄oma iidiruta it'aa t'ĩ p'anide t'ãripa ij̄aa p'anadairā, ma ne-inaa iru p'anadait'ee.

Tachi Ak'õrepa Jesús p̄eida

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Ma t'ẽepai Jesús t'ũnaji Tachi Ak'õre te waibiade. Mama jarateemaa bi misa, p'aareerā poroorāpa judiorā poro waibiarā ome Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak'õrepa tai biji-ek'ã ajida, ichi te waibia ak'idamerā? ¿K'aipa p̄imaa n̄aga oopi b̄ima? ajida.

²⁴⁻²⁵ Jesupa p'anauji:

—M̄ia pida par̄amaa iidit'ee: ¿K'aipa p̄ejima aji, Juan Bautista poro choo chemerā; Tachi Ak'õrepa maa-e pirā eper̄aarāpa? Par̄apa p'anaurutara, mia pida jarayada aji, k'aipa mimaa n̄aga oopi bi.

M̄apai áchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'õrepa p̄eida aruta pirā, irua iidit'ee: "M̄agara ¿s̄aap'eda Juan ũraa ij̄aada-e pajima?" ²⁶ J̄odee jararuta pirā "eper̄aarāpa Juan p̄ejida",

jōmaweda k'īraudaridait'ee tachi ome, āchia ijāapata perā Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji.

²⁷ Mapa p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pēiji.

Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mīmaa nāga oopi bi.

Jesupa warrarā omeede nepirida

²⁸ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'īsia p'anima aji, parāpa? Eperāpa warrarā omé iru baji. Abaa-maa jaraji: “Warra, wāpáde aji, mimiade mi uva k'āide.” ²⁹ Chi warrapa p'anauji: “¡Mi wā k'inia-eda!” aji. Mamīda t'ēepai, k'īsia awara ataji māik'aapa wāji mimiade. ³⁰ Maap'eda ma eperāpa chi apema warramaa auk'a jaranaji. Ma warrapa p'anauji: “Ak'ōre, mi wāit'eeda aji, mimiade.” Mamīda mimiana-e paji.

³¹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Chisāgí warrapa oojima aji, chi ak'ōrepa k'inia badak'a?

P'anaujida:

—Chi naa chok'ada warrapa.

Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa prostitu-taarā Tachi Ak'ōredeerā p'aneedait'ee parā naa. ³² ¿Sāap'eda? Juan Bautista chek'āri jarateede eperāarāpa p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa t'āri pia p'anapataadamerā, parāpa ijāada-e paji. Jōdee ma Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa ma prostitutaarāpa ijāajida Juan pedee māik'aapa oojida irua jaradak'a. Mamīda parāpa māga unujida mīda, k'īsia awara atada-e paji iru pedee ijāadait'ee.

Jesupa mimiapataarā k'achia beerāde nepirida

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ —Ūrítī mia nepiriru jarateeit'ee: Eujā chiparipa uva eujā uuji māik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bōgo māudee ooji uva aide piart'idait'ee. Māpai te it'ia ooji it'īpa uva eujā jōma ak'i p'anadamerā. Maap'eda ne-uu eujā ak'ipataarā jiriji aide mimiadamerā māik'aapa awara āyaa wāji. ³⁴ T'ēepai uva oropata ewari pak'āri, pēiji chi mimiapataarā iidinadamerā ichi eere bee bi chauda tee pēidamerā. ³⁵ Mamīda chi eujā ak'ipataarāpa ma mimiapataarā jita atadak'āri, aba sīk'oojida, awaraa jip'a peejida māik'aapa awaraamaa māupa bat'ajida. ³⁶ Maap'eda ma eujā chiparipa awaraa mimiapataarā pēiji. Mamīda ma ne-uu ak'ipataarāpa naaweda oodap'edaak'a oojida mairā ome.

³⁷ Maap'eda, chi warra pēiji. K'īsiaji: “Mi warra perā iru waaweedait'ee.”

³⁸ Mamīda māgí unudak'āri, māgajida: “Jāgipa ichi ak'ōre net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ōre piuk'āri. Peet'aadāma ajida. Māgá na eujā jōmaweda tachide payada” ajida. ³⁹ Māga k'īsiadap'edaa perā, chi warra atadachida māik'aapa ma uva eujādeepa uchia atadap'eda, peet'ajida.

⁴⁰ Māpai Jesupa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa:

—Chipari wāk'āri ma eujā ak'ipataarāmaa, ¿k'āata k'īsia p'anima aji, irua ooit'ee ma ak'ipataarā ome?

⁴¹ P'anaujida:

—Ma eujā ak'ipataarā jōmaweda peek'ooit'ee, chupirīa k'awa-ee. Māpai ma uva eujā biyada ajida, awaraarā jua ek'ari, chaujara pak'āri āchia teedamerā ichi eerepema.

42 Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parāpa waide nāga leeda-e p'anik'ā aji, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide?
'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi. Tachi Ak'ōrepa
māga ooji, tachia unudamerā māik'aapa ak'itrua para beemerā.' (Sal
118.22-23)

43 Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōrepa parā bi-e pait'ee ichi jua ek'ari,
ichideerā p'aneedamerā. Ma k'āyaara awaraarāta ichideerā p'aneedait'ee,
āchia teepata perā ichi eerepema chauru, parāpa teedai k'āyaara.

44 'Eperā ma māu pipiara bi ĩri t'ūturu pirā, māgí p'u odaipari, p'arat'u māu
ĩri baaik'āri āridaiparik'a. Jōdee ma māu eperā ĩri baairu pirā, māgí
jōt'aait'ee māu choma p'arat'u ĩri baaik'āri jōdaiparik'a; chi p'ora aupai
beeparik'a.' (Is 8.14)

45 P'aareerā poroorāpa fariseorā ome Jesupa nepirida ũri aupadak'āri,
k'awaajida irua āchideta jara baji. 46 Mapa iru jita atapi k'iniadachida.
Mamīda waawee p'anajida eperāarāpa ijāa p'anadap'edaa perā Jesús Tachi
Ak'ōre pedee jarapari.

22

Miak'āipata fiestade nepirida (Lc 14.15-24)

1 Jesupa waya jarateemaa beek'āri, nepiriji:

2 —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri,
ichideerā p'aneedamerā. Reyra k'ĭsia iru baji miak'āipata fiesta ooit'ee ichi
warra-it'ee. 3 Chi mimiapataarā pēiji ichia eperāarā t'ī pēida p'e atanadamerā.
Mamīda che k'iniada-e paji. 4 Waya awaraa mimiapataarā chok'ak'āri,
māgaji: “Jaranadapāde aji, mia t'ī pēida eperāarā chedamerā chik'o ĩpa
nībairā. Peepiji p'ak'a, awaraa ne-animal poreera iru bada ome. Māgí
jōma ĩpa ak'inī bairā, chedapāde aji, miak'āipata fiesta oode.” 5 Mamīda ma
eperāarāpa ũri k'iniada-e paji irua jara pēida. Fiesta oode chedai k'āyaara,
aba wāji ichi eujādee. Jōdee awaraa wāji net'aa netode. 6 Apemaarāpa
eperāarā reyra pēida jita atadak'āri, p'ua oojida peet'aarutamaa. 7 Reyra
māga k'awaa atak'āri, k'ĭraudachi. Mapa pēiji ichi soldaorā ma eperāarā
peenadamerā māik'aapa āchi p'uuru paat'aadamerā. 8 Maap'eda māgaji chi
mimiapataarāmaa: “Miak'āipata fiesta at'āri oodait'ee. Mamīda ooda-e ma t'ī
pēida eperāarā ome, chedaamaa p'anadap'edaa perā. 9 Mapa wādapāde aji,
calle jādee māik'aapa chi unurutarāmaa jaradapāde aji, mi ome fiesta oode
chedamerā.” 10 Aramāgá chi mimiapataarā wājida calle jādee. Chok'ara p'e
aneejida; eperāarā pia beerā, k'achia beerā paara. Māgá ma rey te p'ĭu nībēeji
eperāarāpa.

11 'Mamīda rey t'ĭuk'āri ma p'e aneadap'edaarā ak'ide, unuji eperā
miak'āipata fiestade jĭpata p'aru jĭ-ee bi. 12 Mapa māgaji: “K'ōp'āyo, ¿sāga
t'ĭujima aji, nama, fiestade p'aru jĭpata jĭ-ee?” Mamīda ma eperā k'ĭup'ee
beeji. 13 Maperā reyra jaraji chi mesa ak'ipataarāmaa: “Jā eperā bĭiri, jua ome
jĭ nĭbidapāde aji, māik'aapa taawaa p'āriudee ateedapāde aji, mama jĕemerā,
k'ida kierrkierree para bamerā p'uapa.” 14 Tachi Ak'ōrepa chok'ara t'ī pēipari.
Mamīda chok'ara-ee jirit'erapari wāpiit'ee ichi trudee.

Impuesto-it'ee reymaa p'arat'a p'aapatap'edaa
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Ma t'ēpai fariseorā chip'edaidap'eda, pedeetejida Jesús k'ūradaite'e. P'anauru pirā, imiateedai māik'aapa peepit'aadai. ¹⁶ Ma-it'ee pējjida āchi eere p'anadap'edaarā, Rey Herodes eere p'anadap'edaarā ome Jesumaa. Māirāpa māgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'ani pia wāarata jarapari māik'aapa jarateepari p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, eperāarāpa āchia k'iniata oopata mīda. K'awa p'ani pia eperāarā iripai ak'ik'aa; ma k'āyara tachi t'āride iru bi ak'ipari. ¹⁷ Maperā k'awa k'inia p'ani pia k'āata k'īsia bi. ĶPia bik'ā ajida, impuesto p'aadaite'e Cesarmaa, wa māga-e?

¹⁸ Jesupa k'awa bada perā māirāpa k'īsia k'achia iru p'ani, māgaji:

—ĶSeewata parāpa Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! ĶSāp'eda mi k'ūra k'inia p'anima? ¹⁹ Ak'ipidapāde aji, p'arat'a tau impuesto p'aapata.

Aramāgā denario aneejida. ²⁰ Māpai Jesupa iidiji:

—ĶK'ai k'īrata nade bi māik'aapa k'ai t'īta p'ā bīma? aji.

²¹ P'anaujida:

—César k'īra māik'aapa ichi t'īta p'ā bīda ajida.

Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara tēeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa auk'a tēeti Tachi Ak'ōremaa irua iidipari.

²² Māga ūridak'āri, ak'itrua para beeji māik'aapa erreujida.

Chok'ai p'irabaidait'eerāde iididap'edaa

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Ma ewate weda saduceorā ūk'uru Jesumaa chejida. Māgīrāpa ijāadak'aa tachi piup'eda chok'ai p'irabai. Maperā māgajida:

²⁴ —Tachi Jarateepari, Moisepa jaraji eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ipemapa iru wēra ataipia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ipema piuda k'ap'ia pari. ²⁵ Tai t'āide p'anapachida ipemaarā siete. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji. Māgā chi wēra beeji chi araarepema ipema ome. ²⁶ Mamīda māgī ichiaba warra wēe piuji. Chi araarepema māik'aapa araarepema miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda auk'a warra wēe piujida. Ma t'ēpai chi apemaarā jida miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda āchi jōmaweda warra wēe piujida. ²⁷ Maap'eda, ma wēra ichiaba piuji. ²⁸ ĶK'āata k'īsia bīma? ajida. Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, Ķchisāgī ipemata ma wēra imik'īra pait'eema ajida, āchi jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Parāpa pia k'awada-e p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda māik'aapa k'awada-e p'ani ne-inaa jōmaweda iru juapa oopari. Mapa parāpa pia k'īsiada-e p'ani.

³⁰ Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, imik'īraarā wēraarā ome waa miak'āida-e pait'ee. Angeleerā ichi truede p'anīrāk'api p'anadait'ee. ³¹ Ma awara parāpa k'achia k'īsia p'anapata jaradak'āri piudap'edaarā chok'ai p'irabaidak'aa. ĶParāpa leeda-e p'anik'ā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi?

³² 'Mi pi chonaarā Ak'ōre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibia.'

(Ex 3.6)

ĶTachi Ak'ōre piudap'edaarā Ak'ōre Waibia-epi. Chok'ai p'anīrā Ak'ōre Waibia!

³³ Māga ūridak'āri, eperāarā ak'itrua para beeji, Jesupa māgā k'īsia k'awaa jarateda perā.

Tachi Ak'õre Ûraa waibiara bi
(Mr 12.28-34)

³⁴ Fariseorãpa k'awaa atadak'ãri Jesupa ma saduceorã k'ũp'eepek'ooda, chip'ejida. ³⁵ Maap'eda Jesús k'ũra k'iniapa Moisepa p'ãda jarateeparipa iidiji:

³⁶—Tachi Jarateepari, ¿chisãgí ùraata waibiara bima aji, apema Ak'õre Ûraa p'ãdadedema k'ãyaara?

³⁷ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õre Waibia k'inia iru baparĩiji pichi t'ãriipa mãik'aapa ne-inaa jõmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparĩiji. Ewari chaa k'ĩsãji irude pichi t'ãriipa.' (Dt 6.5)

³⁸ Mãgita chi ùraa naapiara; awaraa ùraa k'ãyaara pipiara bi. ³⁹ Araarepema mãgik'a bi:

'Awaraarã k'inia iru baparĩiji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

⁴⁰ Ma ùraa omeeweda waibiara p'ani, madeepa uchiadap'edaa perã awaraa ùraa jõmaweda Moisepa p'ãda mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa.

K'aideepa uchiada Tachi Ak'õrepa p'ẽida
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseorã at'ãri see nĩbide, ⁴² Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'ĩsia p'anima aji, parãpa? ¿K'aideepa uchiayama aji, Tachi Ak'õrepa p'ẽit'ee bi, Mesías apata?

P'anaujida:

—Rey Daviddeepa uchiat'eeda ajida.

⁴³ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãgara, ¿sãap'eda Rey Davidpa irumaa: “Tachi Waibia” aji, Tachi Ak'õre Jaurepa nãga jarapik'ãri?

⁴⁴ Tachi Ak'õrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pi mi ome auk'a waibia bairã, su-ak'ĩ beepãde aji, mi juaraare, mia pi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã p'oyaarũ misa.” (Sal 110.1)

⁴⁵ Davidpa ichi èreerãdeepa uchiat'ee bimaa t'ĩjaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k'awada-ek'ã aji, Mesías waibiara bi chonaarãwedapema Rey David k'ãyaara?

⁴⁶ Ma fariseorãpa maarepida p'oyaa p'anauda-e paji. Maadamãiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

23

Jesupa jarada fariseorãde mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãde
(Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

¹ Ma t'èepai Jesupa mãgaji eperãarãmaa mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa:

²—Moisepa p'ãda jarateepataarãpa fariseorã ome jarateepata k'ãata jara k'inia bi Moisepa p'ãda. ³ Maperã ùrĩti ãchia jarateepata mãik'aapa óoti ãchia jara p'anik'a. Mamĩda p'ananaati ãchi p'anapatak'a, ne-inaa jaradap'eda, ne-inaa awaraata oopata perã. ⁴ Eperãarãmaa ne-inaa audú chok'ara oopipata. Mamĩda chupiria k'awaadak'aa ãrapa p'oyaa ooda-e pak'ãri. ⁵ ãchia ne-inaa jõma oopata awaraarãpa ãchi t'o p'anadamerã. Porode mãik'aapa juade p'ãrajipata ne-e jobiadee ooda Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda ome. Ma awara p'aru teesoo sidibai i jiichoo jipata awaraarãpa pia unudamerã. ⁶ Nek'onadak'ãri awaraarã ome, su-ak'ĩ p'aneepata jõmaarã taide, poro waibiarã su-ak'ĩ p'aneepatamãi. Ichiaba Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede p'anadak'ãri,

su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. ⁷ Ma awara calle jāde nipadak'āri, k'inia p'anapata jōmaarāpa āchimaā saludaadamerā māik'aapa "Tachi Jarateepari" adamerā.

⁸ Parāpa jōdee māga oodaik'araa bi, parā auk'a p'anadairā ipemaarāk'a māik'aapa Jarateepari Waibia apai iru p'anadairā. ⁹ Ichiaba na p'ek'au eujādepema apidaamaā "Tachi Ak'ōre" adaik'araa bi, parāpa Ak'ōre apai iru p'anadairā Ak'ōre truade. ¹⁰ Ichiaba jiridaik'araa bi awaraarāpa parā "tachi waibiarā" adamerā mi, Cristo aupaita, parā Poro Waibia perā. ¹¹ Parādepema waibiara bita apemaarā jua ek'ari baipia bi āchi mimiaparik'a. ¹² Chi waibiara pa k'inia bi ek'ariara beeit'ee. Jōdee chi ek'ariara bi mīda t'āri o-ā bapari pirā, waibiara pait'ee.

Jesupa jarada judiorā waibiarāde
(Mr 12.40; Lc 11.39-52)

¹³ —jAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! jSeewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parā k'aurepa eperāarā p'anadak'aa Tachi Ak'ōre jua ek'ari. Parā jida ichideerā p'aneeda-e-pait'ee, eperāarāmaa ijāapi k'iniada-e p'anadairā irua pēidade.

¹⁴ [jAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! jSeewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa p'ētrāarā te jāri atapata māik'aapa taarā it'aa t'ipata eperāarāpa parā pia ak'idamerā. jMaperāpi Tachi Ak'ōrepa parā k'achiaara ooit'ee awaraarā k'achia ooi k'āyaara!]

¹⁵ jAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! jSeewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! T'imí wāpata parāpa ijāapata jarateede, māgā eperāarā pāchi eere t'itudamerā. Māpai aba pāchi eere pa atadak'āri, parāpa jaratee jōnipa māgī papipata pāchi k'āyaara audupiarā atuamerā.

¹⁶ jAai, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēiit'ee! jParā tau p'āriu beerāk'api p'ani, pariatua o ak'ipimaa p'anadairā awaraarāmaa! Parāpa jarapata pipiara bi eperāarāpa juraadamerā Tachi Ak'ōre tede nībi nēe k'īrapite, ichi te waibia k'īrapite juraadai k'āyaara. ¹⁷ jK'īra k'awa-ee pik'a p'ani māik'aapa tau p'āriu pik'a p'ani! jTachi Ak'ōre te waibia piara bi-ek'ā nēe iru tede awara bida k'āyaara? ¹⁸ Parāpa ichiaba jarapata pipiara bi juraadamerā ne-inaa altar īri bidap'edaa paadait'ee k'īrapite, Tachi Ak'ōre tedepema altar k'īrapite juraadai k'āyaara. ¹⁹ jTau p'āriu pik'a p'anirā! jAltar awara bida Tachi Ak'ōre-it'ee piara bi-ek'ā ne-inaa ma altar īri bida k'āyaara? ²⁰ Eperāpa ne-inaa ooit'eeda ak'āri Tachi Ak'ōre altar k'īrapite, ma altar k'īrapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi ne-inaa ma altar īri bi k'īrapite. ²¹ Ma awara eperāpa ne-inaa ooit'eeda ak'āri Tachi Ak'ōre te waibia k'īrapite, ma te k'īrapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi Tachi Ak'ōre k'īrapite, iru ma tede bapari perā. ²² Ichiaba eperāpa ne-inaa ooit'eeda aru pirā ne-inaa it'ari nībi k'īrapite, ma pedee auk'a jara bi Tachi Ak'ōre su-ak'i beepari k'īrapite māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īrapite, iru ma su-ak'i beeparide su-ak'i bapari perā.

²³ jAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! jSeewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Tachi Ak'ōre-it'ee awara bipata nāgee aliño: menta, anís, comino; māgī diezdepema chaa, aba. Mamīda oodak'aa nāgī Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema ūraa waibiara jara bik'a: "Awaraarā k'ūradaik'araa bi; awaraarā chupiria k'awaadaipia bi; oodaipia bi parāpa oodait'eeda apatak'a." Māgī ūraa jara bik'ata oodaipia bi,

auk'a ne-aliño ome oopatak'a. ²⁴ ¶Parā tau p'āriu beerāk'api p'ani; pariatua o ak'ipimaa p'anadairā awaraarāmaa! ¶Pania nēesipata ne-animal chak'eerā t'īunaadamerā pania toparide! Mamīda parāpa k'awada-ee, camello k'ap'ia jōma mit'aak'ajik'api p'ani.

²⁵ 'iAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¶Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa vaso māk'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia siipata. Mamīda mǎgǎ edajāde ipuru bi ne-inaa k'achiapa, parā t'āri k'achia p'anadairā. Chīara net'aa chiapata māk'aapa chīara k'ūrapata. ²⁶ ¶Fariseo, pi tau p'āriu pik'a bi! Naapiara chi vaso edajāde siiji. ¶Mǎgǎ chi taawaik'a eere ichiaba sii beepi!

²⁷ 'iAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¶Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parā nǎga pik'a p'ani. Jāiradepema māu te t'o-t'oo p'urupata taawaik'a eere, pi-ia unudamerā. Mamīda ma māu te edajāde paraa piudap'edaarā k'ap'ia mik'ia biiri ome. ²⁸ Mǎga pik'a parāpa ne-inaa k'īra t'ādoō oopata taawaik'a eere pi-ia unudamerā. Mamīda parā edajāde k'ūrayaa, t'āri k'achia-idaa p'ani.

²⁹ 'iAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¶Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa te chak'e pi-ia māudee oopipata chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarā iadap'edaa īri. Ma awara chonaarāwedapema t'āri pia p'anadap'edaarā iadap'edaamāi parāpa pi-ia nep'ono p'irrabai uuk'oopata. Ma jōma oopatada apata ma chonaarā k'īrāpadamerā. ³⁰ Maap'eda mǎgapata: "Tai p'anadap'edaa paara tai chonaarāpa Ak'ōre pedee jarapataarā peedak'āri, tāipata k'aripada-e pak'ajida" apata. ³¹ Mǎga jaradak'āri, ak'ipipata parāpa k'awa p'ani pāchi chonaarāpa Ak'ōre pedee jarapataarā peedap'edaa. ³² Parā mǎgǎ uchiadap'edaa perā Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peedap'edaarādeepa, ζparāpa auk'a oodai-ek'ā īrapema Ak'ōre pedee jarapari ome?

³³ 'iParā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! ¶Taamák'api p'ani! ζSǎga uchiadai Tachi Ak'ōre juadeepa? ¶Irua parā atuapiit'eepi! ³⁴ Maperā mia pēiit'ee Ak'ōre pedee jarapataarā, k'īsia k'awaa beerā, mi ūraa jarateepataarā ome. Mamīda parāpa mǎirā ūk'uru jīp'a peedait'ee kurusode baijira bidak'āri piurutamaa. Ichiaba ūk'uru p'ua oodait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māk'aapa ūk'uru p'uuru bee chaa jiri nīpapataadait'ee miapi k'inia p'anadairā. ³⁵ Parāpa mǎga oodait'ee perā, Tachi Ak'ōrepa parā k'achia ooit'ee jōmaweda irude wāra ijāapataraā peedap'edaa k'aurepa, Abeldeepa Berequías warra Zacarías parumaa. Pāchi auk'arāpa iru peejida Tachi Ak'ōre tede, te t'īupata, altarmāi esajīak'a. ³⁶ Mia wāarata jararu. Ma peedap'edaa k'aurepa Tachi Ak'ōrepa īrapemaarā k'achia ooit'ee.

Jesús jēda Jerusalén p'uurudepemaarā pari (Lc 13.34-35)

³⁷ —¶Jerusalén, Jerusalén, pīdepemaarāpa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peepata māk'aapa iru pēida eperāarā māupa bat'a peepata! At'apai mia pīdepemaarā araa p'e k'inia bapachi, et'erre wērapa chi chak'eerā p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. ¶Mamīda parāpa k'iniada-e pajī! ³⁸ ¶Ūrīti! ¶Pāchi te ituaba beeit'ee, Tachi Ak'ōrepa parā waa ak'i-e pait'ee perā! ³⁹ Mia jara bi: Parāpa mi waa unuda-e pait'ee nǎga jararutamaa:

‘iTachi Ak'ōrepa ichia pēida ichita pia ak'i bapariit'ee!’

(Sal 118.26)

24

Jesupa jarada Tachi Ak'õre te waibia t'et'aa chedait'ee
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesús uchiak'ãri Tachi Ak'õre te waibiadeepa, chi k'õp'ãyoorãpa jara chejida Ak'õre te waibia pi-ia oo k'obi. ² Mãpai Jesupa mägaji:

—¿Parãpa na te jõma pia unu p'ani-ek'ã? aji. Mia wãarata jararu. Ewari cherude nama mãu apida bee-e pait'ee awaraa mãu ãri. Na jõmaweda t'eeek'oo chedait'eeda aji.

Tachi Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ Maap'eda wãjida Olivo Eedee. Jesús ituaba su-ak'i beek'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa iidi chejida:

—Jarãji sãapai Ak'õre te waibia t'et'aa chedait'ee. ¿Sãga nãbeeyama ajida, pi chei naaweda mãik'aapa Tachi Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda?

⁴ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatãati apidaamaa k'urapiamaapa. ⁵ Mi jãk'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mi Cristopi, Tachi Ak'õrepa pëida.” Mãga jara p'anipa eperãarã chok'ara k'uradait'ee. ⁶ Mi chei naaweda parãpa ùridait'ee nama mãik'aapa awara ãi jura chõo jõni. Mamãda p'eranaãti. Ichita mãga p'asait'ee. Mamãda at'ãri na p'ek'au eujã jõ-e pait'ee. ⁷ Ai naaweda eperãarã awaraarã ome chõodait'ee. Jarra oodait'ee mãik'aapa awërachai wãyaapariit'ee, eujã awara-awaraade. ⁸ Mamãda mãga p'asak'ãri, ewaapi na p'ek'au eujãdepemaarã miamaa p'aneedait'ee.

⁹ Maapai parã jita atadak'ãri, p'ua oodait'ee mãik'aapa peedait'ee. Jõmaarãpa parã k'ãra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijãapata k'aurepa.

¹⁰ Mãga oo p'anadak'ãri, eperãarã chok'ara mide ijãa amaadait'ee mãik'aapa chik'ãra unuamaa jõnadait'ee, ãchi k'õp'ãyoorã traicionaarutamaa. ¹¹ Seewa-idaa beerã chok'ara uchiadait'ee Ak'õre pedee jarapataarã jãk'a. Mãirãpa eperãarã chok'ara k'uradait'ee. ¹² Mãgã na p'ek'au eujãdepemaarãpa audú ne-inaa k'achia oodait'ee perã, eperãarã chok'araarãpa awaraarã waa k'inia iru p'anada-e pait'ee. ¹³ Mamãda Tachi Ak'õrepa k'aripait'ee atuanaadamerã k'ãra jãp'a nipapataarã Ak'õre ode jai-idaarutamaa. ¹⁴ Mia pëit'ee eperãarãpa mãga jaradait'ee na p'ek'au eujã jõmaade, p'uuru pidaarã jõmaarãpa k'awaadamerã. Mãpaipi na p'ek'au eujã jõit'ee.

¹⁵ Tachi Ak'õre pedee jarapari Danielpa p'ãdade jara bi abaapa ne-inaa audú k'achia ooit'ee Tachi Ak'õre te waibia edajãde. Chi nãgã leerupa pia k'ãsãji k'awaait'ee k'ãata jara k'inia bi. ¹⁶ Mapa Judea eujãde p'anãrãpa mãga unudak'ãri, p'ãra mirudaipia bi eera jëra bĩmaa. ¹⁷ Ichiaba eperã terrazade bi pirã, teedaa t'ũk'araa bi ichi net'aa p'e atade. ¹⁸ Ma awara eperã ichi ne-uu k'ãide ni pirã, teedaa cheik'araa bi p'aru p'ede pida. Aramata wãipia bi. ¹⁹ ¡Aai, maapai chupiria jõneedait'ee wëraarã biak'oo bee maa-e pirã warra chak'eerã jude iru bee! ²⁰ Chupiria iiditi Tachi Ak'õremaa ma ewari p'asapinaamerã k'oijara nãbide maa-e pirã ãpata ewate. ²¹ Maapai eperãarã audupãra chupiria mia jõnadait'ee, na p'ek'au eujã ooru weda chupiria para bada k'ãyaara mãik'aapa ma t'ëepai waa mãgã chupiriara p'anada-e pait'ee. ²² Tachi Ak'õrepa ma ewari isapai wãyaapi-e pirã, apida chok'ai p'aneeda-e pai. Mamãda isapai wãyaapiit'ee ichia jirit'eradaarã k'aurepa, ãra chupiria k'awaa bapari perã.

²³ Maapai apidaapa parāmaa jararuta pirā: “¡PiChá, ak’ítí! ¡Nama bi Cristo, Tachi Ak’ōrepa pēida!” maa-e pirā jararuta pirā: “¡Ara bita Cristo!” ijāanāati. ²⁴ Mi jġak’aarā māik’aapa Tachi Ak’ōre pedee jarapataarā jġak’aarā chok’ara chedait’ee. Mamīda māirāpa jara p’ani ijāanāati, seewa-idaa bee perā. Ne-inaa k’Īra t’ādo eperāarāpa p’oyaa oodak’aa āchi juadoopa oo p’anipa eperāarā k’ūradait’ee, perā Tachi Ak’ōrepa jirit’eradaarā k’ūrarutamaa. ²⁵ Mia parāmaa ūrapari k’awaadamerā māga p’asai naaweda. ²⁶ Mapa parāmaa jararuta pirā: “¡Ak’ítí! Achú bi Tachi K’aripapari, eujā pania wēe bide,” mamaa wānāati mi jiride. Maa-e pirā jararuta pirā: “¡Ak’ítí! Ichi nama miru bi,” ijāanāati. ²⁷ Atu p’anide pa tau jēra t’ūparik’a ak’ōrejġru uchiapari eereepa baaiparimaa, māga pik’a eperāarā atu p’anide mi, chi Eperā Ak’ōre Truadepema waya cheit’ee. ²⁸ Piuda k’ap’ia bimāi ākoso seedaipatada aji.

Jesupa jarateeda Eperā Ak’ōre Truadepema waya cheit’ee
(Mr 13.24-27; Lc 21.25-28)

²⁹ —Ma chupiria jōnadap’edaa t’ēepai, nāga pait’ee:

‘Tachi Ak’ōrepa pajā wērepiit’ee. Ak’ōrejġru p’āriudariit’ee; atane waa ġdaa-e pait’ee māik’aapa lucero baaik’oodaridait’ee pajādeepa.’ (Is 13.10)

³⁰ Māpai pajāde eperāarāpa ne-inaa unudait’ee. Ma k’aurepa k’awaadait’ee mi, chi Eperā Ak’ōre Truadepema, cheru. Māpai na p’ek’au eujādepemaarā jēe para beeit’ee āchobeepa. Unudait’ee mi, chi Eperā Ak’ōre Truadepema, jōmaarā k’āyaara waibiara bi k’Īra wāree cheru jġararade. ³¹ Māpai mia trompeta golpe chaapiit’ee angeleerāmaa, p’e chedamerā eperāarā mia jirit’era iru biirā na p’ek’au eujā jōmaade, t’imí bee pijida.

Jesupa higuera bġiride jarada
(Mr 13.28-31; Lc 21.29-33)

³² —K’ġsġati higuera bġiride. Higuera k’iru t’u-k’ua uchia nġbeek’āri māik’aapa ewaa t’ono nġbeek’āri, k’awaapata eujā wāsia wā. ³³ Māga pik’a mia et’ewa jaradak’a unudak’āri, k’awa p’ani taarā-e mi, chi Eperā Ak’ōre Truadepema cheru. ³⁴ Mia wāarata jararu. frapemaarā piudai naaweda, ma ne-inaa jōmaweda p’asait’ee. ³⁵ Ewari cherude pajā na p’ek’au eujā ome jōdait’ee. Mamīda ichita p’asait’ee mia pedee jaradak’a.

K’awada-e p’ani sġapai cheit’ee Eperā Ak’ōre Truadepema
(Mr 13.32-37; Lc 17.26-30)

³⁶ —Eperā apidaapa k’awada-e p’ani Eperā Ak’ōre Truadepema cheit’ee ewate; chi hora jida. It’aripema angeleerāpa pida k’awada-e p’ani; mia pida ichiaba. Mi Ak’ōrepapai k’awa bi.

³⁷ Noé bada ewaride p’asadak’a māga pik’a p’asait’ee mi, chi Eperā Ak’ōre Truadepema waya chek’āri. ³⁸ Maapai na p’ek’au eujā ūui naaweda, eperāarā nek’opachida, ne-inaa topachida māik’aapa miak’āipachida Noé ichi barcode bataurumaa. ³⁹ Mamīda atu p’anide k’oi chedachi, eujā ūudachi māik’aapa jōmaweda k’iniidachida. Māga pik’a p’asait’ee ichiaba mi, chi Eperā Ak’ōre Truadepema waya chek’āri. Atu p’anide cheit’ee. ⁴⁰ Ma ewate eperāarā omé mimiamaa p’anadait’ee āchi eujāde. Angeleerāpa aba it’aa ateedait’ee; chi apema atabēidait’ee. ⁴¹ Ichiaba wēraarā omé trigo bamaa p’anadait’ee k’ūrumade. Aba it’aa ateedait’ee; chi apema atabēidait’ee.

⁴² Maperā tauk’a p’anapatāati k’awada-e p’anadairā sġapaita cheit’ee Pāchi Waibia. ⁴³ Nāgġi pedee pia k’awāati. Te chiparipa k’awa bada paara nechiapari cheit’ee hora p’arik’ua ichi net’aa chia atait’ee, chok’ai bak’aji ma

nechiapari ichi tede t'ŭpiamaapa. ⁴⁴ Māgá parā jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, cheit'ee perā.

Mimiapari pia mimiapari k'achia ome
(Mr 13.34-37; Lc 12.41-48)

⁴⁵ —¿Sāgá baparima aji, mimiapataarā poro waibia pia? Māgipa k'ŭsia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabēida ichi juade māik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarāmaa chik'o tawapari. ⁴⁶ O-ia bapari chipari pachek'āri, ichi mimiamaa unu chepari perā. ⁴⁷ Mia wāarata jararu. Chiparipa māga unu chek'āri, jōma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerā. ⁴⁸ Mamīda ma mimiapari t'āri k'achia bi pirā, nāga k'ŭsiai: “Taarāit'ee mi chipari.” ⁴⁹ Mapa apemaarā mimiapataarā wimaa beei māik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toya beerā ome. ⁵⁰ Mamīda ma mimiapari k'achia atu bide chi te chipari pacheit'ee. ⁵¹ Māpai irua ooda k'awaa atak'āri, iru miapiit'ee māik'aapa āyaa pēit'aait'ee mimiapataarā seewata mimiapatada apataarā ome bade. Mama jēe nībait'ee māik'aapa k'ida kierrkierree nībait'ee p'uapa.

25

Jesupa awēraarā diezde nepirida

¹ —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Diez wēraarā imik'ira ome waide k'āida-ee beerā wājida miak'āipata fiestadee. Āchi lāmpara atadap'eda, nijida k'ŭrachudait'ee chi imik'ira miak'āiit'ee bi ome, iru k'ōp'āyaadait'ee pada perā fiesta oo p'anīmāi. ² Ma wēraarā diezdepema joisomaa pia k'ŭsiada-e paji, ne-inaa oodai naaweda. Jōdee chi apema joisomaa pia k'ŭsiapachida, ne-inaa oodai naaweda. ³ Chi pia k'ŭsiada-e p'anadap'edaarāpa āchi lāmpara atadak'āri, k'ŭsiada-e paji aceite waapiara atēdait'ee āchi ome. Mapa āchi lamparade bada aupai anipajida. ⁴ Jōdee chi pia k'ŭsia p'anadap'edaarāpa āchi lamparade bi awara ateejida aceite botella aba-abaa. ⁵ Mamīda chi miak'āiit'ee bi taarā nībada perā cheit'ee, ma wēraarā jōmaweda k'āidachida āchia ni p'anadap'edaamāi. ⁶ Esapite pa wāk'āri, ūrijida bia cheruta: “¡Miak'āiit'ee bi pacheruda! ajida. ¡Uchiadapāde ajida, iru k'ŭrachuude!” ⁷ Ma wēraarā k'āi jōnadap'edaa aramata p'irabaik'oodachida māik'aapa āchi lamparadepema mecha t'īik'oojida pia unudait'ee. ⁸ Māpai chi pia k'ŭsiada-ee p'anadap'edaarāpa māgajida apemaarāmaa: “Taimaa aceite ma-āri teedapāde ajida, tai lāmpara k'īik'oodaruta perā.” ⁹ Mamīda apemaarāpa p'anaujida: “Taipa teeda-eda ajida, jōmaarā-it'ee araa-e perā. Wādapāde ajida, aceite netopatamaa pāchi-it'ee netode.” ¹⁰ Mamīda ma wēraarāpa aceite netonaruta misa, pacheji chi imik'ira miak'āiit'ee bada. Māgá ma awēraarā pia k'ŭsiadap'edaarā auk'a t'ŭujida iru ome fiesta oodait'eemāi. T'ŭudak'āri, irua ma te t'ŭupata jia nībijji. ¹¹ Taarā-e nīde pachejida chi aceite netonadap'edaarā. Te taawaik'a eereepa māgajida: “¡Tachi Waibia, Tachi Waibia, ewapāde ajida, tai t'ŭudait'ee!” ¹² Mamīda irua p'anauji: “Mia wāarata jararu. Parā k'awa-e bida” aji.

¹³ Māga nepirip'eda, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Māga pait'ee perā, tauk'a p'anapatāati parāpa k'awada-e p'anadairā sāapai mi cheit'ee.

Jesupa p'arat'a teedade nepirida
(Lc 19.11-27)

14—Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperā awara āyaa wāi naaweda, ichi mimiapataarā t'ī peji māik'aapa p'arat'a teeji āchi chaachaa ak'i p'anadamerā, ichi cheru misa. 15 Mimiapari abaamaa teeji p'arat'a tau cinco mil; awaraamaa teeji p'arat'a tau dos mil; apemamaa p'arat'a tau mil. Māgá p'arat'a tau awaraawaraa teeji, k'awa bada perā āchi auk'a mimiadadak'aa. Maap'eda āyaa wāji. 16 Ma t'ēepai ma mimiapari cinco mil jitadapa ne-inaa netomaa bejeji ma p'arat'apa. Māgá ne-inaa neto bīpa awaraa cinco mil eepa ataji. 17 Māgá ichiaba ma p'arat'a tau dos mil jitadapa awaraa dos mil eepa ataji. 18 Mamīda ma p'arat'a tau mil jitadapa chi poro waibia p'arat'a eujāde jau nībinaji, atuadarii jīak'aapa.

19 'Taarāpai pacheji chi p'arat'a chipari. Juasia k'inia baji ma p'arat'a atabēda chi mimiapataarā ome. Mapa āchi t'ī pēiji. 20 Naapiara pacheji chi mimiapari p'arat'a tau cinco mil jitada. Māgipa chi p'arat'a chiparimaa māgaji: “Señor, pia mīmaa teejida aji, p'arat'a tau cinco mil. Nama bida aji, waa awaraa cinco mil uchiada ne-inaa neto bīpa.” 21 Chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēda pia ak'iji māik'aapa ai īri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā īrā pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerā. Teedaa t'ūpāde aji, o-īa bapariimerā mi ome.” 22 Māgí t'ēe pacheji chi mimiapari p'arat'a tau dos mil jitada. Ichi māgaji: “Señor, pia mīmaa teejida aji, p'arat'a tau dos mil. Nama bida aji, waa awaraa dos mil, uchiada ne-inaa neto bīpa.” 23 Chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēda pia ak'iji māik'aapa ai īri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā īrā pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerā. Teedaa t'ūpāde aji, o-īa bapariimerā mi ome.”

24 'Mamīda chi mimiapari p'arat'a tau mil jitada pachek'āri, māgaji chiparimaa: “Señor, mia k'awa bida aji, pia eperāarā pia chupiria k'awak'aa. K'awa bi pichia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari. 25 Mia waawee baji pichi p'arat'a atuadarii jīak'aapa. Mapa ma p'arat'a jau iru baji eujāde. Nama bida aji, pichi p'arat'a.” 26 Māpai chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi k'achia bida aji, pia mimiak'aa perā māik'aapa k'oo-idaa bapari perā! Wāara k'awa baji pirā mia michi-it'ee ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari, 27 māgara ŷsāap'eda mi p'arat'a ianae pajima aji, p'arat'a iapata tede, māpemaarāpa ai īri p'adamerā, mi p'arat'a taarā iru p'anadap'edaa pari?” 28 Māpai ma p'arat'a chiparipa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa: “Ma p'arat'a tau mil jāri atadapāde aji, māik'aapa teedapāde aji, chi diez mil iru bīmaa. 29 Eperāpa iru bīmaa waapiara teeit'ee, audupiara iru bamerā. Mamīda chi mak'iarā wēe bīpa ma-āri iru bi paara jāri atait'eeda aji. 30 Na mimiapari k'achia taawaa ateedapāde aji, p'āriudee jēenamerā māik'aapa k'ida kierrkierree nībamerā p'uapa.”

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewatede jarateeda

31 —Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, chek'āri mi angeleerā ome, suk'āi beeit'ee rey su-ak'i beepari k'īra wāreede. 32 Na p'ek'au eujādepemaarā k'īra t'ādoo cheepurudait'ee iru k'īrapite. Māpai irua eperāarā awaraawaraa biit'ee, ne-animalaarā chiparipa ichi oveja, cabra awaraawaraa bīparik'a. 33 Ovejaarāk'a bee pēiit'ee ichi juaraare; jōdee cabrak'a bee chi juabi eere.

34 'Maap'eda Reyra māgait'ee ichi juaraare p'anīrāmaa: “iChéti, mi Ak'ōrepa parā pia ak'ida perā! Wāti Tachi Ak'ōre truadee, na p'ek'au eujā ewaa

oodak'ariipa irua parā jirit'erada perā. ³⁵ Mi jarrapisia nībak'āri, parāpa mīmaa nek'opijida māik'aapa opisia nībak'āri, ne-inaa topijida. Ma awara mi chīara eujāde nipak'āri, mi auteebaijida pāchi tede. ³⁶ P'aru wēe chidi pak'āri, parāpa p'aru teejida. K'ayaa bak'āri, parā wājida mi ak'ide. Carcelde bak'āri, ichiaba mi ak'inajida.” ³⁷ Māpai ichi juaraare k'achia wēe p'anīrāpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ḡsāweda unujidama ajida, pi jarrapisia nībi māik'aapa nek'opijida? Maa-e pirā ḡsāweda unujidama opisia nībi māik'aapa ne-inaa topijida? ³⁸ ḡsāweda unujidama pi chīara eujāde ni māik'aapa auteebaijida tai tede maa-e pirā p'aru wēe ni māik'aapa p'aru teejida pīmaa? ³⁹ ḡsāweda pi ak'inajidama ajida, k'ayaa bak'āri maa-e pirā carcelde bak'āri?” ⁴⁰ Māpai Reyra p'anaut'ee: “Mia wāarata jararu. Parāpa māgee ne-inaa oodap'edaa mi ipemaarā, na chupiria beerāmaa, auk'a mīmaa ojijida.”

⁴¹ Maap'eda Reyra ichi juabi eere p'anīrāmaa māgait'ee: “;Parā, chi k'achia-idaa beerā, āyaa wāti mi ik'aawaapa! Wāti t'ipitau ichita jērajēraa jira bidee, ooda Netuara Porō Waibia-it'ee; ichideerā-it'ee. ⁴² Mi jarrapisia nībak'āri, parāpa mīmaa nek'opida-e paji māik'aapa opisia nībak'āri, ne-inaa topida-e paji. ⁴³ Ma awara chīara eujāde t'imī nipak'āri, mi auteebaida-e paji pāchi tede. P'aru wēe nipak'āri, parāpa p'aru teeda-e paji. Mi k'ayaa bak'āri māik'aapa carcelde bak'āri, mi ak'inada-e paji.” ⁴⁴ Māpai māirāpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ḡsāweda pi unujidama ajida, jarrapisia nībi maa-e pirā opisia nībi; chīara eujāde t'imī ni maa-e pirā p'aru wēe ni; k'ayaa bi maa-e pirā carcelde bi, taipa pi k'aripada-eeta?” ⁴⁵ Māpai Reyra p'anaut'ee: “Mia wāarata jararu. Parāpa māgee ne-inaa ooda-e p'anadap'edaa eperārā chupiria beerāmaa, auk'a mīmaa ooda-e paji.” ⁴⁶ Māpai ma k'achia beerā peiit'ee t'ipitau ichita jērajēraa jira bidee. Jōdee chi pia beerā Tachi Ak'ōre omē ichita p'anapataadait'ee.

26

Judiorā poroorāpa pedeetedap'edaa Jesús jita atapidait'ee
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Ma jōma jara aupak'āri, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

² —Parāpa k'awa p'ani k'āima omeemaa Pascua fiesta pait'ee. Maapaita mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jita atapidait'ee māik'aapa kurusode baijira bipidait'ee piumerā.

³ Jesupa māga jaradadeepa p'aareerā pororā judiorā poro waibiarā ome chip'ejida p'aareerā poro waibiara bi, Caifás palaciode. ⁴ Mama p'anide pedeetejida Jesús mera jita atapidait'ee māik'aapa peepit'aadait'ee.

⁵ Mamīda māgajida:

—Fiestade ooda-eda ajida, eperārā k'īrau para beepiamaapa tachi ome.

Mariapa k'era weeda Jesús poro īri
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jesús Betania p'uurude bak'āri, Simón, chi leprapa k'ayaa bada apatapidada tede bajī. ⁷ Māga nīde wēra Jesús k'ait'a cheji chok'o chak'ek'a māu pi-ia alabastrodee ooda ome. Ma chok'o chak'e ipuru bajī k'era īpiapa. Jesús mesade su-ak'i bide māgī wērapa ma k'era weet'ajji iru poro īri. ⁸ Chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, k'īraudachida māik'aapa pedee para beejī:

—ḡsāp'eda jā k'era ichi k'inia weemaa bīma? ajida. ⁹ ḡīpia netot'aak'ajī-ek'ā ajida, māik'aapa ma p'arat'a chupiria beerāmaa teek'ajī-ek'ā? ajida.

¹⁰ Jesupa ma pedee ūrik'āri, māgaji:

—Ita-aria bítí. Irua mímāa oo bi pia bida aji. ¹¹ Chupiria beerā ichita paraait'ee parā t'āide. Mamīda mi parā ome ichita ba-e pait'ee. ¹² Na wērapa mi ĩri k'era weeji, mak'iara taarā-e mi peedap'eda, iadait'ee perā. ¹³ Mia wāarata jararu. Na p'ek'au eujāde jarateepata chaa mia ooda eperāarā k'aripait'ee, ichiaba nepiripataadait'ee na wērapa ooda mi-it'ee. Māgá iru ichita k'irāpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Maap'eda Jesús k'öp'āyoorā docedepema aba, Judas Iscariote, wāji p'aareerā poroorāmaa. ¹⁵ Iidiji:

—Parāpa, zjōmasaa mímāa p'aadayama aji, Jesús jita teeru pari?

—Teedayada ajida, p'arat'a tau treinta.

¹⁶ Maadak'āriipa Judapa jiri bapachi sāga Jesús āchímāa jitapiit'ee.

Jesús chi k'öp'āyoorā ome nek'oda

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.1-2, 21-30)

¹⁷ Naapema ewaride fiesta pan levadura wēe k'opatade Jesús k'öp'āyoorāpa irumaa iidí chejida:

—¿Sāma k'inia bima ajida, k'odait'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o?

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—Wāti p'uurudee parāpa k'awa p'ani tede māik'aapa jaranāti chi te chipari-maa: “Tachi Jarateeparipa jara pēiji: ‘Mi ewari k'ait'a bi. Wāit'ee pi temaa Pascua fiesta ewatepema chik'o k'ode michi k'öp'āyoorā ome.’ ”

¹⁹ Chi k'öp'āyoorāpa oojida Jesupa jaradak'a māik'aapa mama ne-inaa jōma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

²⁰ P'āriupodopa Jesús mesade nek'omaa baji chi k'öp'āyoorā ome.

²¹ Nek'omaa p'anide Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parādepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

²² Māga ūridak'āri, chi k'öp'āyoorā k'īra pia-ee para beeji māik'aapa aba-abaa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿mik'ā? apachida.

²³ Jesupa p'anauji:

—Mi ome auk'a p'arat'ude pan sā atarupata mi traicionaait'ee. ²⁴ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Mamīda jaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'ajida aji, māgí t'o-e pada paara.

²⁵ Māpai Judas, chi traicionaait'ee badapa, iidiji:

—Tachi Jarateepari, ¿mik'ā? aji.

Jesupa māgaji:

—Pichia jara bik'ada aji.

Pan k'opata vino ome Jesús piuda k'irāpadait'ee

(Mr 14.22-26; Lc 22.19-20; 1 Co 11.23-26)

²⁶ Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji māik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'aaji māik'aapa chi k'öp'āyoorāmaa teeji. Māpai māgaji:

—Jitāti māik'aapa k'ōti. Nāgí pan mi k'ap'ia.

²⁷ Nek'odap'edaa t'ēpai ichiaba māgá ooji ma vino ome. It'aa t'īp'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Māpai māgaji:

—Nāgí vino mi waa. Todapáde aji, pāchi jōmaarāpa. ²⁸ Tachi Ak'ōrepa nāgí ūraa chiwidi jara bi. Mi piuk'āri, mi chi waa bat'ait'ee k'aurepa irua wēpapiit'ee eperāarā chok'araarāpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerā papiit'ee. ²⁹ Mamīda mia jara bi: Parā ome vino waa to-e pait'eeda aji, it'aripema vino torumaa mi Ak'ōre truade.

³⁰ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema k'ari k'aridap'eda, Olivo Eedee wājida.

Jesupa jarada Pedropa iru k'awa-e bida ait'ee
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³¹ Mama Jesupa māgaji:

—Idi p'ārik'ua parā jōmaweda ijāadaamaa p'aneedit'ee māik'aapa mi ituaba atabēidait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide jara bik'a:
'Mia oveja ak'ipari peepiit'ee māik'aapa chi ovejaarā jīchoodaridait'ee.' (Zac 13.7)

³² Mamīda mi chok'ai p'irabaik'āri, Galilea eujādee wāit'ee parā naa.

³³ Māpai Pedropa māgaji:

—Apemaarāpa pi atabēiruta pijida, mia pi atabēi-eda aji.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Idi p'ārik'ua et'erre k'arii naaweda, jarada ōpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

³⁵ Waapiara Pedropa māgaji:

—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara-eda aji.

Apemaarā k'ōp'āyoorāpa ichiaba auk'a jarapachida.

Jesús it'aa t'ida Getsemanide
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Maap'eda Jesús wāji chi k'ōp'āyoorā ome Getsemaní ne-uu eujā ap-atap'edaamaa. Mama panadak'āri, māgaji:

—Nama su-ak'i p'anéeti mi it'aa t'īnaru misa.

³⁷ Ichi ome ateeji Pedro māik'aapa Zebedeo warrarā omé. Māga nide Jesús k'īsia paraa nībeeji t'āri p'uapa. ³⁸ Mapa māgaji āchima:

—Mi piut'ee pik'a nībi t'āri p'uapa. Nama p'anéeti, k'āida-ee. Chok'ai p'anadapáde aji, mi ome auk'a.

³⁹ Māpai Jesús waawipai wāp'eda, bedabaiji tau bīri eujāde t'ōbairumaa māik'aapa it'aa iidiji:

—Ak'ōre, k'inia bi pirā, mi k'aripāji na miat'ee bideepa. Mamīda oonaapáde aji, mia k'inia bik'a. Jīp'a pia k'inia bik'ata oopáde aji.

⁴⁰ Maap'eda, ak'i chek'āri, chi k'ōp'āyoorā k'āi jōnita unu cheji. Māpai Pedromaa māgaji:

—¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada-ek'ā aji, k'āida-ee? ⁴¹ Chok'ai p'anāti māik'aapa it'aa t'īti p'ek'au k'achiade baaipiamaapa. Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a t'āri pa oo k'inia p'ani. Mamīda pāchi k'ap'āpa chooda-e p'ani.

⁴² Waya wāji nāga it'aa iidide:

—Ak'ōre, mi na miat'ee bīta uchua ata-e pirā, māgara pia bida aji. Pia oo k'inia bik'ata oopáde aji.

⁴³ Waya chek'āri, naa unu chedak'a unu cheji; k'āi jōni tap'ok'eeepa. ⁴⁴ Māpai ichiak'au biji māik'aapa wāda ōpee it'aa t'īnaji. Wāru chaa ichi ai pedeeta

jarapachi. ⁴⁵ Maap'eda waya chek'āri chi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamaa, māgaji:

—¿At'āri parā k'āi jōnik'ā? aji. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperā Ak'ōre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarā juade. ⁴⁶ Eperā mi traicionaait'ee bi k'ait'a cheru. ¡P'irabáiti māik'aapa wādama apemaarāmaa!

Jesús jita atapidap'eda

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús at'āri pedeemaa bide, ichi k'ōp'āyo Judas pacheji eperāarā chok'ara ome. Espada pak'uru ome anipajida. P'aareerā poroorāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa ma eperāarā pēijida āchi pari. ⁴⁸ Panadai naaweda, Judapa māirāmaa jaraji:

—Chi mia k'īra ĩruta saludaak'āri, māgita jita atadapáde aji.

⁴⁹ Mapa pachedak'āri Jesumāi, Judas pedee cheji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ap'ia pia bik'ā? aji.

Māga jarap'eda, k'īra ĩt'aaji. ⁵⁰ Jesupa p'anauji:

—K'ōp'āyo, oopáde aji, pia ne-inaa oode cheda.

Māpai Judas ome che p'anadap'edaarāpa Jesús jita atadap'eda, mamāik'aapa ateejida.

⁵¹ Māga nide Jesús ik'aawa badapa ichi espada ēt'a atap'eda, p'aareerā poro waibia mimiapari k'īri orp'et'aaji. ⁵² Māpai Jesupa māgaji:

—¡Pichi espada ata bĳi ichi badamāi! Chi espadapa chōopataarā piupata espadapa.

⁵³ ¿K'awaa-e bik'ā aji, mi Ak'ōremaa k'aripa iidiru pirā, irua angeleerā setenta y dos mil ĩraweda pēik'aji? ⁵⁴ Mamīda māga ooru pirā, uchaa-e pai Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jera bide nāga p'asait'ee jara bik'a.

⁵⁵ Māpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarāmaa:

—¿Sāap'eda parā chejidama aji, espada ome māik'aapa pak'uru ome mi jita atade, eperā nechaiyaa bi jita atapatak'a? Ewari chaa mi Tachi Ak'ōre te waibiade bapari iru pedee jarateemaa. Mamīda mi jitada-e paji. ⁵⁶ Na jōma p'asaruda aji, Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaak'a iru Ūraa p'ādade.

Jesupa māga jaramaa bide jōmaweda chi k'ōp'āyoorāpa atabaibēijida māik'aapa miruk'oodachida.

Jesús Junta Suprema k'īrapite

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Jesús jita atadap'edaarāpa ateejida Caifás temaa. Caifás p'aareerā poro waibia paji. Mama Junta Supremadepemaarā see nĳbaji. ⁵⁸ Pedro t'imiĳpapai t'ēe wāk'āti wāji. Māgā wāpa panaji Caifás temāi. Ma te t'iak'au badamāi edú t'ĳup'eda, Tachi Ak'ōre te waibia ĳiapataarā ome su-ak'ĳi banaji ak'ĳit'ee sāga oodai Jesús ome.

⁵⁹ P'aareerā poroorāpa jōmaweda Junta Supremadepemaarā ome testigo ĳiri p'anapachida. Māgā Jesús peepit'aadait'ee. ⁶⁰ Eperāarā chok'ara seewa jarade chejida mīda, maarepida unuda-e paji ĳimateedait'ee. Mamīda seewaidaa beerā omé pachejida. ⁶¹ Māirāpa māgajida:

—Na eperāpa jaraji: “Mia Tachi Ak'ōre te waibia t'et'aap'eda, k'āima ōpeemaa waya oo atai.”

⁶² Māga ūrik'āri, p'aareerā poro waibia bainĳi beeji māik'aapa iidiji Jesumaa:

—¿Wāarak'ā aji, pi k'īrapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ā? aji.

⁶³ Mamīda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'ɪup'ee beeji. Māpai p'aareerā poro waibiapa māgaji:

—i Tachi Ak'ōre ichia chok'ai bi k'ɪrapite wāarata jaráji! ¿Pik'ā Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā? ¿Pik'ā aji, Tachi Ak'ōre Waibia Warra?

⁶⁴ Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a. Mia jara bi: Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema unudait'ee su-ak'i bi Tachi Ak'ōre Waibia juaraare māik'aapa jīararade cheru.

⁶⁵ Māpai Caifapa ichi p'aru jēt'aaji t'āri k'achiapa māik'aapa māgaji:

—i Na eperāpa pedee k'achia jaramaa bida aji, Tachi Ak'ōre āpite! ¿K'āare-it'ee waa jiridayama aji, eperāarāpa ichia ooda jaradamerā? ¿Parāpa ūrijida-ek'ā ichia ma pedee k'achia jarada? ⁶⁶ ¿K'āata k'ɪsia p'anima? aji.

P'anaujida:

—Piupia bida ajida, ichia jarada k'aurepa.

⁶⁷ Māpai Jesús k'ɪramaa idujida māik'aapa p'ua oo wājida. Awaraarāpa k'ɪramaa sījida. ⁶⁸ Māga oo jōnide māgajida:

—i Pi wāara Tachi Ak'ōre Warra pirā, jarapáde ajida, k'aipata pi sīji!

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Māimisa Pedro taawa su-ak'i baji te āuk'idaa. Māga nide awēra mama mimiapari cheji māik'aapa māgaji Pedromaa:

—Pi auk'a nipajida aji, jā eperā Jesús Galileadepema ome.

⁷⁰ Mamīda Pedropa meraji jōmaarā taide:

—Mia k'awa-e bida aji, k'āaredeta pia jara bi.

⁷¹ Maap'eda Pedro wāji puerta edú t'ɪupatamāi. Mama awaraa awēra mimiapariapa iru unuk'āri, arii p'anadap'edaarāmaa māgaji:

—Pichá, na eperā nipajida aji, Jesús Nazaretdepema ome.

⁷² Waya Pedropa meraji:

—Tachi Ak'ōre k'ɪrapite mia juraaru: ¡jā eperā k'awa-e bida! aji.

⁷³ Taarā-e nide arii see nībadaarā Pedro k'ait'a chejida māik'aapa māgajida:

—Wāara pi āchi k'ōp'āyo. Pedeedeepa p'oyaa mera-eda aji, pi Galilea eujādepema.

⁷⁴ Māpai Pedropa jurajaji Tachi Ak'ōre k'ɪrapite:

—i Mia jā eperā k'awa-e bida! aji. ¡Seewa jaramaa bi pirā, Tachi Ak'ōrepa mi miapiipia bida! aji.

Aramata et'erre k'ariji. ⁷⁵ Māpai Pedropa k'irāpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'ariii naaweda, pia jarada ōpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” Māpai Pedro taawaa uchiap'eda, jēe nībeeji audú k'ɪsia p'ua bada perā.

27

Jesús Romadepemaarā poro waibiamaa ateadap'edaa

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Tap'eda weda p'aareerā poroorā judiorā poro waibiarā ome pedeetejida Jesús peet'aadait'ee. ² Jīdap'eda, ateejida Romadepemaarā poro waibia Poncio Pilatoma. Māgí Romadepema paji. Judea eujā ak'ipari paji.

Judas Iscariote piuda

³ Judas, Jesús traicionaada pa unuk'āri Jesús peet'aadait'ee p'ani, t'āri p'uadachi ichia traicionaada perā. Mapa ma p'arat'a tau treinta ichi-maa p'aadap'edaa teenaji p'aareerā poroorāmaa māik'aapa judiorā poro waibiarāmaa. ⁴ Māgaji:

—Mia p'ek'au k'achia oojida aji, ma eperāpa k'achia ook'aata peepit'aada perā.

Māpai āchia p'anaujida:

—ǰTai-it'ee p'ua-e bida ajida, piata ooda perā!

⁵ Māpai Judapa ma p'arat'a tau Ak'ōre te waibiade bat'ak'oop'eda, mamāik'aapa uchijai. Maap'eda ichi juadoopa otaujī atap'eda, it'ī baijira beeji piurumaa.

⁶ Ai naaweda Judas Ak'ōre te waibiadeepa uchiak'āri, p'aareerā poroorāpa ma p'arat'a tau p'e atajida māik'aapa māgajida:

—Na p'arat'a tau bidaik'araa bi p'arat'a ia bipatade Tachi Ak'ōre-it'ee, tachi ūraade jara bairā p'arat'a p'aada eperā peeda pari teenaadamerā Tachi Ak'ōremaa.

⁷ Maperā ma p'arat'apa eujā neto atajida aide iadamerā āchi eujāde k'īra tewaraarā piurutaarā. Ai naaweda ma eujā t'ījarapachida Chok'o K'apataarā Eujā. ⁸ Mamīda māgā netodap'eda eperā peeda pari p'arat'apa, eperāarāpa t'ī bijida “Waa Eujā.” ⁹ Māga paji Ak'ōre pedee jarapari, Jeremiapa chonaarāweda jaradak'a:

'P'arat'a tau treinta jītajida; Israel pidaarāpa bīdap'edaak'a. ¹⁰ Ma p'arat'apa neto atajida Chok'o K'apataarā apata eujā Tachi Ak'ōrepa mimaa jaradak'a. (*Zac 11.12-13; Jer 18.1-7; 32.6*)

Jesús Pilato k'īrapite

(*Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38*)

¹¹ Jesús Pilato k'īrapite ateedak'āri, Pilatopa iidiji:

—ǰPik'ā aji, Judiorā Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mīda aji, pia jara bik'a.

¹² Māpai p'aareerā poroorāpa judiorā poro waibiarā ome Jesús imiatee jōnapachida. Mamīda irua maarepida p'anauk'aa paji. ¹³ Mapa Pilatopa iidiji:

—ǰŪri-e bik'ā aji, pi k'īrapite jara p'ani?

¹⁴ Mamīda Jesupa pedee apida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'āata ooi't'ee.

Pilatopa Jesús peepida

(*Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16*)

¹⁵ Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena pēipachi, eperāarāpa iidirutata.

¹⁶ Maapai eperā t'ījarapatap'edaa Jesús Barrabás carcelde baji. Eperāarāpa ma eperā t'o p'anajida, irua ne-inaa k'achia ooda k'aurepa. ¹⁷ Jesús at'āri Pilato k'īrapite bide, Pilatopa see nībadaarāmaa iidiji:

—ǰK'aita k'inia p'anīma aji, mia k'ena pēimerā, Jesús Barrabás maa-e pīrā Jesús, Mesías apata?

¹⁸ Pilatopa māga iidiji āchi k'īraupit'ee, k'awa bada perā Jesús anedap'edaarāpa iru k'īra unuamaa iru p'anadap'edaa.

¹⁹ Pilato at'āri su-ak'ī bide poro waibia su-ak'ī beeparimāi, chi wērapa jara pēiji:

—K'īrak'aupai ne-inaa k'achia ooi jā eperā ome, irua k'achia ook'aa perā. P'ārik'ua mi k'āimok'araa k'achia nībajida aji, iru ome.

²⁰ Mamīda p'aareerā poroorāpa judiorā poro waibiarā ome eperāarāmaa jarajida iididamerā Pilatopa Barrabata k'ena pēimerā; jōdee Jesús peepit'aamerā. ²¹ Māpai waya Pilatopa iidiji:

—ǰChisāgita k'inia p'anīma aji, mia k'ena pēimerā?

Eperāarāpa p'anaujida:

—¡Barrabata k'ena pēipáde! ajida.

²² Māpai Pilatopa iidiji:

—Māgara mia ¿k'āata ooyama aji, Jesús, Mesías apata ome?

Jōmaarāpa p'anaujida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

²³ Māpai Pilatopa mājaji:

—¿K'āare k'achiata oojima? aji.

Mamīda waya eperāarāpa biajida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

²⁴ Pilatopa unuk'āri eperāarā māgá audupīara biuk'a nībeeruta, k'awaji āchi ome p'oyaa-e pai. Maperā pania atapiji māik'aapa jōmaarā taide jua siiji. Māpai mājaji:

—Mia ne-inaa k'achia oo-e na eperā ome. ¡Pāchia oo k'iniata oodapáde! aji.

²⁵ Māpai jōma see nībadaarāpa p'anaujida:

—¡Ichi tai k'aurepa piuru pirā, auk'a tai warrarā k'aurepa adaipia bida! ajida.

²⁶ Māpai Pilatopa Barrabás k'ena pēiji. Maap'eda Jesús soopa wipiji ichi soldaorāmaa māik'aapa pēiji kurusode baijira bidamerā piurumaa.

Romadepema soldaorāpa Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mr 15.16-20; Jn 19.2-3)

²⁷ Pilato soldaorāpa Jesús ateejida ichi palaciode. Mama soldaorā chok'araara seedachida Jesús ik'aawa. ²⁸ Iru p'aru ērat'aadap'eda, p'aru teesoo, p'oree jī bijida. ²⁹ Māpai poro jīra pak'uru jua ne-īri-idaa bidee ooda jī bijida. Ichiaba pak'uru jitapijida reypa jita iru baparik'a. Maap'eda iru oo iru p'aneejida. Iru k'īrapite bedabaidap'eda, māgapachida:

—¡Ak'iti Judiorā Rey!

³⁰ Ichiaba irumaa idupachida māik'aapa juade iru bada pak'urupa wipachida poromaa. ³¹ Māgá oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ērat'aaajida māik'aapa ichi p'aru waya jī bijida. Māpai ateejida kurusode baijira bidait'ee.

Jesús kurusode baijira bidap'edaa

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² P'uurudeepa uchía wādade unujida eperā, t'ījarapatap'edaa Simón. Māgí eperā Cirene p'uurudepema paji. Māgimaa Jesús kuruso ateepijida.

³³ Panajida Gólgota apatap'edaamāi. (Gólgota jara k'inia bi “Tachi Poro Bīiri.”) ³⁴ Mama Jesumaa topijida vino hiel ome p'oiradap'edaa. Mamīda Jesupa ma-āri to chaap'eda, tō-e paji.

³⁵ Soldaorāpa Jesús jua māik'aapa chi bīiri kurusode merap'ejida māik'aapa baijira bijida piumerā. Māgīrāpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee. ³⁶ Maap'eda, su-ak'i p'aneejida ak'idait'ee. ³⁷ Soldaopa iru poro it'aik'a eere kurusode letrero merap'ejī jarait'ee k'āare-it'ee kurusode baijira bijida piumerā. P'ā baji: NĀgí JESÚS; JUDIORĀ REY.

³⁸ Ichiaba Jesús ik'aawa nechiapataarā omé kurusode baijira bijida, aba ichi juaraare, chi apema juabi eere. ³⁹ Chi arii wāyaa wā nipadap'edaarāpa irumaa ik'achia jarapachida. Āchi poro p'irap'iraa ⁴⁰ māgapachida:

—¿Pi-ek'ā ajida, Tachi Ak'ōre te waibia t'eet'aap'eda ewari ōpeemaa waya oo atayada ada? ¡Māgara pichi itu jāmāik'aapa uchiadarīji! ¡Pi Tachi Ak'ōre Warra pirā, kurusodeepa irabaidaipáde! ajida.

41 Ichiaba mǎgá oo iru p'anapachida p'aareerǎ poroorǎpa Moisepa p'ǎda jarateepataarǎ ome, judiorǎ poro waibiarǎpa paara. Mǎgapachida:

42 —Awaraarǎ k'aripajida ajida. Mamǐda ichi itu p'oyaa uchiae nadeepa. Israel pidaarǎ Rey pirǎ, jirabaidarǐji! jMǎgara taipa ijǎadaipi! 43 jTachi Ak'ǒrede ijǎa bida aparǐ perǎ, mǎgara Tachi Ak'ǒrepa iru k'aripaipia bi, wǎara k'inia iru bi pirǎ! jJaraji-ek'ǎ ajida, ichi Tachi Ak'ǒre Warra?

44 Iru ik'aawa bajjira p'anadap'edaarǎpa ichiaba irumaa ik'achia jara-pachida.

Jesús jai-idaada

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Imat'ipa ak'ǒrejǐru k'iat'idachi. Na eujǎ jǒma p'ǎriudachi las tres parumaa.

46 Ma hora Jesupa golpe biaji:

—*Elí, Elí, ¿lemá sabactani?* (Ma pedee jara k'inia bi: 'Mi Ak'ǒre, Mi Ak'ǒre, jK'ǎare-it'ee mi atabaijǐjima?') (Sal 22.1)

47 Ũk'uru arii p'anadap'edaarǎpa ũridak'ǎri, mǎgajida:

—Elías, chonaarǎwedapema Ak'ǒre pedee jarapari, t'ĩmaa bida ajida.

48 Aramata eperǎ p'ira wǎji mǎik'aapa esponjak'a p'ǎesap'ǎesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'ide jǒi bip'eda, sǎji mǎik'aapa Jesús it'aimǎi t'i atanaji sǒmerǎ, opisia bi jǎak'aapa. 49 Mamǐda apemaarǎpa mǎgajida:

—Ichiak'au bíji. Unu k'inia p'anida aji, Eliapa iru k'aripa chei wa mǎga-e.

50 Mǎga nide Jesús waya golpe biaji mǎik'aapa jai-idaaji. 51 Mǎmisa Jerusalende Tachi Ak'ǒre te waibiade chi edupiara bi cuarto t'ĩpatamǎi p'aru teesoo eebai jira bada esajǎak'a jǎdachi it'ĩpa edaa. Eujǎ wǎre nǐbeeji mǎik'aapa mǎu tapia t'oop'ek'oodachida. 52 Mǎu te piudap'edaarǎ ia jǎra bada ewat'ik'oodachida mǎik'aapa chonaarǎwedapema Ak'ǒrede ijǎapatap'edaarǎ chok'ara chok'ai p'irabaijida. 53 Āchi ia jǎra badamǎiipa uchijida mǎik'aapa Jesús chok'ai p'irabaij'eda, wǎjida Tachi Ak'ǒrepa jirǐt'erada p'uuru Jerusalendee. Mama eperǎarǎ chok'araarǎpa mǎirǎ unujida.

54 Jesús ik'aawa bada soldaorǎ poro ichi jua ek'ari p'anadap'edaarǎ ome unudak'ǎri eujǎ wǎre nǐbi mǎik'aapa awaraa ne-inaa p'asa nǐbi, audú p'eradachida. Mǎpai mǎgajida:

—jWǎara, na eperǎ Tachi Ak'ǒre Warra paji!

55 Mama t'imǐpapai ak'i p'anajida wǎraarǎ chok'ara, Galilea eujǎdeepa che p'anadap'edaa Jesús ome. Āchia Jesús k'aripapachida. 56 Āra ome baji María Magdalena. Ichiaba baji Santiago mǎik'aapa José nawe t'ĩjarapatap'edaa María. Ichiaba baji Zebedeo wǎra.

Jesús iadap'edaa

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 P'ǎriupodopa pacheji eperǎ p'arat'ara bi, t'ĩjarapatap'edaa José. Mǎgǐ eperǎ Arimatea p'uurudepema paji. Ichiaba Jesude ijǎapachi. 58 José wǎji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide iait'ee. Pilatopa teepiji. 59 Mǎpai Josepa Jesús k'ap'ia lienzo chiwidide piraji 60 mǎik'aapa bijǐ mǎu te uria k'oropida ichi-it'ee iru badade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. Maap'eda ma mǎu te uria t'ai jǎa bǐjǐ mǎu choma bipa mǎik'aapa wǎji. 61 Mamǐda María Magdalena apema María ome su-ak'i p'aneejida ma mǎu te uria t'ai k'ĩrapite.

Jesús iadap'edaamǎi jǎpataarǎ pǎidap'edaa

⁶² Ai norema ñipata ewate paji. Ma ewate p'aareerã poroorã fariseorã ome wãjida Pilatoma. ⁶³ Mãganajida:

—Señor, taipa k'irãpa p'ani jã seewa-idaa bada chok'ai bak'ãri, jaraji ichi piup'eda ewari õpee parumaa chok'ai p'irabaiit'eeda ajida. ⁶⁴ Mapa soldaorã pëiji jãgí iadap'edaamãi jãide k'ãima õpee paru misa, maa-e pirã chi k'õp'ãyoorã p'ãrik'ua chedap'eda, atadaridai iru k'ap'ia piuda mãik'aapa eperãarãmaa jaradai iru waya chok'ai bi. Mãga ooruta pirã, eperãarãpa ma seewa audupiara ijãadayada ajida, naawedapema k'ãyaara.

⁶⁵ Pilatopa p'anauji:

—Acha p'ani soldaorã atéeti mãik'aapa chi iadap'edaamãi jãa paraa binadapáde aji.

⁶⁶ Aramãgã mamaa wãdap'eda, ma mãu te uria t'aide mãu choma bipa t'ap'a bijida. Pi-ia sellaa ata bijida. Maap'eda soldaorã jãa paraa atabëijida mama.

28

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ ñipata ewate wãyaap'eda, tomia ewate ta-p'eda weda María Magdalena awaraa María ome wãjida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa iru ak'ide. ² Mãga nide eujã wëre nĩbeeji, it'ariipa ángel ma eujãdee cheda perã. Mãgipa Jesús ia bada mãu te uria t'aidepema mãu choma jãa bada ãyaa atap'eda, ai ñri su-ak'i beeji. ³ Ma ángel ñdaa ak'i baji, pa tau ãe-ëeparik'a. Chi p'aru audú t'o-t'oo baji nievek'a. ⁴ Soldaorãpa mãgí unudak'ãri, k'ap'ia wëree para beeji p'era jõnipa mãik'aapa piudak'a baip'aneejida eujãde.

⁵ Mãga nide angelpa mãgaji ma wëraarãmaa:

—Waaweenáati. Mia k'awa bi parãpa jirĩmaa p'ani Jesús, chi kurusode bajira bidap'edaa. ⁶ Iru nama wë-e. Chok'ai p'irabajji ichia jaradak'a. Pichá, ak'i chéti iru iadap'edaamãi. ⁷ Maap'eda, isapai wãti mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa jaranáti: “¡Chok'ai p'irabajji! Parã naa iru wãit'ee Galilea eujãdee. Mama iru unudait'ee.” Mata mia parãmaa jara chejida aji.

⁸ Aramata Jesús k'ap'ia iadap'edaamãiipa ma wëraarã isapai wãjida chi k'õp'ãyoorãmaa jarade. Mamãik'aapa áchobee, ma awara t'ãri o-ia p'ira wãjida. ⁹ Mãgã wãdade Jesús áchi k'irapite uchijai mãik'aapa áchimaa saludaaji. Aramata ma wëraarãpa Jesumaa orradachida. Maap'eda iru biiri wëre atajida mãik'aapa irumaa it'aa t'ijida. ¹⁰ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Waaweenáati. Wãti jarade mi k'õp'ãyoorãmaa Galileadee wãdamerã. Mama mi unudayada aji.

Soldaorãpa nepiridap'edaa

¹¹ Ma wëraarã wãruta misa, ma jãamaa p'anadap'edaarã ùk'uru wãjida p'uurudee áchi ome p'asada nepiride p'aareerã poroorãmaa. ¹² Mãirã wãjida pedeeteede judiorã poro waibiarã ome. Maap'eda soldaorãmaa p'arat'a waibia p'aajida mãik'aapa ¹³ mãgajida:

—Jarãti parã k'ãi jõni misa, Jesús k'õp'ãyoorã chedap'eda, iru k'ap'ia chia atadachida. ¹⁴ Pilatopa ma p'asada k'awaa ataru pirã, taipa pedeedait'ee parã k'ap'ia. Mãgã parã k'aripa atadayada ajida.

¹⁵ Soldaorãpa ma p'arat'a jitadap'eda, oojida mãirãpa jaradap'edaak'a. Ma seewa at'ãri jarapata judiorã t'ãide.

Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa jarada
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ T'ëepai Jesús k'õp'ãyoorã once wājida Galileadee. Panajida irua jarada eemāi. ¹⁷ Jesús unudak'ãri, irumaa t'ãri o-ia it'aa t'ijida. Mamīda ũk'uruurāpa at'ãri pia ijāada-e p'anajida iru wāara chok'ai p'irabaida. ¹⁸ Māga nide Jesús āra k'ait'a cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Ak'õrepa jõmaweda ne-inaa it'ari nībi, na p'ek'au eujāde nībi biji mi jua ek'ari. ¹⁹ Maperã wāti na p'ek'au eujā eperāarã paraamaa, michi k'õp'ãyoorã papide. Āra poro chóoti Tachi Ak'õre t'ide, ichi Warra t'ide māik'aapa ichi Jaure t'ide. ²⁰ Jaratéeti oodamerã mia parāmaa jaradak'a. Mi parā ome bapariit'ee ewari chaa, na p'ek'au eujā jõrumaa.

SAN MARCOS

San Marcopa Pedee Pia P'ãda

Marcos, ichiaba t'ijaratap'edaa Juan Marcos. Māgipa na pedee pia p'āji. Ichiaba judío paji. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ãda k'awaa beerāpa jara p'ani Marcopa Jesús bapata k'awaaji Jesupa jirit'erada, Simón Pedro ome.

Na pedee pia p'ãdade Marcopa audú jara bi Jesupa ne-inaa ooda na p'ek'au eujāde bi misa. K'awapi k'inia baji Jesús jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māga ak'ipiji, jarak'ari Jesupa Tachi Ak'ōre Ūraa p'ãda iru bada ichi jua ek'ari; netuaraarā p'oyaada māik'aapa eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapida. Ichiaba na p'ãdade Marcopa Jesús audú t'ijara bi “Eperā Ak'ōre Truadepema” māik'aapa “Tachi Ak'ōre Warra”.

Naapiara Marcopa jara bi Juan Bautistapa jarateeda eujā pania wēe bide (cap. 1.1-8); irua Jesús poro chooda (cap. 1.9-11) māik'aapa Jesús unuda netuara ome eujā pania wēe bide (cap. 1.12-13).

Mateopa oodak'a ma eere ichiaba jara bi Jesús nipapata Galilea eujāde jarateede; chi k'ōp'āyoorā jirit'erada māik'aapa Capernaum p'uurude ne-inaa ooda maap'eda jarateeda, Galilea eujāde bi misa (caps. 1.14–6.29).

Ma eere jara bi Jesús jaratee nipapata awaraa eujāde (caps. 6.30–9.50); irua ooda māik'aapa jarateeda Judea eujāde māik'aapa Perea eujāde (cap. 10.1-52); iru wāda Jerusalendee māik'aapa irua mama ooda (caps. 11.1–12.44); irua jarateeda Tachi Ak'ōre ewari waibia ewatede (cap. 13) māik'aapa k'era weeda iru biiri ĩri (cap. 14.1-11).

Ma eere jara bi Jesupa ūraa t'ēe jarada, iru peet'aadap'edaa māik'aapa chok'ai p'irabaida (caps. 14.12–16.20).

Juan Bautistapa jarateeda eujā pania wēe bide (Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Mi, Marcopa p'āru Jesucristode; iru Tachi Ak'ōre Warra; Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa pedee pia Jesucristode k'awapida.

² Chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa p'āji: “Tachi Ak'ōrepa māgaji ichi Warramaa: “Mia eperā chok'a p'ēiit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.” ’ (Mal 3.1)

³ ‘Eujā pania wēe bide eperā bia bi: “O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amāati Tachi Waibia chei naaweda.” ’ (Is 40.3)

⁴⁻⁶ Ewari aba Isaíapa p'adak'a p'asaji. Eperā t'ijaratap'edaa Juan Bautista cheji eujā pania wēe bimaa. P'aru camello k'aradee k'ada jipachi. Chi k'irride jipari ne-ede ooda paji. K'opachi sisi māik'aapa topachi jiri miéle. Judea eujādepemaarā māik'aapa Jerusalendepemaarā chok'ara wāpachida iru ūraa ūride. Irua jarateepachi Tachi Ak'ōrede ijāadamerā māik'aapa poro choopidamerā ak'ipidait'ee āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani. Māgā Tachi Ak'ōrepa āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapii.

Māga ūridak'ari, eperāarāpa Tachi Ak'ōremaa chupiria iidi chejida āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māpai Juanpa poro chooji Jordán to jāde.

⁷ Ichiaba jarateepachi:

—Eperā mi t'ēe cheru. Māgí waibiara bi mi k'āyaara p'ek'au k'achia wēe bairā. Mapa ĩjaabai'eda, iru chancla jida ēraik'araa bi. ⁸ Mia parā poro

choopari paniapa, mamīda irua parā nāgá poro chooit'ee. Ak'ōre Jaure ba chepiit'eeda aji, parā k'ap'iade.

Jesús poro chooda
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Maapai Jesús cheji Nazaret p'uurudeepa. Ma p'uuru Galilea eujāde bi. Cheji Juanpa jaratee badamaa. Māpai Juanpa Jesús poro chooji Jordán tode.

¹⁰ Jesús toiduupa uchiak'āri, unuji pajā ewadaru māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure ichi ĩri palomak'a baai cheru. ¹¹ Māpai it'ariipa Tachi Ak'ōrepa jaraji:

—Pida aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Pia mi t'āri o-ĭapipari.

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baapiit'ee pada
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Māga bap'eda, Ak'ōre Jaurepa Jesús wāpiji eujā pania wēe bīmaa.

¹³ Mama ne-animal k'achia paraamāi ituaba baji k'āima cuarenta. Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopi k'inia baji, mamīda p'oyaa-e paji. Jesupa oo-e pak'āri, angeleerā chejida iru k'aripade.

Jesupa jarateemaa beeda
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juan Bautista carcelde t'i nībidap'eda, Jesús wāji Galilea eujādee Tachi Ak'ōre pedee pia jarateede. ¹⁵ Jarapachi:

—Idi weda eperāarāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi iua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mapa k'isia p'ua bap'eda, p'ek'au k'achia oo amaadapāde aji, māik'aapa ijāadapāde aji, iru pedee pia jara pēidade.

Jesupa to-ĭapataarā k'ĭmari jirit'erada ichi ome nipapataadamerā
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Maap'eda Jesús Galilea Lago ide nide unuji Simón māik'aapa chi ĩpema Andrés. To-ĭapataarā paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida. ¹⁷ Jesupa māgaji:

—Mi ome nipapatāati māik'aapa óoti mia ooparik'a. Idideepa eperāarā jiridait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, to-ĭapataarāpa chik'o jiripatak'a.

¹⁸ Aramata āchi t'iri atabējjida māik'aapa wājida iru ome.

¹⁹ Ipu nok'ode unuji Santiago māik'aapa chi ĩpema Juan. Zebedeo warrarā paji. T'iri pi-ia p'e bīmaa p'anajida barcode. ²⁰ Jesupa āra unuk'āri, t'iji ichi ome auk'a nipapataadamerā. Aramata atabējjida āchi mimia barcode āchi ak'ōre chi k'aripapataarā ome māik'aapa wājida Jesús ome.

Eperā k'ap'iade netuara merātia bada
(Lc 4.31-37)

²¹ Panajida Capernaum p'uurude. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi. Judiorā ĩpata ewate pada perā, Jesús wāji Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee. Mama jarateemaa beejī. ²² Jōmaarā taide ĩp'a jarateejī Tachi Ak'ōrepa jarateepidak'a. Moisepa p'āda jarateepataarā k'āyaara pipiara jarateejī. Mapa eperāarā ak'itrua para beejī. ²³ Mama t'ĭuji eperā k'achia bi Tachi Ak'ōre k'ĭrapite, netuara iru k'ap'iade merātia bada perā. Ma netuara pa biaji:

²⁴ —Jesús Nazaret p'uurudepema, ĩk'āata oo chejima aji, taimaa? ĩTai ichiak'au bīji! ĩTai k'enat'aadeta cheruk'ā? aji. Mia pi k'awa bi. Tachi Ak'ōrepa pi pēiji. Mapa pide p'ek'au k'achia wēe bida aji.

²⁵ Māpai Jesupa ma netuara itriat'aaji:

—ĩK'ĭup'ee beepāde aji, māik'aapa uchiapāde aji, na eperā k'ap'iadeepa!

26 Māpai ma netuarapa eperā wawat'aaji māik'aapa golpe biap'eda, k'ap'iadeepa uchiadachi. 27 Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beei māik'aapa pedee para beei āchi pitapai:

—¿K'aima na eperā? ¡Eperā poro waibiai'a jaratee bi! Irua jarateeda waide ūridak'aa nama. ¡Ma awara netuaramaa pedee'āri, irua jararuk'a auk'a oo p'anida! aji.

28 Mapa taarā-e weda Galilea eujādepemaarāpa Jesús k'awaajida.

Jesupa Simón Pedro p'āk'ōre jipada
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jesús, Santiago Juan ome uchiadak'āri Ak'ōre Ūraa jarateepata tedeepa, wājida Simón māik'aapa Andrés temaa. 30 Simón p'āk'ōre k'iamiapa p'arude baji. Mapa jaranajida Jesumaa. 31 Jesús irumaa wāji māik'aapa juade jita atap'eda, p'irabai ataji. Aramata k'iamia tuudachi. Māpai chi k'ayaa badapa nek'opiji Jesumaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 K'eudaik'āri, eperāarāpa k'ayaa beerā chok'ara aneejida Jesumaa. Ichi-aba aneejida netuara k'ap'iade merātia beerā. 33 P'uuru pidaarā chok'ara see nībeei te t'ūpatamāi. 34 Jesupa k'ayaa k'īra t'ādoo iru p'anadap'edaarā jipaji. Ichiaba netuaraarā eperā k'ap'iade merātia beeda uchiapik'ooji. Ma awara ma netuaraarāmaa pedee-pi-e paji, āchia k'awa p'anadap'eda perā iru Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā.

Jesús Galilea eujāde jaratee nipada
(Lc 4.42-44)

35 Tap'edapodopa Jesús p'irabaiji māik'aapa uchijaji p'uurudeepa it'aa t'īnait'ee eperāarā p'anadak'aamaa. 36 Simón p'irabaik'āri, iru unu-e paji. Mapa apemaarā k'ōp'āyoorā ome wāji Jesús jiride. 37 Unu atadak'āri, māgajida: —Jōmaarāpa pi jiri nidada ajida.

38 Mamīda Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pēiji ichi ūraa jōmaarāmaa jarateemerā. Mapa wādama aji, awaraa p'uuru k'ait'a beemaa.

39 Jesús māgá jaratee nipapachi jōma Galilea eujāde chi k'ōp'āyoorā ome. Jarateepachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede p'uuru bee chaa māik'aapa eperā k'ap'iade netuara merātia bee uchiapipachi.

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Ewari aba eperā leprapa k'ayaa bi cheji Jesumaa māik'aapa bed-abaip'eda, māgaji:

—K'inia bi pirā, mi k'ayaa wēpapipāde aji, Ak'ōre k'īrapite mi pia beemerā.

41 Jesupa iru chupiria k'awaajidi. Juapa t'ōbajiji māik'aapa māgaji:

—¡K'inia bida! aji. Jipa beepāde aji.

42 Aramata ichi k'ap'iadeepa lepra k'ayaa wēpadachi māik'aapa jipa beei.

43 Jesupa āyaa pēik'āri, ūraaji:

44 —¡Ūr'iji! Jaranāaji apidaamaa. Jīp'a p'aaremaa ak'ipināji. Moisepa p'ādade jara bik'a ipana omé atējeji, teeti'ee Tachi Ak'ōremaa. Māgá jōmaarāpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

45 Mamīda wāk'āri, ma eperāpa pariatua jara wāpachi. Maperā Jesús p'oyaa wāk'aa paji p'uurudee. Eperāarā p'anadak'aamāi nipapachi. Mamīda at'āri p'uuru pidaarā irumaa wāpachida.

2

Jesupa chiwa bada jipada
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Ma t'ēepai Jesús waya wāji ichi bapatamaa Capernaum p'uurudee. Mamīda eperāārāpa k'awaadak'āri iru mama bi, ² taarā-ee eperāārā chok'ara teeda see nība cheji. T'īupatamāi pida araa-ee nībeeji. Irua Ak'ōre Ūraa jaratee bi misa, ³ eperāārā k'Imariirāpa irumaa aneejida eperā chiwa bi. ⁴ Mamīda Jesumāi p'oyāa t'īuda-e paji, chok'ara see nībada perā ma tede. Maperā terrazade wājida māik'aapa uria ewa atajida. Māgí uriadeepa chi chiwa bi irabai atajida ichi p'arude. ⁵ Jesupa māga unuk'āri, k'awaji wāara ichide ijāa p'ani. Mapa māgaji ma chiwa bimaa:

—Warra, pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpajipi.

⁶ Moisepa p'āda jarateepataarā ūk'uru mama su-ak'i p'anajida. Māga ūridak'āri, k'Īsajida: ⁷ “Jā eperā ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'ōre āpīte. Na eujādepedemaarāpa p'ek'au k'achia wēpapidak'aa; Tachi Ak'ōrepapaita māga ooi.”

⁸ Mamīda Jesupa ichi t'āride k'awaji āchia k'achia k'Īsia p'ani. Mapa māgaji: —¿Sāap'eda parāpa k'Īsia k'achia k'Īsia p'anīma? aji. ⁹ Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajipi?” maa-e pīrā jarai: “P'irabāiji māik'aapa wāji”. ¹⁰ Mi chi Eperā Ak'ōre Truadepema. Mapa Tachi Ak'ōre jua ek'ari mia p'ek'au k'achia wēpapipari na p'ek'au eujāde. Parāpa māgí k'awaadamerā mia jarait'ee: ¹¹ ¡P'irabāiji! P'ichi p'aru atāji māik'aapa wāji p'ichi temaa.

¹² Māpai ma chiwa bada p'irabaidachi māik'aapa ichi p'aru atap'eda, uchi-adachi jōmaarā taida. Māpai jōmaarāta ak'itrua para beeji. O-īapa jarapachida Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi:

—Waide nāga unudak'aada apachida.

Jesupa Leví jirida ichi ome nipapariimerā
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Maap'eda Jesús waya wāji Galilea Lago idee. Eperāārā irumaa chepachida. Māpai Ak'ōre Ūraa jarateepachi. ¹⁴ Wāyaa wāde, unuji Leví. Māgí Alfeo warra paji. Su-ak'i baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamāi. Jesupa māgaji irumaa:

—Mi ome nipaparīiji.

Aramata p'irabaip'eda wāji Jesús ome.

¹⁵ Maap'eda chok'ara impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee māik'aapa awaraa eperāārā k'achia-idaa beerā apatap'edaa Jesús ome nipapachida. Maapai Jesú nek'onaji Leví tede. Jesú māik'aapa ichi ome nipapataarā su-ak'i p'aneejida mesade. Auk'a māgí eperāārā su-ak'i p'aneejida mama Jesús ome. ¹⁶ Moisepa p'āda jarateepataarā, fariseorā eere p'anapatap'edaarāpa māga unudak'āri, iidijida Jesús k'ōp'āyoorāmaa:

—¿Sāap'eda parā jarateepari nek'omaa bima ajida, impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome? Jāga ooi k'araa bida ajida.

¹⁷ Jesupa āchia jaradap'edaa ūrik'āri, māgaji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa. Māga pik'a Tachi Ak'ōrepa mi pēi-e paji t'āri pia beerā jiride; ma k'āyaara p'ek'au k'achia oopataarā jirideta pēiji.

Sāapai nek'oda-ee p'anadaipia bi
(Mt 9.14-15; Lc 5.33-35)

¹⁸ Ewari aba Juan Bautista k'öp'äyoorä mäik'aapa fariseorä it'aa t'ĩmaa p'anajida nek'oda-ee Tachi Ak'öre waaweepa. Eperäarä ük'uruuräpa mäga unudak'äri, Jesumaa iidinajida:

—Juan ome nipapataarä mäik'aapa fariseorä ome nipapataarä edaare nek'odak'aa. ¿Säap'eda pi k'öp'äyooräpa auk'a oodak'aama? ajida.

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—Eperäarä miak'äipata fiesta oodak'äri, o-ia p'anapata. Mapa k'öp'äyoorä miak'äidait'ee p'anirä ome p'ani misa, nek'opata o-ia p'anadairä. ²⁰ Mamida ewari aba miak'äit'ee bada imik'ira ata chedait'ee chi k'öp'äyoorä ik'aawaapa. Wäara, ma ewate chi k'öp'äyoorä nek'oda-ee pait'ee t'äri p'uapa.

*Ūraa chiwidi mäik'aapa ūraa chonaarāwedapema
(Mt 9.16-17; Lc 5.36-39)*

²¹ —Eperä apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'iiik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Mäga ooru pirä, chi p'aru chiwidi äridariit'ee mäik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. ²² Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede. Mäga oorta pirä, baak'adaipari mäik'aapa ne-e jadaipari. Vino jida ichiaba atuadaipari. ¡Maperä vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidi bide!

*Trigo k'imí chak'eerä jonadap'edaa ñipata ewate
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

²³ Judiorä ñipata ewate Jesús nipaji trigo k'äide mäik'aapa chi k'öp'äyoorä wāya wādak'äri, trigo k'imí chak'eerä oro ata wājida chi tau k'odait'ee. ²⁴ Arii p'anadap'edaa fariseoräpa mäga unudak'äri, Jesumaa mägajida:

—¡Pichá ak'íji! ¿Säap'eda pi k'öp'äyooräpa jāga oomaa p'aníma? ajida. Chonaarāweda Moisepa jaraji mimiadaik'araa bi ñipata ewate.

²⁵ Jesupa mägaji:

—Paräpa Tachi Ak'öre Ūraa p'ä jēra bide pia k'isiada-e p'ani. Chonaarāweda Rey David chi k'öp'äyoorä ome audú jarrapisia p'anadak'äri, ²⁶ ichi t'ñuji Tachi Ak'öre te ne-edeo oodade. Abiatar, p'aareerä poro waibiapa, pan k'opiji Davidmaa, ai naaweda Tachi Ak'orepa jaraji mīda p'aareeräpa aupai māgee pan k'odamerä. Davidpa ma pan k'op'eda, ichi ome nipapataarāmaa teeji. Tachi Ak'orepa ära miapi-e paji mäga oodap'edaa k'aurepa. ²⁷ Tachi Ak'orepa eperäarä oo-e paji ñipata ewari iadamerä. Naapiara Tachi Ak'orepa eperä ooji. T'ēpai ooji ñipata ewari eperäarä ñidamerä mimiada-ee. ²⁸ ñipata ewate paara mi, chi Eperä Ak'öre Truadepema jua ek'ari bida aji.

3

*Eperä jua chiwa bada
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)*

¹ Waya Jesús wāji Ak'öre Ūraa jarateepata tedee. Mama baji eperä jua chiwa bi. ² Ük'uru arii p'anadap'edaaräpa Jesumaa ak'i para baji, ñipata ewate jipai jīak'aapa. Māgá āchi charraarāmaa jaranadait'ee. ³ Māpai Jesupa jua chiwa bimaa maaji:

—P'irabáiji mäik'aapa jōmaarä esajīak'a ak'inī bēeji.

⁴ Māpai apemaarāmaa iidiji:

—¿K'āare p'ādata iru p'ani Ak'öre Ūraade ñipata ewate oodamerä? ¿Pia oopīa bi wa k'achía? ¿jīpaipia bi piupīamaapa wa piupīa bi, k'aripada-ee?

Mamīda āchi k'ŭp'ee para beeji k'awa p'anadap'edaa perā piata oopia bi. ⁵ Jesupa k'ŭrau ak'iji āchima. Ma eperā chup'iria k'awaa k'iniada-e p'anadap'edaa perā, Jesús k'ŭra pia-ee beeji. Māpai ma eperāmaa mājaji:

—Pichi jua jŭrupáde aji.

Māpai jua jŭruji. Aramata jipa beeji. ⁶ Mapa fariseorā mamāik'aapa uchi-adap'eda, Rey Herodes eere p'anadap'edaarā ome pedeeteema p'aneejida Jesup' peepit'aadaai'ee.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda lago ide

⁷ Galilea eujādepemaarā chok'ara Jesús t'ēe chejida. Mapa iru wāji chi k'ōp'āyoorā ome Galilea Lago idee. ⁸ Jesupa ne-inaa pia oopari k'awaadak'ari, eperāarā chok'araara cheepurujida irumaa: Judea eujādepemaarā, Jerusalén p'uurudepemaarā, Idumea eujādepemaarā. Ichiaba chejida Jordán to k'ŭraik'a eerepemaarā, Tiro p'uuru k'ait'a p'anapatap'edaarā māik'aapa Sidón p'uuru k'ait'a p'anapatap'edaarā. ⁹⁻¹⁰ Chok'ara jipada perā, k'ayaa beerāpa iru p'ŭsua ata chejida, t'ōbairupa jipa p'aneedai jĭak'aapa. Eperāarā audú chok'ara nĭbada perā, ichi ome nipapataarā pēiji barco jiride, eperāarā ichimaa chenaadamerā. Māpai jarateejĭ barcodeepa.

¹¹ Netuara merātĭa beerāpa Jesús unudak'ari, iru k'ŭrapite bedabaik'oodachida māik'aapa biapachida:

—jPi Tachi Ak'ōre Warrapi!

¹² Mamīda Jesupa netuaraarā itriapachi ichia ooda nepirinaadamerā eperāarā k'ŭrapite.

Jesupa k'ōp'āyoorā jirĭt'erada

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Maap'eda Jesús ee nok'odee wāji chi k'ōp'āyoorā ome māik'aapa jirĭt'eraji ichi k'ŭsiade iru bada. ¹⁴ Doce jirĭt'eraji ichi ome nipapataadamerā māik'aapa Ak'ōre Ūraa jarateepataadamerā awara āi. [Māgĭrā t'ĭ bĭji ap'óstoles.] ¹⁵ Māgĭrā ichiaba pēiji netuara merātĭa bee uchiapidamerā eperāarā k'ap'iadeepa. ¹⁶ Nāgĭrā paji chi doce jirĭt'erada: Simón, (Jesupa t'ĭ bida Pedro); ¹⁷ Zebedeo warrarā, Santiago Juan ome; Jesupa ichiaba āra t'ĭ bida Boanerges; ¹⁸ Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Santiago (Alfeo warra); Tadeo; Simón Celote apatap'edaa; ¹⁹ māik'aapa Judas Iscariote; mājĭpa t'ēepai Jesús traicionaada.

Jesús Netuara Poro Waibia ome

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ma t'ēepai Jesús teeda t'ŭji chi k'ōp'āyoorā ome māik'aapa waya eperāarā chok'ara irumaa chejida. Mapa p'oyaa nek'odak'aa paji. ²¹ Jesús ēreerāpa māga k'awaadak'ari, iru ata chejida jaradap'edaa perā k'ŭra k'awa-ee bi.

²² Moisepa p'āda jarateepataarā che p'anajida Jerusalendeepa. Āchia jarapachida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jāgá netuaraarā uchiapiparida apachida.

²³ Jesupa āchi t'ĭ p'e atap'eda, nepirĭji:

—¿Sāga Satanapa uchiapiima ichi auk'aarā? ²⁴ P'uuru pidaarā chik'ŭra unuamaa p'aneeruta pirā, taarāda-e āchi itu jōdaridait'ee. ²⁵ Auk'a te pidaarā awara-awaraadaidak'ari, waa araa p'anapataada-e pait'ee māik'aapa jōdaridait'ee. ²⁶ Māga pik'a Netuara Poro Waibia ichi auk'aarā jēreru pirā, āchi itu jōdaridai.

²⁷ 'Ma awara, apida t'ĩudak'aa eperā juataura bimāi iru net'aa jāri atade. Naapiara jī nībi-e pirā, iru net'aa jāri p'e ata-e pai. Mi waibiara bi Netuara Poro Waibia k'āyaara. Mapa netuaraarā mi jua choodak'aa.

²⁸ Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōrepa p'ek'au k'achia jōmaata wēpapii, pedee k'achia jaradap'edaa paara iru āpite. ²⁹ Mamīda ik'achia jararuta pirā iru Jaure āpite, Tachi Ak'ōrepa perdonaak'aa. Māgee p'ek'au k'achia wēpapi-eda aji.

³⁰ Moisepa p'āda jarateepataarāpa jarapachida Jesupa ne-inaa oopachi netuara juapa māik'aapa merapachida Tachi Ak'ōre Jaure. Mapa māga jaraji Jesupa.

María Jesús ĩpemaarā ome pachedap'edaa

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Māpai pachejida Jesús nawe chi ĩpemaarā ome. Mamīda taawa p'aneejida māik'aapa t'ĩ pēijida Jesús āchimaā uchiamerā. ³² Jesús ik'aawa su-ak'i p'anadap'edaarāpa jarajida:

—Pi nawe pi ĩpemaarā ome taawa nīmaa p'anida ajida. Ārapa pi jiri nidada ajida.

³³ Irua p'anauji:

—Parāpa k'awa p'ani mi nawe māik'aapa mi ĩpemaarā. Mamīda ɔk'airāta mia k'inia iru bīma mi nawek'a māik'aapa mi ĩpemaarāk'a?

³⁴ Ak'ip'eda ichi ik'aawa su-ak'i p'anadap'edaarāmaa, māgaji:

—Acha p'anīrāta mia k'inia iru bi mi nawek'a māik'aapa mi ĩpemaarāk'a.

³⁵ Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a oopataarāta mi ĩpemak'a, mi ĩpewērak'a p'ani māik'aapa mi nawek'a.

4

Net'atau p'opari nepirida

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Waya Jesús jarateemaa beek'āri lago ide, eperāarā chok'ara chejida. Audú chok'ara chedap'edaa perā, Jesús batauji barco lago jāde badade māik'aapa su-ak'i beejī. Jōdee eperāarā jōmaweda p'aneejida lago ide. ² Mamāik'aapa Jesupa eperāarāmaa nepirīmaa beejī Ak'ōre Ūraa jarateeit'ee:

³ —Mia nepirīru pia k'ĩsiati. Eperā wāji net'atau p'ode. ⁴ Ma p'o wāk'āri, ūk'uru baajida o jāde. Māpai ipanaarāpa k'ok'oo chejida. ⁵ Ūk'uru baajida māu-idaade mak'īara yooro wēe badamāi. Māgī isapai t'onojida, mak'īara yooro wēe bada perā. ⁶ Mamīda ak'ōrejīru jērak'āri, chi k'īru piidachi, chi k'arra ĩrii bada perā. ⁷ Ūk'uru baajida ne-īri-idaade. Mamīda ne-īri k'ap'ip'īara waripari perā, māgī net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. Maperā chauda-e paji. ⁸ Jōdee awaraa net'atau baajida eujā piade. Māgī t'onojida, warijida māik'aapa pia chaujida. Ūk'uru net'atau abaadeepa uchijida treinta, sesenta maa-e pirā cien.

⁹ Māpai Jesupa māgaji:

—iPia k'ĩsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi!

Sāap'eda Jesupa nepiripachi jarateeit'ee

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ T'ēepai Jesús ituaba beejī chi k'ōp'āyoorā doce ome, awaraa ichi ome nīpapatap'edaarā paara. Māpai āchia iidijida:

—¿K'ãata jara k'inia bima ajida, pia nepiri bada?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awapimaa bi ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada; sãga ichideerã p'anedai. Mamïda awaraarãmaa mia nepiripari jarateit'ee, k'awada-ee p'aneedamerã.

¹² 'Mia oo bi ak'i p'ani mïda, wãara unuda-e mãik'aapa mia jara bi ùri p'ani mïda, k'awada-e. Mia jarateepari pia k'awadap'edaa paara, Tachi Ak'õrede ijãak'ajida mãik'aapa irua ãchia p'ek'au k'achia oopata wẽpapik'aji. Mamïda wãara mãga k'iniadak'aa.' (Is 6.9-10)

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Mãpai Jesupa iidiji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—¿Parãpa k'awada-e p'anik'ã mia jaratee k'inia bi ma nepiridade? ¿Sãga k'awaadait'ee awaraa nepirik'ãri jarateit'ee? Nãga jara k'inia bi:

¹⁴ 'Ma net'atau p'opari Ak'õre Ûraa jarateeparik'a bi mãik'aapa ma net'atau Ak'õre ùrãak'ata bi. ¹⁵ Net'atau baairutamã eperãarã Ak'õre Ûraa ùripataarãk'ata bi. Mamïda ùridap'eda, Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'ãripa ma pedee ijãanaadamerã. ¹⁶ Awaraa eperãarã chi net'atau mãu-idaade baaidap'edãak'api p'ani. Tachi Ak'õre Ûraa o-ã ùripata. ¹⁷ Mamïda ma net'atau t'onoda taarã-e weda pũdaiparik'a, mãga pik'a mãgãrãpa ma jara pũda taarã ijãada-e. Maperã ma ùraade ijãadap'edaa k'aurepa awaraarãpa nepira jiri cheruta pirã ãchi ome, maa-e pirã awaraarãpa ãchi jiriruta pirã miapidait'ee, ijãa amaapata. ¹⁸ Awaraa eperãarã chi net'atau ne-ĩri-idaade baaidap'edãak'api p'ani. Ak'õre Ûraa ùri p'ani. ¹⁹ Mamïda ãchia na p'ek'au eujãdepema net'aa k'ĩsia p'aneepata ãchi-it'ee atadait'ee. Tachi Ak'õre Ûraa ùridai k'ãyaara, p'arat'a mãik'aapa awaraa ne-inaa waapiara k'inia p'anapata. Maperã Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a oodak'aa. ²⁰ Jõdee awaraa eperãarã chi net'atau eujã piade baaidap'edãak'api p'ani. Net'atau aba eujã piade uuda chauparik'a tau treinta maa-e pirã sesenta maa-e pirã cien, mãga pik'a ma eperãarãpa Ak'õre Ûraa ùridak'ãri, t'ãride ijãa p'aneepata. Mãgã Tachi Ak'õre Ûraa waapiara k'awaa wãpata mãik'aapa oopata irua k'inia bik'a.

K'ãata oodaipia bi Jesupa jarateeda ùridak'ãri

(Lc 8.16-18)

²¹ Ichiaba jarateiji:

—Tachia lãmpara k'oodak'aa cajón ek'ari ata bidait'ee maa-e pirã cama ek'ari. Ma k'ãyaara lãmpara k'oodak'ãri, it'ĩ ata bipata pia ìdaamerã. ²² Mãga pik'a, ìrã Tachi Ak'õre net'aa mera pik'a bi mïda, t'ẽepai parãpa jõmaarãmaa jaradait'ee. ²³ ¡Pia k'ĩsĩati parãpa et'ewa ùridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi!

²⁴ Ichiaba jaraji:

—Pia k'ĩsĩati mia jararude. Eperãpa ne-inaa pia ook'ãri mia jarateeda pia k'ĩsia bairã, pia oo bi. Tachi Ak'õrepa ichi ùraa audú k'awaapii irumaa, mãik'aapa ne-inaa pipiara ooyada aji, iru ome. ²⁵ Tachi Ak'õrepa eperã k'ĩsia k'awaa bimaa k'ĩsia k'awaara bapiit'ee, Ak'õre Ûraa Pia ijãapari perã. Jõdee mia jarateeda pia k'ĩsia k'inia-e bak'ãri, ichia naaweda k'awa bada k'ĩra atuapiit'ee.

Net'atau t'onoda nepirida

²⁶ Ichiaba Jesupa nepiriji:

—Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anirã İwapata net'atau eujãde p'odak'a. ²⁷ Tachia net'atau p'odap'eda, k'euru chaa k'airuta pijida m̃aik'aapa ewari chaa p'irabairuta pijida, ma net'atau t'onopari m̃aik'aapa wari wãpari. Tachia k'awada-e sãga m̃agã waripari. ²⁸ Yoorode net'atau ichi itu t'onopari. Naapiara uchiapari chi t'uk'u; mam̃aik'aapa chi k'iru. Maap'eda uchiapari chi k'imi chak'e; t'ẽepai net'atau chok'ara chaupari. ²⁹ P'oo bak'ãri, ewapata. M̃aga bi Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anirã ome.

Mostaza tau nepirida

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'ãarek'a bima aji, Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã? ¿K'ãata nepiririt'eema pia k'awaadamerã?

³¹ Mostaza tau uudák'api bi. M̃agí net'atau apemaarã net'atau k'ãyaara ma-ãriara bi. ³² Mam̃ida uup'eda, apemaarã ne-uu k'ãyaara waibiara waripari. M̃agã waibia warik'ãri, ipanaarãpa áchi te oopata chi juade.

Jesupa ooda nepirik'ãri

(Mt 13.34-35)

³³ Jesupa m̃aga nepiri wãpachi Tachi Ak'õrede k'İsia p'aneedamerã. Ichia nepirida pia ũridak'ãri, waa nepiripachi. ³⁴ Jarateek'ãri, ichita m̃agã nepiripachi. Nepiri-ee jarateek'aa paji. Mam̃ida chi k'õp'ãyoorã ituaba p'aneedak'ãri, ma nepirida jõma jara k'inia bi jarateepachi.

Jesupa nãu p'usa ome t'umãtipida

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Ma ewate k'eu wãk'ãri, Jesupa maaji ichi ome nipapataarãmaa:

—Wãdáma aji, lago k'İraik'a eeree.

³⁶ Eperãarã atabẽijida m̃aik'aapa bataujida Jesús su-ak'i bada barcode. Awaraarã jida auk'a wãjida awaraa barcode. ³⁷ M̃agã lago sã wãdade nãu golpe p'ua nĩbeeji m̃aik'aapa p'usara t'o nĩbeeji. Mapa barco pirubaa wã nipaji. ³⁸ M̃ãmisa Jesús k'ãi baji barco trumaa. Su-ak'i beepata İri porok'au baji. Aramata İrimat'aajida m̃aik'aapa m̃agajida:

—İTachi Waibia! İP'irabãiji! İTachi pirubaa wãdapi! ¿Pi-it'ee p'ua-ek'ã ajida, tachi pirubaaidaruta pijida?

³⁹ M̃ãpai Jesús p'irabaip'eda, m̃agaji nãumaa:

—Waa p'uanaapãde aji.

M̃ãpai nãu waa p'ua-e paji. Ichiaba p'usamaa maaji:

—T'umãti beepãde aji.

Aramata jõmaweda ip'ii ũu beeji. ⁴⁰ M̃ãpai Jesupa maaji ichi ome nipapataarãmaa:

—¿Sãap'eda p'era jõnima? ¿At'ãri ijãada-eeta p'anik'ã? aji.

⁴¹ Mam̃ida áchi p'era para beeji, waide m̃aga unudak'aa pada perã. Áchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima nãgí? Tachi Ak'õrepapaita pedeeperi nãumaa, p'usamaa ip'ii beemerã.

5

Eperã k'ap'iade netuara merãtia bada

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Lago k'İraik'a eere panajida Gerasa eujãde. ² Jesús barcodepa batauk'ãri, irumaa cheji jãradeepa eperã k'ap'iade netuara merãtia bi. ³ Ma eperã

āk'adaa bapachi jāira māu te uriade. Ichi ome p'oyaadak'aa paji; cadenapa pida. ⁴ Edaare cadenapa bīrīde māik'aapa juade jī nībīpachida. Mamīda t'īt'aapachi. Mapa p'oyaadak'aa paji. ⁵ Āstaawa, p'ārik'ua pida bia nipapachi ee beede māik'aapa jāira bee chaa. Ichi itu p'u oo nipapachi māupa. ⁶ Mamīda t'imí weda māgí eperāpa Jesús unuk'āri, p'iradachi irumaa māik'aapa bedabaidachi. ⁷⁻⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—iNetuara, uchiapāde aji, na eperā k'ap'iadeepa!

Biaji:

—Jesús, pi Ak'ōre Waibia Warrapi. ¿K'āata ooit'eema aji, mi ome? Tachi Ak'ōre k'īrapite jarāji mi k'achia oo-e pait'ee. Mi ichiak'au bipāde aji.

⁹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Pi, k'asaa t'ījarapatama? aji.

—Mi t'ījarapatada aji, Legión, chok'ara nipapata perā.

¹⁰ Māpai Jesumaa chupiria iidipachi awara āyaa pēinaamerā. ¹¹ Ma ee k'arraya sinaarā chok'ara nek'omaa p'anajida. ¹² Mapa netuaraarāpa chupiria iidijida:

—Awara āyaa pēi k'āyara, ara p'ani sina k'ap'iade t'īupipāde ajida.

¹³ Māpai Jesupa netuaraarā maaaa pēiji. Uchiapiji ma eperā k'ap'iadeepa māik'aapa t'īupiji sinaarā k'ap'iade. Māirā p'irak'oodachida ee k'ōot'ari jira bidee māik'aapa lago jāde baainajida. Mama jōmaweda īyapa jīak'oodachida. Sinaarā perā dos mil paji.

¹⁴ Ma sina jīa p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, p'era p'irak'oodachida. Āchia unudap'edaa nepirīnajida p'uuru pidaarāmaa māik'aapa p'uuru k'ait'a beerāmaa. Eperāarāpa Jesupa ooda k'awaa k'inia p'anadap'edaa perā, chejida ak'ide. ¹⁵ Jesumāi pachedak'āri, ma eperā netuaraarā merātia p'anadap'edaa unujida, p'aru jīp'eda, su-ak'i bi Jesús ik'aawa māik'aapa k'īra pia ak'i baji. Māga unudak'āri, p'era para beeji. ¹⁶ Chi unudap'edaarāpa nepirījida ape-maarāmaa netuaraarā merātia p'anadap'edaa māik'aapa sinaarā k'ap'iade pēik'ooda. ¹⁷ Māpai waaweepa Jesumaa chupiria iidijida āchi eujādeepa wāmerā.

¹⁸ Jesús barcode batauk'āri, ma eperā naaweda netuaraarā merātia badapa chupiria iidiji Jesupa ichi ome auk'a wāpimerā. ¹⁹ Mamīda Jesupa oo-e paji; jīp'a jaraji:

—Wāji pichi temaa. Nepirīnapāde aji, jōmaweda Ak'ōrepa ooda māik'aapa pi chupiria k'awaada.

²⁰ Māpai nepirī wāpachi Jesupa ooda ichi ome Decápolis eujāde, p'uuru bee chaa. Māga ūridak'āri, eperāarā jōmaweda o-īa ak'itrua para beeji.

Jairo k'au jipada māik'aapa wēra abaapa Jesús p'aru i t'ōbaida

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Waya Jesús chek'āri k'īraik'a eereepa barcode, eperāarā chok'ara chejida irumaa lago ide. ²² Māga nide Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro pacheji. Ichi t'ījarapachida Jairo. Jesús unu atak'āri, bīrīmāi bedabaidachi ²³ māik'aapa chupiria iidiji:

—Mi k'au juak'aya nībi. Chupiria k'awāaji. Pi jua binapāde aji iru īri, māgá jīpa beemerā māik'aapa chok'ai beemerā.

²⁴ Māpai Jesús ichi ome wāji. Ichiaba eperāarā chok'ara wājida Jesús ome. Maperā p'īsua wājida. ²⁵ Ma eperāarā see nībide baji wēra bi k'ayaa bi waamiapa. Doce años māgá baji. ²⁶ At'apai mia baji. Jōma chi p'arat'a jōdai

baji jipapataarã juade nipa, jipa-ee. Waapiara k'ayaa k'erapachi. ²⁷ Jesupa ooda ũri bada perã awaraarã it'aideepa, k'ait'a wãji ãpiteik'a eereepa iru p'aru t'õbait'aade. ²⁸ Mãga ooji k'ĩsia bada perã iru p'aru i t'õbairupapai jipa beei. ²⁹ T'õbaik'ãri, aramata waamia t'ibaidachi, mãik'aapa ichia k'awaaji Jesupa ichi jipada. ³⁰ Aweda Jesupa k'awaaji jiparu ichia jara-eeta. Mapa ãpítee ak'ip'eda, iidiji:

—¿K'aipa mi p'aru t'õbajjima? aji.

³¹ Ichi ome nipapataarãpa mãgajida:

—¿Pia unu-e bik'ã ajida, eperãarã p'ĩsua nĩbi? Mãga bita iidi bi: “¿K'aipa mi t'õbajjima?”

³² Mamĩda Jesupa tau k'it'aa ak'ĩ nĩbeeji unui jĩak'aapa k'aipa paji. ³³ Ma wẽra k'ap'ia wẽre nĩbapachi p'era nĩbipa, k'awa bada perã ichita jipa bi. Mapa bedabaidachi Jesús k'ĩrapite mãik'aapa jõmaweda jaraji. ³⁴ Mãpai Jesupa mãgaji irumaa:

—Wẽra, pia mide ijãa bairã, jipa beejida aji. K'ãiwee wãpãde aji, pi k'ayaa wẽpada perã.

³⁵ Jesús pedeemaa bide Jairo tedeepe eperãarã chejida mãik'aapa mãgajida Jairomaa:

—Pi k'au jai-idaaji. Mapa ¿k'ãare-it'ee Jesús ateedayama ajida, pichi temaa?

³⁶ Mamĩda Jesupa mãga ũrik'ãri, mãgaji Jairomaa:

—Waaweenãaji; jĩp'a mide ijãapãde aji.

³⁷ Mamãik'aapa k'õp'ãyapi-e paji apemaarãmaa; aba ateeji Pedro, Santiago mãik'aapa chi ipema, Juan. ³⁸ Jairo temãi panadak'ãri, biuk'a nĩbaji. Ununa-jida eperãarã jarajẽe para nĩbi. ³⁹ T'ũjida teedaa mãik'aapa Jesupa mãgaji:

—¿Sãap'eda audupai jẽe para bĩma? aji. Na wẽra k'au jai-idaa-e bi. Jĩp'a k'ãita bida aji.

⁴⁰ Mãga ũridak'ãri, ãik'oodachida. Mãpai Jesupa jõmaweda taawaa uchi-apik'ooji. Aba t'ũpiji ma wẽra k'au jai-idaada k'ap'ia badamaa, chi ak'õre, chi nawe mãik'aapa Jesús ome wãdap'edaarã. ⁴¹ Juade jita atap'eda mãgaji:

—*Talita, cum;* (jara k'inia bi: “Wẽra k'au, p'irabãiji”).

⁴² Aramata p'irabaidachi mãik'aapa p'irria beejii. (Ma wẽra k'au doce años iru baji.) Mãga unudak'ãri, eperãarã ak'itrua para beejii. ⁴³ Mamĩda Jesupa ũraaji apidaamaa nep'irinaadamerã. Maap'eda jaraji nek'opidamerã ma wẽra k'aumaa.

6

Jesús Nazaret p'uurudee wãda (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Mamãik'aapa Jesús wãji ichi warida p'uurudee chi k'õp'ãyoorã ome. ² Jipata ewate Ak'õre ũraa jarateemaa beejii mãpema Ak'õre ũraa jarateepata tede. Eperãarãpa Jesupa jarateeda ũridak'ãri, p'era pik'a iidi para beejii:

—¿Sãmapi k'awaajima ajida, ichia jarateemaa bi? ¿Sãgapi k'ĩsia k'awaa beejima? Ma awara, ¿Sãga ooparima ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa? ³ ¿Jãgipa ne-inaa pak'urudee oopari-ek'ã? ¿Ichi María warra-ek'ã? ¿Santiago, José, Judas mãik'aapa Simón chi ipemaarã-ek'ã? Ichiaba, ¿ichi ipewẽraarã nama p'anapata-ek'ã ajida, tachi t'ãide?

Mapa iru pedee ijãa k'iniadak'aa paji. ⁴ Mãpai Jesupa maaji:

—Jōmaara t'āide ūri k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi. Mamīda ichi p'uurudepemaarāmaa jaratee chek'āri, ijāadak'aa. Auk'a ijāadak'aa jarateek'āri ichi ēreerāmaa māik'aapa ichi tedepemaarāmaa.

⁵ Mama irua ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oo-e paji, ichide ijāada-e p'anadap'edaa perā. K'ayaa beerā chok'ara-eepai jipaji ichi juapa t'ōbaik'āri.

⁶ P'era pik'a beeji ichi p'uurudepemaarāpa ichide pia ijāada-e pada perā.

Jesupa chi k'ōp'āyoorā pēida Ak'ōre Ūraa jarateenadamerā
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Jesús p'uuru bee chaa nipaji jarateede. ⁷ Māgá nidade chi k'ōp'āyoorā doce t'í p'ejí māik'aapa ome-omee pēiji netuara uchiapidamerā ichi t'íde, ichi jōmaara k'āyaara waibiara bairā. ⁸ Jaraji ne-inaa ateenadamerā; jip'a ateedamerā pak'uru t'idik'adait'ee ode wādak'āri. Wādaipia bi muchila wēe, chik'o wēe māik'aapa p'arat'a wēe. ⁹ Āchi chancla māik'aapa p'aru jīdaipia bi, mamīda awaraa p'aru ateedaik'araa bi jīdait'ee. ¹⁰ Māpai māgaji:

—Parā teedaa wādak'āri, ai tede p'anéeti, mamāik'aapa wāruta misa. ¹¹ Mamīda eperāarāpa parā auteebaida-e pirā, ichiaba parāpa jarateeruta ūri k'iniada-e pirā, mamāik'aapa uchíati. Uchiadak'āri, bīrīdepema yooro p'ora nēep'edapáde aji, ak'ipidait'ee Ak'ōrepa māga k'inia-e bi. [Āra k'achiara uchiadait'ee Sodoma pidaarā māik'aapa Gomorra pidaarā k'āyaara Tachi Ak'ōre k'īrapite panadak'āri, iru ewari waibia ewate.]

¹² Māpai chi k'ōp'āyoorā wājida jarateede. Eperāarāpa ma jarateeda ūridak'āri, āchia p'ek'au k'achia oopata oo amaajida māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāajida. ¹³ Ichiaba netuara chok'ara uchiapipachida eperāarā k'ap'iadeepa māik'aapa aceitepa p'urudak'āri, k'ayaa beerā chok'ara jipapachida.

Juan Bautista piuda
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Awaraarā ideepa Rey Herodepa ūriji Jesupa ooda, iru t'o p'anadap'edaa perā. Jarapachida:

—Māgí eperā Juan Bautistada apachida, chi piuda chok'ai p'irabaida. Mapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oopari.

¹⁵ Ūk'uruurāpa jarapachida:

—Jāgí Elías, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari.

Jōdee awaraarāpa jarapachida:

—Ak'ōre pedee jarateeparipi, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'a.

¹⁶ Herodepa eperāarāpa jaradap'edaa ūrik'āri, maaji:

—Māgí Juanpi, mia otau t'iap'epit'aada; māik'aapa írá chok'ai p'irabaida.

¹⁷ Ai naaweda Herodepa Juan cadenapa jī atapiji māik'aapa carcelde t'ipit'aaji chi ipema Filipo wēra Herodías k'aurepa. Herodepa ma wēra ataji ichi ome beemerā. ¹⁸ Juanpa māga k'awaa atak'āri, māgapachi Herodema: “Pia pīchi ipema wēra iru baik'araa bi pīchi wērak'a.”

¹⁹ Maperā Herodiapa Juan k'īra unuamaa iru beeji māik'aapa peepit'aa k'inia bají Herodema. Mamīda p'oyaa oo-e paji. ²⁰ Herodepa Juan waawee bají, irua Ak'ōrepa oopi bik'a oopachi perā māik'aapa Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'í bapachi perā. Maperā Juan jīa paraa iru bapachi. Ma awara Juanpa jaratee bi ūri k'inia bapachi, k'awak'aa paji mīda irua k'āata jara k'inia bi.

²¹ Mamīda Herodiapa k'īsia ataji Herodepa ichi t'oda fiesta ook'āri. Ichi ek'ariirā poroorā, soldaorā poroorā, māik'aapa eperāarā waibiara Galilea

eujãdepemaarã pachejida ma nek'opari fiesta oode. ²² Ma fiesta oomaa p'anide Herodías k'au t'ũji nek'odap'edaamãi m̃aik'aapa p̃eiramaa beeji. Rey Herodepa m̃aik'aapa ichi ome p'anadap'edaarãpa ma p̃eira bada audú k'inia p'anajida. Mapa reypa m̃agaji ma aw̃eramaa:

—Mimaa iidíji, pichia iidi k'iniata. Mia teeit'ee. ²³ W̃aarapi; Tachi Ak'õre k'ĩrapite mia juraa bi, mia teeit'ee pichia iidiruta. Mia eujã ak'i bi esajiak'a teeit'ee, k'inia bi p̃irã.

²⁴ Ma aw̃era taawaa uchiap'eda, iidinaji chi nawemaa:

—¿K'ãata iidiyama? aji.

Chi nawepa p'anauji:

—Iidipãde aji, Juan Bautista poro.

²⁵ Ma aw̃era isapai waya t'ũji rey badamãi m̃aik'aapa maaji:

—K'inia bida aji, ĩraweda teemerã Juan Bautista poro p'arat'ude.

²⁶ Rey Herodes k'ĩra pia-ee beeji, Juan peepi k'inia-e bada perã. Mamĩda chi che p'anadap'edaarã k'ĩrapite juraa k'aurepa mera k'inia-e paji.

²⁷ Aramata p̃eiji soldao Juan poro aneemerã. Soldao w̃ap'eda carcelde, Juan otau t'iap'et'aaji ²⁸ m̃aik'aapa ma aw̃era nawepa jaradak'a aneeji iru poro p'arat'ude. Ma aw̃eramaa tee cheji. Maap'eda ichia teenaji ichi nawemaa.

²⁹ Juan k'õp'ãyoorãpa ũri atadak'ãri iru peedap'edaa, chi piuda k'ap'ia iidinajida iadait'ee.

Mãga paji Juan Bautista peepidap'edaa.

Jesupa eperãarã cinco mil nek'opida
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-15)

³⁰ Jesús k'õp'ãyoorã waya araa p'anadak'ãri iru ome, irumaa nepĩrijida jõma achia oodap'edaa m̃aik'aapa jarateedap'edaa. ³¹ Eperãarã chok'ara w̃apachida m̃aik'aapa chepachida. Maperã chi k'õp'ãyoorã ome p'oyaa nek'odak'aa paji. Mapa Jesupa m̃agaji achimaa:

—K'õp'ãyoorã, chéti. T'imí ĩnadãma eperãarã wãdak'aamaa.

³² M̃apai barcode bataujida awara ãyaa wãdait'ee. ³³ Mamĩda chok'araarãpa unujida ãra wã nidã m̃aik'aapa k'awaajida Jesús aide wã. Maperã eperãarã jõmaweda p'irajida, naapiara nide. ³⁴ Jesús barcodepa batauk'ãri, eperãarã chok'ara unuji. ãra chupiria k'awaaji ovejaarãk'a para bada perã, ak'ipari w̃ee. M̃apai Jesupa Ak'õre Ũraa jarateemaa beeji. ³⁵ K'eupodopa chi k'õp'ãyoorã ik'aawa chejida m̃aik'aapa m̃agajida:

—K'eu wãpi; nama eperãarã p'anadak'aa. ³⁶ P̃eipãde ajida, eperãarã wãdamerã te chaa m̃aik'aapa p'uuru bee chaa ne-inaa k'oparii netonadamerã.

³⁷ Mamĩda Jesupa p'anauji:

—Parãpa chik'o téeti k'odamerã.

M̃apai m̃agajida:

—¿Pia k'inia bik'ã taipa pan netonadamerã k'opidait'ee ãramaa? ¿K'ãare p'arat'apa netodayama ajida? ¿Atane ocho mimiada valorta pande netonadaik'ã? ajida.

³⁸ M̃apai Jesupa iidiji:

—¿Pan jõmasaa iru p'anĩma? aji. Ak'inãti.

K'awaadak'ãri, jara chejida:

—Pan joisomaa m̃aik'aapa chik'o omé iru p'anida ajida.

³⁹ M̃apai jaraji eperãarã su-ak'i p'aneepidamerã awara-awaraa chok'ara, eujãde p'ũajara ĩri. ⁴⁰ Su-ak'i p'aneejida awara-awaraa cien m̃aik'aapa cincuenta. ⁴¹ M̃apai Jesupa pan chik'o ome jitaji ichi juade, maap'eda it'aa

ak'iji. It'aa t'ip'eda gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa, ma pan k'õrak'ooji. Māga oop'eda, pan chok'ara teeji chi k'õp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenedamerā. Ichiaba chik'o jedejida jōmaarāmaa māgí chik'o omé iru p'anadap'edaadepema. ⁴² Jōmaweda nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. ⁴³ Jesús k'õp'āyoorāpa k'oraa docena aba p'ejida pan pite māik'aapa chik'o nībeeda. ⁴⁴ Chi māgí pan k'odap'edaarā imik'īraarā cinco mil paji.

Jesús lago ʔri t'ia nipada
(Mt 14.22-33; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Ma t'ēepai Jesupa chi k'õp'āyoorā barcode bataupiji ichi naa lago siadamerā Betsaida p'uurudee ichi eperāarā ome despediiru misa. ⁴⁶ Eperāarā erreuk'oodaidak'āri, iru wāji ee nok'odee it'aa t'ide. ⁴⁷ K'eudaik'āri, chi k'õp'āyoorā barcode lago esa-auk'a ewaa wā nipajida. Māimisa Jesús truwá bee baji. ⁴⁸ Jesupa unu baji chupiria jōni, āchimaā nāu p'ua nībada perā. Māpai taujaaweda wāji āramaa lago ʔri. ⁴⁹ Barco k'ait'a wā nipak'āri, unujida māik'aapa k'ʔsiajida netuara. Mapa biajida. ⁵⁰ Jōmaweda audú p'eradachida. Mamīda irua māgaji:

—¡P'eranaáati! ¡Mida! aji.

⁵¹ Māpai batauji āra ome māik'aapa nāu p'ua nībada t'umātīdachi. Ak'itrua para beejī ⁵² āra waide ijāada-e p'anadap'edaa perā Tachi Ak'õrepa ne-inaa māgá chaaree bee oopipari Jesumaa. Māgá p'anajida, unujida mīda irua pan k'opida eperāarāmaa, pan wēe p'anadak'āri.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada Genesaret eujāde
(Mt 14.34-36)

⁵³ Panadak'āri lago k'īraik'a eere, wiibainajida Genesaret eujāde. Mama barco jī bijida to ide. ⁵⁴ Barcodeepa bataurutate, eperāarā mama p'anapataarāpa Jesús k'awa atajida. ⁵⁵ Isapai jōmaarāmaa jara wājida. Mapa k'ayaa beerā chok'ara aneejida Jesús wāyaait'ee ʔridap'edaamāi. ⁵⁶ Iru wārumaa p'uuru beede māik'aapa p'uuru awara āi te beede, ichiaba k'ayaa beerā atepachida āchi p'arude. Ata bipachida eperāarā ode wāyaapatamāi māik'aapa Jesús wāyaa wāk'āri, chupiria iidipachida ichi p'aru ide pijida t'ōbaipimerā. K'ayaa beerāpa t'ōbaidak'āri, jōmaweda jipa p'aneepachida.

7

Judiorāpa āchi k'ʔsiadoopa jarateedap'edaa
(Mt 15.1-9)

¹ Moisepa p'āda jarateepataarā Jerusalendeepa chejida Jesús badamaa fariseorā ome. ² Māirāpa unudak'āri Jesús k'õp'āyoorā ūk'uru jua siida-ee nek'o p'ani, pedee k'achia jarapachida āra āpite. ³ (Fariseorāpa māik'aapa awaraa judiorā pia bee k'inia p'anirāpa jua pi-ia siipata. Māga jarateepachida chonaarāweda māik'aapa at'āri māga oopata āchi naawedapemaarāpa oopatap'edaak'a. Āchi k'ʔsiade judiorā pia beerā nek'odaik'araa bi, māgá āchi jua siida-ee. ⁴ Ne-inaa k'oparii netodap'eda p'uurude, nek'odak'aa pia siidai naaweda. Ichiaba oopata nāgee ne-inaa awaraa āchi naawedapemaarāpa oopatap'edaak'a: nek'odai naaweda ne-inaa mesade siipata; vaso, k'uuru metaldee, chok'o māik'aapa āchi sīu-ak'i p'aneepatamāi.) ⁵ Māga oopata perā iidijida k'ūradait'ee:

—¿Sãap'eda pi ome nipapataarãpa ooda-e p'anima ajida, tachi chonaarãpa chonaarãweda oopatap'edaak'a? Ma k'ãyaara jua pia siida-e p'ani nek'odai naaweda.

⁶Jesupa p'anauji:

—Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapari Isaiãpa parã ãpíte wãara pedeeji. ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapataarãda apata! Isaiãpa mãgaji:

'Na eperãarãpa mi k'inia iru p'anida apata it'aipa. Mamĩda ãchi t'ãripa wãara mi k'iniadak'aa. ⁷Pãripi mi k'ĩrapite it'aa t'ĩpata, oo k'inia p'anapata perã eperãarãpa jara p'anik'a, mia jara bik'a oodai k'ãyaara.' (Is 29.13)

⁸Mãpai Jesupa mãgaji:

—Parãpa audupiarã ijãapata eperãarãpa ãchi k'ĩsiadeepa jarateepata. Jõdee Ak'õre Ûraade p'ã jera bik'a oodait'ee k'ĩsiadak'aa.

⁹Ichiaba mãgaji:

—Ak'õre Ûraa yiarã iru p'ani. Jõdee chonaarãweda oopatap'edaak'a oo k'inia p'anapata. ¿Mãga-ek'ã? aji. ¹⁰Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa jaraji Moisés it'aideepa:

'Pichi ak'õre mãik'aapa pichi nawe k'inia iru baparĩji mãik'aapa ãra pedee ùriparĩji.'

(Ex 20.12)

Ma awara jaraji:

'Warrapa ik'achia jararu pirã ichi ak'õremaa wa ichi nawemaa, peet'aadaipia bi.'

(Ex 21.17)

¹¹Mamĩda parãpa jarateepata eperãpa jarai chi ak'õremaa wa chi nawemaa: "Pi p'oyaa k'aripa-epi, jõma mia iru bi *Corbán* perã." ¹²Eperãpa mãga jarak'ãri, pia bida apata chi ak'õreerã k'aripanaamerã. ¹³Mãgĩ ùraa uchiapari eperãarã k'ĩsiadeepa. Mãgide ijãadak'ãri, Tachi Ak'õre Ûraa yiarã iru p'aneepata. Ichiaba awaraa ùraa jarateepata mãik'aapa ma k'aurepa eperãarãpa oodak'aa Tachi Ak'õre Ûraade jara bik'a.

Ne-inaa tachi k'achia beepipari Tachi Ak'õre k'ĩrapite

(Mt 15.10-20)

¹⁴T'ẽepai Jesupa eperãarã t'ĩ p'e atap'eda, maaji:

—Jõmaarãpa mi pedee ùriti, mãik'aapa k'awãati mia jararu. ¹⁵Chik'o k'odak'ãri, tachi k'ap'iade edú banapari. Ma chik'o k'odap'edaa k'aurepa tachi k'achia p'anedak'aa Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ma k'ãyaara, ne-inaa eperã t'ãrideepa uchiarúpata k'achia beepipari. ¹⁶[Pia k'ĩsiadapãde aji, mia jaradade.]

¹⁷Jesupa eperãarã atabẽip'eda, t'ĩuji teedaa. Mama chi k'õp'ãyoorãpa iidi-jida:

—¿K'ãata jara k'inia bima ajida, pia eperãarãmaa jarateeda?

¹⁸Irua jaraji:

—¿Mãgara, parãpa ichiaba k'awada-e p'anik'ã? Chik'o k'odak'ãri, tachi k'achia beepik'aa Tachi Ak'õre k'ĩrapite, ¹⁹t'ãride banak'aa perã. Jip'a bide banapari, maap'eda uchiapari. (Mãga jarak'ãri, Jesupa jara k'inia baji Tachi Ak'õrede ijãapataarãpa chik'o k'ĩra t'ãdo k'odaipia bi.)

²⁰Ichiaba jaraji:

—Mamĩda ne-inaa k'achia eperã t'ãrideepa uchiadapa tachi k'achia beepipari Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ²¹Eperã t'ãrideepa nãgee k'ĩsia k'achia uchiaparida aji: p'ek'au ooit'ee awaraarã ome; nechiait'ee; chĩara peeit'ee; ²²miak'ãi bi awaraarã ome k'ãiit'ee; chĩara net'aa k'ĩait'ee; chĩaramaa ne-inaa k'achia ooit'ee; chĩara k'ũrait'ee; ne-inaa k'achia ooi awaa bapariit'ee; chĩara k'ĩra

unuamaa iru bapariit'ee irua ne-inaa iru bi k'aurepa; chīara āpīte seewa jara nipait'ee; audua bapariit'ee māik'aapa ne-inaa pariatua oopariit'ee. ²³ Jōmaweda ma ne-inaa k'achia uchiapari eperā t'ārīdeepa. Ma ne-inaa oodak'āri, k'achia p'aneepata Tachi Ak'ōre k'īrapite.

Wēra judio-ee bīpa Jesude ijāada

(Mt 15.21-28)

²⁴ Mamāik'aapa Jesús Tiro p'uuru k'ait'a wāji chi k'ōp'āyoorā ome. Wāji teedaa ichi unupi k'inia-e bada perā. Mamīda p'oyaa miru-e paji. ²⁵⁻²⁶ Māga nīde wēra k'au netuara merātīa bada nawepa ūrīji Jesús mama bi. Ma wēra judio-e paji; Sirofencia eujādepema paji. Teedaa wāp'eda, bedabai nībanaji Jesús k'īrapite māik'aapa irumaa chupīria iidīji:

—Mi k'au k'ap'iade netuara merātīa bi. Chupīria k'awāaji māik'aapa uchiapit'aapāde aji, iru k'ap'iadeepa.

²⁷ Mamīda Jesupa māgaji:

—Judiorāmaa ita-aria naa mīmaa chupīria iidipīji. Pia-e bīda aji, warrarā chik'o jāri atait'ee māik'aapa usaarāmaa tee baibit'ee.

²⁸ Ma wērapa p'anauji:

—Māgada aji, Tachi Waibia. Mamīda usaarāpa paara k'opata warrarā juadeepa baaida mesa ek'ari. Mapa, mi judio-e mīda, pīmaa chupīria iidī bīda aji.

²⁹ Māpai Jesupa maaji:

—Pia p'anauji. Wāpāde aji, pi k'au k'ap'iadeepa netuara uchiada perā.

³⁰ Ma wēra teedaa panak'āri, chi k'au p'arude k'āiwee ununaji. Netuara uchiadai baji chi k'au k'ap'iadeepa.

Jesupa eperā k'īri k'ī bi māik'aapa pedee atua bi jipada

³¹ Jesús uchiaji Tiro p'uuru k'ait'a bi eujādeepa chi k'ōp'āyoorā ome. Wāyaaji Sidón p'uurude panait'ee Decápolis eujāde, Galilea Lago k'ait'a. ³² Mama Jesumaa eperā ateejida. Ma eperā k'īri k'ī baji māik'aapa pedee atua baji. Chupīria iidijida Jesumaa iru jua bīmerā ma eperā īri, jīpa beemerā. ³³ Jesupa awara āyaa ateeji see nībadamāiipa māik'aapa ichi jua chak'epa t'it'aaji ma eperā k'īri chaa. Ichiaba idubapa t'ōbait'aaji iru k'īrame. ³⁴ Maap'eda it'aa ak'īji, golpe īyapaaji māik'aapa māgaji ma eperāmaa:

—*¡Efatá!* (Jara k'inia bi: “¡K'īri ēesaajil!”)

³⁵ Aramata pedee atua bada pia pedeeji māik'aapa k'īri ēesaadachi. ³⁶ Māpai Jesupa jaraji apīdaamaa jaranaadamerā. Māga jarapachi mīda, waapiara jara wāpachida. ³⁷ Chi ūridap'edaarā o-īa ak'ītrua para beejī māik'aapa pedee para beejī:

—Jesupa jōma pia ooparipi. ¡K'īri k'ī bi ūripipari māik'aapa pedee atua bi paara pedeeipari!

8

Jesupa eperāarā cuatro mil nek'opida

(Mt 15.32-39)

¹ Ewari aba eperāarā chok'ara waya see nībaji Jesús badamāi. Mamīda nek'odait'ee wēe p'anadap'edaa perā, chi k'ōp'āyoorā t'ī p'eji māik'aapa māgaji:

² —Mia na eperāarā chupīria k'awaa bi, mi ome k'āima ōpee p'anadairā māik'aapa īrā āchi nek'odait'ee wēe p'ani. ³ Māgá pēiru pirā āchi te chaa, ode k'ap'ia t'ūmaak'oodaridait'ee jarrapa, ūk'uru t'imīpa che p'anadairā.

⁴ Chi k'ōp'āyoorāpa iidijida:

—Mamīda ¿sāga nek'opidayama ajida, nama eperāarā wē-e perā chik'o netodait'ee taimaa?

⁵—¿Pan jōmasaa iru p'anima? aji.

Maajida:

—Siete.

⁶ Eperāarā su-ak'i beepiji māik'aapa ma pan atap'eda, it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. K'ōrak'oop'eda teeji chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenadamerā. ⁷ Ichiaba chik'o chak'eerā chok'ara-ee iru p'anajida. Jesupa it'aa iidik'āri, chok'araara eepadachi māik'aapa jedepiji. ⁸ Jōmaarāpa k'ojida bi jāwaaarutamaa. K'oraa siete ipuru p'ejida pan chik'o ome beeda. ⁹ Chi nek'odap'edaarā perā cuatro mil paji. Maap'eda Jesupa āchi temaa p'ēiji. ¹⁰ Māpai Jesús chi k'ōp'āyoorā ome barcode bataup'eda, wāji Dalmanuta eujādee.

Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa
(Mt 16.1-4)

¹¹ Mama bide fariseorā pachejida māik'aapa aupedeemaa p'aneejida Jesús ome. Imiatee k'inia p'anadap'edaa perā, iidijida ne-inaa oomerā Tachi Ak'ōrepapai oopari, māik'aapa ak'ipimerā wāara Tachi Ak'ōrepa iru pēida.

¹² Jesús golpe ĩyapaaji māik'aapa mājaji:

—¿K'asaa parā pedeeta? ¿Awaraa ne-inaa unu k'inia p'anik'ā Tachi Ak'ōre juapa ooda? Mia wāarata jararu. Mia oo-e pait'ee parāpa iidi p'anik'a.

¹³ Maap'eda mama atabēiji. Barcode bataup'eda, uchiaji lago k'īraik'a eere chi k'ōp'āyoorā ome.

Jesupa ũraada fariseorāpa oopatak'a oonaadamerā
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Ma wā nidade chi k'ōp'āyoorāpa k'īra atuadai p'anajida ateedait'ee ne-inaa k'oparii. Pan apai iru p'anajida barcode. ¹⁵ Jesupa āra ũraaji:

—K'īra k'awaa nipapatāati fariseorā pan, Herodes pan k'onaadamerā, āchi levadura k'achia bairā.

¹⁶ Jesús k'ōp'āyoorā pedee para baji āchi pitapai, irua jara k'inia bada k'awada-e p'anadap'edaa perā. Maajida:

—Māga jara bi, tachi pan wēe p'anadairā.

¹⁷ Jesupa k'awaji ārapa k'īsiadap'edaa. Mapa mājaji:

—¿Sāap'eda pan wēe p'anida a p'anima? aji. ¿At'āri k'awada-e p'anik'ā mia jaratee k'inia bi? ¿Pandepai k'īsia p'ani-ek'ā? aji. Mapa k'awada-e p'ani.

¹⁸ Parā tau iru p'ani mīda, unudak'aa mia oo bi. K'īri iru p'ani mīda, mia jaratee bi ũridak'aa. ¿Maarepidata k'irāpada-ek'ā? ¹⁹ Mia pan joisomaa jedek'āri imik'īraarā cinco milmaa, ¿chi pite beedapa k'oraa jōmasaa ipurujidama? aji.

P'anaujida:

—K'oraa docena aba.

²⁰—Ichiaba pan siete jededak'āri imik'īraarā cuatro milmaa, nek'odap'eda, ¿k'oraa jōmasaa ipurujidama? aji.

Maajida:

—K'oraa siete.

²¹ Māpai maaji:

—¿Parāpa at'āri k'awada-ek'ā? aji. K'īra k'aupai ijāadai fariseorā pedee māik'aapa Herodes pedee.

Jesupa Betsaida p'uurude tau p'āriu bada jipada

²² Betsaida p'uurude panadak'āri, tau p'āriu bi ateejida Jesumaa chup'iria iidide irua t'ōbaimerā. ²³ Jesupa ma tau p'āriu bi juade jitap'eda, p'uuru k'idaa

ateeji. Māpai ma eperā tau jāde idut'aaji māik'aapa ichi tau wāk'a atap'eda juapa, Jesupa maaji:

—¿Írā pia unuruk'ā? aji.

²⁴ Ak'ip'eda, maaji:

—Unu bipi eperāarā pak'uruk'a nūtee.

²⁵ Jesupa jua waya tau íri biji māik'aapa āyaa atak'āri, ma eperāpa pia unu beejí. Māgá jīpa beejí. ²⁶ Māpai Jesupa ichi temaa pējii māik'aapa maaji:

—P'uurudee wānaapáde aji, māik'aapa p'uuru pidaarāmaa maarepida jaranaapáde aji.

Pedropa Jesús Tachi K'aripaparida ada

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-20)

²⁷ Ma t'ēpai, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome wāji p'uuru k'aípee beedee, Cesarea de Filipo p'uuru k'ait'a bi eujāde. Ode wādade, Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—¿Mi k'aima a p'anima aji, eperāarāpa?

²⁸ P'anaujida:

—Ūk'uruurāpa jara p'aní pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarāpa jara p'aní Elías. Ichiaba ūk'uruurāpa jara p'aní pi awaraa Ak'ōre pedee jarapari.

²⁹ —Parāpárama, ¿mi k'aima adaima? aji.

Pedropa p'anauji:

—Pi Cristo; Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā.

³⁰ Mamída Jesupa jaraji:

—Awaraarāmaa māga nepirinaadapáde aji.

Jesupa jarada ichi peedait'ee

(Mt 16.21-23; Lc 9.21-22)

³¹ Jesupa jarateemaa beejí:

—Mide ijāadak'aa p'anadairā, tachi judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa, māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa mi miapidait'ee māik'aapa yiarāa iru p'anadait'ee. Maap'eda mi, chí Eperā Ak'ōre Truadepema, peepit'aadait'ee. Mamída ewari ōpeemaa mi chok'ai p'irabaiit'ee.

³² Māgí pedee jaraji jōmaarā k'Írapite. Māpai Pedropa Jesús awara āyaa ateeji māik'aapa ítriamaa beejí, māgá pedee bada perā. ³³ Mamída Jesús p'irrabaiji māik'aapa chí k'ōp'āyoorā k'Íra ak'ip'eda, māgaji Pedromaa:

—¿Mi ik'aawaapa āyaa wāji, Satanapa māga jarapida perā! Pia k'Ísia-e Ak'ōrepa k'Ísia bik'a. Jīp'a k'Ísiamaa bida aji, eperāarāpa k'Ísiapatak'a.

Sāga nipadai Jesús ome

(Mt 16.24-28; Lc 9.23-27)

³⁴ Māga bap'eda, Jesupa chí k'ōp'āyoorā t'í p'e ataji awaraarā ome māik'aapa maaji:

—Eperā mi ome nipa k'inia bi pirā, k'Ísiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā penadait'eeek'a. Ooipia bi mia ooparik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa. ³⁵ Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri atuit'ee. Mamída eperā piuru pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. ³⁶ Ma awara ¿k'āare piata baima eperāpa ne-inaa pia na p'ek'au eujāde nībi jōmaweda ataru pirā, mamída piup'eda chok'ai p'irabai-e pirā Ak'ōre eujāde? ³⁷ Ichiaba, ¿k'āata teeima Tachi Ak'ōremaa, tachi piudap'eda chok'ai p'irabaipimerā? Māga p'oyaa ooda-e. ³⁸ Írapema eperāarā audú p'ek'au oo k'inia p'anapata mide

ijāadak'aa perā. Māirā taide eperā k'īra nejasia bi pīrā jarait'ee mīde ijāa bi maa-e pīrā mi ūraa jarait'ee awaraarāmaa, māgara mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jida k'īra nejasia bait'ee mēreda ait'ee, mi Ak'ōre Waibia k'īra wāreedē chek'āri iru angeleerā ome.

9

¹ Jesupa ichiaba māgaji:

—Mia wāarata jararu. Nama p'anīrā ūk'uru piudai naaweda unudait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā bīru ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.

Jesús k'īra awaradaida
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² K'āima seismaa Jesús wāji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Mama āra taide Jesús k'īra awaradachi. ³ Ichi p'aru t'o-t'oo īdaadachi pi-ia t'ōdak'a. ⁴ Māga nīde chi k'ōp'āyoorāpa unujida chonaarāweda p'anapatap'edaarā Elías māik'aapa Moisés pedeemaa p'ani Jesús ome. ⁵ Māpai Pedropa māgaji Jesumaa:

—Tachi Jarateepari, ipia bi nama p'anadait'ee pi ome! Oodait'ee te chak'eerā ōpee; aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

⁶ Pedropa k'īsia-ee māga jaraji, p'era ak'i nībada perā apemaarā ome. ⁷ Māga nīde jīrarapa āra aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'ōrepa pedeeji:

—Nāgīda aji, mi Warra k'inia. Ūrīti iru pedee. ⁸ Aramata ak'idak'āri, āchi ik'aawa apida unuda-e paji; Jesús aupaita āchi ome baji.

⁹ Edeepa cherutade Jesupa jaraji āchia unudap'edaa nepīrinaadamerā, ichi jai-idaap'eda waya chok'ai p'irabai naaweda. ¹⁰ Maperā nepīrida-e paji āchia unudap'edaa. Mamīda āchi pitapai pedee p'anapachida k'asaa jara k'inia bi “jai-idaap'eda waya chok'ai p'irabait'ee”. ¹¹ Maap'eda Jesumaa iidijida:

—¿Sāap'eda Moisepa p'āda jarateepataarāpa jarapatama ajida, chonaarāwedapema Elías naapiara cheit'ee Tachi K'aripapari k'āyaara?

¹² Irua p'anauji:

—Wāarata jara p'ani. Elías naapiara cheit'ee māik'aapa ne-inaa jōmaweda pia ooit'ee, eperāarāpa auteebaidamerā iru t'ēe cheru. Mamīda mia jara bi: Ak'ōre Ūraa p'ādade ichiaba jara bi mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, miapidait'ee māik'aapa k'īra unuamaa iru p'anadait'ee. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade p'ā jēra bik'a ichia oopiit'ee. ¹³ Mamīda eperā Elías jīak'aa chejipi. Māgī t'ījarapachida Juan Bautista. Āchia oo k'iniata oojida iru ome Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a.

Jesupa k'ūtrāa k'ap'ideepa netuara uchiapida
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Jesús, Pedro, Santiago māik'aapa Juan pachedak'āri apemaarā k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamāi, unu chejida eperāarā chok'araarāpa wap'ira iru p'ani māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā ūk'uru aupedee jōni ma k'ōp'āyoorā ome. ¹⁵ Jesús unudak'āri, ak'itrua para beeji māik'aapa p'ira wājida irumaa auteebaide. ¹⁶ Māpai Jesupa iidiji āchima:

—¿K'āaredeta aupedee p'anima mi k'ōp'āyoorā ome?

¹⁷ Eperāpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, mi warra aneeji pīmaa netuarapa ichiwa iru bairā.

¹⁸ Ma netuarapa wawat'i bat'at'aapari eujāde. Maap'eda it'aidee k'ōp'ep'ee che nībeepari, k'ida kierrkierree nībeepari, ichiaba k'ap'ia ibia nībeepari.

Mia chupiria iidiji pi k'öp'äyoorāmaa ma netuara uchiapit'aadamerā. Mamīda p'oyaada-e paji.

¹⁹ Māpai Jesupa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa:

—Aai, eperāarā, ¿at'ārita mide ijāada-e p'anik'ā? ¡Ijāadak'arāk'ap'i p'anī! ¿Jōmasaa taarāit'ee parā ome ijāarutamaa? Anēeti ma warra.

²⁰ Māpai aneejida Jesumaa. Mamīda netuarapa Jesús unuk'āri, warra wawat'aaji māik'aapa bat'at'aaji eujāde. It'aideepa k'öp'ep'ee eujāde p'irabai nībeeji. ²¹ Jesupa iidiji ma warra ak'ōremaa:

—¿Sāaweda māgā nībīma? aji.

Chi ak'ōrepa p'anauji:

—Ma-āri weda. ²² At'apai netuarapa bat'at'aapari t'ipitau urua nībīde maa-e p'irā toida peet'aait'ee. Mapa p'oyaa oota bi p'irā, tai chupiria k'awāaji māik'aapa k'aripapāde aji.

²³ Jesupa p'anauji:

—¿K'asaa pi pedee? ¿P'oyaa ooi k'ā a bik'ā? ¡Eperāpa mide ijāa bi p'irā, mia ne-inaa jōma oopari!

²⁴ Māpai chi warra ak'ōrepa golpe pedeeji:

—Ijāa bida aji. ¡Mī k'aripāji waapiara ijāait'ee!

²⁵ Jesupa unuk'āri eperāarā seedaruta, māgaji netuaramaa:

—Netuara, ichiwapipari māik'aapa k'ūri k'īp'ipari, uchiāji jā warra k'ap'iadeepa māik'aapa waa iru k'ap'iade t'ūnaapāde aji.

²⁶ Māpai netuara biadachi māik'aapa warra golpe wawat'aaji. Maap'eda uchiadachi warra k'ap'iadeepa. Ma warra piudak'a atabaibeeji. Māpai arii see nībadaarāpa māgajida:

—Piudachida, ajida.

²⁷ Mamīda Jesupa juade jita atap'eda, p'irabai ataji. Māpai ma warra k'ap'ia pia beeji.

²⁸ Maap'eda Jesús wāji teedaa chi k'öp'äyoorā ome. Ituaba bak'āri, chi k'öp'äyoorāpa iidijida Jesumaa:

—¿Sāap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida-e pajima? ajida.

²⁹ Jesupa p'anauji:

—It'aa t'ī bipapai māgee netuara uchiapiparida aji.

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Mamāik'aapa wādak'āri, Galilea eujāde wāyaajida. Mamīda eperāarāmaa k'awapi k'inia-e bada perā, ³¹ Jesupa ne-inaa oo-e paji mama, chi k'öp'äyoorāmaa jarateemaa bada perā. Māgapachi:

—Eperāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, baapiit'ee k'achia beerā juade māik'aapa āchia mi peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa mi waya chok'ai p'irabait'ee.

³² Chi k'öp'äyoorāpa k'awada-e paji sāap'eda irua māga jaraji. Mamīda waawee p'anajida iididait'ee.

Eperā waibiara bi Tachi Ak'ōre k'īrapite

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Pachejida Capernaum p'uurude. Teeda p'anide, Jesupa iidiji:

—¿Parā k'āata pedee che wājidama aji, ode?

³⁴ Mamīda k'īra nejasiapa k'īup'ee para beeji, ode aupedee che wādap'edaa perā, āchidepema k'aita waibiara bi. ³⁵ Jesús su-ak'i beeji māik'aapa chi k'öp'äyoorā doce t'ī p'e atap'eda, maaji:

—Eperã apemaarã k'ãyaara waibiara pa k'inia bi pirã, ek'ariara baipia bi mãik'aapa t'ãri o-ia apemaarã k'aripaipia bi.

³⁶ Mãpai Jesupa warra chai jua jita atap'eda, ak'i nĩbiji ãchi esajĩak'a. Jira atap'eda, wẽre ataji jarateit'ee mãik'aapa jaraji:

³⁷ —Eperãpa mide ijãa bi k'aurepa nãgĩ warra chaik'a auteebairu pirã, mi jida auk'a auteebaipari. Ma awara mi aupai auteebai-e; ichiaba Tachi Ak'õre auteebai bi, iruata mi pẽida perã.

Ak'õrede ijãak'ãri, ne-inaa pia oopari

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Mãpai Juanpa maaji:

—Tachi Jarateepari, taipa unujida eperãpa pi t'ĩ jarap'eda, netuara uchiapi bi eperãarã k'ap'ideepa. Mãga unudak'ãri, taipa waa oonaapãde ajida, tachi ome nipak'aa perã.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au oopiti. Eperãpa ne-inaa pia ooru pirã mi t'ĩde eperãarãpa p'oyaa oodak'aa, mãga oop'eda, pedee k'achia jara-e pai mi ãpĩte. ⁴⁰ Tachi ome nipak'aa pĩjida, tachi eere bida aji. ⁴¹ Mĩa wãarata jararu. Eperãpa parãmaa pania vaso aba pida teeru pirã todamerã, parãpa mi, Cristode ijãapata perã, Tachi Ak'õrepa ma eperãmaa ne-inaa pi-ia teeit'eeda aji.

K'ĩrak'aupai p'ek'au k'achia oodai

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² —Mamĩda eperãpa mide ewaa ijãa p'anĩrãmaa acha bi warra chaik'a, ijãapiamaa bi pirã, piara bak'aji k'ũruma iru otaude jĩ atadap'eda, p'usa jãde bat'at'aadait'ee. ⁴³⁻⁴⁴ Pichi juapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo amãaji, pichi jua t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wãit'ee jua mosaa, k'ap'ia jõmaweda atuai k'ãyaara t'ipitau ichita jẽrajẽraa jira bide. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ichiaba pichi bũriipa ne-inaa ooda k'aurepa k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo amãaji, pichi bũri t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi Ak'õre ode nik'anik'aa nipait'ee bũri abapai bik'a, k'ap'ia pia tok'arradee bat'a atapẽi k'ãyaara. ⁴⁷ Ichiaba pichi taupa ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo amãaji pichi tau ãt'ak'ajik'a. Piara bi Tachi Ak'õre ode nipait'ee tau abapai bik'a, tau omeeweda nipai k'ãyaara netuara ode tok'arradee.

⁴⁸ 'Mama ichita miapiit'ee tachi chiara k'opari k'ipa piuk'aa mãik'aapa tachi k'ap'ia paapari t'ipitau k'ĩk'aa bide.' *(Is 66.24)*

⁴⁹ —T'ã p'urupata chik'ode mik'iapiamaapa. Auk'a Tachi Ak'õrepa ichideerã pia ak'i bapari atuapiamaapa netuara o k'achiade. ⁵⁰ Ma awara chik'o warraara bi t'ã ome. Mamĩda t'ã k'iyaa-edaik'ãri, ma chik'o warraa-ee bi. ¿Sãga ma t'ã waya k'iyaaipiima? Ichiaba tachi t'ãri pia p'anada-e pak'ãri, Tachi Ak'õre k'ĩrapite servi-e p'ani. Mapa óoti Ak'õre Ũraade jara bik'a. Mãgã k'ãiwee p'anadait'ee apemaarã ome.

10

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anĩrã mia amaanaadamerã

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesús uchiap'eda chi k'õp'ãyoorã ome Capernaumdeepa, wãjida Jordán to k'ĩraik'a eeree, Judea eujãde panarutamaa. Mama p'anide waya Jesús badamãi eperãarã cheepurupachida, eperãarãpa oopatap'edaak'a iru

wārumaa. Waya Jesupa jarateemaa beejī naaweda oopatak'a. ² Māga nide fariseorā ūk'uru irumaa chejida. Moisepa p'āda merapii jīak'aapa, iidijida:

—¿imik'irapa ichi wēra amaaipia bik'ā? ajida.

³ Irua p'anauji:

—¿K'āata ūraaji Moisepa?

⁴ Jarajida:

—Moisepa ūraajida ajida, wēra amaaru pirā, mia amaada k'art'a p'ā teeipia bi.

⁵ Māpai Jesupa maaji:

—Moisepa māga jaraji parā judiorā k'iri k'isua p'anadairā. ⁶ Mamīda Tachi Ak'ōrepa na eujā ook'āri, 'Ooji imik'ira māik'aapa wēra.' (Gn 1.27)

⁷ 'Mapa imik'irapa atabēiit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. ⁸ Māgá eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneadait'ee.' (Gn 2.24)

Eperā omé p'ani mīda, jīp'a eperā apai pik'a p'aneepata Tachi Ak'ōre k'irapite. ⁹ Tachi Ak'ōrepa māgá eperāarā omé araa papik'āri, apidaapa amaap-idaik'araa bida aji.

¹⁰ Ai t'ēpai teeda p'anadak'āri, Jesús ome nipapataarāpa pedee p'aneejida fariseorāpa iididap'edaade. ¹¹ Jesupa jaraji:

—Eperāpa chi wēra amaataaru pirā, awaraa wēra ataik'araa bi. Māga ooru pirā, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'ōre k'irapite māik'aapa chi wēra k'irapite, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā wēra iru bak'āri, awaraa ome k'āik'araa bi. ¹² Ichiaba wērapa chi imik'ira amaataaru pirā, awaraa imik'ira ataik'araa bi. Māga ooru pirā, auk'a p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'ōre k'irapite.

Jesupa warrarā bendiciada

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Warrarā aneejida Jesumaa iru jua bimerā āra ĩri. Mamīda Jesús k'ōp'āyoorāpa ma warrarā aneedap'edaarā ĩriajida. ¹⁴ Jesupa māga unuk'āri, t'āri āriidachi chi k'ōp'āyoorā ome. Māpai māgaji:

—¡trianáati! Ichiak'au mīmaa warrarā chepíti, Tachi Ak'ōrepa āra jīak'arā biit'ee perā ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. ¹⁵ Mia wāarata jararu. Warra chak'eerāpa waawee-ee ijāapata t'āri o-īa Tachi Ak'ōrede. Auk'a tachi chonaarāpa pida ijāadaipia bi p'aneadait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome.

¹⁶ Warra chak'eerā jira atap'eda, ichi jua āra ĩri bi wāpachi māik'aapa bendicia wāpachi.

Eperā p'arat'ara bi Jesús ome pedeeda

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesús wāit'ee arude, eperā p'ira chep'eda, iru k'irapite bedabaidachi māik'aapa māgaji:

—Tachi Jarateepari t'āri pia, ¿k'āata mia oopipia bīma aji, it'aa wāit'ee?

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda mīmaa t'āri pia bida a bīma? aji. T'āri pia apaita bi; māgí Tachi Ak'ōre. ¹⁹ Pia k'awa bi Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida:

'Eperā peenāaji; miak'āi bi pirā, awaraarā ome k'āināaji; nechianāaji; seewa jaranāaji chīara k'achiade baaipiit'ee; ichiaba chīara k'ūranāaji; pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíji māik'aapa āra pedee ūriparíji.' (Ex 20.12-16)

²⁰ Māpai ma eperāpa maaji:

—Tachi Jarateepari, mia ma jōma ooparida aji, k'ūtrāa weda.

²¹ Jesupa irumaa k'inia ak'iji māik'aapa māgaji:

—Ne-inaa aba waide oo-e bi. Pichi net'aa jōmaweda netok'oonáji māik'aapa chupiria beerāmaa ma p'arat'a téjei. Māga ooru pirā, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'ōre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²² Ma eperāpa māga ūrik'āri, k'Īsia paraadachi māik'aapa k'Īra pia-ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perā.

²³ Jesupa ichi ik'aawa p'anadap'edaarāmaa ak'ip'eda, māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—¡Chaaree bait'ee p'arat'ara beerā p'anedait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome!

²⁴ Jesús k'ōp'āyoorā ak'itrua para beeji māga ūridak'āri. Māpai waya Jesupa maaji:

—Aai, warrarā, ¡chaaree bi p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome! ²⁵ Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaa k'āyaara.

²⁶ Chi k'ōp'āyoorāpa māga ūridak'āri, waapiara p'era pik'a para beeji māik'aapa āchi pitapai iidi para beeji:

—Māgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

²⁷ Jesupa āchimaak'iji māik'aapa p'anauji:

—Eperāarāpa p'oyaa ooda-e, audú chaaree bairā. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Tai net'aa jōmaweda atabējjida pi ome nipapataadait'ee.

²⁹ Jesupa maaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa atabējjida pāchi te, ipema, ipewēra, nawe, ak'ōre, warrarā māik'aapa eujā, mi k'aurepa māik'aapa mia pedee pia jaratee bi k'aurepa. ³⁰ Mamīda net'aa atabēidap'edaarāpa ma k'āyaara na p'ek'au eujāde p'ani misa, na ne-inaa atada cien audú atadait'ee: te, ipemaarā, ipewēaarā, naweerā, warrarā māik'aapa eujā, chíarapa āra miapi iru p'ani jida mi k'aurepa. Ma awara piuk'āri, ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome.

³¹ Mamīda irapema waibiara p'anirā eperāarā k'Īrapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'Īrapite. Jōdee ek'ariara p'anirā eperāarā k'Īrapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'Īrapite.

Jesupa jarada ōpee jarada ichi peedait'ee

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Ai t'ēpai Jesús apemaarā naa wāji Jerusalendee. Chi k'ōp'āyoorā p'era pik'a iru t'ēe wājida. Awaraarā ichiaba iru t'ēe waaweede wājida. Māpai Jesupa waya chi k'ōp'āyoorā doce awara āi t'Ī p'e ataji māik'aapa nepiriji ichi p'asait'ee bi:

³³ —Tachi wāruta Jerusalendee. Mama mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jita atadait'ee māik'aapa ateedait'ee p'aareerā poroorāmaa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāmaa. Āchia iididait'ee k'Īra tewaraarāmaa mi peet'aadamerā. ³⁴ Mi oo iru p'anadait'ee; k'Īramaa idudait'ee; soopa widait'ee māik'aapa peet'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Santiago Juan ome chupiria iididap'edaa

(Mt 20.20-28)

³⁵ Zebedeo warrarā, Santiago māik'aapa Juan, Jesús k'ait'a chejida māik'aapa māgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa ne-inaa audú k'inia p'ani. Mapa chupiria iidi p'ani māga oomerā.

³⁶ Irua iidiji:

—¿K'āata k'inia p'anima aji, mia oomerā parā ome?

³⁷ Māgajida:

—Pi truade jōmaarā poro waibia pak'āri, tai auk'a poro waibiarā pi ek'ari p'anee k'inia p'ani; aba su-ak'i beei pi juaraare, apema pi juabi eere.

³⁸ Māpai Jesupa p'anauji:

—Parāpa wāara k'awada-e p'ani k'āata iidi p'ani. ¿Parāpa ne-inaa k'achia choodaik'ā aji, mia chooit'ee bik'a? Maap'eda ¿parā piu k'iniadaik'ā aji, mi piut'ee bik'a?

³⁹ Āchia p'anaujida:

—¡P'oyaadaipi!

Jesupa maaji:

—Parāpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Ma awara piudait'ee mi piut'ee bik'a. ⁴⁰ Mamīda mia p'oyaa jara-e k'airāta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'anedait'ee. Tachi Ak'ōrepapai māga jarai.

⁴¹ Apemaarā diez k'ōp'āyoorāpa ūridak'āri Santiago Juan ome iididap'edaa, k'īraudachida āchi ome. ⁴² Mapa Jesupa t'ī p'e ataji māik'aapa maaji:

—Parāpa k'awa p'ani ijāadak'aa beerā poro waibiarāpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa. Waaweepa āchi jua ek'ari p'anirāpa oopata āchia jara p'anik'a. ⁴³ Mamīda parāpa oodaik'araa bi ma poro waibiarāpa oopatak'a. Ma k'āyaa ijāapataarā t'āide chi waibiara pa k'inia bīpa apemaarā chupiria k'awaaipia bi māik'aapa k'aripaipia bi. ⁴⁴ Pia jarait'eera, parādepema aba poro waibia pa k'inia bi pirā, awaraarā k'aripaipia bi, esclavopa chipari k'aripaparik'a. ⁴⁵ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema mīda, na p'ek'au eujāde che-e paji eperāarāpa mi jīia iadamerā. Jip'a cheji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Piut'ee eperāarā chok'ara uchiadamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Jesupa tau p'āriu bada Bartimeo jipada

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Jesús wāyaa wāk'āri Jericó p'uurude chi k'ōp'āyoorā ome, eperāarā chok'ara auk'a chejida āra ome. Ma p'uurudeepa uchua wādade, o bi ik'aawa eperā tau p'āriu bi su-ak'i baji p'arat'a iidimaa. Ma eperā t'ījarapachida Bartimeo. Māgī Timeo warra paji. ⁴⁷ Ūrik'āri Jesús Nazaretdepema ichi ik'aawa wāyaa wā, ma tau p'āriu bīpa golpe biamaa beejī:

—¡Jesús! ¡Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji!

⁴⁸ Ma ode p'anadap'edaarāpa itriat'aapachida k'īup'ee beemerā. Mamīda waapiara biapachi:

—¡Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji!

⁴⁹ Māpai Jesús ak'inī beejī māik'aapa māgaji:

—T'ī atanāti.

Māpai t'ī atanajida tau p'āriu bi:

—Isapai, p'irabáji. Pi t'ī bīpi. ¡Waaweenáaji!

⁵⁰ Māpai chi poroba āyaa bat'at'aap'eda, p'inajiti bainī beejī māik'aapa Jesumaa cheji. ⁵¹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'inia bīma aji, mia oomerā pi ome?

Tau p'āriu bīpa p'anauji:

—Jesús, Tachi Waibia, m̄ichi taupa pia unu k'inia bida aji.

⁵² Jesupa māgaji:

—Jipajipi mide ijāada perā. Wāipia bida aji.

Aweda tau p'āriu badapa pia unuji māik'aapa Jesús t'ēe wāji ode.

11

Jesús Jerusalén p'uurude

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesús Jerusalén p'uuru k'ait'a wāk'āri, Olivo Ee k'īrapite panaji chi k'ōp'āyoorā ome. Mama p'ani Betfagé māik'aapa Betania p'uuru. Jesupa chi k'ōp'āyoorā omé naa pēik'āri, māgaji:

² —Wāti ara bi p'uuru tachi k'īrapite bimaa. Ará panadak'āri, ununadait'ee burro jī bainī bi, waide apida batauda-e p'ani iru īri. Ēra atāti māik'aapa anēeti.

³ Apidaapa iidiruta pīrā, k'āare-it'ee ēramaa p'ani, jarāti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi. Waya tee chedait'eepi.”

⁴ Chi k'ōp'āyoorā wādak'āri, ununajida burro jī bainī bi o bi ik'aawa te āuk'idaa. Māpai ēra atajida.

⁵ Mamīda arii p'anadap'edaarāpa iidijida:

—¿K'āata oomaa p'anima parāpa? ¿K'āare-it'ee ēra ataruta jā burro?

⁶ Māpai Jesupa jaradak'a p'anaudak'āri, ichiak'au pēijida.

⁷ Burro ateedap'eda Jesumaa, āchi īripema p'aru jīpatap'edaa ata bijida ai īri māik'aapa Jesús batauji. ⁸ Jesús māgā wāyaa wāk'āri, chok'araarāpa āchi p'aru t'ō jēra bijida o jāde Jesús k'īrapite; ichiaba ūk'uruurāpa t'ō jēra bijida k'iru t'iap'edap'edaa, āchi rey pai jīak'aapa. ⁹ Jesús naa wādap'edaarāpa māik'aapa t'ēe che wādap'edaarāpa o-īa biapachida:

—*jHosana!* jK'īra wāree! jTachi Ak'ōrepa pia ak'i bapari ichia pēida ichi pari nipamerā na eujāde! jK'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari cheru perā! *(Sal 118.25-26)*

¹⁰ jTachi Ak'ōrepa pia ak'i bapariit'ee ichia rey pēida! jDavid tachi rey padak'a waya rey iru p'anadait'ee! Tachi Ak'ōrepa nāgī auk'a pia ak'i bapariit'ee. *jHosana!* jK'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari cheru perā!

¹¹ Jesús Jerusalende pachek'āri, wāji Ak'ōre te waibiadee. Aide eperāarāpa oo para bi unup'eda, waya wāji Betania p'uurudee chi k'ōp'āyoorā ome, k'ewara bada perā.

Jesupa higuera bīrimaa ijīati pedeeda

(Mt 21.18-19)

¹² Ai norema, Betania p'uurudeepa uchiadak'āri, Jesús jarrapisia nībeeki.

¹³ T'imūpa unuji higuera bīri bainī bi k'iru paraa. Māpai araa ak'inaji chau bi jīak'aapa. Mamīda chau-ēe baji. Chi k'iru aupaita unuji, chaujara-e pada perā.

¹⁴ Māpai ma higuera bīrimaa māgaji:

—jPi waa chauk'aa pait'eeda! aji.

Chi k'ōp'āyoorāpa irua jarada ūrijida.

Jesupa ne-inaa netopataarā jerek'ooda Ak'ōre te waibiadeepa

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Ai norema waya Jerusalende pachek'āri, Jesús Ak'ōre te waibiade t'ūuji māik'aapa net'aa netopataarā taawaa jerek'ooji. P'arat'a tau t'erabaipataarā

mesa s̄ia bat'ak'oo w̄aji, paloma netopataar̄a banco paara. ¹⁶ Ak'õre te waibiadee w̄ayaapik'aa paji net'aa ateerutaar̄a. ¹⁷ M̄apai jarateemaa beeji:

—Tachi Ak'õre Ūraa p'ã j̄era bide jara bi:

'Mi te it'aa t'ĩpata teda apataadait'ee, j̄õma na eujãdepemaar̄a-it'ee.' (Is 56.7)

'Mam̄ida par̄apa nechiapataar̄a t̄ek'ata oo iru p'ani.' (Jer 7.11)

¹⁸ M̄aga ūridak'ãri, p'aareer̄a poroor̄a Moisepa p'ãda jarateepataar̄a ome k'ĩsia p'anejida Jesũs peepit'aadait'ee. Iru waawee p'anajida, eper̄aar̄apa ak'itrua para bada per̄a irua jaratee bi k'aurepa. ¹⁹ K'ewaraa Jesũs chi k'õp'ãyoor̄a ome uchijida p'uurudeepa.

Higuera b̄iri p'oodarida

(Mt 21.20-22)

²⁰ Ai norema tap'eda waya Jesũs chi k'õp'ãyoor̄a ome w̄ayaajida higuera b̄iri badam̄ai. Unujida chi k'arra j̄õmaweda p'oo ak'in̄i bi. ²¹ M̄apai Pedropa k'ir̄apaji Jesupa jarada m̄aik'aapa jaraji Jesumaa:

—i Tachi Jarateepari, ak'iji! Pia higuera b̄ir̄imaa ij̄ati pedeeda p'oodachida aji.

²² Jesupa p'anauji:

—Ij̄apatãati Tachi Ak'õrede. ²³ Mia w̄arata jararu. Eper̄a w̄ara Tachi Ak'õrede ij̄ãa bi pir̄a, iidiipia bi ne-inaa oomer̄a, ichi t'ãridepai k'ĩsia-ee: “¿Ooik'ã wa oo-e pai?” M̄agã Tachi Ak'õrepa irua jaradak'a ooit'ee. Jararu pir̄a eemaa: “J̄am̄ik'aapa ãyaa w̄aji m̄aik'aapa p'usa j̄ade baain̄aji,” Tachi Ak'õrepa m̄aga ooit'ee. ²⁴ M̄agã it'aa iudidak'ãri, naapiara ij̄ãti Tachi Ak'õrepa ooru par̄apa k'iniata, p̄achi t'ãri auk'a p'ani per̄a iru ome. M̄agã p'anadair̄a irua ooit'ee par̄apa it'aa iuidap'edaa. ²⁵ Par̄a it'aa t'ĩdak'ãri, k'ĩsianãati apemapa k'achia ooda par̄amaa. It'aa t'ĩdai naaweda, iru chup̄iria k'awãati m̄aik'aapa perdonãati irua k'achia ooda. M̄aga ooruta pir̄a, Tachi Ak'õre it'ari b̄ipa perdonãit'ee par̄apa p'ek'au k'achia oopata. ²⁶ [Mam̄ida awaraar̄apa k'achia oodap'edaa par̄amaa perdonãada-e pir̄a, m̄agara Tachi Ak'õrepa ichiaba perdonãa-e par̄apa ne-inaa k'achia oopata.]

Tachi Ak'õrepa Jesũs p̄eida

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ma t'ẽepai waya chejida Jerusalendee. Jesũs Tachi Ak'õre te waibiade ni misa, irumaa chejida p'aareer̄a poroor̄a, Moisepa p'ãda jarateepataar̄a m̄aik'aapa judior̄a poro waibiar̄a. ²⁸ Iidijida:

—¿Tachi Ak'õrepa tai bij̄i-ek'ã ichi te waibia ak'idamer̄a? ¿K'aipa p̄imaa n̄aga oopi b̄ima? ajida.

²⁹⁻³⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia p̄ida par̄amaa iidiit'ee: ¿K'aipa p̄ej̄ima aji, Juan Bautistapa poro choo chemer̄a; Tachi Ak'õrepa maa-e pir̄a eper̄aar̄apa? P'anauruta pir̄a, mia p̄ida ichiaba jarait'ee k'ai juapa mia n̄aḡi ne-inaa oo bi. P'anaudapãde aji.

³¹ M̄apai ãchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'õrepa p̄eidada aruta pir̄a, irua iidiit'ee: “M̄agara, ¿s̄ãap'eda Juan ūraa ij̄ãada-e paj̄ima?” Mapa m̄aga p'oyaa jarada-e. ³² Ma awara ¿tachia s̄ãga jaradaima eper̄aar̄apa Juan p̄eidap'edaa? M̄aga jararuta pir̄a eper̄aar̄a k'ĩraudaridait'ee tachi ome.

Ãchia waawee p'anapachida k'awa p'anadap'edaa per̄a j̄õmaar̄apa ij̄ãa p'anapachida Juan Tachi Ak'õre pedee jarapari paji. ³³ Mapa p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan p̄eiji.

M̄apai Jesupa m̄agaji:

—Māgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mīmaa nāga oopi bi.

12

Mimiapataarā k'achia beerāde nepirida
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Jesupa nepirimaa beeji āchima:

—Eperāpa uva euajā uuji māik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bōgo māudee ooji uva piart'idait'ee. Ma awara te it'ia ooji ma īriipa ak'idait'ee. Māga oop'eda, ne-uu euajā ak'ipataarā jiriji mimiadamerā ichi-it'ee. Maap'eda awara āyaa wāji. ² T'ēepai uva oropata ewari pak'āri, ma euajā chiparipa ichi mimiapari pēiji mimiapataarāmaa iidinamerā ichi eere bee bi chauda tee pēidamerā. ³ Mamīda āchia iru jita atadak'āri, sīk'oojida maap'eda jua arajāa pēit'aaajida chiparimaa. ⁴ Māpai chi euajā chiparipa waya awaraa mimiapari pēiji. Mamīda māgī poro k'ōop'et'aaajida māik'aapa waajarak'oojida. ⁵ Pēiji awaraa mimiapari; māgī peet'aaajida. Māpai awaraarā chok'ara pēiji. Māgiirādepema ūk'uru wik'oojida, apemaarā peek'oojida.

⁶ 'Mamīda at'āri ichi ome iru baji ichi warra k'inia iru bada. K'Isiaji: “Mī mimiapataarā ome k'achia oojida. Mamīda acha bi mī warra perā, waaweedait'ee. Mapa mia iru pēiit'ee.” ⁷ T'imī weda iru warra un-udak'āri, ma mimiapataarā pedee para beeji: “Jāgipa ichi ak'ōre net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ōre piuk'āri. Peet'aadāma ajida, tachi euajā chiparik'a p'anedait'ee.” ⁸ Māpai iru pachek'āri, jita atajida māik'aapa peet'aaajida. Maap'eda chi k'ap'ia ma uva eujādeeba bat'at'aaajida. Māgapai paji.

⁹ Mamīda, ma nepiri aupak'āri, iidiji:

—iK'Isiati! ¿K'āata ooi't'ee chiparipa? Mia jarait'ee. Wāk'āri, ma euajā ak'ipataarā peek'oonait'ee māik'aapa awaraa mimiapataarā jirinait'ee chi ne-uu euajā ak'ipataadamerā.

¹⁰ ¿Parāpa Ak'ōre Ūraa p'āda leeda-e p'anik'ā?

Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa māga ooji, tachia unudamerā māik'aapa ak'itrua para beemerā. (Sal 118.22-23)

Māgara k'Isiadapāde aji, pia k'awaadait'ee mia jarateeda.

¹² Māpai judiorā poroorāpa Jesús jita atapidait'ee paji, k'awadap'edaa perā irua āchideta pedee baji. Mamīda eperāarā chok'ara paraaji Jesús eere. Ma k'aurepa waawee p'anajida jitapidait'ee. Mapa ichiak'au atabēijida; maap'eda wājida.

P'arat'a p'aapatap'edaa reymaa impuesto-it'ee
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ T'ēepai waya judiorā poroorāpa pēijida fariseorā māik'aapa Rey Herodes eere p'anadap'edaarā Jesús imiateedamerā māik'aapa peepit'aadamerā.

¹⁴ Wājida māik'aapa iidijida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'ani pia wāarata jarapari. Ma awara pariatua ijāak'aa awaraarā k'Isiadeeba jara p'ani. Ichiaba pia auk'a jarateepari eperāarā waibiarāmaa māik'aapa chi chupiria beerāmaa. Pia jarateepari tachi p'anapataadamerā Ak'ōrepa k'inia bik'a. Maperā taipa iidi k'inia p'ani: ¿Pia bik'ā tachia impuesto p'aadait'ee Cesarmaa? ¿P'aadaipia bik'ā irua jara bik'a wa p'aadaik'araa bi?

¹⁵ Mamīda Jesupa k'awaji āchia Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata mīda, wāara ijāadak'aa. Maperā māgaji:

—¿Sāap'eda mi k'ūra k'inia p'anima? aji. Denario p'arat'a tau anéeti mia ak'iit'ee.

¹⁶ Jesupa p'arat'a tau ak'ik'āri, iidiji:

—¿K'ai k'īrata nade bi, māik'aapa k'ai t'īta p'ā bima? aji.

P'anaujida:

—César k'īra māik'aapa ichi t'īta p'ā bida ajida.

¹⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa téeti Tachi Ak'ōremaa irua iidipari.

Iru pedee ūridak'āri, ak'itrua para beeji.

Iididap'edaa piudap'edaarā chok'ai p'irabaipatade

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Māpai saduceorā ūk'uru wājida Jesumaa ne-inaa iidide iru k'ūradaid'ee. Māirāpa jarateepata piudap'edaarā chok'ai p'irabaidak'aa. Maperā iidijida:

¹⁹ —Tachi Jarateepari, Moisepa nāga p'ā bēiji tachi-it'ee: Eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ipemapa iru wēra atai pia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ipema piuda k'ap'ia pari. ²⁰ Mapa ¿pia k'āata k'īsia bi nāgide? Ipemaarā siete p'anajida. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji.

²¹ Māpai araarepema ipema miak'āiji ma p'ētrāa ome. Mamīda ichiaba warra wēe piuji. Ichiaba māga p'asaji chi araarepema ipemaarā ome. ²² Jōmaweda miak'āijida mīda ma wēra ome, warra ooda-e paji. Maap'eda ichiaba ma wēra piuji. ²³ Māpai wāara pirā piudap'edaarā chok'ai p'irabaipata, waya chok'ai p'aneeruta ewate, ¿k'ai wēra pait'eema ajida, jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

²⁴ Jesupa p'anauji:

—Ak'ōre Ūraa pia k'awada-e p'anadairā, parāpa awara k'īsia iru p'ani. Ichiaba k'awada-e Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda oopari. ²⁵ Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, imik'īraarā wēraarā ome waa miak'āida-e pait'ee. Angeleerā ichi truede p'anirāk'api p'anadait'ee. ²⁶ Ma awara parāpa k'achia k'īsia p'anapata jaradak'āri piudap'edaarā chok'ai p'irabaidak'aa. ¿Waide parāpa Ak'ōre Ūraade pia k'īsiada-e p'anik'ā? Abraham, Isaac māik'aapa Jacob jai-idaajida mīda, Tachi Ak'ōrepa maaji Moisemaa pak'uru jep'eda urua jira bideepa t'ipitauk'a:

'Mi pi chonaarā Ak'ōre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibia.'

(Ex 3.6)

²⁷ Jara-e paji: "Mi āra Ak'ōre paji." Mapa Tachi Ak'ōredeerā jai-idaajida mīda, at'āri chok'ai p'ani. jiru piu beerā Ak'ōre-epi! Ma k'āyaara iru chok'ai beerā Ak'ōrepi. Maperā parāpa ne-inaa awaraata k'īsia p'ani, Tachi Ak'ōrepa jarada k'āyaara.

Tachi Ak'ōre Ūraa waibiara bi

(Mt 22.34-40)

²⁸ Māgá pedee jōni misa, cheji Moisepa p'āda jarateepari. Āchi pedee ūrii beeji. Jesupa apemaarāpa iididap'edaa pia p'anauk'āri, māgí jarateeparipa iidiji:

—Tachi Ak'ōre Ūraa jōmaweda p'ādadepema, ¿chisāgita waibiara bima aji, apemaarā k'āyaara?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōre Ūraa waibiara bide jara bi:

‘Ūrítí Israel pidaarā. Tachi Ak'ōre Waibia apaita bi. Tachi Ak'ōre awara wē-e.

³⁰ Tachi Ak'ōre Waibia wāara k'inia iru baparíiji pichi t'āripa māik'aapa ne-inaa jōmaa k'āyaara iru k'inia iru baparíiji. Ewari chaa k'īsiáji t'āripa irude. T'āri o-īa ooparíiji irua jara bik'a.' (Dt 6.4-5)

³¹ Araare jara bi:

‘Awaraarā k'inia iru baparíiji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.’ (Lv 19.18)

Ak'ōre Ūraa waibiara wē-eda aji, māgí omé jara aupada k'āyaara.

³² Māpai Moisepa p'āda jarateeparipa māgaji:

—Pia bi, Jesús. Wāarapi pia jara bi:

‘Tachi Ak'ōre Waibia abapai bi. Awaraa wē-e iruk'a. ³³ Tachi Ak'ōre wāara k'inia iru baipia bi t'āripa. Iru k'inia iru baipia bi ne-inaa jōma iru bi k'āyaara. Ewari chaa k'īsiaipia bi t'āripa irude māik'aapa irua jara bik'a oopia bi t'āri o-īa.’ (Dt 6.4-5)

‘Ichiaba awaraarā k'inia iru baparíiji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.’ (Lv 19.18)

Māgata oodaipia bi awaraa ne-inaa oodai k'āyaara; net'atau bida altarde wa ne-animal peeda altarde paadai k'āyaara Ak'ōre-it'ee.

³⁴ Māgá Moisepa p'āda jarateeparipa pia p'anauru ūrik'āri, Jesupa maaji:

—Pia Ak'ōre Ūraade ewaa ijāa wāda aji, Ak'ōrepa k'inia bik'a ichi jua ek'ari o-īa nipamerā iru ode.

Maadamāiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

Tachi K'aripapari waibiara bi Rey David k'āyaara

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Jesupa jarateemaa bide Ak'ōre te waibia āuk'idaa, iidiji:

—¿K'āata jara k'inia p'ani Moisepa p'āda jarateepataarāpa jaradak'āri Mesias David ēreerādeepa uchiat'ee? ¿David poro waibiara bi-ek'ā, iru ēreerādeepa uchiat'ee bi k'āyaara? ³⁶ ¡Pia k'īsiati! Tachi Ak'ōre Jaurepa p'āpiji Rey David ēreerādeepa uchiat'ee badade:

‘Tachi Ak'ōrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pí mi ome auk'a waibia bairā, su-ak'i beepāde aji, mi juaraare, mia pí k'īra unuamaa iru p'anapataarā p'oyaarū misa.”’ (Sal 110.1)

³⁷ Davidpa ichi ēreerādeepa uchiat'ee bīmaa t'ījaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k'awada-ek'ā aji, Mesias waibiara bi chonaarāwedapema Rey David k'āyaara?

Eperāarā chok'ara mama p'anadap'edaarāpa Jesús pedee ūridak'āri, o-īadachida.

Jesupa jarada k'īrak'aupai Moisepa p'āda jarateepataarā ome

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesupa jaratee bi misa, māgaji:

—K'īrak'aupai p'anapataadai Moisepa p'āda jarateepataarāk'a. Āchi audua p'anadairā, p'aru teesoo jīi awaa p'anapata māik'aapa k'inia p'anapata jōmaarāpa āchīmaa saludaadamerā plaza bee chaa, tachi poro waibiarā ome oopatak'a. ³⁹ Ichiaba su-ak'i p'aneepata su-ak'i beepari pipiara bide Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa nek'odak'āri, chi su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. ⁴⁰ Ma awara, p'ētrāa chupiria beerā te jāri atapata māik'aapa seewata taarā it'aa t'īpata eperāarā k'īrapite. Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia āchi audupiarā miapiit'ee.

P'ētrāa chupiria k'īripa p'arat'a tau teeda Tachi Ak'ōremaa

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Ewari aba Jesús su-ak'i baji primisia p'arat'a p'epata k'ait'a, ak'ima eperāarāpa eda ata bidak'āri. P'arat'ara beerāpa waibia ata bi chepachida. ⁴² Māga nide p'ētrāa chupiria k'iri pacheji. Ata bi cheji p'arat'a tau omé cobredee. Māgi p'arat'a tau mak'iaara ipia-e paji. ⁴³ Māga unuk'āri, Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa maaji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōre k'irapite na p'ētrāapa primisia waibia teejida aji, apemaarā k'āyaara. ⁴⁴ Jōmaarāpa tee p'ani āchi p'arat'a waibia iru p'anadap'edaadepema beeda. Jōdee na p'ētrāa, chupiria k'iri mīda, ichia iru k'erada jōmaweda teeji Tachi Ak'ōremaa. Teejida aji, chi p'arat'a iru bada paara chik'o netoit'ee.

13

Jesupa jarada Tachi Ak'ōre te waibia t'eedariit'ee (Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesús uchiak'āri Tachi Ak'ōre te waibiadeepa chi k'ōp'āyoorā ome, abaapa maaji:

—jTachi Jarateepari, ak'iji, acha bi māu ta-pia p'ani māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibia pi-ia oo k'obi!

² Jesupa maaji:

—Wāara, acha p'ani te pi-ia p'ani. Mamīda ewari cherude māu apida bee-e pait'ee awaraa māu ĩri. Na jōmaweda t'eeek'oo chedait'ee.

Na p'ek'au eujā jōi naaweda, eperāarā miadait'ee (Mt 24.3-14; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ T'ēpai wājida Olivo Eedee; Ak'ōre te waibia k'irapite beepari. Jesús ituaba su-ak'i beek'āri, Pedro, Santiago, Juan māik'aapa Andrés iru k'ait'a wājida māik'aapa iidiijida:

⁴ —¿Sāapai p'asait'ee pia jarada Ak'ōre te waibiade? ¿Sāga taipa k'awadayama ajida, ma ewari k'ait'a pak'āri p'asait'ee pia jaradak'a?

⁵ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatāati apidaamaa k'ūrapiamapa. ⁶ Mi jāk'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mita Ak'ōre Warra, Tachi Ak'ōrepa pēida.” Māga jara p'anipa eperāarā chok'ara k'ūradait'ee.

⁷ Parāpa ūridak'āri nama māik'aapa awara āi jura chōo jōni, p'eranaati. Ichita māga p'asait'ee. Mamīda at'āri na p'ek'au eujā jō-e pait'ee. ⁸ Ai naaweda eperāarā awaraarā ome chōodait'ee. Jarra oodait'ee māik'aapa awērachai wāyaapariit'ee eujā awara-awaraade. Mamīda māga p'asak'āri, ewapai na p'ek'au eujādepemaarā miamaa p'aneadait'ee.

⁹ jTauk'a nipapatāati! Mi k'ira unuamaa iru p'anapataarāpa parā atap'idait'ee judiorā poroorāmaa, mide ijāapata k'aurepa. P'ua oodait'ee Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Ateedait'ee āchi poro waibiarāmaa māik'aapa āchi reyrāmaa. Māirā k'irapite parāpa jaradai Tachi Ak'ōrepa ooda parā-it'ee mi k'ap'ia pari. ¹⁰ Mamīda na eujā jōi naaweda, Ak'ōrepa ooda eperāarā k'aripait'ee ichita nepiridait'ee eperāarāmaa awara āi t'imí na eujāde. ¹¹ Mi k'ira unuamaa iru p'anapataarāpa parā charraarā k'irapite ateedak'āri, k'ĭsianāati k'āata jaradai. Maapai jarapatāati Ak'ōrepa jarapi bik'a. Ak'ōre Jarupeta k'awapipariit'ee k'āata jaradai.

¹² Maapai ipemaarāpa peepidait'ee āchi ipemaarā. Ak'ōreerāpa peep'idait'ee āchi warrarā. Ichiaba warrarā k'īraudaridait'ee āchi ak'ōreerā ome peepirutamaa. ¹³ Jōmaarāpa parā k'ira unuamaa iru p'anapataadait'ee mide

ijāapata k'aurepa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'aripait'ee atuanaadamerā k'īra jīp'a nipapataarā Ak'ōre ode jai-idaarutamaa.

Ak'ōre ewari waibia ewate jarada
(Mt 24.15-28; Lc 21.20-24)

14 —Ewari cherude abaapa ne-inaa audū k'achia ooit'ee Tachi Ak'ōre te waibia edupiara bi cuartode ichi baik'araa bimāi. Māgī Tachi Ak'ōrepa yiarāa iru bapari, k'īra unuamaa iru bairā. Māga unudak'āri, Judea eujāde p'anīrā p'īra mirudaipia bi ee nok'odee. (Acha bi pedee p'āda leerupa pia k'awaipia bi, miapiamaapa.) 15 Maapai eperā ichi terrazade bi pirā, teedaa t'ūk'araa bi ichi ne-inaa p'e atade. 16 Eperā ne-uu k'āide ni pirā, teedaa cheik'araa bi ichi p'aru atade pida. Aramata wāipia bi. 17 ¡Aai, maapai chupiria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa-e pirā warra chak'eerā jude iru bee! 18 Māga wāyaa naaweda, chupiria iiditi Tachi Ak'ōremaa ma ewari p'asapinaamerā k'oijara nībide. 19 Māgī ewate jōmaarāta chupiria mia jōnadait'ee. Ak'ōrepa na eujā oodak'āriipa māga ook'aa paji, ma awara t'ēpai waa māga oo-e pait'ee. 20 Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'īsiat'ee: “Mia eperāarā taarā miapi-e pait'ee.” Māga pada paara, eperā apida bee-e pak'aji. Ak'ōrepa audū chaaree miapi-e pait'ee ichia jirit'eradaarā k'īnia p'e iru bapari perā.

21 Maapai apidaapa parāmaa jararuta pirā: “¡Pichá, ak'īti! ¡Nama bi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida!” maa-e pirā jararuta pirā: “¡Ara bita Cristo!” ijāanāati. 22 Mi jīak'arā māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'arā chok'ara chedait'ee. Mamīda māirāpa jara p'ani ijāanāati, jīp'a seewa-idaa bee perā. Ne-inaa k'īra t'ādo eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo p'anipa eperāarā k'ūradaidait'ee, perā Tachi Ak'ōrepa jirit'eradaarā k'ūrurutamaa.

23 Jesupa ichi ome nipapataarāmaa waya maaji:

—¡Tauk'a p'anapatāati! Mia māga jaraji parāpa k'awaadamerā māga p'asai naaweda.

Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri
(Mt 24.29-31; Lc 21.25-28)

24 —Ichiaba maapai mia p'anadap'eda, 'Ak'ōrejīru p'āriudariit'ee; atane waa īdaa-e pait'ee 25 māik'aapa lucero baaik'oodaridait'ee pajādeepa. Tachi Ak'ōrepa pajā wērepiit'ee.' (Is 13.10)

26 Māpai eperāarāpa unudait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jōmaarā k'āyāara waibiara bi, k'īra wāree cheru jjararade. 27 Pēit'ee mi angeleerā Ak'ōre truadeepa mia jirit'eradaarā chip'e atadamerā, jōmaweda āchi p'anapatamāiipa. T'imī bee jida na p'ek'au eujāde, p'e atanadait'ee.

Higuerade jarateeda
(Mt 24.32-35; Lc 21.29-33)

28 —K'īsiati higuera bīiride. Higuera k'īru t'u-k'ua uchua nībeek'āri māik'aapa ewaa t'ono nībeek'āri, k'awaapata eujā wāsia wā. 29 Māga pik'a mia et'ewa jaradak'a unudak'āri, k'awa p'ani taarā-e mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheru. 30 Mia wāarata jararu. ĩrapemaarā piudai naaweda, ma ne-inaa jōmaweda p'asait'ee. 31 Ewari cherude pajā na p'ek'au eujā ome jōdait'ee. Mamīda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

K'awada-e sāapai pait'ee Ak'ōre ewari waibia ewate
(Mt 24.36-44; Lc 17.26-30)

³² —Eperā apidaapa k'awada-e p'ani Eperā Ak'ōre Truadepema cheit'ee ewate, chi hora jida. It'aripema angeleerāpa pida k'awada-e p'ani; mia ichiaba k'awa-e, Tachi Ak'ōre Warra mīda. Mi Ak'ōrepapaita k'awa bi.

³³ 'Maperā tauk'a p'anapatáati, parāpa k'awada-e p'anadairā sāapai mi waya na eujādee cheit'ee.

Mimiapari pia

(Mt 24.45-51; Lc 12.41-48)

³⁴ —Oopatáati te chiparipa oodak'a. Māgí tedeepa awara āyaa wāi naaweda, ichi mimiapataarāmaa jara bēiji te pia ak'idamerā. Āchi chaachaa mimia teeji māik'aapa chi te t'ūpata ak'iparimaa ūraaji tauk'a bamerā. ³⁵ Chi mimiapataarāpa k'awada-e sāapaita chi te chipari waya cheit'ee ichi temaa. Māga pik'a bi parā ome. Tauk'a p'anapatáati k'awada-e p'anadairā sāapai pāchi Chipari Waibia waya cheit'ee. Chei p'āriupodopa, esapite, et'erre k'arik'āri, maa-e pirā tap'edapodopa. ¡Parāpa k'awada-epi! ³⁶ Tachi Ak'ōre mimiapataarā, k'irak'aupai k'awada-e p'anadairā pariatua mimia p'ani pirā, k'īra nejasia p'anadait'ee Tachi Chipari Waibia chek'āri. ³⁷ Mia parāmaa ūraada, auk'a jōmaarāmaa jararu: ¡Tauk'a p'anapatáati!

14

Jesús jita atadait'ee pedeetedap'edaa

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ K'āima omé falta baji Pascua fiesta pait'ee. Māgí fiestade pan lewadura wēe k'opata. P'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome jiripachida sāga Jesús k'urat'aadait'ee. Māgá jita atadait'ee paji māik'aapa peepit'aadait'ee paji. ² Mamīda ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa maapachida:

—Fiestade ooda-eda ajida, eperāarā k'īrau para beepiamaapa tachi ome.

Mariapa Jesús poro ĩri k'era weeda

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Jesús Betania p'uurude bak'āri, Simón, chi leprapa k'ayaa bada apatap'edaa tede baji. Jesús su-ak'i beep'eda, nek'omaa baji. Māga nide wēra pacheji. Ateeji chok'o chak'ek'a māu pi-ia alabastrodee ooda. Māgí ipuru baji k'era ĩpia nardodee oodapa. Chok'o t'ap'a ewa ataji māik'aapa weeji Jesús poro ĩri. ⁴ Ūk'uru arii p'anadap'edaarā k'īraudachida māik'aapa pedee para beepi āchi pitapai:

—¿Sāap'eda jā k'era ichi k'inia weejima? ajida. ⁵ Jā wērapa netot'aada paara, trescientos denarios iru bak'aji chupiria beerā k'aripait'ee.

Mapa ma wēra ĩriapachida. ⁶ Mamīda Jesupa māgaji āchimaa:

—Ita-aria bīti; ¿K'āare-it'ee ik'achia jara jōnima? Irua ooda pia bīpi.

⁷ Chupiria beerā nama p'anapata parā t'āide ewari chaa. Āchi k'aripa k'inia p'ani pirā, chupiria k'awaadaai māik'aapa āchimaa ne-inaa pia oodai. Mamīda mi parā ome ichita ba-e pait'ee. Na ewari parāpa waa mi unuda-e pait'ee.

⁸ Na wērapa ooji ichia p'oyarutapai mi-it'ee; mi p'urut'aaji k'erapa mi k'ap'ia ĩadai naaweda. ⁹ Mia wāarata jararu. Mia ooda eperāarā k'aripait'ee, māga jarateepata chaa na p'ek'au eujāde, ichiaba nepiripataadait'ee na wērapa ooda mi-it'ee. Māgá iru ichita k'īrāpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Judas Iscariote, Jesús k'öp'äyoorã docedepema aba, wãji p'aareerã poroorãmaa. Jaraji ichia ächi k'aripait'ee Jesús jitadamerã. ¹¹ Mãga ùridak'ãri, o-ïadachida mãik'aapa pedeejida p'arat'a teedait'ee Judamaa. Mãpai Judapa jirimaabeeji sãga Jesús ächimaajitapiit'ee.

Pascua fiestadepema chik'o k'odap'edaa
(Mt 26.17-30; Lc 22.7-18; Jn 13.1-2, 21-30)

¹² Perã Pascua fiesta ewari pait'ee baji. Ma fiestade oveja chak'e peepata mãik'aapa pan levadura wêe k'opata. Fiesta pai naaweda Jesús k'öp'äyoorãpa iidijida irumaa:

—¿Sãma k'oit'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o tai ome? Mama taipa ne-inaa oodait'ee nek'odai naaweda.

¹³ Mãpai Jesupa pëiji chi k'öp'äyoorã omé:

—Wãti p'uurudee. Mama ununadait'ee eperã pania chok'ode ateeru. T'êe wãti. ¹⁴ Teedaa wãk'ãri, chi te chiparimaa jarãti: “Tachi Jarateeparipa iidi pëiji: ‘¿Chisãgí cuartode Pascua chik'o k'oit'ee michi k'öp'äyoorã ome?’ ”

¹⁵ Irua ak'ipiiit'ee it'ipema pisode cuarto waibia pia oo bi. Mama ne-inaa jõma ooti tachi nek'odait'ee.

¹⁶ Chi k'öp'äyoorã wãjida p'uurudee. Jõmaweda ununajida Jesupa jaradak'a mãik'aapa mama ne-inaa jõma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

¹⁷ P'ãriupodopa Jesús pacheji chi k'öp'äyoorã doce ome. ¹⁸ Mesade nek'omaa p'anide, Jesupa mägaji:

—Mia wãarata jararu. Mia k'awa bi parãdepema abaapa mi traicionaait'ee. Iru mi ome nama nek'omaa bi.

¹⁹ Mãpai chi k'öp'äyoorã k'ïra pia-ee para beji mãik'aapa aba-abaa iidijida Jesumaa:

—¿Mik'ã? apachida.

²⁰ Mãpai Jesupa p'anauji:

—Parã docedepema aba mi ome auk'a p'arat'ude pan sã atarupata mi traicionaait'ee. ²¹ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. Mamïda, jaai, Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëiit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'aji mägí t'o-e pada paara.

Pan k'opata vino ome Jesús k'irãpadait'ee
(Mt 26.26-30; Lc 22.19-20; 1 Co 11.23-26)

²² Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji mãik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'orat'aaji mãik'aapa chi k'öp'äyoorãmaa teeji. Mãpai mägaji:

—Jitãti mãik'aapa k'óti. Nãgí pan mi k'ap'ia.

²³ Maap'eda mägã ooji ma vino ome. It'aa t'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'õremaa mãik'aapa chi k'öp'äyoorãmaa teeji. Jõmaarãpa aïdepema vino tojida.

²⁴ Mãpai mägaji:

—Nãgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perã mi piuk'ãri chok'araarã pari. Tachi Ak'õrepa nãgí ùraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wëpapiit'ee eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia oopata mãik'aapa michideerã papiit'ee. ²⁵ Mia wãarata jararu. Vino waa to-e pait'eeda aji, parã ome it'aripemã vino torumaa Tachi Ak'õre truade.

²⁶ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdadepema k'ari k'aridap'eda, Olivo Eedee wãjida.

Jesupa jarada Pedropa iru k'awa-e bida ait'ee
(Mt 26.31-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁷ Mama Jesupa māgaji:

—Parā jōmaweda ijāadaamaa p'anedait'ee māik'aapa mi ituaba atabēidait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide jara bik'a:
'Mia oveja ak'ipari peepiit'ee māik'aapa chi ovejaarā jīchoodaridait'ee.' (Zac 13.7)

²⁸ Mamīda mi chok'ai p'irabaik'āri, Galilea eujādee wāit'ee parā naa.

²⁹ Māpai Pedropa māgaji:

—Apemaarāpa pi atabēiruta pijida, mia pi atabēi-eda aji.

³⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Idi p'ārik'ua et'erre k'arida omé k'arii naaweda, jarada ōpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

³¹ Mamīda Pedropa waapiara māgapachi:

—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara-eda aji.
Apemaarāpa ichiaba māga jarapachida.

Jesús it'aa t'ida Getsemanide
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Maap'eda wājida Getsemaní ne-uu eujā apatap'edaamaa. Mama panadak'āri, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Nama su-ak'i p'anéeti mi it'aa t'inaru misa.

³³ Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Jesús k'Ōsia paraa nībeeji t'āri p'uapa. ³⁴ Mapa māgaji āchima:

—Mi piut'ee pik'a nībi t'āri p'uapa. Nama p'anéeti, k'āida-ee.

³⁵ Māpai Jesús waawipai wāp'eda, bedabaiji tau biiri eujāde t'ōbairumaa māik'aapa Ak'ōremaa chupiria iidiji k'inia bi pīrā, iru māgī miapi p'asapinaamerā. ³⁶ It'aa t'iji:

—*Abbá*, Mi Ak'ōre, pia jōma p'oyaapari. K'aripāji na miat'ee bideepa. Mamīda oonāaji mia k'inia bik'a. Jīp'a pia k'inia bīk'ata óoji.

³⁷ Maap'eda, ak'i chek'āri, chi k'ōp'āyoorā k'āi jōnita unu cheji. Māpai māgaji Simón Pedromaa:

—Simón, ¿k'āi nībik'ā? aji. ¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada-ek'ā k'āida-ee? ³⁸ Chok'ai p'anāti māik'aapa it'aa t'iti p'ek'au k'achiade baapiamaapa. Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a t'āri pa o k'inia p'ani. Mamīda pāchi k'ap'ia pa chooda-e p'ani.

³⁹ Waya wāji it'aa t'ide naaweda oodak'a:

—K'aripāji na miat'ee bideepa. Mamīda oonāaji mia k'inia bik'a; jīp'a pia oo k'inia bīk'ata oopāde aji.

⁴⁰ Waya chek'āri, naa unu chedak'a unu cheji; k'āi jōni tap'ok'eepa. Irīmadap'eda, k'īup'ee p'anapachida, k'awada-e pada perā k'āata jarada.

⁴¹ It'aa t'ida ōpeemaa waya chek'āri, Jesupa māgaji:

—¿At'āri k'āi jōnik'ā? Jāgapai. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperā Ak'ōre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarā juade. ⁴² Eperā mi traicionaait'ee bi k'ait'a cheru. jP'irabāiti māik'aapa wādāma apemaarāmaa!

Jesús jita atadap'edaa
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesús at'āri pedeemaa bide ichi k'ōp'āyo Judas pacheji eperāarā chok'ara ome. Espada pak'uru ome anipajida. P'aareerā poroorāpa, Moisepa p'āda jarateepataarāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa ma eperāarā pēijida āchi

pari. ⁴⁴ K'awaadamerã chisãgita Jesús, panadai naaweda, Judapa jaraji mãirãmaa:

—Chi mia k'ŕa íruta saludaak'ãri, mãgita pia jita atadapãde aji, mãik'aapa atadaridapãde aji.

⁴⁵ Mapa pachedak'ãri Jesumãi, Judas pedee cheji:

—i Tachi Jarateepari!

Mãga jarap'eda, k'ŕa ít'aaji. ⁴⁶ Mãpai Jesús jita atajida mãik'aapa ateejida.

⁴⁷ Mamĩda eperã Jesús k'ait'a badapa ichi espada êt'a atap'eda, p'aareerã poro waibia mimiapari k'ĩri orp'et'aaji. ⁴⁸ Mãpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarãmaa:

—¿Sãap'eda parã chejidama aji, espada ome mãik'aapa pak'uru ome mi jita atade eperã nechiyaa bi jita atapatak'a? ⁴⁹ Ewari chaa mi Tachi Ak'õre te waibiade bapari iru pedee jarateemaa. Maapai mi jitada-e paji. Mamĩda nãga p'asaru Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a.

⁵⁰ Jesupa mãga jaramaa bide, jõmaweda chi k'õp'ãyoorãpa atabëjida mãik'aapa miruk'oodachida. ⁵¹ Mamĩda k'ũtrãa aba Jesús t'êe nipaji. Chi k'ap'ia pira baji sabanapa, ãk'adaa nipada perã. Judas ome nipadap'edaarãpa ma k'ũtrãa jita atajida. ⁵² Mamĩda, waaweepa sabana k'emat'aaji mãik'aapa ãk'adaa p'ira uchiadachi.

Jesús Junta Suprema k'ŕapite bada

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Mãpai ãchia Jesús ateejida Caifás temaa. Ichi p'aareerã poro waibia paji. Mama ichiaba see nĩbaji p'aareerã poroorã, judiorã poro waibiarã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã. ⁵⁴ Pedro t'imĩpapai t'êe wãk'ãti wãji. Mãgã wãpa Caifás te t'iak'au badamaãrĩ edũ t'ũji. Mama t'ipitau ik'aawa su-ak'i beeji k'ara p'aait'ee Ak'õre te jãpataarĩ ome.

⁵⁵ P'aareerã poroorãpa jõmaweda Junta Supremadepemaarã ome testigo jiri p'anapachida. Mãgã Jesús peepit'aadait'ee. Mamĩda maarepida unuda-e paji imiateedait'ee, ⁵⁶ ma eperãarã chok'araarãpa wãara jaradak'aa pada perã mãik'aapa auk'a pedeedak'aa pada perã. ⁵⁷ Ũk'uru chi poroorã k'ŕapite p'irabaijida mãik'aapa seewa jarajida:

⁵⁸ —Taipa ũrijida irua jararu: “Chonaarãweda eperãarãpa Tachi Ak'õre te waibia ojoida. Mia mãgĩ te t'et'aap'eda, k'ãima õpeemaa waya oo atai. Mamĩda eperãarãpa oopatak'a oo-e pait'eeda” aji.

⁵⁹ Mãga jarajida mĩda, at'ãri auk'a pia pedeeda-e paji tachi judiorã ũraade jara bik'a.

⁶⁰ Mãga ũrik'ãri, p'aareerã poro waibia Caifás bainĩ beeji jõmaarã k'ŕapite mãik'aapa iidiji Jesumaa:

—¿Wãarak'a aji, pi k'ŕapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ã? aji.

⁶¹ Mamĩda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'ũp'ee beeji.

Waya mãgaji:

¿Pik'ã Mesías, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã? ¿Pik'ã aji, Tachi Ak'õre Waibia Warra?

⁶² Jesupa p'anauji:

—Mida aji. Parãpa mi unudait'ee Ak'õre Waibia juaraare su-ak'i bi. Ichiaba mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri, unudait'ee jãrarade cheru.

⁶³ Mãpai Caifapa ichi p'aru jêt'aaji t'ãri k'achiapa mãik'aapa mãgaji:

—¿K'ãare-it'ee waa jiridaima eperãarãpa jaradamerã ichia ooda? ⁶⁴ ¿Parãpa ùrijida-ek'ã ichia pedee k'achia jarada Tachi Ak'õre ãpíte? ¿K'ãata k'Ìsia p'anima? aji.

Jõma auk'a bia para beejí:

—Ichia jarada k'aurepa piupia bida ajida.

⁶⁵ Ùk'uru arii p'anadap'edaarãpa Jesumaa idujida mãik'aapa tau p'ãrají atadap'eda, sîjida. Mãga oo jõnide mågajida:

—¿Pi wãara Tachi Ak'õre Warra pírã, jarapáde aji, k'aipata pi sîji!

Ichiaba Ak'õre te jãapataarãpa k'Ìramaa sîpachida.

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Mãimisa Pedro tuda baji te ãuk'idaa. Mãga nide Caifás mimiapari awëra irumaa cheji. ⁶⁷ Ma wërapa Pedro unuk'ãri k'ara p'aimaa bi t'ipítau ik'aawa, pi-ia ak'iji mãik'aapa mågaji:

—Pi auk'a nipajida aji, jã eperã Jesús Nazaretdepema ome.

⁶⁸ Mamída Pedropa meraji:

—¿Seewa! Mia iru k'awa-e bi. Ichiaba k'awa-e bida aji, pia k'ãaredeta pedee bi.

Maap'eda mamãik'aapa uchijai chi cercao edú t'Ûpatamaa. Mãga nide et'erre k'ariji. ⁶⁹ Ma wërapa waya unu atak'ãri, mågaji arii p'anadap'edaarãmaa:

—Pichá, jãgí Jesús k'õp'ãyo.

⁷⁰ Mamída Pedropa waya meraji. Taarã-e nide chi arii p'anadap'edaarãpa waya mågajida:

—Wãara, pi ãchi k'õp'ãyo. Ma awara, pi Galilea eujãdepemak'a pedee bida ajida.

⁷¹ Mãpai Pedropa jurajaji:

—¿Seewa! ¿K'awa-e bi parãpa jara p'ani eperã! Mia seewa jaramaa bi pírã, Tachi Ak'õrepa mi miapiipia bida aji.

⁷² Aramata et'erre waya k'ariji. Mãpai Pedropa k'irãpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'arida omé k'arií naaweda, pia jarada õpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” Mãga k'Ìsiap'eda, Pedro jëedachi t'ãri p'uapa.

15

Jesús Pilato k'Ûrapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Tap'eda weda p'aareerã poroorã, judiorã poro waibiarã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã, mãgí Junta Supremadepemaarã chip'edaidap'eda, pedeteejida k'awaadait'ee k'ãata odait'ee Jesús ome. Jesús jua jí atapi-dap'eda, teenajida Pilato temaa. Ichi Romadepemaarã poro waibia paji.

² Pilatopa iidjiji Jesumaa:

—¿Pik'ã aji, Judiorã Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

³ P'aareerã poroorãpa audupai imiatee jõnadap'edaa perã, ⁴ Pilatopa waya iidjiji:

—¿Maarepida p'anau-ek'ã aji, imiatee jõnita?

⁵ Mamída Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'ãata ooit'ee.

Pilatopa Jesús peepida

(Mt 27.15-26; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

⁶ Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena pëipachi, eperëaräpa iidirutata. ⁷ Eperä t'ijarapatap'edaa Barrabás carcelde baji awaraa k'öp'äyoorä ome, Roma pidaarä juadeepa uchia k'iniapa chïara pee p'anadap'edaa perä. ⁸ Eperëaräpa iidinadak'äri Pilatoma preso k'ena pëimerä ichia ooparik'a, ⁹ irua p'anauji:

—¿K'inia p'anik'ã aji, mia Judiorä Rey apata k'ena pëimerä?

¹⁰ Mäga iidiji k'awa bada perä judiorä p'aareerä porooräpa Jesús k'ïra unuamaa iru p'anadap'edaa. ¹¹ Mamïda p'aareerä porooräpa eperëarämaa jarajida iididamerä Pilatopa Barrabata k'ena pëipimerä. ¹² Mapa Pilatopa iidiji:

—¿Säga oopi k'inia p'anima aji, paräpa Judiorä Reyda a p'ani ome?

¹³ Mäpai biajida:

—¡Kurusode peepit'áaji!

¹⁴ Pilatopa mägaji:

—¿K'ãare k'achiata oojima? aji.

Mamïda waya eperëaräpa biajida:

—¡Kurusode peepit'áaji!

¹⁵ Pilato pia bee k'inia bada perä eperëarä ome, Barrabata k'ena pëiji. Jesús soopa wipip'eda, pëiji kurusode baijira bidamerä piurumaa.

Soldaoräpa Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mt 27.27-31; Jn 19.2-3)

¹⁶ Soldaoräpa Jesús ateejida Pilato palaciode, t'ijarapatap'edaa *pretorio*. Mama tuda soldaorä chok'araara seedachida. ¹⁷ Oo iru p'anapachida. Rey p'aruk'a p'oree k'ïra p'äimap'äimaa jï bidap'eda, poro jïra pak'uru jua ne-ïri-idaa bidee oojida mäik'aapa jï bijida. ¹⁸ Maap'eda bia ëipachida:

—¡Ak'iti Judiorä Rey!

¹⁹ Poromaa wipachida pak'urupa. Idupachida mäik'aapa bedabaidaipachida iru k'ïrapite it'aa t'ï pik'adait'ee. ²⁰ Mägá oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ërat'aajida mäik'aapa ichi p'aru waya jï bijida. Maap'eda ateejida kurusode baijira bidait'ee.

Cirene p'uurudepemamaa Jesús kuruso ateepidap'edaa

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Uchia wädak'äri Jerusalendeepa, unujida eperä Cirene p'uurudepema t'ijarapatap'edaa Simón. Ewaa p'uurude panaji. Mägí eperä Alejandro mäik'aapa Rufo ak'öre paji. Simón ik'aawa wäyaa wädak'äri, soldaoräpa kuruso ateejijida Jesús pari.

Jesús kurusode baijira bidap'edaa

²² Jesús ateejida *Gólgota* apatap'edaamaa. (Gólgota jara k'inia bi: “Tachi Poro Biiri”.) ²³ Maap'eda teejida vino mirra ome p'oirada, mamïda Jesupa to-e paji. ²⁴ Mäpai soldaoräpa Jesús jua mäik'aapa chi biiri merap'ejida mäik'aapa kurusode baijira bijida piumerä. Mägïräpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee.

²⁵ Mäga oojida tap'eweda, las nueve. ²⁶ Soldaopa iru poro it'aik'a eere kurusode letrero merap'ejí, jarait'ee k'ãare-it'ee kurusode baijira bijida piumerä. P'ã baji: JUDIORÄ REY. ²⁷ Mama ichiaba nechiapataarä omé kurusode baijira

bijida, aba Jesús juaraare, chi apema juabi eere. ²⁸ [Māga p'asaji Tachi Ak'ōre Ūraa jaraparipa p'ādak'a chonaarāweda: 'Iru p'ek'au k'achia oopataarā ome auk'a ata bijida.'] (Is 53.12)

²⁹ Chi arii wāyaa wā nipadap'edaarāpa irumaa ik'achia jarajida. Āchi poro p'irap'iraa māgapachida:

—ĵAai, pia Tachi Ak'ōre te waibia jōmaweda t'eet'aait'ee paji māik'aapa waya oo atait'ee paji ewari ōpeemaa! ³⁰ Pia jarada wāara pirā, ijāmāik'aapa irabāiji piunaamerā!

³¹ Ichiaba māgá oo iru p'anapachida p'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome:

—ĵAwaraarā k'aripajida ajida. Mamīda ichi itu nadeepa p'oyaa uchiae!

³² ĵAk'iti! ĵĴāgí Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā, Israel pidaarā Rey poro waibia k'ā? ĵĴāmāik'aapa irabāiji iraweda tai k'īrapite! Māga ooru pirā, taipa ichiaba pide ijāadait'eepi.

Kurusode iru ik'aawa baijira p'anadap'edaarāpa ichiaba irumaa ik'achia jarapachida.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Imat'ipa ak'ōrejīru k'iat'idachi. Na eujā jōma p'āriudachi las tres parumaa.

³⁴ Ma hora Jesupa golpe biaji:

—'Eloí, Eloí, ĵlemá sabactani?' (Ma pedee jara k'inia bi: 'Mi Ak'ōre, Mi Ak'ōre, ĵK'āare-it'ee mi atabēijima?') (Sal 22.1)

³⁵ Ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa ūridak'āri, maajida:

—ĵŪriti! Elías, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari t'īmaa bida ajida.

³⁶ Eperā p'ira wāji māik'aapa esponjak'a p'ēesap'eesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'īde jōi bīp'eda, Jesús it'aimāi t'ī atanaji sōmerā, opisia bi ĵiak'aapa māik'aapa maaji:

—Ĵrā, ichiak'au bīdait'ee. Unu k'inia p'anī Elías cheru pirā ichi irabai atade.

³⁷ Mamīda Jesús golpe biaji māik'aapa jai-idaaji. ³⁸ Māimisa Jerusalende Tachi Ak'ōre te waibiae chi edupīara bi cuarto t'īupatamāi p'aru teesoo eebai jira bada esajīak'a jēdachi it'īpa edaa. ³⁹ Jesús k'īrapite ak'ī nībada soldaorā poropa iru māgá piu wā unuk'āri, māgaji:

—ĵWāara, na eperā Tachi Ak'ōre Warra paji!

⁴⁰ T'imīpapai ūk'uru wēraarā p'anadap'edaarāpa ak'ī p'anajida: María Magdalena; María, Santiago (chi t'ēepema) māik'aapa José nawe; ichiaba Salomé. ⁴¹ Jesús Galilea eujāde nipak'āri, ma wēraarāpa iru chi k'ōp'āyoorā ome k'aripa nipapachida. Mama ichiaba wēraarā chok'ara p'anajida iru ome Jerusalendee chedap'edaarā.

Jesús iadap'edaa

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Ma ewate p'āriupodopa jōmaweda ne-inaa aupa jēra bait'ee paji ĵipata ewate pai naaweda. ⁴³ José Arimatea p'uurudepema waawee-ee wāji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide ĵait'ee. Māgí Junta Supremadepema paji māik'aapa apemaarā judiorāpa iru pia ak'īpachida. Ma awara irua unu k'inia baji Tachi K'aripaparipa ichita eperāarā pia ak'īpari. ⁴⁴ Pilatopa Jesús piuda k'awaak'āri, p'eraji isapai piuda perā. Mapa soldaorā poro t'ī ataji māik'aapa iidiji:

—ĵWāara piujik'ā? aji.

⁴⁵ Māpai Jesús piu bida ak'āri, Pilatopa teeji iru k'ap'ia Josemaa. ⁴⁶ Māpai Josepa neto ataji p'aru lienzodee māik'aapa Jesús k'ap'ia kurusodeepa irabai atap'eda, aide pira bijī. Maap'eda binaji māu te uria k'oro iru p'anadap'edaade māik'aapa chi t'ai t'ap'a bēiji māu choma bīpa. ⁴⁷ María (José nawe), María Magdalena ome ak'i p'anajida sāma iaruta.

16

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Ĥipata ewate wāyaap'eda, p'ārik'ua María Magdalena, María (Santiago nawe) māik'aapa Salomepa neto atajida k'era Jesús k'ap'iade p'urudait'ee. ² Tomia ewate, tap'eda weda ak'ōrejīru uchiaruta wājida iru k'ap'ia iadap'edaamaa. ³ Pedee wājida:

—¿K'aipa āyaa ata biyama ajida, māu choma chi t'aide jīa bi?

⁴ Mamīda t'imī weda ak'inadak'āri, unujida māu pīradai bi awara āi. ⁵ Māu te uriaade edú t'īudak'āri, ununajida k'ūtrāa su-ak'i bi āchi juaraare. Chi p'aru jī bada t'o-t'oo teesoo baji. Māgí āngel Tachi Ak'ōre truadepema paji. Ma wēraarāpa māga unudak'āri, p'eradachida. ⁶ Mamīda māgipa māgaji:

—P'eranaāti. Parāpa jiri p'ani Jesús Nazaretdepema kurusode baijira bidap'edaa. ¡Iru nama wē-e! ¡Chok'ai p'irabaijipi! Pichá, ak'i chéti iru iadap'edaamāi. ⁷ Wāti jarade Pedromaa ichiaba chi apemaarā k'ōp'āyoorāmaa: “Iru wāit'ee Galilea eujādee parā naa. Mama iru unudait'ee irua jaradak'a.”

⁸ Māpai wēraarā k'īra k'awa-ee pik'adachida p'era jōnadap'edaa perā. P'ira uchijāda Jesús k'ap'ia iadap'edaamāiipa. K'ap'ia wēree jōnajida waaweepa. Mapa maarepida p'oyaa jarada-e paji.

Jesupa María Magdalenamaa chok'ai unupida

(Jn 20.11-18)

⁹ [Tomia ewate Jesús chok'ai p'irabaiji. Naapiara unupiji María Magdalenamaa. Ma wēra naaweda netuara siete merātia baji ichi k'ap'iade. Mamīda Jesupa jōmaweda āyaa uchiapik'ooji. ¹⁰ Jesús unup'eda, María Magdalenapa jaranaji iru ome nipapatap'edaarāmaa. Āra k'īsia paraa jarajēe p'anajida Jesús k'ap'ia-it'ee. ¹¹ Māga nide Mariapa jara cheji:

—¡Mia Jesús chok'ai unujida! aji.

Mamīda ārapa māga ūridak'āri, ijāada-e paji.

Jesupa awaraa k'ōp'āyoorā omeemaa chok'ai unupida

(Lc 24.13-35)

¹² T'ēepai, Jesupa k'īra awara unupiji chi k'ōp'āyoorā omeemaa ode nidade. ¹³ Āchia iru k'awa atadak'āri, aramata āpītee nepīride wājida apemaarāmaa. Mamīda ārapa pida ijāada-e paji.

Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa chok'ai unupida

(Mt 18.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ T'ēepai, Jesupa chok'ai unupiji chi k'ōp'āyoorā oncemaa, nek'omaa p'anide. Iru chok'ai bi pia ijāadak'aa paji k'īri k'isua p'anadap'edaa perā. Ma awara apemaarāpa māga nepīridap'edaa jida ijāada-e paji. Mapa irua ik'īati pedeeji. ¹⁵ Ichiaba jaraji āramaa:

—Wāti na p'ek'au eujā eperāarā paraamaa māik'aapa jaratéeti Tachi Ak'ōre pedee pia mia k'awapida parāmaa. ¹⁶ Apidaapa ma ūraa chiwidide ijāa bi pīrā, poro choopiipia bi k'awapiit'ee mi ome araa bi. Māgá it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. Jōdee mide ijāa-e pīrā, tok'arradee mianait'ee ichia p'ek'au k'achia ooda k'aurepa. ¹⁷ Mide ijāa p'anīrāpa oodak'āri ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa, awaraarāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'ōre āchi ome bi. Mi t'ide netuara uchiapidait'ee; awaraa pedee k'awada-e p'ani mīda, Ak'ōre Jaurepa pedee piit'ee; ¹⁸ taama k'achia jitadait'ee āchi juapa; māik'aapa neera k'achia todait'ee. Mamīda māgee ne-inaapa āchi maarepida k'achia ooda-e pait'ee. Jōdee āchi juapa k'ayaa beerā t'ōbaidak'āri, k'ayaa jipadait'ee.

Jesús Tachi Ak'ōre eujādee wāda

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Tachi Waibia Jesús pedee p'eda chi k'ōp'āyoorā ome, Tachi Ak'ōrepa iru it'aa ateeji ichi eujādee. Mama su-ak'i beejī Ak'ōre juaraare, ijāapataarā poro waibia perā. ²⁰ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa Ak'ōre Ūraa chiwidi o-īa jarateenajida awara āi eperāarā paraamaa. Jesupa ne-inaa pia oopachi āchi k'ap'ia pari. Māgá āchia ne-inaa eperāarāpa oodak'aa oodak'āri, awaraarāpa k'awaajida Jesús ūraa wāara.]

SAN LUCAS San Lucapa Pedee Pia P'ãda

San Lucapa na pedee pia p'ãji. Lucas judio-e paji. Macedonia eujãdepema médico paji. Jesucristopa jirit'erada Pablo k'õp'ãyo paji. Na pedee pia p'ã pêiji chi k'õp'ãyo Teofilomaa, auk'a Jesucristode ijãamerã. K'awapi k'inia baji Jesupa judio-eerã o k'achiadeepa ichiaba k'aripa atapari. Na pedee p'ã naaweda, Lucapa pi-ia ak'iji ne-inaa jõmaweda p'ã bada Jesude. Pèdeepachi Jesús bapata k'awadap'edaarã ome, Jesús nipapata pia nepiri k'inia bada perã. Na p'ãdade audú jara bi chupiria beerãde; it'aa t'ipate; Tachi Ak'õre jaurede; Cristo piuda k'aurepa Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiparide mãik'aapa wëraarã mimiade Tachi Ak'õre-it'ee.

Naapiara Lucapa jara bi ichia k'awaada na pedee pia p'ã naaweda (cap. 1.1-4). Mateopa p'ãda k'ãyaara pedee chok'araara jara bi Jesús t'odade (caps. 1.5-2.52) mãik'aapa Juan Bautistapa jarateedade (cap. 3.1-20). Awaraarãk'a Lucapa jara bi Jesús poro choodate mãik'aapa iru netuara ome unuda (caps. 3.21-4.13); irua jaratee nipada Galilea eujãde (caps. 4.14-9.9) mãik'aapa awaraa eujãde (cap. 9.10-50); iru Judea eujãdee wãda (caps. 9.51-13.21) mãik'aapa irua jarateeda Perea eujãde (caps. 13.22-19.27). Ma jõmaade Lucapa pedee chok'araara jara bi, awaraa pedee pia p'ãdap'edaarã k'ãyaara. T'ëepai jara bi Jesús peedap'edaa (caps. 19.28-23.56); iru chok'ai p'irabaida; chi k'õp'ãyoorãmaa unupida mãik'aapa ãra taide it'aa wãda (cap. 24).

Teofilomaa naapiara p'ãda

¹ Eperãarã poro waibia Teófilo, mi naa awaraarãpa p'ãjida ne-inaa p'asada tachi t'ãide. ² P'ãjida Jesús ãchi taupa unudap'edaa mãik'aapa tachimaa irude nepiridap'edaa. Tachi Ak'õrepa ãra jirit'eraji mágá irua ooda jarateepataadamerã. ³ Mia ma p'ãdap'edaa pia ak'iji. Ma awara ãramaa mãik'aapa Jesús unudap'edaarã awaraarãmaa iidi wãji. Mágá Jesús t'odadeepa p'asada pia k'awaaji. Eperãarã poro waibia Teófilo, ⁴ ma jõmaade k'ãsiap'eda, mia nãga p'ã bi, pia ma wãara pedee jarateedap'edaa pipiara k'awaamerã.

Tachi Ak'õrepa jara pëida Juan Bautista t'oit'ee

⁵ Jesús t'oi naaweda Herodes rey paji Judea eujãde. Mama bapachi p'aare t'ijarapatap'edaa Zacarías. Iru p'aare Abías eere p'anadap'edaarãdepema paji. Chi wëra, Isabel, ichiaba chonaarãwedapema p'aareerã poro waibia Aarondeepa uchiada paji. ⁶ Zacarías chi wëra ome k'achia wëe p'anapachida Tachi Ak'õre k'itrapite, iru ùraade jara bik'a oopachida perã. Maperã apidaapa ãra p'oyaa imiateedak'aa paji. ⁷ Mamída ãra warra wëe p'anajida, Isabel warra t'ok'aa pada perã. Ma awara ãchi omee weda audú chonaa p'anajida warra oodait'ee.

⁸ Ewari aba p'aareerã poroorãpa jarajida Abías eerepema p'aareerã mimia p'anedamerã Tachi Ak'õre te waibiade. ⁹ P'aareerãpa oopatak'a suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aita t'it'ut'ee Tachi Ak'õre te waibia edupema cuartode ne-inaa t'ua bapari paade. Mágá Zacariata uchijaji. ¹⁰ T'it'uji ma ne-inaa t'ua bapari paade. Mãga oomaa bi misa, eperãarã jõmaweda taawa it'aa t'it' para baji. ¹¹ Zacarías mama te jãde bide it'aripema angelpa ichi unupiji. Baini baji ma ne-inaa t'ua bapari paapata altar juaraare. ¹² Zacariapa mágá unuk'ãri, p'eradachi. ¹³ Mamída ma angelpa mágaji:

—Zacariás, waaweenapáde aji. Tachi Ak'õrepa pia it'aa iidida ùrjijipi. Pi wëra Isabelpa warra t'oit'ee. T'í biit'eeda aji, Juan. ¹⁴ Parã o-í-íã p'anadait'ee iru ome. Ichiaba eperãarã chok'ara o-íã p'anadait'ee iru t'oda k'awaadak'ári. ¹⁵ Pi warra waibia pait'ee Tachi Ak'õre k'írapite. Maarepida it'ua, vino jida tok'aa pait'ee. Iru t'oi naaweda, Tachi Ak'õre Jaure bapariit'ee iru ome. ¹⁶ Irua Israel pidaarã chok'araarãmaa waya ijãapiit'ee Tachi Ak'õrede. ¹⁷ Na Juanpa Ak'õre pedee jaranait'ee, Tachi Waibia chei naaweda. Audú Ak'õrede ijãapariit'ee. Ne-inaa ooit'ee Tachi Ak'õre juapa mãik'aapa sôcharra bait'ee Ak'õre pedee jarapari Elías chonaarãweda bapatak'a. Ak'õreerãmaa k'ísiapiit'ee áchi t'ári auk'a bidamerã áchi warrarã ome. T'ári k'achia beerãmaa jara-teeit'ee oo k'awaa wãdamerã Ak'õrepa oopi bik'a. Mãga oo bipa Israel pidaarã k'aripait'ee Tachi Waibia k'awaadamerã mãik'aapa irude ijãapataadamerã.

¹⁸ Mãga ùrik'ári, Zacariapa ma angelmaa iidiji:

—¿Sãga mia pi pedee ijãayama? aji. Mi audú chonaa bida aji, warra ooit'ee; mi wëra jida.

¹⁹ Mãpai angelpa mãgaji:

—Mi Gabrielda aji. Tachi Ak'õrepa jararuk'a mia ooparida aji. Irua mi pëiji pi ome pedeede mãik'aapa pãmaa ma pedee pia jarade. ²⁰ Mamída pia mi pedee ijãa-e pada perã, írãweda pi p'oyaa pedee-ee beeit'eeda aji, mia jaradak'a parumaa.

²¹ Zacariás mãgã edú bi misa, eperãarã taawa it'aa t'í para badaarãpa k'ísia p'aneejida: “¿Sãgap'edapi taarãruma?” apachida. ²² Zacariás uchiak'ári, p'oyaa pedee k'aa paji. Jip'a juapa jarapachi. Mapa ma eperãarãpa k'awaajida irua k'áimok'araa pik'a bide ne-inaa unuda Ak'õre te waibiade.

²³ Zacariapa ichi mimia Ak'õre te waibiade aupak'ári, ichi temaa wãji.

²⁴ T'ëepai chi wëra Isabel biak'oo beejí. Atane joisoomaa wãyaaru misa, uchia-e paji ichi tedeepa. ²⁵ K'ísiaji: “Tachi Ak'õrepa mimaa ne-inaa pia ooji. Mi k'íra nejasia bapachi, biak'ook'aa pada perã. Mamída irua mi chupiria k'awaada perã, írã mi biak'oo bida” aji.

Tachi Ak'õrepa jara pëida Jesús t'oit'ee

²⁶ Atane seismaa Isabel biak'ooda, Tachi Ak'õrepa ichi ángel Gabriel pëiji Galilea eujãdepema p'uuru Nazaretdee. ²⁷ Mama bapachi awëra waide imik'íra ome k'ái-ee. T'íjarapachida María. Mama ichiaba bapachi imik'íra t'íjarapatap'edaa José. Ichi chonaarãwedapema Rey Daviddeepa uchiada paji. María José ome pedeete p'anajida miak'áidait'ee. ²⁸ Gabriel cheji Mariamaa mãik'aapa mãgaji:

—¿Pia baparijii! Tachi Ak'õrepa pi piara ak'ipari awaraarã k'áyaara. Iru pi ome bida aji.

²⁹ Mãga ùrik'ári, María p'era pik'a beejí mãik'aapa k'ísiaji: “¿Sãap'edata mimaa mãga jara cheruma?” aji. ³⁰ Mãpai Gabrielpa mãgaji:

—María, waaweenapáde aji. Tachi Ak'õrepa pi jirit'eraji k'inia iru bairã.

³¹ Pi biak'oo beeit'ee mãik'aapa imik'íra warra t'oit'ee. T'í biit'ee Jesús. ³² Iru Tachi Waibia pait'ee. Tachi Ak'õre Warrada adait'ee. Tachi Ak'õre Waibiapa iru rey papiit'ee, iru chonaarãwedapema Rey Davidk'a. ³³ Iru ichita Jacob-deepa uchiadap'edaarã rey pait'ee, na p'ek'au eujã jõru pijida.

³⁴ Mãpai Mariapa iidiji ma angelmaa:

—Mamída, ¿sãga biak'ooyama aji, mi imik'íra ome k'ái-ee bita?

³⁵ Gabrielpa p'anauji:

—Pi biak'oo-e pait'ee awaraa wēraarāk'a. Ak'ōre Jaure pi ome bait'ee. Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaata oopari. Iru Jaurepa pi aneu pik'a cheit'ee jīarak'ak'a. Māgá imik'īra wēe bi mīda, biak'oo beeit'ee. Ak'ōrepa māga ooit'ee perā, pi warra k'achia wēe bapariit'ee. Iru Tachi Ak'ōre Warrada apataadait'ee. ³⁶ Ma awara pichi ēreerā Isabel, chōtrāa k'iri mīda, atane seis iru bi biak'ooda. Iru warra t'ok'aada apachida mīda, imik'īra warrata t'oit'eeda aji. ³⁷ Tachi Ak'ōrepa māga ooi, wē-e perā ne-inaa irua p'oyaa oo-e pai.

³⁸ Māpai Mariapa māgaji:

—Mi Tachi Ak'ōre jua ek'ari bapari. Irua jara bik'a oopia bida aji, mi ome. Maap'eda Gabriel wāji.

María Isabelmaa wāda

³⁹ Ma t'ēepai María wāji Isabel bada p'uurudee ee jēra bimāi Judea eujāde. ⁴⁰ Zacarías temāi panak'āri, Mariapa Isabelmaa saludaaji. ⁴¹ Isabelpa María pedee ūrik'āri, chi chai o-īapa jīti jira beejī iru bide. Māpai Tachi Ak'ōre Jaure ba cheji Isabel ome. ⁴² Mapa golpe pedeeji:

—Tachi Ak'ōrepa pita pipiara ak'i bida aji, awaraa wēraarā k'āyaara. Irua pi warra bide bi pia ak'i bapariit'eeda aji. ⁴³ Mi ek'ariara bi mīda Tachi Ak'ōre k'īrapite, mi o-īa bi, pi, Michi Waibia nawepa mi ak'i cheda perā. ⁴⁴ Pi salude ūriruta mi warra o-īapa jīti jira beejī mi bide. ⁴⁵ Pi o-īa bi ijāada perā Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichia jara pēidak'a!

Mariapa pedee pia jarada Tachi Ak'ōrede

⁴⁶ Māpai Mariapa māgaji:

—T'āripa mia jara bi: Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibia bi.

⁴⁷ Michi t'āride o-īa nībi, Tachi Ak'ōrepa mi o k'achiadeepa k'aripa atapari perā.

⁴⁸ Mi chupiria k'iri mīda iru esclavak'a, irua mi jirit'eraji māik'aapa t'āri o-īapiji. Mapa iraweda jōmaarāpa mi t'ījaradait'ee chi Tachi Ak'ōrepa t'āri o-īapida.

⁴⁹ Tachi Ak'ōre Waibia t'ījarapata Chi K'achia Wēe Bapari! Iruata ne-inaa pi-ia ooji mi ome.

⁵⁰ Tachi Ak'ōrepa chupiria k'awaapari ichide ijāapataarā; āchi warrarā; āichak'eerā paara.

⁵¹ Ne-inaa pi-ia oodoo ichi juapa. T'āride audua beerā jerek'ooji.

⁵² Reyrā uchiapiji āchi mimiadeepa māik'aapa āra k'āyaara audua-ee beerā poro waibiarā papiji.

⁵³ Jarrapisia beerā irumaa chedak'āri, ne-inaa pia teeji k'āiwee nipadamerā ichi ode. Jōdee net'aa piara iru p'anadap'edaarā arajāga wāpiji āchi ode.

⁵⁴ Tachi Israel pidaarā, ichi eperāarā k'aripapachi ichia oopi bik'a oopatap'edaarā perā. Āra ichita chupiria k'awaaji ⁵⁵ māga ooit'eeda ada perā tachi chonaarāmaa; Abrahammaa māik'aapa irudeepa uchiadait'eerāmaa.

⁵⁶ María Isabelmāi atane ōpee beejī. Maap'eda cheji ichi temaa.

Juan Bautista t'oda

⁵⁷ Isabel warra t'ok'āri, imik'īra warrata t'o ataji. ⁵⁸ Āchi te k'ait'a p'anapatap'edaarāpa māik'aapa āchideerāpa k'awaadak'āri Tachi Ak'ōrepa māgá āchi k'aripada, āramaa chejida pedee pia jarade. ⁵⁹ Warra t'op'eda,

k'áima ocho pak'ári, iru k'ap'iade tauchaa bipijida. Arii p'anadap'edaarāpa t'í bidait'ee paji Zacarías, chi ak'ōrek'a. ⁶⁰ Mamída chi nawepa mǎgaji:

—Mǎga-e. Iru t'í bidait'ee Juan.

⁶¹ Mǎpai mǎgajida:

—Parādeerā apidaamaa ma t'í bida-e paji.

⁶² Mǎpai juapa jarajida chi ak'ōremaa, chi warra t'í k'awaadait'ee. ⁶³ Mǎpai Zacariapa juapa jaraji ichi-it'ee tabla pite aneedamerā mǎik'aapa aide p'áji: *Iru t'í bít'ee Juan.* Mǎga unudak'ári, eperāarā jōmaweda ak'itrua para beeji.

⁶⁴ Aramata Zacarías pedee uchiaji mǎik'aapa Tachi Ak'ōrede pia pedeeji.

⁶⁵ Jōmaweda iru k'ait'a p'anapatap'edaarā ak'itrua para beeji mǎik'aapa mǎgí p'asada pia t'opachida jōmaweda eperāarā eede p'anapataarāmāi Judea eujāde. ⁶⁶ Mǎga ūridak'ári, jōmaarāpa k'ísia p'anapachida āchi t'āridepai: “¿K'áata ooit'eepaama ajida, ma warrapa?” ¿Chonaa pak'ári, eperā waibia pait'ee-paa? ¿Wāara Tachi Ak'ōre iru ome bapariit'ee-epaa?

Zacariapa Tachi Ak'ōremaa jarada

⁶⁷ Mǎpai Tachi Ak'ōre Jaure ba cheji Zacarías ome. Mapa mǎgaji:

⁶⁸ —¡Tachi Ak'ōre, tachi Israel pidaarā Ak'ōre Waibia t'ári pia bapari, ichi p'uuru pidaarā k'aripa cheda perā!

⁶⁹ Ichi mimiapari Daviddepa uchiada pēiji Tachi K'aripa Atapari bamerā. Mǎgí jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

⁷⁰ Chonaarāweda mǎgide pedeechichi ichi pedee jarapataarā k'ap'ia pari.

⁷¹ Jaraji mǎgipa tachi k'aripa atait'ee tachi k'íra unuamaa iru p'anapataarā juadeepa.

⁷² Ichiaba jaraji mǎgipa tachi chonaarā chupíría k'awaait'ee mǎik'aapa ooit'ee irua jaradak'a āra poro waibiarāmaa.

⁷³ K'irāpaji ichi pedee jarada ichi t'í waibiade tachi ak'ōchona Abraham-maa:

⁷⁴ K'aripait'ee tachi k'íra unuamaa iru p'anapataarā juadeepa, waawee-ee oopataadamerā irua oopi bik'a iru jua ek'ari p'anide.

⁷⁵ K'aripait'ee chok'ai p'anide k'achia wēe p'anapataadamerā iru k'írapite.

⁷⁶ Mamída warra, pi t'íjaradait'eeda aji, Ak'ōre Waibia pedee jarapari. Tachi Waibia naa jarateenait'ee, eperāarāpa iru pedee ūri k'inia p'anapataadamerā.

⁷⁷ Jarait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapipari mǎik'aapa āra o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerā.

⁷⁸ Tachi Ak'ōrepa tachi chupíría k'awaapari perā, aba ak'ōrejruk'a urua bi it'ariipa pēiit'ee.

⁷⁹ Mǎgí ídaa pik'a bait'ee na p'ek'au eujādepema p'āriu pik'a p'anirā atuadait'eerā t'áide. Tachi Ak'ōre o ak'ipiiit'ee, aide tachi nipapataadamerā mǎik'aapa k'áiwēe p'anapataadamerā.

⁸⁰ Zacarías warra wari wāji mǎik'aapa audú ijāa beeji Tachi Ak'ōrede. K'ūtrāa pak'ári, banaji eujā panía wēe bide Israel pidaarāmaa jarateemaa beerumaa.

2

Jesús t'oda (Mt 1.18-25)

¹⁻² Juan at'ári ma-āri bak'ári, César Augusto Romadepema reyrā poro waibia paji Romadepemaarā eujāde, ichiaba awaraa eujā iru jua ek'ari badade.

Cirenio ichi jua ek'ari baji. Māgipa Siria eujā ak'ipachi. Maapai eperāarā ichi truadepema jōmaweda t'ī p'āpiji k'awaait'ee jōmasaa p'ani. Māgī chi naapema t'ī p'āpida paji. ³ Māgā eperāarā juasiadak'āri, jōmaweda wāpījida āchi chonaarā p'uurudee t'ī p'āpide.

⁴ Maperā José uchijai Galilea eujādepema Nazaret p'uurudeepa wāit'ee Judea eujādee. Ichi chonaarāwedapema Rey Daviddeepa uchiada perā, wāji David t'oda p'uuru Belende. ⁵ Mamaa wāji ichi t'ī p'āpide María ome, ichi wēra pait'ee bada perā. Uchiadak'āri, María warra t'oyama baji. ⁶ Belende panadak'āri, María bi p'ira nībeeji chi warra t'oit'ee. ⁷ Mamīda te unuda-e paji, araada-e pada perā jōmaweda t'ī p'āpi chedap'edaarā-it'ee. Mapa mama Belende chi warra naapema t'oji, ne-animalaarā nek'opata tede. Chi warra p'arude pira atap'eda, bīji ne-animalaarā nek'opatade k'āimerā.

Angelpa oveja ak'ipataarāmaa unupida

⁸ Ma p'ārik'ua Belén k'ait'a p'ūajara paraamāi eperāarāpa āchi ovejaarā ak'ima p'anajida. ⁹ Māga nide angelpa ichi unupiji māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īra wāree īdaadachi āchi ik'aawa. Mapa p'eradachida. ¹⁰ Mamīda ma angelpa māgaji:

—P'eranaadapāde aji, mia pedee pia jara cheru perā. Mia nepiriru k'aurepa eperāarā jōmaweda audú o-īa p'aneedait'ee. ¹¹ Idi p'ārik'ua Rey David t'oda p'uurude t'oji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atapari. Iru Tachi Waibia, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. ¹² Jirinadapāde aji. Ununadak'āri imik'īra warra p'arude pira bi ne-animalaarā nek'opatade, k'awadayada aji, mia wāarata jarada.

¹³ Aramata unujida it'aripema angeleerā cho-k'ara chi apema ik'aawa para bi. Jōmaarāpa o-īa it'aa t'ī para beeji. Māgapachida:

¹⁴ —jTachi Ak'ōre it'ari bita jōmaarā k'āyaara waibiara bi! jIrua pia ak'i bīrā t'āri o-īa p'anapata māik'aapa k'āiwee p'anapata!

¹⁵ Ma angeleerā jōmaweda wādak'āri Ak'ōre eujādee, ma oveja ak'ipataarāpa māga jōnapachida:

—Wādāma apachida Belende, Ak'ōrepa jara pēida ak'ide.

¹⁶ Māpai isapai wājida. Wāara ununajida María José ome māik'aapa María warra k'āi bi ne-animalaarā nek'opatade. ¹⁷ Māga unudap'eda, nepirinajida ma angelpa jarada ma warrade. ¹⁸ Jōmaweda āra pedee ūridap'edaarā ak'itrua para beeji. ¹⁹ Mamīda ma jōmaade Mariapa ichi t'āridepai k'īsajai. K'īra atuak'aa paji ārapa jaradap'edaa. ²⁰ Jōdee ma oveja ak'ipataarā o-īa wājida āchi p'anadap'edaamaa. Wāk'āti wādapa māgapachida:

—Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Iru t'āri pia bi. Jōma unujida irua jara pēidak'a.

Jesús ak'ōreerāpa iru ateedap'edaa Tachi Ak'ōre te waibiade

²¹ Ma warra t'op'eda, ewari ochomaa iru k'ap'ade tauchaa bijida māik'aapa t'ī bijida Jesús, María biak'oo beei naaweda, angelpa jaradak'a.

²²⁻²⁴ Ewari cuarenta wāyaak'āri, wājida Jerusalendee oodait'ee Moisepa p'ādade jara bik'a, t'īu pia p'aneedait'ee Ak'ōre te waibiade. María k'ap'ia pari oojida Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a wēraarāpa oodamerā warra t'op'eda:

'Peepidap'eda, paapidai pia bi tortola omé maa-e pirā paloma chak'eerā omé.'

(Lv 12.6-8)

Ichiaba chi warra awara bijida Tachi Ak'ōre-it'ee Moisepa p'ādade jara bik'a:

'Israel pidaarāpa āchi warrarā naapemaarā awara bidaipia bi Tachi Ak'ōre-it'ee.'
(Ex 13.2, 12)

²⁵ Maapai Jerusalende bapachi chonaa aba t'ijarapatap'edaa Simeón. Iru Tachi Ak'ōrede ijāapachi māik'aapa oopachi irua oopi bik'a. Ijāapachi Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā k'aripait'ee āchi k'īra unuamaa iru p'anapatap'edaarā juadeepa. Tachi Ak'ōre Jaure bapachi Simeón ome. ²⁶ Iruata k'awapiji Simeón piu-e pait'ee unui naaweda Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. ²⁷ Ma ewate Ak'ōre Jaurepa iru wāpiji Tachi Ak'ōre te waibiadee. Māga nide Jesús ak'ōreerā wājida mamaa. Oomaa p'anajida Moisepa p'ādade jara bik'a oodamerā āchi warra ewaa t'oda ome. ²⁸ Simeónpa āra unuk'āri, ma warra chai jira ataji māik'aapa t'āri o-īa māgaji Tachi Ak'ōremaa:

²⁹ —Ak'ōre, jōmaarā Ak'ōre Waibia, irā mi, pi mimiapari, k'āiwee piut'ee, pia eperā jaradak'a unuru perā.

³⁰ Michi taupa unuru Tachi K'aripapari.

³¹ Pia na imik'īra warra pēiji pi o ak'ipimerā na p'ek'au eujādepemaarāmaa.

³² Iru īdaa pik'a bi k'aurepa judio-eerāpa paara pi o k'awaadait'ee māik'aapa iru k'aurepa eperāarāpa Israel pidaarā t'o p'anadait'ee.

³³ Simeón pedee ūridak'āri, Jesús ak'ōreerā p'era pik'a p'aneejida. ³⁴ Māpai Simeónpa iidiji Ak'ōrepa āra pia ak'i bapariimerā māik'aapa Mariamaa māgaji: —Pi warra k'aurepa Israel eujādepemaarā chok'ara it'aa wādait'ee māik'aapa chok'ara atuadait'ee. Ichiaba chok'araarāpa jaradait'ee Tachi Ak'ōrepa iru pēi-e paji. ³⁵ Māgā Tachi Ak'ōrepa k'awaapiit'ee eperāarāpa k'īsiapata āchi t'āridepai; wāara irude ijāa p'ani maa-e pirā ijāada-e p'ani. Mamīda ma jōmaade pi t'āri p'ua nībait'ee, espadapa pi t'āride su atarutak'a.

³⁶ P'ētrāa t'ijarapatap'edaa Ana ichiaba mama baji. Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji. Chi ak'ōre Aser ēreerādepema paji. T'ijarapachida Penuel. Awēra weda Ana miak'āiji. Mamīda siete añopai baji chi imik'īra ome. ³⁷ Mamāik'aapa p'ētrāa beejī ochenta y cuatro años parumaa. Ak'ōre te waibiade bapachi. Ewari chaa it'aa t'īpachi. Edaare nek'ok'aa paji it'aa t'ī k'iniapa. ³⁸ Simeón pedee auparude Ana uchijai. José māik'aapa María unuk'āri ma warra ome, Tachi Ak'ōremaa gracias jaraji iru pari. Māpai arii p'anadap'edaarāmaa jarapachi:

—Na warrata tachi Jerusalén pidaarāpa ni p'ani tachi k'aripait'ee.

Waya chedap'edaa Nazaret p'uurudee

³⁹ José María ome ne-inaa jōma oo aupadak'āri Moisepa p'ādade jara bik'a, waya chejida Galilea eujādee āchi p'uuru Nazaretde. ⁴⁰ Āchi warra juatau chaareera wari wāpachi māik'aapa k'īsia k'awaara wāpachi. Ichiaba Tachi Ak'ōre o-īa baji iru ome.

Jesús warra weda Ak'ōre te waibiade

⁴¹ Año chaa Jesús ak'ōreerā wāpachida Jerusalén p'uurudee Pascua fiesta oode. ⁴² Jesús doce años iru bak'āri, māga oojida māik'aapa iru auk'a wāji āra ome. ⁴³ Ma fiesta jōdaik'āri, eperāarā erreujida āchi te chaa. Mamīda Jesús Jerusalende beejī, chi ak'ōreerāpa k'awada-ee. ⁴⁴ Ode wādade chi ak'ōreerāpa k'awada-e paji, chok'ara cheepuru wādap'edaa perā. K'īsia p'anajida Jesús cheru apemaarā ome. Mapa k'ewara iidipachida āchi ēreerāmaa māik'aapa k'īra k'awaarāmaa. ⁴⁵ Mamīda unuda-e pak'āri, āpitee jirinjajida Jerusalende.

⁴⁶ K'āima ōpeemaa āchi warra unu atajida Ak'ōre te waibiade. Su-ak'ī baji Moisepa p'āda jarateepataarā esajīak'a. Māirāpa jaratee p'ani ūrii

bap'eda, iidipachi. ⁴⁷ Arii p'anadap'edaarā jōmaarāpa iru pedee ūridak'āri, ak'itrua para beepachi, poro wēsaa bada perā māik'aapa pia p'anaupata perā. ⁴⁸ Mamīda chi ak'ōreerāpa iru mǎgá unudak'āri, p'era pik'a p'aneejida. Māpai chi nawepa mǎgaji:

—Warra, ¿sǎap'eda nǎga oojima? aji. Taipa pi unuda-e pak'āri, k'īsia p'ua jōnajida.

⁴⁹ Māpai Jesupa mǎgaji:

—¿Sǎap'eda mi jiri p'anima? aji. ¿K'awada-eta p'anik'ā aji, mi Ak'ōre tede ichita bait'ee?

⁵⁰ Mamīda ārapa k'awada-e paji ma pedee k'āata jara k'inia baji.

⁵¹ Māpai iru wāji āra ome Nazaret p'uurudee. Mama āra ome chok'ek'ee bapachi. Mamīda Mariapa irua ooda k'īra atuak'aa paji. Ichi t'āridepai ma ne-inaa jōmaweda audú k'īsiapachi. ⁵² Mǎgá Jesús wari wāpachi. Ichiaba k'īsia k'awaapiara wāpachi, Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'i bada perā, eperāarāpa pida ichiaba.

3

Juan Bautistapa jarateeda (Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ César Tiberio quince años rey bide, ichi ek'ari bada Poncio Pilato Judea eujā ak'ipari paji. Jōdee judiorā Tiberio ek'ari reyrāk'a p'anadap'edaarāpa eujā awara-awaraa ak'ipachida. Herodepa Galilea eujā ak'ipachi. Chi ipema Filipopa Iturea māik'aapa Traconite eujā ak'ipachi. Jōdee Lisaniapa Abilene eujā ak'ipachi. ² Anás māik'aapa Caifás p'aareerā poro waibiarā paji. Maapai Tachi Ak'ōrepa ichi pedee jara cheji Zacarias warra Juanmaa eujā pania wēe bide. ³ Maap'eda Juanpa Tachi Ak'ōre pedee jaratee nipapachi jōma Jordán tode. Jarateepachi eperāarāpa ichimaa poro choopidamerā ak'ipidait'ee āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani māik'aapa wāara Tachi Ak'ōrede ijāa p'ani. Mǎgá ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapii. ⁴ Mǎga p'asaji Ak'ōre pedee jarapari Isaiapa chonaarāweda jaradak'a: 'Eujā pania wēe bide eperā bia bi: "O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, mǎga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda. ⁵ Iru k'aurepa eujā joobai beeda jewedaa beeit'ee māik'aapa ee nok'o jida jewedaa k'oodariit'ee. O jōmaweda jip'a beeit'ee māik'aapa eujā māu-idaa bi k'ak'ayaa beeit'ee. ⁶ Maapai jōmaarāpa k'awaadait'ee iru k'aurepa Ak'ōrepa eperāarā k'aripait'ee atuanaadamerā.'" (Is 40.3-5)

⁷ Juanpa mǎgá jaratee bide eperāarā chok'ara chejida irua poro choomerā. Mamīda Juanpa āramaa mǎgaji:

—iParā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! ¡Taamák'api p'ani! ¿Poro choopi chejida-ek'ā, Tachi Ak'ōre juapa mia k'iniada-e p'anadairā? ⁸ Mǎga pirā, p'ek'au k'achia oo amáati māik'aapa p'anapatáati Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. K'īsianáati Tachi Ak'ōrepa parāta miapi-e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaa perā. Mia jara bi: Na māudeepa Tachi Ak'ōrepa Abrahamdeepa uchiadap'edaarā oo atai. ⁹ Ara chaarapa nejō biiri chauk'aa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa jōmerā, mǎga pik'a taarā-e Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee parā, chi oodaamaa p'anapataarā irua k'inia bik'a.

¹⁰ Mǎga ūridak'āri, eperāarāpa Juanmaa iidipachida:

—Mǎgara, ¿k'āata oodaipia bima apachida, ak'ipidait'ee tai Ak'ōre ode nipapata?

11 Juanpa p'anauji:

—Chi p'aru omé iru bipa aba chi wēe bīmaa teeipia bida aji. Auk'a chik'o jede k'odaipia bida aji, chi wēe beerā ome.

12 Cesar-it'ee impuesto p'epataarā ichiaba chejida poro choopide. Māgajida:

—Tachi Jarateepari, ¿k'āata oodaipia bīma ajida, ak'ipidait'ee taipa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia p'ani?

13 Juanpa p'anauji:

—P'aapināati Romadepemaarāpa jarapata impuesto ĩri.

14 Soldaarāpa ichiaba iidijida:

—¿Māgara taipárama? ajida. ¿K'āata oodaipia bīma taipa ak'ipidait'ee p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia p'ani?

Juanpa p'anauji:

—Ichi k'inia chīara p'arat'a jāri atanāati māik'aapa seewa jaranāati chīara k'achiade baaipidait'ee. K'āiwee p'anapatāati parāmaa p'arat'a p'aapata ome pāchi mimiapata pari.

15 Eperāarāpa Juanpa jarateeda ūridak'āri, āchi t'āridepai k'ĭsia p'aneejida: “Juan Cristopaa ajida, Tachi Ak'ōrepa pēida tachi rey pamerā?” **16** Mamīda Juanpa jōmaarāmaa māgaji:

—Mia wāara parā poro chooparida aji, paniapa. Mamīda eperā mi t'ēe cheru mi k'āyaara walbiara bi. Mia iru chancla jida ēraik'araa bi, iru k'āyaara ek'ariara bairā. Irua eperāarā nāgā poro chooit'ee. Tachi Ak'ōre Jaure ba chepiit'ee parā k'ap'iade. Mamīda ichide ijāadak'aa beerā jōpiit'ee t'ipitaupa. **17** Ooit'ee trigo ewaripara ooparik'a. Māgipa pala aneek'āri, trigo ewada it'aa jira bat'apari, chi tau uchiamerā māik'aapa nāupa chi e āyaa ateererā. Maap'eda ma trigo tau ia bipari chi iapatamāi. Mamīda chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Māgī t'ipitau k'ĭik'aada aji.

18 Māgā awaraa ūraa chok'ara ome, Juanpa jarateepachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida. **19** Mamīda māga jaratee ni misa, itriaji Romadepemaarāpa rey bidap'edaa, Herodes. Māga ooji Herodepa chi ipema wēra Herodias iru bada perā ichi wērak'a māik'aapa awaraa ne-inaa k'achia k'ĭra t'ādo oopachi perā.

20 Ma t'ēepai Herodepa awaraa ne-inaa k'achia ooji. Juan carcelde t'ī nibipiji.

Jesús poro chooda

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Mamīda ai naaweda, Juanpa at'āri eperāarā poro choomaa bide ichiaba Jesús poro chooji. Poro choopip'eda, Jesús it'aa t'ik'āri, pajā ewadachi

22 māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure iru ĩri palomak'a baai cheji. Māga nide it'ariipa Tachi Ak'ōrepa jaraji:

—Pida aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Pia mi t'āri o-ĭapipari.

Jesucristo ēreerā t'ĭ p'āda

(Mt 1.1-17)

23 Jesupa māgā ne-inaa oo beek'āri eperāarā taide, treinta años iru baji. Eperāarāpa jĭp'a k'ĭsia p'anapachida iru José warra.

José ak'ōre paji Elí.

24 Elí ak'ōre paji Matat. Matat ak'ōre paji Leví. Leví ak'ōre paji Melquí. Melquí ak'ōre paji Janai. Janai ak'ōre paji José.

25 José ak'ōre paji Matatías. Matatías ak'ōre paji Amós. Amós ak'ōre paji Nahúm. Nahúm ak'ōre paji Eslí. Eslí ak'ōre paji Nagai.

- ²⁶ Nagai ak'õre paji Máhat. Máhat ak'õre paji Matatías. Matatías ak'õre paji Semeí. Semeí ak'õre paji Josec. Josec ak'õre paji Joiadá.
- ²⁷ Joiadá ak'õre paji Johanán. Johanán ak'õre paji Resá. Resá ak'õre paji Zorobabel. Zorobabel ak'õre paji Salatiel. Salatiel ak'õre paji Nerí.
- ²⁸ Nerí ak'õre paji Melquí. Melquí ak'õre paji Adí. Adí ak'õre paji Cosam. Cosam ak'õre paji Elmadam. Elmadam ak'õre paji Er.
- ²⁹ Er ak'õre paji Jesús. Jesús ak'õre paji Eliézer. Eliézer ak'õre paji Jorim. Jorim ak'õre paji Matat.
- ³⁰ Matat ak'õre paji Leví. Leví ak'õre paji Simeón. Simeón ak'õre paji Judá. Judá ak'õre paji José. José ak'õre paji Jonam. Jonam ak'õre paji Eliaquim.
- ³¹ Eliaquim ak'õre paji Meleá. Meleá ak'õre paji Mená. Mená ak'õre paji Matatá. Matatá ak'õre paji Natán.
- ³² Natán ak'õre paji David. David ak'õre paji Jesé. Jesé ak'õre paji Obed. Obed ak'õre paji Booz. Booz ak'õre paji Salmón. Salmón ak'õre paji Nahasón.
- ³³ Nahasón ak'õre paji Aminadab. Aminadab ak'õre paji Admín. Admín ak'õre paji Arní. Arní ak'õre paji Hesrón. Hesrón ak'õre paji Fares. Fares ak'õre paji Judá.
- ³⁴ Judá ak'õre paji Jacob. Jacob ak'õre paji Isaac. Isaac ak'õre paji Abraham. Abraham ak'õre paji Térah. Térah ak'õre paji Nahor.
- ³⁵ Nahor ak'õre paji Serug. Serug ak'õre paji Ragau. Ragau ak'õre paji Péleg. Péleg ak'õre paji Éber. Éber ak'õre paji Sélah.
- ³⁶ Sélah ak'õre paji Cainán. Cainán ak'õre paji Arfaxad. Arfaxad ak'õre paji Sem. Sem ak'õre paji Noé. Noé ak'õre paji Lámec.
- ³⁷ Lámec ak'õre paji Matusalén. Matusalén ak'õre paji Enoc. Enoc ak'õre paji Jared. Jared ak'õre paji Mahalaleel. Mahalaleel ak'õre paji Cainán.
- ³⁸ Cainán ak'õre paji Enós. Enós ak'õre paji Set. Set ak'õre paji Adán mãik'aapa Adán ak'õre paji Tachi Ak'õre.

4

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baapiit'ee pada (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Ak'õre Jaure Jesús ome bapachi mãik'aapa irua Jesús wāpiji Jordán todeepa eujā pania wēe bīmaa. ² Mama baji k'āima cuarenta. Māga nide Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopi k'inia baji Jesumaa. Mama bide Jesús nek'o-ee bada perā, jarrapisia nībeeji. ³ Māpai Netuara Poro Waibiapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'õre Warra pirā, na māu pan papit'aapāde aji.

⁴ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade jara bi:

'Eperā chik'o k'o bīpapai chok'ai bak'aa. Tachi Ak'õre pedee k'awa bīpa ichita chok'ai bapari.' (Dt 8.3)

⁵ Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'iaara bi nok'ode ateeji. Jōmaweda na p'ek'au eujādepema p'uuru ak'ipiji mãik'aapa māgaji:

⁶ —Mia pi jā p'uurudepemaarā poro waibia papiyada aji. Āchi net'aa pia jōmaweda péré papii. Méré perā chi tee k'inia bīmaa teei. ⁷ Mi k'Ũrapite bedabaip'eda, mīmaa it'aa t'Ũrura, jōmaweda péré payada aji.

⁸ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibiamaa aupai it'aa t'Ũpatáati mãik'aapa jīp'a oopatáati irua jara bik'a.' (Dt 6.13)

⁹ T'ēepai Netuara Poro Waibiapa iru ateeji Jerusalén p'uurudee. Mama Tachi Ak'ōre te waibia ek'arra ĩri it'í ateeji m̄aik'aapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'ōre Warra pirā, nam̄aik'aapa jītidaipáde aji, ¹⁰ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Ak'ōrepa ichi angeleerā p̄eii't'ee pi k'aripadamerā. ¹¹ Āchia pi jita atadait'ee m̄aik'aapa pi t'idik'adait'ee, pichi b̄iri pida māumaa p'u oopiamaa. (Sal 91.11-12)

¹² Jesupa p'anauji:

—j̄it'eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: 'Ne-inaa pariatua oonáaji k'awaait'ee wāara Tachi Ak'ōre Waibiapa tachi ak'ipari wa māga-e.' (Dt 6.16)

¹³ Netuara Poro Waibiapa p'oyaa-e pak'āri Jesús ome, atabēiji awaraa ewaride cheit'ee.

Jesupa naap̄iara jarateeda Galilea eujāde

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesús wāji Galilea eujādee. Ne-inaa jōmaweda oopachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Maperā iru t'opachida ma eujā jōmaade. ¹⁵ Irua jarateepachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede p'uuru bee chaa. Maapai jōmaarāpa iru pia ak'ipachida.

Jesús Nazaret p'uurudee wāda

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Maapai Jesús wāji ichi warida p'uuru Nazaretdee. Ichia oopatak'a ĩipata ewate pak'āri, t'ũji Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Ma ewate bainī beejī Ak'ōre Ūraa p'āda leei't'ee. ¹⁷ Irumaa teejida Ak'ōre pedee jarapari Isaiāpa p'āda. Ewat'ī atap'eda unuji na pedee m̄aik'aapa leeji:

¹⁸ —'Tachi Ak'ōre Jaure mi ome bapari, Ak'ōrepa mi jirit'erada perā pedee pia jarateemerā chupiria beerāmaa. Mi p̄eiji jaramerā carcelde pik'a beerā uchiapiit'ee m̄aik'aapa tau p'āriu beerāmaa unupiit'ee; ma awara chupiria beerā k'aripait'ee m̄aik'aapa ichi eperāarā pia ak'ī bapariit'ee. ¹⁹ Māga m̄imaa jarapiji irua eperāarā pia oo k'inia bairā na año irua jirit'eradade.' (Is 61.1-2)

²⁰ Māga pedee'eda, Jesupa ma p'āda pirat'ī ataji m̄aik'aapa teeji Ak'ōre Ūraa jarateepata te ak'iparimaa. Māpai su-ak'ī beejī jarateeit'ee. Jōma arii p'anadap'edaarāpa irumaa ak'ī para beejī. ²¹ Māpai irua māgaji:

—Idi weda parā t'āide p'asamaa bi ma ūraa p'ādade jara bik'a.

²² Māga ūridak'āri, arii p'anadap'edaarāpa iru t'o p'anajida m̄aik'aapa ak'itrua para beejī, irua pedee pia jarapachi perā. Āchi pitapai iidi para beejī: —¿Sāga jarayama ajida, ma p'ādade jara bik'a idi p'asaru? ¿Na José warra-ek'ā? ajida.

²³ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parāpa na pedee jarapata jara k'inia p'ani-ek'ā? aji. Eperāpa mi medicoda ak'āri, k'awa p'ani wāara pedee jara bi ichi k'ayaadaip'eda, j̄ipa beeru pirā ichi juadoopa. Mapa pi wāara Tachi Ak'ōrepa p̄eida pirā pia jara bik'a, māgara nama pichi warida p'uurude ne-inaa pia ōoji pia oodak'a Capernaum p'uurude.

²⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōre pedee jarapari p'uurudepemaarāpa iru pedee ūridamaa p'anapata. Mapa parāpa mi pedee ijāa k'iniada-e p'ani.

²⁵ Ichiaba māga paji chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapari Elías ome.

K'oi che-e bide año òpee ap'eda esa-auk'a, jarra oojida Israel eujã jōmaade. ²⁶ Mamīda parã chonaarāpa Tachi Ak'ōrede ijāada-e p'anadap'edaa perã, irua Elías pēi-e paji Israel eujādepema p'ētrāarã k'aripade. Ma k'āyaa pēiji Sarepta p'uurudee, Sidón p'uuru k'ait'a, māpema p'ētrāa k'aripamerã. ²⁷ Ichiaba Ak'ōre pedee jarapari Eliseo chok'ai bak'āri, Israel eujāde leprapa k'ayaa beerã chok'ara paraaji. Mamīda irua apida jipa-e paji. Aba Siria eujādepema k'ayaa bada t'ijarapatap'edaa Naamán jipa beeji iru juapa.

²⁸ Māga ūridak'āri, ma Ak'ōre Ūraa jarateepata tede p'anadap'edaarã jōmaweda k'īraudachida Jesús ome. ²⁹ Jita atajida māik'aapa jidi babataa atadachida p'uurudeepa. Ateejida ee nok'ode ira bada eere māik'aapa sīa bat'at'aanadait'ee paji piudaimerã. ³⁰ Mamīda Jesús āchi juadeepa uchiadaip'eda, wāyaaji āchi esajīak'a.

*Netuara eperã k'ap'iade merātia bada
(Mr 1.21-28)*

³¹ Maap'eda Jesús wāji Capernaum p'uurudee. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi. ĩpata ewate Tachi Ak'ōre Ūraa jarateemaa beeji Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. ³² Māpemaarāpa iru pedee ūridak'āri, ak'itrua para beeji irua jīp'a jarateeda perã Tachi Ak'ōrepa jarateepidak'a.

³³ Mama baji imik'īra netuara merātia bada iru k'ap'iade. Jesús jarateeda ūrik'āri, netuarapa golpe biapiji:

³⁴ —Aai, Jesús Nazaretdepema, ¿k'āata oo chejima aji, taimaa? ¡Tai ichiak'au bīji! ¿Tai k'emat'aadeta cheruk'ā? ajida. Mīa pi k'awa bida aji. Pita chi k'achia wēe bapari, Ak'ōre Waiibiapa pēida.

³⁵ Māpai Jesupa ma netuara itriat'aaji:

—¡K'īup'ee beepáde aji māik'aapa uchiapáde aji, na eperã k'ap'iadeepa!

Māpai ma netuarapa ma eperã te jāde baaipiji jōmaarã k'īrapite māik'aapa uchiadachi, iru p'ua oo-ee. ³⁶ Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beeji māik'aapa āchi pitapai pedee para beeji:

—¡Aai, irua jarateeda waide nama ūridak'aada! ajida. ¡Eperã poro waiibiak'a jarate bi! Netuaraarāpa pida iru pedee ūri p'ani māik'aapa uchiapata, iru Tachi Ak'ōre k'ap'ia pari pedeeperi perã.

³⁷ Jesupa māga ooda perã, irude nepiripachida p'uuru bee chaa Galilea eujāde.

*Jesupa Simón Pedro p'āk'ōre jipada
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

³⁸ Jesús uchiak'āri Ak'ōre Ūraa jarateepata tedeepa, wāji Simón Pedro temaa. Simón p'āk'ōre k'ayaa baji k'iamiaapa. Mapa chupiria iidijida Jesumaa iru jipamerã. ³⁹ Iru ik'aawa ak'inī banaji māik'aapa ma k'iamia itriat'aaji. Aramata tuudachi. Māpai chi k'ayaa bada p'irabaip'eda, nek'opiji Jesumaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa.

*Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

⁴⁰ K'eudaik'āri, k'ayaa k'īra t'ādoos iru beerã aneejida Jesumaa. Iru jua bik'āri mairã ĩri, jipak'oodachida. ⁴¹ Ichiaba eperāarã chok'ara k'ap'iadeepa netuara merātia beeda bia uchiak'oodachida:

—Pita Tachi Ak'ōre Warrada ajida.

Mamīda Jesupa itriak'ooji pedeepiamaapa, āchia k'awa p'anadap'edaa perã iru Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarã k'aripamerã.

Jesupa Judea eujāde jaratee nipada
(Mr 1.35-39)

⁴² Taujaaweda Jesús uchijai ma p'uurudeepa wāit'ee eperāarā p'anadak'aamaa. Mamīda p'uuru pidaarāpa jirinajida māik'aapa chupiria iidijida wānaamerā awara āyaa. ⁴³ Mamīda Jesupa māgaji:

—Awaraa p'uurudee ichita wāit'ee pedee pia jarateede, ichiaba k'awaadamerā Tachi Ak'ōrepa āra bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Ma-it'eepi irua mi pēiji.

⁴⁴ Māgā Jesupa jaratee nipapachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te bee chaa judiorā p'anapata eujāde.

5

Jesupa chik'ora peepida
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ewari aba Jesús Genesaret Lago ide bainī bak'āri, eperāarā chok'ara p'Isua seedachida irumāi, Tachi Ak'ōre Ūraa ūri k'iniapa. ² Māga nide Jesupa barco omé unuji to ide. Chipariirāpa āchi t'iri sīmaa p'anajida ipu ide. ³ Jesús Simón Pedro barcode bataup'eda, iidiji tok'esaapai ateemerā. Māpai ma barcode suk'i beeji jarateeit'ee. ⁴ Jaratee aupak'āri, Simonmaa māgaji:

—Nāpiadee wādāma māik'aapa jāma pāchi t'iri t'aadapāde aji.

⁵ Simonpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, t'iri t'aamaa ewarijidada aji, maarepida peeda-ee. Mamīda pia jara bairā, t'iri t'aanait'eeda aji.

⁶ Māgā t'aadap'eda, jira atadak'āri, chik'ora nībaji t'iri jāde. Perá jēdachi.

⁷ Māga unurutata juapa t'ijida apema barco pidaarāmaa k'aripa chedamerā. Chejida māik'aapa ma chik'ora pee aupadak'āri, barco omee weda perá pirubaaidachida. ⁸ Māga unuk'āri, Simón Pedro Jesús k'īrapite bedabaidachi māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, mi ik'aawaapa āyaa beepāde aji, mi p'ek'au ooyaa bairā. Pia-e bi pi mi k'ait'a bamerā.

⁹ Simón awaraa arii p'anadap'edaarā ome ak'itrua para beeji māgā chik'o cho-k'ara peedap'edaa perā. ¹⁰ Auk'a p'anajida Simón k'ōp'āyoorā, Zebedeo warrarā Santiago Juan ome. Māpai Jesupa māgaji Simonmaa:

—Waaweenaapāde aji. Idideepa pia eperāarā jiriit'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, toiapataarāpa chik'o jiripatak'a.

¹¹ Māpai barco ipu ide binadap'eda, jōmaweda āchi net'aa atabējjida āchi ak'ōreerā ome māik'aapa wājida Jesús ome.

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Ewari aba Jesús p'uurude nide eperā leprapa k'ayaa bīpa ununaji. Jesumaa chep'eda, bedabaidachi tau bīri eujāde t'ōbairumaa māik'aapa chupiria iidiji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bi pirā, mi k'ayaa wēpapipāde aji, Ak'ōre k'īrapite pia beemerā.

¹³ Jesupa juapa t'ōbajji māik'aapa māgaji:

—K'inia bida aji. Jīpa beepāde aji.

Aramata chi lepra k'ayaa wēpaji. ¹⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—Jaranáaji apidaamaa. Jīp'a p'aaremaa ak'ipináji. Moisepa p'ādade jara bik'a ipana omé atéjei teeit'ee Tachi Ak'õremaa. Māgá jōmaarāpa pi jīpa beeda k'awadayada aji.

¹⁵ Jesupa māga jarapachi mīda, audupīara pedee pachida irua oodade. Ma awara eperāarā chok'araara cheepurujida iru pedee ūridait'ee māk'apa āchi k'ayaa jīpapidait'ee. ¹⁶ Ma k'aurepa Jesús wāpachi eperāarā p'anadak'aamaa it'aa t'ide.

Jesupa chiwa bada jipada
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ewari aba Jesupa jarateemaa bi misa, iru k'ait'a su-ak'i p'anajida fariseorā māk'apa Moisepa p'āda jarateepataarā. Che p'anajida jōmaweda Galilea eujādepema p'uurudeepa, ichiaba Judea eujādeepa māk'apa Jerusalén p'uurudeepa. Tachi Ak'õre baji Jesús ome, k'ayaa beerā jīpamerā. ¹⁸ Māga nide pachejida eperāarā eperā chiwa bi ome. Jira aneejida ichi p'arude. T'ūta k'inia p'anajida teedaa, Jesús k'īrapite bidait'ee. ¹⁹ Mamīda unudak'aa paji sāmāk'apa t'īudai, eperāarā chok'ara see nībada perā. Maperā it'ī ateejida terraza īri māk'apa uria ewa atajida. Māpai ma chiwa bi ichi p'arude irabai atajida jōmaarā taide Jesús k'īrapite. ²⁰ Jesupa k'awaak'āri āchia wāara ichide ijāa p'ani, ma chiwa bimaa māgaji:

—K'õp'āyo, pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpajipi.

²¹ Māga ūridak'āri, Moisepa p'āda jarateepataarāpa māk'apa fariseorāpa k'īsia p'aneejida: “Jā eperā nāga pedeeik'araa bi. Tachi Ak'õrepapaita p'ek'au k'achia wēpapipari. Jā eperā Tachi Ak'õre āpīte ik'achia pedeemaa bi jarak'āri ichiata māgee ne-inaa oopari.”

²² Mamīda Jesupa k'awaji āchia k'īsia p'ani. Mapa iidiji:

—¿Sāap'eda parāpa k'īsia k'achia k'īsia p'anima? aji. ²³ Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajipi” maa-e pirā jarai: “P'irabāiji māk'apa wāji”. Mamīda irua maarepida oo-e pai Tachi Ak'õrepa oopi-e pirā. ²⁴ Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujāde mī, chi Eperā Ak'õre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'õre Waibiapa wēpapipari eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata.

Māpai māgaji ma eperā chiwa bimaa:

—Mia jara bi: ¡P'irabāiji! Pichi p'aru atāji māk'apa wāji pichi temaa.

²⁵ Aramata chiwa bada p'irabaidachi jōmaarā taide māk'apa ichi p'aru jēra bada atap'eda, Ak'õre ome o-īa wāji ichi temaa. ²⁶ Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beejī māk'apa o-īapa jarapachida Tachi Ak'õre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māgá p'era pik'a jōnīpa māgajida:

—Idi ne-inaa pia unujidada ajida, Tachi Ak'õre juapa ooda.

Jesupa Levi jir'it'erada ichi ome nipapariimerā
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ T'ēepai, Jesús mamāk'apa uchiap'eda, ununaji eperā t'ījarapatap'edaa Leví. Māgí Cesar-it'ee impuesto p'epari paji. Su-ak'i baji ma impuesto p'epataarā su-ak'i p'anapatamāi. Jesupa irumaa māgaji:

—Mi ome nipaparíiji.

²⁸ Māpai Levi p'irabaip'eda, ichi net'aa p'e atabēiji māk'apa wāji Jesús ome.

²⁹ Ma t'ēepai, Levipa fiesta ooji ichi tede Jesu-it'ee. Impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee t'ī pēiji awaraa k'õp'āyoorā ome. Ma fiesta oo p'anide Jesús chi k'õp'āyoorā ome su-ak'i p'anajida mesade, nek'omaa apemaarā ome. ³⁰ Mamīda fariseorāpa māk'apa Moisepa p'āda jarateepataarāpa

k'isia p'anadap'edaa perã ächi chonaarãpa oopatap'edaade, aupedeemaa p'aneejida Jesús k'öp'äyoorã ome. Iidijida:

—¿Sãap'eda nek'omaa p'anima mäik'aapa ne-inaa tomaa p'anima jägee im-puesto p'epataarã ome mäik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarã ome? Parãpa jäga oodaik'araa bida ajida.

³¹ Jesupa p'anauji:

—Médico pëidak'aa k'ap'ia pia beerãmaa. Jip'a pëipata k'ayaa beerãmaa.

³² Tachi Ak'õrepa mi pëi-e paji t'ãri pia beerã jiride. Ma k'äyaa p'ek'au k'achia oopataarã jirideta pëiji, p'ek'au k'achia oo amaadamerã mäik'aapa irude ijãpataadamerã.

Sãapai it'aa t'idaipia bi nek'oda-ee

(Mt 9.14-15; Mr 2.18-22)

³³ Jesumaa mägajida:

—Juan Bautista k'öp'äyoorã mäik'aapa fariseorã audú it'aa t'ipata nek'oda-ee. ¿Sãap'eda pi k'öp'äyoorã ichita nek'opata mäik'aapa ne-inaa topatama? ajida.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Miak'ãipata fiestade t'í pëidap'edaarã pachedak'ãri, ma fiesta o-ia oopata chi miak'ãit'ee bi ome. Mama p'anide ¿parãpa nek'opida-e paik'ã aji, ãramaa? ³⁵ Ewari cherude chi miak'ãit'ee bi wë-e pak'ãri ãra ome, fiesta ooda-e pait'ee t'ãri p'uapa. Ma ewatepi nek'oda-e pait'ee.

Moisepa p'ãda mäik'aapa Jesucristopa jarateeda auk'a ak'idaik'araa bi

³⁶ Ichiaba Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee ichi ùraa p'oiradaik'araa bi Moisepa p'ãda ome:

—Eperã apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'iiik'araa bida aji, p'aru sorede parchaa'it'ee. Mãga ooru pirã, chi p'aru chiwidi ãridariit'ee mäik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. ³⁷ Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede. Mãga oodak'aa ma vino baak'ãri, ma ne-e sore jiadarii perã mäik'aapa chi vino atuadarii perã. ³⁸ Maperã vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidide. ³⁹ Eperãpa vino chona bi tok'ãri, to k'inia-e chi ewaa juda jarapata perã: “Chi chonata warraara bida” apata. Mãga pik'a parãpa chonaarãwedapema ùraa k'iniara iru p'anida aji, mia ùraa jaratee bi k'äyaa.

6

ipata ewate trigo k'imi chak'eerã p'edap'edaa

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Judiorã iipata ewate Jesús nipaji trigo k'ãide. Ma wãyaa wãde chi k'öp'äyoorãpa trigo k'imi chak'eerã oromaa p'aneejida. Jua jäde sirat'idap'eda, chi trigo tau chak'eerã k'opachida. ² Mãga unudak'ãri, ùk'uru arii p'anadap'edaa fariseorãpa iidijida:

—¿Sãap'eda parãpa oo p'anima ajida, tachi ùraade jara bi onaadamerã? *ipata ewate mimiadaik'araa bida a bi.*

³ Jesupa k'awaji chi k'öp'äyoorãpa ne-inaa k'achia ooda-e paji ma trigo tau k'odak'ãri. Mapa p'anauji:

—¿Parãpa Ak'õre Ùraa p'ãdade leeda-e p'anik'ã aji, Rey Davidpa ooda chonaarãweda jarrapisiadaidak'ãri chi k'öp'äyoorã ome? ⁴ T'íuji Tachi Ak'õre te ne-ede oodade mäik'aapa ataji pan awara bidap'edaa Tachi Ak'õre-it'ee. Mãgí pan ùk'uru k'oji mäik'aapa teeji chi k'öp'äyoorãmaa auk'a k'odamerã.

Māga oojida, p'aareerāpapai māgí pan k'odaipia baji mīda. Tachi Ak'ōrepa āra miapi-e paji māga oodap'edaa k'aurepa.

⁵ Jesupa ichiaba māgaji:

—Īpata ewate mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperā jua chiwa bada

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Awaraa ĩpata ewate Jesús t'ĭuji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa jarateemaa beejī. Mama baji eperā jua juaraarepema chiwa bi.

⁷ Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome Jesús imiatee k'inia p'anajida. Mapa ak'ī p'anajida Jesupa ma k'ayaa bi jĭpai maa-e pirā jĭpa-e pai ma ewate.

⁸ Mamīda Jesupa k'awaji ārapa k'ĭsiadap'edaa. Mapa ma jua chiwa bĭmaa jaraji:

—P'irabāiji māik'aapa jōmaarā esajĭak'a ak'inī bēeji.

Aramāgā ma eperā it'a ak'inī beejī. ⁹ Māpai Jesupa māgaji apemaarāmaa:

—Mīa parāmaa ne-inaa iidit'ee. ¿K'āata oodaipia bĭma aji, ĩpata ewate; ne-inaa pia maa-e pirā ne-inaa k'achia? ¿Eperā k'aripadaipia bik'ā piunaamerā maa-e pirā piupidaipia bik'ā? aji.

¹⁰ T'ēepai māirāmaa ak'ĭji. Maap'eda ma eperā jua chiwa bĭmaa māgaji:

—Pichi jua jĭrupāde aji.

Māpai jua jĭruji. Aramata jĭpa beejī. ¹¹ Mamīda māirāpa māga unudak'āri, audú k'ĭraudachida māik'aapa pedeeteemaa p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa k'ōp'āyoorā doce jir'it'erada ichi ome nipapataadamerā

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Maapai Jesús ee nok'odee wāji it'aa t'ĭde. Mama ewarĭji it'aa t'ĭmaa.

¹³ Āstaawa pak'āri, ichi ome nipapataarā t'ĭji. Māirādepema jir'it'eraji doce māik'aapa āra t'ĭ bĭji apóstoles. ¹⁴ Nāgĭirā paji: Simón, Jesupa ichiaba t'ĭ bida Pedro; chi ĩpema Andrés; Santiago; Juan; Felipe; Bartolomé; ¹⁵ Mateo; Tomás; Alfeo warra Santiago; Simón Celote apatap'edaa; ¹⁶ Santiago warra Judas māik'aapa Judas Iscariote; ma t'ēepai Jesús traicionaada.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Ma k'ōp'āyoorā jir'it'erap'eda, Jesús edaa cheji ma ee it'ia bĭdeepa āra ome māik'aapa pachejida eujā jewedaade. Mama chip'e p'anajida iru ome nipapatap'edaarā māik'aapa awaraa eperāarā chok'ara: Judea eujādepemaarā, Jerusalén p'uurudepemaarā, p'usa ide p'anĭ Tiro p'uurudepemaarā Sidón p'uurudepemaarā ome. ¹⁸ Che p'anajida Jesús pedee ūridait'ee māik'aapa irua āchi k'ayaa jĭpamerā. Mama bide Jesupa netuara merātia iru beerā ichiaba jĭpak'ooji. ¹⁹ Eperāarā jōmaarāpa Jesús k'ap'ia t'ōbai k'inia p'anapachida, iru juapa āchi jōmaweda jĭpak'ooda perā.

Jesupa jarateeda t'āri o-ĭa p'anapataadamerā

(Mt 5.1-12)

²⁰ Maap'eda Jesupa ichi ome nipapataarāmaa ak'ĭji māik'aapa māgaji:

—T'āri o-ĭa p'anĭ, parā chi chupiria chedeerā. Tachi Ak'ōre k'awa k'inia p'anadairā, irudeerā p'anadait'ee.

²¹ T'āri o-ĭa p'anĭ, parā chi jarrapisia jōnĭirā, parāmaa Tachi Ak'ōrepa nek'opiit'ee perā. Ichiaba t'āri o-ĭa p'anĭ, parā chi ĩraweda jēe jōnĭirā t'āri p'uaa, t'ēepai Tachi Ak'ōrepa parā ĩpiit'ee perā.

²² T'āri o-ĭa p'anĭ eperāarāpa parā k'ĭra unuamaa iru p'aneedak'āri; yiaraa iru p'aneedak'āri; parāmaa ik'achia pedeedak'āri, maa-e pirā parā āpĭte

pedee k'achia jaradak'āri mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemade ijāapata perā.

²³ Māga oodak'āri, t'āri o-īa, k'āiwee p'anéeti, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pi-ia teeit'ee parā, parā iru truade panadak'āri. Chonaarāweda ichiaba māgá ne-inaa k'achia oopachida Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāmaa.

²⁴ Mamīda jaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi p'arat'ara beerā, na p'ek'au eujjādepai o-īa p'anadait'ee perā!

²⁵ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi ĩraweda bi jāwaa p'anīrā, t'ēpai jarrapisia p'aneedait'ee perā!

¡Aai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi ĩraweda ēi jōnīrā, t'ēpai jēe jōnadait'ee perā t'āri p'uapa!

²⁶ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi jōmaarāpa t'o p'anapataarā! ¡Māga oopachida Judea eujjādepemaarā chonaarāpa, seewata Tachi Ak'ōre pedee jarapatada apatap'edaarā ome!

Jesupa jarateeda k'īra unuamaa iru p'anapataarāde
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷—Mamīda parā, mi pedee ūri p'anīrāmaa mia jara bi: Parā k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'inia iru p'anapatāati māik'aapa āramaa ne-inaa pia óoti.

²⁸ Pia óoti ārapa parā k'achia oopata pari. It'aa t'īpatāati pāchimaā ik'achia jarapataarā pari. ²⁹ Eperāpa pi k'īra tarramaa sīru pīrā, auk'a oonāaji irumaa. Ma k'āyaara chi apema k'īra tarra ak'īpīji, auk'a sīmerā. Ichiaba eperāpa pīchi ĩrīpema p'aru jī bi jāri ataru pīrā, ichiaba pīchi camisa t'āri pia tēeji.

³⁰ Apidaapa pīmaa ne-inaa iidiruta pīrā, tēeji. Ichiaba pi net'aa jāri ataruta pīrā, iidināaji waya pīmaa teemerā. ³¹ Óoti apemaarāmaa parāpa k'inia p'anik'a āchia parāmaa oodamerā.

³² Parāpa k'inia iru p'ani pīrā pāchi k'inia iru p'anapataarā aupai, ĩne-inaa pīpiara oomaa p'anik'ā? P'ek'au k'achia ooyaa beerāpa paara māga oopata.

³³ Parāpa ne-inaa pia oo p'ani pīrā pāchi pia oopataarāmaa aupai, ĩne-inaa pīpiara oomaa p'anik'ā? P'ek'au k'achia oopataarāpa paara māga oopata.

³⁴ Ichiaba pāchi net'aa presta pēiruta pīrā, ma pari awaraa net'aa jitait'ee aupai, ĩne-inaa pīpiara oomaa p'anik'ā? P'ek'au k'achia oopataarāpa pida prestapata āchi pitapai, ma pari ne-inaa jitadait'ee. ³⁵ Parāpa pāchi k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'inia iru p'anapataadaipia bi māik'aapa āra pia oopataadaipia bi.

Āramaa net'aa prestadaipia bi, nida-ee ne-inaa jitadait'ee mā pari. Māga ooruta pīrā, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia teeit'ee parāmaa māik'aapa parā Ak'ōre Waibia warrarā p'anadait'ee. Iruata ne-inaa pia oopari gracias jaradak'arāmaa māik'aapa t'āri k'achia-idaa beerāmaa paara.

³⁶ Maperā awaraarā chupiria k'awāati pāchi Ak'ōre Waibiapa ooparik'a.

Awaraarāpa oopata āpīte ik'achia jaradaik'araa bi
(Mt 7.1-5)

³⁷—Awaraarāpa ne-inaa oopata ak'ināati jaradait'ee ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Māgá Tachi Ak'ōrepa auk'a oo-e pait'ee parā ome. Ne-inaa k'achia aupai jirināati pedee k'achia jaradait'ee awaraarā āpīte, maa-e pīrā Tachi Ak'ōrepa auk'a jiriit'ee parāpa ne-inaa k'achia oopata aupai jarait'ee, p'anadak'āri iru k'īrapīte. Chīrapa parāmaa ne-inaa k'achia ook'āri, perdonaati. Māgá Tachi Ak'ōrepa parāpa ne-inaa k'achia oopata perdonaati'ee.

³⁸ Awaraarāmaa tēeti. Māgá Tachi Ak'ōrepa parāmaa teeit'ee. T'āri pia teedak'āri awaraarāmaa, ma pari irua audupīara teeit'ee parāmaa. Irua parāmaa ooit'ee parāpa oopatak'a awaraarāmaa.

³⁹ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee, chi k'ōp'āyoorāpa k'awaa wādamerā oodait'ee irua jara bik'a.

—P'ananaati chi wāara k'awada-e p'anīrāk'a. Māgūrā tau p'āriu beerāk'api p'ani awaraa tau p'āriu beerā atee k'inia p'anadak'āri awara āyaa. ¿Āchi omee weda uriade baainada-e paik'ā? ⁴⁰ Mi ūraa k'awaa wādak'āri, pia p'anapataadait'ee. Estudiante apida ichi jarateepari k'āyara k'awara bi-e. Mamīda jōmaweda estudia aupak'āri, ichi jarateepari jīak'a uchiai.

⁴¹ '¿K'āare-it'ee ak'i bima nejarra pichi auk'aa tau jāde bi, mamīda unu-e bi pak'uru pichi tau jāde bi? ⁴² Pichi tau jāde pak'uru iru bi pirā, ¿sāga pichi auk'aamaa jaraima: “Ipema, mīmaa ēepiji jā nejarra pichi tau jāde bi”? ¿Seewata pia chīara k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'āri! Naapiara ēt'aipia bi ma pak'uru pichi tau jāde bi. Māpaipi pia unui ma nejarra pichi auk'aa tau jāde bi māik'aapa māgá iru k'aripai.

Pak'uru k'awaapata chi nejōdeepa

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ —Nejō biiri pia bīpa nejō k'achia chauk'aa. Jōdee nejō biiri k'achia bīpa nejō pia chauk'aa. ⁴⁴ Nejō biiri chaa k'awapata chi nejōdeepa. Eperāarāpa higojō orodak'aa pak'uru iiri-idaa bīdeepa. Ichiaba uva orodak'aa māgee pak'urudeepa. ⁴⁵ Māga pik'a eperā t'āri pia bīpa pedee pia jarapari, k'isia pia iru bairā ichi t'āride. Jōdee eperā t'āri k'achia bīpa pedee k'achia jarapari, ichi t'āride k'isia k'achia iru bairā. Ma k'isia jōma uchiaru ichi t'ārideepa ichi it'aipa jarapari.

Jesupa te oopataarāde nepirida

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ —¿K'āare-it'ee parāpa mi t'ījarapatama: “Tachi Waibia, Tachi Waibia”, mamīda ooda-e p'ani mia jara bik'a? ⁴⁷ Mia jarait'ee k'aik'a bi chi mīmaa cheru ūriit'ee mi pedee māik'aapa oopariit'ee mia jara bik'a. ⁴⁸ Māgí eperā te oo bik'ata bi. Naapiara irua edú k'orop'eda, chi te biiri māu īri bīpari. Maap'eda to chek'āri, wee jira beepari ma te biiri sudamāi. Mamīda p'oyaa mimik'api-e, basa māu īri bida perā. Māgí eperāpa ichi te māgá basa māu īri pia oopari perā, jō-e pait'ee. ⁴⁹ Jōdee chi mi ūraa ūrip'eda, oo-e bīpa mia jara bik'a nāga pik'a bi. Ichi te ook'āri, te biiri pariatua supari ipu nāusaade, basa wēe. Maap'eda to chek'āri māik'aapa wee jira beek'āri ma te biiri sudamāi, ma te t'eedaipari māik'aapa jōmaweda jōdaiipari, chi te chipari paara.

7

Jesupa Romadepema soldaorā poro waibia esclavo jipada

(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

¹ Jesupa ma eperāarāmaa māga jara aupap'eda, wāji Capernaum p'uurudee. ² Mama bapachi Romadepema soldaorā poro waibia. Ichi esclavo k'inia iru bapachi. Mamīda māgí juak'aya nībaji. ³ Ma soldaorā poro waibiaapa ūrik'āri Jesús mama ni, pēiji judiorā poro waibiarā Jesumaa chupiria iidide, ichi esclavo jipa chemerā. ⁴ Āra Jesumaa wājida māik'aapa chupiria iidijida:

—Na capitán t'āri pia baparida ajida, tachi ome. Mapa pia k'aripaipia bida ajida. ⁵ Irua tachi judiorā k'inia iru bapari. Oopijida ajida, namapema Ak'ōre Ūraa jarateepata te.

⁶ Māpai Jesús wāji āra ome. Mamīda ma soldaorā poro waibia te k'ait'a panadak'āri, irua jara pēiji chi k'ōp'āyoorā ome:

—Tachi Waibia, mi temaa chenaapáde aji, mi pi k'äyaara ek'ariara bairã. ⁷ Maperã michi itu wã-e paji pi jiride. Mamïda k'awa bi ne-inaa jômaweda pi jua ek'ari nïbi. Jip'a jarapáde aji, mi esclavo jipa beemerã. ⁸ Mi jida waibiarã jua ek'ari bi. Ma awara mia soldaorã iru bi michi jua ek'ari. Mia abaamaa wãpáde ak'ãri, wãpari; awaraamaa chepáde ak'ãri, chepari. Ichiaba mi esclavomaa ne-inaa oopáde ak'ãri, oonapari. Mi jua ek'ari p'anirãpa mãga oopata perã, mia k'awa bi pia jararupapai mi esclavo jipait'ee.

⁹ Mãga jaranadak'ãri, Jesús p'era pik'a beeji. Mapa ichi ome nipapataarãmaa ak'iji mãik'aapa mãgaji:

—Mãgara mi wã-eda aji. Mia wãarata jararu. Tachi Israel pidaarã t'ãide mia apida unu-e bida aji, ma eperãk'a; Tachi Ak'õrede wãara ijãa bi.

¹⁰ Ma pëidap'edaarã capitán temaa pachedak'ãri, chi esclavo jipa bita unu chejida.

Jesupa p'ëtrãa warra piuda chok'ai p'irabaipida

¹¹ Ma t'ëepai, Jesús wãji Naïn p'uurudee. Chi k'õp'ãyoorã mãik'aapa awaraa eperãarã chok'ara wãjida iru ome. ¹² P'uuru k'ait'a panadak'ãri, unujida eperãarãpa jai-idaada atee wãruta iade. Mãgí p'ëtrãa warra apai iru bada paji. Ai ome chi p'uurudepemaarã chok'ara wã nipajida. ¹³ Jesupa mãgí p'ëtrãa unuk'ãri, chupiria k'awaaji mãik'aapa mãgaji:

—Jëenaapáde aji.

¹⁴ Aramata araa wãp'eda, Jesupa t'õbait'aaji ma k'ap'ia atee wãdap'edaa p'aru. Chi atee wã nipadap'edaarã ak'iní p'anedak'ãri, Jesupa mãgaji ma jai-idaa badamaa:

—K'ütrãa, p'irabáji.

¹⁵ Mãpai chi jai-idaa bada su-ak'i beeji mãik'aapa pedeemaa beeji. Maap'eda, Jesupa chi nawemaa mãgaji:

—Acha bida aji, pi warra.

¹⁶ Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarã jômaweda p'era pik'adachida mãik'aapa Tachi Ak'õrede pia pedee para beeji:

—Ak'õre pedee jarapari waibia tachi t'ãide uchijida ajida.

Ichiaba mãgajida:

—Tachi Ak'õre che bi tachi p'uuru pidaarã k'aripade.

¹⁷ Mãgá Jesupa ooda k'awaajida Judea eujãdepemaarãpa mãik'aapa ma ik'aawapemaarãpa.

Juan Bautistapa chi k'õp'ãyoorã pëida

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Juan Bautista ome nipapatap'edaarã wãjida iru badamã carcelde ma jõma nepiride. Mãga ürik'ãri, omé t'í pëjji wãdamerã Jesumaa. ¹⁹ Mãirã pëjji Jesumaa iididamerã iru chi cheit'ee bada eperãarã k'aripait'ee maa-e pirã awaraa nidaipia bi. ²⁰ Jesús k'ait'a panadap'eda, mãgajida:

—Juan Bautistapa tai pëjjida ajida, iidide: “¿Pik'ã tai k'aripapari chonaarãpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa-e pirã, ¿awaraa nidaipia bik'ã?” ajida.

²¹ Mãga iidi p'anadak'ãri, Jesupa eperãarã chok'ara jipaji: k'ayaa beerã; k'ap'ia p'ira beerã; netuara k'ap'iade merãtia beerã mãik'aapa tau p'ãriu beerã. ²² Maap'eda ma Juanpa eperãarã pëidamaa p'anauji:

—Wãti Juanmaa mãik'aapa nepiríti parãpa nama unu p'ani mãik'aapa üri p'ani. Jarãti tau p'ãriu beeda írã unu p'ani; nik'anik'aa beeda t'ia nïutee;

leprapa k'ayaa beeda jipa p'ani āchi k'ayaadeepa; k'iri k'i beeda irā ūri p'ani; piudap'edaarā waya chok'ai p'ani māik'aapa chupiria chedeerāmaa Ak'ōrepa pedee pia jara pēida jarateemaa bi. ²³ T'ari o-ia bida aji, chi mide ijāa bi, k'awa-e bi mīda mia ne-inaa jōma oo bi!

²⁴ Juanpa eperāarā pēida wādap'edaa t'ēpai, eperāarāmaa Jesupa pedee pia jaramaa beejī Juande:

—Ķ'āata parāpa ak'inajidama aji, eujā pania wēe bīmaa wādak'āri? Ķ'Īsijida-ek'ā ak'inadait'ee eperā pariatua k'Īsia bi, p'ūajara nāupa pariatua nēunēuwaap'aparik'a? ²⁵ Maa-e pirā, Ķ'Īsijida-ek'ā ak'inadait'ee eperā p'aru pi-ia jī bi? Parāpa pia k'awa p'ani eperā p'aru pi-ia jī beerā rey tede p'anapata.

²⁶ Māga-e pirā Ķ'Īsijida-ek'ā ak'inadait'ee Ak'ōre pedee jarapari? Wāara, iru Ak'ōre pedee jarapari k'āyaara waibiara bi. ²⁷ Na Juandeta Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mia eperā chok'a pēit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.' *(Mal 3.1)*

²⁸ Mia jara bi: Eperā apida Juan k'āyaara waibiara bi-e. Mamīda chi ek'ariara bita iru k'āyaara waibiara pait'ee, Tachi Ak'ōrepa ma eperā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā ome beemerā.

²⁹ Jōmaweda Juan pedee ūridap'edaarā, Cesar-it'ee impuesto p'epataarā paara, irumaa poro choopijida. Māga oodak'āri, ak'ipijida Tachi Ak'ōre wāarata jara baji Juan k'ap'ia pari. ³⁰ Mamīda fariseorā Moisepa p'āda jarateepataarā ome Juanmaa poro choopida-e pak'āri, ak'ipijida āchia k'iniada-e p'ani Tachi Ak'ōrepa āchimaap'ia oo k'inia bada.

³¹ 'Mia jarait'ee sāga p'ani parā, mide ijāadak'aa beerā. ³² Warrarā su-ak'i p'anedap'eda, jemenemaa p'anik'ata p'ani p'uuru jāde. Āchi k'ōp'āyoorāmaa biapata:

“Taipa siru chaajida. Mamīda parā pēirada-e paji. K'ari k'Īsia paraa k'arijida. Mamīda parā jēeda-e paji.”

³³ Juan Bautista chek'āri, pan k'o-e paji eperāarā jīp'aarak'a māik'aapa vino tok'aa paji. Maperā parāpa jarajida: “Netuara iru k'ap'iade merātia bida” ajida. ³⁴ T'ēpai mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji māik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperā jīp'aak'a. Maperā jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'ōp'āyo meraaparida a p'ani k'achia-idaa beerā ome māik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarā ome. ³⁵ Mamīda Tachi Ak'ōrepa wāarata ak'ipimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parā jōmaarā pari.

Jesús Simón tede

³⁶ Fariseo t'ijarapatap'edaa Simonpa Jesús t'ī pēiji nek'o chemerā ichi ome. Māgā Jesús wāji iru temaa. Su-ak'i beejī mesade. ³⁷ Ma p'uurude wēra p'ek'au k'achia ooyaa bapachi. Māgipa k'awaak'āri Jesús wāda nek'ode ma fariseo tede, ataji chok'o chak'ek'a māu pi-ia alabastrode ooda ipuru bi k'erapa māik'aapa wāji irumaa. ³⁸ Jēe wāpa su-ak'i banaji Jesús bārimāi māik'aapa iru bāri sīmaa beejī ichi taubapa. Maap'eda ichi pudapa p'ooji. Māpai Jesús bāri wēre atap'eda, it'aaji māik'aapa ma k'era weet'aaji ai iri ak'ipiit'ee Jesús k'inia iru bi. ³⁹ Simonpa māga unuk'āri, k'Īsijai: “Na eperā wāara Ak'ōre pedee jarapari pada paara, k'awak'ajida aji, k'āare eperāpa ichi t'ōbaimaa bi māik'aapa māga oopi-e pak'aji, ma wēra p'ek'au k'achia ooyaa bairā.”

⁴⁰ Māpai Jesupa Simonmaa māgaji:

—Simón, mia pīmaa ne-inaa jara k'inia bida aji.

Simonpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, jarāji.

41 Jesupa nepiriji:

—Eperāarā omé p'arat'a paraa p'anajida p'arat'a prestapatamāi. Abaapa paraa baji quinientos denarios; chi apemapa cincuenta denarios. 42 P'oyaa p'aada-e pak'āri, chi p'arat'a presta pëidapa āra chupiria k'awaaji māk'aapa omeerāmaa p'aapi-e paji. Irā mīmaa jarāji: ¿chisāgipa ma p'arat'a prestapari audú k'iniara iru bai't'eema? aji.

43 Simonpa p'anauji:

—¿Chi p'arat'a wai'biara paraa bada-ek'ā? aji.

Jesupa māgaji:

—Wāarada aji.

44 Māpai Jesupa ma wēramaa ak'iji māk'aapa Simonmaa māgaji:

—¿Na wēra unu bik'ā? aji. Mi t'ūk'āri pi tede, pia mi pia auteebai-e paji. Pania tee-e paji mi biiri siimerā. Jōdee na wērapa mi biiri siiji ichi taubapa māk'aapa p'ooji ichi pudapa. 45 Mi t'ūk'āri, pia mi k'ira i-e paji. Mamīda mi nama t'uru weda na wērapa mi biiri īmaa bi. 46 Pia mi poro iri aceitepa p'uru-e paji. Mamīda irua k'era weeji mi biiri iri. 47 Mapa mia jara bi: Irua p'ek'au k'achia chok'ara oopata wēpapiji, mi audú k'inia iru bairā. Mamīda eperāpa k'isia bi pirā ichia mak'iaara p'ek'au k'achia oo-e bi, māgara ma eperāpa mi mak'iaara k'inia-e bi.

48 T'ēepai Jesupa māgaji ma wēramaa:

—Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajida aji.

49 Māpai apemaarā arii p'anadap'edaarāpa iidi para beej:

—¿K'aima ajida, jāgí? ¿Eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata paara wēpapi bik'ā? ajida.

50 Māpai Jesupa waya jaraji ma wēramaa:

—Pi wāara Ak'ōrede ijāa bairā, irua pi o k'achiadeepa k'aripa ataji atua-naamerā. K'āiwee wāpáde aji.

8

Wēraarāpa Jesús k'aripapatap'edaa

1 Ma t'ēepai Jesús nipapachi p'uuru beede māk'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aipee beede. Jaratee nipapachi Ak'ōrepa pedee pia jara pëida; irua eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari, ichideerā p'anedamerā. Chi k'ōp'āyoorā doce auk'a nipapachida iru ome. 2 Ichiaba wēraarā nipapachida iru ome. Ai naaweda ma wēraarā ūk'uru netuara k'ap'iade merātia p'anajida māk'aapa ūk'uru k'ayaa p'anajida. Mamīda Jesupa ma jōmaweda jipaji. Māirādepema paji María, ichiaba t'ijarapatap'edaa Magdalena. Iru k'ap'iadeepa Jesupa netuara siete uchiapiji. 3 Ichiaba baji Cuza wēra t'ijarapatap'edaa Juana. Ma Cuza Rey Herodes tedepema mimiapataarā poro wai'bia paji. Ichiaba baji Susana, awaraa wēraarā chok'ara ome. Ma wēraarāpa Jesús chi k'ōp'āyoorā ome k'aripapachida; teepachida net'aa māk'aapa p'arat'a.

Net'atau p'oparide nepirida

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

4 Maapai eperāarā chok'ara uchijida p'uurudeepa Jesús ak'ide. Māgá eperāarā chok'ara chip'edachida. Māga nide Jesupa na pedee nepiriji Ak'ōre Ūraa jarateit'ee:

5 —Eperā wāji net'atau p'ode. Ma p'o wāk'āri, ūk'uru baaijida o jāde. T'ēepai mama eperāarā biiripa t'iak'oojida māk'aapa ipanaarāpa k'ok'oo chejida. 6 Ūk'uru baaijida māu-idaade māk'aapa t'onojida mīda, taarā-e weda

piik'oodachi, pania wēede baaidap'edaa perā. ⁷ Ūk'uru baaijida ne-iri-idaade māik'aapa auk'a t'onojida. Mamīda ne-iri k'ap'ip'iara waripari perā, māgí net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. ⁸ Jōdee awaraa net'atau baaijida eujā piade. Māgí t'onojida, warijida māik'aapa pia chaujida. Ūk'uru net'atau abaadeepa tau cien uchajida.

Nepirip'eda, Jesupa golpe pedeeji:

—iPia k'Isiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi!

Sāap'eda Jesupa nepiripachi jarateeit'ee
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Ma t'ēepai Jesús k'ōp'āyoorāpa iidijida:

—k'āata jara k'inia bima ajida, pia nepiri bada?

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa parāmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarāmaa: sāga ichideerā p'aneedai. Mamīda awaraarāmaa mia nepiripari jarateeit'ee:

'Ārapa mia oo bi ak'i p'ani mīda, wāara unuda-e māik'aapa mia jara bi ūri p'ani mīda, k'awada-ee p'aneedamerā.'

(Is 6.9)

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia nepirida net'atau p'oparide nāga jara k'inia bi. Ma net'atau p'oda jara k'inia bi Tachi Ak'ōre Ūraa jara pēida. ¹² Chi o jāde baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida ūripata. Mamīda Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'āripa ma pedee ijāanaadamerā māik'aapa wānaadamerā Ak'ōre eujādee. ¹³ Jōdee chi net'atau māu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida o-īa ūri p'ani. Mamīda chi māu-idaade t'onoda taarā-e weda piidaiparik'a, māga pik'a māgīrāpa ma jara pēida taarā-epai ijāapata. Ma ūraade ijāadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirā, maa-e pirā awaraarāpa āchi jiriruta pirā miapidait'ee, ijāa amaapata. ¹⁴ Jōdee chi net'atau ne-iri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida pia ūri p'ani. Mamīda t'ēepai k'Isia p'aneeruta piara bi p'arat'a atadait'ee maa-e pirā āchia ne-inaa audú oo k'inia p'ani oodait'ee, Ak'ōrepa k'inia bik'a oodai k'āyaara. Māgá p'aneepata ne-uu warip'eda chauk'aa bik'a. ¹⁵ Mamīda chi net'atau eujā piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida wāara ijāapata āchi t'āride. Māpai p'anapata ma ūraade jara bik'a māik'aapa choopata āchi ijāa p'anide. Māgá p'aneepata ne-uu pia chauparik'a.

Jesupa lamparade nepirida
(Mr 4.21-25)

¹⁶ Maap'eda Jesupa awaraa nepiriji:

—Tachia lámpara k'oodak'aa ata bidait'ee ne-inaa edajāde maa-e pirā cama ek'ari. Ma k'āyaara lámpara k'oodap'eda, it'í ata bipata pia idaamerā te jāde p'aniirā-it'ee. ¹⁷ Māga pik'a Tachi Ak'ōrepa oo bi mera pik'a bi eperāarāpa k'awanaadamerā. Mamīda t'ēepai irua jōmaarāmaa k'awaapiit'ee k'āata jara k'inia bi. Ichiaba írá irua oo bi jōmaarāmaa k'awapi-e. Mamīda t'ēepai k'awaapiit'ee.

¹⁸ Maperā pia ūriti. Chi k'awa bima Tachi Ak'ōrepa audupiarā k'awaapiit'ee. Mamīda chi ne-inaa k'awaara k'Isia bipā k'awa bi paara wēpapiit'ee.

*María Jesús ipemaarã ome**(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Jesús nawe chi ipemaarã ome wãjida irumaa. Mamïda iru k'ait'a p'oyaa wãda-e paji eperãarã see nïbada perã. ²⁰ Mãpai eperãpa jaranaji Jesumaa:

—Pi nawe pi ipemaarã ome taawa nïmaa p'anida aji, pi ak'idait'ee.

²¹ Mãga Ürik'ãri, ichia mägaji:

—Ak'õre Üraa üripataarã mäik'aapa oopataarã Ak'õrepa jara bik'a, mãirãta mi nawek'a bi mäik'aapa mi ipemaarãk'a.

*Jesupa nãu p'usa ome t'umãtipida**(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)*

²² Ewari aba Jesupa mägaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Wãdáma aji, ligo k'ïraik'a eeree.

Mãpai barcode bataujida mäik'aapa wãjida. ²³ Sïa wãdade Jesús k'ãidachi. Mãmisa p'usara t'o nïbeeji. Mapa barco pirubaai wã nipaji. ²⁴ Mapa Jesús ïrimat'aajida mäik'aapa mägajida:

—¡Tachi Jarateepari, pirubaai wãdapi!

Jesús p'irabaidachi mäik'aapa pedeeji nãumaa mäik'aapa p'usamaa. Jõmaweda t'umãtidachi mäik'aapa ip'ii üu beeji. ²⁵ Mãpai Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa iidiji:

—¿Sãap'eda parãpa ijãada-e p'anima aji, mia parã ak'ïit'ee?

Mamïda ãchi jõmaweda p'era jõnïpa ak'itrua para beeji mäik'aapa ãchi pitapai iidï para beeji:

—¿K'aima ajida, nãgï? Iru pedeepe nãu, p'usa paara t'umãtipiparida ajida.

*Eperã k'ap'iade netuara merãtia bada**(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)*

²⁶ T'ëepai panajida Gerasa eujãde ligo k'ïraik'a eere, Galilea eujã k'ïrapite.

²⁷ Jesús batauk'ãri, eperã netuara merãtia bi iru k'ait'a cheji. P'uurudepema paji mïda, taarã p'aru jï-e baji; ichiaba teeda bak'aa paji. Bapachi jãira mãu te uriade. ²⁸ Mãgï eperãpa Jesús unuk'ãri, iru k'ïrapite sinapotepa bia baainaji:

—Jesús, Ak'õre Waibia Warra, mi ome t'ïunãaji. ¡Mi chupiria k'awãaji!

¡Ichiak'au bïji!

²⁹ Mãga jaraji Jesupa jara bada perã uchiamerã ma eperã k'ap'iadeepa. Taarã baji ma netuara merãtia bi iru k'ap'iade. At'apai ma netuarapa irumaa ne-inaa pariatua oopiji. Mãmisa eperãarãpa iru jua büri ome cadenapa jï nïbijida ãyaa wãnaamerã. Mamïda ma netuara juapa irua ma cadena t'ïit'aapachi mäik'aapa jirabodoji t'imï eperãarã p'anadak'aamaa. ³⁰ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿Pi, k'asaa t'ïjarapatama? aji.

Ichia p'anauji:

—Mi t'ïjarapatada aji, Legión.

Mãga jaraji netuara chok'ara ichi k'ap'iade t'ïudap'edaa perã. ³¹ Mãpai ma netuaraarãpa Jesumaa chupiria iidipachida ãchi pëinaamerã uria audú nãpia bidee. ³² Ma k'ait'a ee k'arraya sinaarã chok'ara nek'omaa p'anajida. Mapa netuaraarãpa chupiria iidijida ma sinaarã k'ap'iade t'ïupimerã. Mãpai Jesupa mãga ooji. ³³ Aramãgã netuaraarã uchiajida eperã k'ap'iadeepa mäik'aapa t'ïujida ma sinaarã k'ap'iade. Aramata sinaarã p'irak'oodachida ee k'õot'ari jira bidee. Toida baainadap'eda, ïyapa jïak'oodachida.

³⁴ Ma sinaarā jīa p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, p'irak'oodachida p'uurudee nepiridait'ee p'uuru pidaarāmaa māik'aapa ma p'uuru k'ait'a beerāmaa. ³⁵ Mapa eperāarā uchijida ak'ide. Jesumāi pachedak'āri, unujida ma eperā netuara k'ap'iade merātia bada su-ak'i bi Jesús biiri k'ait'a. P'aru jip'eda, k'āiwee su-ak'i baji. Māga unudak'āri, ma eperāarā p'era para beejī. ³⁶ Māpai chi unudap'edaarāpa nepirijida sāgapi Jesupa jipaji ma eperā netuara k'ap'iade merātia bada. ³⁷ Maap'eda ma Gerasa eujādepemaarāpa Jesumaa chupiria iidijida āyaa wāmerā mamāik'aapa, audú nejasia p'anadap'edaa perā. Māpai Jesús barcode bataup'eda, wāji. ³⁸ Wāi naaweda, ma eperā netuara k'ap'iade merātia badapa chupiria iidiji Jesupa ichi ome auk'a wāpimerā. Mamīda Jesupa jaraji beemerā. Māgaji:

³⁹ —Wāpāde aji, pichi temaa māik'aapa nepiripāde aji, Tachi Ak'ōrepa pi ome ooda.

Aramāgā ma eperā wāji ma p'uurudepema jōmaarāmaa nepiride Jesupa ichi ome ooda.

Jairo k'au māik'aapa wērapa Jesús p'aru i t'ōbaida
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Jesús lago k'iraik'a eere pachek'āri, eperāarāpa iru o-īa auteebaijida, jōmaarāpa iru ni p'anadap'edaa perā. ⁴¹ Māga nide pacheji eperā t'ijarapatap'edaa Jairo. Ichi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro paji. Jesús biirimāi bedabaidachi māik'aapa chupiria iidiji wāmerā ichi temaa ⁴² chi k'au jipade, juak'aya nībada perā. K'au apai iru baji; māgī doce años iru baji.

Jesús wāruđe Jairo temaa, iru ome nipapataarā see nībada k'aurepa p'īsua baji. ⁴³ Ma eperāarā ome baji wēra bi k'ayaa bi. Doce años waamiapa k'ayaa baji. Ichi p'arat'a jōdai baji jipapataarā juade nipa. Mamīda apidaapa p'oyaa jipadak'aa paji. ⁴⁴ Ma wēra Jesús āpитеik'aapa k'ait'a wāji māik'aapa iru iripema p'aru i t'ōbait'aaji. Aramata ma waamia t'ibaidachi. ⁴⁵ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'aipa mi t'ōbajima? aji.

Chi k'ōp'āyoorā jōmaarāpa āchia-e pajida apachida.

Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Jarateepari, eperāarāpa pi t'isīa wārutada aji.

⁴⁶ Mamīda Jesupa māgaji:

—Eperā k'ayaa bīpa mi t'ōbajida aji. Mideepa uchijida aji, Ak'ōre juapa ma eperā jipait'ee.

⁴⁷ Māpai ma wērapa unuk'āri p'oyaa miru-e paji, biiri wērewēree wāji māik'aapa bedabaidachi Jesús biirimāi. Jōmaarā taide jaraji k'āare-it'ee t'ōbait'aaji māik'aapa sāgā jīpa beejī. ⁴⁸ Māpai Jesupa māgaji irumaa:

—Wēra, pia mide ijāa bairā, jīpa beejida aji. K'āiwee wāji.

⁴⁹ At'āri Jesús pedeemaa bīde Jairo tedeeпа pēida pacheji māik'aapa māgaji ma Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poromaa:

—Pi k'au jai-idaajipi. Tachi Jarateepari ichiak'au bīpāde aji.

⁵⁰ Mamīda Jesupa māga ūrik'āri, māgaji Jairomaa:

—Waaweenapāde aji. Jīp'a ijāapāde aji. Pi k'au jīpa beeit'ee.

⁵¹ Temāi panadak'āri, Jesupa chi k'ōp'āyoorā jōmaweda t'īupi-e paji. Aba t'īupiji Pedro, Santiago, Juan māik'aapa chi k'ayaa nawe chi ak'ōre ome.

⁵² Eperāarā taawa p'anadap'edaarā jōmaweda jēe para baji t'āri p'uapa. Mamīda Jesupa māgaji:

—Jēenáati. Na wēra k'au jai-idaa-e bi. Jīp'a k'āita bida aji.

⁵³ Māga ūridak'āri, jōmaarāta ēidachida iru-it'ee, k'awa p'anadap'edaa perā jai-idaa bi. ⁵⁴ Mamīda Jesupa ma wēra k'au juade jita atap'eda, golpe pedeeji:

—Wēra chai, ip'irabaiji!

⁵⁵ Aweda chok'ai beejī māik'aapa aramata p'irabaidachi. Māpai Jesupa jaraji nek'opidamerā. ⁵⁶ Chi ak'ōreerā p'era pik'a jōneejida. Mamīda Jesupa jaraji ma p'asada awaraarāmaa nepirinaadamerā.

9

Jesupa chi k'ōp'āyoorā pēida jarateenadamerā

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce t'ī p'e atap'eda, jaraji Tachi Ak'ōre juapa netuara uchiapidamerā māik'aapa k'ayaa k'īra t'ādoo jipadamerā. ² Māpai āra pēiji k'ayaa beerā jipadamerā māik'aapa jarateedamerā Tachi Ak'ōrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. ³ Māgá pēirude Jesupa māgaji:

—Ode wārutade ateenāati pak'uru t'idik'a wādait'ee, muchila, pan, p'arat'a, maa-e pirā awaraa p'aru jidait'ee. ⁴ K'eudaik'āri, parāpa unuruta tede p'anēeti, mamāik'aapa wāruta misa. ⁵ P'uuru abaade parā auteebaida-e pirā māik'aapa parāpa jarateepata ūridaamaa p'ani pirā, uchiati ma p'uuruudepa māik'aapa būiridepema yooro p'ora nēep'ēti ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōrepa āra k'aripa-e pait'ee.

⁶ Māpai chi k'ōp'āyoorā wājida p'uuru bee chaa. Tachi Ak'ōre pedee pia jara pēida jaratee wāpachida māik'aapa k'ayaa beerā jipapachida.

Rey Herodepa k'īsia bada

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Rey Herodepa ūrik'āri Jesupa māgeē ne-inaa jōmaweda oo bi, k'awa-e paji k'āata k'īsiat'ee. Eperāarā ūk'uruurāpa jarapachida Juan Bautista, chi piuda chok'ai p'irabaijida apachida. ⁸ Ūk'uruurāpa jarapachida iru chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari Elías. Jōdee awaraarāpa jarapachida awaraa chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari, chok'ai p'irabachida. ⁹ Mamīda Herodepa māgaji:

—Taarāru mia jara pēida Juan Bautista otau t'iap'et'aadamerā. ¿K'aipaa māgí eperā? Mia ūridoo irua oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

Mapa Herodepa Jesús k'īra unu k'inia baji.

Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Jesús k'ōp'āyoorā pachedak'āri āchia jaratee nipadap'edaamaapa, iru-maa nepirijida jōma āchia oodap'edaa. Māpai irua āra āyaa ateeji Betsaida p'uuruudee. ¹¹ Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri, t'ēe wājida. Māirā pacheruta unuk'āri, Jesupa āra auteebaiji māik'aapa jarateji Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Ma awara āra k'ayaa beerā jipaji.

¹² K'eupodopa chi k'ōp'āyoorā Jesumaa chejida māik'aapa māgajida:

—Eperāarā pēipāde ajida, īnadamerā māik'aapa chik'o jirinadamerā p'uuru beemaa maa-e pirā ai ik'aawa eperāarā beemaa, nama wē-e perā nek'odait'ee.

¹³ Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa chik'o tēeti k'odamerā.

Āchia p'anaujida:

—Taipa iru p'anida ajida, pan joisomaa māik'aapa chik'o omé. Māgí araa-e pait'ee wāda-e pirā chik'o netode na eperāarā chok'ara para bīrā-it'ee.

¹⁴ Imik'Iraarā cinco mil paji. Mamīda Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Su-ak'i p'aneepidapāde aji, cincuentacincuenta.

¹⁵ Aramāgā jōmaarāta su-ak'i p'aneepijida. ¹⁶ T'ēpai, Jesupa jitaji ma pan joisomaa chik'o omee ome māik'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa ma chik'o pari. Māpai k'ōrak'oop'eda, teeji chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenadamerā. ¹⁷ Eperāarā nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. Maap'eda Jesús k'ōp'āyoorāpa p'ejida k'oraa docena aba, ma chik'o pan pite ome nībeeda.

Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'ōrepa pēida

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Ewari aba Jesús it'aa t'īmaa bak'āri chi k'ōp'āyoorā ome, āramaa iidiji:

—¿Mi k'aima a p'anima aji, eperāarāpa?

¹⁹ P'anaujida:

—Ūk'uruurāpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarāpa jara p'ani pi chonaarāwedapema Elías. Jōdee awaraarāpa jara p'ani pi chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari, chok'ai p'irabaida.

²⁰ Māpai Jesupa iidiji:

—Parāpārama, ¿mi k'aima adaima? aji.

Māpai Pedropa p'anauji:

—Pi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.

Jesupa jarada ijāadak'aa beerāpa ichi peedait'ee

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Mamīda Jesupa jīp'a jaraji māga nepirinaadamerā awaraarāmaa. ²² Māpai māgaji:

—Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema ichita chupirā nībait'ee. Judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa, māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa mi k'īra unuamaa iru p'anadait'ee māik'aapa mi peepit'aadait'ee. Mamīda ewari opeemaa mi chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Sāga eperāarā nipadaipia bi Jesús ome

²³ T'ēpai Jesupa māgaji jōmaweda ichi ome nipapataarāmaa:

—Eperā mi ome nipa k'inia bi pirā, k'īsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bīdepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā peenadait'ee'k'a. Pia jarait'eera, ewari chaa ooi pia bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pījida piurumaa.

²⁴ Eperā piuamaa bi pirā mide ijāpari k'aurepa, māgí piuk'āri, atuait'ee. Mamīda eperā piuru pirā mide ijāpari k'aurepa, māgí it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. ²⁵ Ma awara ¿k'āare piata baima eperāpa ne-inaa pia na p'ek'au eujāde nībi jōmaweda ataru pirā, mamīda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirā Ak'ōre eujāde? Ichia net'aa iru bi atuait'ee māik'aapa banait'ee tok'arradee.

²⁶ Eperā k'īra nejasia bi pirā jarait'ee mide ijāa bi maa-e pirā mi ūraa jarait'ee awaraarāmaa, māgara mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jida k'īra nejasia bait'ee mēreda ait'ee, mi Ak'ōre Waibia k'īra wāreede chek'āri iru angeleerā ome. ²⁷ Mia wāarata jararu. Nama p'anīrā ūk'uru piudai naaweda, unudait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā biru ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

Jesús k'īra awaradaida

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Tomiamaa māga jarada t'ēpai, Jesús wāji ee nok'odee. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Mama iru it'aa t'īmaa beeji. ²⁹ Māgá it'aa t'īmaa bide ichi k'īra awaradachi māik'aapa chi p'aru t'o-t'oo uchiterreedachi. ³⁰ Māga nide eperāarā jaure omé chejida māik'aapa pedee p'aneejida iru ome. Chonaarāwedapemaarā Moisés Elías ome paji. ³¹ Āchi ik'aawa īdaa pia urua nībaji. Chejida Jesumaa jarade taarā-e nide chupiria nībait'ee māik'aapa piut'ee Jerusalende. ³² Mama ee nok'ode Pedro chi k'ōp'āyoorā ome tap'ok'ee jōnajida mīda, k'āida-ee p'anajida. Maperā unujida Jesús māgá k'īra wāree māik'aapa ma eperāarā omé. ³³ Ma eperāarā Jesús ik'aawaapa uchiarutade Pedropa māgaji:

—Tachi Jarateepari, ĵia bi nama p'anadait'ee pi ome! Odait'eeda aji, te chak'eerā ōpee, aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

Mamīda Pedropa k'īsia-ee māga jaraji. ³⁴ Iru pedee nībide ĵiararapa āchi jōmaweda aneu ata cheji. Māgá ĵiarara esajīak'a āchi unudak'āri, nejasidachida. ³⁵ Māpai ma ĵiararadeepa Tachi Ak'ōrepa pedeeji:

—Nāgida aji, mi Warra k'īnia, mia ĵirit'erada. ĵŪrīti iru pedee!

³⁶ Ma pedee ūridap'eda, Jesús ituaba beeji āra ome. Māpai k'īup'ee p'aneejida. Ma t'ēpai āchia unuda ma ewate apidaamaa nepirīda-e paji.

Jesupa netuara uchiapida warra k'ap'ideepa

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Ai norema Jesús, Pedro, Santiago māik'aapa Juan ee nok'odeepa edaa chedak'āri, eperāarā chok'ara chejida Jesús ome unudait'ee. ³⁸ Māirādepema eperā abaapa golpe pedeeji:

—Tachi Jarateepari, mi chupiria k'awaapāde aji. Mi warra apai iru bi ak'īnapāde aji. ³⁹ Netuarapa iru ĵita atak'āri, biapipari, wawapipari māik'aapa iduba k'ōp'ep'ee uchiapipari iru it'aideepa. Iru ichiak'au bik'aa. Maperā piupit'eeda aji. ⁴⁰ Mia pi k'ōp'āyoorāmaa chupiria iidiji ma netuara uchiapit'aadamerā. Mamīda p'oyaada-e paji.

⁴¹ Jesupa p'anauji:

—Aai, eperāarā, ĵat'ārita mide ijāada-e p'anik'ā? ĵĴāadak'arāk'api p'anī! ĵĴōmasaa taarāit'ee parā ome ijāarutamaa? Anéeti ma warra.

⁴² Ma warra Jesús k'ait'a chek'āri, netuarapa eujāde bat'at'aaji māik'aapa waya wawat'aaji. Mamīda Jesupa ma netuara itriat'aaji māik'aapa uchiapit'aaji. Ma warra māgá ĵipap'eda, teeji chi ak'ōremaa. ⁴³ Arii p'anadap'edaarā jōmaweda p'era pik'a para beeji, Ak'ōrepa ne-inaa pia ooda unudap'edaa perā.

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Eperāarā ak'ītrua para beeru misa Jesupa ooda k'aurepa, irua māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

⁴⁴ —Na pedee pia ūrīti māik'aapa k'īra atuanāati: eperāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema baaipiit'ee k'āchia beerā juade.

⁴⁵ Mamīda āchia k'awada-e paji irua jara k'īnia bada. Tachi Ak'ōrepa āramaa at'āri māga k'awapi k'īnia-e baji. Ma awara āchia waawee p'anajida iididait'ee k'āata jara k'īnia baji.

Eperā waibiara bi Ak'ōre k'ītrapite

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Maapai Jesús k'öp'äyoorã aupedee p'aneejida k'awaadait'ee ächidepema k'aita waibiara bi. ⁴⁷ Jesupa k'awaak'äri ärapa k'ïsia p'ani, warra chai ataji mäik'aapa ak'inĩ bijii ichi ik'aawa ⁴⁸ mäik'aapa mägaji:

—Eperäpa mide ijäa bi k'aurepa nägi warra chaik'a auteebairu pirã, mi jida auteebaipari. Ma awara chi mi auteebairupa mi pëida auk'a auteebaipari. Mapa chi parädepema ek'ariara pik'a bi audua-eë bairã, mägita waibiara pait'ee Ak'öre k'Trapite.

Jesús ome nipak'aa bïpa netuara uchiapida

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Māpai Juanpa mägaji:

—Tachi Jarateepari, taipa unujida eperäpa pi t'ï jarap'eda, netuara uchiapi bi eperäarã k'ap'iadeepa. Mäga unudak'äri, taipa oonaapáde ajida, tachi ome nipak'aa perã.

⁵⁰ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au oopiti. Tachi ome nipak'aa pijida, tachi eere bida aji.

Samaria eujädepemaaräpa Jesús yiaraa iru p'anadap'edaa

⁵¹ Ewari k'ait'a pa wäk'äri Jesús it'aa wäit'ee, söcharra wäji Jerusalén ode.

⁵² Ichi naa eperäarã chok'a pëiji Samaria eujädepema p'uuru k'aipee bïmaa, te jiridamerã aide k'äidait'ee. ⁵³ Mamïda ma Samaria eujädepemaaräpa iru auteebai k'iniada-e paji, k'awa p'anadap'edaa perã judiorã p'uuru Jerusalendee wäru. ⁵⁴ Chi k'öp'äyoorã Santiago Juan ome mäga k'awaa atadak'äri, Jesumaa mägajida:

—Tachi Waibia, çk'inia bik'ã ajida, taipa pa it'iipa baaipidamerã mäirã ïri, jödaidamerã?

⁵⁵ Mamïda Jesupa ära itriak'ooji, mägá k'achia k'ïsiadap'edaa perã. ⁵⁶ Māpai wäjida awaraa p'uuru k'aipeedee.

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarã

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Ode wädade eperäpa Jesumaa mägaji:

—Tachi Waibia, pi ome wã k'inia bida aji, chi wärumaa.

⁵⁸ Jesupa p'anauji:

—Usap'ã yooro te uria iru bee mäik'aapa ipanaarã te iru bee. Mamïda mi, chi Eperã Ak'öre Truadepema arajäga ni, k'äipari wëe. Made k'ïslaji, jarai naaweda wäara mi ome nipa k'inia bi wa mäga-e.

⁵⁹ Māpai Jesupa mägaji awaraa eperämaa:

—Mi ome nipa chëji.

Irua p'anauji:

—Tachi Waibia, mi jida pi ome nipaparii k'inia bi. Mamïda ai naaweda mi ak'öre iapipáde aji, iru piuk'äri.

⁶⁰ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au bipáde aji, atuadait'eeräpa ächi piudap'edaarã iadamerã. Pi, jödee, nipa chëji mi ome mäik'aapa jaratëeji Tachi Ak'örepa eperäarã biit'ee ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã.

⁶¹ Māpai awaraa eperäpa mägaji:

—Tachi Waibia, pi ome nipa k'inia bida aji. Mamïda ai naaweda wäpïji mi tedepemaarã ak'ide.

⁶² Jesupa p'anauji:

—Eperāpa eujā p'ēirat'imaa bi pirā aradopa, jīp'a nok'ooree ak'iipia bi. Āpītee ak'iru pirā, pia ba-e pait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome.

10

Jesupa eperāarā setenta y dos pēida jarateenadamerā

¹ Maap'eda Jesupa chi k'ōp'āyoorā awara setenta y dos jirit'eraji ichi ome nipapataarādepema. Āra ome-omee pēiji ichi naa wādamerā p'uuru bee chaa ichi wāit'ee badamaa. ² Āra pēik'āri, māgaji:

—Eperāarā chok'ara mide waide ijāada-e p'ani. Ne-uu audú chau bīk'api p'ani. Mamīda mimiapataarā chok'ara-ee p'ani. Mapa iidipatāati Tachi Ak'ōre, ma ne-uu chiparimaa awaraa mimiapataarā pēimerā chi chau bi p'ede. ³ Wāti eperāarāmaa jarateede. Mīa parā pēiru oveja chak'eerā pēik'ajik'a ne-animalaarā k'achia beerā t'āide. ⁴ Na wārutade ateenāati muchila, p'arat'a maa-e pirā awaraa chancla. Ichiaba taarā ak'inī p'aneenāati pedeedait'ee chi unurutaarā ome. ⁵ Eperā tede t'ūdak'āri, naapiara jarapatāati: “Na te pidaarā pia p'anapatāati.” ⁶ Māgā eperā t'āri pia paraa pirā ma tede, iru k'āiwee beeit'ee. Mamīda iru t'āri pia-e bi pirā parā ome, Tachi Ak'ōrepa iru k'āiwee bapi-e pait'ee. ⁷ Ma tede p'anēeti. Ārapa teeruta k'ōti māik'aapa tōti, parā, mī mimiapataarāpa māga atadaipia bairā pāchi mimia pari. Te awara-awaraa nipanāati; te abaadepai p'anēeti.

⁸ 'P'uurude panadak'āri, ma p'uurudepemaarāpa parā auteebairuta pirā, k'ōti ārapa teeruta. ⁹ Ma p'uurudepema k'ayaa beerā jīpak'ōoti māik'aapa māirāmaa jarāti: “Tachi Ak'ōrepa parā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.” ¹⁰ Mamīda awaraa p'uurude panadak'āri, ma p'uurudepemaarāpa parā auteebaida-e pirā, calle jāde wāyaarutade nāga jarāti: ¹¹ “jPāchi p'uurudepema yooro p'ora tai bīiride beeda paara nēep'eruta, parā t'āri k'achia p'anadairā tai ome! K'awāati Tachi Ak'ōrepa parā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mamīda parāpa māga k'iniada-e.” ¹² Mīa jara bi: Ak'ōre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarā audupiara k'achia ooit'ee, chonaarāweda Sodoma pidaarā k'achia ooda k'āyaara.

P'uuru pidaarāpa Ak'ōre Ūraa ūridamaa p'anadap'edaa (Mt 11.20-24)

¹³ —jAai, Corazín p'uurudepemaarā! jAai, Betsaida p'uurudepemaarā! jTachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēiit'eepi! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperāpa ooda paara ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mīa parā p'uurude oodak'a, taarā-e weda ijāak'ajida. Ārapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jōnipa chupiria iidik'ajida Tachi Ak'ōremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'āri p'uapa p'aru p'āimaa jīk'ajida māik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida āchi poro ĩri. ¹⁴ Maperā mīa jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā k'achiara ooi't'ee ma Tiro p'uurudepemaarā k'āyaara māik'aapa Sidón p'uurudepemaarā k'āyaara. ¹⁵ Ichiaba parā Capernaum p'uurudepemaarā, jk'ĭsia p'anik'ā parā p'uuruta awaraa p'uuru k'āyaara waibiara pait'ee Ak'ōre k'ĭrapite? jMa k'āyaara irua parā p'uuruta jōt'aait'ee!

¹⁶ K'ōp'āyoorā, eperāpa parā pedee ūrik'āri, mī pedeeek'a ūriit'ee. Jōdee chi parā yiarāa iru bīpa mī jida yiarāa iru bi. Ma awara mī yiarāa iru bi pirā, ichiaba mī Ak'ōre, mī pēida, yiarāa iru bi.

Setenta y dos āpītee chedap'edaa

17 Ma setenta y dos peïda eperãarã ãpítee chedak'ãri, t'ãri o-ĩ-ĩa p'anajida. Mãgapachida:

—Tachi Waibia, jtaipa pi k'ap'ia pari pededek'ãri, netuaraarãpa paara oopachida taipa jaradap'edaak'a!

18 Jesupa p'anauji:

—Wãara. Mia Satanás unuji it'ariipa baaik'ãri pa baaiparik'a. 19 Mia parã k'aripaji t'iadamerã taamaarã ãri mãik'aapa tusõre ãri, parãmaa maarepida k'aada-ee. K'aripaji chõopataadamerã Netuara Poro Waibia ome; irua parã p'ua oo-ee. 20 Maperã parã t'ãri o-ia p'anadaipia bi. Mamïda ma k'ãyaara o-ãra p'anadaipia bi Tachi Ak'õrepa parã t'ĩ p'ã iru bairã it'ari ichideerã t'ĩ p'ã jera bi librode.

Jesús t'ãri o-ã bada
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Mãgã pedee bïde Tachi Ak'õre Jaurepa iru audú t'ãri o-ãipiji. Mãpai irua mãgaji:

—Ak'õre Waibia, pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Ne-inaa jõmaweda it'ari nãbi, na p'ek'au eujãde nãbi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'ãri o-ã bi pia eperãarã jip'arãmaa k'awapiru perã ne-inaa pia waide k'awapi-e pada k'ãsia k'awaa beerãmaa mãik'aapa poro wẽsaa beerãmaa. Mãga ooji mãga oo k'inia bada perã.

22 Mi Ak'õrepa ne-inaa jõma biji mi jua ek'ari mia ak'ipariimerã. Tachi Ak'õrepapai wãara mi, ichi Warra k'awa bi. Mãgã ichiaba mi, chi Warrapapai wãara iru k'awa bi. Mamïda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperãarãmaa.

23 Mãpai Jesupa ak'iji chi k'õp'ãyoorãmaa mãik'aapa mãgaji:

—Parã, chi na ne-inaa unu p'anãrã, wãara t'ãri o-ã p'ani. 24 Mia jara bi: Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa mãik'aapa reyrãpa unu k'inia p'anajida parãpa unu p'ani. Mamïda unuda-e paji. Ichiaba ãri k'inia p'anajida parãpa nama ãri p'ani. Mamïda ãrida-e paji, ewari ma-it'ee waide pa-e bada perã.

Jesupa nepirida Samariadepema t'ãri pia badade

25 Ewari aba Moisepa p'ãda jarateepari pedeenaji Jesús ome. K'awaait'ee Jesupa wãara Ak'õre Ûraa k'awa bi wa mãga-e, mãgipa iidiji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ãata ooyama aji, mi it'aa wãit'ee?

26 Jesupa p'anauji:

—¿K'ãata jara bi Moisepa p'ãdade? ¿K'ãata unu bima aji, aïde?

27 Ma Moisepa p'ãda jarateeparipa p'anauji:

—Tachi Ak'õre Waibia k'inia iru baparĩiji pichi t'ãriipa mãik'aapa ne-inaa jõmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparĩiji. Ewari chaa k'ãsiaji irude pichi t'ãriipa,'
(Dt 6.5)

'ma awara awaraarã k'inia iru baparĩiji, pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

28 Mãpai Jesupa mãgaji:

—Pia p'anaujipi. Mãga ooru pirã, ichita bapariit'ee Ak'õre eujãde.

29 Mamïda ma Moisepa p'ãda jarateeparipa waapiara k'awaa k'inia baji. Mapa iidiji:

—Pia awaraarãda ak'ãri, ¿k'aita jara k'inia bima? aji.

30 Mãpai Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperã Jerusalén ode wãji Jericó p'uurudee. Mãgã ode wãde nechiapataarã uchijida. Ma eperã p'ua oojida mãik'aapa iru p'aru paara

chia atajida. Perá peet'aaajida. ³¹ Bii-ap'eda, p'aare cheji ma ode. Mamída ma eperā eujāde bi unuk'āri, jīp'a wāyaaji ichi ode. ³² T'ēpai Leví ēreerādepema uchiada ichiaba ma ode che wāji. Mamída ma eperā mǎgá unuk'āri, ichiaba jīp'a ichi ode wāyaaji. ³³ Ma t'ēpai Samariadepema ichiaba ma ode cheji. Mǎgipa ma eperā unuk'āri, iru chupiria k'awaaji. ³⁴ Iru k'ait'a wāp'eda, aceite vino ome p'uruji iru k'ap'ia p'ua bimāi mǎik'aapa p'aru sorede beda ataji. Māpai ma eperā su-ak'i binaji ichi burrode mǎik'aapa ateeji eperāarā temaa ak'i p'anadamerā. ³⁵ Ai norema ma Samariadepemapa p'arat'a tau omé ēt'a atap'eda, teeji ma te chiparimaa mǎik'aapa mǎgaji: “Jā eperā ak'i baparīji mi cheru misa. Na p'arat'a awara faltaru pirā, mia p'aait'eeda” aji.

³⁶ Mǎga nepirip'eda, Jesupa iidiji ma Moisepa p'āda jarateeparimaa:

—¿K'āata k'īsia bima? aji. ¿Ma ōpeedepema chisǎgipa ma eperā ak'ijima ichi k'ap'ia ak'iparik'a?

³⁷ Ma Moisepa p'āda jarateeparipa p'anauji:

—Chi chupiria k'awaadapa pajida aji.

Māpai Jesupa mǎgaji:

—Pia auk'a oopāde aji, chupiria chedeerāmaa.

Jesús Marta tede p'asianada

³⁸ Maap'eda ma ode Jesús waya wā nipaji Jerusalendee. Panaji p'uuru k'aipeede. Mama wēra t'ijarapatap'edaa Martapa iru auteebaiji ichi tede.

³⁹ Marta ipewēra María mama baji. Ichi Jesús bīri ik'aawa su-ak'i beejī ūriit'ee irua jararu. ⁴⁰ Mamída Marta ne-inaa audú oomaa beejī nek'opit'ee Jesumaa mǎik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa. Mapa Jesús k'ait'a cheji mǎik'aapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, ¿pi-it'ee p'ua-e bik'ā aji, mi ipewērapa mi k'aripa-e bi? Mia ne-inaa chok'ara iru bi ooit'ee. Mapa jaráji irua k'aripamerā.

⁴¹ Mamída Jesupa p'anauji:

—Marta, Marta, pi audú k'īsia nībida aji, ne-inaa pi-ia oo k'iniapa.

⁴² Mamída Mariapa ne-inaa piara jiriji ooit'ee, mi nama bi misa. Apidaapa jarada-e pait'ee irua mǎga oonaamerā.

11

Jesupa jarateeda it'aa t'ī k'awaadamerā

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ewari aba Jesús it'aa t'ī aupak'āri, k'ōp'āyo abaapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, jaratéeeji taipa it'aa t'ī k'awaadamerā, Juan Bautistapa chi k'ōp'āyoorāmaa jarateedak'a.

² Māpai Jesupa mǎgaji:

—Parā it'aa t'īdak'āri, nǎga jarāti:

Tachi Ak'ōre it'ari bi,

pi t'ī awaraa t'ī k'āyaara pipiara bi.

Eperāarā bīji pichi jua ek'ari pichideerā p'anedamerā.

[Óoji pichia k'inia bik'a na p'ek'au eujāde, it'ari ooparik'a.]

³ Tai-it'ee chik'o téeeji ewari chaa k'odait'ee.

⁴ Taipa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awáaji mǎik'aapa perdonáaji taipa perdonaapat'ak'a, awaraarāpa taimaa ne-inaa k'achia oodak'āri.

Tai k'achiade baaipináaji.

Tai k'aripa atáji Netuara Poro Waibia juadeepa.

⁵ Ichiaba Jesupa mǎgaji:

—K'ĩsiadáma nãgide. Parãdepemapa k'õp'ãyo iru bai. Esapite pi wãi iru temaa mãik'aapa jarai: “K'õp'ãyo, mi-it'ee pan õpee téjeji, ⁶ k'õp'ãyo aba et'ewapai t'imiipa pacheda perã mi temã. Maarepida wêe bi teeit'ee k'omerã.” ⁷ Mãga p'asada paara, irua jara-e pai: “Mi ichiak'au b̃ji. Puerta j̃ia iru bi. Mi warrarã mi ome nama k'ãi p'anipi. Mapa p'irabai-eda a-e pai, p̃imaa ne-inaa teede.” ⁸ Mia jara bi: Mãgí k'õp'ãyo p'irabai-e pirã ne-inaa teeit'ee pi ichi k'õp'ãyo perã, m̃gara p'irabaiit'ee waa iidi ñbanaamerã. Teeit'ee ne-inaa j̃oma pia falta bi. ⁹ Maperã mia nãga jara bi. Iidipataati Tachi Ak'õremaa. Irua teeit'eepi. Jiripataati. Irua k'awapiit'eepi. Eperãpa puerta t'aide t'ĩparik'a, Ak'õremaa t'ĩpataati. Irua parã k'aripait'eepi. ¹⁰ Chi iidi b̃imaa Tachi Ak'õrepa teepari; chi j̃iri b̃imaa Tachi Ak'õrepa k'awapipari mãik'aapa chi t'ĩ b̃imaa ewapari.

¹¹ ¿Parãdepema ak'õrepa taama teeik'ã ichi warramaa, irua chik'o iidik'ãri? ¹² Maa-e pirã, ¿tusõre teeik'ã irumaa, ne-im̃i iidik'ãri? ¹³ ¡Mãga-epi! Parã, ne-inaa k'achia oopataarã m̃ida, pãchi warrarãmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parãpa mãga ooruta pirã, jaudupiaara pãchi it'aripema Ak'õre Waibia ichi jaure teeit'ee chi iidirutaarãmaa!

Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari b̃ida adap'edaa
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ewari aba Jesupa netuara uchiapimaa haji eperã pedee atua bi k'ap'iadeepa. Ma netuara uchiak'ãri, ma eperã pedee beeji. Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarã ak'itrua para beeji. ¹⁵ Mam̃ida ùk'uruurãpa m̃agajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jãgã netuaraarã uchiapiparida ajida.

¹⁶ M̃apai awaraarãpa Jesús im̃iatee k'inia p'anadap'edaa perã, iidijida ne-inaa oomerã Tachi Ak'õrepapai oopari. Mãga oorũ pirã, k'awadayada ajida, Tachi Ak'õre juapa ooda. ¹⁷ Mam̃ida Jesupa k'awaji ãchia k'ĩsia p'ani. Mapa m̃agaji:

—P'uuru pidaarãpa ãchi auk'arã j̃ereruta pirã, waa araa p'anapataada-e pai. ãchi itu j̃odaridait'ee mãik'aapa ãchi te ãri baibeeit'ee. ¹⁸ Mãga pik'a Netuara Poro Waibia ichi auk'arã j̃ereru pirã, ãchi itu j̃odaridai. Parãpa jara p'anik'a mi Beelzebú eere bada paara, ichideerã j̃ere-e pak'aji. ¹⁹ Ma awara mãga pada paara ¿k'ai juapa parã eere p'aniirãpa netuaraarã uchiapipatama? ¡Netuara juapa-epi! ãchiata ak'ipipata parã pia k'ĩsiada-e p'ani. ²⁰ J̃odee mia netuaraarã uchiapipari pirã Tachi Ak'õre Waibia juapa, jara k'inia bi ãrã Tachi Ak'õredeerã poro waibia nama bi.

²¹ Eperã juataura bipa ichi te j̃iak'ãri espada ome, k'ĩsia bi apida t'ũda-e pai ichi net'aa chiade. ²² Mam̃ida eperã iru k'ãyaara juataura bi cheru pirã mãik'aapa iru p'oyaaru pirã, iru espada j̃ari atai mãik'aapa iru net'aa p'e atadari. Mi waibia bi Netuara Poro Waibia k'ãyaara. Mapa netuaraarã mi jua choodak'aa.

²³ Eperã mi eere bi-e pirã, mi k'ĩra unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripa-e bi pirã awaraarã Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataadamerã, eperãarã ãyaa p̃epari mi ik'aawaapa.

Netuara eperã k'ap'iadee waya merãtia bada
(Mt 12.43-45)

²⁴ —Eperã k'ap'iadeepa netuara uchiapidak'ãri, m̃agipa j̃iri nipapari eujã p'ũsaa sãma ãit'ee. Mam̃ida unu-e pak'ãri, k'ĩsiapari: “Waya merãtianait'ee ma

eperā k'ap'iaide, mi naaweda badamāi.” ²⁵ Chek'āri, unu chepari ma eperā k'ap'ia pi-ia bi; te barrep'eda, siip'eda pi-ia bik'a. ²⁶ Māga unuk'āri, jirinapari awaraa netuara siete k'achiara ichi k'āyaara māik'aapa ma eperā k'ap'iaide merātia chepata. Māgá ma eperā audupiara k'achiade beeit'ee naaweda bada k'āyaara.

Wāara t'āri o-īa p'anīrā

²⁷ Jesupa māgá pedeemaa bide arii p'anadap'edaarādepema wērapa māgaji: —jT'āri o-īa bapari pi nawe, chi pi t'oda māik'aapa warida!

²⁸ Jesupa p'anauji:

—jMa k'āyaara t'āri o-īara bapari chi Tachi Ak'ōre pedee ūrip'eda, ooparipa ma jara bik'a!

Ne-inaa eperāārāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Māgá pedee bide eperāārā cho-k'ara chepachida iru ik'aawa seedarutama. Māpai ichia jaramaa beiji āramaa:

—Parā ĩrapemaarā t'āri k'achia-idaa p'anida aji. Iidipata mia oomerā ne-inaa eperāārāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ooit'ee chonaarāweda Jonás ome oodak'a. ³⁰ Tachi Ak'ōrepa Jonás pēidak'a Nínive p'uurudepemaarāmaa ichi pedee jaramerā, māga pik'a mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema pēiji ichi pedee jaramerā parā ĩrapemaarāmaa. ³¹ Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā ĩrapemaarāpa oopatap'edaa ak'ik'āri jarait'ee pia wa k'achia, Reina Sur Eerepemapā parā imiateeit'ee Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda ma reina t'imīpa cheji Rey Salomón k'ĭsia k'awaa bi pedee ūride. Mamīda nama bi aba waibiara bi Salomón k'āyaara. ³² Ma ewate ichiaba Nínive p'uuru pidaarāpa parā ĩrapemaarā imiateedait'ee, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa Jonás pēik'āri Nínive pidaarāmaa, ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaa wājida. Mamīda parā ĩrapemaarāpa p'ek'au k'achia oopata oo amaa-e, aba Jonás k'āyaara waibiara bipā jara cheji mīda māga oodamerā.

Jesupa tachi taude jarateeda

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ —Lámpara k'oodak'aa mera bidait'ee ne-inaa ek'ari. Ma k'āyaara k'oodak'āri, ne-inaa ĩri it'í ata bipata, jōma te jāde p'anīrāpa ĩdaa unudamerā.

³⁴ Tachi tau lamparak'a ĩdaa pik'a bi tachi k'ap'ia-it'ee. Pichi tau pia bak'āri, k'ap'ia jōmaweda ĩdaa pik'a bide bait'ee. Mamīda pichi tau k'achia bi pirā, k'ap'ia jōmaweda p'āriu pik'a bide bait'ee. ³⁵ K'ĭrak'aupai pi ĩdaa pik'a bi p'āriu pik'a padarii. Pia jarait'eera, k'ĭrak'aupai k'ĭsiai pia Tachi Ak'ōre wāara k'awa bi, mi ūraade ijāa-e bi mīda. ³⁶ Mi ūraade ijāa bi k'aurepa pi k'ap'ia jōmaweda ĩdaa pik'a bide bi pirā, Tachi Ak'ōre wāara k'await'ee, lámpara uruade ne-inaa pia unupatak'a.

Jesupa jarada fariseorāmaa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāmaa

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesús pedee aupak'āri, fariseo abaapa jaraji ichi ome wāmerā ichi temaa nek'ode. Ma tede t'ĭup'eda, Jesús mesade su-ak'ī beiji. ³⁸ Ma fariseo p'era pik'a baji Jesupa ichi jua si-e pada perā nek'oi naaweda, fariseorāpa oopatak'a.

³⁹ Mamīda Jesupa māgaji:

—Parā fariseorāpa vaso māik'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia siipatada aji. Mamīda māgí edajāde ipuru bi ne-inaa k'achiapa, parā t'āri k'achia p'anadairā. Chīara net'aa chiapata māik'aapa chīara k'ūrapata. ⁴⁰ ¡Parā k'īsia k'awada-ee p'ani! ¿K'awada-e p'anik'ā chi parā k'ap'ia oodapa parā t'āri ichiaba ooda? ⁴¹ Eperāarā chupiria k'awāati māik'aapa t'āriipa āchimaa ne-inaa tēti. Māpaipi Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'ipariit'ee.

⁴² ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā fariseorā k'achiadee pēiit'ee! Tachi Ak'ōre-it'ee nāgee aliño awara bi pata: menta, ruda, awaraa ne-inaa k'arra ome; māgí diezdepema chaa, aba. Mamīda parā-it'ee p'ua-e bi ne-inaa oodait'ee Ak'ōrepa oopi bik'a, iru k'inia iru p'anadairā. Māgata oodaipia bi parāpa ne-inaa oopata ome.

⁴³ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā fariseorā k'achiadee pēiit'ee! Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede p'anadak'āri, su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata, k'inia p'anapata perā eperāarāpa parā ak'idamerā āchi waibiarāk'a. Ma awara calle jāde nipadak'āri, k'inia p'anapata jōmaarāpa parāmaa salu-daadamerā, āchi poro waibiarā ome oopatak'a.

⁴⁴ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēiit'ee! Eperāarā pariatua jāira īri t'iapata, k'awada-ee aide eperā piuda bi. Parā ma jāirāk'ata p'ani, pāchi t'āride k'īsia k'achia iru p'anadairā.

⁴⁵ Māpai Moisepa p'āda jarateeparipa māgaji:

—Tachi Jarateepari, pia ma pedee jarak'āri, ichiaba taimaa ik'achia jara bida aji.

⁴⁶ Mamīda Jesupa māgaji:

—¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā ichiaba k'achiadee pēiit'ee! Eperāarāmaa audú ne-inaa chok'ara oopipata tachi chonaarāpa chonaarāweda oopatap'edaak'a. Mamīda ārapa ma jōma p'oyaa ooda-e pak'āri parāpa jarapatak'a, maarepida k'aripada-e.

⁴⁷ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēiit'ee! Pi-ia oopata chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarā idap'edaamāi, eperāarāpa āra k'irāpadamerā. ¡Mamīda parā chonaarāpata āra peek'oojida! ⁴⁸ Parāpa māga oodak'āri, ak'ipipata auk'a ook'ajida pāchi chonaarāpa oodap'edaak'a, parā irapemaarāpa auk'a ūridaamaa p'anapata perā Ak'ōre pedee jarapataarāpa jara p'ani. Āchia ma Ak'ōre pedee jarapataarā peek'oojida māik'aapa parāpa māgīrā idap'edaamāi pi-ia oopata.

⁴⁹ Mapa Tachi Ak'ōrepa na k'īsia k'awaa pedee jaraji: “Mi pedee jarapataarā pēiit'eeda aji, mi ūraa jarateepataarā ome. Mamīda ūk'uru peedait'ee; jōdee awaraarā jiridait'ee miapidait'ee.” ⁵⁰ Parā chonaarāpa māga oopachida. Ak'ōre pedee jarapataarā peepachida. Maperā irā Tachi Ak'ōrepa parā k'achia ooit'ee. ⁵¹ Na eujā oodak'āriipa iru pedee jarapataarā peepata; Abeldeepa Zacarías parumaa. Ma Zacarías peejida Tachi Ak'ōre tede, te t'ūpata altarmāi esajīak'a. Maperāpi mia jara bi: Tachi Ak'ōrepa irapemaarā k'achia ooit'ee ma oopatap'edaa pari.

⁵² ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā k'achiadee pēiit'ee! Eperāarāpa llave iru p'anapatak'a puerta ewadait'ee, māga pik'a parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa iru p'anapata. Mamīda ma ūraade jara bi awaraarāmaa k'awapidaamaa p'ani. K'iniadak'aa awaraarāpa ma pedee ūridamerā māik'aapa oodamerā irua jara bik'a.

⁵³⁻⁵⁴ Jesupa ma jōma jarap'eda, ma Moisepa p'āda jarateepataarā māik'aapa fariseorā k'īraudachida. Iidida chok'ara iidi p'aneejida iru k'achiade baaipidai jīak'aapa irua p'anauda k'aurepa. Mamīda p'oyaa imiateeda-e paji.

12

Jesupa ūraada fariseorāk'a p'ananaadamerā

¹ Jesús at'ari mama bide eperāarā audupiara see nība cheji iru badamāi. Audú cho-k'ara nībada perā, awaraarā biiri ĩri paara t'iak'oo wāpachida. Māpai Jesupa jarateemaa beejī chi k'ōp'āyoorāmaa:

—K'īrak'aupai fariseorā levadura ome; pia jarait'eera, āchia jarateepata ome. Jarateepatada apata Tachi Ak'ōrepa k'inia bi eperāarāpa oodamerā. Mamīda āchia māga oodak'aa, t'ari k'achia p'anadairā. ² Tachi Ak'ōrepa āchi k'ĭsia t'āridepai k'awaapiit'ee māik'aapa āchia ne-inaa mera oopata unupiiit'ee. ³ Wāara ne-inaa jōmaweda parāpa mera jarapata irua tau taawa k'awaapiit'ee. Pāchi puerta jīadap'eda pedee mera jaradap'edaa paara tau taawa k'awaapiit'ee terraza ĩrīpa biaruk'a.

K'aita waaweedaipia bi (Mt 10.26-31)

⁴ —Michi k'ōp'āyoorā, mia nāga jara bi. Waaweenāati parā jiri p'aniirā peedait'ee, ārapa parā p'oyaa atuapida-e perā tok'arradee. ⁵ Jarait'ee k'aita waaweedaipia bi. Tachi Ak'ōre waawēeti iruata tachi piupii perā māik'aapa atuapii perā. Wāara iruta waaweedaipia bi.

⁶ 'Netopata-ek'ā ipana chak'e joisomaa p'arat'a tau omeē pari? Eperāarāpa māga oopata ipana chak'e mak'āra vale-e bi jīak'aapa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ma ipana chak'eerā pia ak'ipari. ⁷ Parā jida māgā ak'ipari. Parā puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenāati, Tachi Ak'ōrepa parā k'iniara iru bapari perā ipanaarā k'āyara.

Jesucristode ijāapatada apataarā awaraarā k'īrapite (Mt 10.32-33; 10.19-20; 12.32)

⁸ —Mia nāga jara bi. Eperāpa tau taawa jararu pirā ichi Jesucristode ijāapari, mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemapa pida jarait'ee: “Māgī mēre” Tachi Ak'ōre angeleerā k'īrapite. ⁹ Mamīda eperāpa meraru pirā mide ijāapari, māgara mia pida merait'ee. “Māgī mēre-eda” ait'ee Tachi Ak'ōre angeleerā k'īrapite.

¹⁰ 'Tachi Ak'ōrepa eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapak'āri, wēpapii āchia ik'achia jarapata paara Eperā Ak'ōre Truadepema āpīte. Mamīda ik'achia jararuta pirā iru Jaure āpīte, māgee p'ek'au k'achia wēpapi-e pait'ee.

¹¹ 'Parā mide ijāapata k'aurepa eperāarāpa parā ateedak'āri Ak'ōre Ūraa jarateepata tede maa-e pirā charraarāmaa māik'aapa poro waibiarāmaa imiateedait'ee, k'ĭsianāati sāga p'anaudait'ee maa-e pirā k'āata jaradait'ee. ¹² Māirā k'īrapite panadak'āri māik'aapa pedeedait'ee pak'āri, Tachi Ak'ōre Jaurepa jarateeit'ee, p'anau k'awaadamerā.

Jesupa nepirida p'arat'a paraa bi, k'ĭsia k'awa-ee bide

¹³ See nībadadepema abaapa Jesumaa māgaji:

—Tachi Jarateepari, jaráji mi ĩpemamaa tai ak'ōrepa net'aa bēida t'oomerā mi ome.

¹⁴ Jesupa p'anauji:

—K'ōp'āyo, ¿k'aipa mi bijima aji, parā charrak'a māga jaramerā?

¹⁵ Ichiaba māgaji:

—K'īrak'aupai net'aa k'īadai. Eperāarā t'ari o-īa p'anadak'aa net'aara p'e iru p'anadairā.

¹⁶ Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee ma et'ewa jaradade:

'Eperā p'arat'ara bi bapachi. Ne-uu waibia iru bada perā, net'atau waibia ewapachi. ¹⁷ Mapa k'isia beejī: “ζK'āata ooyama? aji. Te wēe bi michi net'atau jōmaweda iait'ee.” ¹⁸ Māpai ma p'arat'ara bīpa k'isia ataji. “K'awa bida aji, k'āata ooit'ee. Mi net'atau iapata te wārait'ee māik'aapa awaraa te waibiara oo atait'ee. Māgā michi net'atau net'aa iru bi ome, jōmaweda iayada aji, ma tede. ¹⁹ Maapai mia jarai michi t'āridepai: 'Mia net'aara iru bi. Nāgi ome aŋo chok'ara pia bapariit'ee. frā iŋit'ee, nek'oit'ee, ne-inaa toit'ee māik'aapa o-ia bapariit'eeda' aji.” ²⁰ Mamīda ma p'arat'ara bīpa māga k'isia bīde Tachi Ak'ōrepa irumaa māgaji: “iPi k'isia k'awa-ee bi! Idi weda p'ārik'ua pi piut'ee. Maap'eda, ζk'aipa atait'eema aji, pia net'aara ia iru bi?”

²¹ Ma nepiri aupak'āri, Jesupa māgaji:

—Māgā uchiat'eeda aji, eperāpa net'aara p'e atak'āri ichi-it'ee, Tachi Ak'ōrede ijāa-ee.

Tachi Ak'ōrepa chi warrarā pia ak'ipari

(Mt 6.25-34)

²² Maap'eda Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Mia jara bi: K'isia jōnanāati k'āata k'odait'ee māgā chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'isianāati sāga p'aru atadait'ee. ²³ Tachi Ak'ōrepa tachi chok'ai p'anapipari. Iruata tachimaa chik'o teeit'ee. Ma awara irua tachi k'ap'ia ooda perā, tachimaa p'aru teeit'ee. ²⁴ Pichā, ak'iti jā ipanaarā. Āchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa māik'aapa ia bidak'aa chi net'atau iapatamāi. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ne-inaa teepari k'odamerā. iIru-it'ee parā pipiara p'ani ipanaarā k'āyaara! ²⁵ Eperā audū k'isia nībīpa hora aba pida waa chok'ai ba-e pai. ²⁶ Ma ne-inaa ma-āri p'oyaa oodak'aa pirā, ζsāap'eda k'isia jōnima awaraa ne-inaa p'oyaa ooda-e p'anadak'āri?

²⁷ 'Ak'iti sāga nep'ono waripata. Mimiadak'aa māik'aapa p'aru k'adak'aa māgā pi-ia p'anadait'ee. Mamīda mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara, net'aa pia iru bapachi mīda, iru p'aru piara jī bak'āri, eperārapa iru piara unuda-e paji nāgi nep'ono k'āyaara. ²⁸ Tachi Ak'ōrepa na p'ūjara pia t'onopipari. Idi wari wā. Mamīda nu uratidaik'āri, t'ipitaude paa jōdariit'ee. Tachi Ak'ōrepa māgā pia ak'i bi pirā nep'ono p'ūjara t'āide nībi, audupiara parā ak'i bapariit'ee, at'āri irude mak'iara ijāada-e p'ani mīda. ²⁹ Tachi Ak'ōrepa māgā ichia ooda pia ak'i bapari perā, k'isia jōnanāati jiridait'ee ne-inaa k'odait'ee maa-e pirā ne-inaa todait'ee. ³⁰ Māga k'isiapata na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa. Mamīda parāpata it'aripema Ak'ōre Waibia iru p'ani. Irua k'awa bi ne-inaa parāpa falta p'ani. ³¹ Maperāpi jiriti p'anapataadait'ee iru jua ek'ari. Māga ooruta pirā, ma ne-inaa jōma iru p'anadait'ee.

It'aripema ne-inaa pia

(Mt 6.19-21)

³² —K'ōp'āyoorā, parā michi ovejaarāk'a p'ani. Mapa waaweenāati. Parā chok'ara-ee p'ani. Mamīda Tachi Ak'ōrepa parā k'inia iru bi. Mapa parā biji ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. ³³ Maperā parāpa net'aa iru p'ani netok'ōoti māik'aapa chupiria beerāmaa tēeti. Na p'ek'au eujādepema muchila atadai k'āyaara, ōoti Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Māgā atadai it'aripema ne-inaa, sore pak'aa. Ma ne-inaa pi-ia bimāi nechiapataarā p'oyaa t'ūdak'aa māik'aapa polillapa p'oyaa āridak'aa. ³⁴ Na p'ek'au eujādepema ne-inaa pia

audú ata k'inia bak'ári, pi t'ári araa bait'ee ma ne-inaa ome. Jódee it'aripema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'ári, pi t'ári araa bait'ee mǎgí ne-inaa ome.

Jesupa jarateeda ijāapataarā poro waibia waya cheit'ee ewatede

³⁵ —Mi parā poro waibia perā, mi waya cheit'ee nidaipia bi, mimiapataarāpa p'aru jīdap'eda lāmpara k'oopatak'a āchi chipari cheru misa. ³⁶ Mimiapataarāpa nipatak'a chipari teedaa cheru misa miak'āipata fiesta oop'eda, puerta ewadait'ee iru t'ík'ári, mǎga pik'a parā nidaipia bi parā poro waibia cheit'ee ewate. ³⁷ Ma mimiapataarā chiparipa āra pia ak'ipariit'ee, chok'ai p'anaruta pirā iru pachek'ári. Mia jara bi: Irua āra mǎgá unuk'ári, jarait'ee su-ak'i p'aneedamerā mesade, ichia āchimaa chik'o teeru misa. ³⁸ Ichia ma mimiapataarā pia ak'ipariit'ee mǎgá chok'ai p'anadak'ári, ichi esapite maa-e pirā idatipodopa cheru pijida. ³⁹ Mamīda nǎga k'awáati parāpa. Te chiparipa k'awa bada paara nechaparari cheit'ee hora ichi net'aa chia atait'ee, chok'ai bak'aji ma nechaparari ichi tede t'ūpiamaapa. ⁴⁰ Mǎgá parā jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, cheit'ee perā.

Mimiapari pia mimiapari k'achia ome

(Mt 24.45-51; Mr 13.34-37)

⁴¹ Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿ma pedee nepirijik'ā aji, tai-it'ee aupai, wa jōmaarā-it'ee?

⁴² Jesupa nǎga nepiriji: ¿Sǎgá baparima aji, mimiapataarā poro waibia pia? Mǎgipa k'isia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabēida ichi juade mǎik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarāmaa chik'o tawapari. ⁴³ O-īa bapari chipari pachek'ári, ichi mimiamaa unu chepari perā. ⁴⁴ Mia wāarata jararu. Chiparipa mǎga unu chek'ári, jōma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerā. ⁴⁵ Mamīda ma mimiapari t'ári k'achia bi pirā, nǎga k'isiai: “Taarāit'ee mi chipari.” Mapa apemaarā mimiapataarā wimaa beei mǎik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toyaa beerā ome. ⁴⁶ Mamīda ma mimiapari k'achia atu bide, chi te chipari pacheit'ee. Mǎpai irua ooda k'awaa atak'ári, iru miapiit'ee mǎik'aapa āyaa pēit'aait'ee awaraa ijāadak'aa beerā chupiria chitoonimaa.

⁴⁷ 'Mimiapariipa k'awaak'ári chiparipa oopi bi, mamīda chipari ni-e mǎik'aapa oo-e irua k'inia bik'a, chiparipa ma mimiapari wima chok'ara wipiit'ee. ⁴⁸ Mamīda mimiaparipa mǎgee ne-inaa k'achia ooru pirā k'awa-eeta, mak'iarā wipi-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa eperāmaa k'isia k'awaapik'ári ne-inaa oo k'awaamerā, k'inia bi ma eperāpa mǎga oomerā, ma ne-inaa chaaree bi mīda. Ma awara eperāarā bik'ári ma eperā jua ek'ari, k'inia bi irua āra pia ak'i bapariimerā, chaaree bi mīda.

Jesús k'aurepa tachi ēreerā ome t'ári auk'a p'anada-e pait'ee

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ —Mi cheji na p'ek'au eujādee t'ipitauk'a k'oodo, aide ijāadak'aa beerā miapiit'ee. ¿Mǎga oo aupada paara, mi o-īa bak'aji! ⁵⁰ Mamīda ai naaweda mimaa ne-inaa k'achia p'asait'ee. Chupiria nībait'ee mǎga parumaa. ⁵¹ ¿Parāpa k'isia p'anik'ā mi cheji eperāarā k'āiwee p'anapide? Mǎgae. K'isia awara-awaraa papideta cheji. ⁵² Idideepa te pidaarā joisomaadepema ōpeerāpa mide ijāadait'ee; jōdee omeerāpa ijāada-e pait'ee. Maa-e pirā omeerāpa ijāadait'ee; jōdee ōpeerāpa ijāada-e pait'ee. Mi k'aurepa t'ári auk'a p'anada-e pait'ee. ⁵³ Ak'ōre t'ári auk'a ba-e pait'ee chi warra ome maa-e pirā

chi warra t'āri auk'a ba-e pait'ee chi ak'ōre ome. Nawe t'āri auk'a ba-e pait'ee chi k'au ome maa-e pirā chi k'au t'āri auk'a ba-e pait'ee chi nawe ome. P'āk'ōre t'āri auk'a ba-e pait'ee chi āigu ome maa-e pirā chi āigu t'āri auk'a ba-e pait'ee chi p'āk'ōre ome.

Ewari k'awa p'anīrā
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesupa ichiaba māgaji eperāarā arii p'anadap'edaarāmaa:

—Parāpa unudak'āri jīarara uchiaruta ak'ōrejīru baaipari eere, jarapata k'oi cheit'ee. Māga p'asapari parāpa jarapatak'a. ⁵⁵ Ichiaba nāu p'uak'āri sur eereepa, jarapata wāsia nībait'ee. Māga p'asapari. ⁵⁶ jk'īsia atua p'anīrā! Parāpa māgá pajā māik'aapa eujā ak'i p'anīpa eu k'achia wa eu pia k'awa p'anī pirā, ¿sāap'eda ne-inaa mia oomaa bi k'awada-e p'anima? aji.

T'āri auk'a p'anapataadaipia bi
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Mia oo bi māik'aapa jaratee bi ak'īti k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bi wa māga-e. Māpai parā t'āri auk'a bīti iru ome. ⁵⁸ Eperā nepīra iru bi pirā pi ome māik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pirā, wāi naaweda t'āri pia pedeeipia bi iru ome t'āri auk'a bidait'ee. Maa-e pirā charra k'īrapite panadak'āri, māgipa pi ata bii jīapataarā juade carcelde t'i nībinadamerā. ⁵⁹ Mia wāarata jararu. Mamāik'aapa uchiae-e pai p'arat'a jōmaweda p'aa-emmaa.

13

P'ek'au k'achia oo amaadaipia bi

¹ Maapai eperāarā ūk'uru wājida Jesús ak'ide. Nepirijida Pilatopa Galilea eujādepema imik'Iraarā peepida, ārapa p'aareerāmaa ne-animalaarā peepidap'eda, paapidak'āri. Māgá ma eperāarā waa p'oirā beeji ma ne-animalaarā waa ome. ² Māga ūrip'eda, Jesupa māgaji:

—¿Parāpa k'īsia p'anik'ā aji, Tachi Ak'ōrepa māga p'asapiji ma Galilea eujādepemaarāpa p'ek'au k'achiara oodap'edaa perā ma eujādepemaarā awaraarā k'āyaara? ³ Māga-e. Mamīda pāchia p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e pirā, ichiaba piudait'ee. ⁴ Māga-e pirā ¿k'īsia p'anik'ā dieciocho piudap'edaarā Siloé torre t'ee'āri, māgá piujida ne-inaa k'achiara oopachida perā awaraa Jerusalendepemaarā k'āyaara? ⁵ Māga-e. Mamīda pāchia p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e pirā, ichiaba piudait'ee.

Jesupa nepirida higuera bīrīde

⁶ Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperāpa higuera bīrīrī uu iru baji ichi uva k'āide. Ewari aba ak'inaji, higojō chau bi jīak'aapa. Mamīda chau-ee baji. ⁷ Mapa jaraji eperā chi ne-uu ak'i baparimaa: “Año ōpee iru bida aji, higojō jiri che bi nama. Mamīda unuk'aada aji. T'iap'et'aapáde aji. ¿k'āare-it'ee ichi k'inia jāma bainī bayama aji, eujā jīamaa?” ⁸ Mamīda ma eujā ak'īparipa p'anauji: “Señor, ichiak'au bīpáde aji, na año aupai. Yooro p'oirait'ee ujāra ome māik'aapa arii p'e binait'eeda aji. ⁹ Māga ook'āri, ¿chau-e paik'ā? aji. Mata chau-e pirā, t'iap'et'aait'eeda” aji.

Jesupa wēra eburuk'uk'ua bada jīpada

¹⁰ Ewari aba jīpata ewate Jesupa jarateemaa baji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. ¹¹ Mama baji wēra dieciocho años k'ayaa bi. Netuarapa ma wēra

eburuk'uk'uapiji. Mapa j̄ip'a p'oyaa bainĩ beek'aa paji. ¹² Jesupa ma wēra unu atak'āri, t'ĩ ataji māik'aapa māgaji:

—Wēra, pi j̄ipa bida aji.

¹³ Māpai ichi jua biji ma wēra ek'arra ĩri. Aramata j̄ip'a bainĩ beeji māik'aapa Ak'ōremaa it'aa t'ĩmaa beeji o-ĭapa. ¹⁴ Mamĩda ma Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro waibia k'ĭraudachi, ĩipata ewate Jesupa j̄ipata'ada perā. Mapa eperāarāmaa māgaji:

—Ewari seis paraada aji, mimiadait'ee. Chedapáde aji, māgĩ ewate j̄ipapide. ĩipata ewate chenaadapáde aji.

¹⁵ Māpai Tachi Waibiapa p'anauji:

—ĩMamĩda parāpa paara oodak'aa pāchia jarateepatak'a! ĩipata ewate ichiaba mimiapata! ĩipata ewate pāchi p'ak'a maa-e pirā burro ērapata-ek'ā aji, ateedait'ee pania topide? ¹⁶ Na wēra Abrahamdeepa uchiada Satanapa dieciocho años k'ayaa iru baji. ĩipata ewate p'oyaa j̄ipaik'araa baji-ek'ā? aji.

¹⁷ Jesupa māga jarak'āri, ichi k'ĭra unuamaa iru p'anadap'edaarā k'ĭra nejasia p'anejida eperāarā k'ĭrapite. Mamĩda arii p'anadap'edaarā o-ĭa para baji Jesupa ne-inaa pia ooda k'aurepa.

Mostaza taude nepirida
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—ĩK'āarek'a bima aji, Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'anedamerā? ĩK'āare ome auk'a bima? aji. ¹⁹ Mostaza tau p'isi k'edek'ata bida aji, eperāpa uuda ichi te āuk'idaa. Wari wāpachi pak'uruk'a nĩbeerumaa. Waibia nĩbeek'āri, chi jua t'aide ipanaarā chepata ĩdait'ee.

Levadurade nepirida
(Mt 13.33)

²⁰ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—ĩK'āarek'a bima aji, Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'anedamerā? ²¹ Wērapa levadura p'oiraparik'a bi harina waibia ome, pan masa pia warimerā.

Tachi Ak'ōre trudee wāit'ee puerta p'ĭrup'ee pik'a bi
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalén ode wādade Jesupa jarateeji p'uuru bee chaa māik'aapa ai ik'aawa eperāarā p'anapatamāi. ²³ Maapai eperāpa iidiji:

—Tachi Waibia, ĩeperāarā chok'ara-ee Ak'ōre eujādee wādait'eeek'ā? aji.

Jesupa p'anauji:

²⁴ —Tachi Ak'ōre trudee wāit'ee puerta p'ĭrup'ee bide t'ĭupatak'ata bi. Mia jara bi: Eperāarā chok'ara wā k'ĭnia p'anadait'ee Tachi Ak'ōre trudee. Mamĩda p'oyaa wāda-e pait'ee. ²⁵ Te chipari p'irabaip'eda, ichi puerta j̄ia nĩbiparik'a, māga pik'a ewari cherude mi, parā poro waibiapa Ak'ōre trudepema puertak'a bi j̄iait'ee. Māpai parā taawa p'anĩrāpa māgadait'ee: “Tachi Waibia, ewapáde adait'ee tai t'ĭudait'ee.” Mamĩda mia p'anaut'ee: “Mia parā k'awa-e bi. Mapa parā t'ĭupi-e pait'ee. Parā michideerā-eda ait'ee.” ²⁶ Māpai parāpa jara p'anedait'ee: “Tai pi ome nek'opachida māik'aapa ne-inaa topachida. Tai p'uuru j̄ade pia jaratee nipapachida” adait'ee. ²⁷ Mamĩda mia p'anaut'ee: “ĩMia jara-e pajik'ā parā michideerā-e? ĩĀyaa wāti mi ik'aawaapa, ne-inaa k'achia oopataarā!” ²⁸ Parāpa unudak'āri Abraham, Isaac, Jacob, jōmaweda Ak'ōre pedee jarapataarā ome Tachi Ak'ōre trudee, k'awaadait'ee

parā taawa p'ani. Māpai jēdait'ee māik'aapa pāchi k'ida kierrkierree para bait'ee p'uapa. ²⁹ Eperāarā chedait'ee norte eereepa, sur eereepa, ak'ōrejīru uchiapari eereepa māik'aapa ak'ōrejīru baaipari eereepa. Māirāta su-ak'i p'ana chedait'ee nek'ode Tachi Ak'ōre ome ichi truade. ³⁰ Maapai chi irapema ek'ariara beerā Tachi Ak'ōrepa waibiara papiit'ee. Jōdee irapema waibiara beerā irua ek'ariara papiit'ee.

Jesús jēda Jerusalén p'uuru pidaarā pari
(Mt 23.37-39)

³¹ Māpai fariseorā ūk'uru chejida māik'aapa māgajida Jesumaa:

—Wāji namāik'aapa, Herodepa pi peet'aa k'inia bairā.

³² Irua p'anaui:

—Wāti jarade jā ik'awaa bimaa: “Idi māik'aapa nu uchiapik'ooit'ee netu-ara merātia bee eperāarā k'ap'ideepa māik'aapa k'ayaa beerā jipak'ooit'ee. Maap'eda nunorema parumaa aupait'ee.” ³³ Mamīda idi, nu māik'aapa nunorema ichita wāit'ee michi ode, pia-e bairā Ak'ōre pedee jarapari Jerusalén p'uurudeepa taawa piumerā.

³⁴ Jerusalén, Jerusalén, pidepemaarāpa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peepata māik'aapa irua pēida eperāarā māupa bat'a peepata! At'apai mia pidepemaarā araa p'e k'inia bapachi, et'erre wērapa chi chak'eerā p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. Mamīda parāpa k'iniada-e paji. ³⁵ ūRīti! ūPāchi te ituaba beeit'ee, Tachi Ak'ōrepa parā waa ak'i-e paif'ee perā! Mia jara bi: Parāpa mi waa unuda-e pait'ee ewari cherude nāga jararutamaa:

‘ūTachi Ak'ōrepa ichia pēida ichita pia ak'i bapariit'ee!’ (Sal 118.26)

14

Jesupa eperā k'ap'ia ooro bada jipada

¹ Ewari aba ūpata ewate Jesús wāji nek'ode fariseorā poro waibia temaa. Mama bide awaraa fariseorāpa iru ak'i p'anajida, imiatee k'inia p'anadap'edaa perā. ² Mama ichiaba baji eperā aba k'ap'ia ooro bi k'ayaapa. Māgi Jesús k'īrapite bainī ba cheji. ³ Māpai Jesupa iidiji Moisepa p'āda jarateepataarāmaa māik'aapa fariseorāmaa:

—ūūpata ewate k'ayaa bi jipaipia bik'ā aji, maa-e pirā jipaik'araa bi?

⁴ Mamīda āchi k'ūp'ee para beejī. Māpai irua chi k'ayaa bi jita atap'eda, jipat'aaji māik'aapa jaraji wāmerā. ⁵ Māpai fariseorāmaa māgaji:

—Pichi warra maa-e pirā p'ak'a toidū padarida paara, ūisapai jitana-e pak'ajik'ā aji, ūpata ewate mīda?

⁶ Mamīda maarepida p'anauda-e paji.

Eperāarā miak'āipata fiesta oode t'ī pēida

⁷ Jesupa unuk'āri ma fariseopa awaraarā t'ī pēida su-ak'i p'aneeruta su-ak'i beepari piara bide, nāga nepirīji jarateeit'ee:

⁸ —Eperāpa pi t'ī pēik'āri miak'āipata fiesta oode, su-ak'i beenāaji su-ak'i beepari piara bide, eperā pi k'āyaara waibiara bi t'ēe chei perā. ⁹ Māgara chi t'īdapa pimaa māgai: “Tēeji pi su-ak'i beepari na eperāmaa.” Māpai pi k'īra nejasia bai māik'aapa su-ak'i banai su-ak'i beepari t'imīpiara bide. ¹⁰ Ma k'āyaara pi t'ī pēidak'āri, su-ak'i banāji su-ak'i beepari t'imīara bide, pi t'īdapa māga chemerā: “K'ōp'āyo, su-ak'i ba chēji su-ak'i beepari piara bide.” Māgara pi o-īa su-ak'i banai apemaarā waawī mesade. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa chi waibiara pa k'inia bi ek'ariara papiit'ee. Jōdee chi audua-ee bi waibiara papiit'ee.

12 Ichiaba Jesupa mǎgaji ma fariseorǎ poro waibiaamaa:

—Eperǎarǎ t'í pëik'ǎri nek'o chedamerǎ pichi temaa, t'í pëináaji pichi k'öp'áyoora, ípemaarǎ, éreerǎ, wa pi te k'ait'a p'ani p'arat'ara beerǎ, ma pari ǎrapa ichiaba pi t'í dai perǎ nek'ode áchi temaa. ¹³ Ma k'áyaara fiesta ook'ǎri, t'í pëipia bi chupiria chedeerǎ, p'oyaa t'ia-ee beerǎ, bíiri nik'anik'aa beerǎ mǎik'aapa tau p'ǎriu beerǎ. ¹⁴ Mǎgá o-ía bait'ee, ma pari ǎrapa ne-inaa oodait'ee wëe p'anadairǎ. Ma awara ma pari Tachi Ak'órepa pima ne-inaa pia ooit'ee, ichia pia ak'i bíirǎ jai-idaadap'eda p'irabairuta ewate.

Nek'opata fiesta waibiade nepirida

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Mǎga úrik'ǎri, ma mesade su-ak'i p'anadap'edaadepema abaapa mǎgaji Jesumaa:

—jO-ía bait'eepi chi nek'oru nek'opata waibiade Ak'óre truede!

¹⁶ Mǎpai Jesupa nǎga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperǎpa chik'o waibia joopiji mǎik'aapa eperǎarǎ chok'ara t'í pëiji. ¹⁷ Chik'o aupa nǎbak'ǎri, pëiji chi chok'apari jarade ma t'í pëida eperǎarǎmaa: “Chéti, jǎma aupa jëra bairǎ.” ¹⁸ Mamída jǎmaarǎpa: “P'oyaa wǎda-eda” ajida. Chi naapemapa mǎgaji: “Et'ewapai mia eujǎ neto ataji. Ichita wǎit'ee ak'ide. Mi chupiria k'awaapáde aji, p'oyaa wǎ-e perǎ.” ¹⁹ Awaraapa mǎgaji: “Et'ewapai p'ak'a diez neto atajida aji, mimiapinait'ee michi eujáde. Mi chupiria k'awaapáde aji, p'oyaa wǎ-e perǎ.” ²⁰ Jǎdee awaraapa mǎgaji: “Ewaa miak'áiji. Mapa p'oyaa wǎ-eda” aji. ²¹ Chi chok'a pëida ǎpítee cheji chiparimaa jarade. Mǎpai ma te chipari k'íraudachi mǎik'aapa mǎgaji chi chok'aparimaa: “Wǎji p'uuru jádee mǎik'aapa p'e anéjei chupiria chedeerǎ, p'oyaa t'iak'aa beerǎ, tau p'ǎriu beerǎ mǎik'aapa bíiri nik'anik'aa beerǎ.” ²² Bíi-ap'eda, mǎgaji chi chok'a pëidapa: “Señor, mia ooji pia jaradak'a. Mamída su-ak'i beepari at'ǎri pari jëra bida” aji. ²³ Mǎpai ma te chiparipa mǎgaji chi chok'aparimaa: “Mǎgara wǎji o bee chaa eperǎarǎ jiride, mi te p'úu nǎba chemerǎ. ²⁴ Mia jara bi: Chi eperǎarǎ naa t'í pëida apidaapa k'oda-e pait'ee mi chik'o.”

Cristo ome nipapataarǎ nǎga p'asadait'ee

(Mt 10.37-38)

²⁵ Eperǎarǎ chok'ara nipajida Jesús t'ëe. Mapa irua ǎpítee ak'iji mǎik'aapa mǎgaji:

²⁶ —Mi ome niparupa mi k'iniara iru ba-e pirǎ chi ak'óre, chi nawe, chi wëra, chi warrarǎ, chi ípemaarǎ, chi ípewëraarǎ, ichi paara k'inia bai k'áyaara, mǎgí p'oyaa méré pa-e pai. ²⁷ Ichiaba eperǎ piuamaa bi pirǎ mide ijǎa bi k'aurepa, mǎgí méré pa-e pai. ²⁸ Parǎdepema abaapa te it'ia oo k'inia bi pirǎ, naapiara juasia-e paik'ǎ k'awaait'ee jǎmasaa p'arat'a falta bi ma te oo aupait'ee. ²⁹ Mǎga oo-e pirǎ, ma te basa oop'eda, p'oyaa oo aupa-e pak'ǎri, chi unurutaarǎpa pi oomaa iru p'aneedai. ³⁰ Jarapataadai: “Na eperǎpa te oomaa beejí. Mamída p'oyaa oo aupa-e paji.” ³¹ Maa-e pirǎ, rey wǎ k'inia bak'ǎri jura chǎode awaraa rey ome, naapiara chi soldaorǎ juasiapari k'awaait'ee diez mil soldaorǎpa p'oyaadai wa p'oyaada-e pai soldaorǎ veinte mil ǎri íri chǎo cherutaarǎ. ³² P'oyaa-e paita bi pirǎ, ¿chi apema rey t'imí cheru weda jara pëit'ee-ek'ǎ k'íra jǎp'a p'aneedait'ee chǎoda-ee? ³³ Mǎga pik'a parǎdepemapa k'ísiap'eda mide ijǎait'ee, ma k'aurepa ichia ne-inaa jǎmaweda iru bi atuamaa beeru pirǎ, mǎgara p'oyaa méré pa-e pai.

Jesupa jarateeda t'ã k'iyaa-ee pik'a p'anirãde
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ —T'ã pia bi. Mamïda k'iyaa-edaru pirã, ¿sãga waya k'iyaaapiima? aji.
³⁵ Pia-e bi eujã-it'ee pijida. Ichiaba ne-uu k'arra ik'aawa p'eit'ee pida pia-e bi. Jip'a bat'at'aapia bida aji. Pia k'ĩsiati parãpa et'ewa ùridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi.

15

Oveja atua badade nepirida
(Mt 18.10-14)

¹ Ma t'ëepai Cesar-it'ee impuesto p'epataarã mãik'aapa awaraa k'achia oopataarãda apatap'edaa k'ait'a chejida Jesús pedee ùride. ² Mapa fariseorã Moisepa p'ãda jarateepataarã ome iru ãpíte ik'achia pedeejida:

—Jãgipa p'ek'au k'achia oopataarã auteebaipari mãik'aapa nek'opari ãra ome.

³ Mãpai Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee:

⁴ —Parãdepema abaapa cien oveja iru bi pirã mãik'aapa madepema aba atuadaru pirã, ¿atabèi-e paik'ã aji, chi apemaarã noventa y nueve ãchi p'anapatamã chi atuadaida jirinaít'ee unu atarumaa? ⁵ Unu atak'ãri, o-ïapa pi ik'ia ïri jira atap'eda, ⁶ aneieit'ee mãik'aapa pachek'ãri teeda, pichi k'õp'ãyoorã t'ĩ p'e atait'ee. Mãpai mãgait'ee: “O-ïa p'anadãma mi oveja atua bada unu atada perã.” ⁷ Mia jara bi: Ak'õre truade mãgã ichiaba audú o-ïadaipata p'ek'au k'achia ooparipa ichia p'ek'au k'achia oopata oo amaak'ãri mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãa beek'ãri. O-ïara p'anapata ma k'ap'ia, o-ïa p'anadãi k'ãyaara noventa y nueve t'ãri pia beerã k'ap'ia.

P'arat'a tau atua badade nepirida

⁸ —Wërapa p'arat'a tau diez iru bipa madepema aba atuadaru pirã, ¿lámpara k'oo atap'eda, piak'ãa te jã barremaa bee-e paik'ã unu atarumaa? ⁹ Unu atak'ãri, chi k'õp'ãyoorã t'ĩ p'e atait'ee mãik'aapa mãgait'ee: “O-ïa p'anadãma mia unu atada perã p'arat'a tau atuadaida.” ¹⁰ Mia jara bi: Angeleerãpa ichiaba mãgã o-ïadaipata p'ek'au k'achia ooparipa ichia p'ek'au k'achia oopata oo amaak'ãri mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãa beek'ãri.

Eperãpa chi warrapa k'achia ooda perdonaada

¹¹ Jesupa ichiaba nãga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperãpa warrarã omé iru baji. ¹² Ewari aba chi k'ùtrãara badapa mãgaji chi ak'õremaa: “Ak'õre, teepãde aji, mi eerepema net'aa pi piuk'ãri atabèit'ee bidepema.” Mãga ooji chi ak'õrepa. Ma k'ùtrãa eerepema net'aa teejii irumaa. ¹³ Maap'eda ma warra t'ëepemapa ichi eerepema net'aa p'e atap'eda, netok'ooji mãik'aapa ma p'arat'apa t'imí wãji awaraa todee. Mama p'arat'a pariatua gasta wãpachi mãik'aapa jõt'aaji ichia oo k'iniata oo bipa. ¹⁴ Ma awara p'arat'a jõma jõdaik'ãri, at'apai jarra oojida ma eujãde. Maperã jarra choomaa beeji. ¹⁵ Mapa wãji mimia jiride ma eujãdepema eperãmaa. Ma eperãpa pëji sinaarã jãade. ¹⁶ Audú jarrapa bi jãwaa k'inia bapachi sinaarã chik'opa. Mamïda apidaapa nek'opidak'aa paji. ¹⁷ Mãpai k'ĩsia beeji: “Mi ak'õre tede mimiapataarã chok'araarãpa nek'odait'ee iru p'anida aji. jãodee mi nama jarrapa piu wãl” ¹⁸ Mi ak'õremaa wãit'eeda aji. Panak'ãri, nãga jarait'eeda aji: Ak'õre, mia p'ek'au k'achiata ooji Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãik'aapa pi ãpíte. ¹⁹ Waa pichi warrak'a mi iru banãaji. Jip'a pichi mimiaparik'a iru bãji anait'ee.” ²⁰ Maap'eda cheji chi ak'õre temaa.

'At'āri t'ímí cheru weda, chi ak'ōrepa unu ataji māik'aapa chupiría k'awaaji. P'iraji chi warramaa māik'aapa wēre atap'eda, k'īra ĩt'aaji. ²¹ Māpai chi warrapa māgaji: "Ak'ōre, mia p'ek'au k'achiata oojida aji, Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa pi āpíte. Waa pichi warrak'a iru banáaji. Jīp'a pichi mimiaparík'ata iru báji." ²² Mamīda chi ak'ōre audú o-īa bada perā, māgaji chi mimiapataarāmaa: "P'aru pipiara bita atanáti māik'aapa jī bíti. Ichiaba ichi juade sortija jī bíti māik'aapa ichi biiride chancla jī bíti. ²³ Anéeti p'ak'a poreera bita māik'aapa peet'áati. ¡K'odait'ee māik'aapa pēiradait'ee! ²⁴ ¡Mi warra piu pik'a bada waya chok'ai bi! ¡Chi atua pik'a bada unu atajidapi!" Māpai fiesta oojida.

²⁵ Māimisa chi warra naapema ne-uu k'āide baji. Teedaa chek'āri, ūri cheji o-īa pēira para bi. ²⁶ Mapa mimiapari aba t'ī ataji māik'aapa iidiji: "¿Sāga jōnima?" aji. ²⁷ Māpai ma mimiapari māgaji: "Pi ĩpema pachejida aji. Pi ak'ōrepa p'ak'a poreera bita peepiji, iru k'ap'ia k'ayaa wēe pacheda perā." ²⁸ Māga ūrik'āri, chi ĩpema ne-uu k'āideepa cheda k'īraudachi māik'aapa teedaa t'īuamaa beejī. Maperā chi ak'ōre taawaa uchijai enenee pedeede t'īumerā. ²⁹ Mamīda chi warrapa māgaji chi ak'ōremaa: "Pia k'awa bida aji, mi taarā mimiadoo. Ichita k'īra jīp'a oodoo pia jaradak'a. Mamīda mimaa tee-e paji cabra chak'e pida, o-īa nek'omerā michi k'ōp'āyoorā ome. ³⁰ Jōdee pi warra pacheda-it'eeta peepiji p'ak'a poreera bi, jōma pichi p'arat'a teeda jōt'aaji mīda prostitutaarā ome."

³¹ Māpai chi ak'ōrepa p'anauji: "Warra, pi ichita mi ome bapari. Net'aa jōmaweda mia iru bi péré. ³² Mamīda ĩrā o-īa p'anadaipia bi pi ĩpema piu pik'a bada chok'ai bairā; chi atua bada unu atadap'edaa perā."

16

Mimiapataarā poro waibiade nepirída

¹ Jesupa ichiaba nāga nepiríji chi k'ōp'āyoorāmaa jarateit'ee:

—Eperā p'arat'ara bi bapachi. Ichia iru baji mimiapataarā poro waibia ichi jua ek'ari. Ewari aba māgí ĩmiateejida irua net'aa pariatua atuapi bada perā. ² Mapa chi mimia chiparipa t'ī atap'eda, māgaji: "¿Wāarak'ā aji, pi āpíte jara chedap'edaa? ĩraweda p'ā téjeji jōmaweda mi net'aa iru bi, pi waa mi mimiapataarā poro waibia pa-e pait'ee perā." ³ Māga ūrik'āri, ma mimiapataarā poro waibiapa k'īsiaji: "ĩrá ¿sāgapi ooit'eema mi mimia chiparipa mi mimia wēe bik'āri? Juatau wēe bi mimia chaaree ooit'ee māik'aapa k'īra nejasia bi ne-iidipariit'ee. ⁴ K'awa bida aji, sāga ooit'ee eperāarāpa mi auteebaidamerā mimia wēe beek'āri." ⁵ Māpai t'īpíji aba-abaa chedamerā chi paraa p'anadap'edaarā chi mimia chiparimaa. Chi naa chedamaa iidiji: "Pia ¿jōmasaa paraa bima aji, michi poro waibiamaa?" ⁶ P'anauji: "Aceite olivodee ooda ochocientos galones paraa bida" aji. Māpai ma mimiapataarā poro waibiapa māgaji: "Acha bida aji, pia paraa bada p'āda. Nāgí jēt'āaji māik'aapa awaraata oo atapáde aji, cuatrocientos pari." ⁷ Maap'eda iidiji awaraamaa: "¿Pia jōmasaa paraa bima?" aji. Ma eperāpa p'anauji: "Trigo bulto cien paraa bida" aji. Māpai mimiapataarā poro waibiapa māgaji: "Acha bida aji, pia paraa bada p'āda. Nāgí jēt'aap'eda, awaraata oo atapáde aji, ochenta bulto pari." ⁸ Chi mimia chiparipa k'awaji ma mimiapataarā poro waibia k'achia bada ik'awaa bi. Mapa ĩria-e paji. Ichiaba māga pik'a p'ani na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā. Ik'awara p'anapata Tachi Ak'ōredeerā k'āyara.

⁹ Maperã mia parãmaa ũraait'ee. Na p'ek'au eujãdepema net'aa iru p'ani téeti k'öp'ãyoorã atadait'ee mi-it'ee. Mãga ooruta pirã, ma net'aa jõdaik'ãri, Tachi Ak'õrepa parã auteebaiit'ee ichi truade.

Chisãgita tachi chipari; Tachi Ak'õre wa p'arat'a

¹⁰ —Chi t'ãri jïp'a bïpa net'aa chok'ara-ee iru bi pijida, awaraarãmaa teeru pirã, auk'a teepariit'ee net'aa chok'ara iru bak'ãri. Jõdee chi k'ũrayaa bïpa teemaa bi pirã net'aa chok'ara-ee iru bïdepema, auk'a teemaa bapariit'ee net'aa iru bak'ãri. ¹¹ Mapa parã t'ãri jïp'a p'anada-e pirã na p'ek'au eujãdepema net'aa, p'arat'a ome, çk'aipa it'aripema net'aa parã jua ek'ari biima? ¹² Ichiaba na p'ek'au eujãde p'anide chïara net'aa t'ãri jïp'a ak'ida-e pirã, çk'aipa parãmaa it'aripema net'aa pia teeima?

¹³ Eperã chipariirã omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Mãga bi pirã, chipari aba k'ïra unuamaa iru bai mãik'aapa chi apema k'ïnia iru bai, maa-e pirã abaapa jara bik'a ooi mãik'aapa chi apemapa jara bik'a oomaa bai. Mãga pik'a apidaapa ooda-e pai Tachi Ak'õrepa jara bik'a; p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

Jesupa fariseorãmaa jarada

¹⁴ Fariseorãpa ma ũraa ũridak'ãri, Jesús oo iru p'aneejida, p'arat'a k'ïnia p'anadap'edaa perã. ¹⁵ Mapa Jesupa mägaji:

—Parã t'ãri pia beerãk'a p'anapata eperãarã k'ïrapite. Mamïda Tachi Ak'õrepa k'awa bi k'ïsia k'achia parã t'ãride iru p'ani. Ne-inaa parãpa audupïara k'ïnia iru p'ani; ma ne-inaa Tachi Ak'õrepa unuamaa iru bapari.

Jesupa jarada Moisepa p'ãdade

¹⁶ —Moisepa ũraa p'ãdak'ãriipa mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa ũraa p'ãdak'ãriipa Juan Bautistapa ũraa jarada parumaa, eperãarãpa jiripachida Tachi Ak'õredeerã p'aneedait'ee ma ũraade jara bik'a oo p'anipa. Mamïda ma ũraa jõru. Juan badak'ãriipa mia pedee pia jarateepari, eperãarãpa k'awaadamerã mi k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã.

¹⁷ 'Pajã mãik'aapa na p'ek'au eujã jõdaridai, jõma Tachi Ak'õrepa ũraa p'ãpidade jara bik'a p'asai naaweda.

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anirã mia amaanaadamerã

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ —Eperãpa ichi wëra amaataaru pirã mãik'aapa miak'ãiru pirã awaraa ome, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'õre k'ïrapite. Ichiaba eperã miak'ãiru pirã wëra amaataada ome, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'õre k'ïrapite.

P'arat'ara bada mãik'aapa Lázaro, chupiria chada

¹⁹ —Eperã p'arat'ara bi bapachi. Mãgí p'aru pi-ia jïpachi mãik'aapa ewari chaa fiesta waibia oopachi. ²⁰ Ichiaba mama bapachi eperã chupiria chi t'ïjarapatap'edaa Lázaro. Mãgí k'ap'ia jõma aida-idaa baji. Eujãde su-ak'ï beepachi ma p'arat'ara bi te t'ïupatamãi. ²¹ Mãga oopachi ma p'arat'ara bi mesadeepa chik'o baaida k'o k'ïnia bada perã. Mama bide usaarãpa iru aida senepachida. ²² Ewari aba ma chupiria chi jai-idaaji mãik'aapa angeleerãpa iru jaure it'aa ateejida Abraham ome bade. Ichiaba ma p'arat'ara bada piuji mãik'aapa iajida.

²³ 'Ma p'arat'ara bada jaure chupiria nïbaji piudap'edaarãmãi. Mamãik'aapa it'aa ak'ik'ãri, t'imïpa unuji Abraham Lázaro ome. ²⁴ Mãpai biaji: “Michi chonaarã ak'õchona Abraham, jmi chupiria k'awáaji! Lázaro

jua k'í paniade beepíji mǎik'aapa pēiji mi k'īrame k'urātípide, na t'ipitaude chupiria nǐbairā.”²⁵ Mamída Abrahampa p'anauji: “Warra, k'irāpáji pí pia bapachi chok'ai bak'ári; jōdee Lázaro chupiria bapachi. Írá iru ímaaa bí nama; jōdee pí chupiria nǐbi.”²⁶ Ma awara tachi p'ani esajlak'a waibia k'ōot'ari jira bí. Mapa chí nǎik'aapa wā k'inia p'anírā p'oyaa wāda-e jámaa. Ichiaba chí jáik'aapa che k'inia p'anírā p'oyaa cheda-e namaa.”

²⁷ Māpai ma p'arat'ara badapa mǎgaji: “Māgara ak'ōchona Abraham, mi chupiria k'awáaji. Pēiji Lázaro míchi ak'ōre temaa.”²⁸ Mama míchi ípemaarā joisomaa p'anapata. Jara pēiji chenaadamerā namaa, mi mia nǐbimaa.”

²⁹ Mamída Abrahampa p'anauji: “Árapa iru p'anida aji, Moisepa p'áda mǎik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ádap'edaa. Mǎgí úraa úridaipia bí mǎik'aapa Ak'ōrede ijáadaipia bí.”³⁰ Mamída ma p'arat'ara badapa p'anauji: “Wáarada aji, ak'ōchona Abraham. Mamída píuda chok'ai p'irabaip'eda, wáru pírá áramaa, mǎgara wáara áchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadait'ee mǎik'aapa Ak'ōrede ijáadait'ee.”³¹ Mamída Abrahampa mǎgaji ma p'arat'ara badamaa: “Moisepa p'áda mǎik'aapa Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ádap'edaa úri k'iniada-e p'ani pírá, ichiaba ijáada-e pait'ee eperá píuda p'irabaip'eda, wáru píjida áramaa jarade.”

17

Jesupa jarateeda p'ek'au k'achiade baainaadamerā (Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesupa mǎgaji chí k'ōp'áyoorāmaa:

—Na p'ek'au eujáde ichita p'ek'au k'achia paraait'ee. ¡Mamída Tachi Ak'ōrepa k'achiade pēiit'eepi chí eperāpa p'ek'au k'achia oopi bí awaraarāmaa!² Píara bak'aji k'úruma iru otaude jí atadap'eda, p'usa jáde bat'at'aadait'ee, ichia na warrarāmaa p'ek'au k'achia oopii k'áyaara.

³ ¡K'írak'aupai parāpa mǎga oodai!

'Awaraa ijáaparipa p'ek'au k'achia ooru pírá, ítríati. Mamída irua p'ek'au k'achia oo amaa bí pírá, chupiria k'awáati mǎik'aapa ma k'achia ooda perdonáati.⁴ Ewari abaade pímaa ne-inaa k'achia ooda siete ooru píjida, jarada siete irua jara cheru pírá mǎga waa oo-e, ichita chupiria k'awáaji mǎik'aapa ma k'achia ooda perdonáaji.

Ijáapataarāpa wáara ijáadak'ári

⁵ Māpai chí k'ōp'áyoorāpa Jesumaa iidijida:

—Taimaa waapiara ijáapíji Tachi Ak'ōrede.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Mostaza tau p'isi k'edee mǐda, waibiadaipari pak'uruk'a. Mǎga pik'a írá parāpa wáara ijáaruta pírá, ma-ári pida, ne-inaa oodai Ak'ōrepa k'inia bík'a. Waapiara ijáadak'ári, ne-inaa waibiara oodai iru-it'ee. Mǎga p'anadak'ári, na nejó bírimaa jaradai: “Jámǎik'aapa áyaa wáji mǎik'aapa p'usa jáde baaináji.” Mǎga wáara ijáarutara, ma nejó bírípa ooi parāpa jararutak'a.

Ichita oodaipia bí Ak'ōrepa oopi bík'a

⁷—Parádepemapa chok'apari aba iru bí ne-uu k'áide mimia bap'eda maa-e pírá oveja ak'ideepa cheru pírá, ¿nága jarak'ajik'á? “Su-ak'i béjei mǎik'aapa nek'óji.”⁸ Mǎga-e. Ma k'áyaara nága jarai: “Mi-it'ee nejóoji mǎik'aapa mía iidiruta anéjei, mi nek'omaa, ne-inaa tomaa bí misa. T'ēepai pí nek'oi mǎik'aapa ne-inaa toi.”⁹ Ma awara pía gracias jara-e pait'ee ma chok'aparipa

ooda pari pia jaradak'a. ¹⁰ Māga pik'a parāpa oodap'eda jōmaweda Ak'ōrepa jaradak'a, irumaa nāga jaradaipia bi: "Piata tai chok'apari. Jīp'a oojida pia jaradak'a."

Jesupa leprapa k'ayaa beerā diez jipada

¹¹ Jesús ode wāde Jerusalendee, wāyaaji Samaria eujāde māik'aapa Galilea eujāde. ¹² Panaji p'uuru chak'ede. Mama irumaa chejida diez imik'īraarā leprapa k'ayaa p'ani. Mamīda t'imí p'aneejida mágā k'ayaa p'anadap'edaa perā. ¹³ Māga nide biajida:

—Jesús, Tachi Jarateepari, jtai chupiria k'awáaji!

¹⁴ Jesupa āchi unuk'āri, mājaji:

—P'aareerāmaa wāti jarade Tachi Ak'ōre juapa pāchi k'ap'ia jipak'ooda.

Māgā wārutade, jipa p'aneejida. ¹⁵ Ma diezdepema abaapa unuk'āri ichi k'ap'ia jipada, āpītee o-īa cheji. Tachi Ak'ōremaa golpe pedee pia jara cheji. ¹⁶ Māpai Jesús k'īrapite bedabaidachi ichi tau bīiri eujāde t'ōbairumaa. Māga ooji gracias jarait'ee ichi jipada perā. Ma eperā judio-e paji. Samaria eujādepema paji. ¹⁷ Māpai Jesupa mājaji:

—¿Diez paji-ek'ā aji, jipa p'anedap'edaarā āchi k'ayaadeepa? ¿Sāma p'anima apemaarā nueve? ¹⁸ ¿Na k'īra tewaraa aupaita chejik'ā aji, gracias jarade Tachi Ak'ōremaa?

¹⁹ Māpai Jesupa mājaji ma eperāmaa:

—P'irabáiji māik'aapa wāji. Pia wāara ijāada perā, jipa beejida aji.

Sāga pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichideerā papik'āri

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Fariseorāpa Jesumaa iidijida:

—¿Sāapaita Tachi Ak'ōrepa ichia pēida rey papiit'ee na eujāde?

Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa pēida rey papi-e pait'ee eperāarā taide. ²¹ Eperāarāpa jarada-e pait'ee: "Iru nama bi" maa-e pirā "iru jāma bi". Māga p'oyaa jarada-e iru parā ome bapari perā, unuda-e p'ani mīda.

²² Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa mājaji:

—Ewari cherude parāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, audú unu k'inia jōnadait'ee. Mamīda unuda-e pait'ee. ²³ Eperāarā ūk'uruurāpa jaradait'ee: "Iru nama bi" maa-e pirā "iru jāma bi". Mamīda wānāati āchia jara p'anīmaa māik'aapa ijāanāati āchi pedee. ²⁴ Atu p'anide pa tau p'orep'orek'āri pajā jōmaweda īdaa ataparik'a, māga pik'a atu p'anide mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, waya cheit'ee. ²⁵ Mamīda māga pai naaweda īrapemaarāpa mi chupiria papidait'ee māik'aapa yīraa iru p'anadait'ee. ²⁶ Noé bada ewaride p'asadak'a, māga pik'a p'asait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri. ²⁷ Maapai eperāarā nek'opachida, ne-inaa topachida māik'aapa miak'āipachida Noé ichi barcode bataurumaa. Māpai k'oi che nībeeki, na p'ek'au eujā ūudachi māik'aapa eperāarā jōmaweda k'iniidachida. ²⁸ Māga paji ichiaba Lot bapariik'āri. Eperāarā nek'o para bapachi, to para bapachi, ne-inaa neto para bapachi, nē-uu para bapachi māik'aapa te oo para bapachi. ²⁹ Mamīda Lot Sodoma p'uurudeepa uchiak'āri, ma ewate it'ariipa k'oi tau baaiparik'a, azufre māuk'a baaiji t'ipitau ome ma p'uuru īri. Mapa ma p'uurudepemaarā jōmaweda k'iniidachida. ³⁰ Māga pik'a pait'ee Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri. Eperāarāpa Tachi Ak'ōrede k'īsiada-e p'anadait'ee.

³¹ 'Ma ewate eperã terrazade bi pirã, mamãik'aapa irabaik'ãri, teedaa t'ũk'araa bi ichi net'aa p'e atade. Ma awara eperã ichi ne-uu k'ãide ni pirã, teedaa cheik'araa bi ichi net'aa atade. ³² K'irãpãti Lot wëra p'asada. ³³ Eperã piuamaa bi pirã mide ijãapari k'aurepa, mãgí piuk'ãri atuait'ee. Mamãda eperã piuru pirã mide ijãapari k'aurepa, mãgí eperã piuk'ãri, it'aa wãit'ee.

³⁴ 'Mia jara bi: Ma ewate p'ãrik'ua mi waya cheit'ee. Omé araa p'aru abaade k'ãi p'anide angeleerãpa aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee.

³⁵ Ichiaba wëraarã omé trigo bamaa p'anadait'ee k'ũrumade. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee. ³⁶ [Ichiaba imik'ĩraarã omé ne-uu k'ãide mimiamaa p'anadait'ee. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee.]

³⁷ Mãpai Jesús k'õp'ãyoorãpa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿sãma mãga p'asait'eema? ajida.

P'anauji:

—Piuda k'ap'ia bimãi, ãkoso seedaipatada aji.

18

Jesupa p'ëtrãade mãik'aapa charrade nepirida

¹ Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa nãga nepiriji jarateeit'ee ichita sëda-ee it'aa t'ĩpataadamerã. ² Mãgaji:

—P'uuru abaade charra bapachi. Mãgipa Tachi Ak'õre, eperãarã paara waawek'aa paji. ³ Ma p'uuruude ichiaba bapachi p'ëtrãa. Mãgí nepira iru baji awaraa eperã ome. Mapa wãpachi ma charramaa irua ma nepira ak'imerã.

⁴ Ewari chaa ma charrapa iru pedee ùripachi mïda, k'aripa k'iniak'aa paji. Mamãda t'ëepai k'ĩsajia: "Mia Tachi Ak'õre waawek'aa, eperãarã jida. ⁵ Mamãda na p'ëtrãapa mi itu bi-e bairã, mi t'ãri k'achiadai naaweda, k'aripait'ee waa chenaamerã."

⁶ Mãpai Jesupa ichiaba mãgaji:

—Ma charra k'achia bipa mãga ooji pirã ma p'ëtrãa ome, ⁷ audupiaara Tachi Ak'õrepa ichia jirit'eradaarã k'aripait'eeda aji, ãrapa it'aa iidipata perã ãstaawa, p'ãrik'ua pida. ¿Ãramaa taarã nipiik'ã? ⁸ Mia jara bi: Taarã-e weda ãra k'aripait'ee. Mamãda mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri, ¿unu cheik'ã aji, na p'ek'au eujãde p'ani ijãapataarã at'ãri mide wãara ijãapata?

Jesupa nepirida fariseode mãik'aapa impuesto p'eparide

⁹ Jesupa awaraa nepiriji jarateeit'ee chi awaraarã ek'ariara ak'ip'anirãmaa, ãchi t'ãri piara p'ani jãak'aapa:

¹⁰ —Imik'ĩraarã omé wãjida Tachi Ak'õre te waibiadee it'aa t'ide. Aba fariseo paji. Jõdee chi apemapa Cesar-it'ee impuesto p'epachi. ¹¹ Ma fariseo ak'inĩ beep'eda, nãga it'aa t'ĩpachi: "Aai, Ak'õre, pĩmaa gracias jarapari, mi apemaarãk'a bak'aa perã. Mi nechiyaa bak'aa; k'achia ooyaa bak'aa; chiãra wëra ome k'ãik'aa mãik'aapa ook'aa jã impuesto Cesar-it'ee p'eparipa ooparik'a. ¹² Tomia chaa k'ãima omé nek'ok'aa it'aa t'it'ee mãik'aapa mia jitaru ne-inaa diezdepema chaa aba pĩmaa teeparì." ¹³ Mamãda ma Cesar-it'ee impuesto p'epari t'imí bainĩ baji, audú p'ek'au k'achia ooyaa bi jãak'aapa. Mapa it'aa pida ak'ik'aa paji. Jip'a t'ũa t'aap'e nĩbapachi mãik'aapa it'aa t'ĩpachi: "Aai, Ak'õre, mi chupiria k'awáaji p'ek'au k'achia ooyaa bairã."

¹⁴ Mia jara bi: Ma impuesto p'epari k'ãiwee wãji ichi temaa, Tachi Ak'õrepa irua p'ek'au k'achia oopata wëpapida perã. Jõdee mãga-e paji ma fariseo ome. Tachi Ak'õrepa irua p'ek'au k'achia oopata wëpapi-e paji. Chi awaraarã

k'āyaara waibiara pa k'inia bi ek'ariara bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. Jōdee chi audua-ee bi awaraarā k'āyaara waibiara pait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.

Jesupa warrarā bendiciada
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Ichiaba eperāarāpa warra chak'eerā anejeida Jesumaa iru jua bimerā āra ĩri māk'aapa bendiciamerā. Mamīda chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, ma warrarā anedap'edaarā itriajida. ¹⁶ Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorā t'ī p'eji māk'aapa māgaji:

—Ichiak'au mimaa warrarā chepīti, Tachi Ak'ōrepa āra jīak'arā biit'ee perā ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. ¹⁷ Mia wāarata jararu. Warra chaipa t'āripa wāara ijāapari. Eperāpa māgā Tachi Ak'ōrede ijāa-e pirā, p'oyaa ba-e pai iru jua ek'ari ichideerā ome.

Eperā p'arat'ara bada Jesús ome pedeeda
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Eperāarā poro waibiapa iidiji Jesumaa:

—Tachi Jarateepari t'āri pia, ζk'āata mia oopia bima aji, it'aa wāit'ee?

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—ζSāap'eda mimaa t'āri pia bida a bima? aji. T'āri pia apaita bi: māgī Tachi Ak'ōre. ²⁰ Pia k'awa bi Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida:

'Eperā peenāaji; miak'āi bi pirā, awaraarā ome k'āināaji; nechianāaji; seewa jaranāaji chīara k'achiade baapiit'ee; pichi ak'ōre māk'aapa pichi nawe k'inia iru baparīji māk'aapa āra pedee ūriparīji.' (Ex 20.12-16)

²¹ Māpai ma eperāpa māgaji:

—Mia ma jōma ooparida aji, k'ūtrāa weda.

²² Māga ūrik'āri, Jesupa p'anauji:

—Ne-inaa aba waide oo-e bi. Pichi net'aa jōmaweda netok'oonāji māk'aapa chupīria beerāmaa ma p'arat'a tējei. Māga ooru pirā, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'ōre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nīpa chēji.

²³ Mamīda māga ūrik'āri, ma eperā k'īra pia-ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perā. ²⁴ Māga unuk'āri, Jesupa māgaji:

—iChaaree bi p'arat'ara beerā p'aneedait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome! ²⁵ Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beei't'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaai k'āyaara.

²⁶ Māpai chi ūri p'anadap'edarāpa iidijida:

—Māgara, ζk'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

²⁷ Jesupa p'anauji:

—Eperāarā p'oyaa it'aa wāda-eda aji, āchi k'īradoopa, audú chaaree bairā. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, tai net'aa jōmaweda atabēijida pi ome nipapataadait'ee.

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Eperā mide ijāa bi k'aurepa atabēiru pirā ichi te, wēra, ĩpemaarā, ak'ōreerā maa-e pirā warrarā, ³⁰ māgī eperāpa waapiara atait'ee na p'ek'au eujāde bi misa, māk'aapa piuk'āri, ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome.

Jesupa jarada ōpee jarada k'achia beerāpa ichi peedait'ee
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ T'ēepai Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce awara āi t'ī p'e ataji māk'aapa māgaji:

—Írá tachi Jerusalendee wādait'ee. Mama jōmaweda chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaak'a p'asait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema ome. ³²K'achia beerāpa mi k'Íra tewaraarāmaa teedait'ee. Māgírāpa mi oo iru p'anadait'ee, ik'achia jaradait'ee mimaa māik'aapa k'Íramaa idudait'ee. ³³Maap'eda mi wīdait'ee māik'aapa peet'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

³⁴Jesús k'ōp'āyoorāpa maarepida k'awada-e paji irua jarada. Ichiaba k'awada-e paji k'āaredeta pedee baji. Irua jara k'inia bada p'oyaa k'awadak'aa paji.

Jesupa tau p'āriu bi jipada Jericó p'uuruude
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵Jesús Jericó p'uuru k'ait'a pak'āri, unuji tau p'āriu bi o bi ik'aawa su-ak'i bi. Māgí chupiria chipa chi wāyaaruutarāmaa p'arat'a iidimaa baji. ³⁶Ūrik'āri eperāarā chok'ara wāyaa wāruta ichi ik'aawa, iidiji:

—¿K'aita nama wāyaa wādama? aji.

³⁷P'anaujida:

—Jesús Nazaret p'uurudepemata wāyaa wāda ajida.

³⁸Māga ūrik'āri, ma tau p'āriu bīpa biāji:

—Jesús, Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji!

³⁹Chi naa wādap'edaarāpa itriat'aapachida k'Íup'ee beemerā. Mamīda waapiara biapachi:

—Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji.

⁴⁰Māpai Jesús ak'inī beejī māik'aapa jaraji aneedamerā. K'ait'a pachek'āri, Jesupa iidiji:

⁴¹—¿K'āata k'inia bīma aji, mīa pi ome oomerā?

Tau p'āriu bīpa p'anauji:

—Tachi Waibia, michi taupa pia unu k'inia bīda aji.

⁴²Māpai Jesupa māgaji:

—¡Unúji! Pia ijāada perā, jīpa beejida aji.

⁴³Aramāgá ma tau p'āriu badapa pia unu beejī māik'aapa Jesús t'ēe wāji. O-īapa pia pedeeji Tachi Ak'ōremaa. Ichiaba Jesupa ooda unudap'edaarāpa o-īapa pia pedee p'aneejida Tachi Ak'ōremaa.

19

Jesús Zaqueo ome

¹Jesús Jericó p'uuruude panak'āri, nipaji calle jāde. ²Mama bapachi eperā p'arat'ara bi, t'ijarapatap'edaa Zaqueo. Māgí Cesar-it'ee impuesto p'epataarā poro waibia paji. ³Ma eperāpa Jesús k'awa k'inia baji. Mamīda p'oyaa unuk'aa paji, eperāarā audú chok'ara nipadap'edaa perā iru ome. Ma awara ichi audú jep'eda baji. ⁴Mapa Jesús naa p'iraji māik'aapa it'í padachi pak'uru o bi ik'aawa badade Jesús wāyaait'eemāi. ⁵Māpai Jesús Zaqueo badamāi wāyaa wāk'āri, it'aa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Zaqueo, isapai irabāiji jāmāik'aapa, idi mi pi tede beeit'ee perā.

⁶Aramāgá Zaqueo irabaidachi māik'aapa t'āri o-īa Jesús ateeji ichi temaa. ⁷Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarā jōmaarāpa ik'achia pedee p'aneejida Jesús āpite, iru wāda perā p'ek'au k'achia ooyaa bida apata tede. ⁸T'ēepai teeda p'anadak'āri, Zaqueo bainī beejī māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, mia net'aa p'e iru bidepema esa-auk'a chupiria beerāmaa teeit'eeda aji. Ichiaba chiara p'arat'a chiadoo pirā, ma chiada aba chaachaa pari k'imari teeit'eeda aji.

⁹ Māpai Jesupa māgaji:

—Idi Tachi Ak'ōrepa na te chipari k'aripa ataji iru o k'achiade wādadeepa, auk'a Tachi Ak'ōrede ijāpari perā, ichi chonaarāwedapema ak'ōchona Abrahampa ijāadak'a. ¹⁰ Ma-it'eepi mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji; atua beerā jiriit'ee māik'aapa o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

Jesupa p'arat'ade nepirida
(Mt 25.14-30)

¹¹ Eperāarāpa ūrimaa p'anajida Jesupa māga jarak'āri. Jerusalén k'ait'a bada perā, āchia k'isajida taarā-ee Tachi Ak'ōrepa iru rey papiit'ee. Mapa Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee.

¹² —P'arat'ara beerādepema aba bapachi. Māgi t'imí wāji awaraa eujādee, Cesarpa ichi rey bimerā māik'aapa t'ēpai ichi āpatee chemerā ichi eujā ak'ide.

¹³ Mamīda wāi naaweda, t'ī p'ēji ichi mimiapataarā diez māik'aapa p'arat'a waibia teeji āchi chaachaa. Māpai māgaji: “Na p'arat'apa net'aa neto p'e atāti māik'aapa netóti awaraarāmaa waapiara eepadamerā, mi cheru misa.”

¹⁴ Mamīda ichi eujādepemaarāpa iru k'ira unuamaa iru p'anapachida. Mapa iru t'ēe eperāarā pēijida jaradamerā: “K'iniada-e jā eperā tai rey pamerā.”

¹⁵ Māga jara pēijida mīda, Cesarpa iru rey bijī. Ma t'ēpai waya cheji ichi eujādee. Pachek'āri, t'ī pēiji ichi mimiapataarā, māgi p'arat'a teedarāmaa, k'awaa k'inia bada perā jōmasaa eepa iru p'ani āchi chaachaa. ¹⁶ Chi naa chedapa māgaji: “Señor, pia p'arat'a teeda mimaa, ma p'arat'a tau chaa waa diez eepa wājida” aji. ¹⁷ Reyra māgaji: “iPi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēida pia ak'iji māik'aapa ai ūri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā ūrā mia pi eperāarā poro waibia papiit'ee p'uuru diez ak'ipariimerā.”

¹⁸ Araarepema mimiapari ichiaba jara cheji: “Señor, pia p'arat'a teeda mimaa, ma p'arat'a tau chaa waa joisomaa eepa wājida” aji. ¹⁹ Ichiaba māgimaa reyra māgaji: “Māgara pia p'uuru joisomaa ak'ipariit'eeda” aji.

²⁰ Mamīda awaraa mimiapari chedapa māgaji: “Señor, acha bida aji, pia p'arat'a mimaa teeda. P'arude pia jī bip'eda, ia iru bajida aji. ²¹ Mia pi waawee bapari, k'awa bairā pia eperāarā pia chupiria k'awak'aa. K'awa bi pichia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari.” ²² Māpai ma reyra māgaji: “iMimiapari k'achia! Pia jaradak'a ooit'eeda aji, pi ome. K'awa bida a bi, mia pia chupiria k'awak'aa māik'aapa mia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari. ²³ Māgara ¿sāap'eda pia mi p'arat'a iana-e pajima aji, p'arat'a iapata tede, mi chek'āri, māpemaarāpa mimaa waya teedamerā ai ūri eepadap'edaa ome?” ²⁴ Māpai ma reyra māgaji arii p'anadap'edaarāmaa: “Jāri atāti mia p'arat'a teeda irumaa māik'aapa tēeti ma p'arat'a tau chaa waa diez eepadamaa.” ²⁵ Māpai āchia māgajida: “Mamīda tachi poro waibia, jirua ma tau chaa waa diez eepada iru bida!” ajida. ²⁶ Māpai ma reyra māgaji: “Mia jara bi: Chi iru bimaa waapiara teeit'ee. Mamīda chi mak'iaara wēe bīpa ma-āri iru bi paara jāri atait'eeda aji. ²⁷ Ma awara jirināti mi k'iniada-ee p'anadap'edaarā āchi rey pamerā. Anēeti mi k'irapite māik'aapa peek'ōoti.”

Jesús Jerusalén p'uurudee wāda
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Ma pedee jara aupap'eda, Jesús wāji Jerusalén ode. ²⁹ Olivo Eede, Betfagē māik'aapa Betania p'uuru k'ait'a panadak'āri, chi k'ōp'āyoorā omé naa pēiji.

³⁰ Āramaa māgaji:

—Wāti ara bi p'uuru tachi k'īrapite bīmaa. Panadak'āri, ununadait'ee burro jī baini bi, waide apida batauda-e p'ani iru īri. Ēra atāti māik'aapa anēeti.

³¹ Apidaapa iidiruta pīrā k'āare-it'ee ēramaa p'ani, jarāti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi.”

³² Māpai Jesús k'ōp'āyoorā wājida māik'aapa ununajida jōma irua jaradak'a.

³³ Ma burro ēramaa p'ani misa, chipariirāpa iidijida:

—¿K'āare-it'ee ēramaa p'anima? ajida.

³⁴ P'anaujida:

—Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bida ajida.

³⁵ Māpai ma burro Jesumaa ateedap'eda, āchi īripema p'aru jīpatap'edaa ata bijida ai īri māik'aapa bataupijida. ³⁶ Wāruta misa, eperāarāpa āchi īripema p'aru t'ō jēra bijida o jāde, āchi rey pai jīak'aapa. ³⁷ Māpai Olivo Eedeepa irabaipata o k'ait'a pa wādak'āri, jōmaweda iru ome nipapataarā o-īapa biuk'a para beei, taarā-ee āchi rey pai jīak'aapa. O-īapa Tachi Ak'ōremaa pedee pia pedeechachida, āchia unudap'edaa perā Jesupa oo bi; ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ³⁸ Māgapachida:

—‘K'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari reyk'a cheru perā! jīrā Tachi Ak'ōre k'āiwee bapariit'ee ichi eperāarā ome! jīru jōmaarā k'āyaara waibiara bi!’ *(Sal 118.26)*

³⁹ Māpai ūk'uru fariseorā ma eperāarā t'āide p'anadap'edaarāpa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, pi ome nipapataarā itriapāde ajida, māga jaranaadamerā.

⁴⁰ Mamīda Jesupa p'anauji:

—Na eperāarā k'īup'ee p'aneeruta pīrā, māu paara māga biadait'eeda aji.

Jesús Jerusalén-it'ee jēeda

⁴¹ Jerusalén p'uuru k'ait'a parutade Jesupa araa ak'ik'āri, jēedachi. ⁴² Māpai māgaji:

—jīpidepemaarāpa mide ijāadap'edaa paara, idi weda mia parā k'āiwee p'aneepik'aji! Mamīda māga k'awada-e p'anadairā, parā-it'ee mera pik'a bi. Mapa p'oyaa unuda-e Tachi Ak'ōrepa oo bi. ⁴³ Jerusalén, ewari cherude pīmaa ne-inaa k'achia p'asait'ee. Pi k'īra nuumaa iru p'anapataarāpa muralla yoorodee oodait'ee pi ik'aawa. Pi wap'ira atadait'ee māik'aapa ma muralladeepa pi k'īdaa chaa wawadait'ee. ⁴⁴ Pi muralla jōma t'ee't'adait'ee, edajādepema te jēra bi paara. Aide p'anīrā chok'ara peedait'ee. Māu apida bee-e pait'ee awaraa māu īri, pidepemaarāpa ūridamaa p'anadap'edaa perā mia parā k'aripa chek'āri.

Jesupa ne-inaa netopataarā jērek'ooda Ak'ōre te waibiadeepa

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalén p'uuruude panadak'āri, Jesús Tachi Ak'ōre te waibiade t'īuji māik'aapa jēremaa beei aide ne-inaa netomaa p'anadap'edaarā. ⁴⁶ Māgaji:

—Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide jara bi:

‘Mi te it'aa t'īpata teda apatadait'ee.’

(Is 56.7)

‘Mamīda parāpa nechiapataarā ték'ata oo iru p'ani.’

(Jer 7.11)

⁴⁷ Ewari chaa Jesupa jarateepachi Tachi Ak'ōre te waibiade. Maapai p'aareerā poroorā, Moisepa p'āda jarateepataarā māik'aapa Jerusalén p'uuru

pidaarã poro waibiarãpa jiripachida Jesús peepit'aadait'ee. ⁴⁸ Mamïda p'oyaadak'aa paji, eperãarãpa iru pedee audú ùri k'inia p'anadap'edaa perã.

20

Tachi Ak'õrepa Jesús pëida (Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Ewari aba Tachi Ak'õre te waibiade Jesupa jarateemaa baji pedee pia Ak'õrepa jara pëida. Måga nide pachejida p'aareerã poroorã, Moisepa p'ãda jarateepataarã mãik'aapa judiorã poro waibiarã. ² Mãirãpa Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak'õrepa tai biji-ek'ã ichi te waibia ak'idamerã? ¿K'aipa pïmaa nãga oopi bima? ajida.

³ Jesupa p'anauji:

—Mia pida parãmaa iidit'eeda aji. P'anãuti p'oyaa p'anaudai pirã. ⁴ ¿K'aipa pëijima aji, Juan Bautistapa poro choo chemerã; Tachi Ak'õrepa maa-e pirã eperãarãpa?

⁵ Måpai åchi pitapai pedee para beejì:

—Tachi Ak'õrepa pëidada aruta pirã, irua iidit'ee: “Mågara, ¿sãap'eda Juan ùraa ijãada-e pajima?” ait'ee. ⁶ Ichiaba jaradaik'araa bi: “eperãarãpa Juan pëijida”. Måga jararuta pirã, na eperãarã k'ïraudaridait'ee tachi ome mãik'aapa tachi mãupa bat'a peedai. Jõmaarãpa ijãa p'ani Juan Tachi Ak'õre pedee jarapari paji.

⁷ Mapa åchia p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pëiji poro choo chemerã.

⁸ Måpai Jesupa mågaji:

—Mågara mia pida jara-eda aji, k'aipa mïmaa nãga oopi bi.

Mimiapataarã k'achia beerãde nepirida (Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Maap'eda Jesupa nãga nepirïmaa beejì jarateeit'ee eperãarãmaa:

—Eperãpa uva eujã uuji. Maap'eda ne-uu eujã ak'ipataarã jiriji aide mimiadamerã. Måpai awara åyaa t'imí wåji. ¹⁰ T'ëepai uva oropata ewari pak'ari, ma eujã chiparipa ichi mimiapari pëiji ma ne-uu ak'ipataarãmaa, ichi eere bee bi chauda tee pëidamerã. Mamïda åchia ma mimiapari sïk'oojida mãik'aapa pëit'aajida waya chiparimaa, maarepida net'aa wëe. ¹¹ Måpai ma ne-uu chiparipa awaraa mimiapari pëiji. Mamïda mågimaa ichiaba ik'achia jaradap'eda, p'ua oot'aajida mãik'aapa jua arajãgaa pëit'aajida. ¹² Ma t'ëepai awaraa mimiapari pëiji. Mamïda ma ne-uu ak'ipataarãpa iru auk'a p'ua oojida mãik'aapa taawaa pëijida.

¹³ Måpai ma ne-uu chiparipa mågaji: “frã, ¿k'ãata ooyama? aji. Pëit'eeda aji, mi warra k'inia iru bi. Taawa iru waaweedayada” aji. ¹⁴ Mamïda ma ne-uu ak'ipataarãpa iru warra t'imí cheru unu atadak'ari, åchi pitapai mågapachida: “Jågipa ichi ak'õre net'aa jõmaweda atait'ee chi ak'õre piuk'ari. Peet'aadãma ajida, tachi-it'ee na ne-uu eujã beemerã.” ¹⁵ Mapa ma uva eujãdeepa uchua atajida mãik'aapa peet'aajida.

Måpai Jesupa mågaji:

—Parãpa, ¿k'ãata k'ïsia p'anima aji, ma uva eujã chiparipa ooit'ee ma eujã ak'ipataarã ome? ¹⁶ Mia jarait'ee. Wåk'ari, ma eujã ak'ipataarã peek'ooit'eeda aji, mãik'aapa chi eujã teeit'eeda aji, awaraarãmaa åchia ak'ipataadamerã.

Måga ùridak'ari, eperãarãpa mågajida:

—iMåga p'asa-e pait'eeda! ajida.

17 Mamīda Jesupa āramaa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Māgara, ḷk'āata jara k'inia bima aji, na pedee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema?

'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.' (Sal 118.22)

18 Eperā ma māu pipiara bi īri t'ūturu pirā, chupiria nibeeit'ee. Jōdee ma māu eperā īri baairu pirā, iru peet'aait'ee.

19 P'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome ma nepirida ūri aupadak'āri, k'awaajida Jesupa āchideta pedee baji. Mapa aramata jita atapi k'inia p'anajida. Mamīda māga ooda-e paji eperāarā waawee p'anadap'edaa perā.

Judiorāpa Cesar-it'ee impuesto p'aapatap'edaa

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

20 Maperā t'ēepai ma judiorā poroorāpa peijida t'āri jīp'a pik'a beerā Jesús ome pedeede. K'inia p'anapachida ma eperāarāpa iidi p'anipa Jesupa pedee k'achia jarapidai Romadepemaarā poro waibiarā āpīte. Māgā ma eujā ak'ipari, Romadepemaarā poro waibiapa iru atapii. 21 Ma-it'ee ma pēida eperāarāpa Jesumaa iidijida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'anida ajida, pia pedee wāara jarapari māik'aapa jarateepari eperāarāpa ne-inaa pia oo k'awaadamerā. Eperāarā maarepida k'ūrak'aa. Ichita jara bi eperāarā k'īra jīp'a p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. 22 Māga bita, nāga iidi k'inia p'ani: ḷPia bik'ā ajida, taipa Cesarmaa impuesto p'aadaait'ee wa māga-e?

23 Jesupa k'awa bada perā māirāpa k'īsia k'achia iru p'ani, māgaji:

24 —Ak'ipiti denario p'arat'a tau. ḷK'ai k'īrata nade bi māik'aapa k'ai t'īta p'ā bima? aji.

P'anaujida:

—César k'īra māik'aapa ichi t'īta p'ā bida ajida.

25 Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara tēeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa auk'a tēeti Tachi Ak'ōremaa irua iidipari.

26 Māga ūridak'āri, k'awaajida Jesumaa pedee k'achia p'oyaa jarapida-e pai eperāarā taide. Mapa ak'itrua para beeji māik'aapa k'īup'eeek'oodachida.

Piudap'edaarā chok'ai p'irabaipatade iididap'edaa

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Maap'eda saduceorā ūk'uru wājida Jesumaa. Saduceorāpa ijāadak'aa eperā piup'eda waya chok'ai p'irabaii. Maperā iidijida:

28 —Tachi Jarateepari, Moisepa nāga p'ā bēijida ajida. Eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ipemapa iru wēra atapia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ipema piuda k'ap'ia pari. 29 Māga jaradap'eda, ma saduceorāpa nāga nepirijida. P'anajida ipemaarā siete. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji. 30 Chi araarepema 31 māik'aapa araarepema miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda auk'a warra wēe piujida. Ma t'ēepai chi apemaarā jida miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda āchi jōmaweda warra wēe piujida.

32 Maap'eda ma wēra ichiaba piuji. 33 Irā taipa nāga k'awa k'inia p'ani. Piudap'edaarā waya chok'ai p'irabaidak'āri, ḷchisāgí ipemata ma wēra imik'īra pait'eema ajida, āchi jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

34 Jesupa p'anauji:

—Na p'ek'au eujāde imik'īraarā māik'aapa wēraarā miak'āipata. 35 Mamīda Ak'ōrepa jirit'eradaarā ichi eujāde p'anadak'āri, imik'īraarā wēraarā paara waa

miak'áida-e pait'ee, ³⁶ waa piuda-e pait'ee perã. Angeleerãk'a p'anadait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õre warrarã padait'ee, chok'ai p'irabaidap'edaa perã. ³⁷ Moisepa paara tachimaa k'awapipari piudap'edaarã chok'ai p'irabaidait'ee. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa irumaa pedeek'ari pak'uru jep'eda urua jira bideepa t'ipitauk'a, jaraji ichi Abraham, Isaac, Jacob ijãadap'edaa Ak'õre Waibia. ³⁸ ¡Tachi Ak'õre piudap'edaarã Ak'õre Waibia-e! ¡Chok'ai p'anãirã Ak'õre Waibia, iru-it'ee eperãarã jaureerã jõma chok'ai p'anadairã!

³⁹ Mãpai ùk'uru Moisepa p'ãda jarateepataarãpa mägajida:

—Tachi Jarateepari, pia p'anaujida ajida.

⁴⁰ Maadamãiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿Sãap'eda jara p'anima aji, Mesías chonaarãwedapema Rey Daviddeepa uchiat'ee? ⁴² Salmos p'ãdade Rey Davidpa paara jara bi:

'Tachi Ak'õrepa jaraji Tachi Waibiamaa: "Pí mi ome auk'a waibia bairã, su-ak'i beepãde aji, mi juaraare, ⁴³ mia pí k'ïra unuamaa iru p'anapataarã p'oyaaru misa." ' *(Sãl 110.1)*

⁴⁴ Davidpa ichi èreerãdeepa uchiat'ee bïmaa t'ijaraji "Tachi Waibia". ¿Mapa k'awada-ek'ã aji, Mesías waibiara bi chonaarãwedapema Rey David k'ãyaara?

Jesupa Moisepa p'ãda jarateepataarã imiateeda

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Eperãarã jõmaarãpa ùrimaa p'anajida, Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa mägak'ari:

⁴⁶ —K'ïrak'aupai p'anapataadai Moisepa p'ãda jarateepataarãk'a. Ächi audua p'anadairã p'aru teesoo jïi awaa p'anapata mãik'aapa k'inia p'anapata jõmaarãpa ächimaa saludaadamerã plaza bee chaa, tachi poro waibiaarã ome opatak'a. Ichiaba su-ak'i p'aneepata su-ak'i beepari pipiara bide Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede mãik'aapa nek'odak'ari, chi su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. ⁴⁷ Ma awara p'ëtrãarã k'aripadai k'ãyaara, ãra te jãri atapata mãik'aapa taarã it'aa t'ipata, eperãarãpa ächi t'o p'anadamerã. Mãga p'anapata perã, Tachi Ak'õrepa ãra audupiara miapiit'ee, k'achia beerã miapiik'ari ichi ewari waibia ewate.

21

P'ëtrãa chupiria k'iripa primisia teeda

(Mr 12.41-44)

¹ Jesupa ak'ïmaa baji, p'arat'ara beerãpa primisia ata bi p'anã misa p'arat'a p'epatade Tachi Ak'õre te waibiade. ² Mãpai ichia unuji p'ëtrãa chupiria k'iripa ata bi cheru p'arat'a tau omé cobrede. ³ Mãga unuk'ari, Jesupa mägaji:

—Mia wãarata jararu. Na p'ëtrãa chupiria k'iripa primisia waibiara teejida aji, apemaarã k'ãyaara. ⁴ Jõmaarãpa tee p'anã ächi p'arat'a waibia iru p'anadap'edaadepema beeda. Jõdee na p'ëtrãa, chupiria k'iri mïda, ichia iru k'erada jõmaweda teeji Tachi Ak'õremaa. Teejida aji, chi p'arat'a iru bada paara chik'o netoit'ee.

Jesupa jarada Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aa'it'ee

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Eperāarā ūk'uru pedeemaa p'anajida Tachi Ak'ōre te waibiade. Jara-pachida māu pi-iadee oo k'obi māik'aapa k'īra wāree bainī bi eperāarāpa net'aa tee p'anadap'edaa k'aurepa. Māga ūrik'āri, Jesupa māgaji:

⁶—Ewari cherude parāpa na jōma unu p'ani unuda-e pait'ee. Māu apida bee-e pait'ee awaraa māu īri, na jōmaweda t'ee'oo chedait'ee perā.

Ne-inaa p'asait'ee na p'ek'au eujā jōi naaweda

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Māpai Jesumaa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿sāapaita māga p'asait'eema? ajida. ¿Sāga k'awadayama ajida, ma ewari k'ait'a pak'āri p'asait'ee pia jaradak'a?

⁸ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatāati apidaamaa k'ūrapiamaa. Mi jīak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mīta Ak'ōre Warra; īrapī paji chi cheit'ee bada.” Mamīda āchia jara p'ani ijānāati. ⁹ Ūridak'āri eperāarāpa jura chōo jōni māik'aapa oodaamaa p'ani āchi poro waibiarāpa jara p'anik'a, p'eranāti. Ichita māga p'asait'ee naapiara. Mamīda Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate at'āri pa-e pait'ee.

¹⁰ Ichiaba Jesupa māgaji:

—Eperāarā awaraarā ome chōodait'ee. ¹¹ Awērachai wēre nībeeit'ee; jarra oodait'ee māik'aapa k'ayaara paraait'ee eujā awara-awaraade. Ma awara pajāde ne-inaa waide unudak'aa unupataadait'ee; ne-inaa tachi p'erapipari.

¹² Mamīda māga p'asai naaweda, ijāadak'aa beerāpa parā jiripataadait'ee miapidait'ee māik'aapa jita atadap'eda, ateedait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Mama parā ak'idait'ee jaradait'ee eperāarā pia wa k'achia. Ichiaba carcelde t'i nībinadait'ee māik'aapa ateedait'ee reyrā k'īrapite maa-e pirā eperāarā poro waibiarā k'īrapite. Ma jōma parāmaa oopataadait'ee, mide ijāpata k'aurepa. ¹³ Māga oodak'āri, āchi k'īrapite parāpa jarapataadai Tachi Ak'ōrepa ooda parā-it'ee mi k'ap'ia pari. ¹⁴ Maapai k'īsianāti k'āare pedeeta jaradai. ¹⁵ Mīa k'īsia k'awaa pedee jarapiit'ee, parā k'īra unua-maa iru p'anapataarāpa p'anaupiamaa māik'aapa jarapiamaapa parāpa seewa jara jōni. ¹⁶ Mamīda pāchi ak'ōreerāpa, ipemaarāpa, ēreerāpa māik'aapa k'ōp'āyoorāpa paara parā traicionaadait'ee. Maapai parā ūk'uru peep-idait'ee. ¹⁷ Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijāpata k'aurepa. ¹⁸ Mamīda parā puda k'āu apida atuada-e, mīa parā ak'ī bapariit'ee perā. ¹⁹ Mapa it'āri pa choopatāati! Māgā parā it'aa wādait'ee.

Jerusalén p'uuru jōdariit'ee

²⁰ —Unudak'āri soldaorāpa Jerusalén p'uuru wap'ira iru p'ani, k'awāati taarā-e jōdariit'ee. ²¹ Maapai Judea eujāde p'anīrā mirudaipia bi eera jēra bidee. Jōdee Jerusalén p'uurude p'anīrā mamāik'aapa uchiadaipia bi. Ichiaba chi taawa p'anīrā chedaik'araa bi p'uurudee. ²² Māga oodaipia bi ma ewate Tachi Ak'ōrepa mide ijāadak'aa beerā k'achia ooit'ee perā. Eperāarā chupiria chitoonadait'ee, Tachi Ak'ōrepa āra k'achia ooit'ee perā ichi ūraa p'ādade jara bik'a. ²³ ¡Aai, ma ewate chupiria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa-e pirā warra chak'eerā jude iru bee, isapai p'oyaa wāda-e pait'ee perā! Ma eujāde audú chupiria jōnadait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'achia ooit'ee na p'uuru depemaarāmaa. ²⁴ Ūk'uru piudait'ee espadapa; awaraarā ateedait'ee awaraa eujāde esclavoorāk'a p'aneedamerā. Maapai Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerāpa Jerusalén p'uuru iru p'anadait'ee āchi jua ek'ari, Tachi Ak'ōrepa ewari awara bida parumaa āra k'achia ooit'ee.

Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ —Maapai ne-inaa eperāarāpa waide unudak'aa unudait'ee ak'ōrejirude, atanede māik'aapa lucerode. Na p'ek'au eujādepemaarāpa māga unudak'āri, k'awada-e pait'ee k'āata k'īsiadi māik'aapa p'eradait'ee, audú p'usa t'o jīwaa nībait'ee perā. ²⁶ Eperāarā k'īra k'īdaipataadait'ee p'era jōnīpa, k'īsiadak'āri na p'ek'au eujā p'asarude, pajā wēre nībait'ee perā. ²⁷ Māpai eperāarāpa unudait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jōmaarā k'āyaara waibiara bi, k'īra wāree cheru jīrarade. ²⁸ Māga p'asak'āri, sōcharra p'anapatāati māik'aapa t'āri o-īa para bāti, taarā-e nide mi cheit'ee perā parā k'aripade atuanaadamerā.

Jesupa higuera biiride jarateeda

²⁹ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee ichi waya cheit'ee pak'āri: —K'īsiati higuera biiride maa-e pirā awaraa nejō biiride. ³⁰ Unudak'āri k'īru t'uk'ua uchīa nibeeru, parāpa k'awaapata eujā wāsīa wā. ³¹ Māga pik'a unudak'āri māgī ne-inaa p'asaruta, k'awaadait'ee Tachi Ak'ōre ewari waibiā ewate k'ait'a bi.

³² Mia wāarata jararu. frapemaarā piudai naaweda, ma ne-inaa jōmaweda p'asait'ee. ³³ Ewari cherude pajā na p'ek'au eujā ome jōdait'ee. Mamīda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

³⁴ K'īrak'aupai k'īiri k'īsua p'aneedai pāchi k'īnia ne-inaa oo k'īniapa; it'ua to k'īniapa maa-e pirā audú k'īsia jōnīpa na p'ek'au eujādepema ne-inaade. Maa-e pirā atu bide ³⁵ ne-animal trampade baaiparik'a, māga pik'a parā atu p'anīde mi waya cheit'ee. Ma ewate ne-inaa k'āchia p'asait'ee jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarāmaa. ³⁶ Mapa tauk'a nipapatāati māik'aapa ichita it'aa t'īpatāati. Māgā baaida-e pait'ee ma ne-inaa k'āchia p'asait'ee bi juade māik'aapa panadait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'īrapite.

³⁷ Ewari chaa āstaawa Jesupa jarateepachi Tachi Ak'ōre te waibiāde. Jōdee p'ārik'ua beepachi Olivo Eede. ³⁸ Maperā tap'eda weda eperāarā wāpachida Tachi Ak'ōre te waibiādee iru pedee ūride.

22

Jesús jita atapidait'ee pedeetedap'edaa
(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ K'ait'a baji fiesta pan levadura wēe k'opata t'ījarapatap'edaa Pascua. ² P'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome eperāarā waawee p'anadap'edaa perā, āra taide Jesús jita atapida-e paji. Mamīda ichita jiripachida sāga iru peepit'aadait'ee.

Judapa Jesús traicionaada

³ Māpai Satanás Judas k'ap'iade t'īuji. Māgī Judas Jesús k'ōp'āyoorā docedepema paji. Ichiaba t'ījarapachida Iscariote. ⁴ Māgī wāji p'aareerā poroorāmaa māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibiā jīapataarāmaa. Mama pedeeji āchi ome sāga Jesús atapii. ⁵ Māpai āchi o-īadachida māik'aapa pedeejida p'arat'a teedait'ee Judamaa. ⁶ Ichia ma p'arat'a jitap'eda, jirīmaa beeji sāga Jesús āchīmaa atapii, eperāarā wē-e misa.

Pascua fiestadepema chik'o k'odap'edaa
(Mt 26.17-30; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7 Fiesta pan levadura wēe k'opata ewate pak'āri, oveja chak'e peepata Pascua fiesta-it'ee. 8 Mapa Jesupa jaraji Pedro Juan ome Pascua fiestadepema chik'o jiridamerā māik'aapa awaraa ne-inaa oodamerā, nek'odai naaweda.

9 Māpai āchia iidijida:

—¿Sāma māga oodaipia bima? ajida.

10 Jesupa p'anauji:

—Parā p'uurude panadak'āri, unudait'ee eperāpa pania chok'ode ateeru. Iru t'ēe wāti ichi temāi t'urumaa. 11 Māpai chi te chiparimaa jarāti: “Tachi Jarateeparipa iidi pēiji: ‘¿Chisāgi quartode Pascua chik'o k'oit'ee michi k'ōp'āyoorā ome?’ ” 12 It'ipema pisode irua ak'ipii't'eeda aji, cuarto waibia ne-inaa jōmaa ome. Mama ne-inaa jōma ōoti tachi nek'odait'ee.

13 Āchi wādak'āri, jōmaweda ununajida Jesupa jaradak'a māik'aapa mama ne-inaa jōma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

14 Nek'odait'ee pak'āri, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome mesade su-ak'i p'aneejida.

15 Māpai ichia māgaji:

—¡Wāara mi piu naaweda, parā ome na Pascua fiestadepema chik'o audú k'o k'inia bají! 16 Mia jara bi: Parā waa nāgá nek'oda-e pait'ee mi ome, Tachi Ak'ōre truade p'anadai naaweda.

17 Māpai copa jitap'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa māik'aapa māgaji:

—Jitāti na copa māik'aapa jedéti pāchi pitapai. 18 Mia jara bi: Mia vino waa to-e pait'eeda aji, Tachi Ak'ōre truade pai naaweda.

Pan vino ome k'odap'edaa

19 Maap'eda Jesupa pan ataji māik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'aaji māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Māpai māgaji:

—Nāgí pan mi k'ap'ia, mi peepiit'ee parā k'aripait'ee. Nāgá pan k'odak'āri, k'opataati k'irāpadait'ee mi piuda parā pari.

20 Nek'odap'edaa t'ēpai, ichiaba māgá ooji ma vino ome. Māgaji:

—Nāgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perā mi piuk'āri eperāarā pari. Tachi Ak'ōrepa nāgí ūraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee parāpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerā papiit'ee.

21 Mamīda chi mi traicionaait'ee bi jua na mesa ĩri bi michi jua ome. 22 Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema ichita piut'ee Ak'ōrepa oopi bik'a. Mamīda, jaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'ee chí mi traicionaait'ee bi!

23 Māpai āchi pitapai iidi para beejí k'aipata traicionaait'ee.

K'aita Jesús k'ōp'āyo pipiara bi

24 Māpai chi k'ōp'āyoorā aupedee para beejí k'awaadait'ee k'aita pipiara bi apemaarā k'āyaara. 25 Mapa Jesupa māgaji:

—Ijāadak'aa beerā t'āide reyrāpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa māik'aapa mārā poro waibiarāpa āchi jua ek'ari p'aniirā pia ak'i p'anida apata. 26 Mamīda parā māgá p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara parā t'āidepema waibiara bi warra chok'ek'ee baparik'a baipia bi. Ma awara parā t'āidepema poro waibiara bi mimiapari jip'aak'a beepia bi parā k'aripait'ee. 27 ¿Chisāgi eperā waibiara bi; chi mesade su-ak'i bi nek'oit'ee maa-e pirā chi chik'o jedepari? ¿Chi mesade su-ak'i bi-ek'ā? Jōdee mi nama bi parā t'āide chi chik'o jedeparik'a.

28 'Parā ichita mi ome p'ani, nepirade wa ne-inaa k'achiade p'anajida mīda. 29 Mapa mia parā reyrā papiit'ee mi Ak'ōrepa mi rey papidak'a.

30 Parā nek'odait'ee Ak'ōre truade māik'aapa ne-inaa todait'ee mi ome mi

it'aripema mesade. Ma awara su-ak'i p'aneedait'ee rey su-ak'i beeparide. Israeldeepa èreerā doce uchiadap'edaarā iru p'anadait'ee parā jua ek'ari māik'aapa jaradait'ee mairāpa oopatap'edaa pia wa k'achia.

Jesupa jarada Simón Pedropa ichi k'awa-e bida ait'ee
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Ichiaba Jesupa māgaji:

—Simón, Simón, Satanapa parā iididoo oo k'inia bairā trigo ome oopatak'a nēesidak'āri chi tau āyaa atadait'ee. ³² Mamīda mi it'aa t'ipari pi pari mide ijāa bapariimerā. Waya mi ome nipak'āri, k'aripáji pichi ipemaarā mi k'ap'ia, ichita ijāapataadamerā.

³³ Māpai Simonpa māgaji:

—Tachi Waibia, mi pi ome nipa k'inia bida aji, mi carcelde t'i nībiruta pijida maa-e pirā piuru pijida.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Pedro, mia jara bi: Idi p'ārik'ua et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

Jesús chupiria nībait'ee hora k'ait'a pak'āri

³⁵ Maap'eda Jesupa iidiji:

—Mia parā pēik'āri muchila wēe, p'arat'a te wēe, chancla wēe, çnet'aa apida faltajidak'ā? aji.

P'anaujida:

—Maarepida faltada-e pajida ajida.

³⁶ Māpai irua māgaji:

—Írá, jōdee, chi muchila iru bīpa ateeipia bi ichi p'arat'a te ome; chi espada wēe bīpa ichi iripema p'aru jī bi netoipia bi māik'aapa espada aba neto ataipia bi. ³⁷ Mia māga jara bi ichita uchiat'ee perā mide jara bik'a Ak'õre Ūraa p'ādade:

'Eperā t'āri k'achia-idaak'a iru p'anajida.'

(Is 53.12)

Jōma ma p'ādade jara bi mide ichita p'asait'eeda aji.

³⁸ Māpai āchia māgajida:

—Tachi Waibia, nama espada omé iru p'anida ajida.

Māpai irua p'anauji:

—Jāgapaipi.

Jesús Getsemaní ne-uu k'āide it'aa t'ida

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Maap'eda Jesús wāji Olivo Eedee ichi wāpatak'a māik'aapa chi k'õp'āyoorā t'ēe wājida. ⁴⁰ Mama panadak'āri, ichia āramaa māgaji:

—It'aa t'íti p'ek'au k'achiade baapiamaapa.

⁴¹ Maap'eda Jesús waawipai wāji chi k'õp'āyoorā p'anadap'edaamāiipa. Mama bedabaiji it'aa t'íit'ee. ⁴² Māgaji:

—Ak'õre, pichia k'inia bi pirā, k'aripáji na miat'ee bideepa. Mamīda oonaapáde aji, mia k'inia bik'a. Jīp'a pia k'inia bík'ata oopáde aji.

⁴³ [Māga nide it'aripema ángel iru ik'aawa bainī ba cheji iru k'aripait'ee. ⁴⁴ Jesús audú t'āri p'ua nībada perā, audupīara it'aa t'ipachi, ichi jia eujāde baairumaa waa t'eut'ewaak'a.]

⁴⁵ It'aa t'í aupak'āri, chi k'õp'āyoorā atabēidamaa wāji. Mamīda ununaji k'āi para bi, audú t'āri p'ua jōnipa. ⁴⁶ Māpai irua māgaji āramaa:

—¿Sāap'eda k'āi jōnima? aji. P'irabāiti māik'aapa it'aa t'iti p'ek'au k'achiade baapiamaapa.

Jesús jita atadap'edaa

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús at'āri pedeemaa bide, eperāarā chok'ara pachejida. Ma eperāarā chok'ara chedap'edaa naa che wāji Judas, Jesús k'ōp'āyoorā docedepema. Māgí Jesús k'ait'a chek'āri k'īra it'aait'ee, ⁴⁸ Jesupa māgaji:

—Judas, ¿mi k'īra īrupa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema traicionaaruk'ā? aji.

⁴⁹ Jesús ome p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, iidijida:

—Tachi Waibia, ¿espadapa chōodaipia bik'ā? ajida.

⁵⁰ Aramata āradepema abaapa p'aareerā poro waibia mimiapari juaraarepema k'īri orp'et'aaji espadapa. ⁵¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Ichiak'au bīti; jāgapaiپی.

Māpai Jesupa ma eperā k'īri orp'et'aadamāi t'ōbait'aaruta, anidachi.

⁵² Māpai māgaji ichi ata chedap'edaa p'aareerā poroorāmaa, Tachi Ak'ōre te waibia jāpataarāmaa māik'aapa judiorā poro waibiarāmaa:

—¿Sāap'eda parā espada ome māik'aapa pak'uru ome chejidama aji, mi jita atade, nechiyaa bi jita atapatak'a? ⁵³ Ewari chaa mi Tachi Ak'ōre te waibiade bapari parā ome. Māapai parāpa mi jita atada-e pajī. Mamīda hora pajipi parāpa ne-inaa k'achia oodamerā mimaa, Netuara Poro Waibiapa k'inia bik'a.

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Jesús māgá jita atadap'eda, ateejida p'aareerā poro waibia temaa. Māmisa Pedro t'imūpapai t'ēe wāk'āti wāji. ⁵⁵ Mama te taawaik'a eere t'iak'au bimāi t'ipi oro iru p'anajida māik'aapa ai ik'aawa eperāarā su-ak'i p'anajida. Pedro jida ichiaba su-ak'i beejī āra ome. ⁵⁶ Māga nide ariipema mimiapari awērapa Pedro unuji, t'ipitau ik'aawa su-ak'i bi. Ma mimiapari pa pi-ia ak'iji māik'aapa māgaji:

—Nāgí jida auk'a jā eperā ome bajida aji.

⁵⁷ Mamīda Pedropa meraji:

—Mia iru k'awa-e bida aji.

⁵⁸ Taarā-e nide awaraapa Pedro unu atak'āri, ichiaba māgaji:

—Pi auk'a jā eperā k'ōp'āyoorādepemada aji.

Pedropa p'anauji:

—Mi iru k'ōp'āyo-eda! aji.

⁵⁹ Hora abaamaa awaraapa ichiaba māgaji:

—Wāara na eperā ichiaba bajida aji, jāgí ome. Ma awara ichi Galilea eujādepemada aji.

⁶⁰ Pedropa p'anauji:

—Mia k'awa-e bida aji, k'āaredeta pedee bi.

Aramata Pedro at'āri pedeemaa bide, et'erre k'ariji. ⁶¹ Māpai Jesupa āpītee ak'iji Pedromaa māik'aapa Pedropa k'irāpaji irua jarada: “Et'erre k'arii naaweda, pia jarada ōpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” ⁶² Māpai Pedro taawaa uchiap'eda, jēe nībeejī audú t'āri p'ua nībada perā.

Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesús jia p'anadap'edaarāpa iru oo iru p'aneepachida māik'aapa sīpachida.

⁶⁴ Iru tau p'ārajī atadap'eda, māgapachida:

—iPi wāara Tachi Ak'ōre Warra pirā, jarapáde aji, k'aipata pi siji!

⁶⁵ Ichiaba awaraa ik'achia pedee jarapachida.

Jesús Junta Suprema k'īrapite

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Tap'eda weda judiorā poro waibiarā, p'aareerā poroorā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā, pia jarait'eera, chi Junta Supremadepemaarā chip'ejida. Māpai Jesús aneejida āra k'īrapite. Irumaa iidijida:

⁶⁷ —¿Pik'ā ajida, Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā?

Ichia p'anauji:

—Mia mágada aru pirā, parāpa ijāada-eda aji. ⁶⁸ Jōdee mia parāmaa ne-inaa iidiru pirā, p'anauda-e. ⁶⁹ Mamīda mia jara bi: fraweda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema Tachi Ak'ōre Waibia juaraare su-ak'i banait'ee.

⁷⁰ Māpai jōmaarāpa iidijida:

—¿Māgara pi Tachi Ak'ōre Warrak'ā? ajida.

Jesupa p'anauji:

—Pāchia jara p'anik'a, mágada aji.

⁷¹ Māpai āchia mágajida:

—¿K'āare-it'ee eperāarā waa jiridayama ajida, irua ooda jaradamerā? Tachi k'īrīpa ūrijidada ajida, ma pedee k'achia ichi it'aideepa jarada Ak'ōre Waibia āpīte.

23

Jesús Pilato k'īrapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Ma judiorā poro waibiarā p'irabaik'oodaidap'eda, Jesús ateejida Pilato k'īrapite. ² Mama iru k'īrapite imiateemaadachida:

—Taipa na eperā unujidada ajida, tai p'uuru pidaarāmaa k'isia awaraawaraa papimaa bi. Jara bi taipa Cesarmaa impuesto p'aadaik'araa bi. Ma awara jara bi ichi Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida rey pamerā.

³ Māpai Pilatopa iidiji:

—¿Pik'ā aji, Judiorā Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mīda aji, pia jara bik'a.

⁴ Māpai Pilatopa mājaji ma p'aareerā poroorāmaa māik'aapa arii p'anadap'edaarāmaa:

—Mia unu-e bida aji, na eperāpa ne-inaa k'achia ooda.

⁵ Mamīda audupiara golpe pedeejida:

—Ichia jaratee bi k'aurepa tai p'uuru pidaarā jōmaweda chōo pik'a para bi. Naa Galilea eujāde jaratee nipa beeji. Irā nama Judea eujāde auk'a oomaa bi.

Jesús Herodes k'īrapite

⁶ Māga ūrik'āri, Pilatopa iidiji:

—¿Na eperā Galilea eujādepemak'ā? aji.

⁷ Ichida adak'āri, Pilatopa pēiji Herodemaa. Māgī Galilea eujā ak'ipari paji. Auk'a baji Jerusalende. ⁸ Herodepa Jesús unuk'āri, o-īadachi ai naaweda iru k'īra unu k'inia bada perā māik'aapa ūrida perā nepiri p'ani irua oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mapā unu k'inia baji ichi taide irua māgee ne-inaa oomerā. ⁹ Ma-it'ee iidida chok'ara iidiji Jesumaa.

Mamīda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. ¹⁰ Mama ichiaba p'aareerā poroorā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā p'anajida. Āchiata audú Jesús imiateepachida. ¹¹ Mapa Herodes ichi soldaorā ome Jesumaa ik'achia pedee jarajida māik'aapa reypa jīpari p'aru pi-iaara bita jī bijida iru oo iru p'anadait'ee. Maap'eda Herodepa waya āpitee pēit'aaaji Pilatomaa. ¹² Ma ewate Pilato k'ōp'āyo meraaji Herodes ome, ai naaweda chik'īra unuamaa p'anapachida mīda.

Pilatopa Jesús peepida

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Pilatomāi panadak'āri, irua waya t'ī p'ēji p'aareerā poroorā, judiorā poro waibiarā māik'aapa p'uuru pidaarā. ¹⁴ Maap'eda māgaji:

—Parāpa mimaa jara chejida na eperāpa p'uuru pidaarā k'īsia awara-awaraa papik'oomaa bi. Mamīda parā k'īrapite irumaa mia iidida chok'ara iidiji māik'aapa unu-e ne-inaa k'achia apida ichia oo bida a p'ani. ¹⁵ ĶIchiaba Herodepa iru māga unu bi-ek'ā? aji. Maa-e pīrā waya namaa pēi-e pak'aji. Parāpa k'awa p'ani irua ne-inaa k'achia oo-e bi ma k'aurepa iru peepimerā.

¹⁶ Mapa wīpip'eda, ichiak'au wāpiit'eeda aji.

¹⁷ [Māgí fiestade Pilatopa k'ena pēipachi carceldepema preso; chi iidirutata p'uuru pidaarāpa.] ¹⁸ Mamīda arii p'anadap'edaarā jōmaweda biuk'adachida:

—jIāgí āyaa atāji! jBarrabata k'ena pēiji!

¹⁹ Ma Barrabás carcelde baji oomaa bada perā Romadepemaarāpa oopipatak'a ma p'uurude; ma awara chīara peet'aada perā. ²⁰ Māpai Pilatopa Jesús uchia pēi k'inia bada perā, waya pedeeji. ²¹ Mamīda āchi waapiara biuk'a nībeeji:

—jKurusode peepit'āaji! jKurusode peepit'āaji!

²² Māpai waya jarada ōpee Pilatopa māgaji:

—ĶK'āare k'achiata oojima aji, irua? Mia unu-e bi ne-inaa k'achia ooda ma k'aurepa peepiit'ee. Wīpip'eda, ichiak'au k'ena pēiit'eeda aji.

²³ Mamīda audupiara biapachida Jesús kurusode baijira bipimerā. Māgá bia jōnīpa āchia k'inia p'anadap'edaak'a oopijida. ²⁴ Pilatopa ooji āchia iidi p'anadap'edaak'a. ²⁵ K'ena pēiji Barrabás, āchia k'inia p'anadap'edaa, ma oomaa bada Romadepemaarāpa oopidap'edaak'a māik'aapa chīara peeda. Jōdee Jesús ateepeji kurusode baijira binadamerā, āchia k'inia p'anadap'edaak'a.

Jesús kurusode baijira bidap'edaa

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesús ateedak'āri kurusode baijira bidait'ee, jita atajida eperā aba p'uurudee che wā nipada, Cirene p'uurudepema t'ījarapatap'edaa Simón. Māgīmaa kuruso ateepejida Jesús t'ēe.

²⁷ Ma wādade eperāarā chok'ara ichi t'ēe wā nipapachida. Māirā ome wādap'edaarā wēraarā chok'ara jēe wāpachida māik'aapa biuk'a wāpachida t'āri p'uapa, Jesús māgá atee wādap'edaa perā. ²⁸ Mamīda Jesupa āchima ak'iji māik'aapa māgaji:

—Jerusalendepema wēraarā, jēenāati mi pari. Jēeti pāchi pari māik'aapa pāchi warrarā pari, ewari cherude audú chupiria chitoonadait'ee perā.

²⁹ Tachi Ak'ōrepa na eujadepemaarā k'achia ook'āri, māgadait'ee: “O-īa p'ani chi ju tawadak'aa beerā warra t'odak'aa perā.” ³⁰ Ma ewate eperāarāpa eemaa jaradait'ee:

‘jTai ĩri irak’oodarĩti!’ mǎik’aapa: ‘jTai t’ap’a atáti!’ (Os 10.8)

³¹ Eperǎarǎpa pak’uru ōdoo bi t’ipitaude bat’at’aapata pirǎ, ¿audupiara pak’uru p’ũasaa bi bat’at’aada-e paik’ǎ, taarǎ-ee paa jōdaipari perǎ?

Eperǎarǎ Jesús ik’aawa kurusode baijira bidap’edaa

³² Ichiaba Jesús ome atee wǎ nipajida k’achia beerǎ omé auk’a kurusode baijira bidait’ee. ³³ Panadak’ǎri eujǎ “Tachi Poro Biiri” apatap’edaamǎi, Jesús ma k’achia beerǎ ome kurusode baijira bijida; aba juaraare, chi apema juabi eere. ³⁴ [Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—Ak’õre, mi nǎgá oo p’aniirǎ perdonáaji, k’awada-e p’anadairǎ ne-inaa k’achiata oomaa p’ani.]

Mǎpai soldaorǎpa suerte jemenejida k’awaadait’ee k’aipata iru p’aru atait’ee. ³⁵ Mǎimisa arii p’anadap’edarǎpa Jesumaa ak’i para bapachi mǎik’aapa judiorǎ poroorǎpa iru nǎga oo iru p’anapachida:

—Awaraarǎ k’aripadak’a, pichi k’ap’ia jida k’aripa atáji, wǎara Tachi Ak’õrepa pi pǐida pirǎ, maa-e pirǎ irua jirit’erada pirǎ.

³⁶ Soldaorǎpa ichiaba Jesús oo iru p’anapachida. Iru k’ait’a wǎdap’eda, vino achuchua teepachida ³⁷ mǎik’aapa mǎgapachida:

—jPi wǎara Judiorǎ Rey pirǎ, jǎmǎik’aapa uchiadarǎji!

³⁸ Ichiaba Jesús poro it’aik’a eere letrero bijida: Nǎgǎ JUDIORǎ REY.

³⁹ Ma awara iru ik’aawa baijira badapa ik’achia jarapachi:

—jPi wǎara Tachi Ak’õrepa pǐida pirǎ, jǎmǎik’aapa uchiadaipáde apachi, mǎik’aapa tai jida auk’a k’aripapáde! apachi.

⁴⁰ Mamǐda chi apemapa mǎgǎ pedee bada itriat’aaji:

—¿Pia Tachi Ak’õre waawee-e bik’ǎ aji, nama auk’a baijira bita? ⁴¹ Tachi nama chupiria chitooni ne-inaa k’achia oodap’edaa perǎ. Mamǐda na eperǎpa ne-inaa k’achia ook’aa pajida aji.

⁴² Maap’eda, mǎgaji:

—Jesús, pi Ak’õre Waibia truade rey beek’ǎri, mi k’irǎpáji.

⁴³ Jesupa p’anauji:

—Mia wǎarata jararu. Idi pi mi ome bapariit’eeda aji, Ak’õre Waibia eujǎde.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Imat’ipa ak’õrejiru k’iat’idachi. Na eujǎ jōma p’ǎriudachi las tres parumaa. ⁴⁵ Ak’õrejiru k’iat’idachi mǎik’aapa Tachi Ak’õre te waibiadepema cuarto edupiara t’uputamǎi p’aru eebai jira bada esajǎk’a jǐdachi. ⁴⁶ Mǎpai Jesús golpe biaji:

—‘jAk’õre, michi jaure pi juade biru!’ (Sal 31.5)

Mǎga jarap’eda, jai-idaaji.

⁴⁷ Romadepema soldaorǎ poropa ma jōma unuk’ǎri, pedee pia jaraji Tachi Ak’õremaa mǎik’aapa mǎgaji:

—Wǎara na eperǎpa ne-inaa k’achia ook’aa pajida aji.

⁴⁸ Eperǎarǎ jōmaweda mama see nǐbadaarǎpa mǎga unudak’ǎri, ǎchi t’ũa t’aap’e erreudachida t’ǎri p’uapa. ⁴⁹ Mamǐda Jesús ome nipapatap’edarǎ, imik’iraarǎ mǎik’aapa wǎeraarǎ iru ome chedap’edaa Galilea eujǎdeepa, ma ne-inaa p’asada t’imǐpa ak’imaa p’aneejida.

Jesús idap’edaa

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰ Ma eujāde eperā t'āri pia bapachi. Ne-inaa k'achia ook'aa paji. Māgi t'ijarapachida José. Iru Arimatea p'uurudepema paji. Māgi p'uuru Judea eujāde bi. ⁵¹ Ni baji Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. Junta Supremadepema paji. Mamīda ijāa-e paji mairāpa oodap'edaade Jesús ome. ⁵² Mapa wāji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide it'ee. ⁵³ T'ēepai Jesús k'ap'ia kurasodepa irabai atap'eda, pirat'aaji lienzode māik'aapa binaji māu te uria k'oro iru p'anadap'edaade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. ⁵⁴ Ma ewate judiorā ipata noreweda paji. P'āriupodopa pada perā, ne-inaa waa oik'araa baji, ipata ewate wāyaaru misa.

⁵⁵ Ma wēraarā Jesús ome Galilea eujādeepa chedap'edaa ichiaba wājida ma māu te uriade iru bidap'edaamaa māik'aapa ak'ijida sāga Jesús k'ap'ia ata bijida. ⁵⁶ Maap'eda teedaa chedak'āri, k'era oojida ne-inaa awaraa t'ūa bee ome Jesús k'ap'ia īri bidait'ee, judiorāpa oopatak'a āchi auk'arā piudak'āri. fipata ewate ma wēraarā ijida Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a.

24

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Tomia ewate tap'eweda ma wēraarā wājida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa. Ateejida k'era ne-inaa t'ūa ome āchia oodap'edaa. ² Panadak'āri, unujida chi māu te uria t'ai māupa t'ap'a bada awara āi bi. ³ T'ūdak'āri, Tachi Waibia Jesús k'ap'ia unuda-e paji. ⁴ K'awadak'aa paji k'āata oodait'ee. Māga nide unujida imik'īraarā omé p'aru t'o-t'oo uchiterree jī bainī p'ani āchi ik'aawa. ⁵ Māpai āchobeepa bedabaidachida tau bīri eujāde t'ōbairutamaa. Mamīda mairāpa māgajida:

—¿Sāap'eda jāiramāi jiri p'anima ajida, iru chok'ai bita? ⁶ Iru nama wē-e. ¡Chok'ai p'irabaiji! K'irāpāti iru at'āri Galilea eujāde bak'āri, ⁷ jaraji ichi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, k'achia beerā juade bidait'ee; ārapa kurasode baijira bidait'ee piumerā māik'aapa ewari ōpeemaa ichi chok'ai p'irabaiit'ee.

⁸ Māga ūridak'āri, ma wēraarāpa Jesupa jarada k'irāpajida. ⁹ Māpai iru k'ap'ia iadap'edaamāiipa wādak'āri, ma jōmaweda nepirinjida Jesús k'ōp'āyoorā oncemaa māik'aapa awaraarāmaa. ¹⁰ Chi māga nepirinadap'edaarā paji María Magdalena, Juana, Santiago nawe María māik'aapa awaraa wēraarā. ¹¹ Mamīda ārapa nepiridap'edaa ūridak'āri, Jesús k'ōp'āyoorāpa k'Isiajida pariatua pedeemaa p'ani. Mapa ijāa k'iniada-e paji.

¹² Māga jarajida mīda, Pedro p'iradachi Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa māik'aapa edajāde ak'ik'āri, chi k'ap'ia lienzode beda bada unu-e paji. Jip'a chi p'aru aupai unuji. Māpai p'era pik'a teedaa cheji. K'awa-e paji k'āata ooit'ee.

Jesús unudap'edaa ode wādade Emaús p'uurudee

(Mr 16.12-13)

¹³ Ma ewate weda Jesús ome nipapatap'edaarā omé wā nipajida Emaús p'uurudee. Ma p'uuru Jerusalendeepa perā once kilometros bi. ¹⁴ Ma ode wādade āchi pedee wā nipajida ma jōma Jesús ome p'asadade. ¹⁵ Māgá pedee wādade, Jesús cheji āchi ik'aawa māik'aapa auk'a t'ia wāji. ¹⁶ Unu p'anajida mīda auk'a wāru awaraa eperā āchi ome, k'awada-e paji k'aita māga bi. ¹⁷ Māpai Jesupa iidiji āramaa:

—¿K'āaredeta parā pedee wādama? aji.

Māpai āchi k'īra pia-ee bainī p'aneejida ¹⁸ māik'aapa āchidepema Cleofás apatap'edaapa p'anauji:

—¿Pi Jerusalende badata k'awa-e bik'ā aji, mama p'asada?

¹⁹ Māpai ichia iidiji:

—¿K'āata p'asajima? aji.

Āchia māgajida:

—Jesús Nazaretdepema Ak'ōre pedee jarapari paji. Ne-inaa pi-ia oopachi māik'aapa pedee pia jarateepachi Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa p'uuru pidaarā k'īrapite. ²⁰ P'aareerā poroorāpa māik'aapa tachi poro waibiarāpa iru ateejida Romadepema poro waibia Pilatoma kurusode peepit'aamerā. ²¹ Taipa ijāa p'anajida ma Jesupata tachi Israel pidaarā uchiapiit'ee Romadepemaarā juadeepa. Mamīda ewari ōpee paru māgī ne-inaa jōma p'asada. ²² Ma awara wēraarā tai ome nipapataarāpa tai p'erapijida. Taujaaweda wājida Jesús iadap'edaamaa. ²³ Mamīda iru k'ap'ia unuda-e pak'āri, āpītee chejida teedaa māik'aapa taimaa nepirijida angeleerā unudap'edaa. Māirāpa jarajidada ajida, Jesús chok'ai bi. ²⁴ Māga ūridak'āri, tai k'ōp'āyoorā ūk'uru wājida iru iadap'edaamaa māik'aapa ununajida ma wēraarāpa jaradap'edaak'a. Mamīda iru unuda-e paji.

²⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—iParā k'īsia k'awada-ee p'ani! ¿Ijāada-e p'anik'ā Ak'ōre pedee jarapataarāpa chonarāweda jaradap'edaa? ²⁶ ¿Tachi Ak'ōrepa pēida māgā chupiria nībait'ee paji-ek'ā aji, Ak'ōrepa iru ateei naaweda ichi truadee?

²⁷ Māpai Jesupa jarateemaa beeji ichi p'asait'ee bada Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Jarateeki Moisepa p'ādadeepa, Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bi parumaa.

²⁸ Chi p'uuru wādap'edaamaa panadak'āri, Jesús k'īra jiwaa wāyaait'ee paji, p'uurude bee-ee. ²⁹ Mamīda āchia māgajida:

—Tai ome bēeji k'ewara bairā māik'aapa p'āriu wā perā.

Māpai Jesús auk'a teedaa wāji āra ome. ³⁰ T'ēepai mesade su-ak'i p'aneedak'āri nek'odait'ee, Jesupa ichi juade pan ataji. Māpai it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōrema māik'aapa t'oop'eda āramaa teeji. ³¹ Mata Tachi Ak'ōrepa aweda āra tau eratik'oopiji māik'aapa āramaa Jesús k'awapiji. Mamīda mamāik'aapa iru wēpadachi. ³² Māpai māgajida:

—¿Wāara-ek'ā? ajida. iIru paji! Tachi t'āripa māga jara nībaji, ode Ak'ōre Ūraa p'āda tachimaa jaratee che wā nipak'āri.

³³ Aramata waya āpītee chejida Jerusalendee. Mama unu chejida iru k'ōp'āyoorā once awaraa nipapatap'edaarā ome see nībi. ³⁴ Māgī see nībadaarāpa māgajida:

—Wāarada ajida, Jesús chok'ai bi. Simón Pedromaa ichiaba unupijida ajida.

³⁵ Māpai āchi omeerāpa nepirijida ode p'asada māik'aapa Jesupa pan t'oop'eda, jedek'āri k'awaadap'edaa.

Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa unupida
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23; Hch 1.6-8)

³⁶ At'āri māgā nepirimaa p'anide, Jesús āra esājīak'a bainī ba cheji māik'aapa māgaji:

—K'āiwee p'anapatāati.

³⁷ Jesús unudak'ári, áchi p'eradachida, iru jaureta unu p'ani jïak'aapa.

³⁸ Mamïda Jesupa mägaji:

—¿Säap'eda p'era jónima? aji. ¿Säap'eda pächi t'áride at'ári ijáada-e p'anima? aji. ³⁹ Ak'íti mi jua, mi biiri: ome. Mipi. Mi k'ap'ia t'óbáiti mäik'aapa ak'íti. Eperä jaure chiara wêe bi, biiri: jida mia iru bik'a.

⁴⁰ Mäga jarap'eda, áramaa ak'ipiji ichi jua mäik'aapa ichi biiri. ⁴¹ Mamïda at'ári pia ijáada-e p'anajida, audú o-ía p'anadap'edaa perä mäik'aapa p'era pik'a p'anadap'edaa perä. Jesupa ichi k'awapi k'inia bada perä, iidiji:

—¿Nama ne-inaa k'oparii iru p'anik'ã? aji.

⁴² Mäpai áchia chik'o paada esajïak'a teejida. ⁴³ Irua jitaji mäik'aapa áchi taide k'ot'aaji. ⁴⁴ Maap'eda mägaji:

—Mimaa p'asajida aji, mia jaradak'a, at'ári parä ome bak'ári. Jaraji ne-inaa jómaweda p'asait'ee paji Moisepa p'ädade jara bik'a mäik'aapa Tachi Ak'óre pedee jarapataaräpa p'ädap'edaade jara bik'a, Salmos libro p'ädade jara bik'a paara.

⁴⁵ Mäpai jarateegi Tachi Ak'óre Ūraa p'ädade jara bi Mesiade. ⁴⁶ Mägaji:

—Tachi Ak'óre Ūraa p'ädade jara bi Mesías ichita piut'ee mäik'aapa ewari õpeemaa chok'ai p'irabaiit'ee. ⁴⁷ Ak'órepa k'aripap'eda, Jerusalendeepa na p'ek'au eujä eperäarã paraamaa jarateenáti p'ek'au k'achia oo amaadamerä mäik'aapa Tachi Ak'órede ijáapataadamerä. Mägá irua áchia p'ek'au k'achia oopata wêpapiit'ee. ⁴⁸ Paräpa mi p'asada jómaweda k'awa p'ani, unudap'edaa perä. ⁴⁹ Mapa parãmaa mia ne-inaa pëit'ee mi Ak'órepa jaradak'a. Mamïda mäga ooru misa, nama p'anéeti Jerusalén p'uurude. T'ëepai it'ariipa Tachi Ak'órepa ichi jaure pëit'ee parä ome bapariimerä.

Jesús Ak'óre eujádee wáda

(Mr 16.19-20; Hch 1.9-11)

⁵⁰ Maap'eda Jesupa ära ateeji ma p'uurudeepa Betania p'uuru k'ait'a. Mama ichi jua it'aa iap'eda, ära bendiciaji. ⁵¹ Mäpai mägá pedeemaa bide Tachi Ak'órepa iru it'aa ateeji ära ik'aawaapa. ⁵² T'ëepai chi k'öp'äyooräpa it'aa t'ïdap'eda, pedee pia jarajida irude mäik'aapa t'ári o-ía äpíteee chejida Jerusalendee. ⁵³ Maadamäiipa ewari chaa Tachi Ak'óre te waibiade p'anapachida it'aa t'ïmaa mäik'aapa pedee pia jaramaa Tachi Ak'óremaa.

SAN JUAN

San Juanpa Pedee Pia P'ãda

Juan, Zebedeo warrapa na pedee pia p'ãji. Judío paji. Nipapachi Jesucristo ome. Na p'ãdade Juanpa jara bi Jesupa jarada mãik'aapa ooda, mak'iaara uchiae bi awaraarãpa p'ãdade. Na p'ãdade chi Jesús k'õp'ãyo k'iniara iru bida apachi. Jesús ome nipapachi perã pia k'awaji iru bapata. Na p'ãdade k'awapi k'inia baji k'aita paji Jesús; Tachi Ak'õre na eujãdee cheda. Jara bi Jesús pank'a bi; ìdaa pik'a bi; puertak'a bi; ovejaarã ak'iparik'a bi; uva k'arrak'a bi; eperãarã chok'ai p'anapipari; piudap'edaarã chok'ai p'irabaipipari; Tachi Ak'õre o ak'ipipari; wãarata jarapari; chi ichita bapari.

Naapiara Juanpa jara bi Jesús Tachi Ak'õre pedee, na p'ek'au eujãdee cheda (cap. 1.1-18). Jara bi Juan Bautistapa jarateeda mãik'aapa Jesupa k'õp'ãyoorã ùk'uru jirit'erada (cap. 1.19-51). Mamãda mak'iaara jara-e bi Jesús nipada Galilea eujãde. Ma k'ãyaara jara bi irua ooda mãik'aapa jarateeda Judea eujãde bak'ãri mãik'aapa judiorã fiesta awara-awaraade bak'ãri (caps. 2.1-10.42). Jara bi Jesupa Lázaro chok'ai p'irabaipida (cap. 11) mãik'aapa Mariapa Jesús biiri ìri k'erapa weeda (cap. 12.1-11). Ichiaba jara bi Jesús p'asada Jerusalendee wãk'ãri (cap. 12.12-50). Jara bi Jesupa jarada nek'ok'ãri chi k'õp'ãyoorã ome (caps. 13.1-14.14); irua jarateeda Tachi Ak'õre Jaurede (caps. 14.15-16.33) mãik'aapa irua it'aa t'ida ijãapataarã pari (cap. 17); iru jita atadap'edaa mãik'aapa ateedap'edaa poro waibiarã k'ìrapite (caps. 18.1-19.16). Jara bi Jesús piuda mãik'aapa chok'ai p'irabaida (caps. 19.17-21.14). Juanpa t'ëepai Pedrode p'ãda uchiae awaraarãpa pedee pia p'ãdade (cap. 21.15-25). Maperã jara p'ani Juanpa pedee pia p'ãda awara uchijai apemaarãpa p'ãdap'edaa k'ãyaara.

Jesús na p'ek'au eujãdee cheda

¹ Na p'ek'au eujã bai naaweda Jesucristo, Tachi Ak'õre Pedee apata, bapachi. Mãgí bapachi Tachi Ak'õre ome. Iru ichita Tachi Ak'õre bapari.

² Tachi Ak'õre ome bapachi. ³ Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda ooji. Iru wëe Tachi Ak'õrepa ne-inaa maarepida oo-e paji. ⁴ Irua chok'ai bapipachi ne-inaa jõmaweda chok'ai bi. ìdaa pik'a bapachi eperãarã t'ãide, ma k'aurepa eperãarãpa Tachi Ak'õre k'awapataadamerã. ⁵ At'ãri irua Tachi Ak'õre k'awapimaa bi eperãarãmaa. Apidaapa p'oyaa jarada-e irua mãga oonaamerã.

⁶ Bapachi eperã, t'ijarapatap'edaa Juan Bautista. ⁷ Tachi Ak'õrepa mãgí eperã jirit'eraji jamerã ma ìdaa pik'a bide, jõmaarãpa Ak'õrede ijãadamerã ma jarateeda k'aurepa. ⁸ Juan ìdaa pik'a ba-e paji. Jìp'a cheji jarateede ⁹ ma wãara ìdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdee cheji, Tachi Ak'õre eperãarãmaa k'awapiit'ee.

¹⁰ Mãgí Pedee, Jesucristo ba cheji na p'ek'au eujãde, ichia eujã oodade. Mamãda na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awada-e paji iru Tachi Ak'õre Warra. ¹¹ Cheji mída ichi auk'arã t'ãide, ãchia auteebaida-e paji. ¹² Mamãda eperãarã ùk'uruurãpa iru auteebaijida mãik'aapa wãara irude ijãajida. Irua mãgíurã Tachi Ak'õre warrarã papiji. ¹³ Tachi Ak'õre warrarã mãgá padait'ee, mãgí eperãarã t'oda-e paji warra jìp'arã t'opatak'a, eperãpa warra oo k'inia

ooparik'a. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õrepata mägürã ichi warrarã papiji, irude ijãa p'aneedap'edaa perã.

14 Mägí Pedee, Jesucristo Tachi Ak'õrepa pëida. T'oji eperã k'ap'iade mäik'aapa tachi t'ãide bapachi. Iru Tachi Ak'õre Warra pada perã, Tachi Ak'õre k'ÿra wãree unupiji tachimaa. Eperãarã k'inia iru bapachi mäik'aapa Tachi Ak'õre wãarata ächimaa k'awapipachi.

15 Juan Bautistapa k'awaji mägí Pedee Tachi Ak'õrepa pëida. Mapa jara-pachi:

—Nãgide mia jara baji jarak'ãri eperã mi t'ëepai cheru mi k'ãyaara waibiara bi, mi t'oi naaweda iru bapachi perã.

16 Ma eperã t'ãri pia bapari tachi jõmaarã ome mäik'aapa tachi ichita k'aripapari. 17 Tachi Ak'õrepa ichi ùraa k'awapiji eperãarãmaa Moisés k'ap'ia pari. Mamída eperãarã k'inia iru baji mäik'aapa ichi wãarata k'awapiji äramaa Jesucristo k'ap'ia pari. 18 Eperã apidaapa Tachi Ak'õre unudak'aa. Mamída Jesucristo, iru Warra apaí iru bi, iru ome auk'a bairã, iru eperãarãmaa k'awapiji.

Juan Bautistapa Jesucristode jarada

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 Judiorã poroorãpa Jerusalendeepa pëijida p'aareerã Levi èreerãdepemaarã ome, mairãpa Juanmaa iididamerã:

—¿Pi k'aima? ajida.

20 Juan Bautistapa wãarata p'anauji:

—Mi Tachi Ak'õrepa pëida-epi, eperãarã rey pamerã.

21 Mãpai iidijida:

—Mãgara, ¿pi Tachi Ak'õre pedee jarapari Eliak'ã? ajida.

—Mãga-eda aji.

Mamída waya iidijida:

—¿Pi Tachi Ak'õre pedee jaraparik'ã ajida, tachia ni p'ani?

—Mãga-eda aji.

22 Mãpai mägajida:

—Mãgara, ¿pi k'aima? Jarapãde ajida. Tai pëidap'edaarãmaa jaranadait'ee. ¿K'ãata jara pëiit'eema? ajida.

23 Juanpa p'anauji Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa chonaarãweda p'ãdade jara bik'a:

—Mi ni eujã pania wëe bide mäik'aapa bia bi:

'O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, mãga pik'a p'ek'au k'achia oo amãati Tachi Waibia chei naaweda.' (Is 40.3)

24 Ma fariseorãpa pëidap'edaarãpa 25 Juanmaa iidijida:

—Pi Tachi Ak'õrepa pëida-e pirã eperãarã rey pamerã, Elia-e pirã wa Tachi Ak'õre pedee jarapari-e pirã, ¿k'ãare-it'ee eperãarã poro chooparima? ajida.

26 Juanpa mägaji:

—Mia parã poro choopari paniapa. Mamída pãchi t'ãide bida aji, awaraa eperã, parãpa k'awada-e p'ani. 27 Mägí mi t'ëepai parãmaa jaratee cheru. Iru mi k'ãyaara waibiara bi. Mia iru chancla jida èraik'araa bida aji, mi iru k'ãyaara ek'ariara bairã.

28 Mãga p'asaji Betania p'uurude Jordán to k'ÿraik'a eere, Juanpa poro choomaa badamã.

Jesús Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã pari piumerã

29 Ai norema Juanpa unuk'ãri Jesús ichi k'ait'a cheru, mägaji:

—¡Ak'ítí! Nāgí eperā oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'ōrepa pēida perā piumerā eperāarā pari. Nāgipa wēpapiit'ee eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata. ³⁰ Nāgí eperāde mia pedee baji nāga jarak'āri: “Eperā mi t'ēpai cheru mi k'āyaara waibiara bi, iru mi t'oi naaweda bapachi perā.” ³¹ Ai naaweda mia pida k'awa-e baji iru Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā. Mamīda ma-it'ee mia eperāarā poro choo cheji; māgá Israel pidaarāpa iru k'awadamerā.

³² Māpai Juanpa jaraji ichia unuda:

—Mia Tachi Ak'ōre Jaure unuji iru ĩri palomak'a baai chek'āri. ³³ Mia k'awa-e bak'aji iru Tachi Ak'ōre Warra. Mamīda ai naaweda mi pēidapa eperāarā paniapa poro choomerā, mīmaa jaraji: “Pia unuit'eeda aji, mi Jaure baai cheru eperā ĩri, ichita iru ome bapariit'ee. Māgí eperāpa mi Jaure ba chepiit'eeda aji, eperāarā ome.” ³⁴ Tachi Ak'ōrepa jaradak'a mia māga unuji. Maperāpi mia parāmaa jara bi: Nāgí Jesús, Tachi Ak'ōre Warra.

Jesús ome nipapatap'edaarā

³⁵ Ai norema Juan Bautista waya mama baji chi k'ōp'āyoorā omeerā ome. ³⁵ Jesús wāyaa wā unuk'āri, māgaji:

—¡Ak'ítí! Jāgita chi oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'ōrepa pēida.

³⁷ Chi k'ōp'āyo omeerāpa māga ūridak'āri, Jesús t'ēe wājida. ³⁸ Jesús āpítee p'irraibaik'āri, unuji ichi t'ēe cheruta māik'aapa māgaji:

—¿K'āata k'inia p'anima? aji.

Māgajida:

—*Rabuni* (jara k'inia bi Tachi Jarateepari), ¿pi, sāma baparima? ajida.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Chéti k'awaadamerā.

Māgá wājida iru baparimaa māik'aapa ma ewate p'aneejida iru ome k'ewara las cuatro pada perā.

⁴⁰ K'ōp'āyo abaapa Juan pedee ūrida māik'aapa Jesús t'ēe wāda Andrés paji. Iru Simón Pedro ĩpema paji. ⁴¹ Māgí Jesús ome bap'eda, ne-inaa awaraa ooi naaweda, isapai wāji chi ĩpema jiride. Unu atak'āri, māgaji:

—Mesías unujidada aji. (Māgí t'ĩ jara k'inia bi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.)

⁴² Māpai Andrepa chi ĩpema aneeji Jesumaa. Jesupa iru unuk'āri, māgaji:

—Pi Simón, Juan warra. Mamīda pi t'įjaradait'eeda aji, Cefas. (Māgí t'ĩ griego pedeede jara k'inia bi Pedro.)

Jesupa Felipe Natanael ome jirit'erada

⁴³ Ai norema Jesús wāji Galilea eujādee. Mama unuji eperā t'įjarapatap'edaa Felipe. Māpai māgaji:

—Mi ome nipaparíji.

⁴⁴ Māgí Felipe, Andrés māik'aapa Pedro Betsaida p'uurudepemaarā paji.

⁴⁵ Felipepa Natanael jirinaji māik'aapa unu atak'āri, māgaji:

—Unujidada aji, eperā Moisepa jarada Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade. Māgí ichiaba Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa chonaarāweda āchi p'ādap'edaade jaradap'edaa. Māgí eperā José warra; t'įjarapata Jesús Nazaretdepema.

⁴⁶ Natanaelpa māgaji:

—¡Nazaretdepemal! ¿Nazaret p'uurudeepa eperā pia uchiaik'ā? aji.

Felipepa māgaji:

—Wādama aji, ak'ide.

⁴⁷ Jesupa Natanael ichi k'ait'a cheru unuk'ãri, mǎgaji:

—Na Israel pida wãara t'ãri pia bapari. Apida k'ũrak'aa.

⁴⁸ Natanaelpa Jesumaa iidiji:

—¿Sãga pia mi k'awa bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—Felipepa pi atanai naaweda, mia pi unuji higuera k'arra ek'ari.

⁴⁹ Mǎpai Natanaelpa mǎgaji:

—Tachi Jarateepari, pi Tachi Ak'õre Warra. Pi Israel pidaarã Rey, chi cheit'ee bada.

⁵⁰ Jesupa mǎgaji:

—¿Ijãa bi-ek'ã aji, mia jarada perã pi unuji ma pak'uru ek'ari? Pia unuit'ee ne-inaa awara ma k'ãyaara pi-iaara. ⁵¹ Mia wãarata jararu. Parãpa unudait'ee Tachi Ak'õre eujã ewaraa k'obi mǎik'aapa angeleerã it'aa wãruta mǎik'aapa edaa cheruta mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, k'aripade.

2

Caná p'uurude miak'ãidak'ãri, fiesta oodap'edaa

¹ Natanael ome pedee'eda, k'ãima õpeemaa miak'ãipata fiesta oojida Caná p'uurude. Mǎgí p'uuru Galilea eujãde bi. Jesús nawe mama baji. ² Jesús chi k'õp'ãyoorã ome ichiaba t'í pëijida chedamerã ma fiestade. ³ Mama p'anide vino jõdachi. Maperã Jesús nawepa mǎgaji:

—Vino jõdachida aji.

⁴ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—Nawe, ¿sãap'eda pia mĩmaa mǎga jara bima? aji. Waide ewari pa-eeta mia Ak'õre jua ak'ipimerã.

⁵ Mǎpai chi nawepa mǎgaji vino jedepataarãmaa:

—Óoti jõma irua jara bik'a.

⁶ Mama bainí p'anajida chok'o seis, mǎudee ooda. Judiorãpa mǎgee chok'o iru p'anapachida aide pania t'idait'ee. Mǎgá sũdai ãchi jua, bĩri maa-e pirã net'aa Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jaradak'a. Chok'o abaade cincuenta wa setenta litros araapachi. ⁷ Jesupa vino jedepataarãmaa mǎgaji:

—Paniapa na chok'o ipuruk'óoti.

Pania atanajida mǎik'aapa ma chok'o ipuruk'oojida. ⁸ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—Íra ma-ãri joi atadapãde aji, mǎik'aapa teepãde aji, na fiesta chiparimaa.

Mǎga oojida. ⁹ Ma fiesta chiparipa pania vino padai bada tok'ãri, k'awa-e paji sãmǎik'aapa uchijaji ma vino. Ma vino jedepataarãpapai k'awajida, ãchia ma vino chok'odeepa joidap'edaa perã. Mǎgá top'eda, ma fiesta chiparipa chi imik'ira miak'ãiit'ee bada t'í ataji ¹⁰ mǎik'aapa mǎgaji:

—Fiesta oodak'ãri, jõmaarãpa naapiara vino piara bita jedepata. Maap'eda, waibia to p'anadap'eda, jedepata chi vino mak'iaara pia-e bi. Mamĩda pia ia nĩbijida aji, chi vino piara bita íraweda todamerã.

¹¹ Mǎgí ooda Jesupa Galilea eujãdepema Caná p'uurude paji irua naapiara ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mǎga ook'ãri, unupiji ichi wãara Tachi Ak'õrepa pëida. Ma ooda unudak'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa audupiaara irude ijãa p'aneejida.

¹² Ma t'ẽepai Jesús wãji Capernaum p'uurudee chi nawe ome, chi ípemaarã ome mǎik'aapa chi k'õp'ãyoorã ome. K'ãima chok'ara-ee mama p'anajida.

*Jesupa ne-inaa netopataarã jërek'ooda Ak'õre te waibiadeepa
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)*

¹³ Judiorã Pascua fiesta ïri pa wãda perã, Jesús wãji Jerusalende. ¹⁴ Mama Tachi Ak'õre te waibia ãuk'idaa t'iak'au bide ununaji p'ak'a netopataarã, oveja netopataarã mãik'aapa paloma netopataarã. Ichiaaba unuji p'arat'a tau t'erabaipataarã mama su-ak'i p'ani. ¹⁵ Mãga unuk'ãri, Jesupa soo oo ataji mãik'aapa ma jômaweda taawaa jërek'ooji ãchi p'ak'a, oveja ome. Ma p'arat'a tau t'erabaipataarã mesa eujãde sia bat'ak'oop'eda, ãchi p'arat'a eujãde p'ok'ooji ¹⁶ mãik'aapa paloma netopataarãmaa mãgaji:

—ïPãchi net'aa atéeti namãik'aapa! ïMi Ak'õre te net'aa netopata tek'a papináati!

¹⁷ Jesupa mãga oo bide chi k'õp'ãyoorãpa k'irãpajida Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Mia pi te k'inia iru bapari perã, mi peet'aadait'ee.' (Sal 61.1a)

¹⁸ Mãpai judiorã poroorã, arii p'anadap'edaarãpa mãgajida Jesumaa:

—Wãara Tachi Ak'õrepa nãga oopiru pirã pìmaa, çk'ãata ooit'eema ajida, taipa ijãadamerã wãara Ak'õrepa pi pëida?

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—Na te t'ëet'aruta pirã, ewari õpeemaa mia waya baik'o biit'eeda aji.

²⁰ Mãpai judiorãpa mãgajida:

—Cuarenta y seis años mimiajidada ajida, na te oodait'ee. çT'ëep'eda pia ewari õpeede baik'o biit'eek'ã? ajida.

²¹ Mamãda Jesupa “na te” ak'ãri, jara k'inia baji ichi k'ap'ia. ²² Mapa ai t'ëepai, iru piup'eda, chok'ai p'irabaik'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa k'irãpajida irua ma ewate jarada. Mãpai wãara ijãajida Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jarada mãik'aapa Jesupa jarada.

Jesupa jõmaarã t'ãri k'awapari

²³ Jesús Jerusalende bide Pascua fiesta wãyaaru misa, eperãarã chok'araarãpa irude ijãajida, unudak'ãri irua ne-inaa oomaa bi eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ²⁴ Mamãda Jesupa k'awaji wãara ijãada-e p'anajida, ãchi t'ãri pia k'awada perã. ²⁵ Faltak'aa paji apidaapa eperãarã k'ãsia k'awaapidamerã irumaa, irua eperãarã t'ãri k'awa bada perã.

3

Jesús Nicodemo ome

¹ Bapachi fariseo t'ïjarapatap'edaa Nicodemo. Judiorã poro waibiarãdepema paji. ² P'ãrik'ua mãgí eperã Jesumaa p'asiade wãji mãik'aapa mãgaji:

—Tachi Jarateepari, k'awa p'anida aji, Tachi Ak'õrãpata pi pëida taimaa jarateede. Pia p'oyaa oo-e pak'ãjida aji, nãgee ne-inaa pia pia ooparik'a, Tachi Ak'õre pi ome ba-e pada paara.

³ Jesupa mãgaji:

—Mia wãarata jararu. Eperã waya t'o-e pirã, p'oyaa ba-e pai Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome.

⁴ Mãpai Nicodemopa iidiji:

—Mamãda çsãga waya t'oyama aji, eperã chona bita? ïP'oyaa t'ïuk'aa chi nawe bide waya t'oit'ee!

⁵ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Eperā paniapa t'o-e pirā māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa t'opi-e pirā, p'oyaa ba-e pai Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome. ⁶Eperādeepa uchiapari eperā. Mamīda Tachi Ak'ōre Jauredeepa uchiapari Tachi Ak'ōredeerā. ⁷P'era pik'a banāaji mia jarada perā eperāarā waya t'odaipia bi. ⁸Nāu p'uapari chi p'ua k'iniamaa. Pia ma nāu ūriru mīda, k'awak'aa sāmāik'aapa cheru wa sāmāa wā. Māga pik'a bi ichiaba eperā Tachi Ak'ōre Jaurepa t'opida.

⁹Māpai Nicodemopa waya iidiji:

—Mamīda ¿sāga māga payama? aji.

¹⁰Jesupa p'anauji:

—Pi Israeldeepa uchiadap'edaarā jarateepari. ¿K'awa-e bik'ā aji, mia jara bi? ¹¹Mia wāarata jararu. Taipa jarapata ne-inaa k'awa p'ani māik'aapa unudap'edaa. Mamīda parāpa ijāadak'aa taipa jarapata. ¹²Parāpa ijāada-e p'ani pirā mia na eujādepema ne-inaa jarak'āri, ¿sāga ijāadayama aji, mia it'aripema ne-inaa jarak'āri?

¹³'Apida Ak'ōre eujādee wāda-e p'ani. Jōdee aba, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, Ak'ōre eujādeepa cheji. ¹⁴Moisés eujā pania wēe bide Israel pidaarā ome nipak'āri, taama broncedee ooda pak'urude jiraji eperāarāpa māgí ak'idamerā. Māgā piuda-e paji. Māga pik'a ichiaba chi Eperā Ak'ōre Truadepema pak'urude ichita jiradait'ee ¹⁵eperāarāpa iru ak'idamerā. Māgā jōmaarāpa irude ijāapata ichita iru ome it'ari p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'ōrepa eperāarā jōmaweda k'inia iru bapari

¹⁶—Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarā audú k'inia iru bada perā, ichi warra apai iru bada peiji piumerā eperāarā pari. Eperāpa iru Warrade ijāa bi pirā, atua-e. Jai-idaak'āri, Ak'ōre eujāde banait'ee. ¹⁷Tachi Ak'ōrepa ichi Warra pēi-e paji na p'ek'au eujādepemaarā atuapiit'ee. Jip'a peiji eperāarā o k'achiade wādap'edaadeepa k'aripa atade atuanaadamerā.

¹⁸'Mapa Tachi Ak'ōrepa atuapi-e ichi Warrade ijāa bi. Mamīda atuapiit'ee chi ijāa-ee bi, māgipa ijāak'aa perā Tachi Ak'ōre Warra apai iru badade. ¹⁹Chi īdaa pik'a bi cheji na p'ek'au eujādee. Mamīda eperāarā ūk'uruurāpa ma īdaa pik'a bi k'iniadak'aa paji, p'āriu pik'a bide p'anee k'inia p'anadap'edaa perā ne-inaa k'achia oodait'ee. ²⁰Chi k'achia ooyaa beerāpa ma īdaa pik'a bi unuamaa iru p'anapata. Iru k'awa k'iniadak'aa. Māga p'ani k'iniadak'aa perā irua unupimerā āchia ne-inaa k'achia oopata. ²¹Jōdee chi oopataarāpa Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a, ma īdaa pik'a bi k'awa k'inia p'anapata. Māga p'anapata jōmaarāmaa k'awapi k'inia p'anadairā āchia ne-inaa pia oo p'ani Tachi Ak'ōrepa oopiparik'a.

Juan Bautistapa waya Jesude jarada

²²Ma t'ēpai, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome wājida Judea eujādee. Mama taarāji āchi ome, āchia eperāarā poro choodamerā. ²³Juanpa ichiaba eperāarā poro choomaa baji Enonde, Salim k'ait'a, mama paniara paraada perā. Mama eperāarā chepachida poro choopidait'ee. ²⁴(Māga paji Herodepa Juan carcelde t'ipit'aai naaweda.)

²⁵Ewari aba Juan k'ōp'āyoorā aupedeemaa p'aneejida awaraa judío ome, eperāarā poro choopata k'ap'ia. ²⁶Juanmaa chejida māik'aapa māgajida:

—Tachi Jarateepari, ma eperā pi ome bada Jordán to k'Iraik'a eere māik'aapa pia jarada taimaa, māgipa eperāarā poro choomaa bida ajida. Ma awara jōmaarāta irumaa wā p'ani poro choopide.

²⁷Māpai Juanpa p'anauji:

—Apidaapa mǎgee ne-inaa ooda-e pak'ajida aji, Tachi Ak'õrepa oopi-e pada paara. ²⁸ Pǎchia pia ùrijida mia jaraq'ári mi Tachi Ak'õrepa pèida-e eperǎarǎ rey pamerǎ. Iru pèi naaweda, Tachi Ak'õrepa mi pèiji. ²⁹ K'ĩsiadǎma nǎgide. Miǎk'ǎidak'ári, wèra chi imik'ĩra wèra paru. Mamída ma imik'ĩra k'õp'ǎyo k'ait'a baini beepari mǎik'aapa o-ĩadaipari ùrik'ári ma imik'ĩrapa jararu chi wèramaa. Mǎga pik'a mi ma poro choomaa bi k'õp'ǎyok'a bi. Maperǎpi mi o-ĩa bi. ³⁰ Iru mi k'ǎyaara waibiara pait'ee eperǎarǎ k'ĩrapite. Jõdee mi iru ek'ariara pait'ee.

Juan Bautistapa eperǎ it'ariipa chedade jarada

³¹ —Eperǎ it'ariipa cheda jõmaarǎ k'ǎyaara waibiara bi. Eperǎ na p'ek'au eujǎdepema na eujǎde bapari perǎ, ichita jarapari na eujǎdepema ne-inaa. Jõdee chi it'ariipa cheda jõmaarǎ k'ǎyaara waibiara bi. ³² Irua jarapari ichia unuda mǎik'aapa ùrida it'ari, apidaapa ijǎa k'iniada-e p'ani pijida irua jara bi. ³³ Mamída eperǎpa irua jara bi ijǎak'ári, k'awa bi Tachi Ak'õrepa ichita wǎarata jarapari. ³⁴ Tachi Ak'õrepa pèidapa jarapari Tachi Ak'õre pedee, Ak'õrepa ichi Jaure pèipari perǎ iru ome bapariimerǎ. ³⁵ Tachi Ak'õrepa ichi Warra k'inia iru bapari. Ne-inaa jõmaweda iru jua ek'ari biji irua ak'imerǎ. ³⁶ Eperǎpa iru Warrade wǎara ijǎak'ári, ichita bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. Mamída eperǎpa iru Warrade ijǎa k'inia-e bi pirǎ, Ak'õre trua unu-e pait'ee. Tachi Ak'õre ichita k'ĩrau bait'eeda aji, mǎgi eperǎ ome.

4

Jesús Samaria eujǎdepema wèra ome pedeeda

¹ Fariseorǎpa ùrijida Jesupa Juan k'ǎyaara k'õp'ǎyoorǎra p'e wǎ mǎik'aapa eperǎarǎ chok'araara poro choopachi. ² (Mǎga ùrijida Jesupa poro chook'aa paji mǎda. Chi k'õp'ǎyoorǎpata poro choopachida.) ³ Jesupa mǎga k'awaa atak'ári, waya uchijaji Judea eujǎdepa Galilea eujǎdee wǎit'ee.

⁴ Ma wǎdade wǎyaaji Samaria eujǎde. ⁵ Mǎgǎ Jesús pacheji Sicar p'uurude. Mǎgi p'uuru Samaria eujǎde bi. Chonaarǎweda ma p'uuru Jacobpa ichi warra Josemaa eujǎ teeda k'ait'a baji. ⁶ Ma eujǎde Jacob pozo baji. Ma che wǎdade ode cherupa Jesús iyapaa cheda perǎ, ma pozo ik'aawa su-ak'i beej. Imat'ipa pa wǎ nipaji. ⁷⁻⁸ (Chi k'õp'ǎyoorǎ p'uurudee wǎ p'anajida chik'o netode.) Mǎga nide Samariadepema wèra cheji ma pozode pania joide. Mǎpai Jesupa mǎgaji irumaa:

—Mimaa pania teepáde aji.

⁹ Mamída judiorǎ, Samariadepemaarǎ ome pedeedak'aa pada perǎ, mǎgi wèrapa mǎgaji:

—Mi Samaria eujǎdepemapi. ¿Sǎap'eda pi, judío bita mimaa pania iidi cheruma? aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Pia k'awada paara jõma Tachi Ak'õrepa oo k'inia bi eperǎarǎ k'aripait'ee mǎik'aapa k'awada paara k'aipata pimaa pania iidimaa bi, mimaa iidik'aji teemerǎ pania eperǎarǎ ichita chok'ai p'anapipari.

¹¹ Mǎpai mǎgi wèrapa mǎgaji:

—Señor, na pozo nǎpia bida aji. Pia ne-inaa wèe bi pania joi atait'ee. ¿Sǎma mǎgee pania atayama? aji. ¹² Na pozo tachi chonaarǎwedapema Jacobpa bèida. Irua na pozodepemata pania topachi, ichi warrarǎ ome mǎik'aapa chi ne-animalaarǎ ome. ¿Pi iru k'ǎyaara waibiara k'ĩsia bik'ǎ? aji.

¹³ Jesupa p'anauji:

—Eperāarāpa na pozodepema pania toruta waya opisiadaridait'eeda aji. 14 Mamīda mia pania teerudepema todak'āri, waa opisiada-e pait'ee. Ma k'āyaara ara pania poatri uchiaparik'a eujādeepa, māga pik'a mia pania teeru uchiat'ee āra t'ārideepa māik'aapa ma k'aurepa k'awaadait'ee ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome.

15 Māpai māgí wērapa māgaji:

—Señor, mi-it'ee teepāde aji, māgí pania, mi waa opisias-e pait'ee, ichiaba waa che-e pait'ee pania joide na pozode.

16 Jesupa p'anauji:

—Wāpāde aji, pichi imik'īra atade māik'aapa waya namaa chepāde aji.

17 Māgí wērapa p'anauji:

—Mi imik'īra wēe bida aji.

Jesupa māgaji:

—Wāarata jaraji imik'īra wēe bida ak'āri. 18 Imik'īraarā joisomaa iru badoo māik'aapa chi irā iru bi pēre-e. Mapa wāarada aji, pia jara bi.

19 Māga ūrik'āri, ma wērapa māgaji:

—Señor, pia pedee jarada k'aurepa mia k'awaa wāda aji, pi Tachi Ak'ōre pedee jarapari. 20 Tai chonaarā nāgí eede it'aa t'īpachidada aji. Mamīda parā judiorāpa jarapata Jerusalende eperāarāpa it'aa t'īpataadaipia bi.

21 Māpai Jesupa māgaji:

—Wēra, mia jararu ijāaji. Ewari paruda aji, parāpa wāara it'aa t'īpataadait'ee Tachi Ak'ōremaa. Mamīda māga ooda-e pait'ee nāgí eede wa Jerusalende. 22 Parāpa it'aa t'īpata Tachi Ak'ōremaa. Mamīda iru pia k'awada-e p'ani. Jōdee tāipata iru pia k'awa p'ani, tai judiorā k'ap'ia pari iru jara pēida perā sāga eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. 23 Mamīda ewari pait'ee māik'aapa iraweda paru wāarata it'aa t'īpataarā Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īpataadait'ee iru Jaure k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre wāara k'awapata perā. Tachi Ak'ōrepa māgeerā jiripari māgá ichimaa it'aa t'īpataadamerā. 24 Tachi Ak'ōreta, Jaure. P'aareerā irumaa it'aa t'īpataadaipia bida aji, iru Jaure k'ap'ia pari, iru wāarata k'awapata perā.

25 Māpai māgí wērapa māgaji:

—Mia k'awa bi Mesías (ichiaba t'ījarapata Cristo) cheit'eeda aji. Iru chek'āri, tachimaa ne-inaa jōmaata jarateeit'ee.

26 Jesupa māgaji:

—Māgí mida aji, pi ome pedeemaa bi.

27 Māgá pedeemaa bide chi k'ōp'āyoorā pachejida. Āchi t'āridepai k'Isiajida: “¿Sāap'eda Jesús pedeemaa bi jā wēra ome?” Mamīda apidaapa iudida-e paji ma wērapa k'āata k'inia baji, maa-e pirā k'āare-it'ee iru pedeemaa baji ma wēra ome. 28 Māpai māgí wērapa ichi chok'o atabēip'eda, wāji p'uurudee māik'aapa jaranaji eperāarāmaa:

29 —¡Ak'i chéti! Eperāpa mīmaa nepiriji ne-inaa jōma mia oopari. ¿Māgí Mesia-epaama? aji.

30 Māpai eperāarā wājida Jesumaa. 31 Māgá cherutade, Jesús k'ōp'āyoorāpa enenee jōnajida nek'omerā:

—Tachi Jarateepari, nek'óji, ma-āri pijida.

32 Mamīda irua māgaji:

—Parāpa k'awada-e p'anida aji, chik'o mia iru bi k'oit'ee.

³³ Chi k'õp'äyoorã ächi pitapai pedeechachida:

—¿Apidaapa chik'o aneejida-epaama? aji.

³⁴ Mamïda Jesupa mägaji:

—Mi-it'ee chik'o nãga pik'a bi: ooit'ee mi pëidapa k'inia bik'a mãik'aapa aupait'ee mimia irua k'ïsia iru bi mi-it'ee. ³⁵ ¿Parãpa jarapata-ek'ã? “Atane k'ïmari falta bi ne-uuda ewadait'ee.” ¡Ak'iti parã ik'aawa! Unudait'ee ne-uuda chiwari nïbi. Mapa ewadaipia bi. ³⁶ Ne-uuda ewaparipa ma ne-uuda ewak'ãri, o-ïadaipari p'arat'a jitait'ee perã ichi mimia pari. Mãga pik'a mi, Tachi Ak'õre Ûraa jarateepari, o-ïadaipari parãpa eperãarã p'e atadak'ãri mide ijãapataadamerã, ma k'aurepa ichita p'anapataadait'ee perã Tachi Ak'õre ome. Maperã chi ne-uupari chi ne-uu ewapari ome o-ïa para beepari. ³⁷ Nãgí pedee eperãarãpa jarapata wãara bi. “Abaapa uupari mãik'aapa awaraapa ewapari.” ³⁸ Mia parã pëiji ne-uu ewanadamerã, parãpa uuda-e paji mïda. Awaraarã parã naa mimiajida eperãarãpa mide ijãadamerã. Maap'eda parãpa ãra mimia aupajida.

³⁹ Samariadepemaarã chok'ara Jesude ijãajida mägí Samariadepema wërãpa jarada perã:

—Jõma mia ne-inaa ooda jarajida aji.

⁴⁰ Maperãpi ma Samariadepemaarã Jesumãi pachedak'ãri, chupiria iidi-jida iru ächi ome beemerã. Mapa iru mama beebi k'ãima omé. ⁴¹ Mama bide chok'araarãpa irua jarateeda ùridak'ãri, ijãajida. ⁴² Mãpai mãirãpa mägí Samariadepema wërãmaa mägajida:

—Ërapí ijãada-eda ajida, pia taimaa nepirida k'aurepapai. Ichiaba ijãapata irua jarateeda ùridap'edaa perã. Maperãpi k'awa p'aní wãara nãgí eperã cheji na p'ek'au eujãdepemaarã o k'achiadeepa k'aripa atade.

Jesupa rey mimiapataarã poro waibia warra jipada
(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

⁴³ K'ãima omé wãyaap'eda, Jesús uchiaji Samaria eujãdeepa mãik'aapa wãji Galilea eujãdee. ⁴⁴ Ichi ome nipapatap'edaarãpa k'ïsiajida mãpemaarãpa ächi auteebaida-e pai, ichia jarada perã Tachi Ak'õre pedee jarapari p'uurudepemaarãpa iru waaweedak'aa. ⁴⁵ Mamïda Galileade panadak'ãri, ma eujãdepemaarãpa iru auteebaijida. Mãirãpa irua ooda Jerusalende unujida, mama p'anadap'edaa perã Pascua fiesta oodait'ee.

⁴⁶ Jesús waya cheji Caná p'uurudee, ichia pania vino papidamã. Maapai Capernaum p'uurudee bapachi rey mimiapataarã poro waibia. Mägí warra k'ayaa baji. ⁴⁷ Mägipa k'awaa atak'ãri Jesús cheda Judea eujãdeepa Galileadee, wãji iru ak'ide mãik'aapa chupiria iidiji wãmerã ichi temaa ichi warra jipade, chi warra juak'aya bada perã. ⁴⁸ Mãga ùrik'ãri, Jesupa mägaji:

—Parãpa unuda-e pirã mia ooru ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ächi juadoopa, mide ijãadak'aa pait'eeda aji.

⁴⁹ Mamïda mägí poro waibia mägaji:

—Tachi Waibia, chepáde aji, mi warra jai-idaai naaweda.

⁵⁰ Mãpai Jesupa mägaji:

—Wãpáde aji, pichi temaa. Pi warra jipa beeit'eeda aji.

Ma eperãpa Jesupa jarada ijãaji mãik'aapa wãji. ⁵¹ Ichi temaa wãrude, ichi mimiapataarãpa unu chejida mãik'aapa mägajida:

—Pi warra jipa beejida ajida.

⁵² Ichia iidik'ãri chisãgí horade jipa beebi, p'anaujida:

—Nuweda la una k'iamia tuu beejida ajida.

⁵³ Chi ak'õrepa k'awaji mǎgí hora paji Jesupa jarak'ári: “Pi warra jipa beei'tee.” Mapa ichia mǎik'aapa ichi te pidaarāpa Jesude ijǎajida.

⁵⁴ Ma cheda omeede Judea eujǎdeepa Galilea eujǎdee, Jesupa ichiaba ooji ne-inaa eperǎarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

5

Betzatá pozode Jesupa chiwa bi jipada

¹ Ma t'ēepai Jesús cheji Jerusalendee judiorǎ fiesta oode. ² Jerusalén p'uuru murallade t'ūpata aba Ovejaarǎ T'ūpata apachida. Mǎgí k'ait'a baji eperǎarǎ k'uiapatamǎi, hebreo pedeede t'ijarapata Betzatá. Mǎgí pozo wap'ira baji joisomaa tarimbak'a bipa. Mǎgí wǎk'a beejí te k'irupa. ³ Mama eujǎde k'ayaa beerǎ chok'ara p'aneepachida: tau p'ǎriu beerǎ, nik'anik'aa t'ia beerǎ mǎik'aapa chiwa beerǎ. [Nipachida pania p'ēreibai jira beerumaa. ⁴ Mǎga oopachida edaare angelpa pania p'ēreibai jira beepik'ári, chi naa t'ūru aide jipa beepachi perǎ.] ⁵ Mama baji eperǎ treinta y ocho años k'ayaa bada. ⁶ Jesupa iru mama jēra bi unuk'ári mǎik'aapa k'awaa atak'ári taarǎ weda ichi mǎgá che bapachi, irumaa iidiji:

—¿Jipa bee k'inia bik'ǎ? aji.

⁷ Chi k'ayaa bipa p'anauji:

—Eperǎ wē-eda aji, mi toida ata bimerǎ jǎ pozode pania p'ēreibai jira beek'ári. Mi t'ūdarii'tee pak'ári, awaraata mi naa t'ūdaiparida aji.

⁸ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—jP'irabájí! Pichi p'aru atáji mǎik'aapa wǎji pichi temaa.

⁹ Aramata ma eperǎ jipa beejí. Bainí beep'eda mǎik'aapa ichi p'aru atap'eda, t'ia wǎji. Mamída ĩpata ewate pada perǎ, ¹⁰ arii p'anadap'edaa judiorǎ poro waibiarāpa chi jipa beedamaa mǎgajida:

—Idi tachi ĩpata ewate. Tachi Ak'õre Ūraa p'ǎdade jara bi ĩpata ewate mimia oodaik'araa bi. Jǎ p'aru pia ateeik'araa bida ajida.

¹¹ Mǎpai mǎgí eperǎpa p'anauji:

—Mi jipadapa jarajida aji: “Pichi p'aru atáji mǎik'aapa wǎji.”

¹² Āchia iidijida:

—¿K'aipata p'ima mǎga jarajima? ajida.

¹³ Mamída ma k'ayaa badapa k'awa-e paji k'aipata ichi jipap'ada, Jesús tau atuat'ada perǎ t'ūk'ári eperǎarǎ chok'ara see nĩbide.

¹⁴ Ma t'ēepai, Tachi Ak'õre te waibiade Jesupa ma eperǎ unuk'ári, irumaa mǎgaji:

—jŪrǎj! Irǎ pi jipa bida aji. P'ek'au k'achia oo amáaji ne-inaa k'achiará p'asanaamerǎ.

¹⁵ Maap'eda mǎgí eperǎpa judiorǎ poroorǎmaa nepirínaji Jesupa ichi jipada. ¹⁶ ĩpata ewate Jesupa mǎgá jipapachi perǎ, judiorǎ poro waibiarāpa iru jiripachida pedait'ee. ¹⁷ Mamída Jesupa p'anaupachi ichi imiatee p'anadap'edaarǎmaa:

—Mi Ak'õre ichita mimiapari mǎik'aapa ĩraweda mimiamaa bi. Mi jida mǎgá mimiaparida aji.

¹⁸ Mǎga ūridak'ári, ma judiorǎpa audupiara peet'aa k'inia p'anapachida, ĩpata ewate mimiapachi perǎ mǎik'aapa Tachi Ak'õre ome auk'a bida ada perǎ. Mǎga jaraji Tachi Ak'õre ichi Ak'õreda ak'ári.

Tachi Ak'õre Warrapa oopari Tachi Ak'õrepa ooparik'a

19 Ächia imiateeda ùrik'ári, Jesupa mägaji:

—Mia wáarata jararu. Tachi Ak'õre Warrapa ne-inaa p'oyaa oo-eda aji, ichi k'íradoopa. Ma k'áyaara irua unupari chi Ak'õrepa oo bi máik'aapa auk'a oopari. Jómaweda chi Ak'õrepa oo bi ichiaba oopari chi Warrapa. 20 Mäga bi chi Ak'õrepa ichi Warra k'inia iru bapari perä. Mapa jöma ichia oo bi ak'ipipari chi Warramaa. Wáara na ewari ne-inaa pi-iaara ak'ipiit'ee chi warramaa. Mäga unudak'ári, parä p'era pik'a para beeit'ee. 21 Chi Ak'õrepa piu beerä p'irabaipiparik'a ichita chok'ai p'anapataadamerä, chi Warrapa auk'a ichia k'inia bürä p'irabaipiparida aji, ichita chok'ai p'anapataadamerä. 22 Chi Ak'õrepa jara-e chisägi na p'ek'au eujädepemaarä ichita chok'ai p'anapataadait'ee máik'aapa chisägi atuadait'ee. Ma-it'ee chi Warra pëiji. 23 K'inia baji jömaaräpa ichi Warra waaweedamerä iru waawee-atak'a. Eperä iru Warra waawee-ee bipa ichiaba waawee-e Tachi Ak'õre, chi Warra pëida.

24 'Mia wáarata jararu. Tachi Ak'õre Waibiapa mi pëiji. Mi pedee ùri bipa máik'aapa irude ijäa bipa it'aa wáit'eeda aji. Mägi eperä atua-e pait'ee. Irua ijädak'áriipa ichita bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. 25 Mia wáarata jararu. Ewari pait'ee máik'aapa íraveda paru piu pik'a beeräpa ùridait'ee Tachi Ak'õre Warra pedee. Chi ma pedee ijäarutaarä ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. 26 Tachi Ak'õrepa eperäarä ichita chok'ai p'anapiparik'a, ichi Warra biji auk'a oomerä. 27 Ma awara ichi Warra biji ichik'a jömaarä k'áyaara waibiara bamerä. Mägá irua jarai chisägi eperäarä ichita chok'ai p'anapataadait'ee máik'aapa chisägi atuadait'ee. Tachi Ak'õrepa iru mäga biji iru Eperä Ak'õre Truadepema perä. 28 P'era pik'a p'ananaati mia jararu ùridak'ári. Ewari cherude jómaweda jáirade p'anäräpa mi pedee ùridait'ee. 29 Chok'ai p'irabaidait'ee máik'aapa jáiradeepa uchiadait'ee. Ne-inaa pia oopatap'edaarä ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. Mamída chi ne-inaa k'achia oopatap'edaarä atuadait'ee.

Jesús jömaarä k'áyaara waibiara bi

30 —Mia ne-inaa p'oyaa oo-eda aji, michi k'íradoopa. Mia ùripari mi Ak'õrepa jara bi máik'aapa irua jara bik'a oopari. Mapa mia eperäaräpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Mia mäga jarak'ári, wáarata jarapari, michia oo k'iniata oo k'iniak'aa perä. Jip'a oo k'inia bi mi pëidapa k'inia bik'a. 31 Michi k'ísiadoopapai na pedee jarada paara, mägara eperäaräpa wáarata jara-e bida ak'ajida. 32 Mamída awaraapa jara bi mi ichi Warra. Mia k'awa bi irua ichita wáarata jarapari. 33 Paräpa eperäarä pëidak'ári Juan Bautistamaa iidide, irua p'anaua wáarata paji. 34 Mia p'ua-e bida aji, eperäpa jarada. Mamída mäga jaraji paräpa k'iräpadamerä Juanpa jarada máik'aapa mide ijädamerä. Mägá mia parä o k'achiadeepa k'aripa atai. 35 Juan urua pik'a bapachi lamparak'a na p'ek'au eujä p'áriu pik'a bide. Maapai parä o-ia p'anapachida iru ome ma urua pik'a bide. 36 Mamída ne-inaa piara paraa Juanpa jarada k'áyaara. Mia ne-inaa jöma oopari mi Ak'õrepa k'isia iru bik'a. Mäga ook'ári, ak'ipipari wáara irua mi pëiji. 37 Irua pida ak'ipidoo mi pëiji, paräpa jara p'ani mída waide iru pedee ùridak'aa máik'aapa iru k'ira unudak'aa. 38 Ma awara paräpa ak'ipipata iru pedee jara pëida wáara ijädak'aa, irua pëidade ijäada-e p'anadairä. 39 Paräpa Tachi Ak'õre Úraa p'äda pi-ia ak'ipata, ijäapata perä ma

k'aurepa it'aa wādait'ee. Māgí ūraade mideta jara bi. ⁴⁰ Mamīda parāpa mide ijāa k'iniada-e p'ani, mia parā it'aa wāpimerā.

⁴¹ 'Mia māga jara-e paji k'inia bairā eperāarāpa mi ak'idamerā eperā t'āri piak'a. ⁴² Ma awara mia parā k'awa bida aji. Wāara Tachi Ak'ōre k'inia iru p'anada-e. ⁴³ Mi chejida aji, mi Ak'ōre pari. Mamīda parāpa mi auteebaida-e paji. Jōdee awaraa eperā ichi k'inia cheru pirā, mata parāpa auteebaipata. ⁴⁴ ¿Sāga mide ijāadayama? aji. Jiripata eperāarāpa parā ak'idamerā judiorā pia beerāk'a, jiridai k'āyaara Tachi Ak'ōrepa parā ak'imerā ichideerāk'a. Jiru aupaita Ak'ōre Waibia! ⁴⁵ K'Isianāati mia parā imiateeit'ee mi Ak'ōre k'īrapite. Ma k'āyaara Moisepa p'ādapa parā imiateepari, ma ūraade ijāa p'ani mīda. ⁴⁶ Parāpa wāara Moisepa p'āda ijāadap'edaa paara, ichiaba mide ijāak'ajida, irua mide p'āda perā. ⁴⁷ Mamīda wāara irua p'āda ijāada-e p'anadairā, audupiarā mi pedee ijāada-e pai.

6

Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida (Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Ma t'ēpai, Jesús wāji Galilea Lago k'īraik'a eeree. Māgí lago ichiaba t'ijarapata Tiberias. ² Eperāarā chok'ara iru t'ēe nipapachida, irua k'ayaa beerā jipada perā māik'aapa ārapa unudap'edaa perā irua oo bi ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ³ Māpai Jesús wāji ee nok'odee māik'aapa su-ak'i banaji chi k'ōp'āyoorā ome. ⁴ Judiorā Pascua fiesta īri pa baji. ⁵ Jesupa unuk'āri ma eperāarā chok'ara ichi t'ēe che wāda, Felipemaa māgaji: —¿Sāma chik'o netodait'eema aji, na eperāarā jōmaweda nek'odamerā? ⁶ Jesupa k'awa baji k'āata ooit'ee. Mapa iidiji k'awaait'ee k'āata p'anau Felipepa. ⁷ Felipepa p'anauji: —Doscientos denariopa pida araa-e pak'aji, pan netodait'ee ma-āri ma-āria pida k'odamerā.

⁸ Māpai Jesús k'ōp'āyo Andrés, Simón Pedro ĩpemapa māgaji:

⁹ —Nama bida aji, warra aba. Ichia iru bida aji, pan cebadadee ooda joisomaa māik'aapa chik'o omé. Mamīda, ¿k'āata araayama aji, na eperāarā see nībi-it'ee?

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Jarāti jōmaweda su-ak'i p'aneedamerā.

Mama p'ūajara jep'eda paraaji. Mama su-ak'i p'aneejida. Āchi imik'īraarā cinco mil paji. ¹¹ Jesupa ma pan jita atap'eda, it'aa t'iji gracias jarait'ee māik'aapa jōmaarāmaa jedepiji. Ichiaba māga ooji chik'o ome. ¹² Jōmaweda bi jāwaa p'aneedak'āri, Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa māgaji:

—Chi nībeeda p'e atadapáde aji, maarepida ārinaamerā.

¹³ Ārapa ĩpurujida k'oraa docena aba ma pan joisomaadeepa. ¹⁴ Eperāarāpa unudak'āri Jesupa oo bi ma ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, jarapachida:

—Wāara nata Ak'ōre pedee jarapari tachia ni p'anadap'edaa chemerā na p'ek'au eujādee. ¹⁵ Mamīda Jesupa k'awa bada perā ichi rey papi k'inia p'ani, ee nok'odee waya wāji, ituaba ba k'inia bada perā.

Jesús pania ĩri t'ia nipada (Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ P'āriupodopa Jesús k'ōp'āyoorā lago idee chejida ¹⁷ māik'aapa barcode bataudap'eda, Capernaum p'uurudee wājida. P'āriudaik'āri, waide Jesús

pache-e baji. ¹⁸ Māgá āchi ituaba wārutade p'usara t'o nībeeji, nāu golpe p'ua nībada perā. ¹⁹ Tok'esaa wā nidade kilometro joisomaa maa-e pirā seis, unujida Jesús barco k'ait'a t'ia cheru pania ĩri. Māpai āchi p'eradachida.

²⁰ Māpai irua māgaji:

— ¡P'eraanáati! ¡Mida! aji.

²¹ Āchia māga ũridak'āri, o-ĭa iru batau atajida. Taarā-ee panajida āchi wā nipadap'edaamaa.

Eperāarāpa Jesús jiridap'edaa

²² Ai norema eperāarā lago k'ĭraik'a eere p'anadap'edaarāpa k'awaajida Jesús k'ōp'āyoorā wādap'edaa barco mama badade. Ichiaba k'awaajida Jesús āra ome wā-e pada. ²³ Māga nide barco pachejida Tiberias p'uuruudepa, Jesupa Ak'ōremaa gracias jarap'eda, eperāarāpa pan k'odap'edaa k'ait'a. ²⁴ Māgá eperāarāpa Jesús chi k'ōp'āyoorā ome mama unuda-e pak'āri, ma barcode bataudap'eda, Capernaum p'uuruudee wājida iru jiride.

Eperā Jesude ijāa bi ichita chok'ai bapariit'ee

²⁵ Ma eperāarā lago k'ĭraik'a eere panadak'āri, Jesús ununajida māik'aapa iidijida:

— Tachi Jarateepari, ¿sāaweda pachejima? ajida.

²⁶ Jesupa māgaji:

— Mia wāarata jararu. Parāpa mi jiri nidada aji, mia parā bi jāwaa netawada perā, jiridai k'āyaara k'awaadait'ee mia ne-inaa pi-ia oopari eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ²⁷ Mimianáati chik'o k'odait'ee aupai, māgee chik'o jōpari perā. Ma k'āyaara mimíati k'awaadamerā mi, chi ne-inaa jōk'aa. Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'aurepata parā ichita p'anapataadai Tachi Ak'ōre ome. Irua ak'ipi bi mi pia ak'ĭ bapari, iru juapa mia ook'āri ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

²⁸ Māpai arii p'anadap'edaarāpa Jesumaa iidijida:

— ¿K'āata oodayama ajida, Tachi Ak'ōrepa tai pia ak'ĭpariimerā?

²⁹ Jesupa p'anauji:

— Tachi Ak'ōrepa k'ĭnia bida aji, ijāadamerā eperā irua na eujādee pēidade.

³⁰ Māpai iidijida:

— ¿K'āata pia ooit'eema ajida, taipa ijāadamerā pi Tachi Ak'ōrepa pēida? ¿K'āata pia taimaa ak'ĭpiit'eema? ³¹ Eujā pania wēe bide tachi chonaarāpa it'aripema chik'o maná, k'ojidada ajida, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a: 'Tachi Ak'ōrepa āramaa it'aripema chik'o teeji nek'odamerā.' (Ex 16.4)

³² Jesupa p'anauji:

— Mia wāarata jararu. Moisepa parāmaa māgĭ chik'o tee-e paji. Mi Ak'ōre it'aripemapata chik'o jōmaweda teepari. Māgĭ chik'o chi pipiara bi-e paji. ³³ Chi pipiara bita it'ariipa cheji na p'ek'au eujādepemaarā chok'ai p'anapiit'ee ichita p'anapataadamerā.

³⁴ Āchia māgajida:

— Tai-it'ee māgĭ chik'ota teeparíji.

³⁵ Māpai Jesupa māgaji:

— Mida aji, chi chik'o eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. Eperā ewaa nek'oda jarrapisia-e bik'a māik'aapa chi ewaa ne-inaa toda opisía-e bik'a, māga pik'a eperā mide ijāa bi o-ĭa bapariit'ee. ³⁶ Mamida mia parāmaa et'ewa jaradak'a, parāpa mide ijāada-e p'anĭ, mi unupata mīda. ³⁷ Jōmaweda eperāarā mi Ak'ōrepa mi jua ek'ari bida mimaa chedait'ee. Chi cherutaarāmaa mia

k'inia-eda a-e pait'ee. ³⁸ Mi it'ariipa che-e paji ooit'ee michia oo k'iniata. Ma k'āyaara cheji ooit'ee mi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ³⁹ Ma-it'ee mi pēiji; jōmaweda mi jua ek'ari bidaarā ak'i bamerā apida atuanaamerā. Māgā Ak'ōre ewari waibia ewate āra chok'ai p'irabaidait'ee. ⁴⁰ Mi Ak'ōrepa k'inia bi jōmaweda ichi Warra k'awa p'anirā māik'aapa irude ijāa p'anirā it'aa wādamerā. Ak'ōre ewari waibia ewate miata māgīrā p'irabapiit'ee.

⁴¹ Māpai judiorā poro waibiarāpa Jesús āpīte pedee k'achia pedee p'aneējida irua jarada perā: “Mīda aji, chi chik'o it'ariipa cheda”. ⁴² Maperā māgajida:

—¿Nāgi-ek'ā Jesús, José warra? Taipa k'awa p'anida ajida, chi ak'ōre māik'aapa chi nawe. ¿Sāgapi it'ariipa chejida a bīma? ajida.

⁴³ Māpai Jesupa māgaji:

—¡Pedee k'achia pedee amāati! ⁴⁴ Mi Ak'ōrepa mi pēiji. Eperā apida mīmaa p'oyaa cheda-eda aji, irua anee-emāi. Ak'ōre ewari waibia ewate irua aneeda eperāarā mia p'irabai atait'eeda aji. ⁴⁵ Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bi:

“Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa ichi ūraa jarateeit'ee.” (Is 54.13)
Māpa jōmaarāpa iru ūraa ūri p'ani māik'aapa k'awaa wāda mīmaa chedait'ee.

⁴⁶ Mīa māga jarak'āri, jara k'inia-e bi eperāarāpa Tachi Ak'ōre unupata. Eperā apidaapa Tachi Ak'ōre unuda-e p'ani. Irua it'ariipa pēidapapaita iru unupari. ⁴⁷ Mīa wāarata jararu. Eperāpa mide ijāa bi it'aa wāit'ee. ⁴⁸ Mīda aji, chi chik'o eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. ⁴⁹ Parā chonaarā eujā pania wēe bīde wāyaadak'āri, *maná* k'ojidada aji. Mamīda ma chik'opa āra ichita chok'ai p'anapi-e paji, ai t'ēepai āchi piudap'edaa perā. ⁵⁰ Mīa “chik'o” ak'āri, jara k'inia bi chik'o it'ariipa cheda. Eperāpa māgī chik'o k'oru pirā, atua-e. ⁵¹ Mīda aji, ma chik'o it'ariipa cheda eperāarā chok'ai p'anapiit'ee. Chi nāgī chik'o k'o bīpa ichita chok'ai bapariit'ee. Nāgī chik'o mi k'ap'ia, mia teeit'eeda aji, piumerā jōmaarā pari, ichita chok'ai p'anapataadamerā.

⁵² Māga ūridak'āri, judiorā aupedee para beeji:

—¿Sāga na eperāpa tachimaa ichi k'ap'ia k'opiit'eema? ajida.

⁵³ Māpai Jesupa māgaji:

—Mīa wāarata jararu. Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia k'oda-e pirā māik'aapa iru waa toda-e pirā, it'aa wāda-e pai. ⁵⁴ Chi mi k'ap'ia k'o bīpa māik'aapa mi waa to bīpa Ak'ōre eujāde banait'ee. Ak'ōre ewari waibia ewate miata iru chok'ai p'irabai atait'ee. ⁵⁵ Mapa mi k'ap'iata chi chik'o pipiara bida aji. Ichiaba mi waata chi ba pipiara bida aji. ⁵⁶ Chi mi k'ap'ia k'o bīpa, ichiaba mi waa to bīpa mi ome araa bapariit'eeda aji. ⁵⁷ Mi Ak'ōre ichita chok'ai bapari; mi jida auk'a. Irua mi pēiji mi k'ap'ia k'opataarā ichita chok'ai p'anapimerā. ⁵⁸ Mīa jara bida aji, chik'o it'ariipa chedade. Nāgī chik'o parā chonaarāpa *maná* k'odap'edaak'a bi-e. Ārapa *maná* k'ojida. Mamīda ma chik'opa āra ichita chok'ai p'anapi-e paji, ai t'ēepai piudap'edaa perā. Jōdee chi nāgī chik'o k'o bīpa ichita chok'ai bapariit'ee.

⁵⁹ Jesupa ma jōma jara aupada jarateēji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede Capernaum p'uurude.

Jesupa jarada sāga eperāarā it'aa wādaī

⁶⁰ Jesupa jarateemaa bi ūridak'āri, iru ome nipapataarāpa māgajida:

—Pīa jara bi p'oyaa k'awada-eda ajida. ¿K'aipa ijāayama? ajida.

⁶¹ Jesupa k'awa bada perā ichi āpīte māgā pedeemaa p'ani, iidiji:

—¿Na pedee parāpa k'achia ūri p'anik'ā? aji. ⁶² Māgara audupiarā ijāada-e pai, parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema unuruta pīrā it'aa wāru ichi badamaa. ⁶³ Tachi Ak'ōre Jaurepa eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. Tachi k'īradoopa apida ichita chok'ai p'anada-e pai. Mia jaradak'a parāpa mi k'ap'ia k'oruta pīrā, pia jarait'eera, mide wāara ijāaruta pīrā, Tachi Ak'ōre Jaure cheit'ee parā ichita chok'ai p'anapide. ⁶⁴ Mamīda waide parā ūk'uru ijāada-e p'ani.

Jesupa māga jaraji ai naaweda k'awa bada perā k'airāpa ijāada-e p'ani māik'aapa k'aipa ichi traicionaait'ee. ⁶⁵ Ichiaba māgaji:

—Mapa mia parāmaa jaraji eperā apida mīmaa p'oyaa cheda-eda aji, mi Ak'ōrepa anee-e pīrā.

⁶⁶ Maadamāiipa chok'ara Jesús ome nipadap'edaarāpa iru atabaibēijida.

⁶⁷ Māpai Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorā docemaa:

—¿Parā jida ichiaba wā k'inia p'anik'ā? aji.

⁶⁸ Simón Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, pik'a awaraa wē-e. Pi ūraa k'aurepa k'awa p'ani it'aa wādait'ee. ⁶⁹ Taipa pide ijāa p'anida ajida, māik'aapa k'awa p'ani pi chi k'achia wēe bapari, Tachi Ak'ōrepa pēida.

⁷⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia parā doce weda jirit'erajida aji. Mamīda parādepema aba netuara eere bida aji.

⁷¹ Jesupa māga jarak'āri, jara k'inia baji Simón Iscariote warra Judapa ichi traicionaait'ee, chi k'ōp'āyoorā docedepema paji mīda.

7

Jesús ipemaarāpa irude ijāada-e padap'edaa

¹ Ma t'ēepai Jesús nipaji Galilea eujāde. Judea eujāde ba k'inia-e paji, judiorā poro waibiarāpa iru jiri p'anadap'edaa perā peepit'aadait'ee.

² Mamīda judiorā fiesta Rancho Oopata ĩri p'anadap'edaa perā, ³ Jesús ĩpemaarāpa māgajida:

—Nama beenaapāde ajida. Wāpāde ajida, Judea eujādee, arapemaarā pide ijāapataarāpa ichiaba pia ne-inaa oo bi ak'idamerā. ⁴ Eperāpa ichia oo bi merak'aa ma oo bi k'awapi k'inia bi pīrā. Mapa pia ne-inaa oo bi nama jōmaarāmaa ak'ipinapāde aji.

⁵ Māga jarajida chi ipemaarāpa pida ijāada-e p'anadap'edaa perā iru Tachi Ak'ōrepa pēida. ⁶ Māpai Jesupa māgaji:

—Ewari Tachi Ak'ōrepa awara bida ma-it'ee waide pa-e bida aji. Mamīda parā wā k'inia p'anadak'āri, wādaipia bi. ⁷ Na p'ek'au eujādepemaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anadak'aada aji. Mamīda mi k'īra unuamaa iru p'anapata, mia jarapari perā āchia k'achia oopata. ⁸ Wāti fiestadee. Mi wā-eda aji, waide mi ewari pa-e perā.

⁹ Māga jarap'eda, beeji Galilea eujāde.

Jesús fiesta Rancho Oopatade bada

¹⁰ Mamīda chi ipemaarā wādap'edaa t'ēepai, Jesús ichiaba wāji ma fiestadee. Mamīda awaraarā ome wā-e paji. Ituaba miru wāji, chi k'ōp'āyoorā ome.

¹¹ Māimisa judiorā fiestade p'anadap'edaarāpa Jesús jiripachida māik'aapa māgapachida:

—¿Sāma bima apachida, jā eperā?

¹² Eperāarā chok'ara āchi pitapai osausawaa pedeeapachida iru āpite. Ūk'uruurāpa māgapachida:

—Jā eperā t'āri pia bapari.

Mamīda awaraarāpa māgapachida:

—Jā eperāpa eperāarā k'ūramaa nipapari.

¹³ Mamīda judiorā poroorā waidoopa, jōmaarā taide apidaapa māga jarada-e paji.

¹⁴ Ma fiesta tomia esa-auk'a wāyaa wāde Jesús t'īuji Ak'ōre te waibiade māik'aapa jarateemaa beeji. ¹⁵ Arii p'anadap'edaa judiorā ak'itrua para beeji māik'aapa iidijida:

—¿Sāgapi na eperāpa Tachi Ak'ōre Ūraa audú k'awa bīma ajida, estudia-e padata awaraarāk'a?

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Michi k'īsiadoopa jaratee-e bida aji. Mia jaratee bi mi pēidapa jarateepi bik'a. ¹⁷ Eperāpa oo k'inia bi pirā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, ma eperāpa k'awaait'ee mia wāara jarateemaa bi Ak'ōre Ūraa, maa-e pirā wāara jarateemaa bi michi k'īsiadoopa. ¹⁸ Eperāpa ichi k'īsiadoopa jarateek'āri, māga oopari awaraarāpa ichi t'o p'anadamerā. Mamīda eperāpa jarateek'āri awaraarāpa Tachi Ak'ōre Ūraa pia ak'i p'anapataadamerā, māgīpa wāarata jarateepari. Seewa jarak'aa māik'aapa eperāarā k'ūrak'aa.

¹⁹ Moisepa parā chonaarāmaa Ak'ōre Ūraa p'ā teeji. ¿Wāara-ek'ā? Mamīda apidaapa ichi oodak'aa ma ūraade jara bik'a. ¿Sāap'eda parāpa mi peet'aa k'inia p'anima? aji.

²⁰ Arii p'anadap'edaarāpa māgajida:

—¿Netuara pi k'ap'iade merātia bi-ek'ā? ajida. ¿K'aipa pi jiri bīma ajida, peet'aait'ee?

²¹ Jesupa māgaji:

—Parāpa ijāa p'ani īipata ewate mimiadaik'araa bida aji, Moisepa p'ādade māga jara bairā. Mapa parā jōmaweda p'era pik'a para baji, īipata ewate mia ook'āri ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ²² Mamīda īipata ewate parāpa paara ne-inaa oopata. Pāchi imik'īra warrarā k'ap'iade tauchaa bipata. Māga oopata Moisepa jarada perā māga oodamerā. (Wāara Moisepa naapiara māga oopi-e paji. Iru t'oi naaweda, parā chonaarāpa māga oopachida.) ²³ īipata ewate parāpa māga oopata, oo k'inia p'anadairā Moisepa p'ādade jara bik'a. Māga bita, ¿sāap'eda k'īrau p'anima aji, īipata ewate mia eperā jipada perā? ²⁴ Mia oo bi īripai ak'ināati jaradait'ee pia wa k'achia. Ak'īti Tachi Ak'ōrepa mi ak'iparik'a, iruapai jarapii perā chisāgī pia māik'aapa chisāgī k'achia.

Jesús it'ariipa pēida

²⁵ Maapai Jerusalén p'uurudepemaarāpa iidi para beeji:

—¿Nāgī eperā-ek'ā ajida, tachi poroorāpa jirīmaa p'ani peet'aadait'ee?

²⁶ Jāma jōmaarā taide pedeemaa bi. Mamīda apidaapa jarada-e p'ani iru pedenaamerā. ¿Tachi poroorāpa ijāa p'anik'ā na eperā Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā? ²⁷ Taipā k'awa p'ani sāmapema na eperā. Mamīda Mesías chek'āri, apidaapa k'awada-e pait'ee iru sāmapema.

²⁸ Māimisa Tachi Ak'ōre te waibiade Jesupa jarateemaa baji. Māirā pedee ūrik'āri, Jesupa golpe māgaji:

—Wāara parāpa mi k'awa p'ani māik'aapa k'awa p'ani mi sāmapema. Mamīda michi k'īradoopa che-e bida aji. Abaapa mi pēiji. Māgī wāara bapari. Mamīda

parāpa iru k'awada-e p'ani. ²⁹ Jōdee mia iru k'awa bi, iru baparimāiipa cheda perā. Iruata mi pēijida aji.

³⁰ Māga ūridak'āri, Jesús jita atadait'ee paji. Mamīda p'oyaaada-e paji, at'āri iru ewarimaa pa-e bada perā. ³¹ Māga baji mīda judiorā poroorā ome, eperāarā chok'ara Jesude ijāajida māik'aapa māgapachida:

—Mesías chek'āri, ¿ne-inaa piara ooi k'ā ajida, na eperāpa oo bi k'āyaara?

Fariseorāpa Jesús jita ata k'inia p'anadap'edaa

³² Fariseorāpa ūrijida eperāarā māgá pedee p'ani. Mapa ma fariseorāpa p'aareerā poroorā ome pēijida Tachi Ak'ōre te waibia jāpataarā Jesús jita atadamerā. ³³ Mamīda Jesupa māgaji:

—Mi parā ome mak'iaara taarā-eda aji. Ma t'ēepai mi waya wāit'ee mi pēida baparimaa. ³⁴ Parāpa mi jiridayada aji. Mamīda mi unuda-e pait'ee, p'oyaa wādak'aa perā mi wāit'ee bimaa.

³⁵ Māpai judiorā poroorā pedee para beejii:

—¿Sāmapi wāit'eema ajida na eperā, tachia p'oyaa unuda-e pait'ee? ¿Tok'esaa wāit'ee-epaa jarateede judiorāmaa, k'īra tewaraarā p'uurudepemaarāmaa, maa-e pirā judio-eerāmaa? ³⁶ ¿K'āata jara k'inia bima ajida, irua jarak'āri: “Parāpa mi jiridait'ee. Mamīda mi unuda-e pait'ee, p'oyaa wādak'aa perā mi wāit'ee bimaa”?

Ak'ōre Jaurepa eperāarā chok'ai p'anapipari

³⁷ Fiesta Rancho Oopata jō wāda ewate, ma ewari waibiara paji. Ma ewate Jesús bainī beejii māik'aapa golpe pedeeji:

—Apida opisia bi pirā, mīmaa chepáde aji, tode. ³⁸ Chi mīde ijāa bi bait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Eperā t'ārideepa to chak'ek'a jīchooyada aji, paniapa eperāarā chok'ai p'anapiparik'a.’

(Is 55.1)

³⁹ Ma pedee “paniapa eperāarā chok'ai p'anapiparida” ak'āri, Jesupa jara k'inia baji Tachi Ak'ōre Jaure, māgí pēiit'ee bada perā irude ijāpataarāmaa. Mamīda Jesupa māga jarak'āri, waide Ak'ōre Jaure pēi-e paji, ichi waide it'aa wā-e bada perā.

Eperāarā k'īsia awara-awaraadaidap'edaa

⁴⁰ Ma pedee ūridak'āri, eperāarā ūk'uruurāpa māgapachida:

—Wāara, na eperā Ak'ōre pedee jarapari.

⁴¹ Awaraarāpa māgapachida:

—Na Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.

Mamīda awaraarāpa māgapachida:

—Māga-epi. ¿Sāga Mesías adaima? Iru Galilea eujādepema. Galilea eujādeepa Mesías uchīa-e pait'ee. ⁴² ¿Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'ā ajida, Mesías uchīait'ee Rey David ēreerādeepa māik'aapa t'oit'ee Belén p'uurude Rey David t'odamāi?

⁴³ Mapa eperāarā k'īsia awara-awaraadachida. Ūk'uruurāpa ijāajida Jesús Tachi Ak'ōrepa pēida; ūk'uru ijāadak'aa paji. ⁴⁴ Māirāpa Jesús jita ata k'inia p'anajida. Mamīda apidaapa p'oyaa ooda-e paji.

Judiorā poroorāpa Jesude ijāada-e p'anadap'edaa

⁴⁵ Māpai Tachi Ak'ōre te waibia jāpataarā āchi pēidap'edaarāmaa chejida. Pachedak'āri, fariseorāpa māik'aapa p'aareerā poroorāpa iidijida:

—¿Sāap'eda Jesús aneda-e pajima? ajida.

46 Ma Ak'õre te waibia j̄apataar̄apa p'anaujida:

—¿Eper̄ã apida pedeeda-eda ajida, m̄ãgí eper̄ãk'a!

47 M̄apai fariseor̄apa m̄ãgajida:

—¿Par̄apa pida irumaa k'ŭrapijidak'ã? ajida. 48 ¿S̄ãma tachi poroor̄apa maa-e pir̄ã tai fariseor̄apa irude ij̄ãa p'anima? ajida. ¿M̄ãga oodak'aa! 49 J̄ã eper̄ãar̄apa k'awadak'aa Tachi Ak'õrepa Moisemaa ũraa p'ãpida, irude ij̄ãadak'aa per̄ã. Mapa Ak'õrepa ãra k'achia ooi't'ee.

50 M̄apai fariseo Jesumaa naaweda w̄ã bada, Nicodemopa m̄ãgaji:

51 —¿Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade n̄ãga jara bi-ek'ã? aji. Ũridaipia bi eper̄ãpa jara bi m̄ãik'aapa k'awaadaipia bi irua oo bi, jaradai naaweda ma eper̄ã pia wa k'achia.

52 Achia p'anaujida:

—¿Pi jida ichiaba Galilea eujãdepemak'ã? ajida. Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda pia léepi. M̄ãga ooru pir̄ã, k'awaait'ee Tachi Ak'õre pedee jarapataar̄ã Galilea eujãdeepa uchiadak'aa.

53 [M̄apai j̄omaweda w̄ãjida ãchi te chaa.

8

1 Mam̄ida Jesús w̄ãji Olivo Eedee. 2 Ai norema tap'eda, waya cheji Tachi Ak'õre te waibiaadee. Mama pachek'ãri, eper̄ãar̄ã chok'ara chejida irumaa. Mapa iru su-ak'i beej̄i m̄ãik'aapa jarateemaa beej̄i.

W̄era chi k'ima-ee ome k'ãida

3 Moisepa p'ãda jarateepataar̄apa fariseor̄ã ome aneejida w̄era unu atadap'edaa p'ek'au oomaa bi. Eper̄ãar̄ã taide ata bijida 4 m̄ãik'aapa Jesumaa m̄ãgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa na w̄era miak'ãi bita unujidada ajida, awaraa ome n̄bi. 5 Ak'õre Ũraa p'ãdade Moisepa jaraji nãgee w̄eraar̄ã m̄ãupa bat'a peet'aadamerã. Mam̄ida taipa k'awaa k'inia p'ani ¿pia k'ãata jara bi?

6 Achia m̄ãga iidijida Jesupa Moisepa p'ãda merai j̄ãk'aapa. M̄ãgã imiateek'ajida. Mam̄ida Jesupa made t'ŭpi-e paji. Edaa ijaabaip'eda, p'ãmaa beej̄i yooro p'orade ichi jua k'ĩpa. 7 M̄apai achia iidi j̄onide Jesús j̄ip'a su-ak'i beej̄i m̄ãik'aapa m̄ãgaji:

—Naapiara ichimaa m̄ãupa bat'apãde aji, parãdepema chi p'ek'au k'achia w̄ẽe bipa.

8 Maap'eda waya edaa ijaabaip'eda, yooro p'orade waya p'ãmaa beej̄i ichi jua k'ĩpa. 9 M̄ãgí pedee ũridak'ãri, j̄omaweda aba-aba uchia wãdapa erreudachida. Naapiara w̄ãjida chonaar̄ã, maap'eda apemaar̄ã. Jesús ituaba beej̄i m̄ãgí w̄era ome. 10 Mapa Jesús j̄ip'a su-ak'i beep'eda, irumaa iidiji:

—¿S̄ãma p'anima? aji. ¿Apidaapa pi pee k'iniada-e pajik'ã? aji.

11 Ma w̄erapa m̄ãgaji:

—Apidaapa, Tachi Waibia.

Jesupa m̄ãgaji:

—Mia pida pi pee k'inia-eda aji. Írã wãpãde aji, m̄ãik'aapa íraweda p'ek'au k'achia oo amãaji.]

Jesús ìdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdepemaar̄ã-it'ee

12 M̄apai Jesupa waya jarateemaa beej̄i eper̄ãar̄ãmaa:

—Mida aji, ìdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdepemaar̄ã-it'ee, mia ãramaa Tachi Ak'õre o ak'ipipari per̄ã. Mide ij̄ãa bi p'ãriu pik'a bide nipa-e pait'ee, Tachi

Ak'õre k'awa-ee. Ma k'ãyaara ichita chok'ai bapariit'ee, ìdaa pik'a bide Tachi Ak'õre ode nipapari perã.

¹³ Mãpai fariseorãpa irumaa mägajida:

—Pichi k'ïsiadoopa mägí pedee jaramaa bida ajida. Awaraa wē-e perã auk'a jarait'ee, pari pi pedeemaa bida ajida.

¹⁴ Jesupa p'anauji:

—Mi pedee k'ãri, wãarata jarapari. Mia k'awa bida aji, sãmãik'aapa cheda mãik'aapa sãmaa wãit'ee. Jõdee parãpa mãga k'awada-e p'ani. ¹⁵ Awaraarãpa oo p'ani ìripai ak'ipata jaradait'ee pia wa k'achia. Jõdee mia mägá ak'iepi. ¹⁶ Mamída eperãpa oo bi ak'ik'ãri, mia jararu pirã pia wa k'achia, wãarata jarait'ee, mi pëidapa mi k'aripapari perã. Michi ituabaapa eperãarãpa oopata mägá ak'ik'aa. ¹⁷ Pãchi ùraa p'ãdade jara bi eperã omeerãpa ne-inaa unudap'edaa auk'a jaradak'ãri, ma jarada wãara. Auk'a bi mi ome. ¹⁸ Michia oo bi jarapari mãik'aapa mi Ak'õre, mi pëidapa, auk'a jarapari.

¹⁹ Mãpai ãchia iidijida:

—¿Sãmaa bima ajida, pi Ak'õre?

Jesupa p'anauji:

—Parãpa mi wãara k'awada-eda aji. Mi Ak'õre jida wãara k'awada-e. Mi wãara k'awa p'anadap'edaa paara, mi Ak'õre jida wãara k'awa p'anak'ajidada aji.

²⁰ Jesupa mãga jaraji, Tachi Ak'õre te waibiade primisia iapatamãi jaratee bi misa. Eperãarã chok'ara mama wãyaa wãjida mída, apidaapa iru jitada-e paji irua jarateeda k'aurepa, ewari Tachi Ak'õrepa awara bida ma-it'ee waide pa-e bada perã.

Jesupa ichi wãit'ee bimaap'oyaa wãda-eda ada

²¹ Mãpai waya Jesupa mägaji:

—Mi ãyaa wãit'eeda aji. Parãpa mi jiridait'ee. Mamída mi unuda-e pait'ee. Atuadait'ee pãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mapa mi wãit'ee bimaap'arã p'oyaa wãda-eda aji.

²² Mãga ùridak'ãri, judiorã poroorã pedee para beejí:

—Tachi p'oyaa wãda-eda a bi, iru wãit'ee bimaap'. ¿Ichi juadoopa piut'ee-epaama? aji.

²³ Mãpai Jesupa ãchimaap'arã mägaji:

—Parã ek'aripemaarãda aji. Mamída mi it'aripema. Parã na p'ek'au eujãdepema. Mamída mi na p'ek'au eujãdepema-e. ²⁴ Mapa mia jaraji parã atuadait'ee pãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Wãara mägá atuadait'eeda aji, ijãada-e p'ani pirã Mita jõmaarã Ak'õre Waibia. Mia aupaita eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapii.

²⁵ Mãpai irumaa iidijida:

—Pi, ¿k'aima? ajida.

Jesupa p'anauji:

—Mi chedak'ãriipa, parãmaa mãga jaraparida aji. ²⁶ Mia unupari pãchia ne-inaa k'achia oopata mãik'aapa pedee chok'araapa parã imiateek'aji. Mamída mãga oo-e pait'ee. Jìp'a jarait'ee mi pëidapa jarapi bik'a na p'ek'au eujãdepemaarãmaa. Irua ichita wãarata jaraparida aji.

²⁷ Mamída ãchia k'awada-e paji, Jesupa jarak'ãri ichi Tachi Ak'õrepa pëida.

²⁸ Mapa Jesupa mägaji:

—Parãpa Eperã Ak'õre Truadepema kurusode jiradak'ãri peedait'ee, k'awaadait'ee Mita Tachi Ak'õrepa pëida. Ma awara k'awaadait'ee mia neinaa jõma oopari irua oopi bik'a mãik'aapa jõma jarapari irua jarapi bik'a.

²⁹ Mi pëida na p'ek'au eujādee mi ome baparida aji. Mi ituaba atabëi-epi, irua k'inia bik'a oopari perä.

³⁰ Jesupa māga jarak'āri, eperāarā chok'ara irude ijāajida.

Abrahamdeepa uchiadap'edaada apatap'edaarā

³¹ Māpai Jesupa judiorā irude ijāadap'edaarāmaa māgaji:

—Parāpa oo p'ani pirā mia ūraa bik'a, wāara mi k'öp'āyoorā. ³² Māga ooruta pirā, k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pëida māik'aapa ma k'aurepa waa esclavoorā p'anada-e pait'eeda aji.

³³ Āchia p'anaujida:

—Tai Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mapa tai esclavoorā-epi. Apidaa jua ek'ari p'anadak'aa. Tachi Ak'ōre juadepai p'anapata. ¿Sāap'eda taimaa jara cheruma ajida, waa esclavoorā p'anada-e pait'ee?

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Jōmaweda p'ek'au k'achia oopataarā esclavoorāk'a p'anida aji, p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata perä. ³⁵ K'Īsiadāma nāgide. Esclavo ichita ba-e chipari tede. Jōdee ma te chipari warra ichita bapari ma tede, ichi ak'ōrede perä. ³⁶ Mapa Tachi Ak'ōre Warrapa parā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa uchia ataru pirā, wāara uchiadait'ee. ³⁷ Mia k'awa bi parā Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mamīda mi peet'aa k'inia p'ani, mi ūraa wāara ijāa k'iniada-e p'anadairā. ³⁸ Mia jaraparida aji, mi Ak'ōrepa mimaa ak'ipida. Jōdee parāpa oopata pāchi ak'ōrepa jarateedak'a.

³⁹ Māpai āchia māgajida:

—jTai ak'ōre Abrahamda! ajida.

Mamīda Jesupa p'anauji:

—Parā wāara Abraham warrarā pada paara, irua oodak'a ook'ajidada aji. ⁴⁰ Mamīda māga ooda-e p'ani. Mia parāmaa Tachi Ak'ōre wāarata jaraji, irua mimaa māga jarada perä. Mamīda ĩrā parāpa mi peet'aa k'inia p'ani. Abrahampa māga oo-e paji Ak'ōre pedee jarapataarā ome. ⁴¹ Parāpa ne-inaa k'achia oomaa p'anida aji, pāchi ak'ōrepa ooparik'a.

Āchia māgajida:

—jTai awaraa ak'ōredeepa uchiada-e pajida! ajida. jAk'ōre abapaita iru p'anida! ajida. jMāgĭ Tachi Ak'ōre!

⁴² Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōre wāara parā ak'ōre pada paara, mi k'inia iru p'anak'ajidada aji, mi Tachi Ak'ōremāiipa cheda perä. Mapa mi nama bi. Michi k'Īradoopa nama che-e paji. Tachi Ak'ōrēpata mi pēiji. ⁴³ ¿Parāpa mia jaratee bi at'āri k'awada-e p'anik'ā? Parāpa mi ūraa ūri k'iniada-e p'ani. Maperāpi mia jara bi k'awada-e p'ani. ⁴⁴ Parā ak'ōre Netuara Poro Waibia. Ichideerā perā ichia oopi k'iniata oo k'inia p'ani. Na eujā beedak'āriipa ichia eperāarā peeyaa bapari. Ma awara ne-inaa wāara unuamaa iru bapari, wāarata k'awak'aa perä. Seewa jarapari wāarak'a; māga bapari. Ichi seewa-idaa beerä ak'ōre, seewa-idaa bapari perä. ⁴⁵ Mamīda mia Tachi Ak'ōre wāarata jarak'āri, parāpa mi pedee ijāadak'aa. ⁴⁶ ¿K'aipa ak'ipii mia p'ek'au k'achia aba pida ooda? jMāga p'oyaa ooda-e! Māga bita, mia wāarata jarak'āri, ¿parāpa sāap'eda mi pedee ijāada-ema? ⁴⁷ Tachi Ak'ōredeerāpa iru Ūraa ūri k'inia p'anapata. Mamīda parā Ak'ōredeerā-e p'anadairā, iru ūraa ūri k'iniadak'aada aji.

Abraham t'oi naaweda, Jesús bapachi

⁴⁸ Māpai judiorā poroorāpa Jesumaa māgajida:

—¿Pi Samariadepema-ek'ã? ajida. Ma awara pichi k'ap'iade netuara merätia bida ajida.

⁴⁹ Jesupa p'anauji:

—Mi k'ap'iade netuara wëe bida aji. Ma k'ãyaara mia mi Ak'õre waawee bapari. Mamïda parãpa mi waaweedak'aa. ⁵⁰ Mia jiri-e bi eperãarãpa mi t'o p'anadamerã, mi Ak'õrepa mãga k'inia bi mïda. Iruata ak'i bi parãpa oopata mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ⁵¹ Mia wãarata jararu. Eperãpa mi ùraa ùrip'eda, ooru pirã ma ùraade jara bik'a, piu-e pait'eeda aji.

⁵² Mãpai ma judiorãpa mägajida:

—jïrapì k'awa p'ani wãara pari k'ap'iade netuara merätia bi! Abraham mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarã jômaweda piujida. Mamïda pia jara bi pi ùraa jara bik'a oopari piu-e pait'ee. ⁵³ Mãgara, ¿pi waibiara bik'ã tai chonaarãwedapema piuda Abraham k'ãyaara? ¿Waibiara bik'ã Tachi Ak'õre pedee jarapataarã piudap'edaa k'ãyaara? ¿K'ãata k'inia bima ajida, taipa k'ïsiadamerã pide?

⁵⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia jarada paara mi waibiara bi awaraarã k'ãyaara, pari mãga jarak'aji. Mamïda mi Ak'õrepata mãga jarapari. Mãgí Ak'õre parãpa “Tachi Ak'õre” apata. ⁵⁵ Mamïda parãpa Tachi Ak'õre k'awada-e p'ani. Jõdee mia iru wãara k'awa bi. Mia iru k'awa-e bida ada paara, seewa-idaa bak'aji parã jïak'a. Mamïda mãga-e. Mia wãara iru k'awa bi mãik'aapa oopari irua jara bik'a. ⁵⁶ Pãchi chonaarãwedapema Abraham o-ïadachi mi na eujãdee cheda unuit'ee bada perã. Wãara mãga unuji mãik'aapa o-ïa beejida aji.

⁵⁷ Mãpai ãchia mägajida Jesumaa:

—Pi waide cincuenta años wëe bi. Mãga bita, ¿Abraham unujida a bik'ã? ajida.

⁵⁸ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Abraham t'oi naaweda, Mita bapachida aji.

⁵⁹ Mãga ùridak'ãri, ãchia mãu p'e atajida bat'adait'ee Jesumaa, ichi Tachi Ak'õreda ada perã. Mamïda Jesús mirudachi mãik'aapa Ak'õre te waibiadeepa uchiadachi.

9

Jesupa tau p'ãriu bada jipada

¹ Maap'eda Jesús awara ãi wã nide unuji eperã tau p'ãriu bi ichi t'oru weda.

² Ma eperã unudak'ãri, Jesús ome nipapataarãpa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ãare k'aurepata na eperã tau p'ãriu t'ojima? ajida. ¿Ichia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa pajik'ã ajida, maa-e pirã chi ak'õreerãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa?

³ Jesupa p'anauji:

—Ichi k'aurepa-epi; ichiaba ichi ak'õreerã k'aurepa-epi. Tachi Ak'õrepa mãga t'opiji eperãarãpa ak'idamerã iruata ne-inaa pia ooi ma eperã k'ap'iade.

⁴ Åstaawa tachia oodaipia bi mi pëidapa oopi bik'a, p'ãrik'ua pak'ãri, apidaapa mãga p'oyaa oodak'aa perã. ⁵ Mi na p'ek'au eujãde bi misa, ïdaa pik'a bi na eujãdepemaarã-it'ee.

⁶ Mãga jarap'eda, Jesupa eujãde idut'aaji mãik'aapa yooro p'ora ome p'oirat'aap'eda, tau p'ãriu bi taude p'urut'aaji. ⁷ Mãpai mägaji:

—Wãpãde aji, pichi tau sïde pania t'ipata *Siloé* apatamaa. (Siloé jara k'inia bi “Pëida”.)

Māpai tau p'āriu bi wāji ichi tau siide. Āpítee chek'āri, pia unu beeji.
 8 T'ēepai ma eperā k'ait'a p'anadap'edaarāpa māik'aapa iru ne-iidimaa unadap'edaarāpa māgapachida:

—¿Nāgí chi ne-inaa iidimaa su-ak'i bapariida-ek'ā? apachida.

9 Ūk'uruurāpa māgapachida:

—Jā ichipi.

Awaraarāpa māgapachida:

—Jā iru-epi, iru k'ira papaa bi mīda.

Mamīda ichia p'anauji:

—Mipi.

10 Māpai iidijida:

—¿Sāga írá pia unu bima? ajida.

11 Ichia p'anauji:

—Eperā t'íjarapata Jesupa iduba yooro p'ora ome p'oirap'eda, mi taude p'urut'aajida aji, māik'aapa māgaji: “Wāji pichi tau siide pania t'ipata Siloé apatamaa.” Aramāgá mi wājida aji, māik'aapa mīchi tau siit'aak'āri, unuji.

12 Māpai āchia iidijida irumaa:

—¿Sāma bima ajida, ma eperā?

Ichia p'anauji:

—K'awa-e bida aji.

Fariseorāpa tau p'āriu badamaa iididap'edaa

13-14 Jesupa ma yooro ook'āri p'urut'ee tau p'āriu bada taude, ĩipata ewate paji. Maperā judiorā poro waiɓiarāpa ma tau p'āriu bada ateejida fariseorāmaa. 15 Māpai āchia iidijida:

—¿Sāga írá unu bima? ajida.

Ichia p'anauji:

—Yooro mi taude p'urujida aji. Maap'eda mia siit'aaji. Mapa írá pia unu bida aji.

16 Fariseorā ūk'uruurāpa māgajida:

—Jāgí eperā Tachi Ak'ōrepa pēida-eda ajida, ĩipata ewate māga ooda perā.

¿Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi-ek'ā ajida, ĩipata ewate mimiadaik'araa bi?

Mamīda awaraarāpa māgapachida:

—¿Sāgá eperā p'ek'au k'achia ooparipa nāgee ne-inaa pia ooyama? ajida.

Māgá āchi k'isia awara-awaraadachida māik'aapa āchi k'ōp'āyoorā ome aupedee jōnapachida. 17 Maap'eda waya iidijida naaweda tau p'āriu badamaa:

—Pia ¿k'āata k'isia bima ajida, jā eperāpa pi tau jipadade?

Ichia p'anauji:

—Mi-it'ee iru Ak'ōre pedee jaraparida aji.

18 Mamīda ma judiorāpa ijāada-e paji ma eperā wāara naaweda tau p'āriu baji māik'aapa írá pia unu bi. Mapa chi ak'ōre chi nawe ome t'í pēijida. 19 Māpai iidijida:

—¿Na parā warrak'ā? ajida. ¿Parāpa jaradaik'ā ichi tau p'āriu t'oda? ¿Sāga írá pia unu bima? ajida.

20 Chi ak'ōreerāpa p'anaujida:

—Taipa k'awa p'anida ajida, nāgí tai warra māik'aapa k'awa p'ani ichi tau p'āriu t'oda. 21 Mamīda k'awada-e írá sāga ichi taupa unu bi. Ichiaba k'awada-e k'aipa ichi taupa unupiji. Iidíti irumaa. Iru chona bairā, ichi itu jarayada ajida.

²² Chi ak'õreerãpa mãga jarajida judiorã waidoopã. Ai naaweda judiorã poro waibiarãpa pedeeteējida chi eperã Jesús Mesías aru pirã, waa t'ĩpida-e pait'ee Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata tede. ²³ Mapa chi ak'õreerãpa jarajida: "Ichimaa iiditi. Iru chona bida" ajida.

²⁴ Maperã judiorã poro waibiarãpa waya t'ĩ pëjida ma naaweda tau p'ãriu bada mãik'aapa mãgajida:

—Wãara jarapãde ajida, Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Taipa k'awa p'anida ajida, jã eperã p'ek'au k'achia ooyaa bapari.

²⁵ Ichia p'anauji:

—Mia k'awa-e bida aji, ma eperãpa p'ek'au k'achia oopari wa mãga-e. Nãgapai k'awa bi. Mi tau p'ãriu baji. Mamĩda ĩrã pia unu bida aji.

²⁶ Waya iidijida:

—¿K'ãata oojima? ajida. ¿Sãga pi tau pia unupijima? ajida.

²⁷ Ichia p'anauji:

—Mia parãmaa jarajida aji. Mamĩda mi pedee ijãada-e p'ani. ¿Waya jarapi k'inia p'anik'ã? ¿Parãpa ichiaba irude ijãa k'inia p'anik'ã? aji.

²⁸ Mãga ũridak'ãri, ik'achia pedee p'aneējida ma tau p'ãriu badamaa:

—ĩPiata jã eperãpa jaratee bide ijãa bida! ajida. jĩõdee taipa Moisepa p'ãdade ijãapata! ²⁹ Taipa k'awa p'anida ajida, Tachi Ak'õrepa Moisemaa pedeeda. Mamĩda k'awada-eda ajida, sãmãik'aapa cheji jã eperã.

³⁰ Ichia p'anauji:

—¿Sãga? ĩParãpa k'awada-eda a p'ani sãmãik'aapa cheji! ĩMamĩda irua mi tau unupiji! ³¹ Jõmaarãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia ooyaa beerã pedee ũrik'aa. Mamĩda ũripari ichimaa it'aa t'ĩpataarã pedee, mãĩrãpa irua k'inia bik'a oopata perã. ³² Na p'ek'au eujã beedak'ãriipa waide ũridak'aa eperãpa tau p'ãriu bee pia unupida. ³³ Ma eperã Tachi Ak'õrepa pëi-e pada paara, nãgee ne-inaa oo-e pak'ajida aji.

³⁴ Mãpai ma fariseorã k'ĩraudachida mãik'aapa mãgajida:

—Pichi t'oru weda p'ek'au k'achia ooyaa bapari. Mãga bita, ¿taimaa jaratee k'inia bik'ã? ajida.

Maap'eda taawaa jëret'aajida.

Tau p'ãriu pik'a p'anĩrãpa Tachi Ak'õre k'awada-e

³⁵ Jesupa k'awaaji mãgĩ tau p'ãriu bada taawaa jëret'aadap'edaa. T'ëepai iru ome unuk'ãri, iidiji:

—¿Pia Eperã Ak'õre Truadepemade ijãa bik'ã? aji.

³⁶ Ichia p'anauji:

—Mĩmaa jarapãde aji, k'aita pia jara bi. Mia irude ijãait'ee.

³⁷ Jesupa mãgaji:

—Pia mãgĩ unuda; mida aji, pi ome pedeemaa bi.

³⁸ Mãpai Jesús k'ĩrapite bedabaiji mãik'aapa mãgaji:

—Tachi Waibia, mia ijãa bida aji.

³⁹ Ma t'ëepai Jesupa mãgaji:

—Mi na p'ek'au eujãdee chejida aji, eperãarã ak'ide, k'awaait'ee wãara ijãa p'ani wa ijãada-e p'ani. Chejida aji, Tachi Ak'õre k'awapiit'ee tau p'ãriu pik'a beerãmaa, ãchia iru k'awaadamerã. Ichiaba cheji ak'ĩpiit'ee tau ĩdaa pik'a beerãmaa, ãchia Tachi Ak'õre wãara k'awada-e p'ani.

⁴⁰ Fariseorã ũk'uruurãpa mãga ũridak'ãri, iidijida:

—¿K'ãata jara k'inia bima? ajida. ¿Tai jida Tachi Ak'õre k'awada-e p'anik'ã? ajida.

⁴¹ Jesupa p'anauji:

—Parā māga p'anadap'edaa paara, apidaapa parā imiateeda-e pak'aji. Mamīda parāpa jarapata Tachi Ak'ōre wāara k'awa p'ani. Māga jaradak'āri, p'ek'au k'achia oomaa p'ani, seewa jara p'ani perā.

10

Ovejaarā ak'ipari nepirida

¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Eperāarā oveja k'āipatamāi t'ūdak'āri, puerta eere t'ūpata. Maperā eperā ma puerta eere t'ū-e pirā, māgí nechiyaa bi. ² Mamīda chi eperā puerta eere t'ūpari; māgí chi ovejaarā ak'ipari. ³ Puerta jīaparipa ewapari māgí oveja ak'ipari t'ūmerā. Māpai irua ichi ovejaarā aba-abaa t'ipari. Ma ovejaarāpa iru pedee k'awapata perā, āchi k'āipatamāiipa uchi-adak'āri, iru t'ēe k'ūp'ee wāpata. ⁴ Ichi ovejaarā jōmaweda uchua atak'āri, āra naa wāpari māik'aapa chi ovejaarā iru t'ēe wāpata, chipari pedee k'awapata perā. ⁵ Mamīda awaraa eperāpa ma ovejaarā atee k'inia bi pirā, wādak'aa māgí ome. Āyaa wāpata, māgí pedee k'awadak'aa perā.

⁶ Jesupa māga nepiriji jarateit'ee ma fariseorāmaa. Mamīda āchia k'awada-paji irua k'āata jara k'inia bada.

Jesupa ichideerā pia ak'ipari

⁷ Mapa Jesupa āchima waya māgaji:

—Mia wāarata jararu. Mida aji, ma puertak'a, ovejaarā t'ūpatamāi. ⁸ Jōmaarāpa mi naa jara chedap'edaa āchita Tachi Ak'ōrepa pēida, nechiyaa beerāk'a p'anajidada aji. Mapa michi ovejaarā, pia jarait'eera, michideerāpa mārā pedee ijāada-e paji. ⁹ Mida aji, puertak'a bi. Mia eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atapari t'ūdamerā michi jua ek'ari michideerā ome. Oveja ak'ipari pia bipa ichi ovejaarā ak'iparik'a, māga pik'a mia michideerā ak'ipari māik'aapa k'aripapari pia p'anapataadamerā.

¹⁰ 'Chi nechipari chepari nechiait'ee aupai māik'aapa peeit'ee aupai; ichi-aba ne-inaa jōma p'e atadariiit'ee aupai. Jōdee mi nama cheji eperāarā pia p'anapiit'ee māik'aapa ichita p'anapiit'ee Tachi Ak'ōre ome.

¹¹ 'Mi chi ovejaarā ak'ipari t'āri piara bik'a māik'aapa eperāarā mi ovejaarāk'a. Ovejaarā ak'ipari t'āri pia bak'āri, chi ovejaarā pia ak'ipari, māga oo bi k'aurepa piuru pijida. ¹² Mamīda māga-e mimiapari jīp'aa ome. Chīara ovejaarā ak'i bide, māgipa ne-animal k'achia cheru unuk'āri, mirudaipari ma ovejaarā k'iniak'aa perā. Maperāpi ne-animal k'achia bipa ma ovejaarā ūk'uru ata chepari māik'aapa apemaarā awara āyaa jīchoopipari. ¹³ Ma eperā mirudaipari ma ovejaarā ak'ipari-e perā māik'aapa ma ovejaarā ichide-e perā.

¹⁴⁻¹⁵ 'Ovejaarā ak'ipari t'āri piara bipa ichi ovejaarā pia ak'iparik'a, māga pik'a mia michideerā pia ak'ipari. Mi Ak'ōrepa mi t'āri k'awa bi; ichiaba mia pida mi Ak'ōre t'āri k'awa bi. Māgā ichiaba mia michi ovejaarā t'āri k'awa bi māik'aapa ārapa pida mi t'āri k'awa p'ani. Michi k'ap'ia peepiit'ee āra k'aripait'ee. ¹⁶ Mia ichiaba awaraa ovejaarā iru bi. Māgí ovejaarā nāpemaarā-e, judiorā-e perā. Mamīda mia ichiaba āra k'aripa k'inia bi. Ārapa ichiaba mi pedee ūripataadayaa aji. Mapa mia āra p'e biit'ee apemaarā michideerā, judiorā mide ijāapataarā ome, jōmaweda ak'ipari apai jua ek'ari p'anapataadamerā.

17 'Mi Ak'õrepa mi k'inia iru bapari michi k'ap'ia peepiit'ee perã eperãarã pari. Mamĩda waya chok'ai p'irabaiit'ee. 18 Awaraarãpa mi k'ap'ia peepida-e pai. Ma k'ãyaara miata ãchimaa michi k'ap'ia peepiit'ee. Mia mãga ooiit'ee mãik'aapa waya chok'ai p'irabaiit'ee, mi Ak'õrepa mãga jara bairã. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi.

19 Ma pedee ùridak'ãri, judiorã waya k'ĩsia awara-awaraa p'aneejida. 20 Ûk'uruurãpa mãgapachida:

—¿Sãap'eda parãpa jã eperã pedee ùri p'anima? ajida. Iru k'ap'iade netuara merãtia bi mãik'aapa k'ĩra k'awa-ee bi.

21 Mamĩda awaraarãpa mãgapachida:

—Eperã k'ap'iade netuara merãtia bak'ãri, mãga pedeeek'aada ajida. ¿Netu- arapa tau p'ãriu beerã pia unupiik'ã? ajida.

Judiorãpa Jesús yiaraa iru p'anadap'edaa

22 Ma t'ẽepai k'ojara pak'ãri, judiorãpa fiesta oojida Jerusalén p'uurude. Ma fiesta oopachida k'ĩrãpadait'ee chonaarãwedapema ewari Tachi Ak'õre te waibia awara bidap'edaa iru-it'ee. 23 Jesús mama nipaji Ak'õre te ãuk'idaa, Salomón Pórtico apatap'edaamã. 24 Maperã judiorã poro waibiarãpa iru wap'ira ata chejida mãik'aapa iidijida:

—¿At'ãri tai audú k'ĩsiapimaa iru bait'eeek'ã? ajida. Pi Tachi Ak'õrepa pẽida, Mesías pirã, aweda jarãji.

25 Jesupa p'anauji:

—Naaweda mia parãmaa mãga jarajida aji. Mamĩda ijãada-e paji. Mia oopari mi Ak'õrepa oopi bik'a. Oopari ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Ma k'aurepata ijãadaipia bi mi Tachi Ak'õrepa pẽida. 26 Mamĩda parãpa ijãada-e p'ani, michideerã-e perã. 27 Michideerãpa mi pedee k'awapata mãik'aapa mia ãchi k'awapari. Mapa ãchi mi t'ẽe nipapata. 28 Mia ãchi o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerã; jip'a ichita chok'ai p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome. Apidaapa ãchi p'oyaa jãri atada-e pai mi juadeepa. 29 Mi Ak'õrepa ãchimaa mide ijãapiji. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Maperãpi apidaapa ãchi p'oyaa jãri atada-e pai iru juadeepa.

30 Mi, mi Ak'õre ome abapai.

31 Mãga ùridak'ãri, ma judiorãpa mãu p'e atajida iru bat'a peedait'ee.

32 Mamĩda Jesupa mãgaji:

—Mi Ak'õrepa mimaa oopiparida aji, ne-inaa pia chok'ara eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ¿Chisãgĩ k'aurepata mi bat'a pee k'inia p'anima aji, mãupa?

33 Ma judiorãpa p'anaujida:

—Pia ne-inaa pia oo bi k'aurepa pi bat'a pee k'iniada-eda ajida. Mãga oodait'ee pia Tachi Ak'õre ãpite ik'achia pedeeda perã. Jaraji pi Tachi Ak'õre ome auk'a, pi eperã bi mida taik'a.

34 Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Parã ùraa p'ãdade Tachi Ak'õrepa jara bi-ek'ã:
'Mia jaraji parã mik'a; ak'õre waibiarã'?

(Sal 82.6)

35 Tachi Ak'õre Ûraa jõk'aa. Maperã p'oyaa merada-e. Ma ùraa p'ãdade Ak'õrepa t'ijaraji 'ak'õre waibiarã mik'a' iru pedee ùridap'edaarãmaa, parã chonaarãpa mãirã awara bidap'edaa perã iru-it'ee. 36 Tachi Ak'õrepa mi auk'a awara biji mãik'aapa pẽiji na p'ek'au eujãdee. Mãga bita, ¿sãga parãpa jaradai mia ik'achia pedee bajji Tachi Ak'õre ãpite, jarak'ãri mi Tachi Ak'õre Warra? 37 Oo-e pirã mi Ak'õrepa oopi bik'a, mãgara ijãanãati. 38 Mamĩda oo bi pirã mi Ak'õrepa oopi

bik'a, mia jara bi ijāada-e p'ani mīda, ijāati mia ooda k'aurepa. Māgá parāpa wāara k'awaadai mi Tachi Ak'ōre ome abapai.

³⁹ Māga ūridak'āri, waya iru jita atadait'ee paji. Mamīda Jesús mirudachi.

⁴⁰ Maap'eda Jesús wāji Jordán to k'irai'k'a eeree. Mama Juanpa naaweda poro choopatamāi beejī. ⁴¹ Mama bide eperāarā chok'ara irumaa wājida māik'aapa āchi pitapai māgapachida:

—Juanpa oo-e paji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, na eperāpa ooparik'a. Mamīda irua wāarata jarapachi na eperāde.

⁴² Maperāpi mama eperāarā chok'ara Jesude ijāajida.

11

Lázaro jai-idaada

¹ Eperā, t'ijaratap'edaa Lázaro k'ayaa baji. Ma eperā chi ipewēraarā María, Marta ome Betania p'uurudepema paji. ² (T'ēepai māgí Mariapa k'era weeji Jesús biiri iri māik'aapa Jesús biiri p'ooji ichi pudapa.) ³ Lázaro k'ayaa bada perā, chi ipewēraarāpa jara pēijida Jesumaa:

—Tachi Waibia, pi k'ōp'āyo k'inia Lázaro k'ayaa bi.

⁴ Jesupa māga ūrik'āri, māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Ma k'ayaapa jai-idaaru pijida, chok'ai p'irabaiit'ee. Iru k'ayaa bi eperāarāpa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi māik'aapa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre Warrapa ne-inaa jōma ooi ichi Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga ook'āri, jarapataadait'ee Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari eperāarā ome; chi Warra jida auk'a.

⁵ Jesupa k'inia p'e iru bapachi Marta, María māik'aapa Lázaro. ⁶ Jesumaa jara pēijida mīda, ichi badamāi k'āima omé beejī. ⁷ Maap'eda māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Waya wādāma aji, Judea eujādee.

⁸ P'anaujida:

—Mamīda Tachi Jarateepari, mak'āra taarā-e bida ajida, judiorā poro waibiarāpa pi māupa peedait'ee p'anadap'edaa. ¿Waya jāmaa wā k'inia bik'ā? ajida.

⁹ Jesupa p'anauji:

—¿Ewari doce hora īdaa nībapari-ek'ā? aji. Eperā āstaawa nipak'āri, t'ūtik'aa, īdaa nībairā. ¹⁰ Mamīda eperā p'ārik'ua ni pirā, t'ūtipari īdaa-e bairā.

¹¹ Māga jarap'eda, Jesupa māgaji:

—Tachi k'ōp'āyo Lázaro k'āi bi. Mamīda mia irimat'aanait'ee.

¹² Chi k'ōp'āyoorāpa p'anaujida:

—Tachi Waibia, iru k'āi bi pirā, jipait'eeda ajida.

¹³ Jesupa jara k'inia baji Lázaro jai-idaa bi. Mamīda ārapa k'awada-e p'anajida. K'īsiajida jīp'a k'āi bi. ¹⁴ Māpai Jesupa jīp'a māgaji:

—Lázaro jai-idaajida aji. ¹⁵ Pia bi mi naaweda wā-e paji, ma k'aurepa irā parāpa waapiara ijāadait'ee perā Tachi Ak'ōrede. Irā wādāma aji, Lazaromaa.

¹⁶ Māpai Tomapa (ichiaba t'ijaratap'edaa Me-iso) apemaarāmaa māgaji:

—Wādāma aji, iru ome, tachi peek'ooruta pijida.

Jesude ijāapataarā chok'ai p'irabaidait'ee jai-idaaruta pijida

¹⁷ Jesús pachek'āri Lázaro bapatamāi, k'āima k'īmari baji iadap'edaa.

¹⁸ Jerusalendeepe Betania p'uuru perā kilometro ōpee baji. ¹⁹ Mamāik'aapa judiorā chok'ara cheepuru p'anajida Marta māik'aapa María k'ōp'āyaadait'ee,

āra ĩpema jai-idaa bada perā. ²⁰ Martapa k'awaak'āri Jesús cheru, wāji iru k'Īrachuude. Mamīda María teeda beeji. ²¹ Jesús unuk'āri, Martapa māgaji:

—Tachi Waibia, pi cheda paara, mi ĩpema jai-idaa-e pak'ajida aji.

²² Mamīda mia k'awa bi at'āri pia iidiruta Tachi Ak'ōrepa ooit'ee.

²³ Jesupa māgaji:

—Pi ĩpema p'irabaiit'eeda aji.

²⁴ Martapa p'anauji:

—Mia k'awa bi na p'ek'au eujā jōdaik'āri, iru chok'ai p'irabaiit'ee māik'aapa it'aa wāit'ee.

²⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia piu beerā waya chok'ai p'anapiparida aji. Chi jai-idaada Ak'ōre eujāde ichita chok'ai bapariit'eeda aji, mide ijāa bapachi perā. ²⁶ Ma awara chi chok'ai bi jida atua-e. Ichita it'ari banait'eeda aji, ijāa bapari perā. ¿Pia māga ijāa bik'ā? aji.

²⁷ Martapa māgaji:

—Ijāa bipi. Pita Mesías, chi na p'ek'au eujādee cheit'ee bada eperāarā k'aripade. Pita Tachi Ak'ōre Warra.

Jesús Lázaro iadap'edaamāi jēeda

²⁸ Māga jarap'eda, Marta wāji ichi ĩpewēra Mariamaa māik'aapa k'iri ik'aawa māganaji:

—Tachi Waibia nama bi. Pi t'ī bida aji.

²⁹ Mariapa māga ūrik'āri, isapai Jesumaa wāji. ³⁰ Jesús waide pana-e baji p'uurude; at'āri Marta ome unudamāi baji. ³¹ Judiorā María ome p'anadap'edaarāpa ichi isapai uchiaru unudak'āri, iru t'ēe wājida, wāit'ee ĩak'aapa jēede Lázaro iadap'edaamāi.

³² Mamīda Mariapa Jesús unuk'āri, bedabaidachi māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, pi nama bada paara, mi ĩpema jai-idaa-e pak'ajida aji.

³³ Jesupa unuk'āri María chi che p'anadap'edaarā ome jēe para nībi, t'āri p'ua nībeeji. ³⁴ Māpai iidiji:

—¿Sāma iajidama? aji.

P'anaujida:

—Chepāde ajida, ak'ide.

³⁵ Jesús jēedachi. ³⁶ Māga unudak'āri, judiorāpa māgajida:

—¡Ak'iti! ¡Māgara Lázaro k'inia iru baji!

³⁷ Mamīda māirā ūk'uruurāpa māgajida:

—Na Jesupa tau p'āriu beerā pia unupipari. Maperā ¿Lázaro ĩpak'aji-ek'ā ajida, jai-idaanaamerā?

Lázaro chok'ai p'irabaida

³⁸ Lázaro piuda k'aurepa Jesús at'āri t'āri p'ua nībide, panaji Lázaro iadap'edaamāi. Māu te uria baji māik'aapa chi t'ai ĩā nībaji māu choma bīpa.

³⁹ Mapa Jesupa māgaji:

—Jā māu āyaa ata binadapāde aji.

Māpai Marta, chi piuda ĩpewērapa māgaji:

—Mamīda Tachi Waibia, ĩrā iru k'ap'ia mik'ia jo nībida aji, k'āima k'ĩmari bairā iadap'edaa.

⁴⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Mia pīmaa jaraji-ek'ā? aji. Ijāa bi pirā, Ak'ōrepa ne-inaa pia ooit'ee eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

⁴¹ Māpai chi māu āyaa ata bijida. Maap'eda Jesús it'aa ak'iji māik'aapa māgaji: —Ak'ōre, gracias mia chupiria iidida ūrida perā. ⁴² K'awa bi mia iidipari chaa pia ūripari. Mamīda na pedee jararu na eperāarāpa ūridamerā māik'aapa ijāadamerā pia mi pēiji.

⁴³ Māga jarap'eda, Jesupa golpe biaji:

—ǀLázaro, uchíajai jāmāik'aapa!

⁴⁴ Māpai chi jai-idaa bada uchijai. Ichi k'ap'ia jōma at'āri pira baji p'arupa; chi jua, jiru paara. Ichiaba ichi poro pira baji p'arupa. Mapa Jesupa māgaji:

—Iru ia bada p'aru ērat'aadapāde aji.

Jesús jita atadait'ee pedeetedap'edaa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Jesupa ooda unudak'āri, judiorā chok'ara María ome wā p'anadap'edaarāpa irude ijāajida. ⁴⁶ Mamīda mārādepema ūk'uru fariseorāmaa wājida Jesupa ooda nepiride. ⁴⁷ Mapa ma fariseorā p'aareerā poroorā ome t'ī pēijida Junta Supremadepemaarā māik'aapa māgajida:

—ǀK'āata oodait'eema? ajida. Jā eperāpa oomaa bi ne-inaa chok'ara eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ⁴⁸ Ita-aria birutara, jōmaarāpa irude ijāadai. Māgara Romadepemaarā chedayada ajida, Tachi Ak'ōre te waibia t'ee't'aade māik'aapa tachi auk'arā jōt'aade.

⁴⁹ Judío t'ījarapatap'edaa Caifás p'aareerā poro waibia paji ma añode. Ichia māgaji:

—Parāpa maarepida k'awada-e p'anida aji. ⁵⁰ Piara bi eperā aba piumerā tachi p'uuru pidaarā pari, tachi p'uuru pidaarā jōmaweda piudai k'āyaa.

⁵¹ Mamīda Caifapa māga jara-e paji ichi k'īsiadoopa. Ma añode p'aareerā poro waibia pada perā, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa p'asait'ee bada ichimaa jara-piji. Maperāpi ichia jaraji Jesús piut'ee āchi p'uuru pidaarā pari. ⁵² Mamīda wāara ma eujādepemaarā-it'ee aupai piu-e pait'ee paji. Ichiaba piut'ee paji eperāarā jōmaarā pari, chi Tachi Ak'ōrede ijāapataadait'eerā awara-awaraa eujāde p'anapataarā pari. ⁵³ Caifapa māga jarada ewatedeepa judiorā poroorāpa pedeeteepachida Jesús peedait'ee.

⁵⁴ Maperā Jesús judiorā t'āide tau taawa nipak'aa paji naawedapemak'a. Mamāik'aapa wāji eujā pania wēe bi k'ait'a, eperāarā mak'āra p'anadak'aa p'uurude. Māgi p'uuru t'ījarapachida Efraín. Mama beeji chi k'ōp'āyoorā ome.

⁵⁵ Ma t'ēepai judiorā Pascua fiesta ĩri pak'āri, eperāarā chok'ara awara āiipa chejida Jerusalendee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a oodait'ee māik'aapa pia p'anadait'ee iru k'īrapite. ⁵⁶ Mama p'anide ma eperāarā Jesús jiri nipapachida māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibiade pedee para baji āchi k'ōp'āyoorā ome:

—ǀK'āata k'īsia p'anima? ajida. ǀIru cheipaa na fiestade wa māga-e?

⁵⁷ Mamīda fariseorāpa māik'aapa p'aareerā poroorāpa Jesús jita atapi k'inia p'anapachida. Mapa jarajida apidaapa Jesús unuruta pīrā, āchimaa jara chedamerā.

12

Mariapa k'era weeda Jesús biiri ĩri

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Ewarī seis falta bak'āri Pascua fiesta oodait'ee, Jesús wāji Betania p'uurudee, Lázaro bapatamāi. Ma Lázaro paji Jesupa chok'ai p'irabaipida.

² Mama bide k'ewara Jesumaa nek'opijida. Martapa jedepachi. Jōdee Lázaro

Jesús ome nek'omaa baji. ³Māimisa Mariapa aneeji k'era ĩpia nardodee ooda. Litro k'audaa baji. Ma k'era Jesús bĩri ĩri weet'aaji māik'aapa ichi pudapa p'oot'aaji. Te jā t'ũa jo nĩbeeki k'erapa. ⁴Māpai Jesús k'öp'āyo, Judas Iscariote, Jesús traicionaait'ee badapa mǎgaji:

⁵—Jā k'era ichi k'inia weemaa bida aji. Netot'aak'aji trescientos denarios pari māik'aapa chupĩria beerā k'aripak'aji.

⁶Mamĩda Judapa mǎga jara-e paji chupĩria beerā k'aripa k'inia bada perā. Ma k'āyaara mǎga jaraji nechiayaa bada perā. Ichia āra p'arat'a anipapachi māik'aapa aidepema chia atapachi. ⁷Māpai Jesupa mǎgaji:

—Ita-aria bĩji. Irua nǎgĩ k'era ia iru bajida aji, mi iaruta ewatepema-it'ee.

⁸Chupĩria beerā ichita paraait'ee parā t'āide. Mamĩda mi parā ome ichita ba-e pait'eeda aji.

Judiorā poroorāpa Lázaro jiridap'edaa peet'aadait'ee

⁹Ūridak'āri Jesús Betania p'uurude bi, judiorā chok'ara wājida iru ak'ide. Ichiaba wājida Lázaro ak'ide, Jesupa iru chok'ai p'irabaipida perā. ¹⁰Maperā p'aareerā poroorāpa pedeetejida Lázaro ichiaba peet'aadait'ee. ¹¹K'ĩsajida Jesupa iru p'irabaipida k'aurepa judiorā chok'ara āchi ũraade ijāadaamaa p'aneeruta Jesude ijāadait'ee.

Jesús Jerusalén p'uurudee wāda (Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹²Ai norema eperāarā chok'ara, chi wā p'anadap'edaarāpa k'awaajida Jesús Jerusalendee Pascua fiesta oode cheru. ¹³Mapa t'ap'uru k'iru t'iap'edap'eda, wājida iru auteebaidait'ee māik'aapa biapachida:

—'Hosana! ¡Tachi K'aripapari cheru Tachi Ak'õre k'ap'ia pari! ¡Tachi Ak'õrepa iru pia ak'iji māik'aapa pēiji Israel pidaarā Rey pamerā!' (Sal 118.25-26)

¹⁴Jesupa burro chak'e atapiji māik'aapa bataudachi ai ĩri, Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a:

¹⁵'Sión p'uurudepemaarā, waweenáati. ¡Ak'íti! Pāchi Rey cheru burro chak'e ĩri.' *Zac 9.9*

¹⁶Chi k'öp'āyoorāpa k'awada-e paji ma pedee p'āda k'āata jara k'inia bi. Mamĩda Jesús it'aa wāda t'ēpai k'irāpajida ma pedee māik'aapa Jesús p'asada. Māpai k'awaajida ma pedee p'āda irude jara baji.

¹⁷Jesupa Lázaro p'irabaipida unudap'edaarāpa irua ooda jōmaarāmaa nepĩripachida. ¹⁸Mapa eperāarā chok'ara wājida Jesús ome unudait'ee. Mǎgā wā k'inia p'anajida ũridap'edaa perā irua ne-inaa ooda eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¹⁹Fariseorā ũk'uruurāpa mǎga unudak'āri, āchi k'öp'āyoorāmaa mǎgajida:

—¿Parāpa unu p'anik'ā? ajida. ¡Iru maarepida p'oyaada-e pai! ¡Jōmaarāta irude ijāa wādada! ajida.

Judio-eerāpa Jesús unu k'inia p'anadap'edaa

²⁰Pascua fiesta pai naaweda, eperāarā wāpachida Jerusalendee it'aa t'ide Tachi Ak'õremaa. Ma wādap'edaarā t'āide p'anajida judio-eerā, judiorā ũraade ijāadap'edaarā. ²¹Māirā Felipemaa wājida. Mǎgĩ Felipe Betsaida p'uurudepema paji. Mǎgĩ p'uuru Galilea eujāde bi. Ma judio-eerāpa mǎgajida irumaa:

—Señor, taipa Jesús unu k'inia p'anida ajida.

²² Māpai Felipepa nepirinaji Andreemaa. Maap'eda āchi omé wājida Jesumaa nepiride.

²³ Ūrik'āri judio-eerāpa iru jirimaa p'ani, Jesupa māgaji:

—Ewari paruda aji, Eperā Ak'ōre Truadepema it'aa wāit'ee. ²⁴ Mia wāarata jararu. Eperāpa trigo tau apai iru bita, māgí tau uu-e pirā, tau apai iru bait'ee. Jōdee māgí tau uuru pirā, baaip'eda yoorode piu pik'a bi mīda, madeepa trigo k'arra chiwidi t'onopari māik'aapa warip'eda, chaupari. Māgá tau apaideepa chok'ara uchiadait'ee. ²⁵ Na p'ek'au eujāde bi misa, eperāpa jiriru pirā ooit'ee ichia oo k'iniata, ichi piuk'āri atuait'ee. Mamīda na p'ek'au eujāde bi misa, eperāpa jiriru pirā ooit'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, ma k'aurepa ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome. ²⁶ Apidaapa oo k'inia bi pirā mia oopi bik'a, māgí nipaipia bi mi ome mi wārumaa. Māga ooru pirā, mi Ak'ōrepa iru pia ak'iit'ee.

Jesupa ichi piut'eeda ada

²⁷ —Irá mi t'āri p'ua nībida aji. ¿K'āata jaraima? ¿Nāga jaraik'ā: “Ak'ōre, mi k'aripáji nāgá banaamerā”? Ma-it'ee mi cheji, chupiria chait'ee. Mapa mia jara bi mi Ak'ōremaa: ²⁸ “Ak'ōre, ak'ipiji wāara pi jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ¡Óoji pichia oo k'iniata!”

Māpai arii p'anadap'edaarāpa ūrijida it'ariipa jara bi:

—Mia māga ak'ipidoo pi k'ap'ia pari māik'aapa waya māga ak'ipiit'ee.

²⁹ Eperāarāpa māgí pedee ūridak'āri, k'ĭsajida pata k'ĭrau nībi. Mamīda māirā ūk'uruurāpa māgajida:

—It'aripema ángel paji. Māgí pata pedeejida ajida.

³⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—Jā pedee ūridap'edaa, mi-it'ee-e pajida aji. Parā-it'eeta paji. ³¹ Irapī Tachi Ak'ōrepa k'awapiit'ee na p'ek'au eujādepemaarāpa k'achia oopata. Irapī Tachi Ak'ōrepa p'oyaa it'ee na p'ek'au eujādepemaarā poro waibia Satanás. ³² Mamīda michi k'ap'ia kususode jira atadak'āri eujādeepa, eperāarāpa mīde ijāa p'aneadait'eeda aji.

³³ Māga jara k'āri, Jesupa jara k'inia baji ichi sāgá piut'ee. ³⁴ Māpai eperāarāpa p'anaujida:

—Tai ūraade jara bi Mesías ichita bapariit'ee. ¿Sāga pia jaraima Eperā Ak'ōre Truadepema kususode jiradait'ee? ¿K'aimea ma Eperā Ak'ōre Truadepema?

³⁵ Jesupa māgaji:

—Mi, chi ĩdaa pik'a bi mak'iaara taarā-e parā ome. Nipapatáati mi ĩdaa pik'a bide p'āriu pik'a bide t'ĭunaadamerā. Chi p'āriu pik'a bide nipaparipa k'awa-e bi sāmaa wāru. ³⁶ Mi, chi ĩdaa pik'a bi parā ome bi misa, mīde ijāapatáati. Mia Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida jarateepari, parāpa ma pedee ijāadap'eda, iru warrarā p'aneadamerā.

Māga jarap'eda, Jesús āyaa wāji ichi ununaadamerā.

Judiorāpa Jesude ijāada-e p'anadap'edaa

³⁷ Jesupa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi taide oopachi mīda, judiorā chok'araarāpa irude ijāadak'aa paji. ³⁸ Māga paji wāara uchiamerā nāgí pedee Ak'ōre pedee jarapari Isaiapa p'ādade jara bik'a:

‘Tachi Ak'ōre, ¿k'aipa ijāajima aji, taipa jarateedap'edaa? ¿K'aimea pia ooda ak'ipijima?’

(Is 53.1)

³⁹ Isaiapa p'ādade ichiaba jara bi āchia p'oyaa ijāadak'aa paji nāga perā:

40 'Tachi Ak'õrepa ãchi tau p'ãriu pik'apiji irua ooda ak'i p'ani mïda, un-
unaadamerã. Ma awara k'iri k'isua pik'apiji irua jarada ùri p'ani mïda,
k'awanaadamerã mãik'aapa irumaa chenaadamerã, irua ãchia p'ek'au
k'achia oopata wëpapimerã.' (Is 6.10)

41 Isaíapa mãga jaraji, k'ãimok'araa pik'a bide Jesús unuda perã Tachi Ak'õre
k'ira wãree eujãde. Maperãpi Jesude pedee baji.

42 Isaíapa jaradak'a wãara uchijai mïda chok'araarã ome, judiorã
ùk'uruurãpa Jesude ijãajida; ichiaba ãchi poroorã ùk'uruurãpa pida ijãajida.
Mamïda fariseorã waidoopa mãirãpa ijãadap'edaa eperãarã taide jaradak'aa
paji. Waawee p'anajida fariseorãpa ãchi t'Ëpida-e pai jãak'aapa Tachi Ak'õre
Ûraa jarateepata tede. 43 Audupiarã k'inia p'anapachida ãchi auk'aarãpa ãchi
ak'idamerã judiorã pia beerãk'a, k'inia p'anadaí k'ãyaara Tachi Ak'õrepa ãchi
ak'imerã ichideerãk'a.

Tachi Ak'õrépata eperãarãpa oopata ak'it'ee

44 Maap'eda Jesupa golpe pedeeji judiorã arii p'anadap'edaarãmaa:

—Chi mide ijãa bi midapai ijãa-e bida aji. Ichiaba mi Ak'õrede ijãa bi, iruata
mi na p'ek'au eujãdee pëida perã. 45 Chi mi unu bïpa ichiaba mi pëida unu
bi. 46 Mita chi ìdaa pik'a bi. Mi cheji na p'ek'au eujãdee mide ijãapataarã
p'ananaadamerã p'ek'au oopataarã p'anapatak'a p'ãriu pik'a bide. 47 Eperã
mi ùraa ùrip'eda, mãde jara bïk'a oo-e pirã, mia jara-e ma eperã atuait'ee. Mi
che-e paji na p'ek'au eujãdepemaarã atuapiit'ee. Ma k'ãyaara mi cheji eperãarã
o k'achiadeepa k'aripa atade. 48 Eperãpa mi yiarãa iru bi pirã mi ùraa ùri
k'inia-e bairã, Tachi Ak'õre ewari waibia ewate ichia mãgí eperã miapiit'ee.
Mia jarada k'aurepa irua eperãarãpa oopata ak'it'ee k'awaait'ee ijãapachida
wa ijãadak'aa paji. 49 Michi k'Ësiadoopa pedee-e bajida aji. Mi Ak'õre, mi na
eujãdee pëidapa ma pedee jõma mimaa jarapiji. Irua jaraji mia pedeeit'ee
mãik'aapa jarateeit'ee. 50 Mia k'awa bi jõmaweda mi Ak'õrepa mimaa jarapiru,
mãga jara bi eperãarãpa ijãadamerã mãik'aapa it'aa wãdamerã.

13

Jesupa chi k'õp'ãyoorã bïri sïda

1 Pascua fiesta ewate pai naaweda, Jesupa k'awa baji ewari awara bida ichi
na p'ek'au eujãdeepa uchit'ee mãik'aapa ichi Ak'õremaa wãit'ee; mãgí ewari
paru. Ichia chi k'õp'ãyoorã na p'ek'au eujãde p'ani k'inia iru bapachi. Mãgã
ãchi k'inia iru bapachi ichi piurumaa.

2 Ai k'ewara Pascuadepema chik'o jedei naaweda, Netuara Poro
Waibiapa k'Ësia k'achia k'Ësiapiji Judas, Simón Iscariote warramaa, ichia
Jesús traicionaamerã. 3 Mamïda Jesupa k'awa baji ichi Tachi Ak'õredeepa
cheda mãik'aapa Ak'õremaa wãit'ee. Ichiaba k'awa baji Tachi Ak'õrepa ne-
inaa jõmaweda bïji ichi jua ek'ari. 4 Mapa nek'omaa p'anide Jesús bainí
beeji mãik'aapa ichi ìripema p'aru jï bada ãrat'aap'eda, ãyaa bïji. Maap'eda
toalla jï nïbiji ichi k'irride, mimiapataarãpa oopatak'a chãra bïri sïdait'ee
pak'ari. 5 Mãpai jarrade pania wee atap'eda, chi k'õp'ãyoorã bïri sïmaa beeji.
Maap'eda ma toallapa p'ook'ooji.

6 Mamïda Simón Pedro bïri sïnait'ee pak'ari, irua mãgaji:

—Tachi Waibia, ¿mi bïri paara sïit'ee k'ã? aji.

7 Jesupa p'anauji:

—Íra pia k'awa-e bida aji, mia oomaa bi. Mamïda t'ëepai k'awayada aji.

8 Mãpai Pedropa mãgaji:

—¡Mi biiri siipi-eda! aji.

Jesupa p'anauji:

—Pi biiri siipi k'inia-e bi pirā, māgara waa nipanaapáde aji, mi ome.

⁹Māpai Simón Pedropa māgaji:

—¡Tachi Waibia, māgara mi biiri aupai siinaapáde aji. Ichiaba mi jua māik'aapa poro paara siipáde aji.

¹⁰Mamīda Jesupa p'anauji:

—Eperā ewaa k'uip'eda māik'aapa taawaa uchiap'eda, waya k'ui-eda aji. Chi biiri aupaita siipari, k'ap'ia jōma t'āu-ee bairā. Māga pik'a parā t'āu-ee pik'a p'ani p'ek'au k'achiapa. Mamīda parā jōmaweda māga p'ani-eda aji.

¹¹Jesupa māga jaraji k'awa bada perā k'apa ichi traicionaait'ee bi.

¹²Chi k'ōp'āyoorā biiri siip'eda, waya ichi iripema p'aru jī beejī. Maap'eda mesade su-ak'i beejī māik'aapa māgaji:

—¿Parāpa k'awa p'anik'ā aji, k'āata jara k'inia bi mia et'ewa ooda? ¹³Parāpa mimaa “Jarateepari” māik'aapa “Tachi Waibia” apata. Māga jaradak'āri, wāarata jara p'ani. ¹⁴Mi parā Waibia māik'aapa parā Jarateepari bi mīda, parā biiri siiji. Mapa parāpa pida pāchi k'ōp'āyoorā biiri siidaipia bi. ¹⁵Mia māga ooji parāpa auk'a oodamerā. ¹⁶Mia wāarata jararu. Mimiapari ichi poro waibia k'āyaara waibiara bi-e. Ichiaba chok'a pēida iru pēida k'āyaara waibiara bi-eda aji. ¹⁷Parāpa mia et'ewa jarada ūrijida. Ma jaradak'a ooruta pirā, t'āri o-īa p'anadait'ee.

¹⁸Mamīda māga-e pait'ee parā jōmaarā ome. Mia k'awa bi mi k'ōp'āyoorā jirit'erada. Mapa ichiaba k'awa bi wāara p'asait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Mi ome nek'orupa mi peepit'aait'ee.’

(Sal 41.9)

¹⁹Irā mia māga jara bi māga p'asak'āri, parāpa wāara ijāadamerā Mita, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. ²⁰Mia wāarata jararu. Chi mia pēida auteebairupa mi jida auteebai bi. Māga pik'a chi mi auteebairupa mi Ak'ōre, mi pēida, auk'a auteebai bi.

Jesupa jarada k'aipa ichi traicionaait'ee

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹Māga jarap'eda, Jesús t'āri p'ua nībeejī. Māpai māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parādepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

²²Jesupa māga jarak'āri, chi k'ōp'āyoorā ak'i trua para beejī, k'awada-e p'anadap'edaa perā k'aita jara bi. ²³Māirādepema aba, Jesupa audú k'inia iru bada, iru ik'aawa siip-ak'i baji. ²⁴Mapa Simón Pedropa taupa jarapachi māgimaa iidimerā k'apata Jesús traicionaait'ee.

²⁵Māpai māgí k'ōp'āyopa k'iri ik'aawa iidiji Jesumaa:

—Tachi Waibia, ¿k'āima? aji.

²⁶Jesupa p'anauji:

—Nāgí pan pite sā atak'āri, mia teeit'eeda aji, māgimaa.

Aramata Jesupa ma pan pite sā ataji māik'aapa teeji Judamaa. Māgí Judas Simón Iscariote warra paji. ²⁷Judapa māgí pan jitak'āri, Satanás iru t'āride t'ūdachi. Māpai Jesupa māgaji:

—Pichia ooit'ee bi isapai oopáde aji.

²⁸Mamīda Jesús ome nek'omaa p'anadap'edaarāpa k'awada-e paji sāap'eda māga jaraji. ²⁹Judapa āchi p'arat'a anipapachi perā, ūk'uruurāpa k'Isiajida Jesupa jara baji ne-inaa netonamerā fiesta-it'ee, maa-e pirā chupiria beerāmaa ne-inaa teenamerā.

³⁰ Judapa ma pan jitap'eda, uchiadachi taawaa. P'ārik'ua paji.

Ūraa chiwidi eperāarā-it'ee

³¹ Judas taawaa uchiada t'ēpai, Jesupa māgaji:

—Ūrā Tachi Ak'ōrepa ichi k'īra wāree unupii't'ee, mi chi Eperā Ak'ōre Tru-adepepa k'ap'ia pari. Mi k'aurepa jōmaarāpa wāra k'awaadait'ee Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ³² Mia māga ak'ipik'āri, taarā-e nide Tachi Ak'ōrepa ichiaba ak'ipii't'ee mi wāra irua pēida.

³³ 'Warrarā, naapai mi taarā-e parā ome. Parāpa mi jiridayada aji. Mamīda unuda-e pait'ee. Mia judiorā poro waibiarāmaa jaradak'a parāmaa auk'a jarait'ee; p'oyaa wāda-e mi wārumaa. ³⁴ Parāmaa ūraa chiwidi jararu. Chik'inia p'anapatāati. Mia parā k'inia iru baparik'a, māgā parā jida chik'inia p'anapatāati. ³⁵ Māgā chik'inia p'anaruta pirā, jōmaarāpa k'awadayada aji, parā mi k'ōp'āyoorā.

Jesupa jarada Pedropa ichi k'awa-e bida ait'ee
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Māpai Simón Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sāmaa wāit'eema? aji.

Jesupa p'anauji:

—Mi wārumaa waide pi p'oyaa wā-eda aji. Mamīda t'ēpai wāit'eeda aji.

³⁷ Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, ¿sāap'eda mi pi t'ēe wā-e payama? aji. ¡Pi ome wā k'inia bi, pi k'aurepa piuru pijida!

³⁸ Māpai Jesupa p'anauji:

—¿Wāara pichi k'ap'ia peepit'aaik'ā aji, mi k'aurepa? Mia wāarata jararu. Et'erre k'arii naaweda, jarada ōpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

14

Jesupa jarada ichi Tachi Ak'ōre ok'a bi

¹—K'īsia paraa p'ananāati. Ma k'āyaara ijāpatāati Tachi Ak'ōrede māik'aapa mide. ² Mi Ak'ōre eujāde te chok'ara paraada aji, ichideerā-it'ee. Māga-e pada paara, mia jarak'aji. Parā naa wāit'ee te pi-ia oode parā-it'ee. ³ Ma t'ēpai mi waya cheit'ee parā atade, mi ome p'ananadamerā mi baparimaa. Māgā parā ichita p'anapataadait'ee mi ome. ⁴ Mi wārumaa parāpa k'awa p'anida aji, chi o k'awa p'anadairā.

⁵ Māpai Tomapa māgaji Jesumaa:

—Tachi Waibia, k'awada-e p'anida aji, pi sāmaa wāru. ¿Sāga chi o k'awadayama? aji.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Miata Tachi Ak'ōre truadee wāpari ok'a bi. Miata Tachi Ak'ōre wāarata jarapari. Miata eperāarā chok'ai p'anapipari ichita p'anapataadamerā Tachi Ak'ōre ome. Mi awara apidaapa eperāarā wāpida-e pai Tachi Ak'ōremaa. Mapa midapai ijāadak'āri, mi Ak'ōremaa wādait'ee. ⁷ Parāpa wāra mi k'awada paara, ichiaba mi Ak'ōre k'awak'ajida. Wāara, ūraweda iru k'awadait'ee, iru unupata perā.

⁸ Māpai Felipepa māgaji:

—Tachi Waibia, Ak'ōre Waibia k'īra taimaa ak'ipipāde aji. Māgapaita k'inia p'anida aji.

⁹ Jesupa p'anauji:

—Felipe, mi taarā nipapari parā ome. Māga bita, ¿waide mi k'awa-e bik'ā? aji. Chi mi unuparipa ichiaba Ak'ōre Waibia unupari. ¿Sāga pia “Ak'ōre Waibia k'Ira ak'ipipáde” ayama? aji. ¹⁰ ¿Ijāa-e bik'ā aji mi, Ak'ōre Waibia ome araa bapari? Mi araa bapari iru Jaure ome; jōdee iru araa bapari mi k'ap'ia ome. Mia jaramaa bi michi k'Īsiadoopa jara-e bida aji. Mi Ak'ōrépata māga jarapi bi. Ma awara mia ne-inaa oo bi ook'aa michi juadoopa. Mi Ak'ōrépata māga oopi bi, mi ome bapari perā. ¹¹ Ijāati mia jarak'āri mi, Ak'ōre Waibia ome araa bapari. Maa-e pirā ijāati mia ne-inaa ooda k'aurepapai, oopari perā ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¹² Mia wāarata jararu. Chi mide wāara ijāa bipa auk'a ooyada aji, mia ne-inaa oo bik'a. Ma awara ne-inaa pi-iaara ooyada aji, mi wāit'ee perā mi Ak'ōre bīmaa. ¹³ Mia oopariit'ee jōmaweda parāpa it'aa iidiruta mi t'ide michideerā perā. Māgā iru Warra k'aurepa jōmaarāpa unudai Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ¹⁴ Parā michideerā perā, mi t'ide it'aa iididak'āri, mia nejōmaata oopariit'eeda aji, parāpa iidi p'anik'a.

Jesupa jarada ichia Tachi Ak'ōre Jaure pēiit'ee ichideerāmaa

¹⁵ —Parāpa mi k'inia iru p'ani pirā, oopataadait'eeda aji, mi ūraade jara bik'a. ¹⁶ Māpai mia chupiria iidiit'ee mi Ak'ōremaa, irua awaraa K'aripapari pēimerā mi pari, māgī ichita parā ome bapariimerā. ¹⁷ Māgī Tachi Ak'ōre Jaure. Ichia wāara aupaita jarateepari. Ijāadak'aa beerā ome iru ba che-e, iru unuda-e p'anadairā māik'aapa k'awada-e p'anadairā. Mamīda parāpata iru k'awa p'ani, parā ome bapari perā māik'aapa parā t'āride bapariit'ee perā.

¹⁸ 'Mia parā chupiria atabēi-eda aji. Waya cheit'ee. ¹⁹ Taarā-e na p'ek'au eujādepemaarāpa mi waa unuda-e pait'ee. Mamīda parāpata mi unudait'ee. Mi ichita chok'ai bapari perā, parā jida auk'a ichita chok'ai p'anapataadait'ee. ²⁰ Maapai parāpa wāara k'awaadait'ee mi, Tachi Ak'ōre Waibia ome araa bapari māik'aapa parā mi ome ichiaba araa p'anapataadait'ee, t'āri a-ba. ²¹ Chi mi ūraa ūri bipa māik'aapa oo bipa ma ūraade jara bik'a wāara mi k'inia iru bi. Mi Ak'ōrepa māgī eperā ichiaba k'inia iru bapariit'ee. Ma awara mia pida iru k'inia iru bapariit'ee māik'aapa irumaa unupiit'ee.

²² Māpai Judas, chi Simón Iscariote warra-ee badapa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sāap'eda pia taimaa unupiit'eeda aji, mamīda ijāadak'aa beerāmaa unupi-e pait'ee?

²³ Jesupa p'anauji:

—Eperāpa mi k'inia iru bi pirā, mi ūraade jara bik'a oopariit'eeda aji. Mi Ak'ōrepa māgī eperā k'inia iru bapariit'ee māik'aapa mi Ak'ōre mi ome chedait'ee iru ome p'anapataade. ²⁴ Jōdee chi mi k'inia-e bipa oo k'inia-e bi mi ūraade jara bik'a. Na pedee parāpa ūri p'ani mēre-eda aji; mi Ak'ōrede. Iruata mi pēiji.

²⁵ 'Mia na ūraa jara bida aji, parā ome bi misa. ²⁶ Mamīda mi uchiada t'ēepai, Ak'ōre Waibiapa pēiit'ee awaraa K'aripapari mi pari; māgī iru Jaure. Māgipa ne-inaa jōmaata jarateeit'ee parāpa oodamerā mia oopi bik'a. Ma awara irua k'aripapait'ee mia jarada jōmaweda k'irāpadamerā.

²⁷ 'Mi wāi naaweda, parā t'āri k'āiweepi k'inia bi. T'āri k'āiwee p'anapatāati. Mia arak'atiapai k'āiwee p'anapi-e, na p'ek'au eujādepemaarāpa oopatak'a. Mapa t'āri p'ua p'anandāti māik'aapa p'erandāti. ²⁸ Parāpa ūrijida mia jarak'āri: “Mi wāit'ee, maap'eda waya cheit'ee.” Parāpa wāara mi k'inia iru p'anadap'edaa paara, t'āri o-īa p'anak'ajida mia nāga jarak'āri. O-īa

p'anadaipia bi mi wāru perā Ak'ōre Waibia²⁹maa; mi k'āyara waibiara bima³⁰a.
²⁹ Ma jōma p'asai naaweda, mia māga jaraji, p'asak'āri, parāpa mi pedee ijāadamerā.

³⁰ 'Waa mak'iara pedee-e pait'ee parā ome, Satanás, na p'ek'au eujādepemaarā poro waibia, cheru perā. Ichia mi p'oyaa chok'ak'aa.
³¹ Mamīda na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā mia Ak'ōre Waibia k'inia iru bapari, ooit'ee irua jara bik'a.

'P'irabaidapáde aji. Āyaa wādāma namāik'aapa.

15

Jesús uva k'arrak'a bi

¹ Uchiadai naaweda, Jesupa māgaji:

—Mi uva k'arrak'a pipiara bida aji. Jōdee mi Ak'ōre chi uva uuda ak'iparik'a bi. ² Mi k'arradepema jik'ara chau-e bi pirā, irua māgí jik'ara t'iap'et'aapari. Jōdee chi jik'ara chauparidepema jua chak'eerā jarit'aapari māgí jik'ara waapiara chaumerā. ³ Parā māgí jik'ara jaridák'ata p'ani mia ūraa jarada ijāadap'edaa perā. ⁴ Mi ome araa p'anapatáati mi parā ome araa baparik'a. Uva jik'ara ichi itu chauk'aa chi k'arra ome araa ba-e pirā. Māga pik'a pāchi k'iradoopa mia oopi bik'a p'oyaa ooda-e, mi ome araa p'anapataada-e pirā.

⁵ 'Mīda aji, uva k'arrak'a bi. Jōdee parā chi jik'arák'ata p'ani. Uva jik'ara pia chauparik'a araa bak'āri chi k'arra ome, māga pik'a parā mi ome araa p'anapataadak'āri, ne-inaa chok'ara mia oopi bik'a oopataadait'ee. Mamīda mi wēe parāpa maarepida ooda-e pai mia oopi bik'a. ⁶ Uva jik'ara chauk'aa bak'āri, t'iap'ek'oodap'eda, p'e nībipata ak'ōrejīrumaa p'ook'oodaimerā. Maap'eda t'ipitaude bat'ak'oopata paak'oodaimerā. Māga pik'a pait'ee chi mi wēe beerā ome.

⁷ 'Mamīda parā araa p'anaruta pirā mi ome māik'aapa mi ūraade jara bik'a ooruta pirā, it'aa iidipatáati pāchia iidi k'iniata. Mi Ak'ōrepa ooit'ee parāpa iidi p'anik'a. ⁸ Parāpa ne-inaa chok'ara mia oopi bik'a oodak'āri, ak'ipipata wāara mi k'ōp'āyoorā. Māga unudak'āri, awaraarāpa “Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyara waibiara bida” adait'ee. ⁹ Mi Ak'ōrepa mi k'inia iru baparik'a, mia auk'a parā k'inia iru bapari. Mi ome chik'inia p'anapatáati. ¹⁰ Mi, mi Ak'ōre ome chik'inia bapari, mia oopari perā irua jara bik'a. Māgá parā mi ome chik'inia p'anapataadait'ee, mia jara bik'a ooruta pirā.

¹¹ 'Mia māga jaraji mik'a parā t'āri o-īa p'anapataadamerā. K'inia bi parā t'āri o-īa p'anapataadamerā. ¹² Mia nāga jara bi: Chik'inia p'anapatáati, mia parā k'inia iru baparik'a. ¹³ Eperāpa chi k'ōp'āyo audú k'inia iru bak'āri, iru k'aripapari ma k'aurepa piuru pījida. Ma k'āyara apidaapa awaraa eperā audupiaara k'inia iru p'anada-e pai. ¹⁴ Parā wāara mi k'ōp'āyoorā, mi ūraa jara bik'a oo wāruta pirā. ¹⁵ Waa mia parā t'ijara-e “mimiapataarā”, mimiaparipa k'awa-e bairā ne-inaa jōmaweda chi poropa oo bi. Ma k'āyara t'ijara bi “michi k'ōp'āyoorā” mia k'awapida perā jōmaweda mi Ak'ōrepa mīmaa jarada. ¹⁶ Parāpa mi jirit'erada-e paji. Miata parā jirit'eraji māik'aapa awaraa bijī mi ūraa jarateenadamerā. Māgá parā k'aurepa eperāarāpa ma ūraa ūridap'eda, mide ijāadai māik'aapa ichita p'anapataadai mi ome. Ma awara ma jarateenadap'edaa k'aurepa parāpa mi t'ide ne-inaa iididak'āri mi Ak'ōremaa michideerā perā, irua ooit'ee parāpa iidi p'anik'a. ¹⁷ Waya mia jara bi: chik'inia p'anapatáati.

Ijāadak'aa beerāpa Jesús ichideerā ome k'īra unuamaa iru p'anapata

18 —Mide ijāadak'aa beerāpa parā k'īra unuamaa iru p'ani pirā, k'irāpāti mīta naapiara k'īra unuamaa iru p'anapachida. ¹⁹ Parā p'anadap'edaa paara āchi p'anapatak'a, āchia parā k'īnia iru p'anak'ajida āchideerāk'a. Mamīda parā āchideerā-e. Miata parā jirī't'eraji āchi k'āyaara awara p'anapataadamerā. Maperāpi āchia parā k'īra unuamaa iru p'anapata. ²⁰ K'irāpāti mia jarada: “Mimiapari ichi poro waibia k'āyaara waibiara bi-e.” Mi jiri nipap-atap'edaak'a ichiaba parā jiri nipapataadait'ee. Jōdee mia jarateeda ijāajida pirā, parāpa jaratee p'ani ichiaba ijāadait'ee. ²¹ Mamīda ma k'āyaara audupiara parā jiri nipapataadait'ee, michideerā perā. Māga oodait'ee k'awada-e p'anadairā k'aipata mi pēiji.

²² 'Mia Ak'ōre net'aa jara che-e pada paara, ārapa k'īsiada-e p'anak'ajida āchia p'ek'au k'achia oopata. Mamīda mi Ak'ōrepa jara pēida jara cheji. Mapa irā “taipa k'awada-e p'anida” adaik'araa bi. ²³ Mi k'īra unuamaa iru p'anirāpa mi Ak'ōre jida k'īra unuamaa iru p'ani. ²⁴ Unuda-e pada paara mia ne-inaa ooda awaraarāpa p'oyaa oodak'aa, āchia p'ek'au k'achia ooda-e pak'aji Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda āchia māga unujida mīda, at'āri mi, mi Ak'ōre ome k'īra unuamaa iru p'ani. ²⁵ P'asaji āchi ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Āchi k'īnia mi k'īra unuamaa iru p'anapachida.’ (Sal 35:19)

²⁶ 'Mamīda mia awaraa K'aripapari pēiit'eeda aji. Māgipa wāara aupaita jarapariit'ee. Māgī uchiapari Tachi Ak'ōredeepa, iru Jaure perā. Māgī chek'āri, irua mi k'awapiit'ee eperāarāmaa. ²⁷ Parāpa pida mi k'awapidait'ee awaraarāmaa, mide ijāadak'āriipa mi ome p'anapatap'edaa perā.

16

¹ 'Mia ma jōma jaraji parāpa mide ijāapataadamerā. ² Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee pa parā jeret'aapataadait'eeda aji. Ma awara parā peet'aadait'eeda aji. Māga oodak'āri, āchia k'īsiadait'ee māgata pia oomaa p'ani Tachi Ak'ōre-it'ee. ³ Māga oodait'ee mi, mi Ak'ōre ome wāara k'awada-e p'anadairā. ⁴ Mapa ma jōma jaraji parāmaa, māga p'asak'āri, k'irāpadamerā. Naaweda māga jara-e paji, parā ome bada perā.

Tachi Ak'ōre Jaurepa oo bi

⁵ —Īrā mi wāit'ee mi pēida baparimaa. Mamīda parādepema apidaapa iidida-e p'ani mi sāmā wāit'ee. ⁶ Ma k'āyaara parā k'īra pia-ee p'ani, mia māga jarada perā. ⁷ Mia wāarata jararu. Parā-it'ee piara bi mi wāmerā. Mi wā-e pirā, Ak'ōre Jaure, Tachi K'aripapari, che-e pait'ee parā ome bapariit'ee. Mamīda mi wāru pirā, mia iru pēiit'ee parāmaa. ⁸ Iru chek'āri, na p'ek'au eujādepemaarāmaa k'awapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata. Ichiaba āchimaa k'awapiit'ee Tachi Ak'ōredeerāpa ne-inaa pia oopata irua k'īnia bik'a. Ma awara k'awapiit'ee Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia ak'it'ee eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. ⁹ K'awapiit'ee eperāarāpa mide ijāada-e p'anadak'āri, k'achia oomaa p'ani. ¹⁰ K'awapiit'ee mia oopachi Tachi Ak'ōrepa k'īnia bik'a, mi irumaa wāru perā. Māga ook'āri, parāpa mi waa unuda-e pait'ee. ¹¹ K'awapiit'ee Tachi Ak'ōrepa pia ak'i-e na p'ek'au eujādepemaarā poro waibiapa oo bi. Mapa iru, iru eere p'anirā ome miapiit'ee.

¹² 'Mia k'īsia chok'ara iru bida aji, parāmaa jarait'ee. Mamīda irā waa jara-e, parāpa ma jōma k'irāpada-e pai perā. ¹³ Mamīda Ak'ōre Jaure chek'āri, ne-inaa wāarata jōma k'awapiit'ee parāmaa, ichia wāara aupaita jarapari perā. Ichi k'īsiadoopa pedee-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa jara bi ūrip'eda, māga jarapariit'ee

māik'aapa jarapariit'ee ne-inaa waide p'asa-e bi. ¹⁴ Ak'ipiit'ee mi apemaarā k'āyaara waibiara bi, mia ne-inaa k'awa bi parāmaa k'awapik'āri. ¹⁵ Jōma mi Ak'ōrepa k'awa bi mia pida k'awa bi. Maperāpi mia jaraji Ak'ōre Jaurepa k'awapiit'ee jōma mia ne-inaa k'awapi k'inia bi parāmaa.

¹⁶ Na ewari mi waa unuda-e pait'ee. Mamīda ai t'ēpai taarāpai waya unudait'eeda aji.

K'īra pia-ee p'anadap'eda, t'āri o-īa p'aneedait'ee

¹⁷ Māga ūridak'āri, chi k'ōp'āyoorā ūk'uru āchi pitapai pedee para beejī:

—¿K'āata jara k'inia bīma, ajida, na pedee: “Na ewari mi unuda-e pait'ee, mamīda ai t'ēpai waya unudait'ee”? ¿Ichiaba k'āata jara k'inia bīma nāgī pedee: “mi Ak'ōremaa wāru perā”? ¹⁸ ¿K'āata jara k'inia bīma na pedee: “taarāpai”? K'awada-e p'anida ajida, irua k'āata jara k'inia bi.

¹⁹ Jesupa k'awaji chi k'ōp'āyoorāpa k'āata iidi k'inia p'ani. Mapa māgaji:

—Mia jarajida aji, na ewari parumaa mi waa unuda-e pait'ee, mamīda ai t'ēpai waya unudait'ee. ¿Mata parāpa iidi para bi-ek'ā? aji. ²⁰ Mia wāarata jararu. Parā jarajēdait'ee māik'aapa t'āri p'ua p'aneedait'ee. Jōdee na p'ek'au eujādepema ijāadak'arā o-īa p'aneedait'ee. Mamīda parā k'īra pia-ee p'anadap'eda, o-īa p'aneedayada aji. ²¹ K'īsiadāma nāgide. Wēra warra t'oit'ee pak'āri, p'ua nībeepari, t'oit'ee perā. Mamīda chi warra t'o atak'āri, k'īra atuadaipari p'ua nībada māik'aapa o-īa nībeepari warra chai t'o atada perā. ²² Māga pik'a bi parā ome. Irā parā k'īra pia-ee p'ani mi wāru perā. Mamīda mia parā waya unuit'ee. Maapai parā t'āri o-īa p'aneedak'āri, apidaapa ma o-īa wēpapida-e pait'ee.

²³ Maapai parāpa mīmaa maarepida iidida-e pait'ee. Mia wāarata jararu. Mi t'ide mi Ak'ōremaa ne-inaa iidiruta pirā, irua parāpa iidi p'ani teepariit'ee, mīchideerā perā. ²⁴ Waide mi t'ide parāpa maarepida it'aa iidida-e p'ani. Iiditi mi Ak'ōrepa teemerā parāpa iidi p'ani. Māgā parā wāara t'āri o-īa p'anapataadait'ee.

²⁵ Ma t'ewa jarada mia imeraa pik'a jarateejī. Mapa parāpa pia k'awada-e paji. Mamīda na ewari māgā jaratee-e pait'eeda aji. Jīp'a pedeeit'ee Ak'ōre net'aa pia k'awaadamerā. ²⁶ Maapai parāpa mi t'ide it'aa iididait'ee, mīchideerā perā. Mapa mia jara-e chupīria iidiit'ee parā pari Tachi Ak'ōremaa. ²⁷ Ak'ōrépata parā k'inia iru bapari parāpa mi k'inia iru p'anapata perā māik'aapa ijāapata perā mi wāara cheji iru baparimāiipa. ²⁸ Cheji na p'ek'au eujādee eperā jīp'aak'a bapariit'ee. Irā jōdee na p'ek'au eujā atabēiit'eeda aji, māik'aapa waya irumaa wāit'ee.

²⁹ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Irāpi jīp'a pedee bīda ajida. Imeraa pik'a jaratee-e bīda ajida. ³⁰ Irāpi k'awa p'ani pia ne-inaa jōmaata k'awa bi. Apidaapa pīmaa iidida-e pait'ee, taipa iididai naaweda, pia k'awa bairā taipa iidi k'inia p'ani. Mapa ijāa p'anida ajida, pi wāara cheji Tachi Ak'ōre baparimāiipa.

³¹ Jesupa p'anauji:

—¿Māgara irā wāara ijāa p'anik'ā? aji. ³² Ewari k'ait'a pa wā, parā jīchoodait'ee pāchi te chaa māik'aapa mi ituaba atabēidait'ee. Mamīda wāara mi ituaba bi-eda aji, mi Ak'ōre mi ome bairā. ³³ Ma jōma jaraji parā t'āridepai choodamerā mīde ijāa p'anide māik'aapa parā k'āiwee p'anapataadamerā. Na p'ek'au eujāde p'ani mīsa, nepirade baaidait'ee parā jīridait'ee perā. Mamīda sōcharra p'anapataāti. Miata na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā āchi poro waibia ome p'oyaaajida aji.

17

Jesús ichi pari it'aa t'ida

¹ Ma pedee jarap'eda, Jesupa it'aa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Ak'ōre, mi ewari pajida aji. Ak'ipiji mi wāara pichi Warra, māgá mia ak'ipimerā pi wāara jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ² Pia eperāarā jōmaweda bijī mi jua ek'ari, chi mide ijāa p'aniirā jōmaweda ichita p'anapataadamerā pi ome. ³ Māgá ichita p'anapataadait'ee pi ome, k'awaadak'āri pi aupaita wāara Tachi Ak'ōre māik'aapa k'awaadak'āri mi, Jesucristo, pichia pēida eperāarā k'aripamerā.

⁴ Na p'ek'au eujāde bi misa, mia ak'ipiji pi aupaita Tachi Ak'ōre, ook'āri pia mīmaa oopidak'a. ⁵ Irá Ak'ōre, ak'ipiji mi wāara pichi Warra. Mi atēeji pīmaa bapariit'ee pichi k'īra wāreede, na p'ek'au eujā bai naaweda badak'a.

Jesús it'aa t'ida chi k'ōp'āyoorā pari

⁶—Mia pi k'īra unupipachi mi ome nipapatap'edaarāmaa, ma-it'ee pia āra jirit'era atada perā na p'ek'au eujādepemaarā t'āideepa. Pērē paji māik'aapa pia michideerā papiji. Pi ūraade ijāa p'anipi. ⁷ Irá ārapa k'awa p'ani ne-inaa jōmaweda mia k'awa bi piata mīmaa k'awapida. ⁸ Mia jōma jarateeji pia jarapidak'a. Ārapa ma pedee ijāajida, ijāa p'anadap'edaa perā wāara piata mi pēida.

⁹ Mia chupiria iidimaa bi āra pari. Na p'ek'au eujādepemaarā jīp'aarā pari chupiria iidi-e bi. Pia jirit'eradaarā mide ijāadamerā, mairā párita chupiria iidimaa bi, āra pichideerā perā. ¹⁰ Michideerā pichideerā auk'a. Ichiaba pichideerā michideerā auk'a. Ārapa ne-inaa oodak'āri mia oopi bik'a, ak'ipipata mi waibiara bi apemaarā k'āyaara.

¹¹ Mi na p'ek'au eujāde waa ba-e pait'ee. Mamīda āra p'aneedait'ee, mi pi ome banaru misa. Mapa Ak'ōre, pi jōmaarā k'āyaara t'āri piara bairā, āra ak'i bapariji pichi juapa pia mīmaa teeda juapa, āra t'āri a-ba, chik'inia p'anapataadamerā, pi mi ome baparik'a. ¹² Mi na p'ek'au eujāde āra ome bak'āri, āra ak'i bapachi pi k'ap'ia pari, apida atuanaadamerā. Aba chi atuait'ee bita atuait'ee, p'asamerā pi ūraa chonaarāweda p'ādade jaradak'a.

¹³ Irá mi wāit'ee pīmaa. Na p'ek'au eujāde bide mia nāgí pedee jara bi, ārapa o-īa ūridamerā māik'aapa t'āri o-īadaidamerā, mi t'āri o-īa bik'a. ¹⁴ Mia āramaa pi ūraa jarateeji. Mide ijāadak'āri, na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa āra k'īra unuamaa iru p'aneejida, mik'a mairā eere p'ani-e perā. ¹⁵ Mia iidi-e bi pia āra na p'ek'au eujādeepa uchīa atamerā. Ma k'āyaara iidi bi āra chi k'achīa ooyaa bi juadeepa k'aripa atamerā. ¹⁶ Mi māgí jua ek'ari bak'aak'a, āra jida māgí jua ek'ari p'anada-e, iru eere p'ani-e perā. ¹⁷ Mapa āra awara bijī pi wāarata bide t'āri pia p'anapataadamerā pi baparik'a. Māga p'anapataadai pi ūraa k'awaadak'āri, wāara bairā. ¹⁸ Pia mi na p'ek'au eujādee pēidak'a, māgí ichiaba mia āra na p'ek'au eujādepemaarā pēiji. ¹⁹ Āra k'aurepa mia ne-inaa jōma oopari pia oopi bik'a, michi k'ap'ia piuru pijida māga oo k'iniapa. Mia māga oopari ārapa pida auk'a wāara ne-inaa jōma pia oopi bik'a oopataadamerā.

Jesús it'aa t'ida ichideerā jōmaarā pari

²⁰—Āra-it'ee aupai mia iidi-e bida aji. Ichiaba iidimaa bi jōmaarā eperāarā pari, chi t'ēepai mide ijāadait'eerā ārapa jarateepata k'aurepa. ²¹ Ak'ōre, mia iidi bi māgí ijāapataarā ichiaba t'āri a-ba, chik'inia p'anapataadamerā, pi

mi ome t'ári a-ba, chik'inia baparik'a. Mágá p'anapataadak'ári, jōmaarāpa ijāadait'ee wāara pia mi pēiji na p'ek'au eujādee. ²² Pia mīmaa pia oodak'a mia ichiaba āramaa pia ooji, t'ári a-ba p'anapataadamerā, pi mi ome t'ári a-ba baparik'a. ²³ Mi t'ári a-ba bapari āra ome, pi mi ome baparik'a, āra mágá t'ári a-ba p'anapataadamerā āchi k'ōp'āyoorā ome. Māgapi na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadait'ee wāara pia mi pēiji māik'aapa pia āra auk'a k'inia iru bapari, mi k'inia iru baparik'a.

²⁴ Ak'ōre, pia āra jirit'eraji mide ijāapataadamerā. Mia k'inia bi āra p'ananadamerā mi ome, mi wārumaa. Mágá jōma mi k'ira wāree unudait'ee, pia mīmaa teeda mi k'inia iru bapachi perā na p'ek'au eujā bai naaweda. ²⁵ Ak'ōre, pi jōmaarā k'āyaara t'ári piara bi. Na p'ek'au eujādepemaarāpa pi k'awada-e p'ani mīda, mia pi k'awa bi māik'aapa nāgīrāpa pida k'awa p'ani pia mi pēida. ²⁶ Mia pi āramaa k'awapiji māik'aapa at'ári k'awapiit'ee, mi āra t'āride bapariit'ee perā. Mágá pia mi k'inia iru baparik'a, āra jida ichiaba k'inia iru bapariit'eeda aji, ārapa jōdee awaraarā k'inia iru p'anapataadamerā.

18

Jesús jita atapidap'edaa

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Mágá it'aa t'ip'eda, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome Cedrón to chak'e sīajida. Mama t'ujida olivo k'āide.

² Judas, Jesús traicionaait'ee badapa k'awa baji āra t'itudap'edaamāi, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome mama chip'epatap'edaa perā. ³ Mapa Judapa maaa ateeji Romadepema soldaorā chok'ara māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibia jīapataarā, judiorā p'aareerā poroorāpa pēidap'edaa; ichiaba fariseorāpa pēidap'edaa. Espada pak'uru ome, lámpara, ĩpirā paara anipajida. ⁴ Jesupa k'awa baji ichi p'asait'ee bada. Mapa māirā cheruta unu atak'ári, uchiaji ma ne-uu k'āideepa māik'aapa iidiji:

—¿K'aita jiri p'anima? aji.

⁵ Achia p'anaujida:

—Jesús Nazaretdepema.

Jesupa māgaji:

—Mida aji.

Judas, chi traicionaait'ee bada mama bainī baji ma chedap'edaarā ome.

⁶ Jesupa “mida” ak'ári, āchi jōma āpītee jītijida māik'aapa eujāde baainajida.

⁷ Māpai Jesupa waya iidiji:

—¿K'aita jiri p'anima? aji.

Waya p'anaujida:

—Jesús Nazaretdepema.

⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia jaraji mi Jesús Nazaretdepema. Mita jiri p'ani pirā, mi ome p'anīrā ichiak'au wāpiti.

⁹ Jesupa māga jaraji p'asamerā ichia naaweda jaradak'a. “Pia mi juade bidaarā apida atuada-e pait'ee.” ¹⁰ Māpai Simón Pedropa espada iru bada ēe atap'eda, t'uji māirādepema aba, t'ijarapatap'edaa Malco. Māgí k'iri juaraarepema orp'et'aaji. Māgí p'aareerā poro waibia esclavo paji. ¹¹ Māpai Jesupa māgaji Pedromaa:

—¿Pichi espada ata bíji ichi badamã! ¿Mia choo-e paik'ã aji, mi Ak'õrepa miapiruru?

Jesús p'aareerã poro waibia Anás k'ĩrapite bada

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Māpai ma soldaorã see nibada āchi poro ome māk'aapa judiorã, chi Tachi Ak'õre te waibia j̄apataarã paara, Jesús jita atadachida. Māpai j̄i n̄ibijida. ¹³ Naapiara ateejida Anás temaa, ichi Caifás ch̄aure pada perã. Ai naaweda Anás p'aareerã poro waibia paji. Mamida ma año Caifás āchi poro waibia paji. ¹⁴ Caifás paji chi jarada: “Piara bi eperã aba piumerã tachi judiorã p'uuru pidaarã pari.”

Pedropa naapiara Jesús k'awa-e bida ada

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Jesús jita atadak'ari, Simón Pedro awaraa k'õp'āyo ome āra t'ēe wājida. P'aareerã poro waibiapa māgi k'õp'āyo k'awa bada perã, t'ĩupiji ma te t'iak'au badamã Jesús ome. ¹⁶ Mamida Pedro taawa baini beeji puerta t'aide. Mapa chi apema k'õp'āyo Caifás k'awa badapa pedeenaji awēra puerta j̄apari ome Pedro ichiaba t'ĩupimerã. Māgã Pedro ichiaba t'ĩuji. ¹⁷ Ma puerta j̄aparipa Pedromaa iidiji:

—¿Pi jā eperã k'õp'āyo-ek'ã? aji.

Māpai Pedropa p'anauji:

—Mi-eda aji.

¹⁸ J̄isua n̄ibada perã, p'aareerã poro waibia mimiapataarãpa māk'aapa te j̄apataarãpa t'ipi orojida māk'aapa k'ara p'aimaa p'aneejida. Baini p'anide t'ipitau ik'aawa, Pedro ichiaba āchi ome k'ara p'aimaa beeji.

P'aareerã poro waibiapa Jesumaa iidida

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-65; Lc 22.66-71)

¹⁹ Māimisa p'aareerã poro waibiapa Jesumaa iidiji:

—¿K'ārīma aji, pi k'õp'āyoorã? Pia, ¿k'āata jarateeparima? aji.

²⁰ Jesupa p'anauji:

—Mi j̄ip'a pedeparida aji, jōmaarã taide Ak'õre te waibiade māk'aapa Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata te beede. Judiorã chepatamã mia jarateepari. Maarepida ch̄īara āpīte pedee-e bi. ²¹ ¿Sāap'eda mimaa māga iidi bima? aji. Mi pedee ūridap'edaarãmaa iidināji. Ārapa jaradaipi, k'awa p'anadairã mia jarapari.

²² Jesupa māga j̄arak'ari, te j̄aparipa iru k'ĩramaa s̄iji māk'aapa māgaji:

—¿Jāgata p'anauparik'ã aji, p'aareerã poro waibiaamaa?

²³ Jesupa māgaji:

—Mia pedee k'achia jaraji pirã, jarapáde aji, k'āare pedeeta k'achia baji. Mamida mia jarada wāara pirã, ¿sāap'eda mi s̄ijima? aji.

²⁴ Māpai Anapa Jesús jua j̄ip'eda, Caifamaa p̄eiji. Maapai Caifás p'aareerã poro waibia paji.

Pedropa waya Jesús k'awa-e bida ada

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Māimisa taawa Simón Pedro baini baji t'ipitau ik'aawa k'ara p'aimaa. Arii p'anadap'edaarãpa iidijida:

—¿Pi jā eperã k'õp'āyo-ek'ã? ajida.

Pedropa meraji:

—Mi iru k'õp'āyo-eda! aji.

²⁶ Mamīda awaraa eperāpa Pedro k'īra k'awa ataji. Māgí p'aareerā poro waibia mimiapari paji. Ēreerā paji Pedropa k'īri orp'et'aada ome. Māgipa māgaji:

—¿Pí-ek'ā mia ne-uu k'āide Jesús ome unuda?

²⁷ Māpai Pedropa waya meraji. Aramata et'erre k'ariji.

Jesús Pilato k'īrapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Tap'eda weda judiorā poro waibiarāpa Jesús ateejida Caifás tedee pa Pilato palaciodee. Pascua fiesta īri pada perā, ai tede t'īuda-e paji. K'awa p'anajida judio-eerā tede t'īudap'edaa paara, Pascua chik'o p'oyaa k'oda-e pak'aji. Māga k'awajida āchi ūraade jara bairā. ²⁹ Maperā Pilato uchiaji pedeede āchi ome:

—¿K'āare k'aurepata na eperā nāgá iru p'anima? aji.

³⁰ P'anaujida:

—Na eperā t'āri k'achia-idaa-e bada paara, pīmaa aneeda-e pak'ajida ajida.

³¹ Māpai Pilatopa māgaji:

—Māgara pāchia atadarīti māik'aapa iru ak'īti pāchi ūraade jara bik'a. Maap'eda ōoti pāchia oo k'iniata.

Mamīda ma judiorāpa p'anaujida:

—Pāchi Romadepemaarā ūraade jara bi tai judiorāpa chīara pedaik'araa bi irua ne-inaa k'achia ooda k'aurepa.

³² Māga jarajida uchiamerā Jesupa ai naaweda jaradak'a, irua jarak'āri sāga ichi piut'ee. ³³ Pilato waya ichi palaciode t'īup'eda, Jesús t'ī ataji māik'aapa iidiji:

—¿Pik'ā aji, Judiorā Rey?

³⁴ Jesupa māgaji:

—¿Pichi k'īradoopapai māga iidi bik'ā, maa-e pirā awaraarāpa pīmaa māga jaradap'edaa perā?

³⁵ Pilatopa p'anauji:

—iMi judio-epi! Pichi auk'aarāpata māik'aapa p'aareerā poroorāpata pī mīmaa aneejida. ¿Pia k'āata oojima? aji.

³⁶ Jesupa p'anauji:

—Mi rey-eda aji, na p'ek'au eujādepema reyrāk'a. Āchik'a pada paara, mi ome nipapataarā chōok'ajida, judiorā poro waibiarāpa mi jitanaadamerā. Mamīda mi rey-e na p'ek'au eujādepema reyrāk'a.

³⁷ Māpai Pilatopa iidiji:

—¿Wāara pī reyk'ā? aji.

Jesupa p'anauji:

—Pichia jarajipi. Mi reypi. Ma-it'ee mi t'oji māik'aapa cheji na p'ek'au eujādee; Tachi Ak'ōre wāarata jarait'ee. Wāarata k'awa k'īnia p'anīrā jōmaarāpa mi pedee ūripatada aji.

³⁸ Māpai Pilatopa māgaji:

—¿K'aipa wāarata k'awayama? aji.

Jesús pēida peedamerā

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Māga jarap'eda, Pilato taawaa uchiaji waya pedeede ma judiorā poro waibiarā ome:

—Mia maarepida k'achia unu-eda aji, na eperāde. ³⁹ Mamīda k'irāpāti año chaa Pascua fiestade mia preso aba k'ena pēipari. Mapa ¿k'īnia p'anik'ā aji, mia Judiorā Rey apata k'ena pēimerā?

40 Māpai arii p'anadap'edaarā jōmaweda waya biajida:

—jġāgí k'ena pēináaji! ¡Barrabata k'ena pēiji!

Barrabás nechiyaa bapachi māik'aapa chōoyaa bapachi Romadepemaarā ome, āchi jua ek'ariipa uchía k'inia bada perā.

19

1 Māpai Pilatopa Jesús wipiji soldaorāmaa. 2 Soldaorāpa poro jġra pak'uru jua ne-iri-idaa bidee oodap'eda, Jesús porode jġ bijida māik'aapa p'aru p'oree teesoo, k'ġra p'āimap'āimaa bi, jġ bijida. 3 Maap'eda irumaa chejida māik'aapa māgajida:

—¡Ak'iti Judiorā Rey!

māik'aapa k'ġramaa sġpachida.

4 Pilato waya tedee pa uchiak'āri, māgaji:

—Ak'iti. Mia iru nama aneeru parā taide. K'awapi k'inia bi parāmaa mia maarepida ne-inaa k'achia unu-e na eperāde.

5 Jesús uchiak'āri, ma poro jġra jġ baji māik'aapa p'aru teesoo. Māpai Pilatopa māgaji:

—¡Nama bi chi eperā!

6 Jesús unu atadak'āri, p'aareerā poroorāpa māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibia jġapataarāpa biapachida:

—¡Kurusode peepit'āaji! ¡Kurusode peepit'āaji!

Mamīda Pilatopa māgaji:

—Māgara pāchia atadaidapāde aji, māik'aapa peet'aanadapāde aji. Mia maarepida unu-e bi ne-inaa k'achia ooda ma k'aurepa peepiit'ee.

7 Mamīda ma judiorā poro waibiarāpa p'anaujida:

—Tai ūraade jara bi eperāpa ichi Tachi Ak'ōre Warrada aru pirā, piupia bi. Māga ooji jġāgí eperāpa.

8 Māga ūrik'āri, Pilato waapiara p'eradachi. 9 Waya ichi palaciode t'ġuji māik'aapa Jesumaa iidji:

—¿Pi, sāpemama? aji.

Mamīda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. 10 Māpai Pilatopa māgaji:

—¿Mi pedee p'anau-ek'ā? aji. ¿K'awa-e bik'ā aji, mia pi kurusode peepi k'inia bait'eera peepit'aai, maa-e pirā peepi k'inia-e bait'eera k'ena pēi?

11 Māpai Jesupa p'anauji:

—Pia mīmaa maarepida oo-e pak'aji, it'ari baparipa pi eperāarā poro waibia papi-e pada paara. Maperā chi eperā mī nama pēidapa ne-inaa k'achiarā oo bida aji, pi k'āyaara.

12 Maadak'āriipa Pilatopa k'ġsiapachi sāga Jesús k'ena pēii. Mamīda judiorāpa biapachida:

—jġāgí eperā peepi-e pirā, pi César k'ōp'āyo-eda! apachida. ¡Eperāpa ichi reyda a bi pirā, māgipa César k'ġra unuamaa iru bida! ajida.

13 Pilatopa māga ūrik'āri, Jesús taawaa ateeptiji māik'aapa ichi su-ak'ī beejī charra su-ak'ī beeparimāi, hebreo pedeede Gabatā apatap'edaa, griego pedeede “Māu Choma P'ep'edee Bimāi”. 14 Māgí ewate Pascua fiesta norema paji. Imat'ipa Pilatopa māgaji ma judiorā poro waibiarāmaa:

—¡Ak'iti! ¡Nama bida aji, pāchi rey!

15 Mamīda āchia biapachida:

—¡Āyaa ateeptiji! ¡Āyaa ateeptiji! ¡Kurusode peepit'āaji! Pilatopa iidji:

—¿K'inia p'anik'ã aji, mia pãchi rey peepimerã?

P'aareerã poroorãpa p'anaujida:

—¡Taipa rey awaraa wêe p'anida ajida, César k'ãyaara!

16 Mãpai Pilatopa Jesús teeji ichi soldaorãmaa kurusode peet'aanadamerã.

Jesús peet'aadap'edaa

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Jesumaa kuruso ateePIDap'eda, uchiajida p'uuruudeepa taawaa wãdait'ee "Tachi Poro Bãiri" apatap'edaamaa. (Hebreo pedeede Gólgota apachida.)

18 Mama merap'edap'eda, ma kurusode baijira bijida piumerã. Iru ik'aawa bijida awaraarã omé, aba juaraare, aba juabi eere.

19 Pilatopa letrero p'ãji Jesús kurusode bidamerã. Nãga p'ãji: JESÚS NAZARETDEPEMA, JUDIORã REY. 20 Judiorã chok'araarãpa leejida ma p'ãda, Jesús peedap'edaamaï p'uuru k'ait'a bada perã. Ma p'ãda p'ã baji hebreo pedeede, latin pedeede mãik'aapa griego pedeede. 21 Ma p'ãda leedak'ãri, p'aareerã poroorãpa mägajida Pilatoma:

—P'ãnãaji *Judiorã Rey*. Ma k'ãyaara nãga p'ãpãde ajida. *Na eperãpa jaraji ichita Judiorã Rey*.

22 Mamãda Pilatopa p'anauji:

—Mia p'ãda perã jãgã p'ã beeit'eeda aji.

23 Soldaorãpa Jesús kurusode baijira bidap'eda mãik'aapa iru p'aru atadap'eda, ãchi k'imariirãmaa jedet'aajida. Mamãda chi edupema p'aru teeso baji, k'aat'i-ee; jãp'a k'a baji. 24 Mapa mägajida:

—Jënaadãma. Ma k'ãyaara suerte jemenedãma k'awaadait'ee k'aipata atait'ee.

Mãga oojida uchiamerã Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdãde jara bik'a:

'Michi p'aru jedejida mãik'aapa suerte jemenedap'eda, michi p'aru jitajida'.

(Sal 22.18)

25 Soldaorãpa mãga oo p'anï misa, kuruso k'ait'a bainï p'anajida Jesús nawe chi nawe ipewëra ome, awaraa María, mãgí Cleofás wëra pada, mãik'aapa María Magdalena. 26 Jesupa unuk'ãri chi nawe k'ait'a bainï bi mi, chi k'õp'ãyo k'inia iru bada ome, chi nawemaa mägaji:

—Nawe, jã pichi warrapi.

27 Maap'eda mimaa mägaji:

—Jã pichi nawepi.

Maadak'ãriipa mia María iru bapachi mi tede michi nawek'a.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Ma t'ëepai Jesupa k'awaak'ãri jõmaweda ichia ooit'ee bada auparu, mägaji: —'Opisia nãbida aji.' (Sal 69.21)

Mãga jaraji uchiamerã Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdãde jara bik'a. 29 Mama iru p'anajida vino achuchua chok'ode. Aide esponjak'a p'ëesap'ëesaa bi topa atadap'eda, jõi bijida hisopo k'ide mãik'aapa it'aimã t'i atajida. 30 Sõp'eda, Jesupa mägaji:

—Írá jõma aupajida aji,

mãik'aapa ichi poro ijaabaip'eda, jai-idaaji.

Miasupa Jesús orro sudap'edaa

31 Ma ewate Pascua fiesta ñipata ewate norema paji. Judiorãpa mãgí ewate ñapata perã, k'iniada-e p'anajida piuda k'ap'ia kurusode p'aneedamerã.

Maperã iidijida Pilatomaã kurusode p'anadap'edaarã jïru k'õrapik'oomerã, mägã isapai piudamerã. Mägã chi piuda k'ap'ia kurusodeepa irabai atapidai. ³² Pilatopa ooji áchia iididap'edaak'a. Romadepema soldaorã wãdap'eda, Jesús ik'aawa baijira p'anadap'edaarã jïru k'õrak'oonajida, waide piuda-e p'anadap'edaa perã. ³³ Mamïda Jesús k'ait'a panadak'ãri, piu bi unujida. Maperã iru jïru k'õrada-e paji.

³⁴ Ma k'ãyaara soldaopa Jesús orrode miasupa sut'aaji. Aramata uchijai waa pania ome. ³⁵ Mi, chi mägã unudapa nepirïmaa bi mia unuda. Mia k'awa bi wãarata jara bi, mia mägã unuda perã. Mia nãga jara bi parãpa pida ichiaba ijãadamerã. ³⁶ Mägã p'asaji uchiamerã Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a: 'Iru biiri apida biada-e paji'.

(Sal 34.20)

³⁷ Ichiaba mägã p'asaji uchiamerã pedee awaraa Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a:

'Ak'idait'ee eperã áchia sut'aadap'edaa'.

(Zac 12.10)

Jesús iadap'edaa

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Ma t'ëepai Josepa Pilatomaã Jesús k'ap'ia iidinaji, ichimaa iapimerã. Ichi Arimatea p'uurudepema paji mãik'aapa Jesude ijãa bapachi. Mamïda judiorã poro waibiarã waïdoopa, awaraarãmaa k'awapi-e paji. Pilatopa Josemaa jaraji Jesús k'ap'ia atanamerã. ³⁹ José ome cheji Nicodemo, chi naaweda Jesús ome p'ãrik'ua pedeenada. Mãgipa aneeji treinta kilos mirra k'era áloe k'era ome p'oirada Jesús piuda k'ap'ia ïri p'odait'ee. ⁴⁰ Judiorãpa oopatak'a piuda iadak'ãri, áchia Jesús k'ap'ia ma k'era ome pi-ia pirat'aajida lienzoa. ⁴¹ Jesús peedap'edaamã ne-uu euãj k'ait'a baji. Mama baji mãu te uria ewaa k'orodap'edaa piuda iadait'ee. Mamïda waide apida iada-e p'anajida. ⁴² Jesús k'ap'ia mama binajida, ma mãu te uria k'ait'a bada perã mãik'aapa judiorã ïipata ewate ïri bada perã.

20

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Tomia ewate tap'eweda, María Magdalena wãji Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa. Panak'ãri, unuji chi mãu te uria t'ai mãupa t'ap'a bada awara ãi bi. ² Mapa p'ira cheji Simón Pedromaa mãik'aapa mi, chi apema k'õp'ãyo Jesupa k'inia iru badamaa. Mãpai mägaji:

—¡Tachi Waibia k'ap'ia ateejidada! aji. ¡K'awada-e p'ani sãma ata binajida!

³ Mägã ùridak'ãri, Pedro mi ome araa wãjida ak'ide. ⁴ Omee weda auk'a p'ira wãjida. Mamïda mi Pedro k'ãyaara isapaira p'iradachi. Mapa naapiara panaji Jesús iadap'edaamã mãu te uriade. ⁵ ¡Jaabaik'ãri ak'iit'ee edaa, chi p'aru aupai unuji. Mamïda t'ïu-e paji. ⁶ Mägã nide Simón Pedro pacheji mãik'aapa t'ïuji edú. Ma lienzo ichiaba unuji. ⁷ Ma awara unuji Jesús poro pira bada p'aru, bedap'eda awara ãi bi. ⁸ Mãpai mi auk'a t'ïuji. Ak'ik'ãri, ijãaji Jesús chok'ai p'irabaida, ai naaweda taipa ijãada-e paji mïda. ⁹ Waide k'awada-e paji Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara k'inia bi Jesús piup'eda, chok'ai p'irabaiit'eeda ak'ãri. ¹⁰ Maap'eda tai ome weda temaa wãjida.

María Magdalenapa Jesús unuda

(Mr 16.9-11)

11 Mamīda María beeji māu te uria k'ait'a jēemaa. Māgá jēe nībide ijaabaiji edaa ak'it'ee. 12 Unuji angeleerā omé p'aru t'o-t'oo jī p'ani. Su-ak'i p'anajida Jesús k'ap'ia badamāi, aba chi poro bada eere, aba chi jīru bada eere. 13 Áchia iidjida Mariamaa:

—Wēra, ¿sāap'eda jēemaa bīma? ajida.

Māpai Mariapa māgaji:

—Mīchi Waibia k'ap'ia ateejidada aji. K'awa-eda aji, sāmaapi bīnajida.

14 Mata āpītee ak'ik'āri, unuji Jesús mama bainī bi. Mamīda iru k'īra k'awa-e paji. 15 Māpai Jesupa iidiji:

—Wēra, ¿sāap'eda jēe nībīma? aji. ¿K'aita jiri bīma? aji.

Mariapa k'īsīaji ma eperā chi jāiradepema ne-uu ak'ipari. Mapa māgaji:

—Mī chupīria k'awāaji. Pia Jesús k'ap'ia ateeji pirā, jarāji sāma iru bi. Mia atanait'eeda aji.

16 Māpai Jesupa māgaji:

—¡María!

Ichi t'ījarak'āri, waya āpītee ak'iji māik'aapa hebreo pedeede māgaji:

—¡Rabuni! (Jara k'inia bi “Tachi Jarateepari”).

17 Jesupa māgaji:

—Mī k'ena péiji waide mi Ak'ōremaa wā-e bairā. Jaranapáde aji, mi k'ōp'āyoorāmaa: “Mī wāit'ee mi Ak'ōremaa; iru ichiaba parā Ak'ōre. Mī wāit'ee mi Ak'ōre Waibia; iru ichiaba parā Ak'ōre Waibia.”

18 Māpai María Magdalena wāji Jesús k'ōp'āyoorāmaa nepiride ichia unuda māik'aapa Jesupa jarada.

Jesús chi k'ōp'āyoorāmaa cheda
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Māgí ewate tomia ewate paji. K'eupodopa Jesús k'ōp'āyoorā teeda p'anajida. Puerta jāi iru p'anajida judiorā poro waibiarā waidoopa. Māga nide Jesús āra esajīak'a bainī ba cheji māik'aapa māgaji:

—P'eranáati. K'āiwee p'anapatáati.

20 Māga jarap'eda, āramaa ak'ipiji ichi jua māik'aapa ichi orro. Jesús k'awaadak'āri, t'āri o-īadachida. 21 Waya Jesupa māgaji:

—¡K'āiwee p'anapatáati! Mi Ak'ōrepa mi pēidak'a, mia parā jida auk'a pēiru.

22 Māga jarap'eda, jārap'uaji āchi īri māik'aapa māgaji:

—Ak'ōre Jaure auteebāiti, parā ome ba chemerā. 23 Eperāarāpa āchia p'ek'au k'achia oopata oo amaaruta pirā mide ijāadait'ee, parāpa āramaa jaradai: “Tachi Ak'ōrepa pāchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee,” māik'aapa Ak'ōrepa ooit'ee parāpa jaradap'edaak'a. Jōdee eperāarāpa mide ijāadaamaaruta pirā, parāpa āramaa jaradai: “Tachi Ak'ōrepa pāchia p'ek'au k'achia oopata wēpapi-e pait'ee,” māik'aapa Ak'ōrepa ooit'ee parāpa jaradap'edaak'a.

Tomapa Jesús unuda

24 Tomás, ichiaba t'ījarapatap'edaa Me-iso, Jesús k'ōp'āyoorā docedepema paji. Mamīda māgí wē-e paji Jesús chek'āri apemaarāmāi. 25 Mapa chi k'ōp'āyoorāpa irumaa māgajida:

—Taipa Tachi Waibia unujidada ajida.

Māga ūrik'āri, Tomapa māgaji:

—Mia unuk'āri clavopa merap'edap'edaamāi iru juade māik'aapa aide mi jua k'ī t'ik'āri, maap'eda iru orrode sudamāi mi jua t'ik'āri, ijāyada aji, Jesús chok'ai bi. Māga-e pirā, ijāa-eda aji.

²⁶ Tomia abaamaa waya Jesús k'ōp'āyoorā ma tede p'anadak'āri, Tomás jida baji. Puerta jīa baji mīda, Jesús āchi t'āide bainī ba cheji māik'aapa māgaji:

—jK'āiwee p'anapatāati!

²⁷ Māpai Tomamaa māgaji:

—Ak'i chéji mi jua, māik'aapa pichi jua k'ī t'it'āaji. Ichiaba pichi jua mi orrode t'it'āaji. ¡Ijāa-eda ai k'āyaara, ijāa bida aparīji!

²⁸ Māpai Tomapa māgaji:

—¡Michi Waibia, írā mia ijāa bipi. Pi Tachi Ak'ōre Waibia!

²⁹ Māpai Jesupa māgaji:

—Pia ijāa bi mi unuda perā. ¡T'āri o-īa p'ani chi mide ijāa p'anirā, mi unuda-p'ani mīda!

Sāp'eda nāgi p'āda

³⁰ Wāara chi k'ōp'āyoorā taide Jesupa awaraa ne-inaa chok'ara ooji, ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mia na p'ādade ma jōma p'ā-e paji. ³¹ Mamīda nāgi p'āji parāpa ijāapataadamerā Jesús Tachi Ak'ōre Warra; írua pēida eperāarā k'aripamerā. Jesude ijāa p'ani pirā, it'aa wādait'ee jai-idaadak'āri.

21

Jesupa chi k'ōp'āyoorā ūk'uruurāmaa unupida

¹ Ma t'ēepai Jesupa ichi waya unupiji chi k'ōp'āyoorāmaa, Tiberias Lago ik'aawa. Nāga paji. ² Ma lago ik'aawa p'anajida Simón Pedro; Tomás ichiaba t'ījarapatap'edaa Me-iso; Natanael, Caná p'uurudepema Galilea eujāde bi; Zebedeo warrarā omé māik'aapa Jesús k'ōp'āyoorā awaraarā omé. ³ Mama p'anide Simón Pedropa māgaji:

—Mi to-ianait'eeda aji.

Apemaarāpa p'anaujida:

—Tai jida wādait'eeda ajida, pi ome.

Māgá wājida māik'aapa barcode batauk'oodachida. Mamīda ma ewate p'ārik'ua maarepida peeda-e paji. ⁴ Taujaaweda unujida Jesús bainī bi lago ide. Mamīda iru k'awada-e paji. ⁵ Māpai Jesupa iidiji:

—Warrarā, ¿Peeda-ek'ā? aji.

Āchia p'anaujida:

—Maarepida peeda-eda ajida.

⁶ Māpai Jesupa māgaji:

—Barco juaraare t'iri t'aadapāde aji. Māgara peedayada aji.

Írua jaradak'a oodak'āri, ma t'iri p'oyaa jirada-e paji chik'o chik'iapa.

⁷ Māpai mi, chi k'ōp'āyo Jesupa audú k'inia iru badapa Pedromaa māgaji:

—¡Jāgi Tachi Waibia!

Simón Pedropa “Tachi Waibia” ūriruta, ichi írípema p'aru jī beeji, ma p'aru ērapachi perā ma mimia ook'āri. Māpai toidú jītīdachi. ⁸ Jōdee chi apemaarā k'ōp'āyoorā barcode chejida. T'iri jidiu aneejida chik'o ome, mak'iara t'imia-e bada perā lago ideepa; cien metropai baji. ⁹ Ipude bataudak'āri, unujida ok'ok'īra urua nībi chik'o ome māik'aapa pan. ¹⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—Chik'o ūk'uru anéti parāpa et'ewa peedap'edaadepema.

¹¹ Simón Pedro barcode bataudaip'eda, t'iri ipu idee jidiu aneeji. Aide ciento cincuenta y tres chik'o waibia bee p'aneejida. Mamída ma t'iri jê-e paji.

¹² Jesupa mägaji:

—Nek'o chéti.

Chi k'öp'äyoorã apidaapa iididak'aa paji k'aita iru, Jesuta k'awa p'anadap'edaa perã. ¹³ Mäpai Jesús ära k'ait'aara cheji. Ma pan chik'o paada ome atap'eda, äramaa jedet'aaaji.

¹⁴ Ma Jesupa unupida õpee paji chi k'öp'äyoorãmaa, iru chok'ai p'irabaida t'ëepai.

Jesupa Simón Pedromaa iidida

¹⁵ Nek'odap'edaa t'ëepai, Jesupa Simón Pedromaa iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ã aji, apemaarãpa mi k'inia iru p'anapata k'äyaara?

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

Mäpai Jesupa mägaji:

—Ewaa ijãa p'anirã ak'ipariipãde aji, oveja ak'iparipa oveja chak'eerã ak'iparik'a.

¹⁶ Jesupa waya iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ã? aji.

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mägaji:

—Mide ijãapataarã ak'ipariipãde aji, oveja ak'iparipa ovejaarã ak'iparik'a.

¹⁷ Waya iidida õpee iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru bik'ã? aji.

Pedro k'ira pia-ee baji Jesupa iidida õpee mägã iidida perã. P'anauji:

—Tachi Waibia, pia jõma k'awa bi. K'awa bida aji, mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mägaji:

—Mide ijãapataarã ak'ipariipãde aji, oveja ak'iparipa ichi ovejaarã ak'iparik'a. ¹⁸ Mia wãarata jararu. Pi k'ütrãa bak'ãri mäik'aapa äyaa wãit'ee pak'ãri, pichi p'aru pichi juadoopa jã beepachi. Mamída pi chonaa pak'ãri, pichi jua eratiit'ee mäik'aapa awaraapa pi p'aru jã biit'ee, maap'eda pi ateeit'ee pi wã k'inia-e bima.

¹⁹ Jesupa mäga jarak'ãri, jara k'inia baji sägã Pedro piut'ee paji, mäga p'sak'ãri, eperãarãpa jaradamerã Tachi Ak'õre jõmaarã k'äyaara waibiara bi. Mäga jarap'eda, Jesupa Pedromaa mägaji:

—Mäga p'asait'ee mïda, mide ijãaparíji.

Jesús k'öp'äyo k'inia iru bada

²⁰ Äpitee ak'ik'ãri, Pedropa unuji mi, chi k'öp'äyo Jesupa audú k'inia iru bada. (Pascua chik'o k'odak'ãri, mi Jesús ik'aawa baji iru k'öp'äyoorã ome. Mi paji chi iidida: “Tachi Waibia, ¿k'áipapi pi traicionaait'eema?” ada.)

²¹ Pedropa mi unuk'ãri, Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿k'ãata p'asait'eema aji, iru ome?

²² Jesupa p'anauji:

—Mia k'inia bi pirã iru chok'ai bamerã mi waya cherumaa, pi-it'ee p'ua-e bida aji. Mide ijãaparíji.

²³ Jesupa māga jarada perā irude ijāpataarāpa k'īsiapachida māgí k'ōp'āyo piu-e pait'ee. Mamīda Jesupa māga jara-e paji. Jīp'a jaraji: “Mia k'inia bi pirā iru bamerā mi waya cherumaa, pi-it'ee p'ua-e bida” aji.

²⁴ Māgí “k'ōp'āyo” et'ewa jarada mi, Juanpa nāgí pedee nepirima bi parāmaa. Na jōma mia p'āji. Mapa k'awa p'ani jōma nepirida na p'ādade wāara.

²⁵ Jesús na p'ek'au eujāde bak'āri, awaraa ne-inaa chok'ara oopachi. Ma ne-inaa jōma aba-abaa p'ādap'edaa paara, mia k'īsia bi ma p'āda jōmaweda araa-e pak'aji na eujāde.

HECHOS

Jesucristopa Jirit'eradaarãpa Oodap'edaa

San Lucapa na historia p'ãji. Irua pedee pia p'ãda ome oodak'a p'ã pëiji ichi k'öp'äyo Teofilomaa, nepiri aupait'ee Jesús bapata mäik'aapa ichideerã p'anapatap'edaa iru it'aa wãda t'ëepai. Na p'ãdade Lucapa jara bi Ak'õre Jaure chep'eda, sãga Jesude ijãapataarãpa iru ũraa jaratee wãpachida judiorãmaa mäik'aapa judio-eerãmaa paara. Audú jara bi Jesús ome nipapatap'edaarã p'anapata mäik'aapa Pablo bapata.

Naapiara jara bi Jesús it'aa wãda chi k'öp'äyoorã taide mäik'aapa angeleerãpa iru waya cheit'eeda adap'edaa (cap. 1.1-11). Jara bi Matías jirit'eradap'edaa Judas Iscariote pari (cap. 1.12-26); Tachi Ak'õre Jaure ba cheda Jesude ijãapataarã ome mäik'aapa ãrapa jarateedap'edaa judiorã t'ãide (cap. 2); Pedro Juan ome jaratee nipapata (caps. 3.1-4.31); Cristode ijãapataarã p'anapatap'edaa (caps. 4.32-5.11) mäik'aapa irua jirit'eradaarã carcelde t'i nãbidap'edaa (cap. 5.12-42); siete k'aripapataarã bidap'edaa (cap. 6.1-7); Esteban jita atadap'edaa mäik'aapa peedap'edaa (caps. 6.8-7.60); ijãapataarã erreudap'edaa Israel eujã jõmaade mäik'aapa Felipepa jaratee nipapata (cap. 8.1-40); Saulo Jesude ijãa beeda (cap. 9.1-31); Pedropa jaratee nipapata (caps. 9.32-11.18); judio-eerã chip'epatap'edaa Antioquía p'uurude (cap. 11.19-30); Herodepa ooda mäik'aapa piuda (cap. 12); Pablo naapiara wãda Jesús ũraa jarateede judio-eerãmaa (caps. 13.1-14.28); ijãapataarã poro waibiarã chip'edaidap'edaa Jerusalende (cap. 15.1-35); Pablo waya wãda judio-eerãmaa jarateede (caps. 15.36-18.22); Pablo t'ëepai wãda judio-eerãmaa (caps. 18.23-21.16) mäik'aapa ijãadak'aa beerãpa Pablo carcelde t'i nãbidap'edaa Jesude ijãa bada k'aurepa (caps. 21.17-28.31).

Tachi Ak'õrepa jarada ichi Jaure pëiit'ee

¹ Teófilo, naapiara k'art'a p'ãdade pimaa mia p'ãji Jesupa ne-inaa ooda mäik'aapa jarateeda it'aa wãrumaa. ² Wã naaweda, Ak'õre Jaure k'ap'ia pari jaraji ichia jirit'eradaarãmaa k'ãata oopataadait'ee. ³ Piuda t'ëepai chi k'öp'äyoorãmaa cheji mäik'aapa unupiji wãara ichi chok'ai bi. K'ãima cuarenta wãyaaru misa, ichi k'ap'ia unupipachi mäik'aapa jarateepachi Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi ichide ijãapataarãmaa.

⁴ Ewari aba chi k'öp'äyoorã ome bak'ãri, mãgaji:

—Wãnaadapãde aji, Jerusalendeepa awara ãyaa. Nidapãde aji, mi Ak'õrepa jarada oorumaa, mia parãmaa jaradak'a ooit'ee perã. ⁵ Juan Bautistapa poro choopachi paniapa. Mamãda taarã-e Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade.

Jesús it'aa wãda

⁶ Ma t'ëepai Olivo Eede p'anadak'ãri, Jesús k'öp'äyoorãpa iidijida:

—Tachi Waibia, çiraweda Israel pidaarã p'uuru waibia papiit'eeek'ã ajida, ai naawedapemak'a, chãra jua ek'ari p'anada-ee?

⁷ Irua p'anauji:

—Parãpa k'awadaik'araa bida aji, sãapai Tachi Ak'õrepa ne-inaa ooit'ee, parã-it'ee-e perã. Irua aupaita mãgee net'aa k'awa bi. ⁸ Mamãda Tachi Ak'õre Jaure parã ome ba chek'ãri, ichia k'aripait'ee nejõmaata oodamerã Ak'õrepa oopi k'inia bik'a. K'awapiit'eeda aji, jõmaweda mia ooda eperãarã k'aripait'ee,

parāpa jarateenadamerā Jerusalén p'uurude, Judea eujāde, Samaria eujāde, awaraa eujā t'imí beede paara.

⁹ Māga jarap'eda, Tachi Ak'ōrepa iru it'aa ateeji. Āchia ak'i jōnide jīrarade t'ūdachi māik'aapa waa unuda-e paji.

¹⁰ Māgá it'aa ak'i jōni misa, angeleerā omé āchi ik'aawa baini p'ana chejida. P'aru t'o-t'oo jī p'anajida. ¹¹ Māirāpa māgajida:

—Galilea pidaarā, ¿sāap'eda it'aa ak'i jōnima? ajida. Jāgí Jesús parā ome bada māik'aapa it'aa wāda waya cheit'eeda ajida, parāpa iru it'aa wāru unudap'edaak'a.

Matías jirit'eradap'edaa Judas Iscariote pari

¹² Maap'eda Olivo Eedeepa Jesús ome nipapatap'edaarā waya chejida Jerusalende. fipata ewate paji māik'aapa āchi ūraade jara bi ma ewate t'imí wādaik'araa bi. Mamīda t'imia-e bada perā, chejida. ¹³ P'uurude panadak'āri, wājida āchi p'anapatap'edaamaa it'ipema pisode. Ma chedap'edaarā paji Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo warra Santiago, Simón Celote apatap'edaa māik'aapa Santiago warra Judas. ¹⁴ Mama āchi it'aa t'ipachida Jesús ipemaarā ome māik'aapa Jesús nawe María ome, ichiaba awaraa wēraarā ome.

¹⁵ Ewari aba Jesucristode ijāapataarā ciento veinte see nībide Pedro baini beejī māik'aapa māgaji:

¹⁶ —Ipemaarā Cristo k'aurepa, chonaarāweda Ak'ōre Jaurepa jarajida aji, Rey David it'aideepa eperā abaapa Jesús peepiit'ee. Māga jara bi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade. Irá Davidpa jaradak'a uchijai Judas ome. ¹⁷ Judas tachi k'ōp'āyo paji māik'aapa tachi ome auk'a mimiapachi. ¹⁸ Mamīda k'achia ooda pari p'arat'a p'aadap'edaapa irua eujā neto ataji. Mama iru baaidachi māik'aapa chi jīsi chedachi. ¹⁹ Jerusalende p'anapatap'edaarāpa iru piuda k'awaadak'āri, ma eujā t'ī bijida *Hacéldama*, āchi pedeede jara k'inia bi “Waa Eujā”. ²⁰ Māga p'asada perā Judas ome, awaraa jiridaipia bi iru mimia oomerā. Māga oodaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema Salmode jara bairā: ‘Pi tede apida p'anada-e. Mapa ichita te tuma bait'ee.’ (Sal 69.25)

māik'aapa awara āi ichiaba jara bairā:
‘Awaraapa pi mimia atait'ee.’

(Sal 109.8)

²¹ Nama p'anida aji, eperāarā tachi ome nipapatap'edaarā, Jesús tachi ome niparu weda. ²² Juan Bautistapa iru poro choodak'āriipa it'aa wārumaa māgá nipapachida. Judas pari āchidepema jiridaipia bi aba tachi ome auk'a Jesús unuda chok'ai p'irabaip'eda.

²³ Māpai madepema omé jirijida aba jirit'eradait'ee. Aba paji José. Māgí ichiaba t'ijarapachida Barsabás, maa-e pirā Justo. Chi apema t'ijarapachida Matías. ²⁴ Ma omé jiridap'eda, it'aa t'ijida:

—Tachi Waibia, pia jōmaarā t'āri k'awa bida ajida. Maperā k'awapji na omeedepema k'aíta pia k'inia bi. ²⁵ Māgipa pi ūraa jarateenait'eeda aji, Judas pari, irua k'achia ooda k'aurepa ichi wāit'ee padamaa wāda perā.

²⁶ Māga it'aa t'īdap'eda, suerte jemenejida jirit'eradait'ee. Māpai Matiata uchijai. Ma ewate weda apemaarā once Cristopa jirit'eradaarā ome mimia-maa beejī.

2

¹ Jerusalén p'uurude Pentecostés fiesta ewate pak'ári, jómaweda Cristode ijāapataarā abaamaa see nībaji. ² Māga nide nāumia pururua jīwaaparik'a ūrijida it'ariipa cheru āchima. ³ Māpai unujida t'ipitauk'a jērājēraa cheru āchi ĩri. Maap'eda āchi chaachaa ĩri urua jērājēraa nībeeji. ⁴ Jómaweda Ak'ōre Jaure ome p'aneejida māik'aapa Ak'ōre Jaurepa pedeeji ichia k'inia badak'a. Pedee pachida āchia ai naaweda k'awada-e p'anadap'edaa pedee.

⁵ Maapai Jerusalende p'anajida judiorā Tachi Ak'ōrede ijāapataarā fiesta-it'ee chedap'edaarā awara āiipa. ⁶ Āchia māgí nāu pururua jīwaaparik'a ūridak'ári, jómaweda seedachida ma ciento veinte ijāapataarā p'anadap'edaamāi. K'awadak'aa paji k'āata k'ĭsiadai, ūripachida perā āchi t'odap'edaa pedee. ⁷ Mapa āchi ak'itrua para beeji māik'aapa māgapachida:

—¿Jómaweda na eperāarā pedee para bi Galileadepemaarā-ek'ā? ⁸ ¿Sāgapi k'ĭra t'ādo pedee para bima ajida, eperāarā nama para bi pedee chaa?

⁹ Nama eperāarā p'ani Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto māik'aapa Ásia eujādepemaarā. ¹⁰ Ma awara chejida Frigiadepemaarā, Panfiliadepemaarā, Egiptodpemaarā, ichiaba Libiadepemaarā Cirene p'uuru k'ait'a p'anapataarā. Ichiaba Roma p'uurudpemaarā ūk'uru chejida. ¹¹ Judiorā ūk'uru māga t'odap'edaa perā māik'aapa ūk'uru judiorā pak'oodaadaarā, judiorā ūraade ijāadap'edaa perā. Ichiaba chejida Creta isladepemaarā māik'aapa Arabia eujādepemaarā. Nāgiirā Galilea eujādepemaarā mīda, tachi chaachaa t'odap'edaa pedee tachia ūri p'anida ajida. Āchia pedee para bida ajida, jaradait'ee Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia ooda.

¹² Māgā āchi t'odap'edaa pedee ūridap'edaa perā, jōmaarāta ak'itrua para beeji māik'aapa k'awadak'aa paji k'āata k'ĭsiadai. Āchi pitapai māgapachida:

—Na ¿k'āata jara k'inia bima? apachida.

¹³ Mamīda ūk'uru, chīara oo k'iniapa, māgapachida:

—¡Vinopata piu para bi! ¡Mapa pariatua pedee p'anida! apachida.

Pedropa jarada Jerusalende p'anadap'edaarāma

¹⁴ Māpai Pedro, it'a ak'ini beep'eda chi k'ōp'āyoorā once ome, golpe pedeeji:

—Tachi auk'aarā māik'aapa jómaweda nama Jerusalende p'anirā, mia jararu pia ūriti. ¹⁵ At'āri tap'eda nībairā tai vinopa piuda-e p'anida aji, parāpa k'ĭsia p'anik'a. Parāpa pia k'awa p'ani tai judiorā tap'eda weda todak'aa.

¹⁶ Parāpa nama unu p'ani chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari Joelpa nāga jaradak'a:

¹⁷ 'Tachi Ak'ōrepa jara bi: Na ewari na eujā jōi naaweda, eperāarā chok'araarāmaa mi Jaure peiit'eeda aji. Parā warrarā māik'aapa parā k'aurāpa jaradait'ee mia jarapiruk'a. K'ūtrāarāpa k'āimok'araa pik'a bide mia ooru unudait'ee māik'aapa chonaarā k'āimok'araadait'ee mi ome. ¹⁸ Wāara, maapai mia oopi bik'a oopataarāmaa mi Jaure peiit'ee; imik'iraarāmaa, wēraarāmaa auk'a. Mia ooru ārapa jarapataadait'ee.

¹⁹ Pajāde māik'aapa eujāde ne-inaa eperāarāpa waide unudak'aa unupiiit'ee: waa, t'ipitau māik'aapa nari jīrak'awaa nībi. ²⁰ Ak'ōrejīru k'īdariit'ee māik'aapa atane k'ĭra p'oree waak'a padariit'ee. Māgā pait'ee Ak'ōre ewari wailbia ewate, na eujā jōi naaweda. ²¹ Mamīda ai naaweda Tachi Ak'ōrepa ichimaa chupiria iidirutaarā k'aripa atait'eeda aji, atuanaadamerā.'

(Jl 2.28-32)

²² Māpai Pedropa māgaji:

—K'awa p'anida aji, Joelpa jaradak'a wāara uchiaru idi, Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure taimaa pēida perā. Israel pidaarā, ūriti mia jararu. Tachi Ak'ōrepa

Jesús Nazaretdepema pëjji tachi t'ãide. Måga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa irumaa oopipachi perå ne-inaa eperåaråpa p'oyaa oodak'aa. ²³ Mamïda Tachi Ak'õrepa k'ïsia iru badak'a, paråpa iru jita atadachida, maap'eda ijåadak'aa beeråmaa peepijida. Måiråpa kurusode baijira bijida mama pi-umerå. ²⁴ Mamïda Tachi Ak'õrepa chok'ai p'irabai ataji. Mågå chok'ai p'irabai atada perå, waa piu-e; ichita chok'ai bait'ee. ²⁵ Chonaaråweda Tachi Ak'õrepa Jesús ome ooit'ee bada jaraji Rey David it'aideepa:

'Ichita mi Ak'õre Waibia unupachida aji, mi k'ïrapite. Ichi mi ome bairå, maarepida mi waawee-e. ²⁶ Mapa mi t'åri o-ïa nïbi, mãik'aapa k'ari k'inia bi, k'awa bairå Tachi Ak'õrepa mi k'aripari. ²⁷ Ak'õre, pia mi k'ap'ia beraupi-e pait'ee mi iarutamåi, mia oopari perå pia oopi bik'a. ²⁸ Ak'õre eujådee wåpari o mimaa ak'ipiji. Mapa mi o-ïa bait'eeda aji, pi k'ïrapite.' (Sal 16.8-11)

²⁹ Maap'eda Pedropa mågaji:

—Tachi auk'arå nama see nïbi, ùriti. Tachi chonaaråwedepema Rey David jai-idaaji mãik'aapa iajida. Iru k'ap'ia at'åri jårade bi tachi t'ãide.

³⁰ K'awa p'ani David chok'ai bak'åri, Ak'õre pedee jarapari paji. Mapa irua k'awa baji Tachi Ak'õrepa jarada irumaa, irudeepa rey uchiapiit'ee.

³¹ Mågå, wåara Davidpa unu pik'aji mãik'aapa jaraji såga Cristo p'irabaiit'ee iru iadap'edaamåiipa mãik'aapa iru k'ap'ia berau-e pait'ee. ³² K'awa p'ani na pedee Jesudeta jara bi, Tachi Ak'õrepa iru p'irabai atada perå mãik'aapa taipa unudap'edaa perå. ³³ Tachi Ak'õrepa iru it'aa ateeji ichi juaraare ak'i banamerå. Maap'eda ichia jaradak'a ichi Jaure teeki Jesumaa, irua pëimerå irude ijåapataaråmaa. Mågita paråpa et'ewa unujida mãik'aapa ùrijida. ³⁴ Tachi Ak'õrepa Rey David k'ap'ia piuda chok'ai p'irabai-pi-e paji it'aa ateeit'ee. Mamïda Davidpa jaraji:

'Tachi Ak'õrepa jaraji Tachi Waibiaamaa: "Pi mi ome auk'a waibia bairå, suk'i beepåde aji, mi juaraare, ³⁵ mia pi k'ïra unuamaa iru p'anapataarå p'oyaaru misa." (Sal 110.1)

³⁶ 'Israel pidaarå, pia k'awåati mågí Jesús paråpa kurusode peepidap'edaa Tachi Ak'õrepa Tachi Waibia papiji. Iruta Tachi Ak'õrepa pëijida aji, tachi rey pamerå.

³⁷ Måga ùridak'åri, arii p'anadap'edaarå k'ïsia p'uadachida. Mapa iidijida Pedromaa mãik'aapa chi k'õp'åyooråmaa:

—¿K'åata oodayama ajida, taipa?

³⁸ Pedropa p'anauji:

—Pek'au k'achia oo amåati, Tachi Ak'õrepa parå pek'au k'achia wëpapik'oomerå mãik'aapa Jesucristo t'ide poro choopiti. Måga ooruta pirå, Ak'õrepa ichi Jaure pëit'ee parå ome bapariimerå. ³⁹ Mågí jarada parå-it'ee aupai-eda aji; ichiaba påchi warrarå-it'ee mãik'aapa t'imí p'anåirå-it'ee; pia jarait'eera, Tachi Ak'õre Waibiaa ichi odee atee k'inia bïrå-it'ee.

⁴⁰ Mågí pedee jåma jarap'eda, Pedropa ùraaji:

—P'ananaati Jesús peddap'edaaråk'a; jïp'a ijåati mãik'aapa óoti Tachi Ak'õrepa oopi bik'a.

⁴¹ Ma ewate weda Pedro pedee ijåadap'edaaråpa poro choopijida mãik'aapa apemaarå Cristode ijåapataarå ome t'ïujida. Ma ijåadap'edaarå Pedro k'aurepa eperåarå tres mil paji. ⁴² Mamåik'aapa åchia ùri k'inia p'anapachida Cristopa jirit'eradaaråpa jarateepata mãik'aapa jedepachida åchia ne-inaa iru bee. Ichiaba jåmaweda cheepurupachida it'aa t'idait'ee mãik'aapa ne-inaa jedek'odait'ee, mågå k'iråpadait'ee Cristo piuda åchi pari.

Chi naa ijãadap'edaarã

⁴³ Maapai eperãarã p'era pik'a para bapachi, Tachi Ak'õrepa oopipachi perã Cristopa jirit'eradaarãmaa ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa. ⁴⁴ Ma awara Cristode ijãapataarã chik'inia para bapachi mãik'aapa chi wêe beerãmaa ãchi ne-inaa jedepachida. ⁴⁵ Pia jarait'eera, netopachida ãchi net'aa iru p'ani mãik'aapa ma p'arat'a t'oopachida teedait'ee chi wêe beerãmaa. ⁴⁶ Ewari chaa cheepurupachida Ak'õre te waibiade it'aa t'ĩdait'ee mãik'aapa t'ãri o-ãpa ne-inaa jedek'opachida ãchi tede. ⁴⁷ Ak'õremaa it'aa t'ĩpachida jaradait'ee iru t'ãri pia bi. Jerusalén pidaarãpa pia pedeepachida ãra ãpíte. Maperã ewari chaa chok'araara o k'achiadeepa uchiapachida ãchi k'aurepa.

3

Pedropa eperã chiwa bi jipada

¹ Ewari aba Pedro Juan ome wãjida Tachi Ak'õre te waibiadee a las tres, ma hora judiorã it'aa t'ĩpatap'edaa hora pada perã. ² Mama Ak'õre te waibiade baji eperã chiwa bi, ichi t'oru weda. Ewari chaa eperãarãpa mãgí ateepachida mãik'aapa binapachida Ak'õre tede chi T'ũpata Pi-ia apatamãi, p'arat'a iidipariimerã chi mama t'ũrutaarãmaa. ³ Mãgí eperãpa unuk'ãri Pedro mãik'aapa Juan Ak'õre tede t'ũ wãda, p'arat'a iidiji. ⁴ Mãpai ãchia ak'ijida irumaa mãik'aapa Pedropa mãgaji:

—Taimaa ak'ipáde aji.

⁵ Mãgí eperãpa ak'iji, p'arat'a teedai jãak'aapa. ⁶ Mamĩda Pedropa mãgaji:

—Mia wêe bida aji, p'arat'a, nêe jida. Mamĩda mia pi k'aripait'ee. Jesucristo Nazaretdepemapa mimaa nãga oopi bairã, iru t'ĩde mia jararu: p'irabãiji mãik'aapa wãji.

⁷ Mãga jararuta, Pedropa juaraarepema juade jitap'eda, p'irabai ataji. Aramata ma chiwa bada bũri pia beeji ⁸ mãik'aapa p'inajĩti bainĩ beeji. Maap'eda p'irria beeji. Ma t'ẽepai ichi bũriipa t'ũji Ak'õre tede ãchi ome. Jitijitia wãji mãik'aapa o-ãpa it'aa t'ĩ wãji Ak'õremaa. ⁹ Mãga unudak'ãri, jõmaweda arii p'anadap'edaarã ¹⁰ p'era pik'a para beeji. Mãgã p'anajida ai naaweda ãchia unupatap'edaa perã ma eperã su-ak'ĩ bi p'arat'a iidimaa Ak'õre tede, chi T'ũpata Pi-ia apatamãi.

Pedropa jarada Tachi Ak'õre tede p'anadap'edaarãmaa

¹¹ Mãgí chiwa bada jipa beeda perã, Pedro mãik'aapa Juan ik'aawaapa ãyaa wãk'aa paji. ãchi p'anajida Ak'õre te waibia ãuk'idaa, Salomón Pórtico apatap'edaamãi. ãchimaa eperãarã jõmaweda p'era pik'a p'ira erreujida.

¹² Pedropa mãga unuk'ãri, mãgaji:

—Israel pidaarã, ¿sãap'eda parã p'era para bima? aji. ¿Sãap'eda tai k'ĩra ak'ĩ jõnima? ¿Parãpa k'ĩsia p'anik'ã taipa tachi juadoopa na eperã jipajida? ¹³ Tachi chonaarã Abraham, Isaac mãik'aapa Jacob ijãadap'edaa Ak'õre Waibiapa ichi Warra Jesús waibiara papiji jõmaarã k'ãyaara, ichia oopi badak'a oopachi perã. Mamĩda parãpa mãgí Jesús jita atadap'eda, charraarãmaa teenajida. Maap'eda Pilatopa uchia peiit'ee pak'ãri, parãpa k'iniada-e paji. ¹⁴ Eperã t'ãri pia bi p'ek'au k'achia wêe k'ena pẽidai k'ãyaara, chiara peeparita parãpa uchiapit'aaajida. ¹⁵ Mãgã peepit'aaajida Tachi Ak'õre o ak'ipipari. Mamĩda parãpa peepidap'eda, Tachi Ak'õrepa chok'ai p'irabai ataji. Taipa mãga unujida tachi taupa. ¹⁶ Nãgí eperã jipa beeji ichia ijãada perã Jesupa jipai.

Maperāpi jipa beeji, parāpa unu p'anik'a. Jesús jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, k'ayaa beerā jipai.

¹⁷ Michi auk'aarā, mia k'awa bi pāchi poroorāpa māik'aapa parāpa Jesús peepidak'āri, k'awada-e paji iru Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā. ¹⁸ Mamīda parāpa māga oo p'anipa Tachi Ak'ōrepa uchiapiji ichia jaradak'a, ichi pedee jarapataarā it'aideepa: ichia pēida piut'ee. ¹⁹ Māpai Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badade pia k'īsiadap'eda, k'achia oo amāati māik'aapa irude ijāati, irua pāchi p'ek'au k'achia wēpapak'oomerā. ²⁰ Māga ooruta pirā, Ak'ōrepa parā k'āiwee p'anapiit'ee māik'aapa pēit'ee Jesucristo, ichia jirit'erada parā k'aripapariimerā. ²¹ Mamīda Jesús at'āri Ak'ōre eujāde bait'ee, Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda chiwidi pik'a ooru misa, chonaarāweda ichi pedee jarapataarā it'aideepa jaradap'edaak'a. ²² Maapai Moisepa tachi chonaarāmaa māgaji: 'Ak'ōrepa ichi pedee jarapari uchiapiit'ee parā t'āide mi jīak'a. Oopataāti irua jara bik'a. ²³ Māgī Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi pedee ūri k'iniada-e p'anirā Ak'ōre eperāarā p'animāiipa āyaa jerek'ooit'ee māik'aapa peek'ooit'ee.' (Dt 18.15-19)

²⁴ 'Ichiaba Samuel beedak'āriipa jōma apemaarā Ak'ōre pedee jarapataarāpa jarapachida tachia irā unu p'ani. ²⁵ Mapa parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa jarada chonaarāweda ichi pedee jarapataarā it'aideepa parā irapemaarā-it'ee. Ichiaba ichia jarada Abrahammaa parā irapemaarā-it'ee. Māgaji Abrahammaa:

'Mia na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda k'aripait'eeda aji, pideepa uchiadait'eerā k'ap'ia pari.' (Gn 22.18)

²⁶ Ichia jaradak'a Abrahammaa Tachi Ak'ōrepa parā pia ooji, ichi Warra piup'eda chok'ai p'irabai atak'āri parā t'āide. Māga ooji k'inia bada perā parāpa naapiara ijāadamerā māik'aapa pāchia k'achia oopata oo amaadamerā.

4

Pedro Juan ome judiorā poroorā k'īrapite

¹ At'āri Pedro Juan ome pedeemaa p'ani misa, judiorā p'aareerā pachejida Ak'ōre te waibia jīapataarā poro ome. Ichiaba āchi ome chejida saduceorā.

² K'īrau p'anajida Pedropa māik'aapa Juanpa jaratee p'anadap'edaa perā eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidai, Jesús p'irabaidak'a. ³ Mapa jita atadachida. K'ewara bada perā, carcelde t'it'aanajida, ai norema ma nepira ak'idait'ee. ⁴ Māga oojida mīda, eperāarā chok'araarāpa Cristode ijāajida, ārapa jarateedap'edaa k'aurepa. Ijāapataarā jōmaweda imik'īraarā aupai cinco mil paji.

⁵ Ai norema Jerusalende abaamaa see nībaji judiorā poro waibiarā, āchi chonaarā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā. ⁶ Mama baji ichiaba Anás, judiorā p'aareerā poro waibia pada. Ichiaba baji p'aareerā poro waibia Caifás, Juan, Alejandro māik'aapa Anás ēreerā awaraarā. ⁷ Pedro Juan ome atapijida māik'aapa āchi k'īrapite bainī beepidap'eda, iidijida:

—¿K'ai juapa parāpa jāgee net'aa oo p'anima? maa-e pirā ¿k'aipa jāgā oopi bima? ajida.

⁸ Ak'ōre Jaure Pedro ome bada perā, pia p'anauji:

—Judiorā poro waibiarā māik'aapa chonaarā, ⁹ parāpa taimaa iidiruta, sāga nāgī k'ayaa bada k'aripajida māik'aapa sāga jipa beeji. ¿Māga-ek'ā? aji. ¹⁰ Pia bi. Taipā parā k'īrapite jaradait'ee, jōmaweda Israel pidaarāpa k'awaadamerā.

Nāgí eperā parā jōmaarā k'īrapite bainī bi, jīpa beeji Jesucristo Nazaretdepema juapa, parāpa kurusode peepidap'edaa māik'aapa Tachi Ak'ōrepa chok'ai p'irabai atada. ¹¹ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.' (Sal 118.22)

¹² Mapa Jesucristodepai ijāa p'ani pirā, it'aa wādait'ee, maarepida awaraa eperā wē-e perā iruk'a na p'ek'au eujāde, tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

¹³ Judiorā poroorā arii p'anadap'edaarāpa unudak'āri Pedro māik'aapa Juan jīp'a pedeemaa p'ani waaweeda-ee, māik'aapa k'awaadak'āri āchi eperā jīp'aarā, mak'iara k'art'a tau k'awada-ee, ak'itrua para beeji. K'awaajida Jesús ome nipapatap'edaa perā, māga pedeejida. ¹⁴ Ma awara chiwa bada āchia jīpadap'edaa arii baji. Mapa judiorā poroorāpa p'oyaa p'anauadak'aa paji. ¹⁵ Māpai āchia Juan, Pedro, ma chiwa bada ome taawaa uchiapijida. Maap'eda pedee para beeji āchi pitapai:

¹⁶ —¿K'āata oodait'eema ajida, jā eperāarā ome? Jōmaweda Jerusalende-pemaarāpa k'awa p'ani ārapa ne-inaa pia oodap'edaa, eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Tachia p'oyaa merada-e. ¹⁷ Mamīda irā jaradāma ajida, ma eperāarāmaa jarateenaadamerā Jesupa ne-inaa oopata, māga-e pirā miapidai.

¹⁸ Māpai waya t'ī p'e atajida māik'aapa jarajida waa jarateenaadamerā Jesupa ne-inaa oopata. ¹⁹ Mamīda Pedropa Juan ome p'anaujida:

—Pia k'īsati parāpa. ¿K'āare piata bayama ajida, Ak'ōrepa jara bi ooda-e pait'ee, parā pedee ūri k'iniapa? ²⁰ Taipa unudap'edaa māik'aapa ūridap'edaa p'oyaa nepiri amaada-eda ajida.

²¹ Judiorā poroorā arii p'anadap'edaarāpa āchi juade iru p'anajida mīda miapidait'ee, arajāgaa pējida eperāarā waidoopa. Jōmaweda eperāarā o-īa it'aa t'īmaa p'anapachida Tachi Ak'ōremaa, ²² Jesús Jaurepa ma eperā jīpat'aada perā, cuarenta años audú iru bita.

Jjāpataarāpa Tachi Ak'ōremaa k'aripa iididap'edaa

²³ K'ena pēidap'eda, Pedro Juan ome chejida āchi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamaa. Nepirijida judiorā p'aareerā poroorāpa māik'aapa awaraa judiorā poro waibiarāpa āchima jaradap'edaa. ²⁴ Māgí pedee ūridap'eda, jōmaweda auk'a it'aa t'ījida:

—Tachi Waibia, pia pajā, na eujā, p'usa māik'aapa ne-inaa jōmaweda aide nībi ooji. ²⁵ Pi Jaurepa tachi chonaa Davidmaa nāga pedeeppi irua pide ijāa bada perā:

'¿K'āare-it'ee awaraa eujādepemaarā k'īrau p'anapatama? Mīchi eperāarā paara pariatua k'īsiapata. ²⁶ Na p'ek'au eujādepema reyrā māik'aapa poro waibiarā audua p'anadairā, pedeeepata k'achia oodait'ee. Pedee k'achia jarapata Tachi Ak'ōre āpīte māik'aapa ichia rey pēida āpīte.' (Sal 2.1-2)

²⁷ Tachi Waibia, pia jaradak'a David it'aideepa, māga uchiaji. Rey Herodes, Poncio Pilato māik'aapa awaraarā judio-eerā na p'uurude pedeejida Israel pidaaro ome k'achia oodait'ee Jesús, pia pēida oo chemerā pia oopi k'inia bi.

²⁸ Māga oojida pia naaweda k'īsia iru badak'a. ²⁹ Irā Tachi Waibia, ak'iji pi āpīte k'achia pedee p'anīrā māik'aapa taimaa waapiara pi ūraa waawee-ee jarateepiji, taipa oo k'inia p'anadairā pia oopi bik'a. ³⁰ Ichiaba tai k'aripāji k'yaa beerā jīpapataadamerā māik'aapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa

ãchi juadoopa oopataadamerã Jesús t'íde. Iruata pichia oopi bik'a ichita oopari.

³¹ It'aa t'í aupadak'ãri, ãchi p'anadap'edaamã wirriwirria nãbeeji. Mãpai jômaweda Ak'õre Jaurepa oopi bik'a oo k'inia p'aneejida mãik'aapa Tachi Ak'õrepa ooda Jesús piuda k'aurepa waawee-ee jaratepachida.

Ijãapataarãpa ãchi net'aa jedepatap'edaa

³² Maapai ijãapataarã jômaweda auk'a k'ĩsiapachida mãik'aapa chik'aripa p'anapachida. Apidaapa ãchi net'aa iru p'ani ãchi-it'ee aupaida adak'aa paji. Jip'a jõmaarã-it'ee paji. ³³ Mapa Ak'õrepa ãchi pia oopachi. K'aripaji Cristopa jirit'eradaarãpa jarateedamerã Jesús chok'ai p'irabaida mãik'aapa oodamerã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ³⁴ Æchi chupiria p'anadak'aa paji. Chi eujã iru beerãpa mãik'aapa ne-inaa awaraa iru beerãpa netot'aapachida. ³⁵ Mãpai ma p'arat'a Cristopa jirit'eradaarãmaa teepachida, jenenadamerã wêe beerãmaa. ³⁶ Mãga ooji Levi ëreerãdepema Josepa. Mãgi eperã Chipre isladepema paji. Mãgimaa Cristopa jirit'eradaarãpa pedida t'í bijida Bernabé (jara k'inia bi "T'ãri O-ĩapipari"). ³⁷ Mãgi eperãpa eujã iru bada netot'aaji mãik'aapa ma p'arat'a Cristopa jirit'eradaarãmaa teeji.

5

Ananías chi wëra Safira ome ne-inaa k'achia ooda

¹ Mamãda Bernabepa oodak'a ooda-e paji Ananías chi wëra Safira ome. Mãgĩrãpa ãchi eujã netot'aajida. ² Mamãda mãgi eperã chi wëra ome pedeeteejida p'arat'a jõma teeda-e pait'ee Cristopa jirit'eradaarãmaa. Ananiapa mãgi p'arat'a ùk'urupai teenak'ãri, ³ Pedropa mãgaji:

—Ananías, ¿pi seewa cheruk'ã aji, Ak'õre Jauremaa, p'arat'a jõma tee chee? ¿Sãap'eda oojima Satanapa oopi bik'a? ⁴ ¿jã eujã pichide paji-ek'ã netot'aai naaweda? ¿Ma p'arat'a pichide paji-ek'ã netot'aap'eda? ¿Sãap'eda nãga oo k'iniadachima? Pia eperãarãmaa seewa-e paji. Ak'õremaata seewajida aji.

⁵ Mãga ùriruta, Ananías eujãde piu baainaji. Arii p'anadap'edaarãpa unudak'ãri, p'erak'oodachida. ⁶ Mãpai k'ùtrãarã ùk'uruurãpa chi piuda beda atajida mãik'aapa ateejida iade.

⁷ Hora õpeemaa Ananías wëra t'ũji, chi imik'ãra piuda k'awa-ee. ⁸ Mãpai Pedropa irumaa iidiji:

—¿Wãara nãgi p'arat'a pari eujã netot'aajidak'ã? aji.

Ichia p'anauji:

—Netot'aajidapi.

⁹ Pedropa mãgaji:

—¿Sãap'eda parã pedeeteejida Ak'õre Jauremaa seewadait'ee? Ara cherutada aji, pi imik'ãra iadeepa. Naade pi jida auk'a ateedait'eeda aji.

¹⁰ Aramata Safira piu baainaji Pedro bĩri ik'aawa. K'ùtrãarã t'ũdak'ãri, unujida piu bi. Maap'eda ãanajida chi imik'ãra ik'aawa. ¹¹ Jômaweda ijãapataarã mãik'aapa awaraarã mãga k'awadap'edaarã p'era para beeji.

Ak'õre Jaurepa k'aripap'eda, Cristopa jirit'eradaarãpa oopatap'edaa

¹² At'ãri Jerusalande p'anide Cristopa jirit'eradaarãpa oopachida ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Maapai jômaweda Cristode ijãapataarã cheepurupachida Salomón Pórtico apatap'edaamã, Tachi Ak'õre te waibia ãuk'idaa. ¹³ Apemaarã judiorã Tachi Ak'õre te waibiade t'ũpataarã

waaweepa araa p'anada-e paji āchi ome. Mamīda pia pedeepachida āchi āpīte, apemaarā Jerusalendepemaarā ome. ¹⁴ Māirā māgá t'ŭda-e paji mīda āchi ome, Cristode ijāpataarā ŭwajida, wēraarā māik'aapa imik'raarā. ¹⁵ Cristopa jirit'eradaarāpa ne-inaa pia oo p'anadap'edaa perā, eperāarāpa āchi k'ayaa beerā calle jā ik'aawa uchua atapachida joip'aruk'a bi ŭri, Pedro wāyaa wāk'āri, chi jaurepa pida āra t'ōbaimerā māik'aapa jipamerā. ¹⁶ Ichiaba p'uuru k'ait'a beerāpa Jerusalendee k'ayaa beerā chok'ara aneepachida māik'aapa ichiaba eperā netuara merātia bee aneepachida. Tachi Ak'ōrepa jōmaweda jipak'oopachi Cristopa jirit'eradaarā juapa.

Cristopa jirit'eradaarā jiridap'edaa miapidait'ee

¹⁷ Unudak'āri jōmaweda Cristopa jirit'eradaarāpa oopata, judiorā p'aareerā poro waibia māik'aapa ŭk'uru saduceorā iru ome nipapatap'edaarāpa Cristopa jirit'eradaarā k'ira unuamaa iru p'aneejida. ¹⁸ Mapa Tachi Ak'ōre te waibia jīapataarāmaa atapijida carcelde t'ik'oonadamerā. ¹⁹ Mamīda p'ārik'ua angelpa carcelde t'ūpata ewat'aa cheji. Maap'eda āchi taawaa uchiapik'ooji. Māpai māgaji:

²⁰ —Wāti Tachi Ak'ōre te waibiadee māik'aapa arii p'anirāmaa jaratēeti Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee it'aa wādamerā.

²¹ Māgá ai norema tap'eweda t'ūjida Ak'ōre tede māik'aapa jarateemaa p'aneejida.

Māimisa ma p'aareerā poro waibiapa māik'aapa ichi ome p'anadap'edaarāpa t'ī pēijida Junta Supremadepemaarā jōmaweda. Ichiaba carceldeepa Cristopa jirit'eradaarā atapijida. ²² Mamīda Ak'ōre te jīapataarāpa carcelde jirinadak'āri, unuda-e paji. Maperā nepiri chejida:

²³ —Ununajidada ajida, carcel te pia jīa nībi, māik'aapa chi jīapataarā ai t'aide jīa p'ani. Mamīda ewa atadak'āri, apida unuda-e paji.

²⁴ Māga ŭridak'āri, ma p'aareerā poro waibia apemaarā p'aareerā poroorā ome māik'aapa Ak'ōre te jīapataarā poropa k'awada-e paji k'āata oodai.

²⁵ Māga nīde eperā pacheji māik'aapa māgaji:

—Parāpa carcelde t'ik'oodap'edaarā Ak'ōre te waibiade eperāarāmaa jara-teemaa p'anida aji.

²⁶ Aramata Ak'ōre te waibia jīapataarā poro apemaarā jīapataarā ome wājida jita p'e atade. Mamīda k'ira jīp'a p'e aneejida, eperāarāpa āchimaa māupa bat'adai jīak'aapa. ²⁷ Pachedak'āri, ak'inī p'aneepijida Junta Suprema k'īrapite. Māpai ma p'aareerā poro waibiapa māgaji:

²⁸ —Taipa parāmaa jarajida waa jarateenaadamerā jā eperāpa oopata. Mamīda māga ooda-e p'ani. Waapiara jōmaweda Jerusalén pidaarāmaa jara-teemaa p'ani. Ma awara táipata jā eperā peet'aaajidada a jōni.

²⁹ Apemaarā pari Pedropa p'anauji:

—Taipa ichita Ak'ōrepa oopi bik'a oodait'eeda aji, eperāpa jara bik'a oodai k'āyaara. ³⁰ Tachi chonaarāwedapema Ak'ōrēpata Jesús, parāpa kurusode peepidap'edaa, chok'ai p'irabaipiji. ³¹ Tachi Ak'ōrepa iru p'irabai atap'eda, su-ak'i bijī ichi juaraare, jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. Mama bijī eperāarā ak'īpariimerā māik'aapa o k'achiadeepa k'aripa atamerā. K'inia baji Jesús piuda k'aurepa Israel pidaarāpa p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerā. Māgá irua wēpapak'ooi ārapa p'ek'au k'achia oopata. ³² Tachi Ak'ōre Jaurepa ma jōma k'awa bida aji. Taipa pida ichiaba māga k'awa p'anida aji, Cristode ijāadak'āri, Ak'ōrepa ichi Jaure taimaa pēida perā.

³³ Judiorā poroorāpa māga ūridak'āri, Cristopa jirit'eradaarā peek'oo k'iniadachida. ³⁴ Mamīda āra t'āide baji fariseo t'ijarapatap'edaa Gamaliel. Māgí Gamalielpa Moisepa p'āda pia k'awaa baji. Mapa eperāarāpa iru t'o p'anapachida. Māgí bainī beep'eda, Cristopa jirit'eradaarā arak'atia taawaa uchía atapiji. ³⁵ T'ēpai māgaji apemaarā judiorā poroorāmaa:

—Israel pidaarā, pia k'īsīati ne-inaa oodai naaweda jā eperāarāmaa. ³⁶ K'irāpāti mak'iara taarā-e bi eperā Teudas apatap'edaapa k'īsīaji ichita jōmaarā k'āyaara waibiara pai. Māgí eere cuatrocientos imik'īraarā p'anajida. Mamīda māgí peet'aadak'āri, iru ome nipapatap'edaarā jīchoodachida. Māgā āchia k'īsīa iru p'anadap'edaa jōdachi. ³⁷ Ai t'ēpai, Romadepemaarāpa eperāarā t'ī p'āpimaa p'anadak'āri, ichiaba Judas Galiledepemapa māga k'īsīaji. Eperāarā ūk'uruurāpa iru pedee ijāajida. Mamīda ichiaba peet'aadak'āri, iru ome nipapatap'edaarā āyaa erreudachida. ³⁸ Mapa mia parāmaa ūraait'ee jā eperāarā k'achia oonaadamerā. Āchia jaratee p'ani pirā āchi k'īsīadeepa māik'aapa ne-inaa oo p'ani pirā āchi juadoopa, āchia oopata jōdaryada aji. ³⁹ Mamīda Tachi Ak'ōrēpata āchimaa māga oopi bi pirā, parāpa p'oyaa-da aji. K'īrak'aupai, Tachi Ak'ōre ome chōomaa p'aneesai.

Āchia Gamaliel ūraa ijāajida. ⁴⁰ Maap'eda Cristopa jirit'eradaarā t'ī p'e atajida māik'aapa wik'oojida. Jarajida waa jarateenaadamerā Jesupa ooda. Maap'eda k'ena pēijida. ⁴¹ Mamīda Cristopa jirit'eradaarā judiorā poroorā k'īrapiteepa o-īa uchīajida, Ak'ōrepa āchi ita-aria miapida perā Jesús k'aurepa. ⁴² Maap'eda ewari chaa jarateepachida Jesucristota Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. Māga jaratee wāpachida Tachi Ak'ōre te waibiade māik'aapa te bee chaa.

6

Ijāapataarā siete jirit'eradap'edaa Cristopa jirit'eradaarā k'aripadamerā

¹ Maapai ijāapataarā chok'arapiara īwajida. Judiorā griego pedee pedeepataarāpa imiateejida judiorā hebreo pedee pedeepataarāmaa, āchia griego pedee pedeepataarā p'ētrāarā pia ak'idak'aa pada perā ewari chaa ne-inaa jededak'āri k'aripadait'ee. ² Maperā chi doce jirit'eradaarāpa t'ī pēijida jōmaweda Cristode ijāapataarā cheepurudamerā. See nībeek'āri, māgajida:

—K'ōp'āyoorā, tai jua araada-e ijāapataarā jōmaweda ak'idait'ee. Pia-e bida ajida, taipa waa jarateeda-e pait'ee Ak'ōrepa jara pēida Jesucristo k'ap'ia pari, chi ne-inaa wēe beerā ak'ik'iniapa. ³ Mapa eperāarā siete jirit'erāti ma mimia oodamerā. Jiridaipia bi nāgee eperāarā: k'īsīa k'awaa beerā; t'āri pia beerā māik'aapa Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oo k'inia beerā. ⁴ Tai jōdee it'aa t'īmaa p'anadait'ee māik'aapa Ak'ōrepa jara pēida jarateedait'eeda ajida.

⁵ Māpai āchia p'anaujida:

—Pia bida ajida.

Maap'eda jirit'erajida Esteban. Ma eperā Cristode pia ijāaji māik'aapa Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oopachi. Ichiaba jirit'erajida Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas māik'aapa Nicolás Antioquiadepema. Naaweda māgí Nicolás Tachi Ak'ōrede ijāak'aa bap'eda, judiorāpa ijāapatade ijāa baji. ⁶ Ma t'ēpai ateejida Cristopa jirit'eradaarā p'anadap'edaamaa. Māgīirā it'aa t'ijida āchi pari māik'aapa jua bijida āchi īri. Māga oojida ak'ipidait'ee ma mimia āchimaa teeruta.

⁷ Ma t'ēpai, Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa waapiara jarateep-achida māik'aapa ijāapataarā waapiara iwapachida Jerusalende. Judiorā ūk'uru, p'aareerā jida ichiaba Cristode ijāajida.

Judiorā poroorāpa Esteban jita atadap'edaa

⁸ Maapai Jerusalendepemaarā t'āide Estebanpa oopachi ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga oopachi Tachi Ak'ōrepa iru k'aripa bada perā. ⁹ Mamīda ewari aba pachejida judiorā Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema. Ma te t'ijarapachida Esclavoorā P'anadap'eda Uchiadap'edaa. Māirāpa nepira jiri chejida Estebanmaa. Āchi ome chejida auk'a Cirene p'uurudepemaarā, Alejandría p'uurudepemaarā, Cilicia eujādepemaarā māik'aapa Ásia eujādepemaarā. ¹⁰ Mamīda aupedeedak'āri, Esteban p'oyaa k'ŭp'eepidak'aa paji, Ak'ōre Jaurepa iru k'ŷsia k'awaapida perā āchia iidida p'anaut'ee. ¹¹ Mapa awaraarāmaa p'aajida seewa jaradamerā ichia pedee k'achia pedeemaa bi Moisés āpīte māik'aapa Tachi Ak'ōre āpīte. ¹² Māgá p'uuru pidaarā, judiorā poro waibiarā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā k'ŷrapik'oojida Esteban ome. Māirāpa Esteban jita atadap'eda, atadachida Junta Suprema k'ŷrapite Tachi Ak'ōre te waibiade. ¹³ Māpai ma p'aadap'edaarā aneejida seewa jaradamerā. Māirāpa māgajida:

—Nāgí eperāpa ik'achia pedeparida ajida, Tachi Ak'ōre te āpīte māik'aapa Moisepa p'āda āpīte. ¹⁴ Jara bi Jesús Nazaretdepemapa nāgí te t'eet'aait'ee māik'aapa tachimaa waa oopi-e pait'ee Moisepa p'ādade jaradak'a, tachia oodamerā.

¹⁵ Judiorā poroorāpa māik'aapa arii p'anadap'edaarāpa Esteban ak'idak'āri, chi k'ŷra ángel k'ŷrak'a unujida.

7

Estebanpa p'aare poro waibia k'ŷrapite p'ananda

¹ Māpai p'aareerā poro waibiapa iidiji Estebanmaa:

—¿Wāarak'ā aji, na eperāarāpa jara p'ani?

² Irua p'anauji:

—Michi auk'aarā māik'aapa chonaarā, ūriti. Tachi Ak'ōre k'ŷra wāree bīpa ichi unupijida aji, tachi ak'ōchona Abrahammaa Mesopotamia eujāde bak'āri, Harande banai naaweda. ³ Ak'ōrepa jaraji:

'Atabēipáde aji, pi eujā pi ēreerā ome māik'aapa wāpáde aji, mia ak'ipīit'ee eujāmaa.'

(Gn 12.1)

⁴ Māpai Abraham uchijai Caldea eujādeepa māik'aapa banaji Harande. T'ēpai chi ak'ōre piuk'āri, Tachi Ak'ōrepa Abraham aneeji na eujādee tachi írá p'anīmāi. ⁵ Mamīda na eujā maarepida waide tee-e paji irumaa; bīri aba t'iait'ee pida. Jīp'a jaraji teeit'ee irudeepa uchiadait'eerāmaa iru piuda t'ēpai, Abraham waide warra wēe baji mīda. ⁶ Ma awara Ak'ōrepa jaraji:

'Pīdeepa uchiadait'eerā p'anapataadait'eeda aji, awaraa eujāde mimiamaa chīara-it'ee. Mama esclavoorā p'anadait'ee māik'aapa jāpemaarāpa āra miapi iru p'anadait'ee cuatrocientos años.'

(Gn 15.13)

⁷ Mamīda Ak'ōrepa ichiaba jaraji:

'Mia k'achia ooit'eeda aji, āra esclavoorā papirutaarā. T'ēpai āra mamāik'aapa uchiadait'ee māik'aapa mimaa it'aa t'īdait'eeda aji, na eujāde.'

(Gn 5.14)

⁸ Māgá pedee nībide Abraham ome, Ak'ōrepa jaraji Abrahampa tauchaa bimerā ichi warra k'ap'īade. Tachi Ak'ōrepa k'īnia baji māga oodamerā ichi

eperãarãpa ak'ipidait'ee ichide ijãa p'ani. Mapa Abraham warra Isaac t'ok'ãri, k'ãima ocho parumaa iru k'ap'iaide tauchaa bijii. Isaacpa mãga ooji ichi warra Jacob ome. Ichiaba Jacobpa mãga ooji chi warrarã doce ome. Mãirãdeepa Israel pidaarã èreerã doce uchiajida.

⁹ Mãgí Jacob warrarã pada, tachi chonaarãpa, ãchi ìpema José k'ïra unumaa iru p'anapachida. Maperã netot'aajida esclavok'a Egiptodee wãyaa wãdap'edaarãmaa. Mamïda Tachi Ak'õre José ome baji. ¹⁰ Maperã k'aripa ataji jômaweda ne-inaa k'achiadeepa. Ma awara k'ïsia k'awaapiji mãik'aapa k'inia iru bapiji rey Egiptodepema Faraonmaa. Mãgipa José Egiptodepemaarã poro waibia papiji ichi palaciode.

¹¹ Ma t'èepai jarra oojida Egipto eujãde mãik'aapa Canaán eujãde. Maperã mak'ïara nek'odait'ee wẽ-e paji. ¹² Mamïda Jacobpa k'awaak'ãri Egiptode ne-inaa k'oit'ee paraa, jãmaa pëiji ichi warrarã, ne-inaa netode. Mãgí paji tachi chonaarã naapiara wãdap'edaa. ¹³ Ai t'èepai wãdak'ãri, Josepa ichi ìpemaarãmaa k'awaapiji. Madeepa Faraónpa José èreerã k'awaji. ¹⁴ T'èepai, Josepa jara pëiji chi ak'õre Jacob mãik'aapa chi èreerã jômaweda chedamerã Egiptodee. Æchi setenta y cinco paji. ¹⁵ Mãgapi Jacob banaji Egiptode. Mama jai-idaaji. Ichiaba mama tachi chonaarã jai-idaajida. ¹⁶ Jacob bïri mãik'aapa chi warrarã bïri ateejida Siquem p'uurudee mãik'aapa mama ïajida Abrahampa Hamor èreerã juak'aawa netoda jãirade.

¹⁷ Ewari k'ait'a pak'ãri Tachi Ak'õrepa uchiapiit'ee Abrahamdeepa uchi-adap'edaarã Egiptodeepa ichia jaradak'a, ãchi chok'ara p'anajida, iwa p'anadap'edaa perã. ¹⁸ Maapai Egiptodepema reypa José k'awa-e pada Faraón paji. ¹⁹ Mãgí reypa tachi chonaarã k'ũraji waa ïwanaadamerã. Æchi chupiria ooji. Jaraji ãchi warrarã ewaa t'o k'edeerã ita-aria piupidamerã. ²⁰ Maapai t'oji Moisés. Tachi Ak'õrepa mãgí warra chai pia ak'iji. Mapa chi ak'õreerãpa atane õpee warimaa iru p'anajida ãchi tede. ²¹ Mamïda p'oyaa waa merada-e paji. Mapa ituaba atabëidak'ãri, Faraón k'aupa unu ataji mãik'aapa wari ataji ichi warrak'a. ²² Mãgapi Moisés wariji Egipto pidaarã t'ãide mãik'aapa k'awaa wãji ne-inaa k'ïra t'ãdoo Egiptodepemaarãpa k'awa p'anadap'edaak'a. Mãpai jõmaarãpa iru k'awajida, irua pedeeda k'aurepa mãik'aapa ooda k'aurepa.

²³ "Cuarenta años iru bak'ãri, k'ïsiaji wãit'ee Israel pidaarã ak'ide, ichi auk'arã pada perã. ²⁴ Mamïda unuk'ãri Egiptodepemapa ichi auk'aa sïmaa bi, Moisepa k'aripanaaji mãik'aapa ma Egipto pida pee atapëiji." (Ex 2.11-12)

²⁵ Moisepa k'ïsiaji ichi auk'arãpa ijãadai Tachi Ak'õrepa ichi pëida ãchi k'aripamerã. Mamïda ãchia mãga ooda-e paji.

²⁶ 'Ai norema unuji Israel pidaarã omé chõomaa p'ani. Mãgá chõonaadamerã mãgaji: "¿Pãchi auk'arã-ek'ã aji, jãgá chõo jõnadait'ee?" ²⁷ Mãpai chi k'õp'ãyo sïmaa badapa Moisés sïat'aaji mãik'aapa mãgaji: "¿K'aipa pi tai porok'a bijima aji, taipa oopata ak'imerã?" ²⁸ ¿Mï peet'aa k'inia bik'ã aji, nuweda Egipto pida peet'aadak'a?" (Ex 2.13-14)

²⁹ Mãga ùrik'ãri, Moisés mirudachi. Maap'eda t'imí wãji Madián eujãde. Mama banaji k'ïra tewaraak'a. Ariipema wëra atap'eda, warrarã omé paraaji.

³⁰ Cuarenta años wãyaap'eda, ewari aba Moisés baji eujã pania wëe bimãï Sinaí ee k'ait'a. Mama bide unuji pak'uru jep'eda t'ipitauk'a urua nïbi,

angelpa aide ichi unupi bada perã. ³¹ Mägá urua unuk'ãri, Moisés k'ait'aara wãji pi-iara ak'iit'ee k'ãata mãga bi. Mãga nide ùriji Tachi Ak'õrepa mãgaru:

³² 'Mi pi chonaarã Ak'õre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijãadap'edaa Ak'õre Waibia.' (Ex 3.6)

Mãga ùrik'ãri, Moisés bñiri wëre nĩbeeki p'era nĩbipa mãik'aapa p'oyaa ak'ik'aa pãji ma pak'urumaa. ³³ Mãpai Tachi Ak'õrepa mãgaji:

'Pichi chancla ãrat'aapãde aji, nama pi mi k'ĩrapite bainĩ bairã. ³⁴ Mia k'awa bi mi eperãarã chupiria chitooni Egiptode. Ùri bi ãchi bia chitooni. Mapa cheji k'aripait'ee. Pãa auk'a k'aripanaãji. Mia pi Egiptodee peiit'eeda aji.' (Ex 3.5-10)

³⁵ 'Ai naaweda ãchia Moisés pedee ùri k'iniada-e pãji nãga p'anauda perã: '¿K'aipa pi tai porok'a bijima ajida, taipa oopata ak'imerã?' (Ex 2.14)

Mãgá yiaara pik'a iru p'anajida mĩda, Tachi Ak'õrepa ichi ángel pak'uru ñri-idaade unupida k'ap'ia pari Moisés peji ãchi porok'a. Tachi Ak'õrepa k'inia baji Moisepa ãchi uchua atamerã Egipto pidaarã juadeepa. ³⁶ Mägá Moisepa tachi chonaarã uchua p'e ataji Egiptodeepa. Ichia ne-inaa ooji eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa mãgí eujãde, Mar Rojode mãik'aapa cuarenta años wãyaaruta misa eujã pania wëe bide. ³⁷ Mãgí Moisepa jaraji Israel pidaarãmaa:

'Parãdeepa Ak'õrepa uchiapiit'ee ichi pedee jarapari mi jãak'a.' (Dt 18.15)

³⁸ P'anadak'ãri eujã pania wëe bide, Israel pidaarã pari Moiseta pedeeji ángel ome Sinaí eede. Ichia Tachi Ak'õrepa jarada naapiara p'ãji, tachi chonaarãpa mãik'aapa tachia mãgí ùraa ijãadap'eda, ichita p'anapataadamerã.

³⁹ 'Mamĩda tachi chonaarãpa iru pedee ijãa k'iniada-e pãji. Ma k'ãyaara waya Egiptodee wã k'iniadachida. ⁴⁰ Mapa Moisés wë-e pak'ãri, ichi ipema Aaronmaa mãgajida:

'Tachi-it'ee ak'õre waibiarã oopãde ajida, tachi naa o jaratee wãdamerã, k'awada-e p'anadairã sãgataji jã Moisés ome, Egiptodeepa tai ãyaa aneeda.' (Ex 32.1)

⁴¹ Mãpai oojida p'ak'a chak'ek'a ai k'ĩrapite it'aa t'ĩdait'ee. Ne-animalaarã peejida ai k'ĩrapite paadait'ee mãik'aapa fiesta oojida o-ãpa, ma p'ak'a chak'ek'a ooda-it'ee. ⁴² Maperãpi Tachi Ak'õre ãchi ik'aawaapa ãyaa wãji. Mapa pajãde nĩbi ne-inaamaa it'aa t'ĩpachida, Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩdai k'ãyaara. Oojida Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade jara bik'a:

'Israel pidaarã, parã cuarenta años eujã pania wëe bide p'anadak'ãri, ¿mi-it'ee ne-animalaarã peedap'eda, paapachidak'ã, mide ijãa p'anadap'edaa perã? ⁴³ Ma k'ãyaara parãpa it'aa t'ĩpachida Canaandepemaarã ak'õre waibia Molocmaa mãik'aapa Egiptodepemaarã ak'õre waibia Refanmaa. Mia mãga k'awa bi ne-inaa pãchi juapa oodap'edaa atee p'anadap'edaa perã pãchi wãrutamaa. Mapa mia parã ãyaa jerek'ooit'eeda aji, Babilónia p'uuru k'ãyaara t'imiaara.' (Am 5.25-27)

⁴⁴ 'Tachi chonaarã eujã pania wëe bide p'anadak'ãri, atepachida Tachi Ak'õre te ne-edeo ooda, k'ĩrapadait'ee Tachi Ak'õre arii bi ãchi ome. Mãgí te oojida Tachi Ak'õrepa Moisemaa ak'ipidak'a. Oojida aide it'aa t'ĩpataadait'ee Tachi Ak'õremaa. ⁴⁵ Ma t'ẽepai tachi chonaarã mãgí tede it'aa t'ĩpachida ãchi chonaarãpa oodap'edaak'a. Mapa Tachi Ak'õrepa awaraa p'uuru ome jura chõo p'oyaapik'ãri, Josué ome chedap'edaarãpa ãchi ome aneejida mãgí te ne-edeo ooda. Mãgá iru p'anapachida David rey parumaa. ⁴⁶ Tachi Ak'õrepa Rey

David k'inia iru bapachi. Mapa Davidpa iidiji Tachi Ak'õremaa te waibia oo teeit'ee, te pia oo k'inia bada perã Jacobpa ijãadap'edaa Ak'õre-it'ee. ⁴⁷ Mamïda David warra Salomonpa Tachi Ak'õre te waibia ooji. ⁴⁸ Salomonpa mägí te ooji mïda, k'awa p'ani Tachi Ak'õre Waibia bak'aa te eperãarã juapa oodade. Mäga k'awa p'ani Ak'õre pedee jaraparipa jarada perã:

⁴⁹ 'Mi, Jõmaarã Rey, it'arita baparida aji, mäik'aapa eujã mi jua ek'ari bi. ¿Te k'ãaredeeta mïmaa oo teedait'eema? ¿Sãmata mi ñinait'eema? ⁵⁰ ¿Michi juadoopa jõmaweda ooji-ek'ã? aji.' (Is 66.1-2)

⁵¹ Mãpai Estebanpa mägaji:

—Parãpa Tachi Ak'õrede ijãa p'anida apata mïda, t'ãri k'achia-idaa p'anapatada aji, ijãadak'aa beerãk'a. Ma awara k'ïri k'isua p'anapata, oo k'iniadak'aa perã Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Pãchi chonaarãk'api p'ani.

⁵² Parã chonaarãpa ichita Tachi Ak'õre pedee jarapataarã jirijida peedait'ee. Peejida chi p'ek'au k'achia wëe bi cheit'ee bida apatap'edaarã. Maap'eda chi p'ek'au k'achia wëe bi chek'ãri Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ooit'ee, iru ichiaba jita atapidap'eda, peepijida parãpa. ⁵³ Parãpata Ak'õre Ûraa iru p'anapata angeleerã k'aurepa. Mamïda at'ãri ooda-e p'anida aji, mägí ùraa jara bik'a.

Esteban peedap'edaa

⁵⁴ Mäga ùridak'ãri, t'ãri k'achiapa Esteban peet'aa k'inia p'aneejida. ⁵⁵ Mamïda Ak'õre Jaure ichi ome bada perã, it'aa ak'iji mäik'aapa unuji Ak'õre k'ïra wãre mäik'aapa Ak'õre juaraare Jesús bainí bi. ⁵⁶ Mãpai mägaji:

—Ak'idapãde aji. Mia unu bi pajã ewa nibi mäik'aapa unu bi Eperã Ak'õre Truadepema Ak'õre Waibia juaraare.

⁵⁷ Mamïda ãchi k'ïri t'ap'ak'oodachida mäik'aapa golpe biadap'eda, jõmaweda iru ñri wãjida. ⁵⁸ Jerusalén p'uurudeepa uchia atadap'eda, mäupa bat'amaa p'aneejida iru peet'aadait'ee. Auk'a k'aripajida Esteban imiateedap'edaarãpa. Æchi ñripema p'aru jipatap'edaa ata bijida eperã Saulo apatap'edaa biiri ik'aawa irua ak'imerã, ãchia mäu bat'aruta misa.

⁵⁹ Mäupa bat'amaa p'anide Esteban it'aa t'ïji:

—Tachi Waibia Jesús, mi jaure pichimaa atéeji.

⁶⁰ T'ëepai bedabajji mäik'aapa golpe it'aa t'ïji:

—Tachi Waibia, ãchi chupiria k'awãaji, mi nãgã k'achia oo p'ani mïda.

Mäga jarap'eda, piuji.

8

Saulopa ijãapataarã miapiit'ee jirida

¹⁻² Esteban peedak'ãri, Saulo mama baji ak'iit'ee, ichi judiorã poroorã eere bada perã. Esteban piup'eda, ùk'uru Tachi Ak'õrede ijãapataarãpa iajida; ichiaba audú jëejida iru-it'ee.

Ma ewatedeepa Jerusalende Cristode ijãadak'aa beerãpa irude ijãapataarã jirijida peedait'ee. Mapa jõmaweda miruk'oodachida Judea eujãdee mäik'aapa Samaria eujãdee. Cristode jirit'eraaraã aupai miruda-e paji. ³ Mägã jiri p'ani misa, Saulopa Cristode ijãapataarã auk'a jiripachi. Te chaa t'ïu wãpachi wëraarã imik'ïraarã ome jita p'eit'ee. Maap'eda carcelde t'ipik'oopachi.

Samariade jarateedap'edaa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee

⁴ Saulopa mägã oo baji mïda, chi Jerusalendeepa mirudap'edaarãpa jaratee wãpachida Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee ãchi wãrutamaa.

⁵ Felipe wãji Samaria eujãdee mäik'aapa Cristopa ooda jarateepachi.

6 Arii p'anadap'edaarāpa māga ūridak'āri māik'aapa unudak'āri irua ooda eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, waapiara k'awa k'inia p'anajida. 7 Mama Felipepa uchiapik'oopachi netuaraarā merātia bee eperāarā chok'ara k'ap'iadeepa. Māgí netuaraarā āra k'ap'iadeepa bia uchua wāpachida. Ma awara Felipepa jipak'oopachi eperāarā chok'ara chiwa beerā māik'aapa p'oyaa āchi bīrīpa pia nipadak'aarā. 8 Maperā ma p'uurudepemaarā o-ia p'anapachida.

9 Mamīda mama bapachi eperā t'ijaratap'edaa Simón. Māgipa petau tau k'awaa baji māik'aapa ma eujādepemaarā k'ūra p'e iru bapachi ichia oo bi k'aurepa. Mapa āchi t'āide eperā waibia k'a bapachi. 10 Waibia beerā, ek'ariara beerāpa paara iru pedee ūri k'inia p'anapachida māik'aapa māgapachida:

—Tachi Ak'ōrepata irumaa nāga oopi bi.

11 Irua jararu ijāpachida, ichi petau taupa k'ūrap'e iru bada perā. Taarāji ma k'apite bi. 12 Mama bide Felipepa jarateji: Jesucristo Tachi Ak'ōrepa pēida māik'aapa iru k'aurepa Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'ek'au k'achia wēpapak'oopari. Māga ijāadak'āri, māpema imik'īraarā māik'aapa wēraarā poro choopijida. 13 Simonpa pida ijāji. Maap'eda poro choopiji māik'aapa nipaji Felipe ome. Unuk'āri Felipepa ne-inaa oo bi eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, ichia k'awa-e bapachi sāga k'īsiai.

14 Cristopa jirit'eradaarā Jerusalende p'anadap'edaarāpa ūridak'āri Samaria pidaarāpa ijāaruta Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa, mamac pēijida Pedro Juan ome. 15 Arii panadak'āri, it'aa t'ijida Samaria pidaarā Cristode ijāapataarā pari, Tachi Ak'ōre Jaure āra ome ba chemerā, 16 waide Ak'ōre Jaure āra k'ap'iade ba che-e bada perā. Jip'a poro choopijida Tachi Waibia Jesús t'ide, ak'ipidait'ee irude ijāadap'edaa. 17 Māpai Pedropa māik'aapa Juanpa jua bidak'āri āra īri, māgā Ak'ōre Jaure ba cheji āra ome.

18 Simonpa unuk'āri Ak'ōre Jaure che bi Cristopa jirit'eradaarāpa jua bīrutade eperāarā īri, p'arat'a teeit'ee paji, ichia auk'a māga ooit'ee. 19 Māgaji: —Mimaa k'awaapidapāde aji, ichiaba mia jua bik'āri eperā īri, Ak'ōre Jaure iru ome ba chemerā.

20 Māpai Pedropa p'anauji:

—jPichi p'arat'a ome atua baibeepāde aji, k'īsia bairā neto atai Tachi Ak'ōrepa oopipari ichi jirit'eradaarāmaa! 21 Pia na mimia p'oyaa oo-e, Ak'ōre k'īrapite k'īra jip'a k'īsia-e bairā. 22 Māgā k'īsia amāaji māik'aapa Tachi Ak'ōremaa chupīria iidiji. Māga oorura, Tachi Ak'ōrepa perdonaaipi pia k'achia oo k'inia bi. 23 Mia māga jara bi k'awa bairā pi t'āride tai ome k'īrau bi, waibia paruta perā pi k'āyaara nāpemaarā k'īrapite. Wāara pi at'āri p'ek'au k'achia jua ek'ari bi.

24 Māpai Simonpa p'anauji:

—Parāpa Ak'ōremaa chupīria iididapāde aji mi pari, mi baainaamerā parāpa mimaa jaradap'edaade.

25 Maap'eda Pedropa Juan ome ma p'uurudepemaarāmaa jarajida āchia unudap'edaa Jesús ome nipadak'āri. Ichiaba Tachi Ak'ōrepa jara pēida jarateji. Ma t'ēpai chejida Jerusalende. Mamīda ode Samariade p'uuru bee chaa jaratee che wāpachida Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode.

Felipe Etiopía eujādepema poro ome unuda

26 Ma t'ēpai, Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēiji Felipemaa jaramerā:

—Wāji barree, Jerusalendee pa chonaarāwedapema Gaza p'uurudee wāpari ode. Māgí o wāyaapari eujā pania wēe bide.

²⁷ Māpai Felipe wāji māik'aapa ode unuji eperā Etiopía eujādepema. Māgí Etiopiadepemaarā poro waibiara paji. Āchi reina p'arat'a jīapari paji. Ichi wā baji Jerusalendee Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ide. ²⁸ Mata waya che wāji ichi eujādee. Su-ak'i baji ichi caballopa jidiupata carrode māik'aapa lee wāji chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari Isaia pa p'āda.

²⁹ Māgá wāde, Ak'ōre Jaurepa māgaji Felipemaa:

—Wāji jā carro k'ait'a.

³⁰ Felipe ma carro ik'aawa pak'āri, ūriji Etiopiadepemapa Isaia pa p'āda leemaa bi. Māpai iidiji:

—¿K'awa bik'ā aji, k'āata jara k'inia bi pia leemaa bi?

³¹ Etiopiadepemapa p'anauji:

—¿Sāga mia k'awaayama aji, apidaapa mīmaa jarateeda-eeta?

Māpai Felipemaa chupiria iidiji bataumerā māik'aapa ichi ik'aawa su-ak'i beemerā. ³² Isaia pa p'ādadepema ichia leemaa badade nāga p'ā baji:

'Iru ateejida oveja ateeptak'a chi peepatamaa. Ara oveja k'īup'ee baparik'a chi k'ara t'īimaa p'anadak'āri, māga pik'a iru k'īup'ee baji. ³³ Iru k'īra nejasiapijida māik'aapa maarepida chupiria k'awada-e paji. Āchi audú t'āri k'achia-idaa p'anadap'edaa perā, pee atapeijida. Maperā irudeepa warra apida uchiada-e paji. Māgá iru peedak'āri, uchiapijida na p'ek'au eujādeepa.' (Is 53.7-8)

³⁴ Māpai Etiopiadepemapa Felipemaa iidiji:

—Mī chupiria k'awāaji. ¿K'aideta pedeemaa bīma aji, na Ak'ōre pedee jaraparipa; ichide wa awaraa eperāde?

³⁵ Māpai Felipepa ma Etiopiadepemamaa māgaji:

—Pia leemaa bi Tachi Ak'ōre Warrade; Jesús p'asada.

Māpai Felipepa jarateemaa beeji jōma Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee.

³⁶ Maap'eda waawipai ode wāyaadak'āri pania paraamāi, māgí eperāpa māgaji:

—Nama pania paraa. ¿Sāap'eda mi poro choo-ema? aji.

³⁷ [Felipepa p'anauji:

—Pia wāra Jesucristode ijāa bi pirā, pia bida aji.

Ma eperāpa māgaji:

—Mia ijāa bida aji, Jesucristo Tachi Ak'ōre Warra.]

³⁸ Ma carro t'ibaipip'eda, āchi omeē wēda irabaijida māik'aapa wājida pania paraamaa. Mama Felipepa poro chooji. ³⁹ Paniadeepa uchiadak'āri, Felipe wēpadachi Tachi Ak'ōre Jaurepa ateeda perā. Ma Etiopiadepemapa waa unu-e paji. Mamīda ichi o-īa wāji ichi eujādee. ⁴⁰ Māimisa Ak'ōre Jaurepa Felipe uchiapiji Azoto p'uurude. Mamāik'aapa p'uuru bee chaa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jaratee wāpachi Cesarea p'uurude panarumaa.

9

Saulopa Cristode ijāada

(Hch 22.6-16; 26.12-18)

¹ Felipepa māga oo bi misa, Saulopa Cristode ijāapataarā peek'ooit'eeda apachi. Mapa wāji judiorā p'aareerā poro waibiamaa ² māik'aapa iidiji k'art'a p'ā teedamerā. K'īsia iru baji wāit'ee Damasco p'uurudee Tachi Ak'ōre Ode P'anūrāda apata jiride, imik'Iraarā wēraarā ome, māgūrā jita p'e ateeit'ee

Jerusalendee. Ma k'art'a p'ādap'edaade jaraji Saulopa oo k'inia bi, judiorā poroorāpa Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te bee chaa k'awaadamerā māik'aapa k'aripadamerā. ³ Ma k'art'a p'ādap'edaa atap'eda, Saulo wāji. Damasco k'ait'a pa wāk'āri, it'ariipa ichi ĩri ĩdaa jēra t'ĭudachi. ⁴ Māga unuk'āri, Saulo eujāde baainaji. Maap'eda pedee ũriji:

—Saulo, Saulo ĩsāap'eda miichideerā ĩri nima? aji.

⁵ Saulopa iidiji:

—ĩPi, k'aima? aji.

Chi pedee badapa p'anauji:

—Mi Jesupi, pia ĩri ni eperāarā poro waibia. ⁶ P'irabāiji māik'aapa wāji p'uurudee. Mama jaradai pia k'āata ooit'ee.

⁷ Saulo ome wā nipadap'edaarā pedee wēe ak'inī p'aneejida p'era jōnīpa, ārapa pedee ũridap'edaa perā. Mamīda unuda-e paji k'aipata pedee bi. ⁸ Ma t'ēepai Saulo p'irabaidachi. Mamīda tau ēek'āri, maarepida unuk'aa paji. Māgá juade ĩtadap'eda, ateejida Damascoddee. ⁹ K'āima ōpee mama baji tau p'āriu; maarepida ne-inaa to-ee māik'aapa nek'o-ee.

¹⁰ Ma p'uurude bapachi eperā Cristode ijāapari, t'ĭjarapatap'edaa Ananías. Saulo māga bi misa, Ak'ōrepa k'āimok'araa pik'a bide Ananías t'ĭjaraji. Ichia p'anauji:

—Tachi Waibia, mi nama bida aji.

¹¹ Ak'ōrepa māgaji:

—Wāji calle t'ĭjarapata Derechamaa māik'aapa Judas tede iidĭji Tarso pida, t'ĭjarapata Saulo. Māgipa mimaa it'aa t'ĭmaa bida aji. ¹² Māgimaa k'āimok'araa pik'a bide mia unupijida aji, eperā t'ĭjarapata Ananías wāru irumaa māik'aapa jua ĩiru ĩri, waya pia unumerā.

¹³ Māga ũrik'āri, Ananiapa māgaji:

—Tachi Waibia, mia ũridooda aji, jā eperāpa pide ijāapataarā miapida Jerusalende. ¹⁴ ĩrá nama che bi p'aareerā poroorāpa k'aripa k'inia p'anadairā. Maperā pēijidada aji, pide ijāapataarā ĩta p'e atade.

¹⁵ Mamīda Ak'ōrepa p'anauji:

—Wāpáde aji, mia ĩru ĩrit'erada perā mi ũraa jarateenamerā awaraa eujādepemaarāmaa māik'aapa āchi reyrāmaa, ichiaba Israel pidaarāmaa. ¹⁶ Mia irumaa k'awapiit'eeda aji, sāgapi ĩru mia ĩru p'anapataadait'ee, mia ooda jaratee k'inia bi k'aurepa.

¹⁷ Maap'eda Ananías wāji Saulo badamaa. Teeda panap'eda, jua ĩji ĩru ĩri māik'aapa māgaji:

—K'ōp'āyo Saulo, pia unuda ode che wāk'āri, Tachi Waibia Jesupata mi pēijida aji, pia waya unumerā māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure ome beemerā.

¹⁸ Aramata Saulo taudeepa chik'o escamak'a baaijida māik'aapa waya pia unu beejī. Maap'eda poro choopiji Ananiamaa. ¹⁹ T'ēepai nek'oji waya juatau paraait'ee. Ewari chok'ara-ee beejī Damascodpemaarā Cristode ijāapataarā ome.

Saulopa Damasco p'uurude jarateeda

²⁰ Saulopa jarateenapachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Jarapachi Jesuta Tachi Ak'ōre Warra. ²¹ Māga ũridak'āri, jōmaarāpa ak'itrua para beepachi māik'aapa māgapachida:

—¿Nāgí paji-ek'ā ajida, Jerusalende jiri nipapata peeit'ee jōmaweda Jesude ijāapataarā? ¿Ichiaba nama cheji-ek'ā ajida, ijāapataarā jita p'e ateede p'aareerā poroorāmaa?

²² Māga jarapachida mīda, Saulo ewari chaa waapiara jarateepachi Jesuta Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. Mapa judiorā Damascode p'anapatap'edaarāpa k'awadak'aa paji k'āata k'īsiadai.

Saulo judiorā juadeepa uchiada

²³ Ma t'ēepai taarā pak'āri, judiorāpa pedeeteejida Saulo peet'aadait'ee. ²⁴ Mamīda ichia k'awaa ataji. Āstaawa māik'aapa p'ārik'ua p'uuru t'ūpata chaa ot'ewa p'anapachida uchiak'āri jita atadait'ee. ²⁵ Mamīda ijāapataarāpa k'oraa choma bide t'i atajida māik'aapa chi p'uuru ik'aawa t'iak'au jēra bi iriipa irabai pēijida. Māgá mirudachi.

Saulo Jerusalende

²⁶ Mamāik'aapa Saulo Jerusalendee wāji. Mama ijāapataarā ome k'ōp'āyo meraa k'inia baji. Mamīda jōmaarāpa iru waawee p'anapachida. Ijāadak'aa paji wāara irua Cristode ijāa bi. ²⁷ Awaraa ijāapataarā māga p'anajida mīda, Bernabepa ateeji Cristopa jirit'eradaarāmaa. Nepiriji Saulopa Tachi Waibia unuda Damascodo ode māik'aapa Jesupa irumaa pedeeda. Maap'eda nepiriji Saulo Damascodo bak'āri, waawee-ee jarateemaa bada Jesupa ooda. ²⁸ Māgá Saulo beeji Jerusalende māik'aapa nipapachi Cristode ijāapataarā ome. Mama bide Cristopa ooda waawee-ee jarateepachi judiorāmaa. ²⁹ Ichiaba au-pedeepachi judiorā griego pedee pedeepataarā ome. Mapa ārapa iru peet'aa k'inia p'anapachida. ³⁰ Cristode ijāapataarāpa māga k'awaadak'āri, ateejida Cesarea p'uurudee. Mamāik'aapa pēijida Tarso p'uurudee.

³¹ Maapai ijāapataarā Judeadepemaarā, Galileadepemaarā māik'aapa Samariadepemaarā k'āiwee p'anapachida. Ak'ōre Jaurepa āchi k'aripapachi perā, waapiara oo k'awaa wāpachida Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi māik'aapa chok'araara īwa wāpachida.

Pedropa eperā t'ijarapatap'edaa Eneas jipada

³² Maapai Pedropa Cristode ijāapataarāmaa p'asia nipak'āri, panaji Lida p'uurude. ³³ Mama ununaji eperā t'ijarapatap'edaa Eneas. Māgí ocho años iru baji chiwa bi. ³⁴ Ma eperā unuk'āri, Pedropa irumaa māgaji:

—Eneas, Jesucristopa pi jiparupi. P'irabaipáde aji, māik'aapa p'ichi p'aru bedáji.

Aramata Eneas p'irabaidachi. ³⁵ Chok'ara Lida p'uurude p'anapatap'edaarāpa māik'aapa Sarón eujáde p'anapatap'edaarāpa Eneas jipa bi unudak'āri, Jesucristode ijāajida.

Dorcasc piup'eda, chok'ai p'irabaida

³⁶ Maapai Jope p'uurude baji wēra Cristode ijāapari, t'ijarapachida Tabita; griego pedeede Dorcas apata. Māgí wērapa awaraarā k'aripapachi māik'aapa chupiria beerāmaa ne-inaa teepachi. ³⁷ Ma wēra k'ayaadachi māik'aapa jai-idaaji. Judiorāpa oopatap'edaak'a iru k'ap'ia k'uit'aadap'eda, te it'ipema pisode binajida. ³⁸ Maapai Pedro Lida p'uurude baji. Lida Jope p'uuru k'ait'a bada perā, ijāapataarāpa eperāarā omé pēijida irumaa. Māganajida:

—Isapai chepáde ajida, Jopedee.

³⁹ Pedro wāji āchi ome māik'aapa panadak'āri, ateejida piuda bīmaa. Jōmaweda p'ētrāarā jēe para baji iru ik'aawa māik'aapa Pedromaa ak'ipijida

Dorcapa p'aru k'aat'ida chok'ai bak'ári. ⁴⁰ Pedropa jōmaweda taawaa uchi-apik'ooji. Māpai bedabaip'eda, it'aa t'íji. T'ēepai jai-idaa badamaa ak'íji māik'aapa mǎgaji:

—¡Tabita, p'irabáiji!

Iru tau ēeji māik'aapa Pedro unuk'ári, su-ak'i beeji. ⁴¹ Pedropa juadeepa p'irabai ataji māik'aapa t'í p'ejí chi p'ētrāarā māik'aapa awaraa ijāapataarā, āchímaa ak'ípíit'ee chok'ai bí. ⁴² Jopedepemaarāpa mǎga k'awaadak'ári, chok'ara Cristode ijāajida. ⁴³ Maperā Pedro k'áima chok'ara beeji ma p'uurude, ne-e p'oopari t'íjarapatap'edaa Simón tede.

10

Corneliopa Pedro t'í pēida

¹ Pedro Jope p'uurude bí misa, Cesarea p'uurude bají eperā t'íjarapatap'edaa Cornelio. Mǎgí Romadepema soldaorā batallondepema poro paji. Ma batallón t'íjarapachida Italiadepema. ² Mǎgí eperā t'ári pia bapachi. Ichi tedepemaarā ome Tachi Ak'ōrede ijāapachida. Ichiaba p'arat'a teepachi judiorā k'aripait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ípachi.

³ Ewari aba a las tres, k'áimok'araa pik'a bíde taawapemak'a unuji it'aripema ángel ichimāi t'íuru māik'aapa jararu:

—¡Cornelio!

⁴ Corneliopa waaweede mǎgí ángel k'íra ak'í nībeep'eda, iidiji:

—¿K'áata k'inia bíma? aji.

P'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa ūrijida aji, pia it'aa iidida māik'aapa unu bí pia p'arat'a teepari chupiria beerāmaa. Pia pia oo bí iru k'írapite. ⁵ Eperā péiji Jope p'uurudee aneemerā Simón Pedro apata. ⁶ Irua pímaa Ak'ōre net'aa jarateit'ee. Awaraa Simón, ne-e p'oopari tede bí. Mǎgí p'usa ide baparida aji.

⁷ Ma ángel ichi ome pedeemaa bada wāk'ári, Corneliopa t'í péiji ichi mimi-apataarā omé māik'aapa Romadepema soldao aba Ak'ōrede ijāa bada. ⁸ Ichia k'áimok'araa pik'a bíde unuda nepiríp'eda, āchi péiji Jopedee.

⁹ Ai norema imat'ípa āchi Jope p'uuru k'ait'a wārutade, Pedro wāji terrazade it'aa t'íde. ¹⁰ Mama bíde jarrapisia nībeeji. Nejoomaa p'ani misa, ichia k'áimok'araa pik'a bíde ¹¹ unuji pajā ewadaru. Madeepa it'ariipa che wāji lienzok'a bí. Ma k'í chaa jí beeji. ¹² Mǎgí p'arude ne-animalaarā k'íra t'ádo p'anajida: bíiripa nūteepata, bípa nūteepata māik'aapa wābaipata. ¹³ Pedropa mǎga ak'í bíde pedee ūriji:

—Pedro, p'irabáiji. Péeji māik'aapa k'opáde aji.

¹⁴ Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, k'o-eda aji, míchi t'oru weda waide k'ok'aa perā jāgee ne-animalaarā, pia k'oik'araa bída ada.

¹⁵ Waya pedee ūriji:

—Ak'ōrepa k'oipia papida k'oik'araa bída anaapáde aji.

¹⁶ Jarada ōpee mǎga jarap'eda, mǎgí lienzok'a bí waya it'aa wāji. ¹⁷ Pedropa k'ísia beeji k'áata jara k'inia bají ichia unuda mǎgí k'áimok'araa pik'a badade. Mǎga nide Simón te iidi wādapa Cornelio mimiapataarā pachejida te t'íupata t'aide. ¹⁸ Arii panadak'ári, iidijida:

—¿Nama bík'ā ajida, eperā t'íjarapata Simón Pedro?

¹⁹ At'āri Pedro k'ĩsiamaa bide ichi k'āimok'araa pik'a badade, Ak'ōre Jaurepa māgaji irumaa:

—Eperā ōpeerāpa pi jiri nidada aji. ²⁰ P'irabáiji māik'aapa irabáiji. Wāji āra ome k'ĩsia-ee, miata āra pēida perā.

²¹ Pedro irabaip'eda, māgaji ma eperāarāmaa:

—Mida aji, parāpa jiri p'ani. ¿K'āata oo che p'anima? aji.

²² P'anaujida:

—Tai chejida Cornelio, Romadepema soldaorā poropa pēida perā. Iru Tachi Ak'ōrede ijāapari māik'aapa t'āri pia bapari. Mapa jōmaweda Cesareadepema judiorāpa iru k'inia iru p'anapata. It'aripema angelpa jaraji irumaa tai pēimerā pi atade, pi iru temaa wāmerā jarateede.

²³ Māpai Pedropa teeda t'ĩupip'eda, nek'opiji māik'aapa p'aru teeeji k'āidamerā. Ai norema, Pedro wāji āchi ome. Jopedepema ijāapataarā ūk'uruurāpa iru k'ōp'āyanajida.

²⁴ Ai norema panajida Cesareade, Cornelio pa nīmaa badamāi, ichi te pi daarā ome māik'aapa ichia t'ĩ pēida k'ōp'āyoorā k'inia ome. ²⁵ Pedro ai temaa panak'āri, Cornelio taawaa cheji māik'aapa Pedro k'ĩrapite bedabaidachi, irumaa it'aa t'ĩt'ee. ²⁶ Mamīda Pedropa p'irabaipiji, māik'aapa māgaji:

—Mi jida pik'a, eperā jĩp'aada aji.

²⁷ Maap'eda pedee wādapa teeda t'ĩujida eperāarā see nībadamāi. ²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Parāpa k'awa p'anida aji, tai judiorā t'ĩudaik'araa bi judio-eerā tede māik'aapa k'ōp'āyo meraadaik'araa bi parā ome. Mamīda Tachi Ak'ōrepa mīmaa k'awapijida aji, jōmaarā ome k'ōp'āyo meraaipia bi. ²⁹ Maperā jararutata mi cheji, k'ĩsia-ee. frā k'awa k'inia bida aji, ¿k'āare-it'eeta mi t'ĩ pēiji?

³⁰ Cornelio pa p'anauji:

—K'āima k'ĩmari paruda aji, na horak'a k'ewara, mi it'aa t'ĩmaa bi misa, eperā p'aru uchiterree jĩ bi mi k'ĩrapite bainī ba cheji. ³¹ Jaraji ma eperāpa: “Cornelio, Ak'ōrepa ūrijida aji, pia it'aa iidida māik'aapa unu bida aji, pia p'arat'a teepari chupiria beerāmaa. Pia pia oo bi iru k'ĩrapite. ³² Eperā pēipāde aji, Jope p'uurudee eperā t'ĩjarapata Simón Pedro atade. Iru baparida aji, awaraa Simón ne-e p'oopari tede p'usa ide.” ³³ Maperā mia isapai pēiji pi jiride māik'aapa pi t'āri pia bairā, cheji. frā nama jōmaweda p'ani misa Ak'ōre k'ĩrapite, taipa ūri k'inia p'anida aji, jōma Tachi Ak'ōrepa pīmaa jarapiru.

Pedropa Cornelio tede jarada

³⁴ Māpai Pedro pedeemaa beeji:

—frā wāara mia k'awaaruda aji, Tachi Ak'ōrepa mi auk'aarā apemaarā k'āyaara pipiara ak'i-e bi. ³⁵ Awaraa eujādepemaarā jida k'inia iru bapari ichide ijāadak'āri māik'aapa ne-inaa pia oodak'āri. ³⁶ Tachi Ak'ōrepa k'awapiji Israeldeepa uchiadap'edaarāmaa ichia āchi k'āiwee p'anapii'ee Jesucristo k'aurepa, iru jōmaarā Waibia perā. ³⁷ Parāpa pia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ooda Galilea eujāde māik'aapa Judea eujāde, Juanpa poro choopia bida a nipada t'ēepai. ³⁸ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Jesús Nazaretdepema pēida ichia oopi bik'a oomerā, ichi Jaurepa k'aripap'eda. Māgĩ Jesupa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo nipaji māik'aapa jipapachi eperāarā netuara merātia beerā. Māga oopachi Tachi Ak'ōre iru ome bada perā. ³⁹ Tai iru ome nipapatap'edaarāpa unujida jōmaweda irua ooda Judea eujāde māik'aapa Jerusalén p'uurude. Ichiaba p'anajida iru kususode peedak'āri. ⁴⁰ Mamīda Tachi Ak'ōrepa iru chok'ai p'irabai ataji

k'áima òpeemaa, maap'eda taimaa unupiji. ⁴¹ Judiorã jòmaarãmaa unupi-e paji. Jip'a taimaapaita unupiji, Tachi Ak'òrepa ai naaweda tai jirit'erada perã iru unudamerã. Chok'ai p'irabaida t'èepai iru tai ome nek'oji ak'ipiit'ee wãara chok'ai bi. ⁴² Ai t'èepai irua tai pèiji judiorãmaa jaranadamerã taipa unudap'edaa mãik'aapa jarateenadamerã iruta Tachi Ak'òrepa bida jòmaarã Waibia. Ak'òre ewari waibia ewate chok'ai p'anirãpa oopata mãik'aapa piudap'edaarãpa oopatap'edaa ak'it'ee. ⁴³ Jòmaweda Ak'òre pedee jarapataarãpa irua ooit'ee bada k'awa p'anajida mãik'aapa jarapachida Tachi Ak'òrepa iru k'aurepa wèpapipariit'ee írude ijãarutaarãpa p'ek'au k'achia oopata.

Tachi Ak'òre Jaure judio-eerãmaa cheda

⁴⁴ At'ãri Pedro pedeemaa bide, Ak'òre Jaure cheji chi ùrimaa p'anadap'edaarãmaa. ⁴⁵ Judiorã ijãapataarã Pedro ome chedap'edaarã ak'itrua para beiji, Tachi Ak'òrepa ichi Jaure ba chepida perã judio-eerã k'ap'iade. ⁴⁶ Ùripachida pedee para bi ãchia k'awada-e p'ani pedeede mãik'aapa Ak'òremaa it'aa iidi para bi. ⁴⁷ Mãpai Pedropa mägaji:

—Tachi Ak'òrepa na eperãrãmaa ichi Jaure pèiru taimaa pèidak'a. Mãga bita, ¿k'aipa poro choonaapáde adayama? aji.

⁴⁸ Mãpai Pedropa jaraji Jesucristo t'ide poro choopidamerã. Maap'eda Corneliopa chupiria iidiji Pedromaa áchi ome taarã beemerã.

11

Pedropa nepirida ijãapataarã Jerusalende p'anadap'edaarãmaa

¹ Cristopa jirit'eradaarã mãik'aapa apemaarã ijãapataarã Judea eujãde p'anirãpa ùrijida judio-eerãpa Tachi Ak'òrepa jara pèida ùridap'eda, ichiaba Cristode ijãadap'edaa. ² Mapa Pedro waya chek'ãri Jerusalende, ùk'uru judiorã Cristode ijãa p'anadap'edaarã k'itrua p'anajida irua ooda k'aurepa judio-eerã t'ãide. ³ Iidijida:

—¿Sãap'eda judio-eerã ak'inajima? ajida. ¿Sãap'eda ãra ome nek'ojima? ajida.

⁴ Mãpai Pedropa nepirimaa beiji jòmaweda Tachi Ak'òrepa ichimaa k'awapida:

⁵ —Mi bajida aji, Jope p'uurude. It'aa t'ímaa bide k'áimok'araa pik'a bide unuji lienzok'a bi it'ariipa mímama che wã. Ma k'í chaa jì beiji. ⁶ Pi-ia ak'iji k'awaait'ee k'áata edajãde paraaji. Unuji ne-animalaarã k'ira t'ãdo, biiripa nĩuteepata, k'achia beepata, bipa nĩuteepata mãik'aapa wãabaipata. ⁷ Maap'eda pedee ùrjiji: “Pedro, p'irabãiji. Peep'eda, k'óji.” ⁸ Mãpai mia p'anauji: “Waide jãgee ne-animalaarã pia k'oik'araa bida adadepema k'ok'aada” aji.

⁹ Mãpai it'ariipa waya pedeeji: “Ak'òrepa k'oipia papida k'oik'araa bida anãaji.” ¹⁰ Jarada òpee mãga jaraji. Maap'eda ma lienzok'a bi waya it'aa jidiu ataji. ¹¹ Aramata eperãrã òpee pèidap'edaa Cesareadeepa mi jiri chejida mi te badamã. ¹² Tachi Ak'òre Jaurepa mímama jaraji wãmerã ãra ome, k'isia-ee. Na k'òp'ãyoorã seis wãjida ichiaba mi ome. Jòmaweda t'ũjida ma eperã ichi mimiapataarã pèi bada temã. ¹³ Ma eperãpa taimaa nepiriji ichia ángel unuda mãik'aapa ma angelpa jarada: “Eperã pèipáde aji, Jope p'uurude eperã t'ijarapata Simón Pedro atanadamerã. ¹⁴ Irua jarayada aji, sãga Ak'òrepa pi o k'achideepa k'aripa atai pichi te pidaarã ome.”

¹⁵ Mi pachep'eda, pedeemaa beek'ãri, Ak'òre Jaure ãramaa cheji, naaweda tachi judiorãmaa chedak'a. ¹⁶ Mãga pak'ãri, mia k'irãpaji Tachi Waibiapa jarada: “Wãara Juan Bautistapa poro choopachi paniapa. Mamãda Tachi

Ak'õrepa ichi Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade." ¹⁷ Mãgá mia k'awaaji Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepi k'inia bi ãra ome tachi ome ba chepidak'a, auk'a ijãapata perã Tachi Waibia Jesucristode. Mãga bita çsãga mia Tachi Ak'õrepa ooda k'achia bida ayama? aji.

¹⁸ Jerusalendepema ijãapataarãpa mãga ùridak'ãri, k'ĩup'ee para beeji. Maap'eda it'aa t'ĩjida Tachi Ak'õremaa. Mãgajida:

—iMãgara Tachi Ak'õrepa ichi Jaure judio-eerã k'ap'iade ichiaba ba chepiit'ee, k'achia oodaamaa p'anedak'ãri mãik'aapa Jesucristode ijãadak'ãri! iMãgá ichita iru ome chok'ai p'anapataadait'ee!

Ijãapataarã Antioquia p'uurude chip'epatap'edaa

¹⁹ Esteban piuda t'ẽepai, Jesucristode ijãapataarã jirĩmaa p'anadak'ãri peedait'ee, ùk'uru miruk'oodachida Fenicia eujãdee, Chipre isladee mãik'aapa Antioquia p'uurudee. Achi wãdap'edaa chaa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateepachida judiorãmaa aupai. ²⁰ Mamĩda Cristode ijãapataarãpa Chipredepemaarã mãik'aapa Cirene p'uurudepemaarã chedap'eda Antioquia p'uurude, Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateepachida judio-eerãmaa. ²¹ Tachi Ak'õrepa ãra k'aripaji. Mapa judio-eerã chok'ara Jesucristode ijãa p'aneejida.

²² Ijãapataarã Jerusalendepemaarãpa mãga ùridak'ãri, Bernabé pẽijida Antioquiadee. ²³ Panak'ãri, Bernabepa unuji Tachi Ak'õrepa ãra k'aripada. Mapa o-ĩadachi. Ùraaji t'ãripa Cristode ijãadamerã mãik'aapa irua oopi bik'a oodamerã. ²⁴ Bernabé eperã t'ãri pia bapachi. Cristode pia ijãapachi mãik'aapa oopachi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Maperã eperãarã chok'ara Cristode ijãajida iru k'aurepa.

²⁵ Ma t'ẽepai Bernabé wãji Tarso p'uurudee Saulo jiride. ²⁶ Unu atak'ãri, ateeji Antioquiadee. Mama p'aneejida año aba ijãapataarã ome jarateemaa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Eperãarã chok'araarãpa ãchia jarateeda ùripachida. Antioquia p'uurude naapiara Cristode ijãapataarã t'ĩ bijida Cristodeerã.

²⁷ Maapai Ak'õre pedee jarapataarã ùk'uru wãjida Jerusalendeepa Antioquiadee. ²⁸ Mama p'anide mãirãdepema aba t'ĩjarapatap'edaa Agabo, ijãapataarã k'ĩrapite bainĩ beep'eda, Tachi Ak'õre Jaurepa jarapaji jarra oodait'ee jomaweda Roma jua ek'ari p'anĩrã eujãde. Wãara, ai t'ẽepai mãgipa jaradak'a p'asaji César Claudio Romadepema reyrã poro waibia bak'ãri. ²⁹ Antioquiadepema Cristode ijãapataarãpa mãga ùridak'ãri, pedeteejida Judeadepema ijãapataarã k'aripadait'ee, ãchia p'arat'a teedai pitapai. ³⁰ Mãgí p'arat'a p'edap'eda, Judeadepema ijãapataarã ak'ipataarãmaa tee pẽijida Bernabé ome mãik'aapa Saulo ome.

12

Santiago pedap'edaa mãik'aapa Pedro carcelde t'ĩ nĩbidap'edaa

¹ Bernabé Saulo ome Antioquia p'uurude at'ãri p'anĩ misa, Rey Herodepa Cristode ijãapataarã ùk'uru jirĩmaa beeji miapiit'ee. ² Jaraji Juan ãpema, Santiago espadap'eda, ichiaba Pedro jita atapiji. Mãga ooji judiorãpa fiesta pan levadura wẽe k'opata oo p'anide. ⁴ Pedro jita atadap'eda, Herodepa carcelde t'ĩ nĩbipiji. Mama Romadepema soldaorã dieciséis p'epachida k'ĩmarik'ĩmarii carcel jãadamerã. Herodepa k'ĩsia iru baji Pedro imiateeit'ee eperãarã taide

Pascua fiesta t'ēepai. ⁵ Māgá Pedro baji carcelde jīapari paraa. Mamīda awaraa Cristode ijāapataarāpa ewari chaa it'aa t'īpachida iru pari.

Tachi Ak'ōrepa Pedro uchiapida carceldeepa

⁶ Herodepa Pedro imiateeit'ee pada ewate ai noreweda p'ārik'ua, Pedro jua cadenapa soldao jua k'īraichaa jīp'eda, k'āi baji āchi esajīak'a. Māimisa apemaarā soldaorā taawa jīamaa p'anapachida chi t'īupatamāi. ⁷ Māga nide Pedromāi idaadachi māik'aapa it'aripema āngel bainī ba cheji. Māgipa Pedro orromāi t'ōbajii māik'aapa māgaji:

—jīsapai p'irabāijii!

Māga jararuta, cadena baaik'oodachida Pedro juadeepa. ⁸ Māpai ma angelpa māgaji:

—P'aru jī beep'eda, pichi chancla jī bēeji.

Māga ooji Pedropa. Maap'eda māgaji angelpa:

—Pichi īripema p'aru jī beep'eda, mi ome chéji.

⁹ Pedro uchijai iru t'ēe, k'awa-ee wāara wa seewa angelpa oo bi. Ichi k'īsia-it'ee k'āimok'araa pik'a baji. ¹⁰ Mamīda wāyaajida chi jīapari naapema, maap'eda araarepema ichiaba. Carcel puerta hierrodee ooda badamāi pachedak'āri calle jāde jāde uchidait'ee, ma puerta ichi itu ewadachi. Uchi-adap'eda, calle jāde wājida māik'aapa ma angelpa ituaba atabēiji.

¹¹ Māpai Pedropa k'awaaji k'āimok'araa-e bi. Mapa māgaji:

—īrá mia k'awa bida aji, wāara Tachi Ak'ōrepa ichi āngel pēijii mi k'aripait'ee Herodes juadeepa māik'aapa judiorā poroorā k'achia oodait'ee padadeepa.

¹² Māga k'awaak'āri, Pedro wāji María temaa. Māgí Juan nawe paji. Ma Juan ichiaba t'ījarapachida Marcos. Arii ijāapataarā chok'ara it'aa t'īmaa p'anajida Pedro pari. ¹³ Ma te t'īupata taawaik'a eereepa Pedropa t'īji. Māpai te ak'ipari awēra Rode apatap'edaapa ak'ī cheji k'awaait'ee k'aita māga ni.

¹⁴ Pedro otau k'awaak'āri, o-īadachi. O-īapa puerta ewa-ee, edaa p'iradachi jarade Pedro taawa bi. ¹⁵ Māga ūridak'āri, māgajida:

—¿K'īra k'awa-ee nībik'ā? ajida.

Mamīda ichia wāarada ak'āri, āchia māgapachida:

—Iru-epi, Tachi Ak'ōre angelpi; iru ome nipaparida ajida.

¹⁶ Māimisa Pedropa taawaik'a eereepa t'īmaa bapachi. Māpai puerta ewadap'eda, unudak'āri, p'eradachida. ¹⁷ Mamīda ichi juapa jaraji k'īup'ee p'aneedamerā māik'aapa nepiriji sāga Tachi Ak'ōrepa ichi carceldeepa uchia atada. Maap'eda māgaji:

—Nepiride wāti Santiagomaa māik'aapa apemaarā Cristode ijāapataarāmaa. T'ēepai Pedro wāji awara āyaa.

¹⁸ Ewarik'āri, carcelde k'īraupik'a para beeji, k'awada-e pada perā sāmaa wāji Pedro. ¹⁹ Herodepa k'awaa atak'āri, jaraji jirīnadamerā. Mamīda p'oyaa unuda-e pada perā, chi soldaorā jīa p'anadap'edaarāmaa iidip'eda, jita p'e atapiji māik'aapa peepik'ooji. Ma t'ēepai Herodes uchijai Judeadeepa māik'aapa Cesarea p'uurude banaji.

Herodes piuda

²⁰ Maapai Herodes k'īrau baji Tiro p'uurudepemaarā ome māik'aapa Sidón p'uurudepemaarā ome. Mapa āchi wājida iru ome pedeede. Mamīda panadak'āri, p'aaajida Herodes mimiapataarā poro aba, Blastomaa, irua naapiara chupiria iidinamerā āchi pari, chōoda-e pait'ee. Māga oojida āchia ne-inaa k'odait'ee netonapachida perā Herodes jua ek'ari p'anadap'edaarā

eujāde. ²¹ Ma eperāpa iidinak'āri, Herodepa jaraji ichia jararu ewate chedamerā. Ma ewate pak'āri, ichi p'aru pia jī beep'eda, rey su-ak'i beeparide su-ak'i banaji māik'aapa pedeemaa beejī. ²² Ichi pedeemaa ūridak'āri, eperārā biuk'a nībeejī māik'aapa māgapachida:

—Nāgī eperā nama pedeemaa bi eperā-eda ajida. Ak'ōre waibīak'ata bida apachida.

²³ Aramata, angelpa Herodes k'ayaapit'aaji, irua itria-e pada perā māga jaradak'āri. Mapa mok'it'a k'ida p'uapa piuji.

²⁴ Maapai ijāapataarā chok'araara īwa wāpachida. T'imīpiara jaratee wāpachida Tachi Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa.

²⁵ Bernabé Saulo ome Jerusalendepema ijāapataarāmaa tee chejida ma p'arat'a ijāapataarāpa teedap'edaa Antioquiade. Maap'eda waya wājida Antioquiadee. Āchi ome ateejida Juan. Māgī ichiaba t'ijarapachida Marcos.

13

Tachi Ak'ōre Jaurepa Bernabé Saulo ome awara bida

¹ Antioquiadepema Cristode ijāapataarā t'āide paraaji Ak'ōre pedee jara-pataarā māik'aapa jarateepataarā. Māgīrā paji Bernabé, Simón (ichiaba t'ijarapata Nerro), Lucio Cirene p'uurudepema, Menahem (auk'a warida Galilea pidaarā poro Herodes ome) māik'aapa Saulo. ² Ewari aba māirā it'aa t'īmaa p'anide nek'oda-ee, Ak'ōre Jaurepa māgaji:

—Awara bidapāde aji, Bernabé māik'aapa Saulo, mia āra jirit'erada perā oodamerā mimia mia k'īsia iru bi āchi-it'ee.

³ It'aa t'īdap'eda nek'oda-ee, māgīrā īri jua bijida, maap'eda pēijida.

Saulo Bernabé ome Chipre islade

⁴ Tachi Ak'ōre Jaurepa māgā pēida perā, Bernabé Saulo ome wājida Seleucia p'uurudee. Mama barcode bataudap'eda, Chipre isladee wājida. ⁵ Salamina p'uurude panadak'āri, Tachi Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa judiorāmaa jarateemaa p'aneejida, Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Ichiaba Juan Marcos mama nipaji āchi ome k'aripait'ee.

⁶ Chipre isla jōmaweda biiripa wāyaa wādapa, jaratee wājida Pafos p'uurude panarutamaa. Mama ununajida judío t'ijarapatap'edaa Barjesús. Māgīpa petau tau k'awaa baji. Seewa-idaa bapachi, ichia Tachi Ak'ōre pedee jara-parida apachi perā. ⁷ Māgī Romadepema poro Sergio Paulo k'ōp'āyo paji. Sergio Paulo k'īsia k'awaa baji. Mapa t'ī pēiji Bernabé māik'aapa Saulo, ūri k'inia bada perā āchia jarateepata Tachi Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa. ⁸ Mamīda āchia jarateemaa p'ani misa, māgī petau tau k'awaa bipa, (griego pedeede Elimas apatap'edaa) jarapachi Romadepema poromaa irua ijāanaamerā āchia jaratee p'ani. ⁹ Māpai Saulo, ichiaba Pablo apatap'edaapa, Ak'ōre Jaure iru ome bapachi perā, māgī petau tau k'awaa bi k'īra pia ak'iji māik'aapa māgaji:

¹⁰ —jSeewa-idaa, netuara warra! jK'achia ooyaa bi! jChīara k'ūra k'inia bi-ek'ā seewa jara bipa? jSāap'eda Ak'ōrepa jarateepida pia seewada aparima?

¹¹ Iraweda Ak'ōrepa pi k'achia ooit'ee. Pi tau p'āriu baibeit'ee. Taarā māgā nipait'eeda aji, ak'ōrejīru unu-ee.

Aramata Elimas tau p'āriudachi māik'aapa pariatua jiri nipapachi ichi juadeepa jidibai ateedamerā. ¹² Romadepema poropa māga unuk'āri

māik'aapa āchia jaratee p'ani ūrik'āri, k'awaaji wāarata pedee p'ani. Mapa Cristode ijāaji.

Pablo Bernabé ome Antioquía p'uurude

¹³ Pablo māik'aapa ichi ome nipapatap'edaarā Pafos p'uurudeepa barcode wājida Perge p'uurudee. Māgí p'uuru Panfilia eujāde bi. Mama p'anide Juan Marcopa āchi atabēiji māik'aapa āpítee wāji Jerusalendee. ¹⁴ Mamīda āchi Pergedeepa wājida Antioquía p'uurudee. Māgí p'uuru Pisidia eujāde bi. Mama p'anide ĩpata ewate t'ujida judiorā Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa su-ak'i p'aneejida. ¹⁵ Māgí tedepema judiorā poroorāpa Moisepa p'āda māik'aapa Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaa pedeedap'eda, jara pēijida Pablomaa māik'aapa Bernabemaa:

—Tachi auk'aarā, parāpa eperāarāmaa pedee pia jara k'inia p'ani pirā, ĩraweda jaradapāde aji.

¹⁶ Māpai Pablo it'a ak'inī beep'eda māik'aapa juapa jarap'eda k'īup'ee p'aneedamerā, māgaji:

—Ūrítī Israel pidaarā māik'aapa parā awaraa eujādepemaarā, Tachi Ak'ōrede ijāa p'anīrā. ¹⁷ Tai Israel pidaarāpa ijāa p'anida aji, chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa tai chonaarā jirit'eraji ichi-it'ee. Āchi ĩwapiji Egiptode, at'āri awaraa eujādepemaarāk'a p'anajida mīda. Ichi juapa āchi mamāik'aapa uchiapiji, ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. ¹⁸ Ma awara āchi ak'ipachi cuarenta años eujā pania wēe bide wāyaadak'āri. ¹⁹ Canaán eujāde panadak'āri, ichia Canaandepema awara-awaraa to pidaarā siete k'iniipiji, āra eujā tai judiorā chonaarāpa atadamerā. ²⁰ Ak'ōrepa tai judiorā jirit'eradak'āriipa māgí eujā Canaánde atarutamaa cuatrocientos cincuenta años paji.

Ma t'ēpai Tachi Ak'ōrepa eperāarā charraarāk'a bijī aba-aba, āchi ak'ipataadamerā, ichi pedee jarapari Samuel āchi poro waibia parumaa. ²¹ Māpai āchia iidijida Samuelmaa rey bimerā āchi ak'ipari. Mapa Tachi Ak'ōrepa Saúl āchi rey papiji cuarenta años. Māgí Quis warra paji, Benjamín ēreerādepema. ²² Ai t'ēpai Saúl uchiapip'eda, Tachi Ak'ōrepa Rey David bijī iru pari. Māgaji:

'Mia Jesé warra David unujida aji, mia k'inia bik'a. Ichiaba mia k'awa bida aji, irua ooit'ee mia oopi k'inia bik'a.' (1 S 13.14)

²³ Rey David ēreerādeepa uchiaji Tachi K'aripapari. Māgí Jesús, Tachi Ak'ōrepa pēida Israel pidaarā k'aripamerā, ichia naaweda jaradak'a ichi pedee jarapataarā it'aideepa. ²⁴ Māgí Jesús chei naaweda, Juan Bautistapa jarateepachi jōmaweda Israel pidaarāmaa āchi p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa poro choopidamerā. ²⁵ Māpai Juanpa, ichi mimia aupā wāk'āri, māgaji:

'Mī parā poro waibia-e, parāpa k'īsia p'anik'a. Mamīda mi t'ēpai cheit'eeda aji, eperāarā poro waibiara bi. Mia iru chancla jida ēraik'araa bida aji, iru mi k'āyaara waibiara bairā.' (Mr 1.7)

²⁶ Michi auk'aarā, Abrahamdeepa uchiadap'edaarā, ichiaba parā judioeerā, jūrítī! Tachi Ak'ōrepa tachi jōmaarāmaa jara pēi bi sāga ichia tachi o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi. ²⁷ Eperāarā Jerusalende p'anapatap'edaarāpa māik'aapa āchi poroorāpa k'awada-e p'anajida Jesús Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. Ichiaba k'awadak'aa paji Tachi Ak'ōrepa jara k'inia bada chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade, ĩpata ewari chaa judiorāpa māgí leepata mīda Ak'ōre Ūraa

jarateepata tede. Maperã ächiata oojida ma ũraade jaradap'edaak'a Jesús peepidak'ãri. ²⁸ Irua maarepida k'achia oo-e paji. Mamĩda ächia iru pee k'inia p'anajida. Mapa Pilatomaä iidinajida peepit'aamerã. ²⁹ Maap'eda jõma oodap'eda iru ome Tachi Ak'õre Ũraa p'ädade jara badak'a, awaraarãpa kurusodeepa irabai atadap'eda, ianajida. ³⁰ Mamĩda Tachi Ak'õrepata chok'ai p'irabaiipiji. ³¹ Ai t'ëepai iru ome chedap'edaarãpa Galileadeepa Jerusalendee unuda chok'ara unupachida, mäik'aapa írã tai auk'aarãmaa ächia unadap'edaa jara p'ani.

³² 'Mapa taipa parãmaa nãgĩ pedee pia jara k'inia p'ani. Tai judiorã chonaarãmaa Tachi Ak'õrepa jaraji ³³ aba pëiit'ee eperãarã k'aripade. Mamĩda ichia mãgĩ pëi-e paji tai chonaarã chok'ai p'ani weda. Jip'a pëiji ächideepa uchiadap'edaarã, tachi írapemaarã chok'ai p'anide. Mãgĩ pëida paji ichi Warra Jesús, ichia chok'ai p'irabaiipida. K'awa p'ani ichi Warra pëiji ichi ũraa p'ädadepema Salmode jara bairã:

'Mia idi jõmaarãmaa jara bi pi mi Warra.' (Sal 2.7)

³⁴ Tachi Ak'õrepa jaraji ichi Warra chok'ai p'irabaiipiit'ee, waa piu-e pait'ee ichi ũraa p'ädade jara bik'a:

'Rey Davidmaa jaradak'a mia ooit'ee, mia wãarata jarapari perã.' (Is 55.3)

³⁵ Ichiaba jara bi awaraa Salmo p'ädade:

'Pia mi k'ap'ia beraupi-e pait'ee, mia oopari perã pia mĩmaa oopi bik'a.' (Sal 16.10)

³⁶ 'Wãara na eujãde bak'ãri, Rey Davidpa ooji Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru badak'a. Maap'eda jai-idaaji. Iajida chi ak'õreerã ik'aawa mäik'aapa ichi k'ap'ia beraudachi. ³⁷ Mamĩda Tachi Ak'õrepa Jesús chok'ai p'irabaiipida k'ap'ia berau-e paji. ³⁸ Maperãpi, tachi auk'aarã, k'awaadaipia bi Tachi Ak'õrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapipari Jesús piuda k'aurepa. ³⁹ Ma k'aurepa ichide ijãapataarã p'ek'au k'achia wëe p'ani Tachi Ak'õre k'irapite. Moisepa p'ädak'a oodap'edaa k'aurepa p'ek'au k'achia wëpak'aa paji mĩda, Tachi Ak'õrepa Jesude ijãapataarã p'ek'au k'achia wëpapipari, Jesupa ooda k'aurepa. ⁴⁰ K'irak'aupai p'anadai Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ädap'edaade jara bik'a:

⁴¹ 'Ūriti parã chi oo iru p'anapataarãpa Tachi Ak'õrepa jara bi. Ak'iti mäik'aapa ak'itrua para bãti. Parã at'ãri chok'ai p'anide mia ooit'ee ne-inaa parãpa ijãada-e pai, ai naaweda abaapa parãmaa mãga jararu pijida.' (Hab 1.5)

⁴² Pablo Bernabé ome judiorã Ak'õre Ũraa jarateepata tedeepa uchiadak'ãri, chi waa k'awa k'inia p'anadap'edaarãpa chupãria iidijida ñipata ewate pak'ãri waya jaratee chedamerã. ⁴³ Judiorã mäik'aapa judio-eerã Tachi Ak'õrede ijãapataarã uchiadap'eda, chok'ara wãjida Pablo mäik'aapa Bernabé t'ëe. Maperã ächia ma Ak'õrede ijãapatap'edaarãmaa ũraajida k'irãpadamerã Tachi Ak'õrepa ächi k'aripada Cristo piuda k'aurepa.

⁴⁴ Apema tomiade ñipata ewate, perã jõmaweda p'uuru pidaarã cheepurujida Ak'õrepa jarapida ũride. ⁴⁵ Mamĩda judiorãpa unudak'ãri eperãarã chok'ara see ñibi, k'iraudachida mäik'aapa Pablomaä ik'achia jaramaa p'aneejida, Cristo äpite paara. ⁴⁶ Mãpai Pablomaä Bernabé ome waawee-ee p'anaujida:

—Tachi Ak'õrepa tai naapiara pëijida ajida, parã judiorãmaa ichia jara pëida Cristode jarateedamerã. Mamĩda parãpa ũri k'iniada-e p'anadairã,

pāchi k'iradoopa atuadait'ee. Māga p'anadairā, tai wādait'ee judio-eerāmaa jarateede. ⁴⁷ Māga oodait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'K'ōp'āyoorā ome lāmpara pēipatak'a ĩdaamerā ode p'ārik'ua nipadak'āri, māga pik'a mia pi pēiru mi o ak'ipimerā na p'ek'au eujādepemaarāmaa. Mia māgā pēiru k'inia bairā pia chi t'imiaara beerā paara o k'achiadeepa k'aripa atamerā.' (Is 49.6)

⁴⁸ Judio-eerāpa māga ūridak'āri, o-ĭa para beejī māik'aapa Tachi Ak'ōrepa jara pēida pia bida apachida. Māpai Cristode ijāajida chi Tachi Ak'ōrepa k'ĭsia iru bada ichita chok'ai p'anapataadamerā. ⁴⁹ Māgīrāpa Tachi Ak'ōrepa ooda jaratee wāpachida āchi wārutamaa. Cristo piuda k'aurepa irua tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji. ⁵⁰ Mamīda judiorāpa pedeejida wēraarā āchik'a Tachi Ak'ōre waawepataarā ome. Pablo Bernabé ome āpite ik'achia pedeejida. Maperā ma p'arat'ara beerāpa māik'aapa imik'īraarā chi p'uuru pidaarā poroorāpa Pablo Bernabé ome ma eujādeepa jeret'aajida. ⁵¹ Māirāpa māga oodak'āri, Pablo Bernabé ome āchi bīri p'ora nēep'ejida ak'ipidait'ee waa jarateeda-e pait'ee ma judiorāmaa, Cristode ijāadak'aa p'anadap'edaa perā. Maap'eda wājida Iconio p'uurudee. ⁵² Pablo Bernabé ome māgā jerek'oojida mīda, chi Cristode ijāapataarā ma eujāde o-ĭa p'anajida, Tachi Ak'ōre Jaure āchi ome bada perā.

14

Pablo Bernabé ome Iconio p'uurude

¹ Iconiode panadak'āri, oojida Antioquiade oodap'edaak'a. T'ūjida judiorā Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa jarajida Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapidak'a. Mapa judiorā chok'ara Cristode ijāajida, judio-eerā jida ichiaba. ² Mamīda judiorā Cristode ijāa k'iniada-ee p'anadap'edaarāpa pedee k'achia jaramaa p'aneejida Pablo māik'aapa Bernabé āpite. Mapa judio-eerā k'īraudachida āra ome. ³ Māga p'anajida mīda, āchi omé arii taarājida māik'aapa waawee-ee jarateepachida Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a, Cristopa āchi k'aripa bapachi perā. Jarateepachida Tachi Ak'ōrepa eperāarā pia ooda Cristo piuda k'aurepa. Maperā Ak'ōrepa āchima oopiji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ⁴ Mamīda, māga oo p'anajida mīda, ma p'uuru pidaarā k'ĭsia awara-awaraa p'anajida. Ūk'uru judiorā eere p'anajida, jōdee chi apemaarā Cristopa jirit'eradaarā eere. ⁵ Maapai ūk'uru judiorā māik'aapa judio-eerā pedeejida āchi poroorā ome miapidait'ee; māupa bat'a peedait'ee. ⁶ Mamīda Pabloma Bernabé ome k'awaadak'āri, mirudachida Licaonia eujādee, Litra p'uurude māik'aapa Derbe p'uurude, ichiaba ma p'uuru ik'aawa. ⁷ Mama ichiaba Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateepachida.

Listrade Pabloma māupa bat'adap'edaa

⁸ Litra p'uurude p'anide unujida eperā p'oyaa t'iak'aa bi, ichi t'oru weda chiwa bada perā. Ma eperā su-ak'i baji ⁹ ūrimaa Pabloma jarateemaa bi. Pabloma irumaa ak'ik'āri māik'aapa unuk'āri wāara ijāa bi, k'awaji jipaipia bi. ¹⁰ Mapa ma eperāmaa golpe pedeeji:

—P'irabāiji māik'aapa jīp'a bainī bēeji.

Aramata ma eperā p'inajiti bainī beejī māik'aapa p'irria beejī. ¹¹ Pabloma ooda unudak'āri, arii p'anadap'edaarā biuk'a nībeejī Licaonia pidaarā

pedeede. Mamīda Pablopa Bernabé ome ārapa jara p'ani k'awada-e paji. Ārapa māgajida:

—ĭNāgāirā ak'ōre waibiarā, it'ariipa edaa che p'ani tachi t'āide eperāārāk'al

¹² Māpai Bernabé t'ī bijida Greciadepemaarā ak'ōre waibia Zeus. Jōdee Pablo t'ī bijida Hermes, ichiata pedee bapachi perā. ¹³ Ma p'uuru t'īupata k'ait'a Zeumaa it'aa t'īpata te iru p'anajida. Maperā atapijida Zeus p'aaremaa aneemerā p'ak'a imik'īra, paadait'ee Pablo māik'aapa Bernabé k'īrapite; ma awara nep'ono aneemerā teedait'ee Pablomaa māik'aapa Bernabemaa, āchi ak'ōre waibiarā jīak'aapa. ¹⁴ Mamīda Bernabé Pablo ome k'awaadak'āri māgā oo p'ani it'aa t'īdait'ee āchi k'īrapite, āchi p'aru jēt'aajida t'āri p'uapa. Maap'eda nāga bia t'īudachida eperāārā t'āide:

¹⁵ —Eperāārā, ŷsāap'eda nāga oorutama? ajida. Tai ichiaba eperāārāpi parāk'a. Ma-it'eepi tai che p'ani jaradait'ee nāgee net'aa vale-ee baibide ijā amaadamerā; ma k'āyaara Tachi Ak'ōrede ijāadamerā, iru ichita bapari perā. Tachi Ak'ōrepa ooji pajā, na eujā, p'usa māik'aapa ne-inaa jōmaweda aide nībi.

¹⁶ Naaweda Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarāmaa ita-aria āchia oo k'iniata oopiji. ¹⁷ Mamīda ichia āra ak'ī baji. Māga oo bīpa ak'īpiji ichi Tachi Ak'ōre. Ichiata parā-it'ee k'oi chepipari ne-uu pia chaumerā. Māgā iru p'ani nek'odait'ee māik'aapa o-īa p'anadait'ee.

¹⁸ Pablopa Bernabé ome ma jōma jarajida mīda, perā p'oyaada-e paji eperāārā p'ak'a imik'īra peenaadamerā māik'aapa it'aa t'īnaadamerā āchi k'īrapite.

¹⁹ Ai t'ēepai pachejida judiorā Antioquía p'uurudeepa māik'aapa Iconio p'uurudeepa. Eperāārā āchi eere pa atadap'eda, Pablomaa māupa bat'ajida peet'aadait'ee. Piu bi jīak'aapa, p'uuru k'idaa jidiu baibinajida. ²⁰ Mamīda Cristode ijāapataarā Pablomāi seedaidak'āri, waya p'irabaiji. Maap'eda waya wāji p'uurudee māik'aapa ai norema wāji Bernabé ome Derbe p'uurudee.

²¹ Cristopa ooda eperāārā k'aripait'ee jarateedak'āri Derbede, eperāārā chok'ara ijāajida. Mama bap'eda, āpītee chejida Listradee, Iconiodee māik'aapa Antioquidee. ²² Ma nipadap'edaa chaa ūraajida Cristode ijāapataarā waapiara ijāa p'aneadamerā māik'aapa māgajida:

—It'aa wā dai naaweda, tachi ichita miadait'eeda ajida, Cristode ijāapata perā.

²³ Ichiaba ijāapataarā para bee chaa ūk'uru jirit'eraajida ijāapataarā ak'ī p'anapataadamerā. Māpai it'aa t'īdap'eda nek'oda-ee, ijāapataarā jōmaweda Ak'ōre juade bijida.

Pablo Bernabé ome Antioquía p'uurudee wādap'edaa

²⁴ Maap'eda Pisidia eujāde wāyaajida Panfilia eujāde panarutamaa. ²⁵ Mama bide Ak'ōrepa jarapidak'a jarateejida Perge p'uurude. Mamāik'aapa wājida Atalía p'uurudee. ²⁶ Mama barcode bataudap'eda, wājida Antioquía p'uurudee, chi ijāapataarāpa Ak'ōre juade bidap'edaamāi, irua āchi pia ak'ī bapariemerā. Māgā irua k'aripapachi perā, āchia oojida jōma irua k'inia badak'a oodamerā ma wādade. ²⁷ Pachedak'āri Antioquiade, Cristode ijāapataarā t'ī p'ejida māik'aapa nepirijida Tachi Ak'ōrepa āchi pari ooda. Ichiaba nepirijida Ak'ōrepa judio-eerāmaa ijāapida. ²⁸ Maap'eda Pablo Bernabé ome mama taarā p'aneejida Cristode ijāapataarā ome.

15

Ijāapataarā Jerusalande chip'edaidap'edaa

¹ Maapai eperāarā Judeadeepa chejida Antioquiadee. Māgiirāpa Jesude ijāapataarāmaa jarateemaa p'aneejida. Māgajida:

—Pāchi imik'iraarā k'ap'iade tauchaa bida-e pirā Moisepa p'ādade jara bik'a, it'aa wāda-e pait'eeda ajida.

² Māpai Pablo Bernabé ome ijāti pedeejida āchi ome. Maap'eda Jesude ijāapataarāpa Pablo, Bernabé māik'aapa awaraarā pēijida Jerusalandee māgi jarateeda iidinadamerā Cristopa jirit'eradaarāmaa māik'aapa Jerusalandepema ijāapataarā ak'ipataarāmaa.

³ Antioquiadepema ijāapataarāpa āchi pēidap'eda, Fenicia eujāde māik'aapa Samaria eujāde wāyājida. Nepirijida judio-eerāpa Cristode ijāa p'anadap'edaa. Māga ūridak'āri, māpema Cristode ijāapataarā o-īadachida.

⁴ Pablo Bernabé ome Jerusalande pachedak'āri, awaraa ijāapataarāpa āra auteebaijida Cristopa jirit'eradaarā ijāapataarā ak'ipataarā ome. Chip'edaidap'eda āra ome, Pablo māik'aapa Bernabé nepirijida jōma Tachi Ak'ōrepa ooda āchi pari. ⁵ Mamīda ūk'uru fariseorā Cristode ijāapataarā, p'irabaijida māik'aapa māgajida:

—Judio-eerā ijāa p'anīrāmaa tauchaa bipidaipia bi āchi imik'iraarā k'ap'iade māik'aapa oopidaipia bida ajida, Moisepa p'ādade jara bik'a.

⁶ Māpai seedachida Cristopa jirit'eradaarā māik'aapa ijāapataarā ak'ipataarā k'īsiadait'ee ma pedee jaradade. ⁷ Taarā aupedee jōnide, Pedro p'irabaiji māik'aapa māgaji:

—Īpemaarā Cristo k'aurepa, parāpa k'awa p'anida aji, taarāru Tachi Ak'ōrepa mi jirit'eraji Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jaranamerā judio-eerāmaa, āchia auk'a Jesude ijāadamerā. ⁸ Tachi Ak'ōrepa āchi t'āride iru p'anadap'edaa k'awa bada perā, ak'ipiji ichia āchi jida k'inia iru bi, tachi k'inia iru bik'a. Māga ak'ipiji āchimaā pēik'āri ichi Jaure, tachimaā pēidak'a. ⁹ Tachi Ak'ōrepa āchi auk'a ak'ipari tachik'a. Māga k'awa p'anī āchia p'ek'au k'achia oopata auk'a wēpapak'ooda perā Cristode ijāadak'āri, tachi ome oodak'a. ¹⁰ Irā, ħtachia sāga oodaima? ħOodaipia bik'ā Tachi Ak'ōrepa jara-e padata? ħJōma ijāapataarāmaa oopidaik'ā māgee ne-inaa chaaree Moisepa p'ādade jara bik'a? Tachia māik'aapa tachi chonaarāpa māgee ne-inaa jōmaweda p'oyaa ooda-e paji. ¹¹ Maperā māga oodaik'araa bi. Tachia ijāa p'anī Tachi Waibia Jesucristo tachi ome t'āri pia bairā, tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee it'aa wādamerā. Āchia auk'a māga ijāa p'anida aji.

¹² Maap'eda jōma k'ūp'ee para beejī Bernabé Pablo ome nepirīmaa p'aneedak'āri Tachi Ak'ōrepa oopida āchimaā judio-eerā t'āide, eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juodoopa. ¹³ Pedee aupadak'āri, Santiagopa māgaji:

—Īpemaarā, mi pedee ūriti. ¹⁴ Simón Pedropa et'ewa nepirijida aji, Tachi Ak'ōrepa judio-eerā k'aripada. Tachi Ak'ōrepa āchi jida jiripari ichideerā p'aneedamerā. ¹⁵ Māga bi iru pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bik'a:

¹⁶ 'Nāga hap'eda, mia Rey David trua waya papiit'ee irudeepa uchiada jua ek'āri. Mia ooit'ee Israel pidaarā t'āidepema te k'arawapataarāpa oopatak'a. Te t'eedaik'āri, ārapa t'eedeechoo jēra bada araa p'epata te chiwidik'a bainī bidait'ee. ¹⁷ Māga pik'a Rey Daviddeepa uchiadap'edaarā mide ijāa p'anī mia araa p'eit'ee apemaarā mide ijāa p'anīrā ome. Maap'eda ma jōmaweda michideerā papiit'ee mi Warra

k'aurepa. Māga ooit'ee chi mide ijāa p'anīrā, Daviddeepa uchiada-e paji mīda. ¹⁸ Chonaarāweda mia k'awapidak'a eperāarāmaa, māga ooit'ee. Mi, Tachi Ak'ōre Waibiapa māga jara bi.' (Am 9.11-12)

¹⁹ Māpai Santiagopa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa māga jara bairā, mia nāga k'īsia bida aji. Tachia Moisepa p'ādade jara bik'a oopidaik'araa bi judio-eerāmaa, māgiirā Tachi Ak'ōrede ijāadak'āri. ²⁰ Ma k'āyaara k'art'a p'ā pēidāma jaradait'ee k'onaadamerā nechiera ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata; wēra apai ome p'anadamerā; ne-animal iyapa jia piuda chiara k'onaadamerā, aide waa paraa perā māik'aapa ne-animal waa k'onaadamerā.

²¹ Māgi ūraa aupai pēidaipia bi. Awaraa ūraa k'awa k'inia p'ani pirā, iipata ewari chaa ūridai Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Chonaarāweda Moisepa p'āda jarateepachidada aji, māgee tede māik'aapa irā at'āri māga oopata.

Judio-eerāmaa k'art'a p'ādap'edaa

²² Māpai Cristopa jirit'eradaarā, ijāapataarā ak'ipataarā māik'aapa jōmaweda Jerusalendepemā ijāapataarāpa pedeetejida ūk'uru jirit'eradait'ee māik'aapa pēidait'ee Antioquiadee Pablo ome māik'aapa Bernabé ome. Nāgi eperāarā jirit'erajida: Judas, ichiaba t'īpatap'edaa Barsabās māik'aapa Silas. Apemaarā ijāapataarāpa māgi omé pia ak'i p'anapachida āchi poroorāk'a. ²³ K'art'a p'ādap'edaade nāga jara pēijida:

Tai, Cristopa jirit'eradaarāpa, ijāapataarā ak'ipataarā ome na k'art'ade salude pēiruta parā judio-eerāmaa Cristode ijāa p'anīrā Antioquia p'uurudepema, Siria eujādepema māik'aapa Cilicia eujādepemaarā-it'ee.

²⁴ Taipa ūrijida nāpemaarā ūk'uru parāmaa wādap'edaa, mamīda taipa pēida-eeta. Māgiirāpa pariatua āchi k'īradoopa jaratee nipajida. Maperā parāpa k'awada-e paji ijāadait'ee Moisepa p'ādade wa Pablopa jarateedade.

²⁵ Mapa taipa pedeetejida taidepemaarā ūk'uru jirit'eradait'ee māik'aapa pēidait'ee parāmaa tai k'ōp'āyoora k'iniarā Bernabé Pablo ome. ²⁶ Taipa k'awa p'ani Pablo Bernabé ome waaweedak'aa piudait'ee Tachi Waibia Jesucristode ijāa p'ani k'aurepa. ²⁷ Mapa āchi ome parāmaa pēiruta Judas Silas ome. Āchia parāmaa jōma taipa k'īsiadap'edaa na p'ādade jara bik'a nepiridait'ee. ²⁸ Tachi Ak'ōre Jaurepa tai k'aripaji parāmaa ne-inaa audū chaaree oopinaadamerā. Nāgapai jara k'inia p'ani parāpa oodamerā.

²⁹ K'onāati nechiera ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata. Ne-animal iyapa jia piuda chiara k'onāati māik'aapa ne-animal waa k'onāati. Ma awara p'ek'au oonāati. Taipa jara p'anik'a ooruta pirā, pia oodait'ee.

Māgapai paji.

³⁰ Māpai ma k'art'a p'ādap'eda, pēijida Antioquiadee wādap'edaarā ome. Mama panadap'eda, ijāapataarā jōmaweda t'ī p'ejida māik'aapa ma k'art'a āchima teejida. ³¹ Ijāapataarāpa ma k'art'a leedak'āri, o-īadachida, āchi-it'ee ūraa pia bada perā. ³² Judas Silas ome Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapiru jarapataarā pada perā, ichiaba ma ijāapataarāmaa ūraajida t'āri o-īa p'aneedamerā. ³³ Mama p'anadap'eda, ijāapataarāpa āchi despediijida k'āiwee wādamerā. ³⁴ [Mamīda Silas arii beej.] ³⁵ Pablo Bernabé ome ichiaba p'aneejida awaraa ijāapataarā ome Antioquiade, Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode jarateedait'ee.

Pablo waya wāda ichi naaweda wāda ode

³⁶ Māga p'anadap'eda, ewari aba Pablopa māgaji Bernabemaa:

—Waya wādama aji, ijāpataarā ak'ide, Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristode jaratee nipadap'edaa p'uuru chaa. Ak'idait'eeda aji, at'āri ijāa p'ani wa māga-e.

³⁷ Bernabepa ichiaba atee k'inia baji Juan; māgí Juan ichiaba t'ijarapatap'edaa Marcos. ³⁸ Mamīda Pablopa atee k'inia-e paji, āchi ik'aawaapa uchiada perā Panfilia eujāde, āchi mimia at'āri aupada-eeta. ³⁹ Ijāti pedeedap'eda, āchi o chaachaa jitak'oodachida. Bernabé wāji Chipre isladee Marcos ome. ⁴⁰ Jōdee Pablopa jirit'eraji Silas ichi k'ōp'āyo pamerā. Ijāpataarāpa āchi omé Ak'ōre juade bijida irua āchi pia ak'i bapariimerā. Māpai Pablo ichi k'ōp'āyo ome wāji. ⁴¹ Wāyaajida Siria eujāde māik'aapa Cilicia eujāde. Ijāpataarā ūraa wājida āchi para bee chaa.

16

Timoteopa Pablo Silas ome k'ōp'āyaada

¹ Mamāik'aapa Pablo Silas ome panajida Derbe p'uurude māik'aapa Listra p'uurude. Mama unujida ijāpari t'ijarapatap'edaa Timoteo. Chi nawe judío wēra Cristode ijāpari paji. Jōdee chi ak'ōre Greciadepema paji. ² Ijāpataarā Listradepemaarā māik'aapa Iconiidepemaarāpa Timoteo pia t'o p'anadap'edaa perā, ³ Pablopa ichi ome ateeji mamāik'aapa. Mamīda uchi-adaí naaweda, iru k'ap'iade tauchaa bijī māpemaarā judiorā k'aurepa. Ma eujādepema jōmaarāpa k'awajida Timoteo ak'ōre Greciadepema paji māik'aapa ārapa tauchaa bidak'aa paji āchi warrarā k'ap'iade. ⁴ P'uuru bee chaa wāyaa wādak'āri, jara bēi wāpachida Cristopa jirit'eradaarāpa māik'aapa ijāpataarā ak'ipataarāpa jara pēidap'edaa Jerusalendeepa. ⁵ Māgá ijāpataarāpa pipiara k'awaajida Cristopa oopi k'inia bi āchimaa māik'aapa waapiara ijāajida irude. Ma awara ewari chaa ijāpataarā chok'araara īwa wājida.

Pablo k'āimok'araa pik'a bada Troas p'uurude

⁶ Ma wārutade wāyaajida Frigia eujāde māik'aapa Galacia eujāde, Tachi Ak'ōre Jaurepa jarateepi-e pada perā Ásia eujāde. ⁷ Misia eujāde panadak'āri, wādait'ee paji Bitinia eujādee. Mamīda Jesús Jaurepa wāpi-e paji. ⁸ Mapa Misia eujāde wāyaajida Troas p'uurude parutamaa. ⁹ Panadap'edaa ewate p'ārik'ua, Pablo k'āimok'araa pik'a bide unuji Macedonia eujādepema imik'Ira bainī bi. Māgipa chupiria iidiji Pablo wāmerā ichi eujādee. Māgaji:

—Chéji Macedoniadee tai k'aripade.

¹⁰ Pablo māgá k'āimok'araa pik'a bap'eda, aramata net'aa p'e atajida wādait'ee Macedoniadee, k'īsia p'anadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa jarateepi k'inia bi Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee mā eujāde. Ma wādap'edaade mi jida auk'a wāji.

Pablo Silas ome Filipos p'uurude

¹¹ Troas p'uurudeepa tai barcode bataujida. Mata Samotracia islade panajida. Mamāik'aapa ai norema Neápolis p'uurude panajida. ¹² Neapolideepa wājida Filipodee. Māgí p'uuru waibia Macedonia eujāde bi. Ma p'uurude Romadepemaarā chok'ara p'anapachida. Mama k'āima chok'ara-ee p'anajida. ¹³ Īpata ewate tai wājida p'uurudeepa to idee, ma p'uurudepema judiorā it'aa t'īpatamāi unudai ĵiak'aapa. Unu atadak'āri, su-ak'i p'aneejida māik'aapa jarateemaa p'aneejida wēraarā cheepurudap'edaarāmaa. ¹⁴ Ma wēraarā t'āide baji aba t'ijarapatap'edaa Lidia. Ma wēra Tiatira p'uurudepema paji. Māgipa

netopachi p'aru pia t'ida p'up'uchia. Māgí wērapa Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ipachi. Maperā Ak'ōrepa irumaa ūripiji Pablopa jaratee bi. Pia ūrik'āri, Cristode ijāa beeji. ¹⁵ Iru poro choopip'eda ichi te pidaarā ome, taimaa māgaji:

—Parāpa unu p'ani pirā mi wāara ijāa bi Jesucristode, mi tede p'ana chéti. Māga jara bipa wājida ichi temaa.

Filipos p'uurude carcelde p'anadap'edaa

¹⁶ Ewarī aba tai waya it'aa t'ide wādak'āri it'aa t'ipatap'edaamaa, unujida awēra. Māgí awēra esclava paji. Māgipa ne-inaa p'asait'ee bi jarapachi, ichi k'ap'iade netuara merātia bada perā. Mapa ma awēra chiparipa p'arat'ara jitapachi ichi k'aurepa. ¹⁷ Māgí awēra tai t'ēe bia wāpachi:

—Nāgí eperāarā Tachi Ak'ōre Waibiapa pēida jarateedamerā sāga eperāarā it'aa wāda.

¹⁸ Ewarī chok'ara māga oopachi tai wārutamaa. Mata ewarī aba Pablopa ūriamaadaik'āri, āpítee ak'iji māik'aapa māgaji ma netuara k'ap'iade merātia badamaa:

—Jesucristo jōmaarā poro waibia perā, ichi t'ide mia pīmaa jara bi uchi-adamerā jā wēra k'ap'iadeepa.

Aramata ma netuara uchiadachi.

¹⁹ Ma awēra chipariirāpa māga unudak'āri, k'awaajida āchi p'arat'a waa p'oyaa jitada-e iru k'ap'ia. Mapa Pablo Silas ome jita atadap'eda, ateejida āchi p'uurudepema poroorāmaa, māgīrā chip'edaipatap'edaamāi. ²⁰ Ma Romadepema poroorāmaa ateedap'eda, māgajida:

—Na judiorāpa tachi p'uuru pidaarā k'īrapirutada ajida, ²¹ māik'aapa ne-inaa jarateemaa p'ani tachi Romadepemaarāpa oopata awara. Taipa māga ūri k'iniada-e p'anida ajida.

²² Māpai p'uuru pidaarā chok'ara seedachida. Āchi poroorāpa Pablo Silas ome p'aru ērapijida māik'aapa wipijida pak'urupa. ²³ Pia wipit'aadap'eda, carcelde t'it'aajida māik'aapa carceldepema jāparimaa jarajida pia jāmerā, carceldeepa uchiapiamaapa. ²⁴ Chi jāparipa māga ūrik'āri, calabozo edupīara badade t'i nībijī māik'aapa āchi būri t'ik'ooji cepode.

²⁵ Māgá iru p'anajida mīda, Pablo Silas ome it'aa t'īmaa māik'aapa k'arimaa p'anajida Tachi Ak'ōremaa. Jōdee chi apemaarā carcel pidaarāpa ūrii p'anajida. ²⁶ Esapite pak'āri, awērachai golpe wēre nībeeji. Ma carcel perā t'eedachi. Aramata chi puerta jōmaweda ewak'oodachida. Presoorā juade nībada cadena māik'aapa cepo ichiaba jōma ēt'ak'oodachida. ²⁷ Ma carceldepema jāparipa unuk'āri chi puerta jōma ewa jēra bi, ichi espada ēt'a ataji ichi juadoopa piudariit'ee, carcel pidaarā jōma uchiadai p'ani jāak'aapa. ²⁸ Mamīda Pablopa biaji ichi badamāiipa māgí jāparimaa:

—jāgá oonáaji! ¡Tai jōma nama p'anipi!

²⁹ Māpai carceldepema jāparipa lámpara aneepip'eda, t'ūdachi Pablo māik'aapa Silas p'anadap'edaamāi. Āchi k'īrapite wirriwirrii bedabai nībanaji p'era nībipa. ³⁰ Uchia p'e atap'eda calabozo edupīara bideepa, māgaji:

—Jaratepataarā, ¿k'āata oopīa bīma aji, mi it'aa wāit'ee?

³¹ Māpai p'anaujida:

—Jesucristode ijāaji. Māgara pi, pīchi tedepemaarā ome it'aa wādayada ajida.

³² Māpai Tachi Ak'õrepa jara pëida Cristode jarateejida ma j̄aparimaa m̄aik'aapa ichi tede p'anadap'edaarāmaa. ³³ Aramata ma carceldepema j̄aparipa Pablo Silas ome ateeji siik'ooit'ee āchi k'ap'iade t'udak'a j̄era bada. Maap'eda iru ichi tedepemaarā ome poro choopijida. ³⁴ Māpai teedaa p'e atee'eda, nek'opiji. Ma carcel j̄aparipa ichi tedepemaarā ome o-ia p'anajida Tachi Ak'õrede ijāadap'edaa perā.

³⁵ Ai norema tap'eda Romadepema poroorāpa āchi j̄apataarā p̄ejida ma carceldepema j̄aparimaa, Pablo Silas ome uchua p̄eimerā. ³⁶ Maperā carceldepema j̄aparipa m̄agaji Pablomaa:

—Mi poroorāpa jara p̄ei p'anida aji, parā uchua p̄eimerā. Mapa k'āiwee w̄ati nam̄aik'aapa.

³⁷ Mamīda Pablop̄a m̄agaji Romadepema poroorāpa p̄eidap'edaarāmaa:

—Tai auk'a Romadepemaarā p'anita, wijidada aji, j̄omaarā k'īrapite, char-ramaa ateeda-ee. Maap'eda carcelde t'ipijida. Irā j̄odee, ŷmerā uchiapi k'inia p'an-ek'ā? ¡Māga-epi! Nam̄aik'aapa wāda-eda aji, āchia uchua p̄ei cheda-emāi āchi k'īradoopa.

³⁸ Pablop̄a jarada āchi poroorāmaa jaranadak'āri m̄aik'aapa j̄a eperāarā auk'a Romadepemaarāda adak'āri, m̄airā poroorā p'eradachida, āchia w̄ipidap'edaa perā m̄aik'aapa carcelde t'i n̄ibidap'edaa perā. ³⁹ Mapa chedap'eda, chup̄iria iidijida Pablomaa Silas ome perdonaadamerā āchia oodap'edaa. Māpai uchiapijida carceldeepa m̄aik'aapa p'uurudeepa. ⁴⁰ Pablo Silas ome ma carceldeepa uchiadap'eda, wājida Lidia temaa. Mama ijāapataarā j̄omaarāmaa ūrajida t'āri o-ia p'aneedamerā. Maap'eda wājida ma p'uurudeepa.

17

Tesalónica p'uuru pidaarā k'īrauk'oodaidap'edaa Pablo Silas ome

¹ Mam̄aik'aapa āchi wādade Pablo Silas ome wāyaajida Anfipolis p'uurude m̄aik'aapa Apolonia p'uurude. Maap'eda Tesalónica p'uurude panajida. Māgí p'uurude baji Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata te. ² Maperā Pablo ichia oopatak'a p'uurude panak'āri, j̄amaa wāji. Mama beeji tomia õpee m̄aik'aapa j̄ipata ewari chaa aupedeeji arii p'anadap'edaarā ome. ³ Ak'õre Ūraa p'ādade ak'īpipachi sāga Cristo chup̄iria n̄ibait'ee m̄aik'aapa piup'eda, p'irabaii'ee. Jarapachi:

—Nāgí Jesús parāmaa mia jaratee b̄i Cristota, Tachi Ak'õrepa p̄eida eperāarā k'aripamerā.

⁴ Māga ūridak'āri, judiorā ūk'uru Cristode ijāajida m̄aik'aapa araa nipa-pachida Pablo m̄aik'aapa Silas ome. Ichiaba ijāajida judio-eerā; Tachi Ak'õrede ijāa p'anadap'edaarā chok'ara m̄aik'aapa w̄eraarā p'arat'ara beerā. ⁵ Judiorā Cristode ijāada-ee p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, k'īraudachida. Mapa jirijida eperāarā mimiadak'aa p'anadap'edaarā, p'uuru pidaarā k'īraupit'aadamerā Pablo m̄aik'aapa Silas ome, pedee j̄onipa āra āp̄ite. Māgá p'uuru pidaarā j̄oma k'īraupit'aadap'eda, Jasón tede t'ūdachida, Pablo Silas ome uchua atadap'eda, p'uuru pidaarāmaa teedait'ee. ⁶ Mamīda māgí tede āra unuda-e pak'āri, uchua atajida Jasonta m̄aik'aapa awaraa ijāapataarā. Maap'eda āchi p'uurudepema poroorāmaa ateejida. Mama panadak'āri, biapachida:

—jírá eperãarã Roma jua ek'ari p'anĩrã k'ĩsia awarapipataarã nama che p'anida! ajida. ⁷ Ma awara mägĩrã Jasonpa ichi tede auteebaiji. Mãirãpa oodak'aa Cesarpa oopi bik'a. Jĩp'a jara p'ani ichi k'ãyaara rey aba waibiara bida ajida, t'ĩjarapata Jesús.

⁸ Mãga ũridak'ãri, ma p'uuru pidaarã mãik'aapa ãchi poroorã k'ĩraupik'a para beejĩ. ⁹ Mamĩda Jasonpa apemaarã ijãapataarã ome p'aajida ãchi uchĩa pẽidamerã. Mãpai k'ena pẽijida.

Pablo Silas ome Berea p'uurude

¹⁰ Ma p'arik'ua weda ijãapataarãpa Pablo Silas ome Berea p'uurudee pẽijida. Mama panadak'ãri, t'ĩujida judiorã Ak'õre Ūraa jarateepata temã. ¹¹ Mãpema judiorã Tesalonicadepema k'ãyaara k'ĩsia k'awaara p'anajida. Mapa Pablopa jaratee bi ũri k'inia p'anajida. Mãga ũridap'eda, ewari chaa Tachi Ak'õre Ūraa p'ãda ak'ipachida k'awaadait'ee wãara jara bi Pablopa jara bik'a maa-e pirã awara jara bi. ¹² K'awaadak'ãri wãarata jara bi, mãgidepemaarã judiorã chok'ara ijãajida. Ichiaba judio-eerã wẽraarã p'arat'ara beerã chok'ara ijãajida, imik'ĩraarã jida ichiaba. ¹³ Mamĩda Tesalonicadepema judiorãpa ũridak'ãri Pablopa Tachi Ak'õrepa jara pẽida jarateemaa bi Bereade, wãjida ma p'uuru pidaarã k'ĩraupit'aade. ¹⁴ Aramata mãpema ijãapataarãpa Pablo pẽijida k'õp'ãyoorã ũk'uru ome p'usa idee. Jõdee Silas Timoteo ome Bereade p'aneejida. ¹⁵ Chi Pablo ome wãdap'edaarãpa iru ateejida Atenas p'uurudee. Waya ãpĩtee uchiadait'ee pak'ãri, Pablopa jara pẽiji Silamaa Timoteo ome taarã-ee chedamerã ichimaa.

Pablo Atenas p'uurude

¹⁶ Atenas p'uurude Pablopa Silas mãik'aapa Timoteo nimaa beejĩ. Mama bide unuk'ãri chok'ara ne-inaa iru p'ani eperã juapa ooda ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpata, t'ãri ãriidachi. ¹⁷ Mapa aupedeepachi judiorã ome mãik'aapa judio-eerã Tachi Ak'õre waaweepataarã ome Ak'õre Ūraa jarateepata temã. Ichiaba mãga oopachi ewari chaa chi unuru ome ma p'uurude net'aa netopatamã. ¹⁸ Mama ũk'uru poro wẽsaa beerã t'ĩjarapatap'edaa Epicũreo eerepemaarã mãik'aapa Estoico eerepemaarã aupedee p'aneejida Pablo ome. Mãirã ũk'uruurãpa mãgapachida:

—¿K'ãata jara k'inia bima apachida, na pedee-idaa bipa?

Awaraarãpa mãgapachida:

—Awaraa eujãdepemaarã ak'õre waibiapa ooda jaratee bida apachida.

Mãga jarapachida Pablopa jarateemaa bada perã Tachi Ak'õrepa ooda Jesús piuda k'aurepa mãik'aapa jarateepachi perã tachi piuda t'ẽepai waya chok'ai p'irabaidait'ee. ¹⁹ Mãpai ãchia Pablo ateejida Areopagomaa, ãchi poro wẽsaa beerã chepurupatamaa ũraa ũride. Mama iidijida:

—¿Taipa pia jaratee bi k'awaadaik'ã? ajida. ²⁰ Taipa waide ũrida-e p'anida ajida, pedee pia jaratee bik'a. Mapa k'awa k'inia p'anida ajida.

²¹ Ma Atenas pidaarã mãik'aapa awaraarã arii p'anadap'edaarã mimiada-e p'anadak'ãri, p'anapachida ne-inaa chiwidi pedeemaa mãik'aapa ũrimaa.

²² Mãpai Pablo bainĩ beejĩ ãchi k'ĩrapite Areopagode mãik'aapa mãgaji:

—Atenas p'uuru pidaarã, mia unu bi parãpa ak'õre waibia k'ĩra t'ãdoowaweepata. ²³ Mĩ wãyaak'ãri parã it'aa t'ĩpatamã, unuji net'aa chok'ara iru p'ani ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpata. Mama bide unuji parã altar bide p'ã bi: *Tachi Ak'õre Waibia k'awada-e p'ani-it'ee*. Parãpa k'awada-eda a p'ani Ak'õrepa ooda mia jaratee bi.

²⁴ 'Nāgí Ak'ōrépata ooji na eujā māik'aapa jōma aide nībi. Nāgita, Tachi Ak'ōre, jōmaarā Waibia na p'ek'au eujāde māik'aapa pajāde. Nāgí Ak'ōre eperāarāpa te oodade bak'aa, ²⁵ ichi-it'ee p'ua-e bairā ne-inaa eperāarāpa oopata ichi-it'ee. Ichiata eperāarā chok'ai p'anapipari, iyapaapipari māik'aapa tachimaa ne-inaa jōmaata teepari pia p'anapataadamerā.

²⁶ Eperā abaadeepa eperāarā k'īra t'ādo uchiapiji, na p'ek'au eujā jōmaade p'anapataadamerā. Ai naaweda k'īsia iru baji sāapai uchiapiit'ee māik'aapa sāmaata p'anapiit'ee. ²⁷ Tachi Ak'ōrepa māga ooji eperāarāpa iru jiridamerā. Tachi taupa nāgí Ak'ōre unuda-e p'ani mīda, iru k'awadai, wāara tachimāiipa t'imia-ee bairā. ²⁸ Iru k'aurepa tachi chok'ai p'ani; p'irriapata māik'aapa na eujāde p'anapata. Pāchi k'arik'a p'āpataarāpa jaradap'edaak'a māga bi: "Tachi, Tachi Ak'ōre Waibiapa ooda". ²⁹ Maperā k'īsiadaik'araa bi Tachi Ak'ōre santok'a bi, eperāarāpa k'īsiadap'eda oopatak'a nēdeee, p'arat'adee maa-e pirā māudee. ³⁰ Naaweda Tachi Ak'ōrepa miapi-e paji māgee k'īrapite it'aa t'īpatap'edaarā, iru waide k'awada-e p'anadap'edaa perā. Mamīda irā jōmaarāmaa jara bi p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa ichide ijāadamerā. ³¹ Ichia māga jara bi na ewari na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata jōmaweda ak'iit'ee perā, k'awaait'ee pia wa k'achia. Māga ooit'ee ichia pēida Jesucristopa. Cristopa eperāarāpa oopata māgá ak'ii, ichia k'achia ook'aa pada perā na eujāde nipak'āri. Tachia k'awa p'anida aji, Ak'ōrepa iru jirit'eraji, iru piup'eda, chok'ai p'irabaipida perā.

³² Arii p'anadap'edaarāpa ūridak'āri eperā piup'eda chok'ai p'irabaida, ūk'uru ēi para beejī māik'aapa ūk'uruurāpa māgajida:

—Na ewari waya ūridayada ajida, pi pedee.

³³ Māpai Pablo uchijaji mamāik'aapa. ³⁴ Mamīda ūk'uruurāpa ijāajida Pablopa jarada māik'aapa Cristode ijāa p'aneejida. Ma ijāadap'edaarā t'āide baji imik'īra t'ījarapatap'edaa Dionisio. Māgí Areópago poro wēsaa beerā cheepuru-patadepema paji. Ichiaba baji wēra t'ījarapatap'edaa Dámaris māik'aapa awaraarā.

18

Pablo Corinto p'uurude

¹ Ma t'ēpai Pablo wāji Atenas p'uurudeepa Corinto p'uurudee. ² Mama ununaji judío t'ījarapatap'edaa Áquila. Māgí Ponto eujādepema paji. Ewaa pache baji chi wēra Priscila ome Italia eujādeepa, César Claudiopa judiorā jōmaweda jerek'ooda perā Roma p'uurudeepa. ³ Pablo p'asiade wāk'āri ma judio badamaa, k'awaa ataji ichi jīak'a Aquilapa carpa oopari. Mapa Pablo āra ome beejī ma mimia oomaa. ⁴ Mama bīde īipata ewari chaa wāpachi Ak'ōre Ūraa jarateepata temaa jarateede judiorāmaa māik'aapa judio-eerāmaa Cristode ijāadamerā.

⁵ Silas Timoteo ome pachedak'āri Macedoniadeepa, Pablopa ewari chaa Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristode jarateemaa bapachi, judiorāpa ijāadamerā Jesuta Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida. ⁶ Mamīda judiorā, ichi pedee ijāa k'iniada-ee p'anadap'edaarāpa ik'achia jaramaa p'aneejida. Mapa Pablopa ichi p'aru jī bada jīap'ejī ak'īpiit'ee āchimaa waa jaratee-e. Maap'eda māgajī:

—Pāchi k'īradoopa atuadait'eeda aji, piudak'āri. Idideepa mi wāit'eeda aji, judio-eerāmaa Tachi Ak'ōrepa jarapi bi jarateede.

⁷ Māga jarap'eda, Pablo wāji Ticio Justo apatap'edaa temaa jarateede. Māgí eperāpa Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īpachi. Ichi te baji Tachi Ak'ōre Ūraa

jarateepata te ik'aawa. ⁸ Pablopa mama jarateemaa bide, Cristode ijāaji ma Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro, t'ijarapatap'edaa Crispo. Chi te pidaarā jida auk'a ijāajida māik'aapa apemaarā Corinto pidaarā chok'ara Pablopa jarateeda ūridap'edaarā ichiaba ijāajida. Mapa māirā jōma poro choopijida. ⁹ At'āri Corinto p'uurude p'anide ewari aba p'ārik'ua k'āimok'araa pik'a bide Tachi Ak'ōrepa māgaji Pablomaa:

—Waawee-ee jaratēji na p'uurude ¹⁰ michideerā nama chok'ara nībairā. Mi pi ome bairā, apidaapa pi k'achia ooda-e.

¹¹ Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā, Pablo mama beeji año aba ap'eda esa- auk'a, Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristode jarateemaa.

¹² Mamīda, mama bide, Romadepema Galión apatap'edaa Acaya eujādepema poro waiḃa bak'āri, judiorā chok'ara pedeetejida māik'aapa Pablo jita ateejida iru k'īrapite. ¹³ Mama māgajida:

—Na eperāpa jaratee bi Tachi Ak'ōrede ijāadamerā māik'aapa irumaa it'aa t'ipataadamerā. Mamīda jaratee-eda ajida, Moisepa p'ādade jara bik'a oodamerā.

¹⁴ Māpai Pablo pedeeit'ee arude, Galionpa māgaji ma judiorāmaa:

—Na eperāpa ne-inaa k'achia oo bada paara maa-e pirā chīara pee bada paara, mia ak'ik'ajida aji. ¹⁵ Mamīda jara p'anadairā chīara t'ī māik'aapa parāpa ūraa p'ādade, pāchi pitapai ma nepīra ak'idapāde aji. Mia parā nepīra ak'i k'inia-eda aji.

¹⁶ Aramata jerek'ooji ichimāiipa. ¹⁷ Māpai arii ak'i p'anadap'edaarāpa Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro Sóstenes jita atadap'eda, wijida Galión k'īrapite. Mamīda iru-it'ee maarepida p'ua-e paji.

Pablo waya Antioquía p'uurudee wāda

¹⁸ Ai t'ēepai Pablo taarā beeji Corinto p'uurude. Māpai ijāapataarāmaa despediip'eda, Siria eujādee wāji Priscila māik'aapa Áquila ome. Cencrea p'uurude barcode batau naaweda, Pablopa ichi poro bi-si wēt'aaji. Māga ooji ak'ipiit'ee ichia Tachi Ak'ōremaa ooit'eeda ada ooda. ¹⁹ Ma wārutade Éfeso p'uurude panadak'āri, Pablo t'īunaji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede judiorā ome pedeeit'ee. ²⁰ Ichia jarateeda ūridak'āri, chupiria iidijida āchi ome taarā beemerā. Mamīda Pablopa k'inia-e paji. ²¹ Māgaji:

—Írá wāit'eeda aji. Mamīda waya cheit'eeda aji, Tachi Ak'ōrepa k'inia bi pirā.

Māpai Pablo batauji māik'aapa wāji. Jōdee Priscila Áquila ome mama p'aneejida. ²² Pablo Cesarea p'uurude panak'āri, mamāik'aapa wāji Jerusalendee ijāapataarā ak'ide. Maap'eda wāji Antioquía p'uurudee. Māgí p'uuru Siria eujāde bi.

²³ Antioquiade bap'eda, wāji ijāapataarā para bee chaa āchi ak'ide māik'aapa ūraade. Māga oo wāji Galacia eujāde māik'aapa Frigia eujāde.

Apolopa Éfeso p'uurude jarateeda

²⁴ Maapai judío t'ijarapatap'edaa Apolo pacheji. Māgí Alejandría p'uurudepema paji. Māgí p'uuru Egipto eujāde bi. Māgí judiopa Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda pia k'awa baji. Ma awara pia jarateepachi. ²⁵ Māgipa o-ī-ā jarateepachi Juan Bautistapa jarateedak'a, eperāarāpa āchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerā māik'aapa poro choopidamerā ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōrede ijāa p'ani. Ichiaba jarateepachi Jesucristo Tachi Ak'ōrepa

pèida. ²⁶ Apolo Éfeso p'uurude pachek'ári, waawee-ee jarateemaa beejí judiorã Ak'óre Ūraa jarateepata temã. Mãga ũridak'ári, Priscila Áquila ome áchi temaa ateejida. Mãpai Apolomaa jarateejida jõma áchia k'awadap'edaa, Tachi Ak'órepa ooda Jesucristo k'aurepa. ²⁷ Maap'eda, Apolo Acaya eujádee wã k'inia bak'ári, Efesodepema ijãapataarãpa k'art'a p'ájida jãpemaarãmaa iru auteebaidamerã. Mãgá mama panak'ári, irua k'aripai Cristode ijãapataarã waapiara ijãadamerã. Tachi Ak'óre t'ári pia bapari perã, áchimaa Cristode ijãapiji, Apolo mamaa wãi naaweda. ²⁸ Apolo mama bide jõmaarã taide Tachi Ak'óre Ūraa p'áda ak'ipachi mãik'aapa jarateepachi Jesucristo Tachi Ak'órepa pèida eperãarã k'aripamerã. Mapa judiorãpa maarepida p'oyaa p'anauda-e paji.

19

Pablo Éfeso p'uurude

¹ Apolo Corinto p'uurude bi misa, Pablo wãyaaji Galacia mãik'aapa Frigia eujáde Éfeso p'uurude parumaa. Mama Cristode ijãapataarã ununaji. ² Mãpai Pablopa iidiji:

—Parãpa Cristode ijãadak'ári, ¿Tachi Ak'óre Jaure parã k'ap'iade ba chejik'ã? aji.

P'anaujida:

—Taipa k'awada-eda ajida, Tachi Ak'óre Jaure ba chepari ijãapataarã k'ap'iade.

³ Mãpai Pablopa iidiji:

—Parãpa poro choopidak'ári, ¿k'ãare-it'ee poro choopijidama? aji.

P'anaujida:

—Juanpa jaradak'a poro choopijida ak'ipidait'ee p'ek'au k'achia oo amaa k'inia p'ani.

⁴ Mãpai Pablopa mãgaji:

—Juanpa wãara poro choojida aji, waa p'ek'au k'achia oo k'iniada-e p'anadap'edaarã. Mamãda Juanpa ichiaba jarapachi ijãadamerã ichi t'ëe cheru eperãde. Mãgí eperã Jesucristo.

⁵ Ma eperãarãpa mãga ũridak'ári, aramata áchi poro choopijida Tachi Waibia Jesús t'ide ak'ipidait'ee irude ijãa p'ani. ⁶ Maap'eda Pablopa jua biji ma poro choodap'edaarã ñri. Mãgá bik'ári, Tachi Ak'órepa ichi Jaure ãra k'ap'iade ba chepiji. Mãgipa ãramaa pedeeipachi k'awada-e p'ani pedeede. Mãgá jarajida Tachi Ak'órepa jarapidak'a. ⁷ Chi mãgá poro choodap'edaa eperãarã doce paji.

⁸ Maap'eda Pablo wãji Tachi Ak'óre Ūraa jarateepata tedee. Mama ñipata ewari chaa atane õpee Tachi Ak'óre Ūraa waawee-ee jarateejí. Jaraji Tachi Ak'órepa pia ooda Jesucristo pèik'ári, judiorãpa irude ijãadamerã. ⁹ Mamãda ũk'uruurãpa ijãa k'iniada-e paji Pablopa jaratee bada mãik'aapa waapiara pedee k'achia jarajida Tachi Ak'óre Ode P'anãrã ãpíte. Maperã Pablo mamãik'aapa ãyaa wãji ijãapataarã ome. Jaratee banaji eperã t'ijarapatap'edaa Tirano escuelade. Mama ewari chaa jarateepachi. ¹⁰ Irua Tachi Ak'óre Ūraa jarateejí año omé. Mãgá judiorã mãik'aapa judio-eerã Ásia eujáde p'anapatap'edaarãpa ũrijida Tachi Ak'órepa jara pèida Jesude. ¹¹ Ichiba Tachi Ak'órepa Pablomaa oopipachi ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa. ¹² Pablo k'ap'iade p'aru t'õbaidapapai, k'ayaa beerã jipapachida. Ichiaba netuara eperãarã k'ap'iade merãtia bee uchiapachida.

Netuara pa Esceva warrarāmaa ooda

13-14 Māpema judiorā ūk'uru Cristode ijāada-e p'anadap'edaarāpa netuara merātia bee eperāarā k'ap'iadeepa uchiapik'oopachida. Māga oo nipajida judiorā p'aareerā poro Esceva warrarā. Āra siete paji. Māirāpa k'awaadak'āri netuaraarā uchua p'ani Pablo k'aurepa ichia Tachi Waibia Jesús t'ī jarak'āri, auk'a oo k'inia p'aneejida. Mapa jarajida netuara merātia bimaa:

—¡Pablopa jara bi Jesús t'īde uchiāti!

15 Mamīda māga oodak'āri, ma netuara eperā k'ap'iade merātia badapa māgaji:

—Mia k'awa bida aji, Jesús. Ichiaba k'awa bi k'aita Pablo. Mamīda parā ¿k'airāma? aji.

16 Māpai ma netuara k'ap'iade merātia bada eperāpa āchi ĩri cheji māik'aapa āchi jōmaweda sĭk'ooji. Māgá p'u oop'eda, chi netuara uchiapi chedap'edaarā mamāik'aapa āk'adaa p'ira uchiak'oodachida. 17 Ēfeso p'uuruude p'anapataarā, judiorā māik'aapa judio-eerāpa māga ūridak'āri, jōmaarāta p'erajida māik'aapa Tachi Waibia Jesús t'ī pia t'o p'anajida.

18 Māpemaarā ūk'uru Cristode ijāa p'aneejida. Maap'eda Pablomaa jara chepachida āchia k'achia oopatat'edaa, ai naaweda ijāa p'anadap'edaa perā petau tau k'awaa beerāpa oo p'anadap'edaade. 19 Ichiaba ūk'uru petau tau k'awaa beerāpa aneepachida āchi libro jōmaarā taide paak'oodait'ee. Māgí libro valor p'arat'ade juasiadak'āri, uchijaji p'arat'a tau cincuenta mil. 20 Ma jōma oo p'anadap'edaa k'aurepa ma eujādepemaarāpa waapiara ijāapachida Tachi Ak'ōrepa jarapidade.

21 Ma t'ēpai, Tachi Ak'ōre Jaurepa Pablomaa k'ĭsiapiji wāit'ee Jerusalende, wāyaap'eda Macedonia eujāde māik'aapa Acaya eujāde. Ichiaba Jerusalendeepa Pablo wā k'inia baji Romadee. 22 Māga k'ĭsiap'eda, Pablopa chi k'ōp'āyoorā Timoteo Erasto ome naa pēiji Macedonia eujādee. Jōdee ichi Ásia eujāde jarateemaa beeji. Maap'eda wāji āra t'ēe.

Ēfeso p'uurudepemaarā k'ĭtraudaidap'edaa

23 Maapai Tachi Ak'ōre Ode P'anĭrā k'aurepa, Ēfeso p'uurudepemaarā jōma k'ĭtraupik'a para baji 24 ne-inaa p'arat'adee oopari Demetrio apatat'edaapa āra āpĭte pedee k'achia jarada perā. Māgí eperāpa ne-inaa ma-āri santok'a p'arat'adee oopachi, āchi it'aa t'ĭpata nawe Artemisa te waibia k'ĭrāpapatadaamērā. Māga oo bipa ichia māik'aapa apemaarā ne-inaa oo k'awaa beerāpa p'arat'a waibia jitapachida. 25 Maperāpi Demetriopa māgĭrā māik'aapa awaraa ne-inaa oo k'awaa beerā t'ī p'e atap'eda, māgaji:

—K'ōp'āyoorā, parāpa k'awa p'anida aji, nāgí mimia oo p'anĭpa tachi p'arat'a jitapata. 26 Ma awara parāpa unu p'ani māik'aapa ūri p'ani Pablopa jaratee bi, ne-inaa ooda eperāarāpa ai k'ĭrapĭte it'aa t'ĭpata ak'ōre waibiarā-e. Māga jara bipa eperāarā chok'ara ichi eere ūraa p'e iru bi. Māga jara-e bi nama Ēfeso p'uurudepai. Ichiaba māga jara bi jōma Ásia eujāde. 27 Iru pedee ijāaruta pĭrā, tuchia ooda neto amadaai māik'aapa tuchia p'arat'a waa jitada-e pai. Ma awara tachi nawe Artemisade ijāada-e pai māik'aapa ichiaba waa iru ĩgreste ak'ida-e pai. Māgí tede na Ásia eujādepemaarā māik'aapa jōmaweda Roma jua ek'ari p'anĭrā irumaa it'aa t'ĭpata. ¿Wāara-ek'ā aji, mia jara bi?

28 Arii p'anadap'edaarāpa māga ūridak'āri, k'ĭtraudachida māik'aapa biuk'a nĭbeeji:

—¡Artemisa Waibia; tachi Éfeso pidaarā nawe!

²⁹ Māpai eperāarā waapiara cheepuru nībeeji māik'aapa p'uuru pidaarā jōma k'īraupik'a para beeji. Māpai Gayo, Aristarco ome jita atajida māik'aapa atadachida āchi chip'edaipatamaa. Ma eperāarā omé Macedonia eujādepemaarā paji. Ichiaba Pablo ome nipapachida. ³⁰ Pablo wāit'ee paji ma p'uuru pidaarā k'īrapite pedeede. Mamīda ijāapataarāpa wāpida-e paji. ³¹ Ichiaba Asiadepema poroorā ūk'uru Pablo ome k'ōp'āyo meraadap'edaa perā, jara pēijida wānaamerā ma eperāarā k'īraupik'a para bīmaa. ³² Māimisa, chi cheepurudap'edaarā waapiara k'īraupik'a para beeji. Ūk'uruurāpa ne-inaa jarapachida; awaraarāpa biapachida. Mapa biuk'a nībaji. Ūk'uruurāpa k'awada-e p'anajida sāap'eda cheepurudap'edaa. ³³ Judiorā arii p'anadap'edaarāpa Alejandromaa nepiridap'eda, jōmaarā taide ateejida. Māpai Alejandropa juapa jaraji k'īup'ee p'aneedamerā, āchi k'ap'ia pedeeit'ee perā. ³⁴ Mamīda eperāarā k'īraupik'a para badaarāpa ichi judio k'awaadak'āri, perā hora omé waapiara biuk'a nībeeji. Māgapachida:

—¡Artemisa Waibia; tachi Éfeso pidaarā nawe!

³⁵ Māpai ai p'uurudepema secretariopa eperāarā k'īup'ee p'anapiji māik'aapa māgaji:

—Éfeso pidaarā, jōmaarāpa k'awa p'anida aji, na p'uuru pidaarāpata tachi nawe Artemisa jīak'a it'ariipa baaida ichi Īgrestede jīapata. ³⁶ Apidaapa nāgí p'oyaa merada-e perā, k'īra jīp'a p'anéeti, ne-inaa k'achia pariatua oodadee. ³⁷ Na eperāarā parāpa anee p'ani tachi Īgrestedepema net'aa maarepida chiada-e p'ani māik'aapa tachi nawe āpite pedee k'achia jarada-e p'ani. ³⁸ Demetrio wa chi k'ōp'āyoora nepira iru p'ani pirā awaraa ome, Romadepema charraarāmaa wāti. Ārapa ak'idaipi, ma-it'ee p'anadairā. ³⁹ Mamīda jōmaarāpa awaraa nepira iru p'ani pirā, k'īra jīp'a cheepurudak'āri, ma nepira jō pēidai. ⁴⁰ Idipema oodap'edaa k'aurepa Romadepemaarāpa k'īsiadait'ee tachi chōoyaa p'ani. Nāga bīde āchia iidi p'ani pirā sāap'eda idi nāga oojida, ¿sāga p'anaudayama? aji.

⁴¹ Māga jarap'eda, eperāarā jōmaweda āchi te chaa pēik'ooji.

20

Pablo Macedonia eujādee māik'aapa Grecia eujādee wāda

¹ Eperāarā āchi te chaa wādap'edaa t'ēepai, Pablopa ijāapataarā t'ī p'eji ūraait'ee. Maap'eda wāji Macedonia eujādee. ² Mama ijāapataarā ūraa nipap'eda, panaji Grecia eujāde. ³ Atane ōpee mama beeji. Mamāik'aapa barcode wāit'ee bīde Siria eujādee, k'awaaji judiorāpa ichi peedait'ee ot'ewa p'ani. Mapa waya āpitee p'irrabaidachi. Mata wāyaaaji Macedonia eujāde. ⁴ Ma wādade iru k'ōp'āyaaajida nāgí ijāapataarāpa: Pirro warra Sópatro, Berea p'uurudepema; Aristarco māik'aapa Segundo, Tesalónica p'uurudepema; Gayo, Derbe p'uurudepema; Timoteo, Tiquico māik'aapa Tróximo, Ásia eujādepema. ⁵ Māirā tai naa wājida māik'aapa ninajida Troas p'uurude. ⁶ Ma t'ēepai tai wājida Filipos p'uurudepa, fiesta pan levadura wēe k'opata wāyaap'eda. Barcode wā nipadap'edaa perā, k'āima joisomaamaa panajida Troas p'uurude. K'īrachuunadap'eda apemaarā ome, mama k'āima siete p'aneejida.

Pablopa ooda Troas p'uurude

7 Tomia ewate tai chip'ejida apemaarã ijãapataarã ome nek'odait'ee määk'aapa Cristo piuda k'irãpadait'ee. Pablopa ijãapataarãmaa jarateemaa baji esapite parumaa, ichi ai norema wãit'ee pada perã. 8 Te piso it'ipema cuartode chip'e p'anajida määk'aapa lamparara ïdaa nãbaji. 9 Pablo jarateemaa bi misa, k'utrãa Eutico apatap'edaa su-ak'i baji ventanade ùrimaa. Mamïda Pablopa taarã jarateeda perã, ma k'utrãa k'ãidaaip'eda, tudú padachi piso õpeedeepa. Aramata piu jira atanajida. 10 Mãpai Pablo irabaip'eda, ma k'utrãa k'ap'ia wëre ataji määk'aapa mägaji chi k'õp'ãyoorã arii p'anadap'edaarãmaa:

—jP'eranaati! jlrú chok'ai bipi!

11 Mãpai Pablo waya teedaa wãk'ãri, nek'ojida määk'aapa Cristo piuda k'irãpajida. Mata waya ichi jarateemaa beji ewarirumaa. Ewarik'ãri, wãji ichi ode. 12 Ma k'utrãa piu bada chok'ai ateadap'edaa perã ichi temaa, ijãapataarã o-ïa p'aneejida.

Troas p'uurudeepa Mileto p'uurudee wãda

13 Pablo ode wã k'inia baji. Mapa tai naa wãjida barcode Aso p'uurudee. Mama nijida iru batau atadait'ee. 14 Aso p'uurude unudak'ãri, batauji tai ome määk'aapa wãjida Mitilene p'uurudee. 15 Mamääk'aapa uchiadap'eda, ai norema Quío isla k'irapite wãyaajida. Ma norema Samos p'uurude panajida. Mamääk'aapa panajida Mileto p'uurude. 16 Mägã oojida Pablo waa wã k'inia-e bada perã Ásia eujãdee. Ma awara Éfeso p'uurude wiibai k'inia-e paji, Jerusalende isapai pana k'inia bada perã, Pentecostés fiesta ewate pai naaweda.

Pablopa jarada Éfeso p'uurudepema ijãapataarã ak'ipataarãmaa

17 Mägã Éfeso p'uurude wiibai k'inia-e paji taarã jãak'aapa. Mamïda Mileto p'uurude pachedak'ãri, Pablopa t'ï pëiji Efesodepema ijãapataarã ak'ipataarã.

18 Ächi pachedak'ãri, ichia mägaji:

—Parãpa k'awa p'anida aji, sãgata mi nipapari parã t'ãide, na Ásia eujãde ewaa pachedak'ãriipa. 19 Taarãru parã ome Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oomaa bi, chupiria nãbide määk'aapa nepirade nãbide judiorã juapa. 20 Mamïda jõmarã taide waawee-ee jarateejì, parã te chaa paara. Mägã ooji parã ùraait'ee määk'aapa k'aripait'ee. 21 Auk'a jarateejì judiorãmaa määk'aapa judioeerãmaa, ächia p'ek'au k'achia oopata odaamaa p'aneedamerã määk'aapa Tachi Waibia Jesucristode ijãadamerã. 22 Íra wãru Jerusalende, Tachi Ak'õre Jaurepa mägã k'inia bairã. Wãit'ee k'awa-e bi mïda k'ãata mi ome odait'ee mama. 23 Nãgapai k'awa bi. P'uuru bee chaa wãyaarude Tachi Ak'õre Jaurepa mïmaa k'awapiru mi miat'ee määk'aapa carcelde chupiria nãbanait'ee. 24 Mamïda mia p'ua-e bi, piuru pijida Jesupa oopi bik'a oo k'inia bairã. Jìp'a jaratee k'inia bi na pedee pia: Tachi Ak'õrepa eperãarã k'inia iru bairã, tachi k'aripaji Jesucristo piuda k'aurepa.

25 Mägã jarateejì parã t'ãide. Ma awara Tachi Ak'õrepa parãmaa jarateejì ichia oopi k'inia bi Cristode ijãapataarãmaa. Mia k'awa bi parãpa mi k'ira waa unuda-e pait'ee. 26 Mapa idi weda Tachi Ak'õre k'irapite mia jara bi: parãdepema aba piuk'ãri atuaru pirã, mi k'aurepada ada-e pait'ee. 27 Mägã jara bi mia jarateeda perã jõmaweda Tachi Ak'õrepa jarapidak'a. 28 Mapa ipemaarã, chik'aripa p'anapatãati määk'aapa ijãapataarã pia ak'i p'anapatãati, ma-it'ee Tachi Ak'õre Jaurepa parã jirit'erada perã. Tachi Waibia k'inia bi parãpa ak'idamerã ichide ijãapataarã, ichia ära o k'achideepa k'aripa atada perã, ichi waa bat'ada k'aurepa. 29 Mia k'awa bi ne-animal k'achia beerã atu chepatak'a eperãarã peede, mägã pik'a mi nääk'aapa wãda t'ëepai awaraarã

chedait'ee Cristode ijāapataarā ijāa amaapide. ³⁰ Ichiaba pāchi t'āideepa pida uchiadait'ee seewa jarapataarā. Māgiirāpa ijāapataarā āchi eere atee k'inia p'anadait'ee. ³¹ Mapa k'ira ibia p'anāti māik'aapa k'irāpāti sāga mi chupiria nībaji año ōpee, parā ūraa bi misa p'arik'ua māik'aapa āstaawa.

³² Irā ipemaarā, mia parā biru Tachi Ak'ōre juade, ichia parā pia ak'i bapariimērā ichi ūraa p'ādade jara bik'a. Ichi aupaita parāmaa oopii ichia oopi k'inia bik'a, māgā iru-it'ee p'anapataadamerā chi apemaarā awara bidaarāk'a. ³³ Mia chīlara p'arat'a, nēe māik'aapa p'aru k'ia-e bi. ³⁴ Parāpa pia k'awa p'ani mīchi juadoopa mimiapari māik'aapa ne-inaa atapari mīchi-it'ee māik'aapa mi ome p'anīrā-it'ee. ³⁵ Mia parāmaa at'apai jarateedoo, auk'a mimiadamerā māik'aapa chik'aripa para bamerā. K'irāpāti Tachi Waibia Jesupa jarada: "Pipiara bi teeit'ee, jitai k'āyaara."

³⁶ Māga jarap'eda, Pablo bedabaidachi māik'aapa it'aa t'iji Tachi Ak'ōremaa jōmaarā ome. ³⁷ Māpai jōmaweda jēejida t'āri p'uapa māik'aapa Pablo wēre atapachida. ³⁸ K'ira pia-ee para baji, Pablopa ichi k'ira waa unuda-eda ada perā. Maap'eda, barco badamaa k'ōp'āyanajida.

21

Pablo Jerusalendee wāda

¹ Māgā despēdiidap'eda, barcode tai bataujida māik'aapa wājida Cos isladee. Ai norema wājida Rodas isladee. Mamāik'aapa panajida Pátara p'uurude. ² Mama barco Fenicia eujādee wā nipadade bataujida māik'aapa wājida. ³ Ma wādade Chipre isla unujida tai juabi eere. Mata wājida Siria eujāde Tiro p'uurude panarutamaa, mama net'aa barcode atee wādap'edaa atabēidait'ee pada perā. ⁴ Mama ijāapataarā jiridak'āri, unu atajida māik'aapa ewari siete p'aneejida āra ome. Mama bide Tachi Ak'ōre Jaurepa ma ijāapataarāmaa k'awapiji Pablo Jerusalende p'asait'ee. Mapa irumaa jarajida wānaamerā. ⁵ Māga jarajida mīda, tomiamaa tai mamāik'aapa uchijajida. Māpai ijāapataarā āchi wēra māik'aapa chi warrarā ome p'uurudeepa taawaa tai k'ōp'āya tee chejida p'usa ide. Ma ipude bedabajida māik'aapa jōmaweda Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ijida. ⁶ Maap'eda, despēdiidap'eda, tai wājida barcode. Jōdee, ma ijāapataarā āchi te chaa erreujida.

⁷ Tiro p'uurudeepa tai wājida. Mata panajida Tolemaida p'uurude. Mama ijāapataarā ome ewari aba p'aneejida. ⁸ Ai norema uchiadak'āri, panajida Cesarea p'uurude. Mama panadak'āri, wājida Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepari Felipe temaa. Māgī Felipe Cristopa jirit'eradaarā k'aripapataarā sietedepema paji. Mama p'aneejida. ⁹ Felipepa k'au k'īmari iru baji, at'āri imik'ira wēe. Māirāpa jarapachida Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapidak'a. ¹⁰ Mama taarā p'anide Judea eujādeepa cheji Tachi Ak'ōre pedee jarapari, t'ijarapatap'edaa Agabo. ¹¹ Taimaa pachek'āri, Pablo k'irride jīpari ēra ataji. Māpai Agabopa ichi jua būri ome p'ārajī ak'i beejī māik'aapa māgaji:

—Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi: "Jerusalende judiorāpa nāgā oodait'ee nāgī k'irride jīpari chipari ome, iru judio-eerā poroorā jua ek'ari bidak'āri."

¹² Taipa māik'aapa Cesareadepema ijāapataarāpa māga ūridak'āri, Pablomaa enenee jōneejida Jerusalendee wānaamerā. ¹³ Mamīda irua māgaji:

—K'āare-it'ee jāk'iara jēe p'anima? aji. Mi t'āri p'uapit'aaruta. Ichita mi wāit'ee Jerusalendee jī nībīruta pijida, ma awara peet'aaruta pijida, mia Cristopa ooda jaratee bi k'aurepa.

¹⁴ Tai pedee ūri-e pada perā, ichiak'au bijida. Jīp'a Tachi Ak'ōre juade bijida, Tachi Ak'ōrepa ichiak'au oomerā ichia oo k'iniata.

¹⁵ Maap'eda, net'aa p'e atadap'eda, wājida Jerusalendee. ¹⁶ Cesareadepema ijāapataarā ūk'uru wājida tai ome, ateedait'ee Chipre isladepema Mnasón apatap'edaa temaa, Jerusalende bi. Māgí eperā taarā weda Cristode ijāa bapachi.

Pablo Santiagomaa p'asiade wāda

¹⁷ Jerusalende panadak'āri, ijāapataarāpa o-īa tai auteebaijida. ¹⁸ Ai norema Pablo tai ome Santiagomaa wāji. Mama ichiaba ijāapataarā ak'ipataarā p'anajida. ¹⁹ Pablopa saludaap'eda, nepiriji jōma Tachi Ak'ōrepa ooda ichi k'ap'ia pari judio-eerā t'āide. ²⁰ Māga ūridak'āri, o-īa para beeji māik'aapa it'aa t'ijida Tachi Ak'ōremaa jaradait'ee iruta jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māpai Pablomaa māgajida:

—Īpema Pablo, pia k'awa bida ajida, nāpema judiorā cho-k'ara Cristode ijāa p'ani. Mamīda at'āri k'īsia p'ani Moisepa p'ādade jara bik'a oodaipia bi. ²¹ Māgīrāpa ūri p'ani pia judiorā awaraa eujāde p'aniirāmaa jaratee ni Moisepa p'ādade jara bik'a oonaadamerā, māik'aapa warra k'ap'iaide tauchaa binaadamerā, ma awara ne-inaa chonaarāweda oopatap'edaa oonaadamerā.

²² Maperā, ŷtaipa sāga oodaima? Ārapa pi nama che bi k'awaa atadait'ee.

²³ Mapa nāga oopāde aji: nama ijāapataarā k'īmariirāpa Tachi Ak'ōremaa jaradap'edaak'a ewaa oodait'ee, waya iru tede t'ūu pia p'aneedamerā. ²⁴ Pichi ome p'e atepāde aji, māik'aapa p'aapāde aji, āchimaa p'aapipataarāpa iidi p'ani. Oodapāde aji, Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a; puda t'ūpidamerā māik'aapa Tachi Ak'ōre tede t'ūu pia p'aneedamerā. Māgā ooru pirā, jōmaarāpa k'awaadai pi āpīte seewa nepiri p'ani. Ma awara pia māgā āramaa ak'ipii Moisepa p'ādade jara bik'a ichiaba oopari. ²⁵ Jōdee māga oopi k'iniada-e judio-eerāmaa, ichiaba Cristode ijāadak'āri. Jīp'a taipa āramaa p'ā pēi p'ani: k'onaadamerā nechiara ata bidap'edaa ne-inaa eperāpa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata; k'onaadamerā ne-inaa waa maa-e pirā ne-animal īyapa jia piuda chiara māik'aapa pariatua p'ek'au oonaadamerā.

Pablo Tachi Ak'ōre te waibiade jita atadap'edaa

²⁶ Ai norema Pablopa ma eperāarā k'īmari ateeji Tachi Ak'ōre temaa. Oojida Moisepa p'ādade jara bik'a t'ūu pia p'anadamerā Tachi Ak'ōre te waibiade. Maap'eda Pablo t'ūuji Tachi Ak'ōre tede jarait'ee sāapaita Tachi Ak'ōremaa āchia jaradap'edaa jōdait'ee māik'aapa sāapaita āchia ne-animalaarā ateedait'ee p'aareerāmaa peedap'eda, paadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee.

²⁷ Ewari siete jōit'ee nībide ma eperā k'īmari jōdait'ee paji āchia oodait'ee bada t'ūu pia p'aneedamerā Tachi Ak'ōre te waibiade. Mama p'anide Āsia eujādepema judiorāpa Pablo unu atajida Tachi Ak'ōre te waibiade. Mapa āchia arii p'anadap'edaarā k'īraupik'oojida. Pablo jita atadap'eda, biajida:

²⁸ —Israel pidaarā, tai k'aripāti. Nāgí eperāpa p'uuru bee chaa ne-inaa k'achia jaratee ni tachi judiorā āpīte. Jaratee bi Moisepa p'ādade jara bik'a oonaadamerā māik'aapa pedee k'achia jara bi na te āpīte. Ma awara judio-eerā t'ūupiji nama, māgeerā Tachi Ak'ōrepa t'ūupiik'araa bida a bi mīda. Māgā Tachi Ak'ōre te waibia k'achia oomaa bi.

²⁹ Māga biapachida ai naaweda Pablo unudap'edaa perā p'uuru jāde ni Trófimo ome. Māgí Ēfeso p'uurudepema paji. Ma omé unudap'edaa perā māgā, judiorāpa k'īsiajida Pablopa ma eperā auk'a t'ūupiji Tachi Ak'ōre tede.

³⁰ Ma k'aurepata p'uuru pidaarã jōmaweda k'īrau para beeji. Māpai eperāarã p'īsu cheepuru nībeeji. Pablo jita atajida māik'aapa jidi babataa atadachida Tachi Ak'ōre temāiipa. Aramata Tachi Ak'ōre te jāpataarāpa chi t'ūpata jōmaweda jājida. ³¹ Māga nide taawa Pablo peet'aadait'ee pak'āri, Romadepema soldaorã poro waibiamaa jaranajida p'uuru pidaarã jōma k'īrau para nībi. ³² Aramata ichi soldaorã p'e atap'eda, awaraa poroorã ome p'ira chejida see nībadamaa. Ma soldaorã poro waibia chi soldaorã ome cheruta unudak'āri, eperāarāpa Pablo ichiak'au bijida. ³³ Māpai ma soldaorã poro waibia chep'eda, Pablo jita ataji māik'aapa cadena omeepa jī nībipiiji. Maap'eda eperāarāmaa iidiji k'asaa t'ījarapata jā eperã māik'aapa k'āare k'achiata ooji. ³⁴ Biuk'a nībeeji; abaapa ne-inaa jarapachi, awaraapa ne-inaa awara. Mapa chi soldaorã poro waibiapa p'oyaa k'awa-e paji k'asaa jara para bi. Maperã jaraji soldaorāmaa āchi temaa ateedamerã. ³⁵ Soldaorã temāi tomede panadak'āri, Pablo it'ī jira ateejida eperāarã waidoopa, ³⁶ eperāarã t'ēe bia wādap'edaa perã:

—iPeet'āti!

Pablopa judiorāmaa jarada

³⁷ Mamīda teeda panadai naaweda, griego pedeede Pablopa māgaji ma soldaorã poro waibiamaa:

—Mi pi ome arak'atia pedee k'inia bida aji.

Māpai māgī poro waibiapa p'anauji:

—¿Pia griego pedee k'awa bi-ek'ā? aji. ³⁸ ¿Māgara pi-ek'ā aji, jā Egipto pidapa mēepemaarã cuatro mil ateeda eujā pania wēe bīmaa?

³⁹ Pablopa p'anauji:

—Māga-eda aji. Mi judiopi Tarso p'uurudepema. Māgī p'uuru Cilicia eujāde bi. Mi ma p'uuru pipiara bidepemapi. Mi chupīria pedeepipāde aji, eperāarāmaa.

⁴⁰ Māpai māgī soldaorã poro waibiapa pedeepiiji. Pablo tomede bainī beep'eda, juapa eperāarāmaa jaraji k'ūp'ee p'anedamerã. Eperāarã k'ūp'ee para beek'āri, Pablo hebreo pedeede pedeeji.

22

¹ Māgaji:

—Michi auk'arã māik'aapa chonaarã, ūriti mia jararu.

² Hebreo pedeede pedeeru ūridak'āri, eperāarã k'ūp'ee para beeji. Māpai Pablopa māgaji:

³ —Mi judiopi, Tarso p'uurude t'oda. Māgī p'uuru Cilicia eujāde bi. Mamīda mi nama Jerusalende estudiaji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepari Gamaliel ome. Iru k'aurepa mia k'awaaji Moisepa p'āda, tachi chonaarāpa bēidap'edaa. Ma awara mia oo k'inia bapachi Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, parāpa idi oo p'anik'a. ⁴ Mapa naaweda mia Tachi Ak'ōre Ode P'anīrã apata miapipachi. Āchi jita atap'eda, carcelde t'i nībipachi. Wēraarã māik'aapa imik'īraarã auk'a māgā oopachi. ⁵ P'aareerã poro waibiapa māik'aapa jōma nāpema poro waibiārāpa k'awa p'ani na jara bi wāara. Ārapa k'art'a p'ājida māik'aapa mi ome pēijida judiorāmaa Damascode, mia ijāpataarã mama p'ani p'e aneemerã nama miapiit'ee. Mamīda mi k'īsia awara k'īsiaji.

Pablopa jarada sāga ichi Cristode ijāada
(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶—Mi Damasco k'ait'a pa wāde, imat'ipa it'ariipa īdaa jēra t'ūdachi mi īri.
⁷Māpai mi eujāde baainaji māik'aapa ūriji pedeeru: “Saulo, Saulo, ¿sāap'eda michideerā jiri nima?” aji. ⁸Māpai mia iidiji: “¿K'aima pi?” P'anauji: “Mi Jesús Nazaredepema, pia jiri ni eperāarā poro waibia.” ⁹Mi ome wādap'edaarāpa ma īdaa jēra t'ūda unujida. Mamīda ūrida-e paji mi ome pedeema bada.
¹⁰Māpai mia māgaji: “Tachi Waibia, ¿mia k'āata oopia bima?” aji. Māpai ichia p'anauji: “P'irabāiji māik'aapa wāji Damasco p'uurudee. Jāma jaradai pia k'āata ooit'ee.” ¹¹Ma īdaa jēra t'ūdapa mi tau p'āriudachi. Mapa mi k'ōp'āyoorāpa juadeepa jidiu ateejida Damascodee.

¹²Mama baji eperā t'ijarapatap'edaa Ananias. Māgipa oopachi Moisepa p'ādade jara bik'a. Mapa Damascodema judiorāpa iru pia unupachida.
¹³Irua mi ak'i chek'āri, māgaji: “Ipema Saulo, waya unupāde” aji. Aramāgā tau eratidachi māik'aapa mia iru unuji. ¹⁴Māpai irua māgaji: “Tachi chonaarā Ak'ōre Waibia pa pi jirit'eraji k'awaamerā ichia pīmaa oopi k'inia bi. Ma awara pi jirit'eraji unumerā Jesucristo, chi p'ek'au k'achia wēe bi māik'aapa ūrimerā pedee ichi it'aideepa. ¹⁵Māga ooji pita jōmaarā taide irua jararu jarateepari pait'ee perā, jarak'āri na unuda māik'aapa ūrida. ¹⁶Mapa īraweda poro choopāde aji, māik'aapa Jesumaa it'aa t'ipāde aji, irua pichi p'ek'au k'achia wēpapimerā.”

Tachi Ak'ōrepa Pablo jirit'erada judio-eerāmaa jarateenamerā

¹⁷—Waya Jerusalendee chek'āri, wāji Tachi Ak'ōre te waibiaadee it'aa t'īde. Mama k'āimok'araa pik'a bide unuji Jesús. ¹⁸Ichia mīmaa māgaji: “Isapai uchiapāde aji, Jerusalendee, nama pia jarateek'āri mia ooda, ūri k'iniada-e pait'ee perā.” ¹⁹Māpai mia p'anauji: “Mamīda jōmaarāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te chaa wāk'āri, mia ijāapataarā p'e anepachi carcelde t'ik'oodo māik'aapa p'u oopide. ²⁰Ma awara pi mimiapari Esteban peedak'āri, mi arii baji māik'aapa iru peedap'edaarā p'aru ak'i baji. Irā pide ijāa bita, ¿ūridaik'ā mia āramaa nepirik'āri mi pi ome unuda?” ²¹Mamīda ichia mīmaa māgaji: “Namāik'aapa uchiapāde aji, mia pi pēiit'ee perā awaraa eujādee judio-eerāmaa jarateenamerā.”

²²Māgapai eperāarāpa Pablo pedee ūrijida. Māpai ma ūri para badaarāpa biamaa p'aneejida:

—jā eperā chok'ai baik'araa bida! ajida. ¡Peet'aadapāde! ajida.

²³Eperāarā waapiara biuk'a nībeeji. Āchi p'aru jīap'ejida māik'aapa eujā p'ora it'aa bat'apachida, k'īrau para bada perā.

Pablo soldaorā poro waibia juade

²⁴Māpai chi soldaorā poro waibia pa jaraji Pablo ateedamerā soldaorā temaa māik'aapa widamerā. Māga ooji ichia ūri-e pada perā Pablopa jarada judiorā pedeede. K'īsiaji Pablo widak'āri, jarapidai sāap'eda eperāarā jāga k'īrau para bi iru ome. ²⁵Mamīda jīmaa p'anide widait'ee, Pablopa iidiji chi widait'ee p'anadap'edaarā poromaa:

—Mi Romadepema. ¿Pia wipiipia bik'ā aji, eperā Romadepema, atedai naaweda charraarāpa ak'idamerā?

²⁶Māgí capitanpa māga ūrik'āri, isapai wāji āchi poro waibiamaa māik'aapa māgaji:

—¿Pia, k'āata ooit'eema aji, jā eperā Romadepema ome?

27 Māpai āchi poro waibia chek'āri, Pablomaa iidiji:

—¿Wāara pi Romadepemak'ā? aji.

Pablopa p'anauji:

—Wāarada aji.

28 Māpai soldaorā poro waibiapa māgaji:

—Mia p'arat'a waibia p'aajida aji, eperā Romadepema pait'ee.

Māpai Pablopa p'anauji:

—Mi Romadepema, mi ak'ōre māga bada perā.

29 Māpai chi wīdait'ee p'anadap'edaarāpa ichiak'au bijida. Āchi soldaorā poro waibia jida p'eraji Pablo jīpi bada perā wīpiit'ee, Romadepema bita.

Pablo Junta Suprema k'īrapite

30 Ai norema soldaorā poro waibiapa Pablo cadenapa jī bada ērapiji māik'aapa uchua ataji carceldeepa, k'awa k'inia bada perā s̄aap'edata judiorāpa Pablo perā peejida. Mapa p'aareerā poroorā māik'aapa Junta Supremadepe-maarā jōmaweda t'ī p'e atap'eda, Pablo uchiapiji āchi k'īrapite.

23

1 Pablopa Junta Supremadepemaarā see nībadamaa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Michi auk'arā, mi at'āri k'īsia p'ua-ee ni Tachi Ak'ōre k'īrapite, mia oo k'inia bairā irua oopi bik'a.

2 Māga ūrik'āri, p'aareerā poro waibia Ananiapa Pablo it'aimaa wīpiji iru k'ait'a p'anadap'edaarāmaa. 3 Mamīda Pablopa māgaji:

—jTachi Ak'ōrēpata pi k'achia ooyada aji, t'āri k'achia-idaa bairā! Pi jāma suk'ī bi mia ooda ak'iit'ee Moisepa p'ādade jara bik'a. Mamīda irua p'ādak'a oo-e bi. Moisepa p'ādade jara bi chupīria k'awaamerā. Mamīda pia mi chupīria k'awa-e bi. jMa k'āyaara mi it'ai wīpiru!

4 Māpai arii p'anadap'edaarāpa māgajida:

—¿Jāgata ik'achia jararuk'ā ajida, Tachi Ak'ōre p'aareerā poro waibiamaa?

5 Māpai Pablopa p'anauji:

—Michi auk'arā, mia k'awa-e pajida aji, iru p'aareerā poro waibia. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Pedee k'achia jaranāati pāchi p'uuru pidaarā poroorā āpite.' (Ex 22.28)

6 Maap'eda Pablopa unuk'āri ma see nībide para bi saduceo eerepemaarā māik'aapa fariseo eerepemaarā, ichi t'āridepai k'īsiaji. Maap'eda golpe pedeeji:

—Michi auk'arā, mi fariseopi; fariseorādeepa uchiada. Mia ijāa bi tachi piup'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. Maperāta nāgā parā k'īrapite mi anee p'ani, mia ijāapari ak'idait'ee.

7 Pablopa māga jarak'āri, fariseo eere p'anadap'edaarā māik'aapa saduceo eere p'anadap'edaarā āchi pitapai aupedee para beeji. 8 Māga oojida saduceorāpa jarapata perā piudap'edaarā chok'ai p'irabaida-e, angeleerā wē-e māik'aapa tachi jaure wē-e. Jōdee fariseorāpa ijāapachida māgī jōma paraa.

9 Maperāpi biuk'a nībeeji. Ūk'uru Moisepa p'āda jaratepataarā fariseo eere p'anadap'edaarāpa māgajida:

—Na eperāpa ne-inaa k'achia oo-e bida ajida. ¿Eperā jaurepa maag-e pirā angelpa irumaa pedeeji-ek'ā? ajida.

10 Audupai biuk'a nībeek'āri, soldaorā poro waibiapa, ewaa Pablo peet'aadai jīak'aapa, t'iji chi soldaorā iru uchua atadamerā ma biuk'a nībadadeepa māik'aapa ateedamerā āchi temaa.

¹¹ Ai norema p'arik'ua Tachi Waibia Jesús Pablo ik'aawa bainĩ ba cheji m̄aik'aapa m̄agaji:

—¡Waaween̄ajai! Mia ooda eper̄arā k'aripait'ee pia jarateedak'a Jerusalende, j̄agá ichiaba jarait'ee Roma p'uurude.

Judior̄apa pedeeteedap'edaa Pablo peet'aadait'ee

¹² Ai norema judior̄a ūk'uruur̄apa pedeeteejida Pablo peet'aadait'ee. M̄aḡir̄apa Tachi Ak'ōre k'īrapite nek'odā-eda ajida, Pablo peet'aarutamaa.

¹³ M̄aḡi pedeeteedap'edaarā cuarenta imik'īraarā audú paji. ¹⁴ Āchi w̄ajida p'aareerā poroor̄amaa m̄aik'aapa judior̄a poro waibiar̄amaa m̄aik'aapa m̄agajida:

—Taipa Tachi Ak'ōre k'īrapite juraaajida nek'oda-e pait'ee Pablo peedaem̄i. ¹⁵ Ir̄a par̄apa m̄aik'aapa awaraa Junta Supremadepemaar̄apa jara p̄eiti soldaor̄a poro waibiamaa nu Pablo aneedamerā, seewata par̄apa pipiara k'awa k'inia p'anadair̄a k'āare k'achiata oo bi irua. Ma aneerutadē taipā ode peet'aadayada ajida.

¹⁶ Mam̄ida Pablo ipew̄era warrapa k'awaak'āri m̄aga pedeeteeruta, w̄aji soldaor̄a temaa jarat'aade Pablomaa. ¹⁷ Maap'eda Pablopa soldaor̄a poro t'iji m̄aik'aapa m̄agaji:

—Atēji n̄aḡi warra p̄ichi poro waibiamaa, ne-inaa jara k'inia bair̄a.

¹⁸ Mapa ma soldaor̄a poropa ateeji ichi poro waibiamaa m̄aik'aapa m̄agaji:

—Pablo preso bipā mi t'iji na warra pimaa aneemerā ne-inaa jara k'inia bair̄a.

¹⁹ Chi soldaor̄a poro waibiapa warra juade jita atap'eda, āyaa ateeji m̄aik'aapa iidiji:

—¿K'āata m̄imaa jara k'inia bima? aji.

²⁰ M̄apai ma warrapa m̄agaji:

—Judior̄apa pedeeteejida pimaa iididait'ee Pablo nu ateemerā Junta Suprema k'īrapite, pipiara k'awaadait'ee iru nepira. ²¹ Mam̄ida ij̄anaapáde aji, imik'īraarā cuarenta audú ot'ewa p'anadait'ee per̄a. Ma awara āchia Tachi Ak'ōre k'īrapite juraaajida nek'oda-e pait'ee Pablo peet'aarutamaa. Mapa taar̄e-m̄aga iidī chedait'ee, pia Pablo āchimaa ateepimer̄a.

²² M̄apai soldaor̄a poro waibiapa m̄agaji:

—K'īrak'aupai ch̄īaramaa jarai pia m̄imaa nepiri cheda.

Maap'eda ma warra p̄eiji ichi temaa.

Pablo Romadepema poro Félix k'īrapite p̄eida

²³ Aramata soldaor̄a poro waibiapa t'ī p'ejī soldaor̄a poro omé. M̄air̄amaa m̄agaji:

—P'e atadapáde aji, doscientos soldaor̄a b̄ir̄ipa w̄adamerā, ma awara setenta caballo ĩri w̄adamerā, ma awara doscientos miasu ome, uchiadamerā p'arik'ua a las nueve. W̄adait'ee Cesarea p'uurudee. ²⁴ Ichiaba Pablo-it'ee caballo anéeti ai ĩri w̄amerā. K'īra j̄ip'a ateedapáde aji, Roma jua ek'ari euj̄a ak'ipari Felixmaa.

²⁵ Ma soldaor̄a poro waibiapa ichiaba k'art'a p'ā tee p̄eiji. Made jara p̄eiji:

²⁶ “Claudio Lisiapa n̄aga p'āru Felixmaa.

Mia salude p̄eiru pimaa. Pi Roma jua ek'ari euj̄a ak'ipari pipiara bi. Mapa na nepira mia jara k'inia bi pimaa.

²⁷ Na eper̄a mia p̄eiru pimaa judior̄apa jita atajida m̄aik'aapa per̄a peet'aajida. Mam̄ida mia k'awaak'āri iru Romadepema, michi soldaor̄a ome w̄adap'eda, āra juadeepa k'aripa ataji. ²⁸ Mia k'awa k'inia bajī

k'āare-it'eeta ārapa iru imiatee p'anajida. Mapa iru ateeji judiorā nepira ak'ipataarā k'īrapite. ²⁹ Mamīda mama bide k'awaaji na eperā ne-inaa k'achia oo-e bi. Jip'a āra chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara p'anajida. Pedee k'achia jarajida iru āpīte. Mamīda irua ne-inaa k'achia oo-e bada perā, mia k'awaji iru peepiik'araa bi, ma awara carcelde pida baik'araa bi. ³⁰ Ai t'ēpai mia k'awaaji judiorāpa pedeetedap'edaa iru peet'aadait'ee. Mapa pīmaa pēiru. Jara pēiji iru imiatee p'anadap'edaarāmaa pi k'īrapite wādamerā āchi nepira jarade.

Māgapai paji.”

³¹ Māpai ma soldaorāpa Pablo p'ārik'ua ateejida Antīpatris p'uurudee āchi poro waibiapa jaradak'a. ³² Ai norema soldaorā būriipa wādap'edaarā chejida āchi temaa. Jōdee chi caballo īri wādap'edaarā wājida Pablo ome. ³³ Cesarea p'uurude panadak'āri, ma Roma jua ek'ari eujā ak'ipari Felixmaa ma k'art'a teejida, ichiaba Pablo teenajida. ³⁴ Felixpa k'art'a leep'eda, iidiji Pablomaa sāmāpema māik'aapa k'awaak'āri Cilicia eujādepema, ³⁵ māgaji:

—Pi pedee ūriyada aji, pi imiateepataarā chedak'āri.

Maap'eda preso jīapataarāmaa jaraji jīa paraa bidamerā Rey Herodepa oopida palaciode.

24

Pablopa Felixmaa ichia ooda nepirida

¹ K'āima joisomaa t'ēpai, p'aareerā poro waibia Ananías pacheji Cesarea p'uurude judiorā poro waibiarā ome. Āchi ome cheji Romadepemaarā abogado t'ījarapatap'edaa Tértulo. Ma jōmaweda Roma jua ek'ari eujā ak'iparimaa chejida Pablo imiateedait'ee. ² Māpai Pablo ma see nībadamāi aneedak'āri, Tertulopa jōmaarā k'īrapite Felixmaa māgaji:

—Aai, tachi waibia, pi k'aurepa tai k'āiwee p'anapata na eujāde māik'aapa irā ne-inaa pipiara jēra bi na eujāde, pi k'īsia k'awaa bairā. ³ Tai o-īa p'ani pi ome, ne-inaa jōma pipiara oo bairā. ⁴ Mak'īara taarā pedee k'inia-e bairā, pi ewari atuapiamaapa, chupīria k'awāaji mi pedee ūrimerā. ⁵ Jāgī eperā nepira jiriyaa bapari ichi wārumaa na eujāde, judiorā chōopi nipapari perā āchi auk'arā ome. Ma awara ichi nazareno eere p'anīrā poro. ⁶ Ichiaba Tachi Ak'ōre te waibiade ne-inaa k'achia ooit'ee paji. [Mapata taipa iru jita atapijida ateedait'ee tai nepira ak'ipataarāmaa. ⁷ Mamīda soldaorā poro waibia Lisias pachek'āri, tai juadeepa jāri ataji, māik'aapa jaraji pi k'īrapite chedamerā.] ⁸ Irā pia jā eperāmaa iidipiā bi k'awaait'ee taipa seewa jarada-e p'ani.

⁹ Judiorā arii see nībadaarāpa wāarada ajida. ¹⁰ Maap'eda ma Roma jua ek'ari eujā ak'iparipa Pablomaa juapa jaraji pedeemerā. Māpai Pablopa māgaji:

—Mi o-īa bida aji, pi k'īrapite pedeeit'ee perā michi k'ap'ia pari. Mia k'awa bi pi taarāru na eujādepemaarā charra. ¹¹ Pichia k'awa k'inia bi pirā, iidiji sāweda mi pache bi. Mi k'āima docepai iru bi Jerusalende pacheda Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īde. ¹² Judiorāpa mi unuda-e paji chīara ome apupede pedeemea wa eperāarā chōopimaa Tachi Ak'ōre te waibiade. Ichiaba māga unuda-e paji Tachi Ak'ōre ūraa jarateepata tede pida, wa awara āi. ¹³ Na eperāarāpa pīmaa p'oyaa ak'ipida-e āchia wāarata jara p'ani. ¹⁴ Wāara mia ijāa bi Tachi Ak'ōre Ode P'anīrā apata ijāa p'anik'a. Mi it'aa t'īpari tachi chonaarāwedapema Ak'ōremaa māik'aapa ijāa bi Moisepa p'ādade jara bi, ichiaba Tachi Ak'ōre

pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bi. Nata mia k'achia ooda a p'ani nama p'anirāpa. ¹⁵ Mia ijāa bi āchik'a; Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā chok'ai p'irabaiipit'ee, eperā t'āri pia beerā māik'aapa eperā t'āri k'achia-idaa beerā. ¹⁶ Mapa mia jōma oopari k'īsia p'ua-ee bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa eperāarā k'īrapite.

¹⁷ Mamīda taarā nipap'eda to bee chaa, cheji michi auk'arāmaa Jerusalende, teeit'ee p'arat'a p'edap'edaa chupiria beerā k'aripait'ee. Ma awara cheji ne-animalaarā teeit'ee p'aareerāpa peedap'eda, paadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee. ¹⁸ Māpai jōma oop'eda Tachi Ak'ōre tede t'īu pia beei't'ee, mama t'īuji. Maap'eda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa teemaa bide, Asiadepema judiorāpa mi unujida. Mamīda chīara ome pida chōo-e paji. ¹⁹ Maperā āchita pi k'īrapite chek'ajida mi imiateede, wāara k'achia oo baji pirā. ²⁰ Maa-e pirā nama see nībīrāmaa iidiji k'āare k'achiata unujida mi wāk'āri Junta Suprema k'īrapite Jerusalende. ²¹ ¿K'achia ooji-epaama aji, āchi k'īrapite mia golpe pedee'āri: "Idipema ewari parā k'īrapite mi aneeruta ijāa bairā tachi piup'eda chok'ai p'irabaidait'ee?"

²² Felixpa māga ūrik'āri, jaraji ma nepira ichiak'au bidait'ee soldaorā poro waibia Lisias cheru misa. Māga jaraji pia k'awa bada perā sāga p'anapata Tachi Ak'ōre Ode P'anirā.

²³ Māpai Felixpa soldaorā poromaa jaraji Pablo jīa paraa bidamerā, mamīda ichiak'au ak'i chepipataadamerā chi k'ōp'āyoorāmaa.

²⁴ Maap'eda taarāpai Félix waya pacheji chi wēra Drusila ome. Māgí judío wēra paji. Pachedak'āri, Felixpa Pablo t'ī pēiji k'awaait'ee irua ijāada Jesucristode. ²⁵ Mamīda Pablopa jaramaa bide t'āri pia nipapariimerā Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa k'īra jip'a bapariimerā, ichiaba tachi piuda t'ēepai Tachi Ak'ōrepa ak'iit'ee tachia pia oodap'edaa māik'aapa k'achia oodap'edaa, Félix p'eradachi. Māpai māgaji:

—Jāgapai pia bida aji. Na ewari jua pari bak'āri, waya pi t'ī pēiit'eeda aji.

²⁶ Ma t'ēepai, Felixpa Pablo ip'ii t'ī pēipachi, k'īsia bada perā Pablopa p'arat'a p'aa, ichi juadeepa uchua pēimerā. ²⁷ Año omé māgá wāyaaji. Ma t'ēepai Félix pari t'īuji awaraa eujā ak'ipari, t'ījarapatap'edaa Porcio Festo. Mamīda Félix judiorā ome pia bee k'inia bada perā, Pablo preso bēiji.

25

Pablo Festo k'īrapite

¹ Festo pache'āri Cesarea p'uurude ma eujā ak'ipari bade, k'āima ōpee mama baji, Jerusalendee wāi naaweda ma p'uuru k'awade. ² Mama bide p'aareerā poroorāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa Pablo āpiti pedeejida. ³ Chupiria iidijida Festomaa Pablo Jerusalendee pēimerā. Māga oojida pedeete p'anadap'edaa perā ode peet'aadait'ee. ⁴ Mamīda Festopa māgaji:

—Pablo preso bida aji, Cesarea p'uurude. Taarā-ee mi araa wāit'ee. ⁵ Mapa parā poro waibiarā mi ome pēiti. Māgá ma eperāpa ne-inaa k'achia ooji pirā, iru k'īrapite āchi nepira jaradayada aji.

⁶ Festo Jerusalende baji tomia aba maa-e pirā k'āima diez. Maap'eda cheji Cesarea p'uurude. Ma pacheda norema charra mimiapari tede su-ak'i beejī māik'aapa Pablo atapiji. ⁷ Pablo pak'āri, judiorā Jerusalendee cheepurudap'edaarāpa imiateejida Festomaa. Mamīda āchia jara p'anadap'edaa p'oyaa ak'ipida-e paji. ⁸ Jōdee Pablopa p'anauji:

—Mia pedee k'achia jara-e bida aji, judiorã ũraa Moisepa p'ãda ãpíte maa-e pirã Tachi Ak'õre te waibia ãpíte. Ma awara César ãpíte pedee k'achia jara-e bida aji.

⁹ Mamĩda Festo, judiorãpa ichi t'o p'anadamerã, Pablomaa mågaji:

—¿Wã k'inia bik'ã aji, Jerusalendee, mia jãma pi nepira ak'imerã?

¹⁰ Pablopa p'anauji:

—Nama mi nepira ak'idaipia bida aji, nama mi César charra k'ĩrapite bairã. Pia k'awa bi mia judiorãmaa ne-inaa k'achia oo-e bi. ¹¹ K'achia oo bi pirã, mi peedaipia bi. Waawee-ee piut'ee. Mamĩda k'achia oo-e bi pirã, apidaapa mi ãchimaa teedaik'araa bi. Mapa mia k'inia bida aji, Cesarpa mi nepira ak'imerã.

¹² Mãpai Festo pedeeji ichi ũraapataarã ome mãik'aapa mågaji Pablomaa:

—Cesarmaa wã k'inia bairã, pi irumaa wãit'ee.

Festopa Pablo nepira jarada Rey Agripamaa

¹³ Maap'eda, taarãpai Rey Agripa chi ipewëra Berenice ome Festomaa p'asiade wãjida Cesarea p'uurudee. ¹⁴ Taarã p'anadap'edaa perã, Festopa Pablo nepira nepiriji reymaa:

—Nama bida aji, Felixpa preso bëida. ¹⁵ Jerusalende nipak'ãri, p'aareerã poroorãpa mãik'aapa judiorã poro waibiarãpa mimaa jarajida Pablo ome nepira iru p'ani. Maap'eda jarajida peepit'aamerã. ¹⁶ Mamĩda mia p'anauji Romadepema charraarãpa chiãra peepidak'aa, ma presopa ichi k'ap'ia pedee-ema ichi imiateepataarã k'ĩrapite. ¹⁷ T'ëepai ãra nama pachedak'ãri, ai norema mi charra tede wãji maap'eda aneepiji ma preso. ¹⁸ Mamĩda iru imiateepataarãpa p'oyaa wãrada ada-e paji ma preso k'ĩrapite. Mia k'ĩsia baji Pablopa k'achia oo bi. Mamĩda mãga-e paji. ¹⁹ Jĩp'a jara p'anapachida ãchia ijãa p'ani Ak'õre Waibiaapa ooda mãik'aapa Jesuda a p'ani piuda; mågita Pablopa chok'ai bida a bi. ²⁰ Mia k'awa-e pada perã sãga ooi, Pablomaa iidiji wã k'inia bi pirã Jerusalendee, jãma mia na nepira waya pia ak'imerã. ²¹ Mamĩda ichia chupiria iidiji Tachi Rey Waibia Cesarpa na nepira ak'imerã. Mapa mia jaraji at'ãri preso bamerã, Romadee pëiru misa.

²² Mãga ũrik'ãri, Rey Agripapa mågaji Festomaa:

—Mia ma eperã pedee ũri k'inia bida aji.

Mãpai Festopa p'anauji:

—Nu iru pedee pia ũriyada aji.

²³ Ai norema Agripa Berenice ome, reyrã chi-oo jõmaweda jĩdap'eda, t'ũjida eperãrã chip'edaipata tede. Ichiaba t'ũjida soldaorã poroorã mãik'aapa ma p'uurudepema poro waibiarã. Mãpai Festopa Pablo aneepiji ãchi k'ĩrapite.

²⁴ Festopa mågaji:

—Rey Agripa mãik'aapa k'õp'ãyoorã nama see nĩbi, pãchi k'ĩrapite na eperã unu p'ani. Judiorã jõmaarãpa ichi imiatee chepata Jerusalendee mãik'aapa Cesarea p'uurudeepa. Jõmaarãta biuk'adaipata mia ichi peepit'aamerã.

²⁵ Mamĩda mi-it'ee irua k'achia oo-e bi piumerã. Ma awara ichia chupiria iidida perã Cesarpa ichi nepira ak'imerã, mapa mia maaaa pëiit'ee. ²⁶ Ichi nepirãde mia ne-inaa k'achia unu-e pada perã, p'ã pëiit'ee wëe bi michi poro waibia Cesarmaa. Mapata mia aneeru na eperã parã k'ĩrapite mãik'aapa ma k'ãyaara pi k'ĩrapite, Rey Agripa. Taipa k'awaadak'ãri k'ãare k'achiata oo bi, mia p'ã pëiit'ee reyrã poro waibiamaa. ²⁷ Mi-it'ee pia-e pik'a bi pëiit'ee preso, jara-ee k'ãare k'achiata ooji.

26

Pablopa Rey Agripamaa jarada

¹ Māpai Agripapa Pablomaa māgaji:

—Pedéeji pichi k'ap'ia pari.

Pablopa ichi jua it'aa iaji māik'aapa māgaji:

² —Tachi Rey Waibia Agripa, mi o-ia bida aji, idi pi k'īrapite pedeeru perā. Wāarata jarait'ee michi k'ap'ia pari, judiorāpa mi āpīte seewa jara jōnapata perā. ³ O-ia bi pedeeit'ee pi k'īrapite, pia k'awa bairā tai judiorā p'anapata māik'aapa k'īsiapata. Mapa pīmaa chupiria iidiit'ee ūrimerā mi pedeeru misa.

Pablo bapata Cristode ijāa naaweda

⁴ —Judiorā jōmaarāpa k'awa p'ani mi bapata āra ome michi tode māik'aapa Jerusalende. ⁵ Ichiaba k'awa p'ani mi k'ūtrāa weda fariseorā eerepema paji, māirāpa jōmaarā k'āyaara pipiara oopata perā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Ārapa māga jara k'inia p'ani pirā, wāarada adai. ⁶ Maperāta mi parā k'īrapite anee p'ani, ijāa bairā Tachi Ak'ōrepa jaradade tai chonaarāmaa. ⁷ Tai Israeldeepa uchiadap'edaa ēreerā docedepemaarāpa ni p'ani Tachi Ak'ōrepa oomerā ichia jaradak'a. Maperāta ewari chaa tai Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ipata māik'aapa oopata iru ūraa p'ādade jara bik'a. Mia auk'a ijāa bi mīda, mi imiatee p'ani judiorāpa, imichi auk'arāpa pida! ⁸ Ķ'āata k'īsia p'anīma? Ķ'eperā piup'eda, Tachi Ak'ōrepa p'oyaa p'irabaipi-e paik'ā?

Pablopa nepirida ichia Cristode ijāapataarā peepida

⁹ —Naaweda mia pida k'īsia baji judiorāpa k'īsia p'anik'a. Mapa Jesús Nazaretdepema t'ide ijāapataarā miapipachi. ¹⁰ Māga oopachi Jerusalende. Ijāapataarā chok'ara carcelde t'i nībipachi, p'aareerā poroorāpa māga oopidap'edaa perā. Ma awara ārapa ijāapataarā peepidak'āri, mi o-ia beepachi. ¹¹ Ichiaba at'apai mia ijāapataarā miapipachi Cristode ijāa amaadamerā. Māga oopachi Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te chaa, āra unuamaa p'e iru bada perā. P'uuru t'imī beemaa, judio-eerā t'āide paara, āra jiri nipapachi.

Pablopa waya jarada ichia sāga Cristode ijāada

¹² —Māga ooit'ee paji mi wāk'āri Damasco p'uurudee, p'aareerā poroorāpa mi k'aripadap'eda. ¹³ Mamīda ode wāde imat'ipa unuji it'ariipa īdaa jēra t'ūdaru ak'ōrejīru k'āyaara īdaara, mi īri māik'aapa mi ome wādap'edaarā īri. ¹⁴ Tai jōmaweda eujāde baainajida. Māpai mia ūriji tai hebreo pedeede pedeeru: “Saulo, Saulo Ķ'sāap'eda michideerā jiri nima? aji. Pichi k'īradoopa k'achia oomaa bi, p'ak'apa ooparik'a āpītee t'iak'āri chipari nek'ida misuamaa.”

¹⁵ Māpai mia iidiji: “Ķ'pi, k'aima?” aji. P'anauji: “Mi Jesupi, pia eperāarā jiri ni poro waibia. ¹⁶ P'irabaipāde aji, mi mimiapari pait'ee perā. Eperāarā k'īrapite pia jarait'ee mi idi unuda māik'aapa ichiaba jarait'ee mia ne-inaa na ewari ak'ipiit'ee pīmaa. ¹⁷ Ma-it'ee pi pēiit'eeda aji, judiorāmaa māik'aapa judio-eerāmaa. Mamīda pi k'aripa atait'ee āchi juadeepa. ¹⁸ Āchimaa pēiit'eeda aji, k'awaadamerā sāga uchiadai o k'achia p'āriu pik'a bideepa māik'aapa Satanās juadeepa. Māgā nipadai īdaa pik'a bide Tachi Ak'ōre juade. Mide ijāa p'ani pirā, Tachi Ak'ōrepa āchi p'ek'au k'achia wēpapiit'eeda aji, māik'aapa āchia it'ari iru p'anadait'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi ichia awara bidaarā-it'ee.”

Pablopa ooda Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a

19 —Mapa Rey Agripa, mia ooji mi ome pedee badapa jaradak'a.
 20 Naapiara jaranaji Damasco p'uurude, maap'eda Jerusalende mäik'aapa Judea eujäde. Ichiaba judio-eerämaa jarateejä. Ma jömaarämaa jaraji k'achia oo amaadamerä mäik'aapa oodamerä Tachi Ak'örepa oopi bik'a, mägá awaraarämaa ak'ipidait'ee wäara Tachi Ak'örede ijäa p'ani. 21 Maperäpi judioräpa mi jita atajida mäik'aapa perä peejida Tachi Ak'öre te waibiade. 22 Tachi Ak'örepa mi k'aripapari perä, at'äri nama ak'inä bi jarateeit'ee k'ira jip'aarämaa mäik'aapa waibiarämaa. Mia jarateepari Tachi Ak'öre pedee jarapataaräpa jaradap'edaa mäik'aapa Moisepa jarada, mägí aupai. 23 Ärapa jarajida Cristo piut'ee mäik'aapa naapiara chok'ai p'irabaiit'ee. Mägá p'irabaik'äri, ak'ipiji judiorämaa mäik'aapa judio-eerämaa ächi ichiaba it'aa wädai, mägá ächi uchiadamerä p'äriu pik'a bideepa ida bidee.

Pablopa Rey Agripamaa jarada Cristode ijäamerä

24 Pablopa at'äri mäga jaramaa bide, Festopa golpe pedeeji:

—Pablo, pi k'ira k'awa-ee baibida aji, audü estudia bipa.

25 Mäpai Pablopa p'anauji:

—iMäga-epi, tachi poro waibia Festo! Mi k'ira pia bida aji. K'ira jip'a nepirämaa bi mäik'aapa wäarata jara bi. 26 Rey Agripapa pia k'awa bi mia jara bi. Mapa waawee-ee mia nepirämaa bi ichi k'irapite, k'awa bairä nägí net'aa mera ooda-e paji. 27 Tachi Rey Waibia Agripa, pia ijäa bida aji, Tachi Ak'öre pedee jarapataaräpa jaradap'edaa. ¿Mäga-ek'ä?

28 Mäpai Agripapa mägaji:

—¿Taarä-e weda mi Cristode ijäapi k'inia bik'ä? aji.

29 Pablopa p'anauji:

—Taarä pedeerupa maa-e pirä mak'iaara pedee-eepa, Tachi Ak'öremaa mia chupiria iidi bi pi pari mäik'aapa nama jöma see nibi pari, parä mik'a papimerä, mamida na cadena wëe.

30 Mäpai Rey Agripa mäik'aapa eujä ak'ipari Festo p'irabaidap'eda, uchi-ajida Berenice mäik'aapa awaraa mama su-ak'i p'anadap'edaarä ome.

31 Maap'eda ächi pitapai mägapachida:

—Na eperäpa k'achia oo-e bi piumerä maa-e pirä carcelde bamerä.

32 Mäpai Rey Agripapa mägaji Festomaa:

—Iru carceldeepa uchia peik'ajida aji, César k'irapite wä k'inia-e bida ada paara.

27

Pablo Romadee päida

1 Pedeteedap'eda, tai pejjida Italiadee. Pablo awaraa presoorä ome bijida soldaorä poro juade, Julio apatap'edaa. Mägí baji soldaorä batal-londe t'ijarapatap'edaa Reyrä Poro Waibiadeerä. 2 Bataujida Adramitio p'uurudepema barcode, mägí wäit'ee pada perä Äsia eujäde, p'usa ide p'uuru bee chaa. Tai ome ichiaba nipaji Aristarco, Tesalónica p'uurudepema. Mägí p'uuru Macedonia eujäde bi. 3 Tai uchiadap'edaa norema Sidón p'uurude wiibainajida. Mama soldaorä poro Juliopa Pablo chupiria k'awaap'eda, ichiak'au chi k'öp'äyoorämaa p'asiapiji, ärapa iru ak'idamerä mäik'aapa k'aripadamerä. 4 Waya bataudak'äri, uchiajida Sidón p'uurudeepa. Mata Chipre isla äpite wäyaajida, taimaa näu p'ua nibada perä. 5 P'usa jäde wäyaajida

Cilicia m̄aik'aapa Panfilia eujā k'īrapite. Mata panajida Mira p'uurude. Māgí p'uuru Licia eujāde bi.

⁶ Mama soldaorā poropa unuji barco Alejandria p'uurudepema wāru Italiadee. Mapa tai jōma ma barcode bataupiji. Māgá wājida tai wādap'edaa ode. ⁷ Mamīda nāu golpe p'ua nībada perā, taarājida piak'āa wādapa. Mata panajida Cnido p'uuru k'īrapite. At'āri nāu taimaa p'ua nībada perā, Creta isla āpite wādade wāyaajida punto Salmona k'īrapite. ⁸ Māgá isla k'ait'a piak'āa wādapa, t'ujida Buenos Puertos bahiade. Māgí Lasea p'uuru k'ait'a baji.

⁹ Maapai judiorā fiesta nek'odak'aa ewari wāyaa baji. Ewari chok'ara atuadai baji nāu k'aurepa. Maperā k'achia baji p'usa jāde wāyaadait'ee, p'usa t'ojara pait'ee nībada perā. Mapa Pabloa ūraaji:

¹⁰ —K'ōp'āyoorā, īraweda uchiaruta pirā namāik'aapa, k'achia wādait'eeda aji. Net'aa, barco m̄aik'aapa eperāarā paara atuadariita unu bida aji.

¹¹ Mamīda ma soldaorā poropa Pablo pedee ūri k'inia-e paji. Ma k'āyaara barco chipari pedee m̄aik'aapa barco p'erapari pedeeta ūriji. ¹² Āchi panadap'edaamāi pia-e bada perā p'usa t'ojara wāyaait'ee, perā jōmaarāpa k'īsiajida wāyaanadait'ee Fenice p'uurude. Māgí puerto baji Creta islade. Māgideepa unupachi noroeste m̄aik'aapa suroeste.

Nāumiapa p'usa jāde atuapit'aada

¹³ Ewari aba baarek'aapa nāu p'ua nībeeji. Mapa ancla jira atajida m̄aik'aapa uchiājida, āchia k'īsia p'anadap'edaak'a. Isla k'ait'a wājida tok'esaa wādaamaapa. ¹⁴ Mamīda taarā-e nīde nāumia golpe p'uaji barcomaa, nok'ooreepa m̄aik'aapa ak'ōrejīru uchiapari eereepa. ¹⁵ Mapa barco t'imí atadachi. Chi p'erapataarāpa p'oyaa k'īrapa nāumaa bida-e paji. Maperā ichiak'au nāumaa atepijida. ¹⁶ Māgá wādapa Cauda isla āpite wāyaajida. Māpai waa nāu golpe p'ua-e pak'āri, barco ātauwaare japa jī ateadap'edaa, it'ī barcode jidiu atajida āripiamaapa. ¹⁷ Māgí japa it'ī jira atadap'eda, barcode mimiapataarāpa barco ek'ari p'īrrabai jī nībajida jīk'arapa, barco t'oop'epiamaapa. Ma awara waawee p'anajida, p'ooni p'ananadai jīak'aapa p'usa jāde ipu t'ījarapatap'edaa Sirte īri. Maperā chi vela pirat'aajida. Maap'eda, ichiak'au nāumaa atepijida. ¹⁸ Ai norema at'āri p'usa waapiara t'o nībada perā nāumiapa, barcode mimiapataarāpa net'aa nībada bat'amaa p'aneejida. ¹⁹ Ai norema k'āima ōpeemaa ma nāumia p'ua nībide, vela, jīk'ara, pak'uru paara toidaa āchi juadoopa bat'amaadachida. ²⁰ K'āima chok'ara ak'ōrejīru m̄aik'aapa lucero unuda-e paji, eu k'achia nībada perā. Mapa k'īsia p'anajida tai k'iniidait'ee.

²¹ Barco pidaarā jua araadak'aa paji nek'odait'ee pida, audú mimia p'anadap'edaa perā. Mapa Pablo bainī beep'eda āchi esajīak'a, jōmaarāmaa māgaji:

—K'ōp'āyoorā, mia jarajida aji, uchiada-e pait'ee Creta isladeepa. Mi pedee ūridap'edaa paara, nāga p'asada-e pak'aji. Net'aa chok'ara āridai wā m̄aik'aapa atuadai wā. ²² Mamīda k'īsia p'uanāati. Tachi nama p'anīrādepema apida piuda-e. Mamīda tachi barco atuadait'ee. ²³ Mia māga k'awa bi Tachi Ak'ōrepa mimaa jarada perā ichi āngel it'aideepa. Māga ooji mi ichide ijāapari perā m̄aik'aapa ichia oopi k'inia bik'a oopari perā. P'ārik'ua mimaa ichi āngel pēiji. ²⁴ Māgipa mimaa māgaji: “Pablo, p'eranaapāde aji, ichita pi César k'īrapite wāit'ee perā. Tachi Ak'ōre t'āri pia bairā, ūriji pia chupīria iidida na barcode

p'aniirā pari. Mapa maarepida piuda-eda” aji. ²⁵ Maperā k'ōp'āyoorā, k'īsia p'uanāati mia ijāa bairā Tachi Ak'ōrepa jaradak'a uchiat'ee. ²⁶ P'usapa isla bimaa tachi jira bat'ak'ooit'eeda aji.

²⁷ Māgā wādapa k'āima catorcemaa tai p'anajida Adriático p'usa jāde. Ma ewate p'arik'ua esapite barco p'erapataarāpa k'īsiajida eujā k'ait'a pa p'ani. ²⁸ Mapa chaajida chi nāpia. Chaadak'āri, juachama veinte baji chi nāpia. Ma waapai waya chaadak'āri, juachama quince baji. ²⁹ Barcode mimiapataarāpa māu ĩri p'ooni p'ananadai jīak'aapa, barco ātauwaare ancla k'īmari t'aak'oojida. Maap'eda it'aa t'ijida Tachi Ak'ōrepa isapai ewaripimerā. ³⁰ Mamīda k'īsia atajida barcodeepa jirabododait'ee. Mapa japa jira atajida māik'aapa toidaa bat'at'aajida, seewata k'īmaapema ancla toidú bat'arutak'a. ³¹ Mamīda Pablopa māga k'awaak'āri, māgaji soldaorā poromaa māik'aapa chi soldaorāmaa:
—Jā eperāarā barcode p'aneeda-e pirā, parā nāik'aapa chok'ai uchiada-eda aji.

³² Mapa soldaorā japa jīk'ara t'it'aajida māik'aapa toidú bat'at'aajida, eperā wēe.

³³ Tap'eda pa wāk'āri, Pablopa jaraji nek'odamerā.

—Tomia omé paruta pia nek'oda-ee, k'īsia jōnīpa. ³⁴ Mapa nek'óti ma-āri pida, juatau paraadamerā. Mamīda k'īsia p'uanāati, apida piuda-e pait'ee perā.

³⁵ Māga jarap'eda, Pablopa pan ichi juade atap'eda, jōmaarā taide Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ijī māik'aapa ma pan t'ook'oop'eda, k'oji. ³⁶ Māpai ma jōma barcode nipadap'edaarāpa māga unudak'āri, auk'a k'ojida. ³⁷ Tai ma barcode wādap'edaarā doscientos setenta y seis paji. ³⁸ Jōmaweda nek'odap'eda, bi jāwaadaidak'āri, barcode atee wādap'edaa trigo toidú bat'ak'oojida barco wēsaatimerā.

Barco t'oop'edarida

³⁹ Ewarik'āri, barco pidaarāpa ma eujā k'awada-e paji mīda, unujida ipu i joobai nībi. Mapa k'īsiajida barco ipude p'oo atadait'ee. ⁴⁰ Māpai ancla jī bada jōmaweda t'īik'oodap'eda, toida atabaibeejida. Ichiaba chi timón jī nībada ērat'aajida māik'aapa chi vela k'īmaapema bainī bijida. Māpai barco to idee sirria nībeeji. ⁴¹ Mamīda barco p'oo nībanaji ipu at'āri p'oo-ee badamāi. Barco k'ī pia p'oo nībeeji ipude, p'oyaa āyaa mimik'a-ee. Māpai chi tru t'odoochook'oodachi p'usapa.

⁴² Aramata soldaorāpa k'īsiajida presoorā jōma peek'oodait'ee, ipudee miru-daridai jīak'aapa k'ui wādapa. ⁴³ Mamīda āchi poropa māga oopi-e paji, Pablo peepimaa bada perā. Ma k'āyaa jaraji chi k'ui k'awaa beerā toidú jīchoodamerā, māgā to idee naapiara panadamerā. ⁴⁴ Jōdee jaraji chi k'ui atua beerā tabla ĩri maa-e pirā barco pak'uru pite ĩri wādamerā. Māgā tai jōma pia to ide panajida.

28

Pablo Malta islade

¹ Tai jōma ipude panadak'āri, k'awaajida ma isla t'ijarapata Malta. ² Ariipema eperāarāpa tai pia ak'ijida. K'oi che nībada perā māik'aapa jīsua nībada perā, t'ipitau oro jira bijida. Maap'eda taimaa jarajida t'ipitau ik'aawa k'ara p'ai chedamerā. ³ Pablopa t'ipi jua p'ūasaa p'e atap'eda, t'ipitau

oromaa baji. Māga nide t'ipi wāsiapa taama uchiadaip'eda, Pablo juade k'aa jira ba cheji. ⁴ Māga unudak'āri, ma isladepema eperāarāpa āchi pitapai māgajida:

—¿Na eperā chīara peepari-ek'ā? ajida. P'usa jādeepa uchijai mīda, tachi eperāarāpa oopata ak'iparipa chok'ai bapi-e pajida ajida.

Māga jarajida Pablo piudarii'ee jīak'aapa. ⁵ Mamīda Pablopa taama t'ipitaude jīap'et'aaji māik'aapa k'āiwee beejī. ⁶ Jōmaarāpa ni jōnapachida sāapaita Pablo jua oorodarii maa-e pirā piudarii. Mamīda maarepida māga p'asa-e pak'āri, k'īsia awara k'īsiadachida. Jarajida Pablo ak'ōre waibia'ak'a.

⁷ Tai p'anadap'edaa k'ait'a baji ma isladepemaarā poro waibia eujā. Māgī poro waibia t'ijarapachida Publio. Māgipa tai pia ak'iji ichi tede k'āima ōpee. ⁸ Tai mama p'anide Publio ak'ōre k'ayaa baji k'iamiapa māik'aapa amīpa. Mapa Pablopa ak'inak'āri, it'aa t'iji māik'aapa ichi jua bijī ma k'ayaa bada iri. Māgā jīpa beejī. ⁹ Māga k'awaadak'āri, ma isladepemaarāpa āchi k'ayaa beerā p'e ateejida māik'aapa Pablopa jōma jīpak'oojī. ¹⁰ Māgā jīpa p'aneedap'edaa perā, māpema eperāarāpa tai pia ak'ijida māik'aapa ne-inaa tee chejida tai-it'ee. Ichiaba mamāik'aapa barcode uchiadak'āri, net'aa jōmaata taimaa teejida ateedamerā.

Pablo Romade panada

¹¹ Atane ōpee ma islade p'anadap'eda, bataujida barco p'usa t'ojara wāyaapimaa badade. Māgī barco Alejandría p'uurudepema paji. Ma barco k'īmaa baji santok'a, Romadepemaarā ak'ōre waibiarā Cástor māik'aapa Pólux apatap'edaa. ¹² Ma barcode wājida Siracusa p'uurudee. Mama k'āima ōpee p'aneejida. ¹³ Ma p'uurudeepa wājida to i k'ait'a. Mata wiibainajida Regio p'uurude. Ai norema tai āpiteik'a eereepa nāu p'ua nībeejī. Mapa ma norema wiibainajida Pozzuoli p'uurude. ¹⁴ Mama unujida ijāapataarā. Māirāpa tai āchi temaa ateejida p'anade tomia aba. Maap'eda, wājida Romadee. ¹⁵ Romadepema ijāapataarāpa k'awa p'anajida tai wā nidá. Mapa tai k'īrachuu chejida Romadeepa, ūk'uru Foro de Apio apatap'edaamāi, jōdee ūk'uru Tres Tabernas apatap'edaamāi. Pablopa āchi unuk'āri, Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ip'eda, o-īadachi. ¹⁶ Roma p'uurude panadak'āri, Pablo te jīp'aade bijida jīpari abaa ome.

Pablo judiorā ome Romade unuda

¹⁷ Mama panadap'eda, k'āima ōpeemaa Pablopa Roma p'uurudepema judiorā poroorā t'ī p'ejī. Jōma pachedak'āri, māgajī:

—Michi auk'arā, maarepida mia ne-inaa k'achia oo-e bīda aji, judiorā k'īraupit'ee maa-e pirā tachi chonaarāpa oodap'edaak'a oo amaadamērā. Mamīda Jerusalande mi jita atadap'eda, Romadepemaarā juade bijida. ¹⁸ Romadepemaarāpa mīmaa iididak'āri k'āare k'achiata oo bi, k'ena pēidait'ee paji, maarepida k'achia oo-e pada perā mi peedait'ee. ¹⁹ Mamīda judiorāpa k'iniada-e paji mi uchīa pēidamerā. Mapa mia chupīria iidijī Cesarpa mi nepira ak'imerā. Māga ooji michi auk'arā āpite jarai wēe bi mīda. ²⁰ Irā parā t'ī pēiji jara k'inia bairā mi nāgā cadenapa jī nībi, tachi Israel pidaarāpa ijāa p'ani k'aurepa.

²¹ Māpai ma judiorāpa p'anaujida:

—Taipa k'art'a p'āda apida waide jitada-e p'anida ajida, Judea pidaarāpa tee pēidap'edaa. Ichiaba araapa pache p'anadap'edaarāpa pi āpite maarepida

k'achia jarada-e p'ani. ²² Mamīda taipa k'awa k'inia p'anida ajida, pia k'ŕsia bi, k'awa p'anadairā jōmaarāpa pedee k'achia jara p'ani pichi eere p'anirā āpite.

²³ Māpai ewari aba bijida Pablo pedee ūridait'ee. Ma ewate pak'āri, eperāarā cheepurujida Pablo badamāi. Tap'eda weda k'ewara parumaa Pablopa jarateeji Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a, k'awaadamerā sāga Tachi Ak'ōredeerā p'aneedai. Jarateeji k'aita Jesús, Moisepa p'ādadeepa māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaadeepa. ²⁴ Māga ūridak'āri, ūk'uruurāpa ijāajida Pablopa jarateeda Jesude. Mamīda ūk'uru ijāada-e paji. ²⁵ Āchi pitapai k'ŕsia auk'a p'anada-e paji. Māpai erreudait'ee pak'āri, Pablopa māgaji:

—Wāarata jarajida aji, Tachi Ak'ōre Jaurepa ichi pedee jarapari Isaías it'aideepa parā chonaarāmaa jarak'āri:

²⁶ 'Jā eperāarāmaa jaranapāde aji: Parāpa ūridait'ee mi pedee. Mamīda k'awada-e pait'ee k'āata jara k'inia bi. Mia oo bi unudai mīda, k'awada-e pait'ee. ²⁷ Na eperāarā k'īiri k'isua p'anadairā, pia ūridak'aa. Ma awara tau p'ārajī pik'a jēra bi ununaadamerā; k'īiri jida t'ap'a pik'a jēra bi ūrinaadamerā. Maperāpi mīmaa chedak'aa, mia āchi t'āri pia p'anapimerā māik'aapa āchi o k'achiadeepa k'aripa atamerā.' (Is 6.9-10)

²⁸ Māpai Pablopa māgaji:

—Idi wāara uchijida aji, ma et'ewa jarada, parāpa ijāa k'iniada-e p'anadairā Ak'ōrepa mīmaa jarapida. K'awāati Tachi Ak'ōrepa it'aa wāpiit'ee judio-eerā, ārapa parā k'āyaara ūridait'ee perā Tachi Ak'ōrepa jara pēi bi.

²⁹ [Pablopa māga jarap'eda, judiorā uchijida. Aupedee erreu wājida āchi pitapai.]

³⁰ Pablo año omé beeji Romade, te alquilaa ata badade. Mama bide irumaa p'asianarutaarā jōmaweda auteebaipachi. ³¹ Jarateepachi Tachi Ak'ōrepa jara pēida ijāadamerā Tachi Waibia Jesucristode, māgá it'aa wādait'ee. Maapai apidaapa irumaa jarateenaapāde ada-e paji.

ROMANOS

San Pablopa K'art'a P'ãda Romade P'ani Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Pablo judío paji. Tachi Ak'õrepa Moiseamaa ùraa p'ãpida pia k'awa baji, fariseo pada perã. Irua na k'art'a p'ã pëiji Romade p'ani ijãapataarãmaa; judiorã, judio-eerãmaa paara. Na k'art'a p'ãdade Pablopa jara bi ichia k'Isia iru bi wãit'ee Romadee mäik'aapa Españadee. Jesucristopa jirit'eradaarã waide mamaa wãda-e pada perã jarateede, na k'art'ade Pablopa jara bi sãga eperëarã ijãapataadaipia bi Jesucristode, irua ãra o k'achiadeepa k'aripa atamerã. Ichiaba jaratee bi judiorãpa ijãapata judio-eerãpa ijãapata ome; sãga p'anapataadaipia bi Cristode ijãadak'ãri.

Naapiara Pablopa jara bi ichi Jesupa jirit'erada; ichia it'aa t'ĩpari Romade-pema ijãapataarã pari mäik'aapa säap'eda na k'art'a p'ãji ãramaa (cap. 1.1-17). Jara bi eperëarã jõmaweda p'ek'au k'achia oopata jua ek'ari p'anapata perã, atuadait'ee. Maperãpi chupiria iididaipia bi Jesupa ãra ma o k'achiadeepa k'aripa atamerã (caps. 1.18-3.20). Jara bi sãga Jesude ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa eperëarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapipari mäik'aapa ichi t'ãri auk'a bipari ãchi t'ãri ome (caps. 3.21-5.11); Adãn k'aurepa p'ek'au k'achia oopata; jõdee Cristo k'aurepa p'ek'au k'achia oo amaadaí (caps. 5.12-6.23); ijãapataarã araa p'anadak'ãri Cristo ome, Tachi Ak'õre Jaure jua ek'ari p'anapata (caps. 7-8); judiorãpa Jesucristode ijãa k'iniada-e pada perã, Tachi Ak'õrepa ichi ùraa chiwidi k'awapiji tachi judio-eerãmaa, mamída judiorã jida auk'a Ak'õre truadee wãdai Cristode ijãaruta pirã (caps. 9-11). Jara bi sãga Cristode ijãapataarã p'anapataadaipia bi: chik'inia p'anapataadaipia bi mäik'aapa oodaipia bi Ak'õrepa k'inia bik'a; ãchi poro waibiarã waawee p'ani; k'ira jip'a nipa p'ani awaraarã ome (caps. 12.1-15.13). T'ëepai na k'art'a p'ã aupa wãk'ãri, Pablopa salude pëiru ichi k'ira k'awa p'anirãmaa (caps. 15.14-16.27).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa oopari Jesucristopa oopi bik'a. Mapa nãgí k'art'a p'ãru. Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji mäik'aapa awara biji jarateemerã irua pedee pia jara pëida Jesucristode.

² Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa jaraji ma pedee pia jara pëida ichi pedee jarapataarã k'ap'ia pari, ãrapa mãgí p'ãdamerã mäik'aapa jãdamerã awaraa ùraa p'ãda ome. ³ Ma jara pëidade Ak'õrepa jaraji ichi Warra uchiat'ee chonaarãwedapema Rey Daviddeepa, eperã jip'aa uchiaparik'a. ⁴ Mamída ichi warra eperã jip'aa-e paji. Tachi Ak'õre Warra paji. Ak'ipiit'ee Jesucristo wãara ichi Warra, Tachi Ak'õrepa iru jõmaarã k'ãyaara waibiara papiji, iru piup'eda, chok'ai p'irabaipik'ãri. Mãga ooji jõmaarãpa k'awaadamerã wãara Jesucristota Tachi Waibia.

⁵ Cristopa mi pia ooji mi pëik'ãri mãga jarateenamerã. Mapa mia jarateepari judio-eerã jõmaarãmaa, irude ijãadamerã mäik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. ⁶ Parãpa ichiaba ma jarateeda ijãajida. Tachi Ak'õrepa parã jida jiriji Cristodeerã papiit'ee.

⁷ Maperã mia na k'art'a p'ãru parã Roma p'uurudepemaarãmaa k'irãpapiit'ee Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bi mäik'aapa parã awara bi k'inia

bi ichideerā p'aneedamerā. Mia it'aa iidi bi irua māik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'i p'anadamerā. Māgá k'āiwee p'anapataadait'ee.

Pablo Romadee wā k'inia bada

⁸ Naapiara mia jara k'inia bi Jesucristo k'aurepa mia gracias jarapari mi Ak'ōre Waibiamaa parā jōmaarā pari. Mia māgá gracias jarapari, ijāapataarā para bee chaa nepiripata perā parāpa wāara Jesucristode ijāa p'ani. ⁹ Tachi Ak'ōrepata k'awa bi mi ichita it'aa t'īpari parā pari, t'āriipa oo k'inia bairā irua oopi bik'a. Mapa jarateepari iru Warrapa ooda eperāarā k'aripait'ee. ¹⁰ Enenee nībi Tachi Ak'ōremaa mi k'aripamerā wāit'ee parā ak'ide, irua māga k'inia bi pirā. Taarāru mi wā k'inia bi. ¹¹ Parā k'īra ak'i k'inia bi, parāmaa waapiara k'awaapiit'ee Ak'ōre Jaurepa oopi bi. Māgá parāpa pipiara oodai Ak'ōrepa k'inia bik'a. ¹² Ma awara māgá tachi jōmaweda chik'aripa p'anadai pipiara Cristode ijāadait'ee.

¹³ Ipemaarā Cristo k'aurepa, mia parāmaa k'awapi k'inia bi mi wā k'inia bada parā ak'ide. Mamīda p'oyaa-e paji. Parā auk'a k'aripa k'inia bi apemaarā judio-eerā k'aripaparik'a. K'inia bi parā t'āidepemaarā ichiaba Cristode ijāadamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a. ¹⁴ Wāara Tachi Ak'ōrepa mi jirit'eraji ichia jara pēida jarateenamerā jōmaarāmaa: Grecia eujādepema pedee pedeeapataarāmaa; ai pedee pedeedak'aarāmaa ichiaba; k'īsia k'awaa p'aniirāmaa māik'aapa k'īsia k'awa-ee p'aniirāmaa paara. ¹⁵ Maperā parā Roma p'uurudepemaarāmaa ichiaba mia jaratee k'inia bi Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee.

¹⁶ Mi k'īra nejasia-ee jarateit'ee Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, Tachi Ak'ōre, ichi juapa aide ijāapataarā k'aripait'ee perā atuanaadamerā. Naapiara māga jara pēiji judiorāmaa māik'aapa īrā māga ichiaba jara pēiru judio-eerāmaa. ¹⁷ Māgá jara pēida k'aurepa k'awa p'ani eperāarāpa k'awaadak'āri Cristopa ooda āchi-it'ee māik'aapa irude ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa āchi p'ek'au k'achia wēe ak'ipariit'ee. Tachia māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Eperā Tachi Ak'ōrede wāara ijāapari ichita bapariit'ee iru ome, p'ek'au k'achia wēe bairā iru k'īrapite.' (Hab 2.4)

P'ek'au k'achia oopata k'aurepa atuadait'ee

¹⁸ It'ariipa Tachi Ak'ōrepa ijāapataarā māgá p'ek'au k'achia wēe ak'i bi mīda, ichia jōmaarāmaa k'awapi k'inia bi māgá ak'i-e ichide ijāadak'aa beerā. K'īrau bi āchi ome p'ek'au k'achia ooi awaa p'anapata perā māik'aapa ne-inaa k'achia oopata perā apemaarāpa ijāanaadamerā irua wāarata jara pēidade. ¹⁹ Āchia māga oopata, āchi t'āride pia k'awa p'ani mīda Tachi Ak'ōre bapari. Māga k'awa p'ani ichi jua at'apai āchimaak'ākipidoo perā. ²⁰ Tachi Ak'ōrepa na eujā, pajā māik'aapa ne-inaa jōma aide nībi oodak'āriipa, eperāarāpa ma ooda ak'i p'anapachida. Māgá k'awaa wāpachida iru ichita bapari māik'aapa jōmaweda irua ooda, eperāarāpa p'oyaa oodak'aa perā māgeee net'aa āchi juadoopa. Māga k'awa p'anajida mīda, āchi k'inia p'ek'au k'achia oo wāpachida. ²¹ Māgá Tachi Ak'ōre k'awa p'anide at'āri irude ijāa k'iniadak'aa paji māik'aapa it'aa t'ī k'iniadak'aa paji gracias jaradait'ee, irua āchi pia ak'i bapachi mīda. Ak'ōre net'aade k'īsiadak'aa paji. Maperāpi eperāarā k'īra k'awa-ee pik'a p'anapachida, pia māik'aapa k'achia k'awada-ee. ²² "Tachia ne-inaa jōma k'awa p'anida" apachida. Mamīda wāara k'īsia k'awadak'aa paji, Ak'ōrede ijāadak'aa paji perā. ²³ Unupachida Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'īra wāree ooda. Mamīda it'aa t'īdai k'āyaara Ak'ōre k'īra wāreema, irua oodadepema ne-inaa

māgee jīak'a juapa oopachida ai k'īrapite it'aa t'īpataadait'ee. Māgá it'aa t'ī p'aneepachida eperā jīak'a ooda k'īrapite; ipana, ne-animal maa-e pīrā eujāde bipa nūteepata, māgee jīak'aa ooda k'īrapite. Māga oopachida māgee net'aa chook'aa mīda, eperāpa ooda perā. Jōdaipari eperāk'a. Mamīda Tachi Ak'ōre ichita bapari.

²⁴ Māga oo k'īnia p'anapachida perā, Tachi Ak'ōrepa ichiak'au bēiji k'achia oodamerā chīara ome. Māgá āchia k'achia oo k'iniata oo wāpachida, k'īra nejasia-ee. ²⁵ Tachi Ak'ōrepa wāara ne-inaa jōmaweda ooji mīda, ma wāarata ijāadaí k'āyaara, seewa ijāapachida. Mapa it'aa t'īpachida irua oodamaa, irumaa it'aa t'īdai k'āyaara. ¡Mamīda tachi ooda ichita Ak'ōre Waibia pait'ee! ¡Māgita Tachi Ak'ōre Waibia! Amén.

²⁶ Āchia māgá Tachi Ak'ōrepa oodamaa it'aa t'ī p'anadap'edaa perā irua ichiak'au bēiji āchia oo k'iniata oodamerā. Māgá ne-inaa k'achia k'īra t'ādo o wāpachida. Wēraarā awaraa wēraarā ome k'āi k'īnia p'anapachida, wēra chi imik'īra ome k'āiparik'a. ²⁷ Ichiaba imik'īraarāpa awaraa imik'īraarā audú jīripachida āchi ome auk'a araa k'āidait'ee, wēraarā ome k'āidai k'āyaara. Māga oo p'anīpa k'īra nejasia wēe, āchi k'ap'ia miapipachida, Ak'ōrepa oopi k'īnia bik'a eperāarāmaa oodaamaa p'anadap'edaa perā.

²⁸ Ma awara Tachi Ak'ōre k'awadaamaa p'anadap'edaa perā, irua āchi ichiak'au atabēiji ne-inaa k'achia k'īra t'ādo k'īsiadamerā māik'aapa oodamerā. ²⁹ Māgá p'ek'au k'achia k'īra t'ādo oo p'aneepachida. Māgee eperāarā nāgá p'anapata: pariatua awaraarā jīripata ai ome k'āidait'ee; ik'awaa ne-inaa k'achia oodait'ee; chīara net'aa k'īyayaa; chīara k'achia ooyaa; chīara k'īra unuamaa iru bee ne-inaa k'aurepa; chīara jīriyaa peedait'ee; chōo jīriyaa; chīara k'ūrayaa; t'āri k'achia-idaa; chīara āpīte k'achia pedeeyaa; ³⁰ ik'achia jarayaa; Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa; auduayaa; āchia oopata nepiriyaa awaraarāpa āchi t'o p'anadamerā; ne-inaa k'achia oodait'ee k'īsiayaa; āchi ak'ōreerā pedee ūridaamaa; ³¹ k'īsia k'awadak'aa; oodak'aa āchia oodait'edaa apatak'a; āchideerā paara k'īra unuamaa; k'īra jōdak'aa; chupīria k'awaadak'aa. ³² Māgeerāpa āchi t'āridepai k'awapata p'ek'au k'achia oo p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite. Ma awara k'awapata Tachi Ak'ōrepa atuapiit'ee māgee p'ek'au k'achia ooi awaa beerā. Mamīda ichi k'īnia māgee ne-inaa k'achia oo wāpata māik'aapa pia ak'īpata awaraarā āchi ome auk'a oo wāpataarā.

2

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate

¹ Māgee k'achia oopataarā ak'ik'āri, parādepema abaapa k'īsiai: “Mia māga oo-e pak'aji”. Mamīda pia pida ne-inaa k'achia oopari Tachi Ak'ōre k'īrapite. Maperā k'īrak'aupai jarai Tachi Ak'ōrepa māgee k'achia oopataarā miapiipia bi. Auk'a Ak'ōrepa pi miapii, pia k'achia oopata k'aurepa. ² Wāara, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'achia chook'aa ichi bīmāi. Maperāpi ichia ne-inaa pia oopari, jarak'āri māgeerā miapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ³ Māga bita ¿k'īsia bik'ā irua pi miapi-e pait'ee, auk'a ne-inaa k'achia oopari mīda? ⁴ Maa-e pīrā ¿nāga k'īsia bik'ā? “Tachi Ak'ōre audú t'āri pia bairā, chooit'ee mia ne-inaa k'achia ook'āri.” ¿K'awa-e bik'ā Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari pi ome, k'īnia bairā pia p'ek'au k'achia oo amaamerā? ⁵ Mamīda pia oo-e bi Ak'ōrepa k'īnia bik'a, k'īiri k'isua bapari perā. Maperā Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua pi audupīara miapiit'ee awaraa k'achia oopataarā k'āyaara. Māga ook'āri, ne-inaa pia ooit'ee, Tachi Ak'ōrepa ichita ne-inaa pia oopari perā. ⁶ Ma ewate Tachi Ak'ōrepa ak'īit'ee

eperäärã jõmaarãpa oopatap'edaa jarait'ee pia wa k'achia. ⁷ Ichi truadee wãpiit'ee nãgee eperäärã: ne-inaa pia oopataarã, k'inia p'anadairã Tachi Ak'õrepa ächi pia ak'imerã, mãik'aapa ichita p'ana k'inia p'anapataarã iru ome iru trua k'ïra wãreede. ⁸ Jõdee nãgee eperäärã atuapiit'ee: audua p'anapataarã mãik'aapa ooda-e p'anïrã Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a, ma k'ãyaara ne-inaa k'achia oo k'inia p'anadairã. Mãirãpa Tachi Ak'õre k'ïraupipata. Mapa ma ewate irua ächi k'achia ooit'ee. ⁹ Ma ewate jõmaweda p'ek'au k'achia oopataarã miadait'ee mãik'aapa chupiria chitoonadait'ee, naapiara judiorã, maap'eda judio-eerã. ¹⁰ Jõdee pia oopataarã k'ãiwee p'anadait'ee, Tachi Ak'õrepa ächi pia ak'ïit'ee perã mãik'aapa ichi trua k'ïra wãreede wãpiit'ee perã. Mãga p'anadait'ee naapiara judiorã, maap'eda judio-eerã. ¹¹ Tachi Ak'õrepa judiorãpa oopatap'edaa, judio-eerãpa oopatap'edaa auk'a ak'ïit'ee.

¹² Mia mãga jara bi Ak'õrepa judio-eerã atuapiit'ee perã ächia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Moisepa p'ãda k'awada-e p'ani mïda. Jõdee judiorã auk'a atuapiit'ee ächia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Moisepa p'ãda k'awa p'ani mïda, ooda-e p'anadairã jõmaweda ma p'ãdade jara bik'a. ¹³ Tachi Ak'õrepa Moisemaa ùraa p'ãpida ùrirutapapai, eperã p'ek'au k'achia wëe bee-e pai Tachi Ak'õre k'ïrapite. Mamïda eperã p'ek'au k'achia wëe beei Tachi Ak'õre k'ïrapite, ooruu pirã jõmaweda ma p'ãdade jara bik'a. ¹⁴ K'awa p'ani judio-eerãpa ichiaba oodai Moisepa p'ãdade jara bik'a, ma p'ãda k'awada-e p'ani mïda. Mãga oodai oodak'ãri Tachi Ak'õrepa k'ïsia pia bëidak'a eperäärã t'ãride, ewaa weda eperäärã ook'ãri. ¹⁵ Mãgã pia oodak'ãri, jõmaarãmaa ak'ïpipata ächi t'ãride bëida auk'a bee Ak'õrepa p'ãpida ome. Ma k'ïsia pia bëida k'aurepa ne-inaa pia k'awapata. Mapa ne-inaa pia oodak'ãri, k'ãiwee p'anapata. Jõdee ne-inaa k'achia oodak'ãri, k'ïsia p'ua p'anapata. ¹⁶ Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji jarateemerã ichi Warra Jesucristopa ooda eperäärã k'aripait'ee. Irua ak'ïit'ee eperäärãpa oopatap'edaa Ak'õre ewari waibia ewate. Iruata k'awapari jõmaarãpa ächi t'ãride oo k'inia p'ani, pia wa k'achia. Mapa k'await'ee chisãgïrã wãpii Ak'õre truadee mãik'aapa chisãgïrã atuapii.

Judiorãpa Moisepa p'ãda iru p'ani

¹⁷ Parãpa jarapata: “Tai judiorã.” Mamïda parã audua p'ani Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi eperäärãmaa k'awa p'anida apata perã. Mãga jarapata pãchi auk'aarãpa Moisepa p'ãda iru p'anadairã. ¹⁸ Wãara Moisepa p'ãda k'aurepa k'awa p'ani sãga oodaipia bi mãik'aapa sãga oodak'arãa bi, Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bamerã. Ma awara ijãa p'ani Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bik'a wãara oodaipia bi jõmaarãpa, ma p'ãdade jara bi ùraa pia bairã. ¹⁹ K'ïsia p'ani parãpata Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi eperäärãmaa jarateedai Moisepa p'ãda k'awa-ee beerãmaa, ächia Ak'õre Ùraa k'awada-e p'anadairã. ²⁰ Parã-it'ee ächi k'ïsia k'awa-ee beerãk'a p'ani maa-e pirã warra chak'eerãk'a p'ani. Parã judiorãpa ächimaa jarateeda-e p'ani pirã, ¿sãga k'awaadama Ak'õrepa oopi k'inia bi ächimaa? ¿Parãpa wãarata k'awa p'ani-ek'ã, Ak'õre Ùraa k'awa p'anapata perã? ²¹ Parãpa awaraarãmaa jarateepata Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bik'a oodaipia bi. ¿Mãga-ek'ã? Mamïda parãpa pida ooda-e p'ani ma p'ãdade jara bik'a. Ùrapata awaraarãmaa nechianaadamerã. Mamïda edaare parãpa mãga oopata. ²² Jarapata tachi wëra omepai k'ãipia bi. Mamïda parãdepema ùk'uruurãpa chïara wëra jiripata, ai ome k'ãidait'ee. K'ïra unuamaa iru p'anapata apata ne-inaa k'ïra t'ãdoo juapa ooda, ai k'ïrapite it'aa t'ïpata. Mamïda parãdepemaarã ùk'uru t'ïpata mãgee ne-inaa iru p'ani tede nechidait'ee. ²³ Jara p'ani: “Tãipata Tachi Ak'õre Ùraa k'awa p'anida” apata. Mamïda wãara ooda-e p'ani Ak'õrepa jara bik'a ma ùraade. Mapa parã

k'aurepa awaraarāpa pedee k'achia jarapata Tachi Ak'ōre āpite, ²⁴ Ak'ōre Ūraa p'ādade nāga jara bik'a:

'Parā k'aurepa Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerāpa k'achia pedeepata iru āpite.'

(Is 52.5)

²⁵ Tachi Ak'ōrepa oopidak'a chonaarāweda, tauchaa bijida parādepema imik'īraarā k'ap'iade, ak'īpidait'ee parā Tachi Ak'ōre eperāarā. Mamīda parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a wāara ooda-e p'ani pirā, auk'a p'aneepata tauchaa wēe beerā ome. ²⁶ Jōdee, ma tauchaa wēe beerāpa wāara oo p'ani pirā Ak'ōre Ūraade jara bik'a, Tachi Ak'ōrepa ichideerā papiit'ee, tauchaa wēe p'ani mīda. ²⁷ Māgá Tachi Ak'ōre k'īrapite mairā pipiara uchiadait'ee parā judiorā k'āyaara. Ak'ōrepa oopi bik'a oo p'anipa ārapa ak'īpipata Ak'ōrepa parā miapiipia bi, irua oopi bik'a oo k'iniada-e p'anadairā. Māga p'anapata, parā judiorāpa iru ūraa p'āda k'awa p'ani mīda māik'aapa pāchi k'ap'iade tauchaa iru p'ani mīda. ²⁸ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichideerā papi-e judiorāda apataarā, ne-inaa oopata perā irua ūraa p'ādade jara bik'a maa-e pirā āchi k'ap'iade tauchaa bipata perā. ²⁹ Ma k'āyaara ichideerā papipari chi t'āriipa irude wāara ijāapataarā. Jaradai āchia tauchaa pik'a iru p'ani āchi t'āride, k'ap'iade iru p'anadai k'āyaara. Māgá t'āriipa wāara ijāadak'āri, Ak'ōre Jaure āchi ome ba chepari. Māgí pipiara bi Ak'ōre Ūraa p'ādade iru p'anadai k'āyaara, iruata k'awapipari perā jōma Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi. Tachi Ak'ōrepa māgee wāara ijāapataarā pia ak'ipari, awaraarāpa āra māgá ak'ida-e p'ani mīda.

3

Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a

¹ Māgara, ¿k'āare-it'ee eperā k'ap'iade tauchaa bii judío pamerā? ¿Pipiara bi-ek'ā judio-ee bait'ee, judío pai k'āyaara? ² ¡Māga-epi! Tachi Ak'ōrepa judiorāta naapiara jirit'eraji ichia jarada jīadamerā māik'aapa awaraarāmaa jarateedamerā. ³ Made Ak'ōrepa ichi ūraa jaraji judiorāmaa. Mamīda āchidepema ūk'uruurāpa ma ūraa ijāada-e p'anapachida. Maperā ooda-e paji irua oopi k'inia bik'a. Ārapa māgá ijāada-e p'anadap'edaa perā, ¿Ak'ōrepa oo amaa beejik'ā ichia jaradak'a ma ūraa p'ādade? ⁴ ¡Māga-e! Ak'ōrepa seewa jarak'aa eperāarāk'a. Jip'a oopari ichia jara bik'a. Ichi ūraa p'ādade chonaarāwedapema Rey David it'aideepa jaraji:

'Ak'ōre, mia ne-inaa k'achia oopata ak'ip'eda, pia wāarata jarapari "k'achia bida" ak'āri. Pi imiateepataarā ichita p'oyaapariit'ee, pia aupaita ak'iit'ee perā eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia.' (Sal 51.4)

⁵ Mamīda tai judiorāpa ne-inaa k'achia oo p'anadak'āri, ak'īpipata Tachi Ak'ōre pipiara bi eperāarā k'āyaara, irua maarepida k'achia ook'aa perā. Māgara ¿k'āata jaradaima? "¿Tachi Ak'ōre, tachi ooda t'āri k'achia bik'ā, k'achia oopataarā atuapiit'ee perā?" (Mia māga iidik'āri parāmaa, pedeemaa bi eperā k'īsia k'awa-ee bik'a.) ⁶ ¡Tachi Ak'ōre t'āri k'achia-epi! Māga bada paara tachi ome, ¿sāga ak'ik'ajima na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia?

⁷ Mia māga k'īsia bada paara, eperā k'īsia k'awa-ee bipa jarak'ajik'a ichiaba mia māga jarai: "Mia seewa jarak'āri, ak'īpimaa bi Tachi Ak'ōre pipiara bi mi k'āyaara, irua seewa jarak'aa perā." Māgara mia k'īsiak'aji seewa jara bipa jōmaarāpa Tachi Ak'ōre pipiara ak'idait'ee, irua wāarata jarapari perā. Māga pada paara ¿sāap'eda Ak'ōrepa mi atuapiima ma seewa jarada k'aurepa?

8 Wāara judiorā ūk'uruurāpa mi āpīte jara p'anīda a p'ani, mia jarateepari ne-inaa k'achia oodaipia bi, jōmaarāpa Tachi Ak'ōre pipiara ak'idamerā. Mia māga jarateek'aapi! Ak'ōrepa k'awa bi k'airāpa māga jarateepata māik'aapa ichia māgīrā miapiit'ee ma k'aurepa.

Jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata

9 Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani tai judiorā pipiara p'ani-e judio-eerā k'āyaara, Ak'ōrepa ichi ūraa p'āda tai ome bēida perā. Et'ewa mia ak'ipiji parāmaa tachi jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata, p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata perā; judiorā, judio-eerā auk'a. 10 Ichiaba Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā apida p'ek'au k'achia wēe bi-e Tachi Ak'ōre k'īrapite. 11 Eperā apidaapa wāara k'awa-e bi ne-inaa pia ooit'ee. Eperā apidaapa jiri-e bi Tachi Ak'ōre wāara k'awaait'ee. 12 Jōmaarāta o k'achiade p'ani āchia oo k'iniata oo p'anapata perā. Apidaapa oodak'aa Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ne-inaa pia wāara p'oyaa oodak'aa perā.' (Sal 14.1-3; 53.1-3)

13 'Nāga pik'a p'ani. Ara piuda k'ap'ia pia iada-e pak'āri, mik'ia uchiaparik'a ma iadap'edaamāiipa, māga pik'a pedee k'achia uchiapari āchi it'aideepa, t'āri k'achia-idaa p'anapata perā. Āchi it'aideepa sewea aupai uchiapari.' (Sal 5.9)

'Ara taamapa neera mera iru baparik'a chi k'idade eperā k'aait'ee, māga pik'a āchi imeraa pedee eperā rā k'ūrapata ne-inaa k'achia oopidait'ee.' (Sal 140.3)

14 'Ik'achia deedeepata t'āri k'achia p'anapata perā.' (Sal 10.7)

15 'Chīraa audū pee k'inia p'anapata. 16 Māirā wārutamaa ne-inaa k'achia oo wāpata awaraarāmaa māik'aapa awaraarā t'āri p'uapipata. 17 K'āiwee p'anadak'aa māik'aapa k'awadak'aa awaraarā māgā p'anapidait'ee.' (Is 59.7-8)

18 'Tachi Ak'ōre waaweetak'aa, irude ijāadak'aa perā.' (Sal 36.1)

19 Tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa p'āpiji ma et'ewa pedeeda judiorā-it'ee, ichia bēida perā ichi ūraa p'āda tai chonaarā ome. Ma ūraa p'āpiji apidaapa jaranaadamerā "miata ne-inaa k'achia oo-e" māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa āchi atuapiit'ee. 20 Maperā k'awa p'ani eperā apida p'ek'au k'achia wēe bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite Moisepa p'āda k'awapari perā maa-e pirā ma p'ādade jara bik'a oopari perā. Jip'a ma ūraa p'āda k'aurepa k'awapata tachia k'achia oopata.

Eperā rā o k'achiadeepa uchiapata Cristode ijāadak'āri

21 Mamīda irā eperā rāmaa Tachi Ak'ōrepa ak'ipimaa bi p'ek'au k'achia wēe p'aneedai iru k'īrapite, ooda-e p'ani mīda jōmaweda irua jara bik'a ichi ūraa p'ādade. Māga k'awa p'ani irua māga ak'ipida perā tai chonaarāmaa, Moisepa p'ādade māik'aapa Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade. 22 Tachimaa ak'ipimaa bi ichia naaweda k'īsia iru bada: jōmaarāta wāara Jesucristode ijāa p'anīrā p'ek'au k'achia wēe p'anapata Tachi Ak'ōre k'īrapite, judiorā māik'aapa judio-eerā paara. 23 Jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata. Eperā apida wē-e wāara ne-inaa jōmaweda oopari Ak'ōrepa oopi bik'a. 24 Mamīda Tachi Ak'ōre audū t'āri pia bapari perā māik'aapa eperā rā k'inia iru bapari perā, pēiji ichi warra Jesucristo p'ek'au k'achia oopataarā o k'achiadeepa k'aripa atamerā, p'ek'au k'achia wēe ichita p'anapataadamerā iru k'īrapite. 25 Jesucristopa eperā rā māgā k'aripai Tachi Ak'ōrepa iru piupida perā eperā rā pari. Chonaarāweda eperā rāpa p'ek'au k'achia oodak'āri, Tachi

Ak'õrepa choopachi mãik'aapa irua ma k'achia ãyaa bipachi. Mamĩda ma k'achia wẽpapi-e paji. Jõdee eperãarã taide ichi warra kurusode piuk'ãri, iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã p'ek'au k'achia jõmaweda wẽpapiji, chonaarãpa chonaarãweda oopatap'edaa paara. ²⁶ Mãga ooji ak'ipii't'ee ichi wãara t'ãri pia bapari. Maperãpi eperã Cristode wãara ijãa bi p'ek'au k'achia wẽe bapari Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

²⁷ Mamĩda eperãpa jarai: "Tachi Ak'õrepa mĩta pia ak'i bapariit'ee mia ne-inaa pia oopari perã". Mamĩda mãga-e. Tachi Ak'õrepa pia ak'i bapariit'ee chi wãara Jesucristode ijãa bi aupai. ²⁸ Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'anĩ eperãarã p'ek'au k'achia wẽe p'oyaa p'anadak'aa oo p'anadairã Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. Jĩp'a p'ek'au k'achia wẽe p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite, Jesucristode ijãa p'anadairã.

²⁹ Tachi Ak'õre jõmaarã Ak'õre Waibia; judiorã Ak'õre Waibia, ichiaba judio-eerã Ak'õre Waibia. ³⁰ Tachi Ak'õre apai. Maperã k'awa p'anĩ judiorã p'ek'au k'achia, judio-eerã p'ek'au k'achia auk'a wẽpapipari, Cristode wãara ijãadak'ãri. ³¹ Mãga jaradak'ãri, ¿jara k'inia p'anik'ã Ak'õre Ûraa p'ãda vale-ee pik'a bi? ¡Mãga-e! Tachia Cristode wãara ijãadak'ãri, oopata ma ùraa p'ãdade jara bik'a.

4

Abrahampa ijãada

¹ K'ĩsiadãma tai judiorã chonaarãwedapema Abrahampa oodade. ¿K'ãata oojima Tachi Ak'õrepa iru pia ak'imerã? ² Tachi Ak'õrepa jaradak'a jõmaweda ooda paara Abrahampa, ichia jarak'aji awaraarãmaa: "Tachi Ak'õrepa mi pia ak'ipari ne-inaa oopari perã iru-it'ee." Mamĩda Tachi Ak'õre-it'ee mãga jara-e pak'aji, ne-inaa jõmaweda oo-e pada perã Ak'õrepa k'inia badak'a. Mãga bita, ¿sãap'eda Tachi Ak'õrepa Abraham pia ak'ijima? ³ Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi: 'Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.' (Gn 15.6)

⁴ K'ĩsiadãma nãgide. Eperã mimiak'ãri awaraa pari, ma mimia aupap'eda, ichi p'arat'a iidinapari mimia chiparimaa. Mãgã tachia oopata p'arat'a jítadait'ee. ⁵ Mamĩda mãga-e Tachi Ak'õre ome. Irua eperã pia ak'i-e, ma eperãpa mãga iidi bairã ichia ne-inaa pia oopari k'aurepa. Jĩp'a p'ek'au k'achia oopataarã pia ak'ipari, mãirãpa wãara ijãadak'ãri irua ãchia p'ek'au k'achia oopata wẽpapiit'ee. ⁶ Chonaarãweda Rey Davidpa ichiaba k'awaji Ak'õrepa eperã p'ek'au k'achia wẽe ak'ipari, ne-inaa pia oo-e bi mĩda iru-it'ee. Jaraji mãgee eperã t'ãri o-ĩa bapari, Ak'õrepa iru mãgã k'aripapari perã. Mãgaji:

⁷ 'P'ek'au k'achia oopataarã o-ĩa p'anapata Tachi Ak'õrepa ãchi p'ek'au k'achia ãyaa bik'ãri mãik'aapa wẽpapiik'ãri. ⁸ Mãgee eperã o-ĩa bapari Tachi Ak'õrepa iru p'ek'au k'achia wẽe ak'ik'ãri.' (Sal 32.1-2)

⁹ Davidpa mãga jarada perã, ¿k'ãata jaradaima? ¿Tachi Ak'õrepa wẽpapiik'ã tauchaa iru beerãpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa aupai? Tauchaa wẽe beerãpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa auk'a wẽpapiit'ee, o-ĩa p'anapataadamerã Davidpa jaradak'a. Waya pedeedãma Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi: 'Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.' (Gn 15.6)

¹⁰ Tachi Ak'õrepa m̃ga jarak'ãri, Abrahampa at'ãri ichi k'ap'iade tauchaa bi-e baji. ¹¹ Ma t'ẽepaita Abrahampa m̃ga ooji. M̃ga ook'ãri, ak'ipiji ichia wãara ijãa bi Tachi Ak'õrepa iru k'achia wẽe ak'ida, ma ijãa bi k'aurepa. Tachi Ak'õrepa Abraham m̃gã ak'ida perã ma tauchaa bii naaweda, k'awa p'ani tauchaa wẽe beerã auk'a p'ek'au k'achia wẽe p'aneedai Tachi Ak'õre k'ĩrapite, ijãadak'ãri Abrahampa ijãadak'a. M̃gã ijãadak'ãri, Abraham wararãk'a padaipata, ãchi k'ap'iade tauchaa wẽe p'ani m̃da. ¹² Jõdee tauchaa iru beerã ichiaba Abraham warrarã. M̃ga p'ani-e tauchaa iru p'anadairã ãchi k'ap'iadepai. Jip'a m̃ga p'ani ijãapata perã tai judiorã chonaarãwedapema Abrahampa ijãadak'a, ichi waide tauchaa wẽe bide.

Tachi Ak'õrepa jaradak'a oopari ijãapataarã ome

¹³ Ak'õrepa ichi ũraa p'ãpii naaweda, Abrahammaa jaraji irudeepa uchiadap'edaarãpa Tachi Ak'õrepa ooda jõmaweda iru p'aneedait'ee ãchi jua ek'ari, m̃aik'aapa ãchi k'aurepa Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã pia ak'iit'ee. Ak'õrepa m̃ga jara-e paji Abrahampa ne-inaa oo bada perã iru ũraade jaradak'a. M̃ga jaraji Abrahampa irude ijãa bada perã. Maperãpi Abraham p'ek'au k'achia wẽe baji iru k'ĩrapite. ¹⁴ Tachi Ak'õrepa m̃ga jarada paara ichi ũraa p'ãdade jara bik'a oopataarãmaa aupai, çk'ãare-it'ee irude ijãadama? M̃ga bada paara, oo-e pak'aji ichia jaradak'a Abrahammaa. Mam̃da m̃gag-e. Tachi Ak'õrepa k'awa bi eperã apidaapa p'oyaa ooda-e jõmaweda iru ũraa p'ãdade jara bik'a. ¹⁵ Ma awara eperãarãpa ooda-e pak'ãri ma ũraa p'ãdade jara bik'a, ne-inaa k'achia oopata. M̃gã Tachi Ak'õre k'ĩraupipata m̃aik'aapa ma k'aurepa atuapata. Ma ũraa wẽ-e pada paara, k'awada-e pak'aji ãchia ne-inaa k'achia oo p'ani.

¹⁶ Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa jaradak'a, ichia Abrahamdeepa uchiadap'edaarã pia ak'ipariit'ee, ãrapa ijãapata perã Abrahampa ijãadak'a; ma k'aurepapai. Maperã k'awa p'ani Abraham jõmaarã ak'õchona, judiorã ak'õchona m̃aik'aapa judio-eerã ak'õchona, ijãadak'ãri irua ijãadak'a. ¹⁷ Tachi Ak'õrepa Abrahammaa jara bi ichi ũraa p'ãdade: 'Mia pi eujã awara-awaraadepemaarã ak'õchona papiit'ee.' (Gn 17.5) M̃gã k'awa p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite Abraham tachi ijãapataarã ak'õchona, irudeepa uchiada-e paji m̃da. Abrahampa ijãapachi Tachi Ak'õrepa piudap'edaarã chok'ai p'irabaipipari. Ichiaba ijãapachi Ak'õrepata jarak'ãri ichia ooit'ee bi, m̃ga ooit'ee, waide oo-e bi m̃da.

¹⁸⁻¹⁹ Abraham perã cien años iru baji Tachi Ak'õrepa jarak'ãri: 'Pideepa uchiadait'eerã cho-k'ara pait'ee.' (Gn 15.5)

M̃gã taarã-ee piut'ee baji m̃aik'aapa chi wẽra Sara, chõtrãa bita, warra t'ok'aa paji m̃da, Abrahampa ijãaji Tachi Ak'õrepa jarada; chi wẽrapa warra t'oit'ee. M̃ga ijãaji k'awa bada perã Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a. M̃gã ijãada perã, Ak'õrepa Abraham awara-awaraa eujãdepemaarã ak'õchona papiji.

²⁰ Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãa amaa-e paji m̃aik'aapa awaraa ne-inaa k'ĩsia-e paji. Jip'a ijãaji Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichia jaradak'a. Maperã Abraham it'aa t'iji Tachi Ak'õremaa ²¹ jarait'ee iruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. K'awaji ne-inaa wẽ-e Tachi Ak'õrepa p'oyaa ook'aa. ²² Maperãpi Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bi:

'Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.' (Gn 15.6)

²³ Tachi Ak'õrepa m̃ga jara-e paji Abraham-it'ee aupai. ²⁴ Ichiaba m̃ga jaraji tachi-it'ee, irude ijãapata perã. Iruata Tachi Waibia Jesucristo chok'ai p'irabaipiji. ²⁵ Tachi Ak'õrepa Jesucristo pẽiji piumerã tachia p'ek'au k'achia

oopata k'aurepa. Maap'eda iru chok'ai p'irabaijiji tachi p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā iru k'īrapite.

5

Cristode ijāapataarā k'āiwee p'anapata Tachi Ak'ōre ome

¹ Tachi Cristode ijāapataarā māgá p'ek'au k'achia wēe p'anapata perā Tachi Ak'ōre k'īrapite, k'āiwee p'anapata, k'awaa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa tachi atuapi-e pait'ee. Ma k'āyaara tachi pia ak'ipari Tachi Waibia Jesucristo k'aurepa. ² Irude ijāapata k'aurepata Tachi Ak'ōrepa tachi k'aripapari. Maperā t'āri o-īa p'anapata. K'awa p'ani irua ichi k'īra wāree unupii't'ee tachimaa. ³ Ma awara īraweda t'āri o-īa p'anapata, mia p'ani pijida. Māga p'anadai k'awa p'anadairā māgá miadak'āri, k'awaa wāpata choodait'ee. ⁴ Māgá choodak'āri, k'awaapata Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'ipari māik'aapa waapiara ijāapata ewari cherude iru k'īra wāree unudait'ee. ⁵ K'awa p'ani ma ewate irua tachi k'ūra-e pait'ee, ichi Jaure pēida perā tachi ome ba chemerā. Māgipa tachi t'āride k'awapipari Tachi Ak'ōrepa tachi k'inia iru bi.

⁶ Naaweda tachia p'ek'au k'achia p'oyaa oo amaada-e paji tachi k'īradoopa. Maperā Ak'ōrepa ewari aba jirit'eraji Cristo piumerā k'achia beerā pari.

⁷ Eperā jīp'aapa māga oo-e pak'aji awaraa pari. ¿K'aita chíara t'āri k'achia-idaa bi pari piuk'ajima? Piu-e pak'aji pia oopataarā pari pijida. Piuk'ajisk'a eperā t'āri pia bi pari. ⁸ Mamīda Tachi Ak'ōrepa ak'ipiji ichiata tachi audú k'inia iru bi, Cristo pēik'āri piumerā p'ek'au k'achia oopataarā pari.

⁹ Ichia māga ooda perā tachi-it'ee, ijāapata Cristo waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'ōrepa ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe papipari ichi k'īrapite. Ma awara k'awapata Cristo k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tachi miapi-e pait'ee ichi ewari waibia ewate. ¹⁰ Naaweda tachi jida Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anapataarāk'a p'anajida, o k'achiade p'anapachida perā. Mamīda Cristo piuda k'aurepa tachi pari, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bijji tachi t'āri ome. Ma awara Cristo piup'eda chok'ai p'irabaida perā, írá audupiarā tachi k'aripapari ichi ode wārutade, māik'aapa māgá k'aripapariit'ee tachi wārutamaa ichi truadee. ¹¹ Tachi Waibia Jesucristopa tachi māgá k'aripapari perā, írá tachi t'āri auk'a p'anapata Tachi Ak'ōre ome. Maperāpi tachi t'āri o-īa p'anapata.

Adán badak'āriipa Cristo parumaa

¹² Adanpa oodade k'īsiadáma. Chi naapema eperāpa naapiara p'ek'au k'achia ooji, oo-e pada perā Tachi Ak'ōrepa jaradak'a. Piuji ma k'achia ooda k'aurepa. Ma k'achia oodak'āriipa jōmaweda ichideepa uchiadap'edaarāpa p'ek'au k'achia oo p'aneejida. Māgá Adanpa naapiara k'achia ooda k'aurepa, maadamāiipa eperāarā piupata. ¹³ Māga paji Ak'ōrepa ichi ūraa p'āpii naaweda Moisemaa. Ma ūraa p'āpida k'awada-e p'anapachida mīda, eperāarāpa pariatua p'ek'au k'achia oopachida Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda Tachi Ak'ōrepa āchi miapi-e paji āchia ne-inaa k'achia oopatap'edaa k'aurepa. ¹⁴ Jīp'a piujida Adanpa ne-inaa k'achia ooda k'aurepa, auk'a ooda-e paji mīda irua oodak'a. Írá k'īsiadáma Adanpa oodade māik'aapa Cristo, chí cheit'ee bada apatapa oodade.

¹⁵ Tachi Ak'ōrepa eperāarā chupiria k'awaada māik'aapa pia ooda Cristo k'aurepa, Adanpa oodak'a bi-e. Adanpa ooda k'aurepa na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda piupata māik'aapa pia-ee p'anapata Tachi Ak'ōre k'īrapite. Māga p'anapata mīda Ak'ōre k'īrapite māik'aapa p'ek'au k'achia oopata mīda, Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa eperāarā chupiria

k'awaapari māik'aapa ārapa p'ek'au k'achia oopata wēpapiari. Māgá Cristopa ooda k'aurepa Ak'ōrepa ma eperāarā p'ek'au k'achia wēe ak'ipari. ¹⁶ Ma awara Adanpa k'achia ooda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaraā pia ak'i-e paji māik'aapa ma k'aurepa āra atuapiit'ee paji. Jōdee Cristopa pia ooda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa na eujādepemaraā pia ak'ipari irude ijāadak'āri. ¹⁷ Ma et'ewa jara aupadade k'isiadak'āri, k'awa p'ani Adanpa ooda k'aurepa na p'ek'au eujādepemaraā piupata. Mamīda ma k'āyara Jesucristopa ooda pipiara bi. Ma k'aurepa Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripapari, p'ek'au k'achia wēe ichita p'anapataadamerā iru truade, ārapa irude ijāapata perā.

¹⁸ Ichiaba Adanpa k'achia ooda k'aurepa, jōmaweda atuadait'ee paji. Jōdee Jesucristopa pia ooda k'aurepa jōmaweda p'ek'au k'achia wēe p'anadai Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa iru truadee wāda. ¹⁹ Māpa jaradai eperā abaapa oo-e pada perā Ak'ōrepa jaradak'a, eperāarā chok'araarāpa p'ek'au k'achia oo p'aneejida. Jōdee chi apemapa ooda perā Ak'ōrepa jaradak'a, eperāarā chok'ara p'ek'au k'achia wēe p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite.

²⁰ Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa Moisemaa p'āpiji ak'ipiit'ee eperāarāmaa āchia neinaa k'achia oopata. Ma ūraa k'awaadak'āri, audupiara k'achia oopachida. Mamīda Tachi Ak'ōrepa māgee eperāarā audú k'inia iru bada perā, āchi ma o k'achiadeepa k'aripa ataji. ²¹ Waide Tachi Ak'ōrepa māgá k'aripae bak'āri, tachi eperāarā piudap'eda, atuapachida tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tachi p'ek'au k'achia oopataarā k'aripak'āri Jesucristo k'aurepa, p'ek'au k'achia wēe p'aneejida iru k'īrapite māik'aapa iru ode p'aneejida. Ma ode p'anadak'āri, tachi k'ap'ia piuruta pijida, Ak'ōre truade p'ananadait'ee.

6

Cristodeerāpa p'ek'au k'achia oodaamaa p'anapata

¹ Parādepemapa iidii: “Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe ak'i bi pirā, ¿p'ek'au k'achia waapiara oodaipia bi-ek'ā, māgá Ak'ōrepa waapiara tachi pia ak'imerā?” ² ¡Māga-e! Cristode ijāadak'āri, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'aji. Māga bita, ¿sāga waapiara p'ek'au k'achia oodaima? ³ ¿K'awada-e p'anik'ā? Jesucristode ijāadak'āri, poro choopijida ak'ipidait'ee iru ome araa p'ani. Māgá araa p'anadairā iru ome, iru piuk'āri tachi p'ek'au k'achia wēpapiit'ee, tachi jida auk'a piu pik'ajida. ⁴ Ma awara tachi ijāapataarāpa poro choopidak'āri māgá ak'ipidait'ee tachi piu pik'adap'edaa Cristo ome, jaradai tachi auk'a ia pik'ajida iru ome. Ichiaba jaradai Tachi Ak'ōre Waibiapa tachi auk'a p'irabai pik'apiji iru p'irabapidak'a, māgá awara p'anapataadamerā irua k'inia bik'a.

⁵ Cristo ome araa p'ani k'aurepa, tachi auk'a piu pik'ajida pirā iru ome, māgara auk'a p'irabaidait'ee māik'aapa iru ome p'ek'au k'achia wēe p'anapataadait'ee, irua k'inia bik'a. ⁶ K'awa p'ani Cristode ijāadai naaweda p'ek'au k'achia ooyaa p'anapachida. Mamīda ijāadak'āri māik'aapa araa p'aneedak'āri iru ome, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia kurusode piu pik'aji iru k'ap'ia ome. Māgá uchijida ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, waa tachimaa k'achia oopinaamerā. ⁷ Tachi eperā k'ap'ia piuk'āri, ne-inaa waa tachimaa oopi-e pai, pia wa k'achia. Māga pik'a tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ak'āri Cristo k'ap'ia ome, ne-inaa k'achia waa tachimaa oopi-e pai. ⁸ Tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia māgá piu pik'ada perā Cristo k'ap'ia ome, ijāa p'ani Cristopa tachi k'aripait'ee

p'anapataadamerā irua k'inia bik'a, auk'a p'irabai pik'adap'edaa perā iru ome. ⁹Tachi ijāapataarāpa k'awa p'ani Cristo piup'eda chok'ai p'irabaida perā, waa piu-e pait'ee. ¹⁰Piuda apai piuji p'ek'au k'achia jōmaweda wēpapiit'ee. Ma piudak'āriipa ichita chok'ai bapari ooit'ee Ak'ōrepa oopi bik'a. ¹¹Parā ichiaba mágá p'anapataadaipia bi, parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ada perā Jesucristo k'ap'ia ome. Mapa ichita iididaipia bi Jesucristomaa, irua parā k'aripamerā oodait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Mágá ne-inaa k'achia oo amaadaipi.

¹²Oonáati ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi k'inia bik'a parāmaa. Mágí k'aurepa ne-inaa k'achia k'ira t'ādo oopata. Mamīda ma k'ap'ia jōit'eepi. ¹³Ne-inaa k'achia oopináati pāchi juamaa, bīrimaa, it'aimaa, taumaa. Jīp'a pāchi k'ap'ia bīti Tachi Ak'ōre jua ek'ari, irua ne-inaa pia oopimerā ma k'ap'iamaa. P'anapataāti k'ap'ia chiwidi iru p'anik'a, parā auk'a p'irabai pik'adap'edaa perā Cristo ome, iru k'ap'ia chiwidi p'irabaik'āri. ¹⁴Māga ooruta pirā, waa p'ana k'iniada-e pait'ee pāchia p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari. Cristopa parā uchiapidak'a Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda jua ek'ariipa, auk'a uchiapii ma k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa. Mágá Tachi Ak'ōrepa parā k'aripa k'inia bi, parā k'inia iru bapari perā.

Pi, k'ai esclavo

¹⁵Parādepemapa jarai: “Māgara, Cristopa ooda k'aurepa it'aa wādait'ee pirā, oonaadāma Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Oodāma tachia oo k'iniata.” jīMāga-e! ¹⁶¿K'awada-e p'anik'ā esclavopa oopari chiparipa oopi bik'a? Ne-inaa k'achia oopiru pirā, k'achia oopari māk'aapa k'achiade baaipari. Māga pik'a bi parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari p'anadak'āri. Jōdee ma esclavo chiparipa chi esclavomaa ne-inaa pia oopiru pirā, pia oopari māk'aapa chiparipa k'achia wēe ak'ipari. Māga pik'a bi Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anadak'āri. Pi ¿k'ai esclavoma; p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia esclavo wa Tachi Ak'ōre esclavo? ¹⁷Mia gracias jarapari Tachi Ak'ōremaa, írá irua oopi-parik'a oo k'inia p'anadairā pāchi t'āriipa. Māga oo k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode ūridap'edaa perā iru mimiapataarā it'aideepa māk'aapa irude ijāadap'edaa perā. ¹⁸Mágá uchiajida ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa māk'aapa Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'aneejida. ¹⁹(Nāgí jarateerude mia “esclavo” jara bi parāpa pipiara k'awaadamerā k'āata mia jara k'inia bi.) Naaweda pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari esclavoorāk'a p'anapachida. Mamīda írá pāchi k'ap'iamaa oopidaipia bi ne-inaa pia k'ira t'ādo, Tachi Ak'ōrepa k'iniata, ma-it'ee Ak'ōrepa parā awara bida perā.

²⁰Parā at'āri pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari esclavoorāk'a p'anadak'āri, ūridaamaa p'anapachida Ak'ōrepa oopi k'inia bada parāmaa. Jīp'a oo k'inia p'anapachida k'achia beerāpa oopatak'a. ²¹¿K'āare piata atajidama māga p'anadap'edaa pari? Māga p'anadap'edaa paara pāchi piurutamaa, atuak'ajida k'achia beerā atuapatak'a. Ma awara írá ijāapata perā, k'ira nejasia p'ani k'īsiadak'āri ma k'achia oopatap'edaade. ²²Mamīda Tachi Ak'ōrepa parā ichideerā papiji māk'aapa parā uchīa ataji ma p'ek'au k'achia jua ek'ariipa, waa esclavoorāk'a p'ananaadamerā. Ichia parā mágá awara bida perā, ichia k'inia bik'a p'anapataadi māk'aapa it'aa wādai pāchi jai-idaadak'āri. ²³Wāara p'ek'au k'achia oopataarā piudak'āri, atuadait'ee. Mamīda Cristode ijāapataarā it'aa wādait'ee māk'aapa ichita p'anapataadait'ee Tachi Waibia Jesucristo ome, Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bairā.

7

Chonaarãwedapema ũraa mãik'aapa Cristode ijãapataarã

¹ Ipemaarã Cristo k'aurepa, parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Moisemaa ũraa p'ãpida. K'awa p'ani tachi ma ũraa jua ek'ari p'anapata chok'ai p'ani misa. ² K'ĩsiadama nãgide. Tachi Ak'õre ũraade jara bi wẽrapa awaraa imik'ĩra jĩrik'araa bi, ichi imik'ĩra chok'ai bi misa. Mamĩda chi imik'ĩra jai-idaak'ãri, chi wẽra uchiai mãgĩ ũraa jara bi jua ek'ariipa. Awaraa imik'ĩra atai. ³ Pia jarait'eera, chi imik'ĩra chok'ai bide, araa beeru pirã awaraa imik'ĩra ome, p'ek'au oo bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Mamĩda chi k'ĩma jai-idaap'eda, awaraa ome araa paru pirã, p'ek'au oo-e bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

⁴ Mãga pik'a bi parã ome, michi ipemaarã Cristo k'aurepa. Parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia kurusode piu pik'ak'ãri Cristo k'ap'ia ome, Moisepa p'ãda ũraa jara bideepa uchijaida. Parãpa Cristode ijãadak'ãri, araa p'aneejida iru ome, ichideerã p'aneedamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. ⁵ Araa p'anadai naaweda Cristo ome, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdo oopipachi tachimaa, oo k'inia bada perã Ak'õre ũraa p'ãdade jara bi eperãarãpa oonaadamerã. Mãga oopida perã, Tachi Ak'õrepa tachi atuapiit'ee paji. ⁶ Mamĩda Cristode ijãadak'ãri mãik'aapa ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ak'ãri Cristo ome, tachi uchijaida ma ũraa jara bi jua ek'ariipa oodait'ee Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Naaweda ma ũraa tachi chipari pik'a baji. Mamĩda Cristo ome araa p'aneedak'ãri, Tachi Ak'õre Jaure tachi chipari beejj p'anapataadamerã Ak'õrepa k'inia bik'a.

Chonaarãwedapema ũraa mãik'aapa tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia

⁷ Mãgã Tachi Ak'õre Jaure tachi chipari beejj pirã, ¿jaradaik'ã, Tachi Ak'õrepa ũraa p'ãpida k'achia bi? ¡Mãga-e! Ma ũraa wẽ-e pada paara, mia k'awa-e pak'aji k'ãare net'aata k'achia bi Ak'õre k'ĩrapite. Ma ũraade jara-e pada paara:

'Chĩara net'aa k'ĩanáaji',

(Ex 20.17)

mia k'ĩsia-e pak'aji chĩara net'aa k'ĩait'ee. ⁸ Mamĩda tachia Ak'õre ũraa p'ãda iru p'ani. Maperã mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia waapiara mĩmaa chĩara net'aa k'ĩapipari, mãgĩpa oopi k'inia bairã ma ũraade jara bi eperãarãpa oonaadamerã. Ma ũraa wẽ-e pada paara, ¿sãga oopik'ajjima ma ũraade jara bi oonaadamerã? ¡Maarepida oopi-e pak'aji! ⁹ Mia ma ũraade jara bi waide k'awa-e bak'ãri, k'ĩsia p'ua wẽe bapachi Ak'õre k'ĩrapite. Mamĩda ma ũraa k'awaadak'ãriipa k'ĩsia p'ua beejj, k'awada perã chĩara net'aa k'ĩia bi k'aurepa mi atuait'ee. ¹⁰ Ak'õrepa ma ũraa p'ãpiji ak'ĩpiit'ee sãga iru ode t'ĩudai. Mamĩda mia ma ũraa ooik'araa bida adade ook'ãri, iru ode t'ũ k'ãyaara, o k'achiade t'ũji. ¹¹ Mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mi k'ũrat'aaji. Oopii k'ãyaara Ak'õrepa ũraa p'ãpidade jara bik'a, oopiji ma ũraade jara bi oonaadamerã, mãgã mi atuapiit'ee.

¹² Tachi Ak'õrepa Moisemaa ũraa p'ãpida pia bi, ichia ũraa jarada chaa. Mia mãga jara bi ma ũraa uchuada perã Tachi Ak'õre t'ãri pia bideepa. Iru k'achia wẽe bapari. Mapa ma ũraa k'aurepa Ak'õrepa ak'ii eperãarãpa oopata k'awaait'ee pia wa k'achia.

¹³ Mãga pirã, ¿jaraiak'ã Tachi Ak'õre ũraa k'aurepa mi atua baji? ¡Mãga-e! Mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mi atuapiji oopik'ãri Ak'õre ũraa pia jara bi eperãarãpa oonaadamerã. Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru baji ichi ũraa k'aurepa mia k'awaamerã wãra mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia audũ k'achia bi.

¹⁴ Tachia k'awa p'ani Ak'õre ũraa jõmaweda uchijaji ichi Jauredeepa. Mamĩda mia p'oyaa oo-e ma ũraade jara bik'a, mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mi

chiparik'a bairā. Māgipa mīmaa ichita k'achia oopipari. ¹⁵ K'awa-e sāgap'eda oopari māgipa oopi bik'a. Mia oo-e wāara michi t'āripa oo k'inia bik'a. Ma k'āyaara oopari ne-inaa mia oomaa bi. ¹⁶ Māga ook'āri, ak'ipi bi Tachi Ak'ōre Ūraade wāarata jara bi. ¹⁷ Oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a. Mamīda mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa ne-inaa k'achia mīmaa oopipari. ¹⁸ K'awa bi na p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iade pia wē-e, michi k'īradoopa pia p'oyaa oo-e bairā, māga oo k'inia bi mīda. ¹⁹ Oo-e ne-inaa pia, mia oo k'inia bi. Jip'a oopari ne-inaa k'achia, mia oo k'inia-e bi. ²⁰ Māga oopari perā, k'awa bi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa mīmaa māga oopipari.

²¹ Ne-inaa pia oo k'inia bak'āri Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa māga oopi k'inia-e. ²² Mi t'āri o-īa bi Tachi Ak'ōre Ūraa k'awa bairā. T'āripa oo k'inia bapari made jara bik'a. ²³ Mamīda mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia presok'a bi. Māgī chōo pik'a bi michi t'āri ome, at'āri mi chipari ba k'inia bairā.

²⁴ ¿Sāgapi ooima? ¡Mi chupiria chi! ¿K'aipa mi k'aripa ataima na p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa? Māgipa mi waya o k'achiade t'ūpi k'inia bi. ²⁵ ¡Mamīda mia gracias jarapari Tachi Ak'ōremaa, Tachi Waibia, Jesucristopata, mi k'aripa atada perā mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa! Michi t'āripa oo k'inia bi Ak'ōre Ūraade jara bik'a. Mamīda mi k'achia ooyaa bi k'ap'iapa at'āri k'achia oopi k'inia bi.

8

Sāga p'anapata Tachi Ak'ōre Jaure ome

¹ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Jesucristo ome araa p'anīrā atuapi-e pait'ee. ² Cristode wāara ijāadak'āri, Tachi Ak'ōre Jaure ba chepari tachi ome. Iruata tachi uchiapipari tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, ma k'aurepa atuanaadamerā.

³ Tachi Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpidapa eperāarā p'oyaa k'aripa ata-e paji, eperāarāpa p'oyaa ooda-e p'anadairā ma ūraade jara bik'a, āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari p'ani misa. Mapa Tachi Ak'ōrepa ichi Warra pēiji eperā jip'aak'a bapariimerā māik'aapa piumerā tachi pari, tachia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiit'ee. Māgapi Cristopa tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaa. ⁴ Māga ooji tachi ijāapataarā p'anapataadamerā Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Māgā p'anadai oodak'āri Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopii k'āyaara.

⁵ Chi oo k'inia p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a, māga oopata jiripata perā āchia oo k'inia p'ani aupai. Mamīda chi oo k'inia p'anapataarāpa Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, māga oopata jiripata perā Tachi Ak'ōrepa k'inia bi. ⁶ Ma awara chi oo k'inia p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a o k'achia jiripata. Māgā atuadait'ee. Mamīda chi oo k'inia p'anapataarāpa Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, k'āiwee p'anapata Ak'ōre k'īrapite, iru ode p'anadairā māik'aapa it'aa wādait'ee perā. ⁷ Māgee oo k'inia p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anapata. Mapa oo k'iniadak'aa iru ūraa p'ādade jara bik'a. Wāara māgā p'oyaa oodak'aa, Ak'ōre Jaure wēe p'anadairā. ⁸ Ma awara ne-inaa wē-e māgee eperāarāpa oodai Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'imerā.

⁹ Jōdee Ak'ōre Jaure pāchi t'āride baparida a p'ani. Māga pirā, parāpa oo k'inia p'anapataadai pia bi iru Jaurepa oopi bik'a. Tachia k'awa p'ani

Cristo Jaure wēe beerã Cristodeerã-e. ¹⁰ Mamĩda Cristo pãchi t'ãride bapari pirã, parã jaure ichita chok'ai bapariit'ee. Maperã parã k'ap'ia piudaruta pũjida p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Cristo k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã p'ek'au k'achia wēe ak'ipari. ¹¹ Ma awara Tachi Ak'õre Jaure pãchi t'ãride bapari pirã, parã jai-idaadak'ãri, irua parã k'ap'ia chok'ai p'irabaipiit'ee ichita p'anapataadamerã. Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa mãga ooda perã Cristo ome, iru piup'eda p'irabaipik'ãri.

¹² Mãpai ipemaarã, Tachi Ak'õrepa tachi Cristode ijãapataarã mãgã k'aripapari perã ichi Jaure k'ap'ia, p'anapataadaipia bi iru Jaurepa p'anapi bik'a. Írã tachi ijãapataarã Cristo jua ek'ari p'anapata. Mãga bita ¿sãga oodaima tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a? ¹³ Parã p'anaruta pirã mãgĩ p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa p'anapi k'inia bik'a, atuadait'ee. Mamĩda mãgipa oopi bik'a oo amaaruta pirã mãik'aapa Ak'õre Jauremaa oopiruta pirã irua oopi bik'a, parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'ooyadait'ee mãik'aapa Ak'õre truade p'ananadait'ee.

¹⁴ Jõmaweda Tachi Ak'õre Jaurepa p'anapi bik'a p'anapataarã Tachi Ak'õre warrarã. ¹⁵ Cristode ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ichi Jaure p̄ei-e paji parã p'era p'anapataadamerã esclavoorãk'a, irua parã miapii jãak'aapa. Jip'a p̄eiji ichi warrarã padamerã. Maperãpi Tachi Ak'õremaa it'aa t'idak'ãri, jarapata: "¡Abbã! ¡Mi Ak'õre!" ¹⁶ Mãga jaradai Ak'õre Jaurepa tachi t'ãrimaa k'awapipari perã wãara Tachi Ak'õre warrarã. ¹⁷ Mãgã Tachi Ak'õre warrarã p'anadairã, iru p'anadait'ee jõmaweda irua k'isia iru bi ichideerã-it'ee it'ari p'anadadak'ãri. Ne-inaa iru p'anadait'ee iru Warra Cristopa iru bik'a. Iru na eujãde bi misa, ijãadak'aa beerãpa iru jiripachida miapidait'ee. Mãgã tachi auk'a jiripata. Mapa it'ari panadak'ãri, Tachi Ak'õrepa tachi Cristok'a papiit'ee, auk'a iru k'ĩra wãreede p'anapataadamerã.

Tachi Ak'õre k'ĩra wãree unudait'ee

¹⁸ Michi t'ãride mia nãga k'awa bi. Na p'ek'au eujãde p'ani misa, tachi mak'iaira miada-e p'ani k'isiadak'ãri jõma Tachi Ak'õrepa tachimaa unupiit'ee ichi k'ĩra wãree eujãde. ¹⁹ Na p'ek'au eujãde mãgã mia jõni jida, o-ia ni p'ani iru ewari waibia ewate. Jõma ne-inaa Tachi Ak'õrepa ooda jida nimaa bi irua ak'ipimerã ichi warrarã Cristo cheru ewaride. ²⁰ Chi naapema eperãpa oo-e pak'ãri Tachi Ak'õrepa jaradak'a, k'achiade baaiji. Maperã Ak'õrepa ichia ooda jõmaweda auk'a k'achiade baapiji, ma ne-inaa Ak'õrepa ooda mãga k'inia-e baji mĩda. ²¹ Mamĩda írã ma ooda jõmaweda nimaa bi ma ewari cherude ma k'achia baaidadeepa auk'a uchiat'ee perã Tachi Ak'õre warrarã ome. Iru warrarã waa piuda-e pait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ĩra wãree eujãde p'ananadait'ee. ²² K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ooda jõmaweda at'ãri mia nĩbi, wẽra mia nĩbaparik'a ichi warra ewaa t'oit'ee pak'ãri. ²³ Tachi ijãapataarã jida mia chitooni na p'ek'au eujãde p'ani misa, ne-inaa pipiara bi iru p'ani mĩda, Tachi Ak'õrepa k'isia iru bidepema teit'ee Cristode ijãapataarãmaa. Mãgĩ iru Jaure. Mãgã iru Jaure tachi ome iru p'ani mĩda, tachi t'ãride k'isia paraa p'anapata na p'ek'au eujãde p'ani misa. Auk'a o-ia nipata Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'ia chiwidi p'irabaipimerã mãik'aapa it'ari tachi ichi warrarãk'a p'anapimerã. ²⁴ Ichia tachi o k'achiadeepa k'aripa atadak'ãriipa, k'awajida ewari cherude wãara mãgã k'ap'ia chiwidide p'anapataadait'ee iru k'ĩra wãree truade. Ma k'ap'ia chiwidi iru p'anadap'edaa paara, nida-e pak'ajida k'ap'ia chiwidi iru p'anadait'ee. ²⁵ Mamĩda wãara ijãa p'ani pirã ma k'ap'ia chiwidi iru p'anadait'ee, waide unuda-e p'ani mĩda, choodait'ee tachiã ni p'anide.

²⁶ Māgá choodai Tachi Ak'õre Jaurepa tachi k'aripapari perā, audú k'ĩsia paraa p'anadak'āri maa-e pirā tachi t'āride juatau wēe pik'a p'anadak'āri. Māga p'anide tachi k'ĩradoopa p'oyaa it'aa t'ida-e pak'āri Ak'õremaa, iru Jaurepa enenee nībi tachi pari iyapaa bidepai, pedee wēe. ²⁷ Māpai Tachi Ak'õrepa tachi ijāapataarā t'āride iru bi k'awapari perā, ūripari ichi Jaurepa jara k'inia bi tachi k'ap'ia pari. Ichi Jaurepa ichita iidipari irua k'inia bik'a.

²⁸ Mapa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa pia uchiapiit'ee jōmweda ne-inaa p'asaru ichi k'inia iru p'anirāmaa. Māga ooit'ee ichiata mairā jirida perā Cristode ijāadamerā. ²⁹ Eperāarā ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa k'awaji mairāpa iru k'inia iru p'anadait'ee. Mapa k'ĩsia iru baji mairā ichi warra jīak'a papiit'ee. Cristo chi Warra naapema paji. Maap'eda irude ijāapataarā iru ipemaarāk'a p'anejida. ³⁰ Pia jarait'eera, naaweda Tachi Ak'õrepa k'awaji eperāarā ūk'uruurāpa iru k'inia iru p'anadait'ee. Mapa mairā jiripari Cristode ijāadamerā. Māpai, ijāadak'āri, irua āchi p'ek'au k'achia wēe ak'ipari ichi warra Cristo ak'iparik'a. Maperāpi āra p'anapiit'ee ichi trua k'ĩra wāree bide.

Cristode ijāapata k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari

³¹ K'ĩsiadak'āri jōmweda Tachi Ak'õrepa ooparide tachi ijāapataarā k'aripait'ee, ħk'āata waa jaradaima? Tachi Ak'õrepa tachi māgá k'aripapari pirā, ħk'aipa tachi k'achia ooima? ³² Tachi Ak'õrepa wāak'a-e paji pirā ichi Warra piupik'āri tachi pari, audupiara wāak'a-e pait'ee ne-inaa awaraa ichia jara bi teeit'ee tachi Cristode ijāapataarāmaa. ³³ ħk'aipa Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarā imiateeima, irua āra pia-ee ak'imerā? Tachi Ak'õrepata tachi p'ek'au k'achia wēe ak'ipari Cristopa ooda k'aurepa. ³⁴ Māga-e pirā, ħk'aipa Cristode ijāapataarā atuapiima? Jesucristo piuji māk'aapa chok'ai p'irabaiji tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Maap'eda it'ari Tachi Ak'õre juaraare banaji chupiria iidit'ee Ak'õremaa tachi pari. ³⁵ Māga-e pirā, ħk'aipa tachi āyaa ataima Cristo juadeepa, irua tachi k'inia-ee iru bamerā? Māgá āyaa wāda-e pai nepirade baairuta pijida maa-e pirā audú k'ĩsia jōni pijida maa-e pirā awaraarāpa tachi k'achia ooruta pijida Cristode ijāapata perā maa-e pirā jarrapsia jōni pijida maa-e pirā p'aru wēe p'ani k'aurepa chupiria chitooni pijida maa-e pirā awaraarāpa tachi jiriruta pijida miapidait'ee wa peedait'ee. ħNe-inaa apidaapa tachi āyaa wāpida-e Cristo juadeepa! ³⁶ Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Ak'õre, taipa pi k'inia iru p'anapata perā, k'achia beerāpa tai ip'li jiripata peedait'ee. Oveja peepataarāpa oveja iru p'anapatak'a ateedak'āri peedait'ee, māga pik'a māgee k'achia beerāpa tai iru p'ani.' (*Sal 44.22*)

³⁷ K'achia beerāpa tachi ijāapataarā at'āri māgá iru p'ani mīda, tachia ne-inaa jōmaade āchi p'oyaapata, tachi k'inia iru bapari k'aripapari perā. ³⁸ Cristopa tachi māgá k'inia iru bapari perā, michi t'āripa mia nāga ijāa bi. Ĥyaa wāda-e iru juadeepa piuruta pijida maa-e pirā mia jōni pijida na eujāde p'ani misa. Cristo juadeepa tachi āyaa wāpida-e pai angeleerāpa, netu-araarāpa, na p'ek'au eujādepemaarā waibiarāpa pida. Apidaapa māgá wāpida-e pai ne-inaa ħrapema wa t'ēepema ewari cherude. ³⁹ It'ipiara wāruta pijida pajāde maa-e pirā edupiarā wāruta pijida eujā ek'ari maa-e pirā t'imipiara wāruta pijida na p'ek'au eujāde, āyaa wāda-e pai iru juadeepa. Mia māga jara bi wē-e perā ne-inaa tachi āyaa wāpiit'ee Tachi Ak'õre juadeepa Tachi Waibia, Jesucristopa, tachi k'inia iru bapari perā.

9

Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã jirit'erada

1 Mi Cristode ijãadak'ãriipa, araa bi iru ome. Tachi Ak'õre Jaurepa k'awapipari mia wãarata jararu. Ma awara michi t'ãriipa ichiaba k'awa bi seewa jara-e nãga jarak'ãri. 2 Mi audú t'ãri p'ua nĩbi michi auk'aarã, judiorãpa Cristode ijãadak'aa perã. 3 Piara bak'aji Cristopa mi yiaara iru bada paara, michi auk'aarã atuadai k'ãyaara. 4 Åra Israeldeepa uchijida. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa åra jirit'eraji ichideerã p'aneedamerã. Mãgã ichi warrarãk'a p'aneejida. Iru bapachi åra chonaarã t'ãide. Mãga nide iru k'ãra wãree unujida. Åra chonaarãmaa jaraji ichia ooit'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaarã k'ap'ia pari. Ichi ùraa p'ãpiji åra chonaarãmaa mãik'aapa mãirãdepema ùk'uru awara biji mimiadamerã ichi-it'ee. Jaraji åra chonaarãmaa sãga it'aa iidi-pataadaipia bi. Åra chonaarãmaa jarada chok'ara jaraji åra pia ak'i bapariit'ee mãik'aapa eperã peiit'ee åra k'aripade. 5 Åra uchijida tai chonaarã Abrahamdeepa, Isaacdeepa, Jacobdeepa. Maap'eda Tachi Ak'õre Waibia Jesucristo, chi ne-inaa jõmaweda ak'ipari t'ok'ãri eperã k'ap'iade, åchi auk'aa paji, ichiaba ma chonaarãdeepa uchiada perã. ¡Maperã ichita gracias jaradãma irumaa! ¡Amén!

6 Mãgara ¿k'ãata jaraima? ¿Tachi Ak'õrepa oo-e pajik'ã ichia ooit'eeda adak'a Israel pidaarã ome? ¡Mãga ooji! Mamĩda ichi-it'ee jõmaweda Israeldeepa uchiadap'edaarã wãara Israel pidaarã-e. 7 Ichiaba ichi-it'ee jõmaweda Abrahamdeepa uchiadap'edaarã wãara Abraham warrarã-e. Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bi:

'Mia Isaacdeepa uchiadait'eerã pia ak'iit'ee, pi mide ijãapari perã.' (Gn 21.12)

8 Ak'õrepa mãga jarada perã, k'awa p'ani iru-it'ee Isaacdeepa uchiadap'edaarã aupai Abraham warrarã, Abrahampa awaraa warrarã ooji mĩda. Tachi Ak'õrepa Isaacdeepa uchiadap'edaarã mãga ak'ipachi, åra uchiadap'edaa perã irua Abrahammaa jarada k'aurepa. 9 Tachi Ak'õrepa mãgaji Abrahammaa:

'Ånõmaa mi waya cheit'ee mãik'aapa Sarapa warra t'oit'ee.' (Gn 18.10)

10 Ma awara ai t'ëepai tai judiorã chonaa Isaacpa me-iso ooji chi wëra Rebeca ome. 11 Mamĩda ma me-iso t'odai naaweda, Tachi Ak'õrepa k'ãsia iru baji aba jirit'erait'ee mãik'aapa waibiaa papiit'ee chi apema k'ãyaara. Ak'õrepa mãga ooji ma warrarãpa waide ne-inaa pia wa k'achia ooda-e p'anajida mĩda. Mãga ook'ãri, k'awapiji ichiata eperã jirit'erapari oomerã ichia oopi bik'a. 12 Jirit'era-e ma eperãpa ne-inaa pia oopari perã. Jip'a jirit'erapari ichia k'inia bik'a. Mãga k'awa p'ani Ak'õrepa Rebecamaa nãga jarada perã:

'Chi naapema chi t'ëepema jua ek'ari bait'ee.' (Gn 25.23)

13 Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade ichiaba jara bi:

'Jacob jirit'eraji. Jõdee Esaú unuamaa iru baji.' (Mal 1.2-3)

14 Mãgara ¿k'ãata jaradaima? ¿Tachi Ak'õrepa pia oo-e bik'ã, aba pipiara ak'ipari perã chi apema k'ãyaara? ¡Mãga-e! 15 Mia mãga jara bi Tachi Ak'õrepa Moisemaa nãga jarada perã:

'Mia chupiria k'awaa it'ee mia chupiria k'awaa k'inia biirã. Pia ak'iit'ee mia pia ak'i k'inia biirã.' (Ex 33.19)

16 Mãga jarada perã, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa eperãarã jirit'erapari k'aripait'ee, ichia åchi chupiria k'awaa k'inia bairã. Jirit'era-e åchia mãga

k'inia p'anadairā maa-e pirā ne-inaa pia wa k'achia oo p'anadairā. ¹⁷ Ichiaba Ak'õrepa ichi ũraa p'ādade jaraji Egiptodepemaarā poro waibia Faraonmaa: 'Mia pi rey papiji māk'aapa pi k'īrapite ooji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga ooji mia pi nepirade baaipida k'aurepa, na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā Mita, jōmaarā Ak'õre Waibia.' (Ex 9.16)

¹⁸ Māga jarada perā, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaapari ichia chupiria k'awaa k'inia bīrā māk'aapa k'īri k'isuapipari ichia mǎgá oopi k'inia bīrāmaa.

¹⁹ Mamīda parādepemapa mīmaa iidii: "Māga pirā, ¿sāgap'eda Tachi Ak'õrepa k'īri k'isua p'anīrā miapiit'eema? ¿Iru k'aurepa mǎgá p'anapata-ek'ā?"

²⁰ Mia ma iidida nāga p'anaut'ee. Pi na p'ek'au eujādepema. Māga bita, ¿Tachi Ak'õrepa ne-inaa oopari iidiipia bik'ā?

'Ma awara pi, Ak'õrepa ooda, iidiipia bik'ā: "¿Sāap'eda mi nǎgá oojima?"' (Is 29.16; 45.9)

²¹ K'īsiāji nǎgide. Chok'o k'aparipa ichi yooro p'e iru bidee chok'o k'īra t'ādo k'apari, ichia k'inia bik'a. Ma yoorodee k'ai chok'o pi-ia fiestadee ateeit'ee māk'aapa ai yoorodee k'ai chok'o jīp'aa teeda iru bait'ee.

²² Tachi Ak'õrepa mǎga pik'a oopari na p'ek'au eujādepemaarā ome. Ichia k'īsia iru bi mīda p'ek'au k'achia ooyaa p'anīrā jōpiit'ee, choopari āra ome ichi ewari waibia ewate paru misa. Mǎgá choo k'inia bi pirā, ¿k'āata jaradama? ²³ Mǎgá chooru pirā k'īsia iru bada perā eperāarāmaa ichi k'īra wāree unupit'ee, ¿k'āata jaradama? Irua mǎga ooji tachi chupiria k'awaak'āri māk'aapa tachi k'ap'ia ichi k'īra wāree unupik'āri awaraarāmaa.

²⁴ Tachi Ak'õrepa tachita jiriji judiorā t'āideepa māk'aapa judio-eerā t'āideepa, tachi jōmaweda auk'a Cristode ijāadamerā. ²⁵ K'awa p'ani Ak'õrepa mǎga k'īsia iru baji, iru pedee jarapari Oseamaa jarapida perā:

'Michi eperāarā-ee p'anadap'edaarā t'ījaradait'ee "michi eperāarā" māk'aapa eperāarā mia k'inia-e badaarā t'ījaradait'ee "eperāarā mia k'inia iru bīrā".' (Os 2.23)

²⁶ Awara āi Ak'õre ũraa p'ādade Oseapa ichiaba jaraji:

'Mia eperāarāmaa jara badamāi: "parā michi p'uuru pidaarā-e", mǎgīrāmāi āchideepa uchiadap'edaarāmaa "Ak'õre ichita chok'ai bapari wararāda" adait'ee.' (Os 1.10)

²⁷ Ma awara Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaíapa jaraji:

'Israel pidaarā ipu tau nāusaak'a p'usa ide chok'ara p'ani mīda, Tachi Ak'õrepa āra chok'ara-ee uchiapiit'ee k'achia beerā juadeepa. ²⁸ Taarā-e nide Tachi Ak'õrepa eperāarā chok'ara jōpiit'ee.' (Is 10.22-23)

²⁹ Mamīda ai naaweda Isaíapa ichiaba jara baji:

'Jōmaarā Ak'õre Waibiapa tachi warrarā chok'ara-ee p'anīrā k'aripa-e pada paara, k'iniik'ajida Sodoma pidaarāk'a māk'aapa Gomorra pidaarāk'a.' (Is 1.9)

Judiorā Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa

³⁰ Tachia ¿k'āata k'awaadama k'īsiadak'āri Ak'õrepa mǎga oodade Israel pidaarā ome? K'awa p'ani judio-eerāpa Tachi Ak'õre jirida-e p'anajida. Mamīda īrā p'ek'au k'achia wēe p'anapata Tachi Ak'õre k'īrapite, Cristode ijāapata perā. ³¹ Jōdee Israel pidaarāpa Tachi Ak'õre jiri p'anajida māk'aapa oo k'inia p'anajida iru ũraa p'ādade jara bik'a, irua āchi pia ak'imerā. Mamīda p'oyaa ooda-e paji jōmaweda ma ũraade jara bik'a. ³² ¿Sāgap'eda mǎga p'anajida?

Cristode ijāa p'aneedai k'āyaara Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'imerā, Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpidak'a oo k'inia p'anapachida. Mamīda Ak'ōrepa Cristo pēiji ichi o ak'ipimerā. Mapa irude ijāa k'iniada-e pak'āri, ma o atuajida. ³³ Oojida Ak'ōrepa jaradak'a chonaarāweda ichi Ūraa p'ādade:

'Judiorā t'āide Sión p'uurude mia eperā māu pipiara bik'a papiit'ee. Ara eperā t'ūtuparik'a māumaa, māga pik'a eperāarā chok'ara t'ūtupik'adait'ee ma māu pipiara bi k'aurepa. Mamīda chi irude ijāa bi t'āri o-īa bapariit'ee Ak'ōre k'īrapite.' (Is 8.14; 28.16)

10

¹ Īpemaarā Cristo k'aurepa, t'āriapa mia k'inia bi judiorāpa Cristode ijāadamerā. It'aa t'īpari Tachi Ak'ōremaa āra chupiria k'awaamerā, māgá o k'achiadeepa uchiadamerā. ² Michi taupa unu bi ārapa Ak'ōre net'aa k'awa k'inia p'ani. Mamīda wāara iru k'awadak'aa. ³ K'awa k'iniadak'aa Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe beepipari. K'īsiapata ne-inaa pia oo p'anipa Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'iit'ee. Maperā Cristode ijāa k'iniada-e. ⁴ Mamīda Cristopata ichideerā uchiapipari Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi jua ek'ariipa, oopataadamerā irua jara bik'a. Maperā Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe ak'ipari.

⁵ Moisepa p'ādade jara bi:

'Eperāpa ook'āri jōmaweda Ak'ōre Ūraade jara bik'a, ichita bapariit'ee ma ūraade jara bik'a.' (Lv 18.5)

⁶ Mamīda p'ek'au k'achia wēe beerā Cristode ijāa p'ani k'aurepa, māgīrāpa auk'a jaradai Moisepa jaradak'a Tachi Ak'ōre k'awa k'inia p'anadap'edaarāmaa:

'K'īsiānāati pāchi t'āridepai: "¿K'aita wāima Ak'ōre eujādee irua k'inia bi k'awaade?"' (Dt 30.12)

(pia jarait'eera, Cristo chemerā Ak'ōre eujādeepa.) ⁷ Maa-e pirā:

'"¿K'aita piudap'edaarāmaa wāima Ak'ōrepa k'inia bi k'awaade?"' (Dt 30.13)

(pia jarait'eera, Cristo chemerā iru iadap'edaamāiipa.) ⁸ Māga k'īsiadai k'āyaara, jaradaipia bi Ak'ōre Ūraade jara bik'a:

'Nāgaweda Tachi Ak'ōrepa jara pēida k'awa p'ani, māgī pāchi it'aideepa jarapata perā māik'aapa pāchi t'āride k'awapata perā.' (Dt 30.14)

Māgī pedee Moisepa p'ādadepemak'a ichiaba taipa jarateepata jōmaarāmaa: t'āriapa Cristode ijāapataadamerā. ⁹ Eperāpa jara bi pirā: "Jesucristo Michi Waibia" māik'aapa t'āriapa wāara ijāa bi pirā Tachi Ak'ōrepa Cristo chok'ai p'irabaijiji, Tachi Ak'ōrepa ma eperā wāpiit'ee ichi truadee. ¹⁰ T'āriapa Cristode wāara ijāadak'āri, p'ek'au k'achia wēe p'aneepata Ak'ōre k'īrapite. Ma awara tachi it'aideepa jaradak'āri, "Jesucristo Michi Waibia", ak'ipipata irua tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji.

¹¹ K'irāpāti Ak'ōre Ūraa p'ādade ichiaba jara bi:

'Eperā Cristode ijāa bi k'īra pia-ee ba-e pait'ee Ak'ōre k'īrapite.' (Is 28.16)

¹² Māga jara bairā k'awa p'ani judiorā, judio-eerā ome auk'a p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite, Cristode ijāadak'āri. Iruta jōmaarā Waibia. Auk'a k'aripapari chi chupiria iidirutaarā ichimaa, āchi auk'a k'inia iru bapari perā. ¹³ Maperā k'awa p'ani na Ak'ōre Ūraa wāarata jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa ichimaa chupiria iidirutaarā k'aripa atait'eeda aji, atuanaadamerā.' (I)

2.32)

14 Mamīda ḡsāga chupiria iididaima, irude ijāada-e p'ani pirā? Ichiaba ḡsāga irude ijāadaima, irua ooda āchi-it'ee ūrida-e p'ani pirā? Ma awara ḡsāga ūridaima irua ooda āchi-it'ee, eperāpa māga jara-e pirā āchima? ¹⁵ Māgí eperā, ḡsāga wāima jarateede, awaraarāpa iru pēida-e p'ani pirā? Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperāarā o-īadaipata awaraarāpa pedee pia āchima jara chedak'āri.' (Is 52.7)

¹⁶ Mamīda jōmaarāpa ūri k'iniada-e p'ani, Ak'ōre pedee pia jara chedak'āri. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaiāpa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōre, ḡk'aipa ijāajima aji, taipa jarateedap'edaa?' (Is 53.1)

¹⁷ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani eperāarāpa ūridak'āri Cristopa ooda āchi-it'ee, māgapí irude ijāapata.

¹⁸ Māga pirā, ḡsāgap'eda judiorāpa ijāada-e pají? ḡŪrida-e pajik'ā Cristopa ooda āchi-it'ee? ¡Ūrijidapi! Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa ooda jarateepachida jōmaarāmaa; na p'ek'au eujādepema t'imí beerāmaa paara k'awapijida irua ooda.' (Sal 19.4)

¹⁹ Māga pirā, waya iidiit'ee: ḡsāgap'eda ijāada-e pajima? ḡK'awada-e pajik'ā āchia ūridap'edaa? ¡K'awajidapi! Naapiara mia k'irāpapi k'inia bi Moisepa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa nāga jara bi ichi eperāarāmaa: Mia parā k'īra unuamaa iru p'anapiit'ee michi eperāarā-eerāmaa, āra mide ijāa k'inia p'anadairā. Ma awara parā k'īraupiit'ee māgūrā ome, chi parāpa k'īsiapata k'īsia k'awa-ee beerā.' (Dt 32.21)

²⁰ Ichiaba Isaiāpa p'ādade jīp'a jara bi:

'Mí jirīda-e p'anadap'edaarāpa mí unujida. Mia unupiji mí k'awa k'iniada-eerāmaa.' (Is 65.1)

²¹ Jōdee Israel pidaarā āpíte jara bi:

'Ichita mia Israel pidaarā k'aripa k'inia baji. Mamīda āchia oodaamaa p'anapachidā mia jara bik'a, mide ijāa k'iniada-e p'anadap'edaa perā.' (Is 65.2)

11

Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā jirit'erada

¹ Israel pidaarā māgā p'anadap'edaa perā, ḡTachi Ak'ōrepa ichi eperāarā yiarāa iru bik'ā? ¡Māga-e! ¡Mita Israel pida, Abrahamdeepa uchiada, Benjamín ēreerādepema! Tachi Ak'ōrepa mí yiarāa-e bi. ² Irua Israel pidaarā naaweda jirit'eraji ichi eperāarā papiit'ee. ḡÍrā sāga āchi yiarāa iru baima? ḡK'irāpa p'ani-ek'ā Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi iru pedee jarapari Elías it'aideepa? Israel pidaarā āpíte māgipā Tachi Ak'ōremaa jaraji:

³ 'Ak'ōre, tai poro waibiarāpa pí pedee jarapataarā peepachida. Ichiaba pia altar oopida ārik'oojida. Mí aupai pide ijāapari māik'aapa írā mí jida jiri p'ani peedait'ee.' (1 R 19.10, 14)

⁴ Mamīda Tachi Ak'ōrepa Eliamaa p'anauji:

'Mí jua ek'ari eperāarā siete mil iru bi, at'āri mīmaa aupai it'aa t'īpata. Pik'a, āra jida bedabaidak'aa jā ne-inaa juapa ooda Baal k'īrapite.' (1 R 19.18)

⁵ Tachi Ak'ōrepa ichi eperāarā ūk'uru ichi jua ek'ari iru badak'a Elías na p'ek'au eujāde bak'āri, auk'a írapema Cristode ijāa p'anūrā jirit'eraji ichi jua ek'ari iru bapariit'ee. Māga oopari āchi k'inia iru bapari perā. ⁶ Maperāpi ma ijāapataarā jirit'eraji. Eperāarā jirit'erada paara āchia ne-inaa oopata k'aurepa, āchia

Tachi Ak'õremaa jirit'erapik'ajida ma ne-inaa oo p'ani pari. Mamīda māga-e. Irua āchi jirit'erapari āchi k'inia iru bapari perā.

⁷ Māgara ċk'āata k'Īsiadaima Israelde? Jõmaweda Israel pidaarāpa unuda-e paji āchia jiridap'edaa. Jiripachida Tachi Ak'õrepa āchi pia ak'imerā, p'ek'au k'achia wēe. Mamīda ūk'urupai, chi Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarā Cristode ijāadamerā, wāara māga p'aneējida iru k'irapite. Jõdee chi apemaarā k'iri k'isua p'aneepachida. ⁸ Mapa Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'õrepata āchi t'āri chaareepiji. Tau iru p'anajida mīda, unuda-e paji Tachi Ak'õrepa āchimaa unupida. Ichiaba k'iri iru p'anajida mīda, ūrida-e paji Tachi Ak'õrepa āchimaa jarapida. At'āri māga p'anapata.' (Dt 29.4)

⁹ Ichiaba Ak'õre Ūraa p'ādade Rey David it'aideepa jara bi:

'Ak'õre Waibia, pi eperāarāpa k'Īsiapata Ak'õre ewari ia p'anipapai pia āchi pia ak'ipariit'ee. Māga k'Īsia p'anadairā, taawa pia āchi k'achiade baapii māik'aapa miapii. ¹⁰ Ichita ne-inaa oopata pi-it'ee āchia k'Īsia p'anik'a, pia wāara oopi k'inia bi k'āyaara. Maperā taawa pia āchi tau p'āriu pik'apii ununaadamerā pia oo bi māik'aapa āchi eburuk'uk'ua pik'adaidamerā āchia ne-inaa k'achia oopata k'aurepa.' (Sal 69.22-23)

Tachi Ak'õrepa judio-eerā k'aripada

¹¹ Waya iidit'ee: ċTachi Ak'õrepa ichi eperāarā yiaara iru bik'ā? ģMāga-e! Wāara ijāada-e pada perā Tachi Ak'õrepa k'inia badak'a, k'achiade baaijida. Mamīda āchia māgā ijāada-e pada k'aurepa judio-eerā Cristode ijāa p'aneējida māik'aapa Ak'õre ode t'Īujida. Ak'õrepa māgā judio-eerā o k'achiadeepa k'aripa ataji. Māga ooji judiorāpa māirā ijāa p'ani unudak'āri, auk'a Cristode ijāadamerā māik'aapa ichi ode t'Īudamerā. ¹² Judiorā Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa perā, na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadaai Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee māik'aapa judio-eerāpa iru p'anadai jōma Tachi Ak'õrepa k'Īsia iru bi Cristode ijāapataar-it'ee. Judiorāpa auk'a Cristode ijāadak'āri, ijāapataarā jōmaweda audupiarā o-īa p'anadait'ee.

¹³ Irā parā judio-eerāmaa ne-inaa jarait'ee. Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji parā judio-eerāmaa jarateemerā irua pedee pia jara pēida Cristode. Mi o-īa bi ma-it'ee Ak'õrepa mi jirit'erada perā. ¹⁴ Na mimia oo bipa Tachi Ak'õre-it'ee, k'inia bi michi auk'arāpa parā ijāapata unudak'āri, auk'a Cristode ijāadamerā māik'aapa Ak'õre ode t'Īudamerā. ¹⁵ Mamīda Cristode ijāada-e p'anadap'edaa perā, na p'ek'au eujādepemaarā awaraarāpa irude ijāadaai māik'aapa t'āri auk'a p'anapataadaai Tachi Ak'õre ome. Tachi Ak'õrepa ma judiorā at'āri p'oyaa pia ak'ī-e, māga ijāada-e p'anadairā. Mamīda ijāadak'āripi, Ak'õrepa āchi pia ak'ipariit'ee. Ak'õrepa chok'ai p'irabaipidaarāk'a p'anadait'ee.

¹⁶ K'Īsiadāma nāgide. Judiorāpa trigo naapiara ewadak'āri, māgī awara bipata aidee masa oodap'eda, pan oodait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Mamīda Ak'õrepa trigo jōmaweda waripipari perā, wāara ma masa jōmaweda ichi-it'ee. Māga pik'a Tachi Ak'õrepa judiorā chonaarāwedapema Abraham awara biji ichi-it'ee, Abraham p'ijāa bada perā irua jarada. Mamīda wāara Abrahamdeepa uchiadap'edaarā jōmaweda ichi-it'ee, māga ijāadak'āri.

¹⁷ Abraham pak'uru k'arrak'a bi judiorā-it'ee. Mamīda olivo bīri uupataarāpa chi jua t'iap'epatak'a ma pak'uru pipiara chaumerā, māga pik'a Tachi Ak'õrepa Israel pidaarā ūk'uru t'iap'e pik'aji, Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa perā. Māpai pak'uru ak'ipataarāpa ma pak'uru jua t'iap'edap'edaamāi awaraa pak'uru jua t'ī bipatak'a māgee jida chaumerā, māga pik'a Tachi Ak'õrepa parā judio-eerā t'ī pik'a biji judiorā k'āyaara, Cristode ijāapata perā. ¹⁸ Tachi Ak'õrepa parā judio-eerā ome māgā ooji mīda,

k'ĩsiadaik'araa bi parã pipiara p'ani judiorã k'ãyaara. Æra parã naaweda ma pak'uru k'arradepema juak'a p'anajida. Ma pak'uru k'arrak'a bi chok'ai-e bi parã, chi jua t'i pik'a bida k'aurepa. Parã chok'ai p'ani ma pak'uru k'arrak'a bi k'aurepa. Judiorã k'aurepata parãpa Tachi Ak'õre k'awa p'ani.

19 Parãdepemapa jarai: “Mamĩda Tachi Ak'õrepa mi t'i pik'a biji ma k'arrak'a bide judiorã k'ãyaara.” 20 Pia bi. Mamĩda k'irãpãji Ak'õrepa ma judiorã t'iap'e pik'aji Cristode ijãadaamaa p'anadap'edaa perã. Pi Cristode ijãapari perãta, t'i pik'a biji. Audua bai k'ãyaara, jip'a Tachi Ak'õre waaweeipia bi. 21 Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã t'iap'e pik'aji pirã Cristode ijãadaamaa p'anadap'edaa perã, audupiara parã t'iap'e pik'ait'ee ijãa amaadaruta pirã. 22 Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari Cristode ijãapataarã ome. Mamĩda Cristode ijãadaamaa p'aniãri pia ak'i-e. Maperã pi ijãa beeru pirã, t'ãri pia bapariit'ee pi ome. Mamĩda ijãa amaaru pirã, waa pia ak'i-e. Pi t'iap'e pik'ait'ee ijãadak'aa beerã ome ooparik'a. 23 Jõdee, naaweda Cristode ijãadaamaa p'anadap'edaarãpa ijãaruta pirã, Tachi Ak'õrepa ãchi pia ak'iit'ee Cristodeerã ak'iparik'a. Æra waya t'i pik'a biit'ee ãra naaweda p'anadap'edaak'a. Mãga ooi Tachi Ak'õre-it'ee ne-inaa audũ chaaere wẽ-e perã. 24 Irua pi, judio-ee bita, o k'achiadeepa k'aripa ataru pirã Cristode ijãapari perã, audupiara judiorã mãgã k'aripait'ee, Cristode ijãadak'ãri. Mãga ooit'ee ãchi uchiadap'edaa perã irua eperã jirit'erada Abrahamdeepa.

Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã k'aripait'ee

25 Ipemaarã Cristo k'aurepa, irã mia parã judio-eerãmaa ne-inaa awaraarãpa waide k'awadak'aa k'awapi k'inia bi, k'ĩsianaadamerã judiorã k'ãyaara pipiara p'ani. Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã ùk'uru k'ĩri k'ĩsuapiji judio-eerãpa irua jara pẽida pia ùridap'eda, Cristode ijãadamerã mãik'aapa Tachi Ak'õre ode t'itudamerã. Mamĩda ichita mãga-e pait'ee. Jip'a mãga p'asait'ee ijãarutamaa jõma judio-eerã irua k'ĩsia iru bi ijãadamerã. 26 Ma t'ẽepai, Israel pidaarã chok'ara auk'a Cristode ijãadait'ee mãik'aapa Ak'õrepa ãra o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, iru ùraa p'ãdade jara bik'a:

‘Tachi K'aripapari uchiãit'ee Israel pidaarã t'ãideepa, Siõn p'uurudeepa. Jacobdeepa uchiadap'edaarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. 27 Maapai mia jaradak'a Jacobmaa, ichideerã pia ooit'ee ãchi p'ek'au k'achia wẽpapik'ãri.’ *(Is 59.20-21)*

28 Parã judio-eerã k'aurepa irã Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã yiarã iru bi, ãchi ijãada-e p'anadairã irua pedee pia jara pẽida Cristo k'ap'ia pari. Mamĩda Ak'õrepa naaweda Israel pidaarã jirit'eraji. Mapa at'ãri ãchi k'inia iru bapari mãik'aapa pia ak'i bapari. Mãga oopari mãga ooit'eeda ada perã ãchi chonaarãmaa. 29 Tachi Ak'õrepata ichita oopari ichia jara bik'a. Mapa ichi eperãarã atabẽi-e pait'ee. Ichita ãchi pia ak'i bapariit'ee ichia jaradak'a ãchi chonaarãmaa. 30 Naaweda parã judio-eerãpa oodaamaa p'anapachida Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Mamĩda judiorã Ak'õre Waibiapa ichi Warra pẽidade ijãadaamaa p'anadap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã chupiria k'awaaji. 31 Irupema judiorã at'ãri oodaamaa p'anapata Ak'õrepa jara bik'a. Mamĩda Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã chupiria k'awaadak'a Cristode ijãadak'ãri, auk'a chupiria k'awaait'ee judiorã, mãgã ijãadak'ãri. 32 Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã judiorã mãik'aapa judio-eerã ichiak'au biji ãchia oo k'iniata oodamerã. Mãga ooji ak'ipiit'ee ichia chupiria k'awaapari p'ek'au k'achia oopataarã, judiorã, judio-eerã paara.

Pedee pia jarada Tachi Ak'õrede

- 33 ¡Wāara Tachi Ak'õre k'Isia k'awaa bapari! Jõmaweda pia oopari ichia ne-inaa jõma k'awapari perā. Tachi eperāarāpa k'awada-e irua k'Isia iru bi. Ichiaba k'awada-e sāgap'eda irua eperāarāmaa ne-inaa oopipari.
- 34 ¿Ak'õre Ūraa p'ādade nāga jara bi-ek'ā? '¿K'aipa k'awaa Tachi Ak'õre k'Isia māik'aapa k'aipa iru ūraa? Iruata ne-inaa jõma k'awapari.' (Is 40.13)
- 35 '¿K'aipa ne-inaa teeima Tachi Ak'õremaa, irua jõdee ma pari ne-inaa awara teemerā?' (Job 41.11)
- 36 Eperāpa mǎgá p'oyaa tee-e, Tachi Ak'õre juadeepa ne-inaa jõmaweda uchiapari perā. Ichiata ne-inaa jõmaweda ak'i bapari. Ne-inaa jõmaweda nībi ichi-it'ee. Mapa ichita jaradaipia bi: "Ak'õre, ¡pi jõmaarā k'āyaara waibiara bi! ¡Amén!"

12

Cristodeerā sāga p'anapataadaipia bi

1 **Ipemaarā**, mia nāga ūraait'ee: Tachi Ak'õrepa eperāarā chupiria k'awaapari perā, at'āri chok'ai p'ani misa, oopiti Tachi Ak'õremaa irua k'inia bik'a pi ome. Mǎgá pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaa dai, p'anapataadait'ee Ak'õrepa k'inia bik'a. Ichiaba mǎgá ak'ipidai parāpa wāara Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani. ² Oonáati na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa oopatak'a. Māirāpa k'Isiapata áchia oo k'inia p'anidepai. Parā jõdee, k'Isiadaipia bi Ak'õrepa k'inia bik'a. Mǎgá k'awaadait'ee Ak'õrepa k'inia bi ne-inaa pia, k'achia wēe; ne-inaa irua pia ak'ipari.

³ Tachi Ak'õrepa mi pia ooji mi jirit'erak'āri parāmaa jarateemerā. Maperā mia ūraait'ee parādepema apidaapa k'Isianaadamerā: "Mi pipiara bi awaraarā k'āyaara". Ma k'āyaara k'Īra jip'a jiriipia bi Ak'õrepa oopi k'inia bi māik'aapa t'āripa mǎga ooipia bi, it'aa iidi bi misa irua k'aripamerā. ⁴ Tachi k'ap'iade nāgee ne-inaa chok'ara iru bi; bīri t'iait'ee; jua ne-inaa jitait'ee; mǎgee ne-inaa. Ma chaachaa ne-inaa awara-awaraa oopari. Auk'a oodak'aa. ⁵ Mǎga pik'a bi tachi Cristode ijāapataarā. Tachi jõma araa p'ani iru ome. Mapa auk'ara araa p'ani apemaarā ijāapataarā ome k'ap'ia apai bik'a.

⁶ Mamīda Tachi Ak'õrepa k'aripak'āri, ne-inaa awara-awaraa oopata, irua oopi k'inia bik'a tachi chaachaa.

Ichi ūraa jarapiru pirā tachidepema abaamaa, mǎgipa mǎga ooipia bi t'āripa, Ak'õremaa k'aripa iidi bi misa. ⁷ Awaraamaa ijāapataarā k'aripapiru pirā, mǎga ooipia bi. Awaraamaa jarateepiru pirā, ichiaba mǎga ooipia bi. ⁸ Awaraa k'ariparu pirā chíara t'āri o-īapiit'ee, mǎga ooipia bi. Awaraamaa p'arat'arapiru pirā, t'āri pia p'arat'a waibia teeipia bi chupiria beerā k'aripait'ee. Awaraamaa eperā waibia papiru pirā, pia ak'iipia bi ijāapataarā ichi jua ek'ari p'anīrā. Awaraa k'ariparu pirā chíara chupiria k'awaamerā, t'āri o-īa mǎga ooipia bi.

Cristode ijāapataarā chik'inia p'anapataadaipia bi

⁹ Awaraarā t'āri jip'a k'inia iru p'anadaipia bi. Ne-inaa k'achia k'Īra t'ādoo oodaik'araa bi. Mǎgee ne-inaa unuamaa iru p'anapatāati. Pia aupaita jiriidaipia bi oodait'ee. ¹⁰ Chik'inia p'anapataadaipia bi, tachi ēreerā ome p'anapatak'a. Audua p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara awaraa ijāapataarā pipiara ak'idaipia bi tachi k'āyaara.

¹¹ K'oo-idaa p'anadaik'araa bi. T'āriapa oodaipia bi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Mǎgá oodait'ee Tachi Waibia Jesucristopa oopi k'inia bik'a.

¹² O-ia p'anadaipia bi ni p'ani misa Tachi Ak'õre eujãdee wãdait'ee. Choodaipia bi nepirade baaidak'ãri. Ichita it'aa t'ipataadaipia bi Tachi Ak'õremaa.

¹³ Awaraa ijãapataarã chupiria k'awaadaipia bi mãik'aapa ne-inaa wêe p'ani pirã, ãramaa teedaipia bi. Awaraarã pãchi t'ãide p'asia chedak'ãri, t'ãri pia auteebaidaipia bi. K'ãidait'ee wêe p'ani pirã, pãchi tede k'ãipiti.

Awaraarã ome k'ãiwee p'anapataadaipia bi

¹⁴ Awaraarãpa parã jiridak'ãri ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa iiditi Ak'õrepa ãra chupiria k'awaamerã mãik'aapa bendiciamerã. Iidinãati Ak'õrepa ãra maldiciamerã.

¹⁵ Awaraarã o-ia p'anadak'ãri, auk'a o-ia p'anadaipia bi. Jõdee t'ãri p'ua p'anadak'ãri, auk'a jëedaipia bi.

¹⁶ T'ãri auk'a p'anadaipia bi awaraa ijãapataarã ome. Jip'a jiridaipia bi Ak'õrepa parãmaa oopi k'inia bi. K'ĩsiadaik'ãraa bi parã awaraarã k'ãyaara pipiara p'ani. Auk'a k'õp'ãyo meraadaipia bi chupiria beerã ome mãik'aapa p'arat'ara beerã ome. Audua p'anadaik'ãraa bi.

¹⁷ Awaraarãpa parã k'achia oodak'ãri, auk'a oonãati. Ichita ne-inaa pia óoti awaraarãpa unudamerã Cristo k'aurepa parãpa ne-inaa pia oopata.

¹⁸ Awaraarã nepira jiriyaa p'ani mĩda, parã jõdee k'ãiwee p'anapataati chĩara ome. ¹⁹ Ipemaarã k'iniarã, k'ĩra jõ-ee p'ananaati. Ma k'ãyaara ichiak'au bitĩ, Tachi Ak'õrepa ãrapa oodap'edaa ak'imerã mãik'aapa miapimerã ichia k'inia bik'a. Mia mãga jara bi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

'Mia aupaita eperãarãpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Miata p'ek'au k'achia oopataarã miapiit'ee.'

(Dt 32.35)

²⁰ Awara ãi ichiaba jara bi:

'Eperãpa pi k'ĩra unuamaa iru bi pirã, nãgã ooipia bi. Mãgĩ jarrapisia bak'ãri, nek'opiji mãik'aapa opisia bak'ãri, ne-inaa topji. Mãgã ooru pirã, iru k'ĩra nejasiapiit'ee mãik'aapa irua pĩmaa k'achia oo k'inia bi oo-e pai.'

(Pr 25.21-22)

²¹ K'ĩrak'aupai ne-inaa k'achia oodai. Ma k'ãyaara k'achia p'oyãati ne-inaa pia oo p'anipa.

13

Tachi poro waibiarãpa jara p'anik'a oodaipia bi

¹ Íra mia ùraait'ee parã jõmaarãpa pãchi poro waibiarã waweedamerã. Oopataati charraarãpa jara p'anik'a. Mãga oodaipia bi Tachi Ak'õrepa pãchi waibiarã papida perã parã ak'idamerã. Tachi Ak'õrépata eperãarã poro waibiarã jõmaweda mãga papipari. ² Maperã ooda-e pirã ãrapa jara p'anik'a, ichiaba ooda-e pai Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi parãmaa. Ma awara ma charraarãpa parã miapidait'ee, mãga ooda-e pirã. ³ Tachi charraarãpa ne-inaa pia oopataarã p'erapida-e. Ne-inaa k'achia oopataarãta p'erapipata. Maperã k'ãiwee p'ana k'inia p'ani pirã charraarã ome, pia óoti. Mãgã ãrapa parã pia ak'ipataadait'ee. ⁴ Tachi Ak'õrepa ma charraarã biji parã k'aripadamerã k'achia beerã juadeepa. Mamĩda pia ne-inaa k'achia ooru pirã, wãara waaweedaipia bi, ma charraarãpa pi ome oodait'ee perã k'achia beerã ome oopatak'a. Achi jua ek'ari p'anĩrã pëidait'ee pi atade. Ma-it'ee espada anipapata. Mãpai pi atadak'ãri, miapide ateedait'ee, mãga oopi k'inia bairã Tachi Ak'õrepa k'achia oopataarãmaa. ⁵ Maperã óoti pãchi poro waibiarãpa jara p'anik'a. Mãga oodaipia bi k'ĩsia p'ua wêe p'anadait'ee ãra

k'irapite m̄aik'aapa Tachi Ak'õre k'irapite. Ichiaba m̄aga oodaipia bi ārapa parā miapinaadamerā. ⁶ Parāpa impuesto p'aapataadaipia bi m̄agí poro waibiarāmaa, āra mimia oopata pari, Ak'õrepa m̄airā m̄agá bida perā parā k'aripadamerā. ⁷ Pāchi poro waibiarā jōmaweda waaweedaipia bi. Parāmaa impuesto p'aapiruta pirā, p'áati. Parāmaa ne-inaa aneedap'edaa pari awaraa eujādepa p'aapiruta pirā, ichiaba p'áati, aupedeeda-ee.

Cristode ijāapataarā chik'inia p'anapataadaipia bi

⁸ Tewe paraa p'ananaati. Ma k'āyaara, chik'inia p'anapataadaipia bi. M̄aga p'anaruta pirā, oodait'ee Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a:

⁹ 'Miak'āi p'anīrā k'āināati awaraarā ome; eperā peenāati; chīara net'aa chianāati; chīara te, wēra, mimiapataarā, ne-animal wa net'aa k'īanāati.' (Ex 20.13-17)

Ūraa awaraa ichiaba paraa ak'ipiit'ee s̄aga p'anapataadaipia bi chīara ome. Mamīda ma jōmaweda uchiapata ūraa abaade:

'Awaraarā k'inia iru p'anapatāati, pāchi k'ap'ia k'inia iru p'anapatak'a.' (Lv 19.18)

M̄aga ooruta pirā, oodait'ee jōma Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a.

¹⁰ M̄agá awaraarā k'inia iru p'anadak'āri, maarepida āramaa k'achia ooda-e. Maperāpi m̄aga oodak'āri, oopata jōma Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a.

Idaa pik'a bide p'anapataarā

¹¹ Ma jōma oo p'ani misa, k'irāpāti jōmasaa taarāru tachi Cristode ijāadap'edaadeepa. frā naawedapema k'āyaara k'ait'aara p'ani it'aa wādait'ee. Maperā k'āi pik'a p'ananaadāma. Ma k'āyaara oodāma Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ¹² Na p'ek'au eujāde p'ani misa, tachi p'āriu pik'a bide p'ani. Mamīda taarā-ee Cristo waya chēk'āri, ewari chiwidi pik'a unudait'ee. Mapa oo amaadāma ne-inaa k'achia k'īra t'ādo, na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata m̄aik'aapa soldaopa armadura jīparik'a chōode wāi naaweda, m̄aga pik'a oodāma Cristopa oopi bik'a. ¹³ P'anadāma Ak'õre idaa pik'a bide p'anapataarā p'anapatak'a, ne-inaa k'achia ooda-ee. Oonaadāma p'āriu pik'a bide p'anapataarāpa oopatak'a. Āchi piudaipata it'uapa m̄aik'aapa pariatua pedee nipapata. Ichiaba pariatua wēraarā jiripata ai ome k'āidait'ee. Ma awara chōo jiripata chīara ome m̄aik'aapa net'aa k'aurepa chīara k'īra unua-maa iru p'anapata. ¹⁴ Parā, jōdee, Tachi Waibia Jesucristode ijāapata perā, p'anapatāati iru na p'ek'au eujāde badak'a. K'īsanāati parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oo k'inia bide.

14

Awaraa ijāapataarā āpīte pedee k'achia jaradaik'araa bi

¹ Cristode ijāapari auk'a parāk'a ijāa-e bi pirā, pia ak'iti, awaraa ijāapataarā ak'ipatak'a. Īrua m̄agá ijāa-e bipaa at'āri Ak'õre Ūraa pia k'awa-e bairā? Mapa iru ome aupedeedaik'araa bi. ² Abaapa ijāai chik'o k'īra t'ādo k'ōipia bi. Jōdee chi piā k'awa-e bipa k'īsiai nechīara k'ōik'araa bi, ma k'aurepa Tachi Ak'õrepa iru pia ak'i-e pai jīak'aapa. ³ Maperā ma chik'o k'īra t'ādo k'ōparipa pia-ee ak'īik'araa bi ma nechīara k'ōk'aa bi. Jōdee ma nechīara k'ōk'aa bipa k'achia pedeeik'araa bi chi apema āpīte. M̄aga oodaik'araa bi Tachi Ak'õrepa āchi auk'a pia ak'ipari perā Cristode ijāa p'ani k'aurepa. ⁴ ¿K'aipa pi bijima chīara mimiapari ak'imerā jarait'ee irua oopata pia wa k'achia? Mimia chiparipapai ichi jua ek'ari mimiapataarā m̄agá ak'iipia bi. M̄aga pik'a bi

Cristo ichideerā ome. Tachi Waibia Cristopata ichideerāpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Ichiata ichideerāmaa ne-inaa pia oopipari.

⁵ Ne-inaa awaraa jarait'ee parāpa aide k'ṽsiadamerā. Ijāapari abaapa ijāai ewari aba iaipia bi apema k'āyaara. Jōdee awaraapa ijāai ewari chaa auk'a bi. Tachi ijāapataarā chaachaa jiridaipia bi tachi t'āride ijāa p'ani, k'awaadait'ee wāara māga ijāa p'ani wa māga-e. ⁶ Ma ewari aba iaparipa apema k'āyaara, māga oopari Tachi Ak'ōre-it'ee. Ichiaba ma chik'o k'īra t'ādoō k'oparipa māga oopari Tachi Ak'ōre-it'ee, gracias jarapari perā Ak'ōremaa ma chik'o k'ok'āri. Jōdee ma nechiaara k'ok'aa bipa auk'a māga oopari Tachi Ak'ōre-it'ee, ichiaba gracias jarapari perā Ak'ōremaa nek'ok'āri.

⁷ Tachi ijāapataarā apida ituaba p'anadak'aa tachia oo k'iniata oodait'ee. Ichiaba apida ituaba piudak'aa, ak'ipari wēe. ⁸ Chok'ai p'ani misa, p'anapata oodait'ee Cristopa oopi bik'a, irua tachi ak'ipari perā. Mamīda jai-idaaruta pijida, at'āri Cristopa tachi ak'ipari. Mapa jaradai tachi chok'ai p'ani misa, Cristo Tachi Waibia. Ichiaba jai-idaa p'ani misa, Cristo Tachi Waibia. ⁹ Ma-it'ee Cristo piuji māik'aapa chok'ai p'irabaiji, jōmaweda ijāapataarā Ak'ōre Waibia pait'ee; chi chok'ai p'anīrā, jai-idaadap'edaarā paara.

¹⁰ Māga bita ṽsāap'eda pia, Ak'ōre Ūraa pia k'awa-e bita, pedee k'achia pedee bima awaraa ijāapataarā āpīte? Maa-e pirā, ṽsāap'eda pia, Ak'ōre Ūraa k'awa bita, pia-ee ak'iparima mā ijāapari pia k'awa-e bi? Tachi jōmaweda p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite Ak'ōre ewari waibia ewate. ¹¹ Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Mi ichita chok'ai baparida a bi Tachi Ak'ōrepa. Eperā chaa bedabaidait'ee mi k'īrapite māik'aapa jaradait'ee: "Pita Jōmarā Ak'ōre Waibia." ' (Is 45.23)

¹² Mapa k'awa p'ani tachi chaachaa panadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa jaradait'ee tachia k'ṽsiadap'edaa, jaradap'edaa māik'aapa oodap'edaa na p'ek'au eujāde p'ani misa.

Ne-inaa k'achia oopināati awaraa ijāapataarāmaa

¹³ Maperā ak'inaadāma awaraa ijāapataarāpa oopata pedee k'achia pedeedait'ee āra āpīte. Ma k'āyaara jōma oōti awaraa ijāapataarā pipiara ijāadamerā, māik'aapa oodamerā Cristopa oopi k'inia bik'a. ¹⁴ Mi jida araa bi Cristo ome. Ijāa bi chik'o k'īra t'ādoō k'oīpia bi, Ak'ōrepa ma chik'o k'oīt'ee ooda perā. Mamīda awaraapa ijāa bi pirā chik'o k'īra aba k'oik'araa bi, ichi-it'ee k'oik'araa bi. ¹⁵ Maperā k'īrak'aupai pi ipema Cristo k'aurepa t'āri p'uapii. Iru k'īrapite pia k'oru pirā ne-inaa irua k'ok'aa, iru t'āri ārii beei pi omē maa-e pirā Tachi Ak'ōre ome, Cristode ijāa amadarumaa. Cristo ichiaba piuji ma eperā k'aripait'ee. Mapa chik'inia p'anapatāati. ¹⁶ K'īrak'aupai awaraarāpa pedee k'achia jaradai pia ne-inaa pia oopata āpīte, pia ijāa bairā chik'o k'īra t'ādoō k'oīpia bi. ¹⁷ Tachi Cristode ijāada-e p'ani irua chik'o k'īra t'ādoō k'opipari perā wa chik'o k'īra apai k'opipari perā. Ijāada-e ne-inaa topipari perā wa topik'aa perā. Jip'a tachi Cristode ijāapata māik'aapa iru jua ek'ari p'anapata, iru Jaurepa k'aripak'āri, oopataadai perā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa k'āiwee p'anapataadai perā. ¹⁸ Tachi Ak'ōrepa pia ak'ipari māgā ijāa p'anīrā, oo k'inia p'anadairā Cristopa oopi k'inia bik'a. Māga oodak'āri, k'achia ooda-e p'ani. Mapa āra ik'aawa p'anīrāpa ichiaba āra pia ak'ipata.

¹⁹ Maperā ne-inaa pia oodāma k'āiwee p'anapataadait'ee awaraa ijāapataarā ome. Chik'aripa p'anadāma, tachi jōmaweda pipiara Cristode ijāadait'ee.

²⁰ K'īrak'aupai awaraarā t'āri āriipii Tachi Ak'ōre ome, parāpa ne-inaa k'opata

k'aurepa. K'irāpāti Tachi Ak'ōrepa chik'o jōmaweda ooji k'odamerā. Mamīda pia chik'o k'īra t'ādoo k'o bīpa awaraa ijāapari k'achiade baaipiru pirā, Tachi Ak'ōre k'īrapite ne-inaa k'achia oomaa bi. ²¹ Piara bi chik'o k'īra t'ādoo k'o-e pait'ee maa-e pirā ne-inaa k'īra t'ādoo to-e pait'ee maa-e pirā ne-inaa awaraa oo-e pait'ee, ma k'aurepa k'achiade baaipii k'āyaara pi ipema Cristo k'aurepa.

²² Maperā pia ijāa bi pirā chik'o k'īra t'ādoo k'oipia bi, māga ijāa bēēji pīchi t'āridepai. Māpai awaraa ijāapari māga ijāa-e bi ome nipak'āri, jaraik'araa bi pīchi t'āride iru bi. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi ne-inaa jōma pia ijāa bi pīchi t'āride. Chi māga oo p'anīrā o-īa p'ani Ak'ōre k'īrapite, k'īsia p'ua-ee. ²³ Mamīda pia ijāa bi pirā chik'o k'īra aba k'oik'araa bi, k'īsia p'uadarii ma chik'o k'ok'āri. Māgā k'īsia p'uadaik'āri, ne-inaa k'achia oomaa bi Ak'ōre k'īrapite ma chik'o k'oru pirā. Mapa mia ūraapari ijāapari pa k'awa-e bi pirā ne-inaa ooi wa oo-e pai, ooi k'araa bi, ichi t'āri pa ijāarumaa oopia bi.

15

Tachia k'aripadaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraa pia k'awada-e beerā

¹ Tachi Ak'ōre Ūraa pia k'awaa beerāpa choodaipia bi Ak'ōre Ūraa pia k'awada-e beerā ome ne-inaa awara ijāadak'āri. Tachia oo k'iniata oodai k'āyaara, oodaipia bi ārapa k'inia p'anik'a. ² Māga ooruta pirā, āchi t'āri āriipida-e pait'ee. Jip'a āchi k'aripadait'ee waapiara k'awaadamerā Cristopa āchimaa oopi k'inia bi. ³ Oodaipia bi Cristopa oodak'a. Ne-inaa oo-e paji irua māga oo k'inia bada perā. Jip'a oopachi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, nepirade baaipachi mīda māga ooda k'aurepa. Choopachi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a: 'Ak'ōre, k'achia beerāpa ik'achia jaradap'edaak'a pi āpīte, auk'a mimaa jara-jida, mia ooda perā pia oopidak'a.'

(Sal

⁴ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'āpīji, ma k'aurepa tachi īrapemaarāpa irua jara pēida k'awaadamerā. Māga k'awaa wādak'āri, t'āri o-ī-īdaipata tachia ijāa p'anide, choo k'awaa wāpata nepirade p'anide māik'aapa nīpata Ak'ōrepa tachi k'aripamerā ichi ūraade jara bik'a.

⁵ Mia it'aa iidi bi Ak'ōrepa parā māgā k'aripamerā māik'aapa choopimerā nepirade jōnide. Ichiaba iidi bi irua parā k'aripamerā t'āri a-ba p'anapataadamerā apemaarā ijāapataarā ome, Jesucristopa māga oopi k'inia bairā. ⁶ Māgā t'āri a-ba p'anadak'āri, otau aba pik'a parā jōmaweda o-īa it'aa t'īpataadait'ee māik'aapa k'aripataadait'ee. Māgā ak'ipidait'ee wāara ijāa p'ani Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōrede.

⁷ Maperā awaraa ijāapataarā pia ak'īti, Cristopa parā pia ak'iparik'a. Cristopa māga ooda perā na eujāde bi misa, awaraarāpa pia jarapachida Tachi Ak'ōre āpīte. Auk'a pia jaradai iru āpīte, parāpa māga oo p'ani pirā. ⁸ Tachi Ak'ōrepa Cristo pēiji tai judiorā k'aripade, ichia jaradak'a tai chonaarāmaa. Māga ooji ak'īpiit'ee wāara ichia oopari ichia jara bik'a. ⁹ Ichiaba Ak'ōrepa Cristo pēiji ak'īpiit'ee ichia judio-eerā auk'a k'aripa k'inia bi. Ichia āchi māgā chupiria k'awaa bapari perā, judio-eerā auk'a irumaa it'aa t'ī k'inia p'ani, iru ūraa p'ādade jara bik'a:

'Maperā awaraa eujādepemaarā t'āide mi it'aa t'īit'ee māik'aapa pimaa k'ariit'ee.'

(2 S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Awara āi Ak'ōre Ūraa p'ādade ichiaba jara bi:

'Awaraa eujādepemaarā, o-īa it'aa t'īiti Tachi Ak'ōre eperāarā ome.'

(Dt 32.43)

¹¹ Awara āi ichiaba jara bi:

'Parã jōmaarã eujãdepemaarã, it'aa t'iti māk'aapa k'ariti Tachi Waibiamaa.' (Sal 117.1)

¹² Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaiaapa p'ādade ichiaba jara bi:

'Eperã uchiat'ee Jesedeepa. Māgí jōmaarã ak'ipari pait'ee. Israel pidaarã-eerãpa pida ijāadait'ee irua āchi k'aripait'ee atuanaadamerã.' (Is 11.10)

¹³ Mia it'aa iidi bi parã pari auk'a ijāadamerã. Māgá ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa parã o-ia p'anapiit'ee māk'aapa k'āiwee p'anapiit'ee. Iidi bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa k'awaapimerã Ak'ōrepa k'isia iru bi Cristodeerã-it'ee, t'āri o-ia ni p'anadamerã irumaa wārutamaa.

Pablo judio-eerã ome mimiada

¹⁴ Ipemaarã, mia k'awa bi parã Cristode wāara ijāa p'ani. Ne-inaa pia oopata awaraarã k'aripadait'ee. Ak'ōre net'aa pia k'awapata māk'aapa ūraa para bapari, chik'aripa p'ani misa. ¹⁵ Māga p'anapata mīda, na p'ādade mia ne-inaa ūk'uru jip'a jaraji Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a. Māgá jaraji parāpa k'irāpadamerã Ak'ōrepa ichideerāmaa oopi k'inia bi. Ma-it'eepi Ak'ōrepa mi jirit'eraji, mi chupiria k'awaap'eda. ¹⁶ Mi jirit'eraji judio-eerāmaa jarateenamerã Cristopa ooda eperāarã k'aripait'ee. Ma-it'ee mi Jesucristo mimiapari papiji. P'aareerã awara bidak'a iru mimia oopataadamerã, māga pik'a mi awara biji iru pedee pia jara pēida Cristode jarateepari-imerã judio-eerāmaa. Mia māga jarateepari ārapa ijāadak'āri, primisiak'a p'aneedamerã Tachi Ak'ōre-it'ee māk'aapa irua āra pia ak'ipariimerã Cristode ijāapata k'aurepa. Māgapi ichi Jaurepa āra ichideerã papiit'ee.

¹⁷ Mī māgá mimiapari perã Tachi Ak'ōre-it'ee, o-ia jara bi Cristopa oomaa bi michi k'ap'ia pari. ¹⁸ Ne-inaa ooda michi k'iradoopa jara-e. Jesucristopa mimaa oopi bi Tachi Ak'ōre Jaure k'ap'ia pari jarait'ee; mimaa ne-inaa jarapiru māk'aapa ne-inaa oopiru judio-eerã ijāadamerã. ¹⁹ Ārapa māgá ijāajida, unudak'āri Tachi Ak'ōre Jaurepa mimaa oopi bi ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māpai iru Jaurepa mi t'imí wāpiji judio-eerāmaa jarateenamerã. Jerusalén p'uurudeepa Iliria eujāde parumaa, p'uuru bee chaa mia Cristopa ooda eperāarã k'aripait'ee jaratee nipapachi, Ak'ōrepa mimaa oopidak'a. ²⁰ Māgá mia jaratee k'inia bi. Wā k'inia bi Cristo at'āri k'awada-e p'anirāmaa, jarateede irua ooda eperāarã k'aripait'ee. Eperāpa te chiwidi ook'āri, oo-e awaraapa te biiri suda ĩri. Māga pik'a mia jaratee k'inia-e Cristopa ooda chi ūridap'edaarāmaa awaraa jarateepari it'aideepa. ²¹ Jip'a mia jaratee k'inia bi k'awada-e p'anirāmaa, āra p'anadamerã Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

'Waide irua ooda ūrida-e p'anirāpa iru unudait'ee māk'aapa waide irude ūrida-e p'anirāpa iru k'awaadait'ee.' (Is 52.15)

Pablo wā k'inia bada Romadepema ijāapataarã ak'ide (1 Co 16.5-9)

²² Mī māgá t'imí wāpari perã awaraarāmaa jarateede, waide p'oyaa wā-e paji parã ak'ide, ichita wā k'inia baji mīda. ²³ Mamīda írá, waa wē-e perã na tode at'āri Cristopa ooda ūrida-ee māk'aapa año chok'ara paru mi wāit'ee bada parã ak'ide, írá wāit'ee. ²⁴ Españadee wāk'āri, parāmāi wiilbait'ee. Parāpa mi k'ariparuta pirã, jāma panait'ee, p'asia nipap'eda parã t'āide. O-ia bi parã unuit'ee perã, mak'iaara p'oyaa taarã ba-e mīda parã ome. ²⁵ Mamīda wāi naaweda parã ak'ide, mi wāit'ee Jerusalén p'uurudee. P'arat'a ateeit'ee ijāapataarã mama p'anirāmaa. ²⁶ Māga ooit'ee

Macedonia eujādepema māik'aapa Acaya eujādepema ijāapataarāpa k'aripa k'inia p'anadairā Jerusalemdepema ijāapataarā chupiria chitoonirā. Ma-it'ee p'arat'a p'ejida tee p'ēidait'ee mi ome. ²⁷ Judio-eerā paji mīda, āchi k'iradoopa māga oojida t'āri pia p'anadap'edaa perā. Mamīda māga ooda-e pada paara āchi k'iradoopa, k'aripadaipia p'anak'ajida, judiorā k'aurepa āchi Ak'ōre net'aa k'awa p'anadairā. Maperāpi āchi net'aa teedaipia bi chi wēe p'anirāmaa judiorā t'āide. ²⁸ Māpai mia āchi p'arat'a p'edap'edaa Jerusalemdee atep'eda māik'aapa teep'eda ma chupiria beerāmaa, mi wāit'ee Españadee māik'aapa ma wārude wiibaiit'ee parā ak'iit'ee. ²⁹ Māgá unudak'āri, mia k'awa bi parā o-ia p'anadait'ee, mia jarait'ee perā ne-inaa pia Cristopa oo k'inia bi ichideerāmaa.

³⁰ Mamīda, ipemaarā, māga paru misa, mia k'inia bi parāpa it'aa t'ipataadamerā mi pari. K'ira jip'a it'aa iidipataāti Ak'ōrepa mi k'aripamerā, mi unuk'āri Cristopa ooda ūridaamaa p'anirā ome. Tachi Waibia Jesucristopa k'inia bi tachi māgá chik'aripa p'anadamerā. Mapa Ak'ōre Jaurepa Cristodeerā jōmaweda chik'inia p'anapipari. ³¹ Maperā it'aa t'ipataāti Tachi Ak'ōrepa mi baaipinaamerā Judeadepema Cristode ijāadak'aa beerā juade, mairāpa mi k'ira unuamaa iru p'anapata perā, mia jaratee bi k'aurepa. Ichiaba it'aa t'ipataāti Jerusalemdepema judiorā Cristode ijāapataarāpa t'āri o-ia jītadamerā ma p'arat'a mia ateeru teeit'ee āramaa. ³² Māgá it'aa t'ipataāti mi parā t'āide o-ia panamerā, Ak'ōrepa māga k'inia bi pirā. Jāma panak'āri, iit'ee māik'aapa pedee sia pedeeit'ee parā ome. ³³ Māga paru misa, mia it'aa iidit'ee Ak'ōrepa parā jōma k'āiwee p'anapimerā. Amén.

16

Pablopa salude pēida

¹ Mia k'inia bi parāpa auteebaidamerā tachi ipewēra Cristo k'aurepa, t'ijarapata Febe. Irua Cencrea p'uurudepema ijāapataarā ak'ipataarā k'aripapari. ² Iru parā t'āide panak'āri, pia ōoti Cristopa oopi bik'a jōmaweda ichideerāmaa. Febe k'aripāti parāmaa ne-inaa iidiru pirā, irua ijāapataarā chok'ara k'aripadoo perā, mi paara.

³ Mia salude pēiru Priscilamaa māik'aapa Aquilamaa. Mi ome āra auk'a mimiapata Jesucristo-it'ee. ⁴ Perā piujida mi k'aripadait'ee. Maperā mia gracias jara k'inia bi āramaa māik'aapa ijāapataarā jōmaweda judio-eerā t'āidepemaarāpa pida.

⁵ Ichiaba salude pēiru jōmaweda ijāapataarāmaa, āra tede it'aa t'ī chepata. Salude pēiru mi k'ōp'āyo k'inia, Epenetomaa. Iru awaraarā k'āyaara naapiara Cristode ijāaji Asia eujāde.

⁶ Salude pēiru Mariamaa. Pia oopari Cristopa oopi bik'a parā t'āide.

⁷ Salude pēiru michi auk'aarā Andronicomaa māik'aapa Juniamaa. Āra carcelde p'anajida mi ome. Ārapa mi k'āyaara naapiara ijāajida. Jōmaweda Cristopa jirit'eradaarāpa āra pia t'o p'ani, pia mimiapata perā Cristo-it'ee.

⁸ Salude pēiru mi k'ōp'āyo k'inia Ampliatomaa. Tachi ome auk'a ijāa bi Cristode.

⁹ Salude pēiru Urbanomaa. Irua tachi jōma k'aripapari mimia p'ani misa Cristo-it'ee. Ichiaba salude pēiru mi k'ōp'āyo k'inia, Estaquimaa.

¹⁰ Salude pēiru Apelemaa. Nepirade baaiji mīda Cristode ijāapari perā, choopari ijāa bide. Ichiaba salude pēiru Aristóbulo te pidaarāmaa, āra ichiaba Cristode ijāapata perā.

11 Salude pëiru michi auk'aa Herodionmaa mäk'aapa Narciso tedepema ijäapataarāmaa.

12 Salude pëiru Trifenamaa mäk'aapa Trifosamaa. Ma wëraarāpa pia oopata Cristopa oopi bik'a. Ichiaba salude pëiru mi ipewëra Cristo k'aurepa Persidema. Mia iru k'inia iru bi. Irua ichiaba pia oopari Cristopa oopi bik'a.

13 Salude pëiru Rufomaa. Ak'õrepa iru jirit'eraji parā t'äide waibia papiit'ee. Auk'a salude pëiru iru nawemaa. Mägi wërapa mi ak'ipari michi nawek'a.

14 Salude pëiru Asincritomaa, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, mägiirāmaa mäk'aapa apemaarā ipemaarāmaa, ära ome it'aa t'i chepata.

15 Ichiaba salude pëiru Filologomaa Julia ome, Nereamaa iru ipewëra ome, Olimpamaa mäk'aapa apemaarā ijäapataarāmaa, ära ome it'aa t'i chepata.

16 Salude tee para bāti pächi pitapai ak'ipidait'ee chik'inia p'anapata Cristopa k'inia bik'a. Nāpema ijäapataarāpa parāmaa auk'a salude pëiruta.

17 Ipemaarā, mia enenee nibi parā k'iirichaa p'anadamerā, ük'uru seewa jarateepata paraa perä. Mäirāpa awara jarateepata Tachi Ak'õre Üraa wāara jarateepataarāpa parāmaa jarateedap'edaa k'äyaara mäk'aapa ijäapataarā k'isia awara-awaraa papipata. Maperā Cristode ijäapataarā ük'uru ijäa amaadaipata ächi k'aurepa. Äyaa p'anëeti mäirä ik'aawaapa. 18 Mägeerāpa oodak'aa Cristopa oopi bik'a. Jip'a ächi-it'ee aupai mimiapata. Pedee sia, iwarraa pedee jaratee p'anipa k'ürapata ijäapataarā, chi pia k'isia k'awada-e p'anirä. 19 Jömaarāpa jara p'aniparā Cristode pia ijäapata mäk'aapa p'anapata irua pëida eperāarāpa jarateepatak'a. Mäga ürik'äri, mi o-ädaipari. Mäga neinaa pia k'awaa wäk'äti wäti. Mamīda k'irak'aupai ne-inaa k'achia oodai. 20 Parāpa ma seewa jarateepataarāpa jara p'aniparā ürida-e pirä, Tachi Ak'õrepa isapai p'oyaai Satanás, chi ächimaama mäga oopi bi. Mäga parā k'äiwee p'anadai, k'isia awara-awaraa p'anadai k'äyaara. Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesupa made parā k'aripamerä.

21 Timoteopa parāmaa ichiaba salude pëiru. Ichia mi k'aripapari na mimia ome. Ichiaba salude pëiruta michi auk'arā Lucioapa, Jasonpa mäk'aapa Sosipatropa.

22 Mi, Tercioapa na k'art'a p'āmaa bi Pablo k'ap'ia pari. Mia pida Tachi Waibiade ijäa bi. Mapa parāmaa ichiaba salude pëi k'inia bi.

23 Gayopa parāmaa ichiaba salude pëiru. Irua tai auteebaiji ichi tede mäk'aapa tai pia ak'imaama bi. Mäga oopari jöma Cristode ijäapataarā ome nama chedak'äri. Erasto, na p'uurudepema p'arat'a jjaripari ichiaba salude pëiru. Ma awara tachi ipema Cristo k'aurepa, Cuartopa salude pëiru.

24 [Mi, Pablopa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'ipariimerä.]

25 Irä it'aa t'idāma Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iruta jömaarā k'äyaara waibiara bi. Irua parā k'aripapariit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a oodamerä. Mia mäga jömaarāmaa jara bi jarateek'äri Tachi Ak'õre Üraa Pia jara pëida. Ma üraade jara bi jömaaweda Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Ma pedee Ak'õrepa chonaarāweda k'awapi-e paji. 26 Mamīda Tachi Ak'õre ichita bapariipa, ma k'isia iru bada irä k'awapimaa bi michi it'aideepa mäk'aapa awaraa jarateepataarā it'aideepa. Taimaa k'awaapiji ichia wāarata jara k'inia bada ichi üraa p'ädade chonaarāweda, ma pedeeta jara bairä Cristopa ooit'ee bada jömaarā k'aripait'ee. Mäga k'awaapida parā taimaa, jömaaweda taipa jarateepata üri p'anirāpa Cristode ijäadai mäk'aapa oodai irua oopi bik'a.

²⁷ Tachi Ak'õre aupaita wãara k'isia k'awaa bapari. Ichia Jesucristo pëiji tachi o k'achiadeepa k'aripa atamerã. ¡Mapa ichita it'aa t'ídama irumaa! Amén.

Mãgapai paji.

1 CORINTIOS

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Corinto P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji, Éfeso p'uurude bak'ãri. P'ã pëiji Corinto p'uurudepema ijãapataarãmaa. Pablo Jesucristo ùraa jaratee nipak'ãri judio-eerã t'ãide Corinto p'uurude, mãirã ùk'uru Cristode ijãa p'aneejida. Corinto p'uuru waibia baji Grecia eujãde. Mama eujã k'ira t'ãdoodeepa net'aa aneedap'edaa netopachida. Ichiaba mama p'anapachida awaraa ak'õre waibia apatade ijãapataarã k'ira t'ãdoo. Maperã Cristode ijãapataarã nepira k'ira t'ãdoode baaipachida. Pablopa na k'art'a p'ãji ãra ùraait'ee, jip'a Jesucristode ijãapataadamerã; ãchi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã Cristopa k'inia bik'a.

Naapiara Pablopa gracias jara bi Tachi Ak'õremaa ma Corintodepemaarã pari, Jesucristode wãara ijãapata perã (cap. 1.1-9). Mamãda t'ëepai ãra itria bi k'isia awara-awaraa p'anapata perã, chik'inia p'anada-ee (caps. 1.10-4.21). Ichiaba ãra itria bi ãchi t'ãide p'ek'au oopataarã ichiak'au bipata perã mãik'aapa charraarãmaa nepira ateepata perã, t'ãri auk'a bidai k'ãyaara Cristopa k'inia bik'a (caps. 5-6). Jara bi sãga miak'ãi p'anãrã p'anapataadaipia bi (cap. 7) mãik'aapa sãga p'anapataadaipia bi ijãadak'aa beerã ãchi ik'aawa p'anapataarã ome (caps. 8.1-11.1). P'anau bi Corintodepemaarãpa iidi pëidap'edaa, k'awa k'inia p'anadak'ãri sãga oodaipia bi chip'edaidak'ãri it'aa t'ipataadait'ee (cap. 11.2-16). Ichiaba jara bi ijãapataarã nek'opatade Cristo piuda k'irãpadak'ãri (cap. 11.17-34); sãga p'anapata wãara chik'inia iru p'anapataarã (cap. 13) mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa ijãapataarãmaa ne-inaa oopiparide (caps. 12 y 14). Jara bi k'ãata jara k'inia bi Jesús piup'eda chok'ai p'irabaida irude ijãapataarã-it'ee (cap. 15). T'ëepai jara bi sãga p'arat'a p'edaipia bi awaraa ijãapataarã k'aripadait'ee mãik'aapa ichia k'isia iru bi ooit'ee (cap. 16).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo, tachi ipema Cristo k'aurepa Sóstenes ome na k'art'a p'ãruta. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ùraa jarateede. ² Mia na k'art'a p'ãru parã ijãapataarãmaa Corinto p'uurude p'ani. Parãpa Jesucristode ijãa p'aneedak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã awara biji ichideerã p'aneedamerã. Mãga oopari jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarã ome, Jesucristomaa it'aa t'ãdak'ãri. Mãgã Tachi Poro Waibia Jesucristo ãra Poro Waibia pai ichiaba. ³ Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã pia ak'i bapari

⁴ Ichita Tachi Ak'õremaa it'aa t'ã bak'ãri parã pari, mia jarapari: "Ak'õre, pi t'ãri pia bi Jesucristode ijãapataarã pia ak'ipari perã."

⁵ Cristode ijãa p'ani k'aurepa Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaade parã Corinto pidaarã k'aripaji. Pia pedeepeiji iru ùraa jarateedamerã. Ichiaba poro wësaapiji k'awaadamerã irua oopi k'inia bi ichide ijãapataarãmaa. ⁶ Tachi Ak'õrepa mãga ooda perã, parãpa waapiara Cristode ijãajida, taipa naaweda jarateedap'edaa k'ãyaara. ⁷ Ma awara Tachi Ak'õrepa ma jõma ooda perã parã-it'ee, parãpa oodai ne-inaa jõmaweda iru Jaurepa oopi bik'a ichideerãmaa, Tachi Waibia Jesucristo cheit'ee ewari ni p'ani misa. ⁸ Tachi Ak'õrepa parã

pia ak'i bapariit'ee Cristo cherumaa, ma ewate iru k'aurepa parā k'achia wēe p'anadamerā. ⁹ Māga ooit'ee ichia jaradak'a oopari perā. Parā jiriji ichi Warra Jesucristo ome araa p'anapataadamerā.

Ijāapataarā k'ĭsia awara-awaraa p'anadap'edaa

¹⁰⁻¹¹ Ma jara aupada jōmaweda wāara mīda, Cloe tedepemaarāpa mīmaa k'awapijida parā nepirade para bi, auk'a k'ĭsiada-e p'anadairā. ĩpemaarā, Tachi Waibia Jesucristopa mi pēida perā, jūrīti mi ūraa! T'āri auk'a p'anapatāati, aupedeeda-ee, Cristode ijāapata perā. Óoti irua oopi bik'a ichideerāmaa. ¹² Nāga mīmaa nepirijida. Ijāapataarā ūk'uruurāpa māgapata: "Mi Pablo eere bi"; awaraarāpa: "Mi Apolo eere bi"; awaraarāpa: "Mi Pedro eere bi"; jōdee apemaarāpa: "Mi Cristo eere bida" apata. ¹³ Cristopa ichide ijāapataarāmaa māgá awara-awaraa k'ĭsiapik'aa. Mi, Pablo kurusode piu-e paji parā pari, p'ek'au k'achia wēpapiit'ee. Parā poro choopidak'āri, mi t'ide poro chooda-e paji. ¹⁴ Mi o-īa bi Tachi Ak'ōre k'ĭrapite parādepema Crispo māik'aapa Gayo aupai poro chooda perā. ¹⁵ Māgá mia chok'ara-ee poro chooda perā, parādepema apidaapa p'oyaa jarada-e mi t'ide poro choopiji. ¹⁶ Ichiaba Parēfanas te pidaarā poro chooji. Māgūrā awara mia waa k'irāpa-e. ¹⁷ Cristopa mi pēi-e paji poro choode. Jīp'a ichia ooda māik'aapa ūraada jarateedeta pēiji. Māgí ūraa mia k'ĭsia k'awaa pik'a jaratee-e, ijāadamerā mi pedee wēsaa jaratee bīpa. Ma k'āyaara t'āri pia jarateepari k'awaadamerā Jesucristo kurusode piuji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara k'ĭsia k'awaara bi

¹⁸ Māgí jarateeda maarepida ūri k'iniada-e p'ani Cristode ijāadak'aa beerāpa, āchi-it'ee māgí jarateepataarā pariatua pedee p'anadairā. Mamīda tachi ijāapataarāpa māgí jarateeda ūridak'āri, p'ek'au k'achia oo k'iniada-e p'anapata, k'awa p'anadairā Cristopata tachi ma o k'achiadeepa k'aripa atapari. ¹⁹ Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā: 'Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujādepema k'ĭsia k'awaa beerāda apata wāara māga p'ani-e, āchia k'ĭsia iru p'anik'a mia oopi-e pak'āri.' (Is 29.14)

²⁰ Tachi Ak'ōrepa māgí p'ādade nāga jara k'inia bi. Eperāarā ĩrapemaarāk'a, poro wēsaa p'ani jida māik'aapa pedee wēsaa pedee p'ani jida, k'ĭsia k'awada-ee pik'a p'ani Tachi Ak'ōre k'ĭrapite, iru jōmaarā k'āyaara k'ĭsia k'awaara bapari perā. ²¹ Tachi Ak'ōre māga bapari perā, na p'ek'au eujādepemaarāpa iru p'oyaa k'awada-e āchi k'ĭsiadoopa. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee taimaa jarateepiji, ūk'uruurāpa k'ĭsia p'ani mīda tai k'ĭsia k'awada-ee p'ani. Mamīda chi ijāarutaarā taipa jarateepatade o k'achiadeepa uchiadait'ee.

²² Judiorāpa taipa jarateepata ūri k'iniada-e p'ani, ak'i k'inia p'anadairā ne-inaa Tachi Ak'ōrepa ooru eperāarāpa p'oyaa odak'aa. Jōdee judio-eerāpa ūri k'iniada-e p'ani, k'ĭsia k'awaa bīpa jarateedata jiri p'anadairā. ²³ Mamīda tāipata jarateepata Cristo kurusode piuda p'ek'au k'achia wēpapiit'ee, judiorāpa ijāadaamaa p'ani pijida māik'aapa judio-eerāpa ichiaba ijāa k'iniada-e p'ani pijida, tachi k'ĭsiadeepa pariatua jarateedai jīak'aapa. ²⁴ Taipa māga jarateepata k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa jirīmaa bi judiorā māik'aapa judio-eerā paara Cristode ijāadamerā. Irude ijāadak'āri, k'awa p'aneepata iruata k'awapiari Tachi Ak'ōrepa k'ĭsia iru bi māik'aapa oopipari Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a eperāarāmaa. ²⁵ Tachi Ak'ōrepa māga k'ĭsia iru baji na p'ek'au eujādepemaarāpa k'ĭsia p'ani mīda irua ne-inaa pariatua ooji Cristo piupik'āri.

Tachi Ak'õrepa Cristo peedap'edaarã ome p'oyaa-e pajida apata. Mamïda irua mãga oopik'ãri, ak'ipiji ichi wãara jõmaarã k'ãyaara k'ïsia k'awaara bapari mãik'aapa ak'ipiji ne-inaa jõma p'oyaai, mãgã tachi o k'achiadeepa k'aripa atada perã.

Tachi Ak'õrepa eperãarã jirit'erada

²⁶ Ìpemaarã Cristo k'aurepa, k'ïsiati parã p'anapatap'edaade, Tachi Ak'õrepa parã jiriti naaweda. Parã t'ãide Tachi Ak'õrepa eperãarã jirik'ãri ichide ijãadamerã, chok'ara jiri-e paji nãgee: k'ïsia k'awaa beerã na p'ek'au eujãdepemaarãpa jiripatak'a; p'arat'ara beerã maa-e pirã eperãarã poro waibiarã. ²⁷ Mãgeerã jirit'erai k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa jirit'eraji eperãarã mak'ïara k'ïsia k'awada-ee beerã, na p'ek'au eujãdepema k'ïsia k'awaa beerã k'ïra nejasia p'aneedamerã ùridak'ãri irua jarapida mãirãmaa. Ichiaba jirit'eraji eperã jip'arã, na p'ek'au eujãdepema poro waibiarã k'ïra nejasia p'aneedamerã ùridak'ãri irua oopi bi mãirãmaa. ²⁸ Jirit'eraji na p'ek'au eujãdepema eperãarã chupiria beerãda apata. Mãga ooji ak'ipiit'ee pipiara bi Cristode ijãaru, k'ïsia k'awaa bai k'ãyaara, p'arat'ara bai k'ãyaara mãik'aapa eperã waibia bai k'ãyaara. ²⁹ Mãga ooji Tachi Ak'õrepa, apida audua p'ananaadamerã ichi k'ïrapite. ³⁰ Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara k'ïsia k'awaara bapari perã, tachimaa k'awaapiji Cristopa ooda tachi k'aripait'ee atua-naadamerã. Cristopa tachi neto pik'a ataji uchiadamerã p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Mãpai irude ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa tachi awara biji araa p'anapataadamerã iru ome. Mãgã p'ek'au k'achia wëe p'aneejida Tachi Ak'õre k'ïrapite. Ma awara mãgã Cristopa tachimaa k'awapiji Tachi Ak'õrepa oopi k'ïnia bi. ³¹ Maperãpi Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bi: 'Eperãpa jara k'ïnia bi pirã ichiata ne-inaa k'awaara bi awaraarã k'ãyaara, mãga jaraipia bi ichia k'awaa bairã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ï bapari.' (Jer 9.23-24)

2

K'ïsia k'awaa bïpa ichi k'ïradoopa apida Cristode ijãapi-e pai

¹ Ìpemaarã, mi parãmaa wãk'ãri, jarateegi Tachi Ak'õrepa jara pëida; irua naaweda k'ïsia iru bada ooit'ee Cristo piuda k'ap'ia. Mãga jaratee-e paji poro wësaa bïpa jarateeparik'a maa-e pirã k'ïsia k'awaa bïpa jarateeparik'a. ² Ma k'ãyaara jarateegi Jesucristo kurusode piuda tachi p'ek'au k'achia wëpapiit'ee. ³ Mãga jaratee bide mi p'era baji, parãpa mia jararu ùri k'iniada-e pai jïak'aapa. ⁴ Jaratee-e paji k'ïsia k'awaa bïpa jarateeparik'a, ichi pedee ijãadamerã. Mãga-e. Tachi Ak'õre Jaurepata mia jarateeda parãmaa ijãapiji, ichia jõmaweda p'oyaapari perã. ⁵ Ak'õre Jaurepa mãga ooji parãpa k'ïsiaadamerã eperãpa jarateeda k'aurepa ijãa p'ani. Jïp'a ijãa p'ani Tachi Ak'õre Jaurepata ijãapida perã.

Tachi Ak'õre Jaurepata k'awapipari ichia k'ïsia iru bi

⁶ Taipa parãmaa jarateeda-e paji k'ïsia k'awaa beerãpa jarateepatak'a. Mamïda mãgã jarateepata Tachi Ak'õre pipiara k'awa k'ïnia p'aniirãmaa. Jarateedak'aa ijãadak'aa beerã k'ïsia k'awaa beerãk'a maa-e pirã ijãadak'aa beerã waibiarãk'a. Æchi piudak'ãri, æchia jarateedap'edaa mak'ïara k'irãpadak'aa. ⁷ Æchia jarateepatak'a jarateedai k'ãyaara, taipa jarateepachida Tachi Ak'õrepa k'awapida taimaa; ai naaweda ne-inaa eperãarãmaa k'awapite pada. K'awapiji ichia k'ïsia iru bada ooit'ee Jesucristo k'ap'ia pari na eujã ooi naaweda. Ichiaba k'awapiji jõma ichia k'ïsia iru bi tachi-it'ee, it'ari

panadak'āri. ⁸ Tachi Ak'ōrepa ichia k'īsia iru bada k'awapi-e paji eperā waibia beerāmaa, māgiirāpa ijāada-e pada perā. Āchia māga k'awadap'edaa paara, Tachi Waibia kurusode peeda-e pak'aji. K'awak'ajida iru cheji Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupide na p'ek'au eujādepemaarāmaa. ⁹ Ma awara tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa māgiirāmaa k'awapi-e paji ichia k'īsia iru bi ichide ijāapataarā-it'ee, iru Ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōrepa nāgi ne-inaa k'īsia iru bi teeit'ee ichi k'inia iru p'anirāmaa: ne-inaa eperāarāpa waide unudak'aa; waide ūridak'aa; māik'aapa waide k'īsiadak'aa.'

(Is 64.4)

¹⁰ Chonaarāweda Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādak'āri, k'awada-e p'anapachida irua k'īsia iru bada. Mamīda Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa jōma k'awapari perā, māgi k'īsia paara tachimaa k'awapii.

¹¹ Eperāpa ichi k'īsia k'awapari ichi t'āridepai. Māga pik'a Tachi Ak'ōre Jaurepa k'awapari Tachi Ak'ōre k'īsia. ¹² Mapa tachi ijāapataarāpa Ak'ōrede ijāadak'aarāpa k'īsiapatak'a k'īsiadak'aa. Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure pēiji tachimaa k'awapimerā ne-inaa jōma irua ooit'ee bi tachi-it'ee Jesucristo k'ap'ia pari. Ak'ōrepa māga oo-e paji tuchia ne-inaa pia oopata perā. Jīp'a ooji tachi k'inia iru bapari perā. ¹³ Maperā taipa jarateedak'aa tachi k'īsiadoopa. Jīp'a Tachi Ak'ōre Jaurepa jarateepi bik'a jarateepata. Māga ūridak'āri, ijāapataarāpa k'awaa wāpata Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi āchi-it'ee, ichi Jaure āchi ome bapari perā.

¹⁴ Mamīda ijāadak'aa beerāpa māga ūri k'iniadak'aa, āchi-it'ee tachi k'īsiadoopa pariatua pedee p'anadairā. Ma awara āchia Tachi Ak'ōre k'īsia p'oyaa k'awadak'aa, Tachi Ak'ōre Jaure wēe p'anapata perā. ¹⁵ Tachi Ak'ōre Jaure iru p'anirāpa ne-inaa jōma ak'idai k'awaadait'ee pia wa k'achia Tachi Ak'ōre k'īrapite. Māga oodai Ak'ōre Jaurepa āra k'aripapari perā. Jōdee Tachi Ak'ōre Jaure wēe beerāpa māga p'oyaa ooda-e. Ma awara āchia p'oyaa k'awada-e p'ani Tachi Ak'ōre Jaure tachi ijāapataarā ome bapari wa māga-e, iru Jaure wēe p'anadairā. ¹⁶ Tuchia k'awa p'ani ijāadak'aa beerāpa Tachi Ak'ōre net'aa p'oyaa k'awadak'aa, iru Ūraa p'ādade jara bairā:

'Ķ'āipa k'awaaima Tachi Ak'ōre k'īsia māik'aapa k'āipa iru ūraaima? Iruata ne-inaa jōma k'awapari.'

(Is

40.13)

Mamīda māga-e tachi ijāapataarā ome. Tachiata k'awaadai Tachi Ak'ōre k'īsia, iru Jaurepa tachi k'īsiapipari perā Cristopa k'īsia bik'a.

3

Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā auk'a mimiapata iru-it'ee

¹ Īpemaarā, k'irāpāti mia jaratee nipada parā ome bak'āri. Ara nawepa ichi warra chai ewaa t'odamaa chik'o k'opi-e bik'a, chik'o waide p'oyaa k'o-e bairā, māga pik'a mia jaratee-e paji Tachi Ak'ōre Jaure taarā iru beerāmaa jarateeparik'a. Māga oo-e paji parā at'āri pia ijāada-e p'anadap'edaa perā.

² Maperāpi nawepa ichi warra chai jutopiparik'a chik'o waide p'oyaa k'o-e bairā, māga pik'a mia jīp'a jarateepachi Cristo piuda eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. Jaratee-e paji jōma irua k'īsia iru bi tachi-it'ee, k'awa bada perā parāpa waide māga p'oyaa k'awada-e pai. ³ Māga p'ani pāchia oo k'iniata oo p'anadairā, Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi k'inia bi ooda-ee. Iru Jaurepa jarateepi bik'a oodai k'āyaara, aupedeepata, Tachi Ak'ōrepa jarateepataarā pēida audú k'īa p'anadairā. ⁴ Ķ'ara p'ani-ek'ā: "Mi Pablo eere bi" maa-e pirā "Mi Apolo eere bi"? Ķ'Parā ijāadak'aarāk'api k'īsia p'ani!

⁵ Mi, Pablo Apolo ome eperāarā poro waibiārā-epi; jīp'a Tachi Ak'ōre mimia oopataarā, parāmaa jarateedap'edaa Cristode ijāadamerā. Taipa Cristopa oopidak'a jarateejida. ⁶ Eperāpa ichi eujāde ne-uuparik'a, mia naapiara parāmaa jaranaji Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Māpai ne-uu ak'iparipa ooparik'a, Apolopa waapiara jarateepachi k'awaadamerā Tachi Ak'ōrepa parāmaa oopi k'inia bi. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ne-uu jōmaata waripiparik'a, iruata taipa jarateedap'edaa parāmaa ijāapiji. ⁷ Ne-uuparipa māik'aapa ne-uu ak'iparipa ma ne-uuda p'oyaa waripidak'aa. Maperā ma ne-uuda waripipari āra k'āyaara waibiara bi. Māga pik'a Tachi Ak'ōre waibiara bi tai jarateepataarā k'āyaara, irua aupaita eperāarāmaa ijāapipari perā. ⁸ Ma ne-uupari ma ne-uu ak'ipari ome auk'a mimiapachida chaumerā. Māga pik'a tai mimiapataarāpa auk'a jarateepata eperāarāpa Tachi Ak'ōrede ijāadamerā. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tai chaachaa p'aa'it'ee ichia k'inia bik'a, taipa oodap'edaa pari. ⁹ Tai ma mimiapataarāk'ata p'ani. Jōdee parā ma ne-uudāk'ata p'ani. Mamīda Tachi Ak'ōreta ma eujā chipari. Parā ijāapataarā ichiaba te choma pik'a bi; te Tachi Ak'ōrepa oopimaa bi ichi mimiapataarāmaa. ¹⁰ Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi pēiji ma te choma ewaa oomerā. Maap'eda awaraarā mi t'ēe chejida ne-inaa awaraa parāmaa jarateede. Mamīda pia jarateedaipia bi. ¹¹ Mia māga jara bi Tachi Ak'ōrepata ichi Warra Jesucristo bida perā ma te choma te basak'a bamerā. Irua aupaita tachi o k'achiadeepa k'aripa atai. Mapa apidaapa awaraa basa jiridaik'araa bi. ¹² Ma basade te oodai nāgī net'aa pi-ia bidee: nēdeee, p'arat'adee, wa māu pi-iaadee. Maa-e pirā ma te oodai pak'urudee, p'ūajara p'oo bidee wa siadee. ¹³ Mamīda Ak'ōre ewari waibia ewate irua ma te oopataarāpa oodap'edaa ak'it'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Pia jarait'eera, irua taipa oodap'edaa chaa māik'aapa jarateedap'edaa chaa ak'it'ee. Ma ewate mā ne-inaa jōmaweda t'ipitaude wāyaait'ee. ¹⁴ Cristopa taimaa oopida māik'aapa jarateepida paa-e pait'ee. Chooit'ee. Tachi Ak'ōrepa māgī pia ak'it'ee māik'aapa māgī pari teeit'ee ichia k'isia iru bi teeit'ee Cristopa oopidak'a oodap'edaarāmaa. ¹⁵ Mamīda eperāarāpa āchi k'isiadoopa oodap'edaa maa-e pirā jarateedap'edaa jōma paa'it'ee wēparumaa. Mamīda net'aa ēt'a atadak'a t'ipitaudeepa, ma jarateepari atua-e pait'ee. Jīp'a beeit'ee Tachi Ak'ōre ome. Mamīda Ak'ōrepa ne-inaa teeit'ee pada ichimaa wēe bait'ee.

Tachi Ak'ōrede ijāapataarā iru ték'api p'ani

¹⁶ Tachi Ak'ōre ichi te waibiade baparik'a, ichi Jaure bapari parā ome. Maperā parā iru ték'api p'ani. ¹⁷ Maperā apidaapa parāmaa ijāa amaapiruta pirā Cristode maa-e pirā oo amaapiruta pirā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi, Tachi Ak'ōrepa māgī k'achia ooit'ee. Māga ooit'ee, parā jirit'era atada perā ichi-it'ee, ichi te waibiak'a p'anadamerā.

Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a p'anapataadaipia bi

¹⁸ Pāchi itu k'ūrapināati. Parādepema apidaapa k'isiadaik'araa bi āchi k'isia k'awaa p'ani na p'ek'au eujādepema k'isia k'awaa beerāk'a. Ma k'āyaara k'isia k'awa-ee pik'a p'anadaipia bi na eujādepemaarā k'irapite, Tachi Ak'ōrepa ichi k'isia parāmaa k'awapimerā. ¹⁹ Na p'ek'au eujādepema k'isia k'awaa beerāpa jaradak'āri āchia ne-inaa k'awa p'ani, Tachi Ak'ōre-it'ee āchi k'isiadoopa pariatua pedepata. Tachia māga k'awa p'ani iru Ūraa p'ādade jara bairā: 'Tachi Ak'ōrepa k'awa bi na p'ek'au eujādepema k'isia k'awaa beerāpa k'isia iru p'ani chīara k'ūradait'ee.'

(Job 5.13)

²⁰ Ichiaba iru Ūraa p'ādade jara bi:

'Na p'ek'au eujādepema k'Īsia k'awaa beerāpa jōmaweda k'awa p'ani choo-e pait'ee.'

(*Sal 94.11*)

²¹ Tachi Ak'ōrepa māga jara bairā, apida audua p'anadaik'araa bi k'Īsia p'anadairā āchi eerepema jarateeparita pipiara bi apemaarā jarateepataarā k'āyara. Jōmaarāpa parā auk'a k'aripapata, ma-it'ee Ak'ōrepa āra pēida perā parāmaa. ²² Irua mi, Pablo, Apolo māik'aapa Pedro pēiji taipa Cristopa ooda jarateedamerā. Māga ooji parā awaraa Cristode ijāapataarā ome pipiara p'anapataadamerā Cristopa k'inia bik'a. Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā ooji tachi aide p'anapataadamerā. Tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji it'aa wādamerā jai-idaadak'āri māik'aapa pipiara p'anapataadamerā na eujāde p'ani misa. ²³ Ma jōma ooji tachi-it'ee, tachi Cristodeerā perā māik'aapa Cristo iru Warra perā.

4

Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā ichiaba Cristo-it'ee mimiapata

¹ Parāpa tai Cristo-it'ee mimiapataarāk'a iru p'anadaipia bi, iruata tai jarateede pēida perā Tachi Ak'ōrepa k'Īsia iru bada; ne-inaa eperāarāmaa naaweda jara-e pada. ² Irua tai māgā pēida perā, chok'ek'ee p'anadaipia bi. ³ Parā maa-e pirā awaraarāpa mia ooda māik'aapa jarateeda ak'i k'inia p'ani pirā k'awaadait'ee pia wa k'achia, ak'idaipia bi. Mia p'ua-e bi. Mamīda michia pida mia ooda māgā ak'i-e bi. ⁴ Cristopa jarateepidak'a parā t'āide jarateepachi perā, k'Īsia p'ua-e bi Tachi Ak'ōre k'Īrapite. Māga jarak'āri, jara k'inia-e mia maarepida ne-inaa k'achia ook'aa. Tachi Waibiapata mia oopata ak'iit'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ⁵ Māgā mia ooda Cristopata ak'iit'ee perā, ĩsāap'eda taipa oopata ak'i k'inia p'anima parāpa, Cristo cheit'ee ewate pai naaweda? Ma ewate ichiata k'awapiit'ee ne-inaa jōma eperāarāpa waide k'awada-e p'ani; ne-inaa eperāarāpa āchi t'āridepai k'Īsia p'anadap'edaa paara, na p'ek'au eujāde nipadak'āri. Maap'eda ne-inaa pia oodap'edaa pari teit'ee ichia k'Īsia iru bi.

⁶ Īpemaarā Cristo k'auropa, ma jara aupadade k'Īsiadak'āri, k'awa p'ani mi Apolo ome ak'idaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a, pāchi k'Īradoopa ak'idai k'āyara. Mia māga jara bi parāpa pedee audua pedeenadamerā pāchi jarateepari āpīte, pedee k'achia pedee p'ani misa awaraarā jarateepari āpīte. ⁷ ĩK'aipa parā bijima chīara ak'ipataarā? Tachi Ak'ōrēpata parā k'Īsia k'awaapipari māik'aapa ne-inaa oo k'awaapipari. Pāchi k'Īradoopa māga oodak'aa. Māga bita, ĩsāap'eda audua pedeeapatama?

⁸ Parā audua p'anadaik'araa bi. Mamīda māgā p'ani. Mi-it'ee parā p'arat'ara beerāk'ata p'ani, ne-inaa jōma iru p'anadairā; maarepida faltadee. Ma awara nāgaweda reyrāk'ata p'ani Cristo ome. Mapa iru jarateepataarāpa jarateeruta waa ūri k'iniadak'aa. ĩTaawa reyrāk'a p'anak'ajida, tai jida māga p'anadait'ee auk'a! ⁹ Mamīda māga-e. Mi-it'ee Tachi Ak'ōrepa tai, ichia jirit'eradaarā, ek'ariara papiji. Eperāarāpa awaraarā peedait'ee p'anik'a jōmaarā taide, māga pik'a p'ani tai. Jōmaarāpa ak'i k'inia p'anapata jāgī eperāarā miapiruta. Māga pik'a na p'ek'au eujādepema jōmaarāpa tai chupīria jōni ak'ipata, angeleerāpa paara. ¹⁰ Tai k'Īra k'awa-ee pik'a p'ani, Cristo-it'ee mimiapata perā. Jōdee parā k'Īsia k'awaara pik'a p'ani Cristode ijāa p'anida apata perā. Taipa mak'āra k'awada-e p'ani Tachi Ak'ōrepa k'Īsia iru bi, tai k'Īsiadoopa k'Īsia p'anadairā. Mamīda parāpa jōmaweda k'awa p'anida apata. Jōmaarāpa parā k'inia iru p'ani, t'āri pia p'anadairā. Jōdee tai k'Īra unuamaa iru p'ani, jōmaarā ek'ariara p'anadairā. ¹¹ Taipa Tachi Ak'ōre Ūraa jaratee

p'aneedak'āriipa, mata at'āri jarra oopata māik'aapa opisia choopata; p'aru sore jīpata. Ma awara ijāadak'aa beerāpa tai p'ua oopata. Te jida wēe p'ani, awara āi jarateede nipapata perā. ¹² Tachi juadoopa mimiapata, ĩida-ee. Awaraarāpa taimaa ik'achia jaradak'āri, chōo jiridak'aa. Jīp'a Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īpata āchi pari. Tai jiridak'āri miapidait'ee, taipa choopata. ¹³ Tai ānute pedee k'achia jaradak'āri, āchimaa t'āri pia pedeepata. Mamīda tai k'īra unumaa iru p'anapata. Āchi-it'ee tai ne-inaa mik'iak'a p'ani. Māgá tai iru p'anajida. Mata at'āri māgá iru p'ani.

¹⁴ Ma et'ewa jarada p'ā-e paji parā k'īra nejasiapiit'ee. Ūraait'eeta p'āji ak'ōrepa ichi warra k'inia iru bi ūraaparik'a. ¹⁵ Mia māga jara bi mi-it'ee parā mi warrarāk'a p'anadairā. Jarateepataarā chok'araarāpa jarateedai Cristopa parāmaa oopi k'inia bi. Mamīda mia naapiara jarateenaji Cristo parā pari piuda. Māgá irude ijāajida. Maperāpi mi parā ak'ōrek'a bi. ¹⁶ Maperā oodaipia bi mia oo bik'a.

¹⁷ Mapa Timoteo pēiru parā k'aripanamerā. Iru mi warra k'iniak'a ichiaba, mia naapiara jarateeda perā Cristo iru pari piuda. Irua oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa iru parāmaa pēiru, k'irāpapimerā mi sāga bapari Cristo jua ek'ari. Mia oopari Cristopa oopi bik'a māik'aapa ijāapataarā para bee chaa jarateepari jōmaarāpa māga oodamerā.

¹⁸ Parādepema ūk'uru audua p'ani k'īsia p'anadairā mi waa parāmaa wā-e. Mamīda māga-e. ¹⁹ Ak'ōrepa k'inia bi pirā, mak'iara taarā-e jāmaa wāit'ee. Pak'āri, mia k'awaait'ee māgí audua beerāpa jara jōni. Mamīda ma k'āyaara waapiara mia nāga k'awa k'inia bi. ĶĀchia oo p'anik'ā wa ooda-e p'ani Cristopa oopi bik'a? ²⁰ Parāpa k'awadaipia bi Cristode ijāa p'anida apataarāpa oodaipia bi irua oopi bik'a. Māga oodak'āri, ak'īpipata pedeepapai ijāa k'iniada-e. Jīp'a p'ana k'inia p'anapata Cristo jua ek'ari. ²¹ Mi parāmaa wāk'āri, Ķk'āata k'inia p'anima; itriamerā wa pedee sia pedeemerā?

5

K'āata oodaipia bi pariatua p'ek'au oopataarā ome

¹ Irā mia jarait'ee mīmaa nepiridap'edaa. Parā t'āide abaapa ichi nawek'aa chi wērak'a iru bi. ĩjāadak'aa beerāpa pida māgee k'achia oodak'aa! ² Mamīda parā at'āri audua p'ani, k'īsia p'anadairā Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oo p'ani. Audua p'anadai k'āyaara, k'īsia p'ua p'anadaipia bi māgí k'achia oomaa bairā parā ijāapataarā t'āide. Ma eperā pāchi ik'aawaapa āyaa pēidaipia bi. ³ Mi parā ome ba-e pait'ee mīda, mi k'īsia parā ome bait'ee. Tachi Waibia Jesupa mīmaa k'awapiji k'āata oodaipia bi ma eperā ome. ⁴ Mapa mi k'īsia aupai bait'ee mīda parā ome, irua auk'a māga k'awapiit'ee parāmaa chip'edaidak'āri irumaa it'aa t'īdait'ee. ⁵ Jōma ijāapataarā see nībak'āri, ma eperā pāchimāiipa āyaa wāpiti, Satanapa iru k'ap'ia k'achia ooyaa bi miapimerā maa-e pirā piupimerā. Māgá Tachi Ak'ōrepa iru jaure it'aa ateei Tachi Waibia Jesús cheit'ee ewate.

⁶ Audua p'anadaik'araa bi ma k'achia oomaa bi misa parā t'āide. Jōmaarāpa nāgí pedee k'awa p'ani: "Levadura ma-āriipa pan masa jōmaweda waridaipari." ⁷ Tai judiorāpa Pascua fiesta oodai naaweda, levadura jōmaweda iru p'ani tai tede bat'ak'oopata, ma fiestade pan levadura wēe k'odait'ee. Māga pik'a parāpa p'ek'au k'achia jōmaweda unu p'ani parā t'āide oo amaadaipia bi, k'achia wēe p'anadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Wāara parā p'ek'au k'achia wēe p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite, Cristo piuda perā pāchia

p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. Pascua fiestadepema oveja chak'ek'a bi piuji Tachi Ak'ōrepa tachi miapinaamerā tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ⁸ Cristo mǎgá piuda perā, p'anadáma irua oopi bik'a. Apidaapa k'achia oodaik'araa bi Cristode ijāadai naaweda oopatap'edaak'a. Ma k'āyaara k'īra jīp'a p'anapataadaipia bi māik'aapa wāarata jarapataadaipia bi.

⁹ Mia naaweda k'art'a p'ādade jaraji k'ōp'āyo meraanaadamerā wēraarā maa-e pirā imik'īraarā pariatua p'ek'au ooyaa beerā ome. ¹⁰ Māga jarak'āri, jara k'inia-e baji āyaa p'aneedamerā nāgee ijāadak'aa beerā ik'aawaapa: pariatua p'ek'au oopataarā; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anīrā; nechiapataarā maa-e pirā awaraa ak'ōre waibia apatade ijāapataarā. Māgeerā ik'aawaapa āyaa p'aneedap'edaa paara, ichita uchiadait'ee paji na p'ek'au eujādepa. ¹¹ Nāgí p'ārūpa mia jarait'ee k'āata jara k'inia baji apema k'art'ade. K'ōp'āyo meraanāti ijāapataarāda apata mīda, nāga oopataarā ome; pariatua p'ek'au ooyaa beerā; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anīrā; awaraa ak'ōre waibia apatamaa it'aa t'īpataarā; awaraarā āpīte ik'achia jarapataarā; it'ua toyaa beerā maa-e pirā nechiapataarā ome. Māgeerāmaa p'asianāati māik'aapa pāchīmaa chepināati. Nek'ode paara t'ūdaik'araa bi māgeerā ome. ¹²⁻¹³ Māga jara bi Tachi Ak'ōrepa tachi bi-e pada perā ijāadak'aa beerāpa oo p'ani ak'idamerā. Ichīata mairāpa oopatap'edaa ak'iit'ee māik'aapa āchi miapiit'ee. Mamīda tachia ak'idaipia bi awaraarāpa oo p'ani tachi ijāapataarā t'āide, ijāadak'aa beerāk'a p'anaruta pirā. Maperāpi parāpa chi k'achia ooyaa beerā āyaa wāpidaipia bi pāchi ik'aawaapa, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a: 'Jēret'āati chi k'achia ooyaa beerā pāchi ik'aawaapa.' (Dt 17.7)

6

Ijāapataarā nepirade p'anadak'āri

¹ Irā mia jarait'ee k'āata oodaipia bi parā nepirade p'anadak'āri. Parādepema nepira iru bak'āri awaraa ijāapari ome, ijāadak'aa beerā charraarāmaa wāik'araa bi. Ma k'āyaara ijāapataarāmaa wāipia bi. ² ¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā tachi Cristo ome araa p'anīrāpa iru pari ak'idait'ee ijāadak'aa beerāpa ne-inaa oopatap'edaa jaradait'ee pia wa k'achia? Māga bita, ¿sāap'eda p'oyaa ak'ida-ema ijāapataarā nepira mak'īara waibia-e bita parā t'āide? ³ ¿K'awada-e p'anik'ā tachia ichiaba angeleerā ak'idait'ee? Māga pirā, jīrapema nepira pāchi pitapai ak'idai! ⁴ Māgá parā awaraa ijāapataarā ome nepirade baaidak'āri, charraarā ijāadak'aa beerāmaa wāidi k'āyaara, wādaipia bi charraarā ijāapataarāmaa. ⁵⁻⁶ Nāgí jararupa parā k'īra nejasiapi k'inia bi. ¿Pia bik'ā chōopik'a para bait'ee pāchi pitapai, ma awara māgee charraarā k'īrapite wādait'ee? ¿Apida parādepemapa ijāapataarā nepira p'oyaa ak'ida-ek'ā?

⁷ ¿Parā mǎgá chōo pik'a para bairā, k'achia ooma p'ani! Ma k'āyaara piara bak'aji awaraarāpa parā nepirade baaiidamerā. Maa-e pirā piara bak'aji awaraarāpa parā k'ūradamerā. ⁸ Mamīda māga-e. ¿Parāpata nepira jīripata awaraarā ome māik'aapa awaraarā k'ūrapata, parā ipemaarā mīda Cristo k'aurepa!

⁹ ¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā k'achia oopataarā wāda-e pait'ee Ak'ōre eujādee ichideerā ome? K'īrak'aupai ijāadak'aa beerāk'a p'anadai, nāgeerā wādak'aa parā Tachi Ak'ōre eujādee: prostitutaarā; it'aa t'īpataarā awaraa ak'ōre waibia apatamaa; miak'āi p'anīrā awaraarā ome k'āipataarā; imik'īraarā awaraa imik'īraarā ome k'āipataarā, imik'īra wēra ome k'āi

bik'a; ¹⁰ nechiapataarã; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirã; it'ua toyaa beerã; ik'achia jarapataarã awaraarã apite maa-e pirã k'urayaa beerã awaraarã net'aa atadait'ee. ¹¹ Ijãadai naaweda, parã uk'uru mägã p'anapachida. Mamïda Tachi Waibia Jesucristode ijãadak'ari, iru piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa wëpapiji parãpa p'ek'au k'achia oopatap'eda. Ichiaba parã awara bijii ichi-it'ee, ichi Jaure peik'ari parã ome bapariimerã mäik'aapa oopimerã Cristopa oopi k'inia bik'a. Mägã ooji parã ichi k'irapite p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã.

Tachi Ak'õrepa ijãapataarã k'ap'ia awara bida ichi-it'ee

¹² Eperãarãpa jarapata: "Ne-inaa jõma ooi michia oo k'inia bik'a." Mamïda ma ne-inaa k'achia bi pirã, maarepida mi k'aripa-e pait'ee. Ne-inaa jõma ooi. Mamïda mägã oo k'inia bi k'aurepa mia oo-e pirã Cristopa oopi bik'a, ma ne-inaa jua ek'ari bapariit'ee, Cristo jua ek'ari bai k'ãyaara. ¹³ Ichiaba jarapata: "Chik'o iru p'ani k'odait'ee mäik'aapa bi iru p'ani ma chik'o aide banamerã." Mamïda na ewari Tachi Ak'õrepa ma omee weda jõpiit'ee. Wãara Tachi Ak'õrepa bi ooji chik'o aide banamerã. Mamïda tachi k'ap'ia oo-e paji pariatua p'ek'au oodamerã. Jip'a ooji ichi Jaure ma k'ap'ide bapariimerã mäik'aapa tachia oodamerã Cristopa oopi bik'a. ¹⁴ Maperãpi Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'ia jõpi-e pait'ee. Ma k'ãyaara ichi ewari waibia ewate tachi k'ap'ia chok'ai p'irabaipiit'ee Jesucristo k'ap'ia p'irabaipidak'a. Mägã ooi jõmaarã k'ãyaara waibiaara bapari perã.

¹⁵ ¿Parãpa k'awada-e p'anik'ã tachi ijãapataarã araa p'aneepata Cristo ome irude ijãadak'ari? Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'ia ooji ichi Jaure aide bapariimerã. Mapa tachi k'ap'ia araa p'anapidaik'araa bi prostitutaarã ome. ¹⁶ ¿K'awada-e p'anik'ã eperã araa paru pirã prostituta ome, mägã wëra ome eperã apai pik'a paru? Mägã k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ûraa p'ädade jara bairã: 'Mägã eperã omee weda eperã apai pik'a p'anedait'ee.' (Gn 2.24)

¹⁷ Jõdee eperã Cristode ijãak'ari, araa beepari iru ome mäik'aapa ma eperã jaure apai pik'a beepari Tachi Ak'õre Jaure ome. T'ari a-ba p'anapata.

¹⁸ Maperãpi p'ek'au onãati awaraarã ome. Eperãpa awaraa p'ek'au k'achia ook'ari, ichi k'ap'ia araa bapik'aa awaraa eperã k'ap'ia ome. Mamïda awaraa ome p'ek'au ook'ari, ichi k'ap'ia k'achiade baaiipari, ichi k'ap'ia araa bi Cristo ome bapari perã awaraa eperã jua ek'ari, Cristo jua ek'ari bijii k'ãyaara. ¹⁹ ¿K'awada-e p'anik'ã Cristode ijãadak'ariipa Ak'õre Jaure tachi k'ap'ide bapari, Tachi Ak'õre ichi te waibiade baparik'a? Mapa Tachi Ak'õreta tachi k'ap'ia chipari. ²⁰ Iruata tachi neto pik'a ataji ichi Warra apai iru bada peik'ari piumerã tachi pari. Mapa parã ichideerã perã, k'achia oo amãati. Mägã ooruta pirã, ak'ipidai wãara oo k'inia p'ani irua oopi bik'a.

7

Ûraa miak'aidait'ee k'isia p'anirã-it'ee

¹ Irã mia p'anaut'ee parãpa k'art'a p'ädap'edaade iidi peidap'eda. Naapiara iidi jida chisãgita pipiara bi ijãapari-it'ee, miak'ait'ee maa-e pirã tuu bait'ee. Mi-it'ee piara bi tuu bait'ee. ² Mamïda imik'ira tuu bak'ari, wëraarã ome pariatua p'ek'au oo nipai. Maperã imik'irapa ichi wëra iru bai pia bi; wërapa pida ichi imik'ira iru bai pia bi. ³ Imik'irapa ichi k'ap'ia wãak'aik'araa bi chi wëramaa; wërapa pida ichiaba ichi k'ap'ia wãak'aik'araa bi chi imik'iramaa. ⁴ Mägã p'anapataadaipia bi wëra k'ap'ia chi imik'ira-it'ee perã mäik'aapa imik'ira k'ap'ia chi wëra-it'ee perã. ⁵ Jip'a Tachi Ak'õremaa it'aa t'i k'iniapa pedeeteeruta pirã, ma ewate araa k'ãida-e pait'ee. Mägã p'anadak'ari, ãra

k'ap'ia wāak'adai. Mamīda ai t'ēpai waya k'āidaipia bi, Satanapa k'achia oopiamapa awaraa ome, p'oyaa chooda-e p'anadairā.

⁶Mia māga k'īsia bi. Pāchia jiridaipia bi Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi parāmaa. ⁷Mi-it'ee pipi'araa bak'aji jōmaweda mik'a p'anadamerā. Mamīda k'awa bi Tachi Ak'ōrepa k'aripai ijāapari chaa k'awaamerā miak'āipia bi wa māga-e.

⁸Mia ūraait'ee imik'īra tuu beerāmaa, wēra tuu beerāmaa māik'aapa p'ētrāa tuu beerāmaa mik'a p'anadamerā. ⁹Mamīda miak'āi k'inia p'ani pirā, miak'āiti, p'ek'au oo k'inia p'anadai k'āyaara.

¹⁰⁻¹¹Ichiaba Tachi Waibiapa jarapi bik'a mia jara bi: wērapa ichi imik'īra amaaik'araa bi. Auk'a imik'īrapa ichi wēra amaaik'araa bi. Mamīda māga ooruta pirā, miak'āidaik'araa bi awaraarā ome. Ma k'āyaara waya araa padaipia bi āchi naaweda p'anadap'edaak'a.

¹²Irā mia ūraait'ee ijāapataarā miak'āi p'anadap'edaa ijāadak'aa beerā ome, Cristode ijāadai naaweda. Cristopa jaratee-e paji k'āata oodaipia bi. Mamīda mia nāga ūraait'ee. Eperā Cristode ijāaparipa wēra ijāak'aa bi iru bi pirā, amaaik'araa bi, chi wēra iru ome ba k'inia bi pirā. ¹³Ichiaba wērapa imik'īra ijāak'aa bi iru bi pirā, amaaik'araa bi, chi imik'īrapa iru ome ba k'inia bi pirā.

¹⁴Ijāapari araa bak'āri ijāak'aa bi ome, eperā apai pik'a p'ani. Māga bita, Tachi Ak'ōrepa chi ijāak'aa bi pia ak'ipari ma ijāapari k'aurepa. Māgā ichiaba Ak'ōrepa āchi warrarā pia ak'ipari ma ijāapari k'aurepa. ¹⁵Mamīda ma ijāak'aa bipa chi Cristode ijāapari amaa k'inia bi pirā, māga oonaapāde adaik'araa bi, iru k'īra unuamaa iru bapiamaapa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bi ichideerā k'āiwee p'anapataadamerā. ¹⁶Jōdee ma ijāaparipa chi ijāak'aa bi pēi k'inia-e bi pirā, chooipia bi. Māga ooru pirā, ai t'ēpai iru k'aurepa māgipa Cristode ijāai. Parā ijāapataarāpa k'awada-e p'ani chisāgī ijāadak'aa beerāpa ijāadai parāpa k'aripapata perā. Tachi Ak'ōrepapai k'awa bi.

Sāga p'anapataadaipia bi ijāada t'ēpai

¹⁷Irā mia nāga ūraait'ee. Parāpa jiridak'āri Cristopa oopi k'inia bi parāmaa, p'anadaipia bi parā p'anadap'edaak'a Tachi Ak'ōrepa ijāapik'āri. Mia māga jarateepari ijāapataarā jōmaarāmaa. ¹⁸Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapiru pirā imik'īra tauchaa iru bi ichi k'ap'iade, ma eperāpa meraik'araa bi ma tauchaa iru bi. Jōdee ichi k'ap'iade tauchaa wēe bi pirā ijāak'āri, tauchaa bipiik'araa bi.

¹⁹Mia māga jara bi Tachi Ak'ōre-it'ee p'ua-e bairā eperāpa tauchaa iru bi wa wēe bi. Jip'a Ak'ōrepa k'inia bi tachia oodamerā ichia jara bik'a. ²⁰Maperā awara baik'araa bi pichi naaweda bada k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa ijāapik'āri.

²¹Esclavo paji pirā ijāa beek'āri, k'īsianāaji pi eperā jua ek'ari bi perā. Jōdee chiparipa pi pēi k'inia bi pirā, k'āiwee uchīaji. ²²Esclavopa Cristode ijāak'āri, at'āri chipari iru bi mīda, esclavo-ee pik'a beepari, Cristopa iru uchīa atada perā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Jōdee esclavo-ee bipa Cristode ijāak'āri, Cristo esclavok'a beepari, irua oopi bik'a oopari perā. ²³Cristopa parā neto pik'a ataji ichi waa kurusode bat'ak'āri. Māgā ichi puji parāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee māik'aapa parā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee atuanaadamerā. Maperāpi parā ichideerā. Maperā ōoti irua oopi bik'a, oodai k'āyaara eperāarāpa oopi k'inia p'anik'a. ²⁴Mapa ipemaarā, mia et'ewa jaradak'a p'anadaipia bi pāchi ijāadai naaweda p'anadap'edaak'a.

Tuu beerāpa iidi pēidap'edaa p'anaua

²⁵Irā mia p'anaut'ee tuu beerāpa iidi pēidap'edaa. Mia p'oyaa jara-e Cristopa jarapida, irua nāgī jaratee-e pada perā. Mamīda Tachi Ak'ōrepa mi chupiria k'awaap'eda, Cristode ijāapiji māik'aapa iru ūraa mīmaa jarateepiji. Maperā

parāpa na ūraa ūridaipia bi. ²⁶ Irapema ijāapataarā miapi iru p'anadairā, mi-it'ee pipiara bi tuu bait'ee. ²⁷ Wēra iru bi pirā, yiarāa iru baik'araa bi. Jōdee wēe bi pirā, jiriik'araa bi. ²⁸ Mamīda miak'āiru pirā, p'ek'au k'achia oo-e bi Tachi Ak'ōre k'Irapite. Ichiaba wēra tuu bipa imik'īra ataru pirā, p'ek'au k'achia oo-e bi. Mamīda chi miak'āirutaarā audū miadait'ee na p'ek'au eujāde p'ani mīsa. Mapa mia jara bi pipiara bi tuu bait'ee.

²⁹ Ipemaarā, mia māga jara bi k'īsia bairā taarā-e Cristo cheit'ee. Māga ni p'anide miak'āi p'anīrā p'anadaipia bi tuu beerāk'a; chi Cristopa oopi bik'a oo p'anīrāk'a. ³⁰ Ma awara t'āri p'ua p'anīrā maa-e pirā o-īa p'anīrāpa k'īsiadaipia bi Cristopa āchīmaa oopi k'īnia bi, āchi k'īsiade iru p'ani k'āyaara. Ichiaba ne-inaa neto atapataarāpa k'īrāpadaipia bi āchia net'aa atada ateeda-e pait'ee Tachi Ak'ōre eujādee. ³¹ Ma awara ne-inaa netopataarāpa k'īrāpadaipia bi āchia p'arat'a jitadap'edaa ne-inaa neto pēidap'edaa pari it'aa ateeda-e pait'ee. Ma p'arat'a māik'aapa net'aa jiridai k'āyaara, Cristopa oopi k'īnia bi jiridaipia bi, na p'ek'au eujā māik'aapa jōma aide nībi Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee perā.

³² Mia nāga ūraait'ee k'īsia jōnanaadamerā. Imik'īra tuu bipa jiripari ooit'ee Cristopa oopi k'īnia bik'a. ³³ Mamīda miak'āi bi k'īsia nībapari na p'ek'au eujādepema net'aade māik'aapa chi wēra o-īa bapiit'ee. ³⁴ Māgī imik'īrapa auk'a oo k'īnia bairā Cristopa oopi k'īnia bi māik'aapa chi wērapa oopi k'īnia bi, audū k'īsia nībi chi tuu bi k'āyaara. Ichiaba wēra imik'īra wēe bipa k'awa k'īnia bi Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi ooit'ee ichi ome. Mamīda chi miak'āi bipa k'awa k'īnia bi chi imik'īrapa oopi k'īnia bi, māga ooit'ee chi k'īma o-īa bamerā.

³⁵ Māga jaraji parā k'aripait'ee pia p'anapataadamerā māik'aapa pāchi t'āripa Cristopa oopi bik'a oodamerā.

³⁶ Imik'īra tuu bipa pedeeru pirā miak'āiit'ee māik'aapa k'ap'īapa choo-e bi pirā wēra wēe bait'ee maa-e pirā ma wēra pedeeteeda t'āri p'uapi k'īnia-e bi pirā, miak'āipia bi. Māga ooru pirā, p'ek'au k'achia oo-e bi. ³⁷ Mamīda ichi t'āride miak'āi k'īnia-e bi pirā māgī wēra ome māik'aapa k'ap'īapa choo bi pirā, miak'āik'araa bi. ³⁸ Māpai ma miak'āi k'īnia bipa pia k'īsia bi. Mamīda ma miak'āi k'īnia-e bipa pipiara k'īsia bi.

³⁹ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi wēra miak'āi bipa awaraa jiriik'araa bi, ichi imik'īra chok'ai bi mīsa. Jōdee ichi k'īma piuk'āri, pia bi waya jirimerā, mamīda Cristode ijāapari jiriipia bi. ⁴⁰ Mamīda mia k'īsia bi ma p'ētrāa t'āri o-īara bai miak'āi-ee beeru pirā. Māga k'īsia bi mia. Mīmaa Tachi Ak'ōre Jaurepa ichiaba k'īsiapipari.

8

Nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'Irapite

¹ Irā mia p'anaut'ee parāpa iidi pēidap'edaa k'awaadait'ee k'odaipia bi wa k'odaik'araa bi nechiara ata bidap'edaa primisiak'a awaraa ak'ōre waibia apata k'Irapite. Mamīda māgī p'anau naaweda, k'īnia bi parāpa k'īrāpadamerā audua p'anadaik'araa bi k'awa p'anadairā ne-inaa ooda ai k'Irapite it'aa t'īpata Tachi Ak'ōre-e. Audua p'anadai k'āyaara, tachia k'īnia iru p'anadaipia bi māgee net'aade at'āri ijāa p'anīrā, Tachi Ak'ōre pia k'awada-e p'anadairā. Māgā oo p'ani pirā, āchi k'aripadai Tachi Ak'ōre pipiara k'awaadamerā. ² Eperāpa k'īsia bi pirā ichiata ne-inaa k'awa bi, wāara mak'īara k'awa-e bi Tachi Ak'ōrepa ichimaa k'awapi k'īnia bi. ³ Mamīda eperāpa Tachi Ak'ōre k'īnia iru bi pirā, Tachi Ak'ōrepa k'awa bi ma eperā wāara irude ijāapari.

⁴ Māgara ¿k'odaipia bik'ā wa k'odaik'araa bi nechiara ata bidap'edaa ne-inaa ak'ōre waibia apata k'īrapite? Tachi ijāapataarāpa pia k'awa p'ani māgee ne-inaa juapa ooda Tachi Ak'ōre-e, ai k'īrapite eperāarā it'aa t'ī p'ani mīda, āchi ak'ōre waibia jīak'aapa. K'awa p'ani māgee ne-inaa Tachi Ak'ōre-e, iru apai perā. ⁵ Ijāadak'aa beerāpa ijāapata atanede maa-e pirā ak'ōrejirude maa-e pirā awaraa ne-inaade, na p'ek'au eujādepema wa pajādepema, āchi ak'ōre waibiarā jīak'aapa. (Māga pada paara, “ak'ōre waibiarā” chok'ara paraak'aji.) ⁶ Mamīda tachi ijāapataarā-it'ee Tachi Ak'ōreta Ak'ōre Waibia. Ijāapata irua ne-inaa jōmaweda ooji, eperāarā paara. Ma jōmaweda oopiji ichi Warra Jesucristomaa, tachia irude ijāadamerā māik'aapa irua oopi bik'a oodamerā.

K'īrak'aupai ne-inaa k'achia oopidai ewaa ijāa p'anīrāmaa

⁷ Tachia k'awa p'ani ne-inaa ai k'īrapite it'aa t'īpata Tachi Ak'ōre-e. Mamīda awaraarāpa waide pia k'awada-e p'ani. Ewaa ijāa p'anīrāpa māgee ne-inaa at'āri iru p'ani āchi naawedapema iru p'anapatap'edaa ak'ōre waibiaak'a. Maperā āchidepemapa k'oru pirā nechiara awaraarāpa bidap'edaa māgee ne-inaa k'īrapite, māgī k'īsia p'uadarii, ma nechiara k'orupa māgī ak'ōre waibia apata at'āri waawee bai jīak'aapa. Ma awara k'īsia p'ua bai waide k'awa-e bairā Cristode ijāa bīde pia wa k'achia k'oit'ee māgee nechiara. ⁸ Parā, chi k'awa beerāpa māgee ne-inaa Tachi Ak'ōre-e, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ma nechiara k'o beerā pipiara beerāk'a ak'i-e pait'ee. Ichiaba ma nechiara k'oamaa beerā ek'ariara beerāk'a ak'i-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa tachi ijāapataarā jōmaweda auk'a ichideerāk'a ak'ipari. ⁹ Mamīda, māga k'awa p'anide, k'īrak'aupai k'īsia p'uapidai maa-e pirā ne-inaa k'achia oopidai chi māga waide pia k'awada-e p'anīrāmaa. ¹⁰ K'īsiati nāgīde. Chi māga pia k'awa-e bīpa parā unuru pirā māgee ne-inaa bīmāi nek'omaa p'ani, auk'a k'o k'iniadarii. Māpai k'oru pirā, k'achiade baai, k'īsia bairā ne-inaa k'achia oomaa bi. ¹¹ Māgā parāpa ak'ipi k'inia p'anadairā k'awa p'ani māgee ne-inaa Tachi Ak'ōre-e, chi waide māga pia k'awa-e bi k'achiade baaipidai. K'īrak'aupai pāchi ipemamaa ne-inaa k'achia oopidai, Cristo ichiaba piuda perā iru k'aripait'ee. ¹² Māgā pāchi ipemaarāmaa ne-inaa k'achia oopidak'āri, k'achia oomaa p'ani Cristo k'īrapite. ¹³ Maperā mi ipema k'achiade baairu pirā ne-inaa k'oparii k'aurepa, māgara mia waa nechiara k'o-e pait'ee. Ne-inaa k'achia oopi k'inia-e bi michi ipemaarāmaa mia nechiara k'o bi k'aurepa.

9

Pablo pedee ūripataarāpa iru k'aripadaipia bi

¹ Ne-inaa jōmaweda ooi michia oo k'inia bik'a. Mamīda jīp'a oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, irua mi ichi ūraa jarateede pēida perā. Awaraa Cristopa jirit'eradaarak'a, mia ichiaba Tachi Waibia Jesús unuji michi taupa. Parāpa pida Cristode ijāapata, mia parāmaa jarateenada perā irua ooda parā k'aripait'ee. ² Ūk'uruurāpa ijāada-e p'ani mi Cristopa pēida. Māirāpa ak'i k'inia p'ani mia oopata māik'aapa jarateepata mi imiateedait'ee. Mamīda parā t'āidepema mia jarateeda ijāadap'edaarāpa k'awa p'ani Cristopa mi pēiji, mi k'aurepa Cristo ome araa p'anapata perā. ³ Chi ijāada-e p'anīrāpa k'awa k'inia p'ani pirā Cristopa mi pēida wa māga-e, parā p'anapata ak'idaipia bi.

⁴ Cristopa mi wāara pēida perā, irude ijāapataarāpa chik'o māik'aapa pania mimaa teedaipia bi. ¿Wāara-ek'ā? ⁵ Awaraa Cristopa pēida eperāarā, Pedropa māik'aapa Cristo ipemaarāpa āchi wēraarā Cristode ijāa p'ani ateeppata awara āyaa wādak'āri. Māga wādak'āri, ijāapataarāpa āra k'aripapata. ¿Parāpa auk'a mi

ome mǎgá ook'ajida-ek'ǎ, wěra iru bada paara? ⁶ ĩPia bik'ǎ mi Bernabé ome mimiadamerǎ chik'o iru p'anadait'ee? ĩPia-e bak'ajik'ǎ taipa jarateepata ũrirutaarǎpa k'aripadamerǎ?

⁷ ĩK'ĩsiati! Eperǎ soldao pak'ǎri, chik'o mǎik'aapa awaraa net'aa irumaa pari teepata. Ichiaba eperǎpa ne-uuda chauk'ǎri, ichia madepema pari k'opari. Ichiaba ne-animalaarǎ wariparipa k'opari ichia wari bidepema. Mǎgapı p'ani tai jida ichiaba. ⁸ Michi k'ĩsiadoopa mǎga jara-e bi. Tachi Ak'õre Ūraa Moisemaa p'ǎpidade ichiaba mǎga jara bi:

⁹ 'P'ak'a it'ai ĩnǎati trigo t'iamaa bak'ǎri. Ita-aria k'opıti. (Dt 25.4)

Tachi Ak'õrepa mǎga jarak'ǎri, p'ak'a aupai ichi k'ĩsiade iru ba-e paji. ¹⁰ ĩĴip'a tai, ichi mimia oopataarǎta, ichi k'ĩsiade iru baji, k'inia bairǎ awaraa ijǎapataarǎpa tai k'aripadamerǎ ne-inaa wěe p'anadak'ǎri. Ne-uupataarǎpa ne-uu chauda p'epataarǎ ome auk'a jita k'inia p'ani ǎchi mimia pari. ¹¹ Mǎga pik'a taipa jarateedak'ǎri Cristopa ooda parǎ k'aripait'ee, auk'a jita k'inia p'ani chik'o mǎik'aapa pania parǎ juadepema. ¹² Awaraarǎmaa tee p'ani pirǎ, ĩchiaba taimaa teedaipia bi-ek'ǎ?

Mamıda tachi juadoopa mimiapata, parǎmaa ne-inaa iidida-e pait'ee. Mǎga oopata parǎpa k'ĩsianaadamerǎ taipa jarateepata ne-inaa falta p'ani atadait'ee. ¹³ Parǎpa k'awa p'ani Tachi Ak'õre te waibiadepema altarmǎi mimiapataarǎpa mǎik'aapa ne-animalaarǎ paapataarǎpa k'opata eperǎarǎpa aneepatadepema paapidait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. ¹⁴ Mǎga pik'a Cristopa jaraji ichi ũraa jarateepataarǎpa ne-inaa jitadaipia bi awaraa ijǎapataarǎ juadeepa.

¹⁵ Mamıda mia parǎmaa maarepida iidi-e paji mǎik'aapa at'ǎri iidi-e bi. Ma k'ǎyaara piu baibeei jarrapa parǎmaa k'ĩsiapii k'ǎyaara mia Cristo mimia oo bi ne-inaa atait'ee.

¹⁶ Mamıda mi pipiara bi-e apemaarǎ pěida eperǎarǎ k'ǎyaara, ne-iidi-e bairǎ. Cristopata mi pěiji ichi ũraa jarateede. Maperǎpi mia jarateepari. Waawee bak'aji, jaratee-e pada paara irua oopi bik'a, irua mi miapii ĩak'aapa. ¹⁷ Ma awara michi k'inia jarateeda paara, ne-inaa ata k'inia bak'aji na mimia pari. Mamıda mǎga-e. Mia na mimia oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa maarepida mimaa teeda-e p'ani mıda, ĩĴip'a jarateeit'ee, ma-it'eeta Cristopa mi jirit'erada parǎ. ¹⁸ Mia maarepida parǎmaa teepi-e pait'ee. Nǎgapai mia k'inia bi. Michi t'ǎriipa na mimia oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a.

¹⁹ Mia jõmaweda ooi Cristopa oopi bik'a, eperǎarǎ esclavo-e perǎ. Mamıda mi eperǎarǎ esclavok'a padaipari nǎga parǎ. Ba k'inia bi mia jaratee bi ũri p'anıirǎ p'anapatak'a, ma jaratee bi ũridak'ǎri, Cristode ijǎadamerǎ. ²⁰ Judiorǎ t'ǎide jaratee nipak'ǎri, ǎrapa oopatak'a oopari. Ichiaba Moisepa p'ǎdade jara bik'a oopari. Cristode ijǎadak'ǎriipa mi mǎgi ũraa p'ǎda jua ek'ari bi-e mıda, mǎga oopari ǎrapa irude ijǎadamerǎ. ²¹ Jõdee judio-eerǎ t'ǎide jaratee nipak'ǎri, oopari ǎrapa oopatak'a. Mamıda Cristopa oopi k'inia bik'a oopari, ǎrapa ichiaba Cristode ijǎadamerǎ. ²² Ma awara Cristode pia ijǎada-e p'anıirǎ jarateek'ǎri, jarateek'aa k'ĩsia k'awaa bıpa jarateeparik'a. ǎrapa k'ĩsia p'anik'a mia k'ĩsiapari mǎik'aapa ĩĴip'a jarateepari, ǎrapa Tachi Ak'õre pipiara k'awaadamerǎ mǎik'aapa waapiara Cristode ijǎadamerǎ. Michi wǎrumaa mǎga oo bi, k'inia bairǎ mia jaratee bi ũrirutaarǎpa Cristode ijǎadamerǎ. ²³ Ma k'aurepa ijǎa p'ani pirǎ, mi ome auk'a k'awaadaı jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerǎ-it'ee.

²⁴ Parǎpa k'awa p'ani p'irapataarǎ p'iradak'ǎri, jõmaweda isapai p'irapata, ata k'inia p'anadairǎ ne-inaa teepata chi naapiara panarumaa. Mǎga pik'a parǎ p'anadaipia bi, ne-inaa oomaa p'anide Cristopa oopi bik'a. Mǎgǎ

atadai Tachi Ak'õrepa k'Isia iru bi teeit'ee Cristode ijãapataarãmaa. ²⁵ Eperã p'irait'ee pak'ãri, ichi k'ap'ia pia ak'ipari. Ewari chaa p'irapari iyapaa-e pait'ee apemaarã ome p'irak'ãri. P'irapataarã jõmaarãpa mägã oopata, naapiara pana k'inia p'anadairã atadait'ee poro jãra k'irudee ooda; taarã chook'aa bita. Mäga pik'a tuchia oo k'inia p'ani oo amaapata mäik'aapa Cristopa oopi bik'a oopata atadait'ee it'aripema poro jãra; Tachi Ak'õrepa k'Isia iru bi teeit'ee ichideerãmaa; mägi ne-inaa jök'aa bi. ²⁶ Mapa mia ook'aa p'irapari pariatua p'iraparik'a maa-e pirã boxeo chõoparik'a nãu aupai sik'ãri. Jãp'a t'ãriipa mia oopari Cristopa oopi bik'a. ²⁷ Michi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaipa ne-inaa oo k'inia bak'ãri, mäga oopik'aa näga perã. Michi k'iniapai ooru pirã, k'ãra nejasia bait'ee it'ari panak'ãri Tachi Ak'õre k'ãrapite. Ma awara mäga ooru pirã, Cristopa ne-inaa k'Isia iru bi teeit'ee ichideerãmaa mimaa tee-e pait'ee, mia awaraarãmaa jaratee baji mĩda na p'ek'au eujãde bi misa.

10

Ûraa it'aa t'inaadamerã awaraa ak'õre waibia apatamaa

¹ Irã ipemaarã, k'irãpapiit'ee säga chonaarãweda Tachi Ak'õrepa tachi ju-diorã chonaarã ak'ipachi. Jãraradeepa ära jõmaweda ak'ã bapachi Egip-todeepa uchiadak'ãri. Ma awara ära jõmaweda siapiji Mar Rojo esajjak'a p'oodade. ² Ma jãraradeepa Tachi Ak'õrepa o jara wãji äramaa Moisés k'ap'ia pari mäik'aapa iru k'ap'ia pari ära k'aripaji Mar Rojo siadamerã. Mägã Tachi Ak'õrepa ära jõmaweda Moisés jua ek'ari bijii, tachi ijãapataarã Cristo jua ek'ari bõparik'a ijãadap'eda, poro choopidak'ãri. ³ Ma awara Tachi Ak'õrepa *maná* pëida it'ariipa jõmaarãmaa k'opipachi ⁴ mäik'aapa topiji pania mãudeepa uchiapida. Cristo mägi mãuk'ata baji, ichideepa uchiapachi perã Tachi Ak'õre Jaure k'aripade ära wãrutamaa. ⁵ Tachi Ak'õrepa ma jõma oopachi mĩda ära k'aripait'ee, ooda-e p'anapachida irua oopi k'inia badak'a. Mapa Tachi Ak'õrepa perã jõmaweda piupiji, eujã pania wëe bide wãyaarutade.

⁶ Tuchia mägi chonaarãpa oodap'edaade k'Isiadak'ãri, k'awaadaipia bi ärapa oodap'edaa k'achia baji Tachi Ak'õre k'ãrapite. Mapa k'irak'aupai mägã oodai ärapa oodap'edaak'a. jOonaadãma tuchia ne-inaa k'achia k'ãra t'ãdoe oo k'inia p'anik'a! ⁷ It'aa t'inãati ne-inaa juapa ooda k'ãrapite, chonaarã ùk'uruurãpa oopatap'edaak'a. Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Eperãarãpa fiesta oojida ne-inaa juapa ooda k'ãrapite, ai k'ãrapite it'aa t'ipata. Ma-it'ee nek'ojida, ne-inaa tojida, maap'eda pëirajida.' (Ex 32.6)

⁸ Ichiaba pariatua p'ek'au oonãati, ma k'aurepa ewari abaade Tachi Ak'õrepa äradepemaarã veintitrés mil k'iniipida perã. ⁹ Ichiaba Tachi Ak'õre k'ãraupinãati äradepemaarãpa oodap'edaak'a, jaradak'ãri Tachi Ak'õrepa ära p'oyaa pia ak'ã-e paji. Maperã Tachi Ak'õrepa taamaarã pëiji k'aak'oodamerã. Mapa chok'ara piujida. ¹⁰ Ichiaba Tachi Ak'õre ãpãte ik'achia pedeenãati äradepemaarãpa oodap'edaak'a. Mäga oodap'edaa perã Tachi Ak'õrepa it'ariipa ichi ängel pëiji; mägiipa chok'ara peemerã.

¹¹ Tachi chonaarã mägi p'anadap'edaa perã, pia ak'idaipia bi ärapa oodap'edaa, Tachi Ak'õrepa mägi oodap'edaa p'ãpida perã ichi ùraa p'ãdade, tuchia k'awaadamerã mäik'aapa auk'a oonaadamerã, perã p'ani misa na p'ek'au eujã jõru. ¹² Mãpai parã t'ãidepemapa k'Isia bi pirã ichiata oopari Cristopa oopi bik'a, k'ãrak'aupai ne-inaa k'achia ooi. ¹³ Edaare tachi t'ãridepai k'Isia p'aneepata ne-inaa k'achia oodait'ee. Ma awara netuarapa k'Isiapipari

ne-inaa k'achia oodamerā. Māga p'asapari jōmaarā ome. Mamīda māga p'asak'āri parā ome, ijāadaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'aripait'ee choodamerā, k'achia ooda-ee.

¹⁴ Maperā, ipemaarā k'iniarā, parāpa k'īsaruta pirā wādait'ee awaraa ak'ōre waibia apata k'īrapite it'aa t'īde, jmāgá oonāati! ¹⁵ Parā k'īsia k'awaa p'ani. Mapa k'īsiadaipia bi mia jara bide k'awaadait'ee seewa maa-e pirā wāara. ¹⁶ ¡K'īsiati! ¿K'āata jara k'inia bima tachia oopata, vino todak'āri māik'aapa pan k'odak'āri k'irāpadait'ee Jesucristo piuda tachi pari? Todai naaweda māik'aapa k'odai naaweda, it'aa t'īpata Tachi Ak'ōremaa jaradait'ee iru t'āri pia bi Cristo tachi pari piupida perā. Ma vino todak'āri, k'irāpa p'ani Cristo waa bat'ada k'aurepa, tachi araa p'anapata iru ome. Ichiaba ma pan k'odak'āri, k'irāpa p'ani Cristo k'ap'ia piuda k'aurepa tachi araa p'anapata apemaarā Cristode ijāapataarā ome. ¹⁷ Tachi chok'ara p'ani mīda, māgí pan k'odak'āri, eperā apai pik'a p'anapata Cristo piuda k'aurepa, iru ome tachi chaachaa araa p'anapata perā.

¹⁸ ¡K'īsiati! Israel pidaarāpa ne-animalaarā atedak'āri paapidait'ee Tachi Ak'ōre altarmāi, ak'īpipata irude ijāa p'ani. Ma awara māgí ne-animalaarādepema k'odak'āri, ak'īpipata āchi Tachi Ak'ōrederā. ¹⁹ Ma jaradapa mia jara k'inia-e bi ne-inaa ai k'īrapite it'aa t'īpata Tachi Ak'ōrek'a bi. Ichiaba jara k'inia-e bi nechiarā ata bidap'edaa ma k'īrapite pipiara bi awaraa nechiarā k'āyaara. ²⁰ Ma k'āyaara jara k'inia bi Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerāpa nechiarā k'odai naaweda, biruta pirā ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ak'īpipata māgide ijāa p'ani, tachia Cristode ijāapatak'a. Mamīda māga oodak'āri, wāara ooda-e āchi ak'ōre waibia apata-it'ee. Jip'a oopata netuaraarā-it'ee, māgee ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'īpata netuarade perā. Maperā parā wānāati māgí ne-inaa ai k'īrapite it'aa t'īpatamaa k'odait'ee nechiarā ata bidap'edaa ma ne-inaa k'īrapite. Māga ooruta pirā, ak'ipi p'ani araa p'ana k'inia p'ani netuaraarā ome. ¡Mia māga k'inia-e bi! ²¹ ¿Parā araa p'anadaipia bik'ā netuara ome? ¡Māgá oodaik'araa bi, Cristo waa bat'ada k'aurepa iru ome araa p'anapata perā! ¿Netuara eere p'anīrā ome k'odaipia bik'ā nechiarā netuaramaa teeda? Māga oodaik'araa bi, Cristode ijāapataarā ome araa p'anapata perā iru piuda k'aurepa.

²² ¡Tachi Ak'ōre k'īraupināati omee weda oo k'inia p'anipa! ¿K'īsia p'anik'ā Tachi Ak'ōre p'oyaadai, irua parā miapinaamerā?

Apemaarā ijāapataarā ijāa amaapidaik'araa bi

²³ “Michia oo k'iniata ooit'eeda” apata. Mamīda ma ne-inaa k'achia bi pirā, tachia apida k'aripada-e pait'ee. Tachia ne-inaa oodaipia bi jōmaarāpa Tachi Ak'ōre Ūraa pipiara k'awaadamerā māik'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. ²⁴ Apidaapa ne-inaa oodaik'araa bi ichi-it'ee aupai. Ichiaba ooipta bi awaraarā k'aripait'ee.

²⁵ Nechiarā netodak'āri chi netopatamāi, iidināati māgí nechiarā ata bijida ne-inaa k'īrapite wa māga-e. K'awaa ataruta pirā ma nechiarā ata bidap'edaa ne-inaa k'īrapite, k'īsia p'uadariit'ee. ²⁶ Māga iididaik'araa bi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

‘Na p'ek'au eujā māik'aapa jōmaweda aide nībi Tachi Ak'ōre-it'ee, ichiata ooda perā.’

(Sal 24.1)

²⁷ Tachi Ak'ōre Ūraade māga jara bairā, Cristode ijāak'aa bīpa parādepema aba atee k'inia bi pirā ichi temaa nek'ode, māik'aapa pi wā k'inia bi pirā, wāji māik'aapa k'ōji ārapa teeruta. K'īsianāaji māik'aapa iidināaji ma nechiarā ata

bijida ne-inaa k'irapite wa māga-e. ²⁸ Mamīda mama bide awaraapa pīmaa jarai: “Nāgí nechiara ata bijida ne-inaa juapa ooda k'irapite, ai k'irapite it'aa t'ipata”. Māga jararu pīrā, pia ma nechiara k'oik'araa bi, māgí eperā k'isia p'uapiamaapa. ²⁹ Mia māga jara-e bi pi k'isia p'ua bai jīak'aapa; jīp'a chi apemamaa k'isiapiamaapa parāpa k'achia oodai māgí nechiara k'oruta pīrā.

Mamīda pia iidii: “¿K'āare-it'ee mia oopia bima awaraarāpa oopi k'inia p'anik'a, āchi k'isia p'ua p'anadairā? ³⁰ ¿Pia-e bik'ā, Tachi Ak'ōremaa gracias jarap'eda k'oit'ee ne-inaa k'ira t'ādo? Pia bi pīrā, ¿mia, sāap'eda ooima awaraapa oopi k'inia bik'a?” Mia jarait'ee sāap'eda māga oodaipia bi. ³¹ Tachia ne-inaa k'odak'āri maa-e pīrā todak'āri maa-e pīrā ne-inaa awaraa oodak'āri, jōmaweda oodaipia bi Tachi Ak'ōre-it'ee, jōmaarāpa iru waaweedamerā. ³² Mapa parāpa piata oodaipia bi judiorā k'irapite māik'aapa judio-eerā k'irapite māik'aapa awaraa ijāapataarā k'irapite, ne-inaa k'achia oo k'inia p'ananaadamerā parā k'aurepa. ³³ Mia jiripari māga ooit'ee. Ne-inaa oo-e michi-it'ee aupai. Jōma oopari awaraarā k'aripait'ee, ārapa Cristode ijāadamerā. Māgá irua āra o k'achiadeepa k'aripa atai.

11

¹ Óoti mia ooparik'a, mia oopari perā Cristopa jarateedak'a na p'ek'au eujāde nipak'āri.

Sāga oodaipia bi ijāapataarā it'aa t'īdait'ee pak'āri

² Irā mia jara k'inia bi parāpa pia oo p'ani, k'irāpa p'anadairā mi sāga bapari parā ome bak'āri. Mi o-ia bi parā ome, at'āri oopata perā mia jarateedak'a. ³ Mamīda k'inia bi parāpa pipiara k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Cristo iru jua ek'ari bi māik'aapa imik'iraarā Cristo jua ek'ari p'ani māik'aapa wēraarā āchi imik'iraarā jua ek'ari p'ani. ⁴ Maperā parā ijāapataarā chip'edaidak'āri, imik'irapa ichi poro wāk'aik'araa bi it'aa t'īmaa bak'āri maa-e pīrā Tachi Ak'ōrepa jarapiru jaramaa bak'āri. Ichi poro wāk'aru pīrā, ak'ipiit'ee ichia waawee-e ichi poro waibia Cristo. ⁵ Jōdee wērapa ne-inaa ichi porode jīipia bi, it'aa t'īk'āri maa-e pīrā Tachi Ak'ōrepa jarapiru jarak'āri. Ichia wāk'apari jī-e bi pīrā, ak'ipiit'ee ichi imik'ira waawee-e bi. Ma awara awaraarāpa māgí wēra ak'idak'aa pait'ee wēra piak'a, wēra poro wēpida pia ak'idak'aa perā. ⁶ Māgí ijāapari wērapa ichi porode ne-inaa wāk'apari jī k'inia-e bi pīrā, ¿pipiara bak'aji-ek'ā ichi puda jida t'īpit'aamerā maa-e pīrā wēpit'aamerā, wēra k'achia beerā ome oopatak'a? Mamīda k'ira nejasia bi pīrā māgá bait'ee jōmaarā k'irapite, māgara puda t'īpiik'araa bi. Ma k'āyaara ne-inaa wāk'apari ichi porode jīipia bi.

⁷ Pia jarait'eera, imik'irapa ichi poro wāk'aik'araa bi ichi Tachi Ak'ōre k'irak'a bairā māik'aapa ichi Tachi Ak'ōrepa bida perā na p'ek'au eujāde nībi poro waibia bamerā. Jōdee wērapa ichi poro wāk'aipia bi ak'ipiit'ee imik'ira ichi poro waibia. ⁸ Mia māga jara bi Tachi Ak'ōrepa eperā ook'āri, imik'ira naapiara ooda perā, maap'eda wēra ooji māgí imik'ira orrodeepa. ⁹ Tachi Ak'ōrepa māgí imik'ira oo-e paji wēra k'aripamerā; jīp'a wērata ooji imik'ira k'aripamerā. ¹⁰ Maperā wēra Cristode ijāapari pīrā, ichi poro wāk'aipia bi. Māga ook'āri, ak'ipipari Tachi Ak'ōre k'irapite māik'aapa iru angeleerā k'irapite, ichi bapari imik'ira jua ek'ari māik'aapa Cristo jua ek'ari.

¹¹ Mamīda Cristode ijāadak'āri, wēra imik'ira ome auk'a p'ani Tachi Ak'ōre k'irapite. Mapa chik'aripa p'anapataadaipia bi. ¹² Tachia k'awa p'ani māgá

auk'a p'ani omee weda uchiadap'edaa perā Tachi Ak'ōre juadeepa. Chi naapema wēra uchiaji chi naapema imik'iradeepa. Mamāik'aapata imik'iraarā uchiapata wēraarādeepa t'odak'āri.

¹³ Māpai, parāpata ak'idaipia bi k'awaadait'ee pia bi wa pia-e bi ijāapari wēra ne-inaa wāk'apari wēe porode it'aa t'imerā Tachi Ak'ōremaa. ¹⁴ Ma awara pāchia oopatade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani pia-e bi imik'ira puda waree bamerā. ¹⁵ Jōdee wēra puda waree bak'āri, k'ira wāree unupata. Mamīda Tachi Ak'ōrepa mǎgá waripi-e paji k'ira wāree aupai ak'idamerā; jīp'a ak'ipiit'ee wēra ichi imik'ira jua ek'ari bi. ¹⁶ Apidaapa mia jara aupada ijāa k'iniada-e p'ani pirā, ijāanāati. Mamīda k'awaadaipia bi taipa jōmaarāmaa mǎga jarateepata. Ma awara ijāapataarā apemaarāpa oopata ma jarateepatak'a.

Sāga oodaipia bi Jesucristo piuda k'irāpadait'ee

¹⁷ Irā ūraait'ee sāga oodaipia bi parā ijāapataarā cheepurudak'āri Cristo piuda k'irāpadait'ee. Ai naawedapemak'a p'oyaa jara-e pāchia pia oomaa p'ani, mǎgá ooda-e p'anadairā. Cristopa oopi k'inia bik'a oodai k'āyaara, ne-inaa k'achia oomaa p'ani. ¹⁸ Mǎga jara bi mimaa nepiridap'edaa perā parādepema ūk'uru cheepurudak'āri, ne-inaa jedek'odak'aa auk'a k'īsiada-e p'anadairā. Mapa awara-awaraa nek'opata. K'īsia bi wāara ūk'uru mimaa nepiridap'edaa. ¹⁹ Mamīda mǎgá parādepema ūk'uruurāpa pāchia oo k'iniata ooda-e pada paara, k'awa-e pak'aji chisāgūrāpa wāara oopata Cristopa oopi bik'a, iru k'inia iru p'anapata perā. ²⁰ Mǎgá pariatua k'o p'anik'a k'odaik'araa bi. jMǎgá Cristo piuda k'irāpadak'aa! ²¹ Mimaa nepirijida parādepemaarā ūk'uru cheepurudak'āri ne-inaa jedek'odait'ee, apemaarā ijāapataarā nida-ee. Maperāpi ijāapataarā ūk'uru jarra oopata. Jōdee awaraarāpa k'opata bi jāwaadarutamaa māik'aapa vino topata piu p'aneerutamaa. ²² Chi mǎga oopataarāmaa iidi k'inia bi: ¿Pāchi te wēe p'anik'ā nek'odait'ee māik'aapa todait'ee? ¿Waaweeda-e p'anik'ā pāchi īgrete, chi araa che p'anirā jida ichiaba? ¿Chupiria chedeerā k'ira nejasiapi k'inia p'anik'ā? ¿K'āata parāmaa jaraima? ¿Pia oo p'anik'ā? jMǎga-epi!

Jesupa ooda k'irāpapiit'ee ichide ijāapataarāmaa

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Jesucristopa mimaa jarateeda, mia jōdee parāmaa jarateeki. Ai ewate p'arik'ua Jesús traicionaada naaweda, nek'omaa p'anide ichia pan ataji ²⁴ māik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'aaji jedeit'ee māik'aapa mǎgaji:

—Nǎgí pan mi k'ap'ia, mi peepiit'ee perā parā k'aripait'ee. Nǎgá pan k'odak'āri, k'opataati k'irāpadait'ee mi piuda parā pari.

²⁵ Mǎgá ichiaba, nek'o aupadap'eda, Jesupa vino copa jitaji māik'aapa mǎgaji:

—Nǎgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perā mi piuk'āri eperāarā pari. Tachi Ak'ōrepa nǎgí ūraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee parāpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerā papiit'ee. Nǎgá vino todak'āri, topataati k'irāpadait'ee mia ooi'tee bi eperāarā pari.

²⁶ Mǎga jarada perā Jesucristopa, tachia ma pan k'odak'āri māik'aapa ma vino todak'āri, k'irāpapata Cristo piuda tachi pari. Mǎgá oo p'anadait'ee, iru waya cheru misa.

K'īrak'aupai pan vino ome pariatua k'odai

²⁷ Māga jōmaarāmaa ak'ipipata perā, eperāpa ma pan pariatua k'oru pirā maa-e pirā ma vino pariatua toru pirā, k'achia oomaa bi, ichi-it'ee p'ua-e bairā Cristo piuda jōmaarā pari. ²⁸ Maperāpi Cristode ijāapari chaa ma pan k'oi naaweda māik'aapa ma vino toi naaweda, ichi t'āridepai k'īsiaipia bi k'awaait'ee wāara k'oru māik'aapa toru k'irāpait'ee Cristo piuda ichi pari wa māga-e. ²⁹ Māgá oopipia bi Tachi Ak'ōrepa miapiit'ee perā ma pan pariatua k'opataarā māik'aapa ma vino pariatua topataarā, chik'o jīp'aa k'opatak'a. ³⁰ Parādepema chok'ara māgá pariatua k'opata perā, k'ayaa p'ani māik'aapa ūk'uru jai-idaa p'ani. ³¹ Mamīda māgí k'odai naaweda māik'aapa todai naaweda, k'īsiaruta pirā oo amaadait'ee tachia p'ek'au k'achia oopata, Tachi Ak'ōrepa tachi miapi-e pait'ee. ³² Māga oodak'āri, pariatua k'oda-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa miapipari ma pan pariatua k'opataarā māik'aapa ma vino pariatua topataarā, āchia k'awaadamerā irua oopi k'inia bi. Māga k'awaadak'āri māik'aapa oodak'āri, irua āchi k'aripait'ee atuanaadamerā ijāadak'aa beerāk'a, eperāarā jōmaweda panadak'āri iru k'īrapite.

³³ Mapa ipemaarā, cheepurudak'āri pan k'odait'ee māik'aapa vino todait'ee Cristo piuda k'irāpadait'ee, nīpatāati jōmaweda cherutamaa, chik'inia ne-inaa jedek'odait'ee. ³⁴ Apida jarrapisia bi pirā, chei naaweda, ichi temāi nek'oipia bi. Parāpa māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa miapi-e pait'ee pariatua k'o p'ani k'aurepa.

Mi parāmaa wāk'āri, waapiara jarateit'ee.

12

Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa oopipari Cristode ijāapataarāmaa

¹ Īrā ipemaarā, p'anaut'ee parāpa iidi pēidap'edaa. Iidijida k'āata oopipari Tachi Ak'ōre Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa. Nāgí jarateit'ee pia k'awaadamerā.

² K'irāpa p'ani parā p'anapatap'edaa Cristode ijāadai naaweda. Tachi Ak'ōre k'īrapite k'achia oopachida it'aa t'īpatap'edaa perā ne-inaamaa, Tachi Ak'ōre awara. Māga oopachida māgee ne-inaa pedeedak'aa beemaa, chok'ai-e p'ani mīda. ³ Māga oopachida pia k'awadak'aa pada perā sāga Cristode ijāadait'ee māik'aapa sāga oodait'ee irua parāmaa oopi k'inia bik'a. K'awapatāati Tachi Ak'ōre Jaurepa eperāarāmaa nāga jarapik'aa: “Jesús Tachi Ak'ōre Warra-e”. Jīp'a jarapipari: “Jesús Tachi Poro Waibia.”

⁴ Parāpa k'awaadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa ne-inaa k'īra t'ādo oopipari chik'aripa p'anapataadamerā. Māga oopari ne-inaa pia oo k'inia bairā ijāapataarā-it'ee. ⁵ Ichia ma ne-inaa jōma oopipari Cristo, Tachi Poro Waibiapa oopi k'inia bik'a. ⁶ Ijāapari chaa ma ne-inaa awara ooi ichi k'ōp'āyo k'āyaara. Mamīda Tachi Ak'ōrēpata ma ne-inaa ichita āramaa oopipari. ⁷ Māgá Tachi Ak'ōre Jaurepa ma ne-inaa awara-awaraa oopipari Cristode ijāapataarāmaa, āchi chik'aripa p'anapataadamerā. ⁸ Abaamaa k'īsia k'awaapipari jarateemerā ne-inaa Tachi Ak'ōrepa k'awapi k'inia bi. Awaraarāmaa pipiara k'awapipari Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida, māga jarateemerā. ⁹ Ichiaba Tachi Ak'ōre Jaurepa waapiara ijāapipari Cristode ijāa bimaa, k'awaamerā wāara uchiat'ee Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, waide unu-e bi mīda. Ichiaba awaraarāmaa k'ayaa beerā jīpapipari. ¹⁰ Ma awara awaraarāmaa ne-inaa oopipari eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Awaraarāmaa jarapipari Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. Awaraarāmaa k'awapipari eperāpa wāara jaratee bi Cristopa oopi bik'a wa netuarapa oopi

bik'a. Awaraarāmaa pedeeipari irua k'awa-e bi pedeede, jarateemerā Tachi Ak'ōre Ūraa māgá pedee bipa. Awaraarāmaa k'awapipari k'āata jara bi ma eperāpa, pedee irua k'awa-e bita pedee'āri, jōmaarāpa k'awaadamerā irua jara k'inia bi. ¹¹ Māgá oopari Tachi Ak'ōre Jaurepa. Irua aupaita k'awapipari Cristopa oopi k'inia bi ichide ijāapataarāmaa.

Cristode ijāadak'āri, tachi k'ap'ia apai pik'a p'ani

¹² Irā jarait'ee sāap'eda Tachi Ak'ōre Jaurepa māgá ne-inaa awara-awaraa oopipari Cristode ijāapataarāmaa. Tachi k'ap'ia apai bi mīda, aide nāgee paraa: biiri, poro, jua, t'āri; jāga bee chok'ara. Māga pik'a Cristo apai bi mīda, irude ijāapataarā araa p'anapata iru ome. K'ap'ia apai pik'a p'ani, chok'ara p'ani mīda. ¹³ Tachi ijāapataarā māga p'ani ijāapari chaa Cristode ijāa beek'āri, Tachi Ak'ōre Jaurepa iru araa bapipari perā apemaarā ijāapataarā ome. Auk'a oopari judiorā ome, judio-eerā ome, esclavoorā ome, esclavo-eerā ome. Māga oopari, chok'ara p'ani mīda, apai pik'a p'anadamerā Cristo ome. Mapa tachia poro choopipata ak'ipidait'ee araa p'ani Cristo ome Tachi Ak'ōre Jaure k'aurepa.

¹⁴ Tachi eperā k'ap'ide bi poro, jua, biiri māik'aapa t'āri. Jāgee jōmaarāpa k'aripapata tachia ne-inaa oodamerā. Māga pik'a tachi ijāapataarā chok'ara p'ani mīda, chik'aripa p'anapata Cristo-it'ee ne-inaa oodait'ee. ¹⁵ K'īsiadāma nāgide. Tachi biiri pedeeda paara, jarak'aji: “Juapa mi k'āyaara ne-inaa chok'araara oopari perā, mi mak'iaara servi-e bi na k'ap'ide.” Māga jarak'aji mīda, at'āri tachi k'ap'ide bi. ¹⁶ Maa-e pirā tachi k'īiri pedeeda paara, jarak'aji: “Tau mi k'āyaara pipiara bairā, mi mak'iaara servi-e bi na k'ap'ide.” Māga jarak'aji mīda, at'āri tachi k'ap'ide bi. ¹⁷ Tachi k'ap'ia jōma tau pada paara, k'īiri wē-e pak'aji ūridait'ee māik'aapa jōma k'īiri pada paara, k'ī wē-e pak'aji idait'ee. ¹⁸ Mamīda māga-e. Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'ide nībi jōmaweda biji māgī bimāi, ichia k'īsia iru badak'a. ¹⁹ Tachi k'ap'ia jōmaweda biiri maa-e pirā jua maa-e pirā tau pada paara, k'ap'ia wēe p'anak'ajida. ²⁰ Mamīda māga-e. Ne-inaa k'īra t'ādoo paraa mīda, ichita k'ap'ia apai bi.

²¹ Tachi k'ap'ia māga bi perā, tachi tau pedee k'awaa bada paara, p'oyaa jara-e pak'aji juamaa: “Mia pi k'inia-e”. Poropa pida p'oyaa jara-e pak'aji biirimaa: “Mia pi k'inia-e.” ²² Ma k'āyaara ne-inaa jōma tachi k'ap'ide, mak'iaara p'oyaa ooda-e pik'a k'edee paara, auk'a k'aripapata tachi k'ap'ia chok'ai bamerā māik'aapa k'ap'ia pia bamerā. ²³ Ma awara tachi k'ap'ide nībi ūk'uru pia chi-oopata tachi piara unudamerā. Mamīda ūk'uru awaraarāmaa unupi k'iniadak'aa. Mapa wāk'apata p'arupa. ²⁴ Jōdee chi unupi k'inia bita taawa iru p'anapata. Māga oopata Tachi Ak'ōrepata tachi k'ap'ia māga ooda perā, pipiara iadamerā aide nībi mak'iaara p'oyaa oo-e pik'a k'edee māik'aapa pia-e pik'a k'edee. ²⁵ Māga ooji tachi k'ap'ide nībi jōma chik'aripa p'anadamerā. ²⁶ Tachi k'ap'ide bi apida p'ua nībeeru pirā, k'ap'ia jōmaweda miapari ma k'aurepa. Jōdee tachi k'ap'ide nībi apida pi-ia unuruta pirā, k'ap'ia jōmaweda o-īdaipari.

²⁷ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani tachi ijāapataarā Cristo k'ap'iak'a p'ani, iru ome araa p'anapata perā. ²⁸ Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'ide nībi chaa mimia awara-awaraa biji tachi k'aripamerā māik'aapa k'ap'ia pia p'anadamerā. Māga pik'a ichi Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa mimia awara-awaraa bipari, ma mimia oo p'anide chik'aripa p'anapataadamerā. Naapiara bipari Jesucristopa jirit'eradaarā peiit'ee ichi ūraa jarateede; ai

eere bɪpari Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jarapataarã; mǎgí t'êe bɪpari Tachi Ak'õre Ūraa jarateepataarã; maap'eda ne-inaa oopataarã eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa; k'ayaa beerã jɪpapataarã; ijãapataarã k'aripapataarã; ijãapataarã ak'ipataarã; pedeeapataarã áchia k'awada-e p'ani pedeede. ²⁹ Tachi Ak'õrepa ijãapataarã jómaweda jirit'era-e Cristopa pëimerã ichi Ūraa jarateede. Ichiaba jómäärãmaa ichia jarapi bik'a jarapi-e; jómäärãpa iru Ūraa jarateeda-e; jómäärãpa ne-inaa ooda-e eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa; ³⁰ jómäärãpa k'ayaa beerã jɪpada-e; jómäärãpa pedeeda-e áchia k'awada-e p'ani pedeede; jómäärãpa k'awada-e chi pedeerupa jara k'inia bi ma k'awada-e p'ani pedeede. ³¹ Maperã parãpa iididaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa parãmaa madepema pipiara bita bimerã. Mǎgá pipiara p'anapataadait'ee.

Mǎgá oo p'ani mĩda, mia ak'ipiiit'ee sǎga wǎara pipiara p'anapataadai.

13

Chik'inia p'anapataadaipia bi

¹ Pipiara p'ana k'inia p'ani pírã, chik'inia p'anapataadaipia bi. Tachia eperãarã pedee k'Íra t'ãdoo pedee p'ani mĩda mǎik'aapa angeleerã pedee paara pedeeruta pijida, pari mǎga oopata t'ãripa awaraarã k'inia iru p'anada-e p'ani pírã. Mǎga p'anaruta pírã, tachi ma pedeede pedeedak'ári, awaraarãpa ūridai campana pariatua chaaparik'a. ² Ichiaba Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jara p'ani mĩda mǎik'aapa k'awa p'ani mĩda ne-inaa k'Íra t'ãdoo, Tachi Ak'õrepa waide jara-e bi paara eperãarãmaa, páripi p'anapata awaraarã k'inia iru p'anada-e p'ani pírã. Ma awara audú ijãaruta pijida ee áyaa birutãmaa tachia jararutapa; awaraarã t'ãripa k'inia iru p'anada-e p'ani pírã, ichi k'inia mǎga oo p'ani. ³ Ma awara tachia net'aa iru p'ani jómaweda tee p'ani mĩda chupírã chedeerãmaa mǎik'aapa tachi k'ap'ia paara paapepiruta pijida Cristode ijãa p'ani k'aurepa, t'ãripa awaraarã k'inia iru p'anada-e p'ani pírã, tachi-it'ee wë-e pait'ee Tachi Ak'õrepa k'Ísia iru bidepema, it'ari panadak'ári.

⁴ Tachia wǎara awaraarã k'inia iru p'anadak'ári, nǎga p'anapata. T'ãridepai choopata. Awaraarãmaa ne-inaa pia oopata. Awaraarã unuãmaa iru p'anadak'aa, árapa ne-inaa iru p'ani k'aurepa. Ichiaba tachia ooda jómäärãmaa jaradak'aa, árapa k'Ísiadamerã tachia ne-inaa oo k'awaa p'anapata. Audua p'anadak'aa. ⁵ ChÍara k'Íraupidak'aa mǎik'aapa k'Íra nejasiapidak'aa. Tachi-it'ee ne-inaa pipiara jiridak'aa. Isapai k'Íraudak'aa. K'Íra p'u-ua p'anadak'aa tachimaa chÍarapa ne-inaa k'achia ook'ári. ⁶ O-ía p'anadak'aa unudak'ári awaraapa ne-inaa k'achia oomaa bi. Jɪp'a o-íadaipata irua ook'ári Tachi Ak'õrepa wǎarata jara pëidak'aa. ⁷ Ma awara chÍarapa tachi miapidak'ári, choopata ijãapata perã Ak'õrepa tachi k'aripait'ee. Ijãapata k'achia p'oyaadai. T'ãride ichita choopata awaraarã k'inia iru p'anadairã.

⁸ Mǎgá awaraarã k'inia iru p'anadak'ári Cristopa oopi bik'a, ichita chik'inia para bait'ee. K'awáati na ewari Tachi Ak'õrepa jarapi bi waa wë-e pait'ee. Ma awara chi pedee bɪpa k'awada-e p'ani pedee waa ūrida-e pait'ee. Ichiaba k'Ísia k'awaa p'aniirãpa jarateepata auk'a waa wë-e pait'ee. ⁹ Mǎgí jöma na ewari wë-e pait'ee, jödaít'ee perã. Tachia waide k'awada-e p'ani jómaweda Tachi Ak'õrepa jarapi bi mǎik'aapa k'Ísia k'awaa beerãpa jaratee p'ani. ¹⁰ Mamĩda Tachi Ak'õrepa k'Ísia iru bi jómaweda oo aupak'ári, waa k'awa k'iniada-e p'anadait'ee irua jarapi bi mǎik'aapa k'Ísia k'awaa beerãpa jaratee p'ani, jómaweda Cristok'a k'awadait'ee perã.

¹¹ Warra weda mi pedeeji mǎik'aapa k'Ísia iru baji ne-inaa ooit'ee warrarãpa oopatak'a. Mamĩda chona pak'ári, oo amaaji mǎgee warra weda ne-inaa oopata. ¹² Na p'ek'au eujãde p'ani misa, jɪp'a espejo k'Íra t'awaa bide

ak'i p'anik'a bi, jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi k'awada-e p'anadairā. Mamīda Cristo ome p'ananadak'āri, jōmaweda k'awadait'ee Cristopa k'awa bik'a, k'awadait'ee perā Tachi Ak'ōrepa tachi k'awa bik'a.

¹³ Maperā ichita ijāadaipia bi Tachi Ak'ōrepa oopari ichia jara bik'a. Ichita ijāadaipia bi Tachi Ak'ōrepa tachimaa teet'ee ne-inaa jōmaweda ichia k'isia iru bi tachi-it'ee, it'ari panadak'āri. Ichita awaraarā k'inia iru p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'inia iru baparik'a. Tachi Ak'ōre-it'ee ma jarada ōpeedepema chi t'ēe jara aupadata pipiara bi jōma apema jara aupada k'āyaara.

14

Chik'aripa p'anadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oodait'ee

¹ Māga pipiara bairā Tachi Ak'ōre-it'ee, parāpa awaraarā k'inia iru p'anadaipia bi. Māga oo p'ani misa, iididaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa jarapimerā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. ² Ma k'āyaara, iidiruta pirā Tachi Ak'ōre Jaurepa parā pedeepimerā k'awada-e p'ani pedeede, māgā jarateedak'āri, chi ūrirutaarāpa k'awada-e p'anadai māgī jarateeruta. Tachi Ak'ōrepapai k'await'ee. ³ Jōdee Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapiru pirā irua jarapi bik'a, chi ūrirutaarāpa pia k'awaadait'ee, āchi pedeede ūridait'ee perā. Mapa oo k'inia p'anadait'ee māgī jarateeruta jara p'anik'a māik'aapa t'āri o-īa p'anadait'ee oodak'āri Cristopa oopi bik'a. ⁴ Chi pedee bipa ichia k'awa-e bi pedeede pia oo bi ichi-it'ee. Mamīda Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaraparipa apemaarā ijāapataarā k'aripapari.

⁵ Parā jōmaweda pedeeda paara k'awada-e p'ani pedeede, pia bak'aji. Mamīda pipiara bi Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaradamerā, wē-e pirā apidaapa māgī pedee ūridamerā māik'aapa k'awapidamerā apema ijāapataarāmaa.

⁶ Mapa ipemaarā, mi parāmaa wāru pirā jarateede k'awa-e bi pedeede, parā k'aripa e pait'ee. Jōdee wāru pirā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarade maa-e pirā Cristo ūraa jarateeru pirā, māgā k'awaadai Cristopa oopi k'inia bi.

⁷ Parāpa k'awa p'ani siru cha k'awaa beerāpa māik'aapa arpa cha k'awaa beerāpa pia chaapata chi ūri p'anirāpa k'awaadamerā chisāgī sirupa chaada māik'aapa chisāgī arpapa chaada. Mamīda pia cha k'awa-e bipa chaak'āri, k'achia ūridai māik'aapa pia k'awada-e pai chisāgī siru wa chisāgī arpa.

⁸ Ichiaba soldaorāpa trompeta ateezata jura chōnadak'āri. Chi cha k'awaa bipa chaapari soldaorā chōode uchiadamerā. Mamīda māgīpa pia cha-e pirā, soldaorā chōode uchiada-e pai, k'awada-e p'anadairā āchia ūri p'ani k'āata jara k'inia bi. ⁹ Māga pik'a bi parā ome. K'awada-e p'ani pedeede pedee p'anadak'āri, chi ūrirutaarāpa k'awada-e pai parāpa jaratee k'inia p'ani. Pipiara bak'aji pāchi ituaba pedeedap'edaa paara. ¹⁰ Wāara na p'ek'au eujāde eperāarā pedee chok'ara awara-awaraa pedee p'ani. Ma pedee pedeepataarāpa pia k'awapata āchi pedee ūridak'āri. ¹¹ Mamīda mia māgī pedee ūri-e bi pirā, k'īra tewaraak'a bai māgī pedeepari ome, p'oyaa ūri-e bairā māgī pedee. ¹² Māga bi parā ome ichiaba. Maperāpi iidi k'inia p'ani pirā Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa ne-inaa oopimerā, iididaipia bi ne-inaa k'aripadait'ee apemaarā ijāapataarā.

¹³ Mamīda iidi k'inia p'ani pirā Ak'ōrepa pedeepimerā k'awada-e p'ani pedeede, māgara ichiaba iididaipia bi k'awapimerā k'āata jara k'inia bi māgī pedee. Māgā awaraarāmaa jarateedai. ¹⁴ Mia it'aa t'īru pirā k'awa-e bi pedeede, mi jaurepapai k'awa bi k'āata jara k'inia bi, araa bapari perā Tachi

Ak'õre Jaure ome. Mamĩda michi k'ĩsiade k'awa-e bi. ¹⁵ Māgara mia ¿sāga ooima? Jaurepapai it'aa t'ĩit'ee māk'aapa k'ariit'ee mia k'awa-e bi pedeede. Mamĩda ma k'āyaara pipiara it'aa t'ĩpariit'ee māk'aapa k'aripariit'ee mia k'awa bi pedeede. ¹⁶ Pia pida māga ooru pirā, eperā pi ik'aawa su-ak'i bipa auk'a k'awaait'ee pia gracias jara bi māk'aapa k'ari bi. Māgá pi ome auk'a iru it'aa t'ĩi gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. ¹⁷ Jõdee pia it'aa t'ĩru pirā k'awa-e bi pedeede, pia bi mĩda Tachi Ak'õre k'ĩrapite, pi ik'aawa p'anĩrā maarepida k'aripa-e bi.

¹⁸ Tachi Ak'õre k'ĩrapite mi o-ĩa bi, mia parā k'āyaara pedee chok'araara pedepari perā, mia k'awa-e bi pedeede. Māga ooi Tachi Ak'õre Jaurepa māga oopipari perā. ¹⁹ Mamĩda apemaarā ijāapataarā ome bak'āri it'aa t'ĩit'ee Tachi Ak'õremaa, mi-it'ee pipiara bi pedeeit'ee pedee joisomaapai arii p'anĩrā pedeede, pedee diez mil pedeei k'āyaara ārapa k'awada-e p'ani pedeede.

²⁰ Maperā ĩpemaarā, warra chak'eerāk'a k'ĩsianáati. Ārak'a p'ana k'inia p'ani pirā, p'anadaipia bi warra ewaa t'odak'a; audua-ee. Pia k'ĩsiati chonaarāpa k'ĩsiapatak'a. ²¹ K'ĩrāpāti Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'õrepa jara bi: "Mia Israel pidaarāmaa pedeeit'ee k'awada-e p'ani pedeede k'ĩra tewaraarā it'aideepa. Mamĩda ma Israel pidaarāpa k'awa p'anadait'ee mĩda mia māga oopi bi, at'āri mi pedee ũri k'iniada-e p'anadait'ee." ' (Is 28.11-12)

²² Tachi Ak'õrepa māga jarada perā, nāga k'awaadai. Ijāadak'aa beerāpa unuruta pijida Tachi Ak'õre Jaurepa parāmaa pedeeipmaa bi pāchia k'awada-e p'ani pedeede, ma Israel pidaarāk'a ārapa ũri k'iniada-e pait'ee. Jõdee ijāapataarāpa māga unudak'āri, ũridait'ee, k'awada-e p'ani mĩda k'āata jara k'inia bi. Mamĩda ma k'āyaara parāpa jararuta pirā Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a āchi pedeede, audupĩara ũri k'inia p'anadait'ee, ũridait'ee perā āramaa Cristopa oopi k'inia bi. Māga bi ijāadak'aa beerā ome ichiaba. ²³ K'ĩsiati nāgĩde. Parā cheepurudak'āri it'aa t'ĩdait'ee, parādepema ũk'uru pedeeama p'aneeruta pirā k'awada-e p'ani pedeede māk'aapa māga p'anide t'ĩuru pirā eperā ijāak'aa bi maa-e pirā Tachi Ak'õre Ũraa waide k'awa-e bi, ichia k'ĩsiai parā jōmaweda k'ĩra k'awa-ee para bi. ²⁴ Jõdee eperā ijāak'aa bi maa-e pirā Ak'õre Ũraa waide k'awa-e bi t'ĩuru pirā Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jara p'anide, ũrii ichia p'ek'au k'achia oopari Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ²⁵ Maap'eda māgĩde k'ĩsiak'āri, t'āri p'udarii māk'aapa ijāai, wa ijāa-e pai. Maap'eda bedabaidarii Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩit'ee māk'aapa jarait'ee: "Wāara Tachi Ak'õre nama parā ome bapari."

Chip'edaidak'āri, ne-inaa jōma k'ĩra jĩp'a oodaipia bi

²⁶ Māpai ĩpemaarā, nāga oodaipia bi chip'edaidak'āri it'aa t'ĩdait'ee. ũk'uruurāpa Ak'õre k'ari k'aridaipia bi. Awaraarāpa Cristo ũraa jarateedaipia bi maa-e pirā Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jaradaipia bi. Awaraarāpa k'awada-e p'ani pedeede pedeedaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Awaraarāpa māgĩ pedee jara k'inia bi jōmarāmaa k'awapidaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Ma jōmaweda oodaipia bi ijāapataarā chik'aripa p'anadamerā. ²⁷ Ma k'awada-e p'ani pedeede pedeeapataarā pedeedaipia bi aba-abaa, omé maa-e pirā õpee pedee auparutamaa. Maap'eda māgĩ pedee k'awapataarāpa jōmarāmaa k'awapidaipia bi ārapa jaradap'edaa. ²⁸ Apida wē-e pirā māgĩ pedee k'awaapiit'ee k'āata jara k'inia bi, māgara chi māgá pedee bi waa

pedeeik'araa bi. Ma k'āyaara ichi t'āridepai pedeeipia bi ichi-it'ee māk'aapa Tachi Ak'ōre-it'ee. ²⁹ Māgá ichiaba Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapataarāpa pedee k'inia p'ani pirā, pedeedaipia bi aba-abaa, omé maa-e pirā ōpee pedee aaparutamaa. Apemaarāpa ūridaipia bi ārapa jararuta, k'awaadait'ee wāara Tachi Ak'ōrepa jarapida wa māga-e. ³⁰ Abaapa Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara bi misa, awaraapa pedee k'inia bi pirā jarapida awara, māgara ma naa pedee badapa chi t'ēepemamaa pedeeipiia bi. ³¹ Māga oo p'ani pirā, jōmaarā pedee k'inia p'anirā pedeedait'ee, apemaarā ijāapataarāpa k'awaadamerā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa āramaa jara k'inia bi. ³² Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara bīpa pariatua pedeeik'araa bi. Jīp'a pedeeipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa māga oopi bak'āri. ³³ Māga oodaipia bi Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pariatua oopik'aa perā. Oodaipia bi awaraa p'urudepema ijāapataarāpa oopatak'a.

³⁴ Mapa ichiaba chip'edaidak'āri it'aa t'īdait'ee, wēraarā k'īup'ee p'anadaipia bi, jarateepataarā māk'aapa Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapataarā pedee p'ani misa, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā āchi imik'īraarā jua ek'ari p'anapataadaipia bi. ³⁵ Mapa ārapa ne-inaa iidi k'inia p'ani pirā, iididaipia bi āchi imik'īramaa teeda panadak'āri. Pia-e bi pariatua pedeedamerā, awaraarā pedee p'ani misa.

³⁶ Auk'a k'īsiada-e p'ani pirā, k'irāpāti parāmaa ijāapii naaweda Tachi Ak'ōrepa awaraarāmaa ijāapiji māk'aapa k'awapiji ichia oopi k'inia bi chip'edaidak'āri. Maperā k'īrak'aupai pāchia oo k'iniata oodai, Tachi Ak'ōrepa k'awapida oodai k'āyaara. ³⁷ Apida k'īsia bi pirā ichiata Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapari, maa-e pirā ne-inaa awara oopari Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, k'awaaipia bi Tachi Ak'ōrepa mimaa jarapiji jōma na p'ādade jara bi. Mapa oopia bi na ūraade jara bik'a. ³⁸ Mamīda māgí eperāpa jara bi pirā mia na p'ā bide jarateemaa bi michi k'īsiadoopa, irua jara bi ūridaik'araa bi.

³⁹ Māpai ipemaarā, audupiara iididaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapimerā Ak'ōrepa jara k'inia bi ijāapataarāmaa. Māga nide abaapa pedee k'inia bi pirā ichia k'awa-e bi pedeede, pedeenapāde adaik'araa bi. ⁴⁰ Mamīda ne-inaa jōma oodaipia bi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, pariatua oodai k'āyaara.

15

Jesucristo piup'eda, chok'ai p'irabaida

¹ Irā ipemaarā, k'irāpapiit'ee mia naaweda jarateeda; jōma Jesucristopa ooda tachi k'aripait'ee atuanaadamerā. Parāpa māgí jarateeda ijāajida; māgita at'āri ijāa p'ani. ² Ma jarateeda k'auropa Tachi Ak'ōrepa parā o k'achiadeepa k'aripa ata wā. Mapa aide ijāapataadaipia bi. Māga-e pirā, pāchi k'inia ijāajida.

³ Ma jarateeda k'awaap'eda, mia parāmaa jarateeeji, jarateeda pipiara bairā. Nāga bi: Cristo piuji tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. ⁴ Ma piuda t'ēepai, māu te uriade iajida māk'aapa ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiji, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. ⁵ Ma t'ēepai ichia unupiji Pedromaa, maap'eda chi apemaarā k'ōp'āyoorāmaa, ichi ome nipapatap'edaa na p'ek'au eujāde bi misa. ⁶ Ai t'ēepai unupiji quinientos audú see nībada ijāapataarāmaa. Māgidepema ūk'urupai jai-idaa p'ani, mamīda chi apemaarā at'āri chok'ai p'ani. ⁷ Ai t'ēepai unupiji Santiagomaa. Maap'eda unupiji ichia ūraa jarateede pēida eperāarāmaa.

⁸ Maap'eda, jōmaarā t'ēe, mimaa ichiaba unupiji, ai naaweda mi k'achia baji mīda. ⁹ Māga ooji mi jōmaweda apemaarā pēida k'āyaara ek'ariara bi mīda.

Mi-it'ee piara bak'aji Tachi Ak'õrepa mi jirit'era-e pada paara, mia Cristode ijãapataarã miapipachi perã. ¹⁰ Mamïda Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari perã, mi k'aripaji. Maperã mi apemaarã pëida k'ãyaara mimiara bapari. Mimiak'aa michi k'iradoopa. Jip'a Tachi Ak'õrëpata mimaa nãgí mimia oopipari Cristo-it'ee. ¹¹ Mi ãra k'ãyaara audú mimiapari mïda, taipa auk'a jarateepata, ma-it'ee Cristopa tai pëida perã. Mãgí jarateedata parãpa ijãajida.

Tachi Ak'õrepa piudap'edaarã chok'ai p'irabaipiji

¹² Parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Cristo chok'ai p'irabaipiji, taipa mãga jarateedap'edaa perã. Mãga bita, çsãap'eda ùk'uru parã t'ãide p'anïrãpa jara p'anima eperãarã piudap'eda chok'ai p'irabaidak'aa? ¹³ ¡K'ãsiati! Tachi Ak'õrepa eperãarã p'oyaa p'irabaipi-e pirã, mãgara Cristo jida p'irabaipi-e pak'aji. ¹⁴ Mãgara páripí taipa jarateepata Jesucristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Parãpa pida pãchi k'inia irude ijãa p'ani. ¹⁵ Ma awara mãirãpa jara p'ani wãara pirã, tai seewa-idaa p'ani, parãmaa jarateedap'edaa perã Tachi Ak'õrepa Cristo p'irabaipiji. ¹⁶ Mãirãpa k'ãsia p'anik'a Tachi Ak'õrepa eperãarã p'oyaa p'irabaipi-e pirã, mãgara Cristo jida p'oyaa p'irabaipi-e pak'aji. Mãgara Cristo at'ãri piu bak'aji. ¹⁷ Ma awara Tachi Ak'õrepa Cristo p'irabaipi-e paji pirã, mãgara parãpa páripí ijãa p'ani Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa pãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapii. ¹⁸ Mãgara awaraa Cristode ijãapataarã jai-idaadap'edaarã auk'a atuak'ajida. ¹⁹ Ma jõma wãara pirã mãik'aapa na p'ek'au eujãdepai Cristode ijãa p'ani pirã, ¡tachi jõmaarã k'ãyaara chupiriara p'ani!

²⁰ Mamïda mãga-e. ¡Tachi Ak'õrepa wãara Cristo chok'ai p'irabaipiji! Cristo naapiara ichita chok'ai bapariit'ee, piup'eda mãik'aapa p'irabaip'eda. Ma awara Tachi Ak'õrepa mãga ooda perã Cristo ome, k'awa p'ani tachi jida ichiaba chok'ai p'irabaipiit'ee, Cristode ijãapata perã. ²¹ K'ãsiadãma nãgide. Eperãpa k'achia ooda k'aurepa, na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaweda piupata. Jõdee Tachi Ak'õrepa awaraa eperã chok'ai p'irabaipida k'aurepa, jõmaweda irude ijãapataarã auk'a chok'ai p'irabaipiit'ee. ²² Pia jarait'eera, Adán k'aurepa jõmaarãta piupata. Jõdee Cristo k'aurepa jõmaweda irude ijãapataarã jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. ²³ Mamïda p'irabaidait'ee Tachi Ak'õrepa k'ãsia iru bik'a. Cristo naapiara p'irabaipiji. Maap'eda Cristo cheru ewate irude ijãapataarã auk'a p'irabaipiit'ee. ²⁴ Ma t'ëepai na p'ek'au eujã jõit'ee. Cristopa netuaraarã mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ãra unuamaa iru p'anïrã, chi na p'ek'au eujãdepema poro waibiarã jõmaweda p'oyaak'ãri, mãgürã ichi Ak'õre jua ek'ari biit'ee. ²⁵ Mãga pait'ee Cristo na eujã poro waibia pait'ee perã, Tachi Ak'õre k'ãra unuamaa iru p'anïrã jõma birumaa ichi Ak'õre jua ek'ari. ²⁶ Mãgá ook'ãripi, eperãarã waa piuda-e pait'ee. ²⁷ K'awa p'ani Cristota na p'ek'au eujã poro waibia, Tachi Ak'õrepa ichi ùraa p'ãdade jara bairã:

'Ne-inaa jõmaweda pi jua ek'ari bijí: eperãarã, angeleerã mãik'aapa netuaraarã paara.'

(Sal 8.6)

Tachi Ak'õre aupaita Cristo jua ek'ari ba-e. ²⁸ Mãgá Tachi Ak'õre k'ãra unuamaa iru p'anïrã p'oyaa p'eda, Tachi Ak'õre Warrapa ooit'ee ichi Ak'õrepa oodak'a ichi ome, nejõmaata iru jua ek'ari bik'ãri. Iruã nejõmaata biit'ee ichi Ak'õre jua ek'ari, ichi k'ap'ia paara, Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara beemerã.

²⁹ Ichiaba nãga k'awa p'ani Cristode ijãapataarã jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. P'irabaida-e pirã, çsãap'eda eperãarã ùk'uruurãpa poro choopipatama ijãapataarã jai-idaadap'edaarã pari, chi araada-e padap'edaarã poro

choopidait'ee jai-idaadai naaweda? ¡Māgí jai-idaadap'edaarā p'irabaida-e p'irā, páripí āra pari poro choopipata! ³⁰ Ma awara ijāapataarā p'irabaida-e p'irā, ¿sāap'eda tai jarateede wāpatama, chi wārutamaa tai k'īra unuamaa iru p'ani mīda? ³¹ Wāara ewari chaa mi peedait'ee iru p'ani, jarateepari perā Cristopa ooda jōmaarā k'aripait'ee. Mamīda wāara mi o-īa bi k'awa bairā parāpa Jesucristode ijāa p'ani. ³² Ma awara Cristode ijāapataarā p'irabaida-e p'irā, páripí mi perā piuji Éfeso p'uurudepemaarā juapa. Māgīrā ne-animalaarā k'achiarāk'apí p'ani. Wāara chok'ai p'irabaida-e p'irā, māgara p'anadāma nāgí jarapatak'a: 'Nek'odāma, ne-inaa todāma māik'aapa tachia oo k'iniata oodāma, taarā-e perā jōdait'ee.' (Is 22.13)

³³ ¡Māga-el! Apidaamaa k'ūrapināati. Wāara jara p'ani nāga jaradak'āri: "K'ōp'āyo meraa bi p'irā k'achia oopataarā ome, auk'a oodai." ³⁴ ¡Pia k'īsiāti māik'aapa ak'īti k'īsia k'awaa pik'a p'anīrā parā t'āide! P'ek'au k'achia oonāti āchia oo p'anik'a jaradak'āri Cristode ijāapataarā p'irabaida-e pait'ee. ¡Māga jaratee p'anīrāpa waide Cristode ijāada-e p'ani! Mīa māga jara bi parā k'īra nejasiapiit'ee.

Sāga Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā p'irabaipiit'ee
(2 Co 5.1-5)

³⁵ ¿Nāga iidi k'inia p'ani-ek'ā? "¿Sāga Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā p'irabaipiit'eema? ¿Sāga baima chi k'ap'ia p'irabaida?" ³⁶ Wāara māga iidi k'inia p'ani k'īsia k'awada-e p'anadairā. ¿Parāpa nāgí k'awada-e p'anik'ā? Trigo tau maa-e p'irā awaraa net'atau uudak'āri, eujāde beraudaipari, t'ono wāru misa. ³⁷ Chi k'arra uudak'aa. Jip'a chi tauta uupata, trigodee wa awaraa net'ataudee. ³⁸ Māgí uup'eda, Tachi Ak'ōrepa t'onopipari trigo k'arra wa ne-inaa awaraa, ichia k'īsia iru badak'a net'atau k'īra t'ādoe ewaa ook'āri. ³⁹ Māga ooji awaraa ne-inaa chok'ai bee ome ichiaba. Ichia k'īsia iru badak'a k'ap'ia k'īra t'ādoe ooji eperārade, ne-animalaarāde, ipanaarāde māik'aapa chik'ode, māgā āchi k'ap'ia awara-awaraa iru p'anadamerā. ⁴⁰ Ichiaba biji ne-inaa pajāde ichia k'īsia iru badak'a, na p'ek'au eujādepema ne-inaa awara. Māgí chaachaa ichi k'īra wāree biji. Mamīda auk'a bi-e paji. ⁴¹ Ma k'īra wāree awara-awaraa biji nāgā: ak'ōrejūru urua awara bi atane īdaa ome māik'aapa atane īdaa lucero īdaa ome awara bi. Ichiaba lucero chaa urua awara bee.

⁴² Māgā Tachi Ak'ōrepa ne-inaa awara-awaraa oodak'a na eujādepema māik'aapa pajādepema, māga pik'a ichiaba awara ooit'ee eperā piuda k'ap'ia chok'ai p'irabaipik'āri. Piuda k'ap'ia iadak'āri, mik'iadaipari. Jōdee chok'ai p'irabaida k'ap'ia waa piuk'aa. ⁴³ Ma awara māgí piuda k'ap'ia k'achia bapari mik'iadaipari perā. Jōdee chi chok'ai p'irabaida k'ap'ia k'īra wāree bait'ee. Piuda k'ap'ia p'oyaa mimik'ak'aa. Jōdee chok'ai p'irabaida k'ap'ia na ne-inaa k'īra t'ādoe ooit'ee, Cristopa chok'ai p'irabaida t'ēe oodak'a. ⁴⁴ Eperāpa k'ap'ia iru bairā na p'ek'au eujāde bi misa, māgara ichiaba k'ap'ia iru bait'ee Ak'ōre truade. Na eujādepema k'ap'ia piuk'āri, iapata mik'iadaimerā. Mamīda t'ēepai Tachi Ak'ōrepa p'irabaipik'āri, it'aripema k'ap'ia papiit'ee.

⁴⁵ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa eperā ook'āri, iru k'īde jārap'uaji chok'ai beemerā.' (Gn 2.7) Ma eperā Adán paji. Mamīda Cristo jida t'ijarapata Adán chi t'ēepema, Tachi Ak'ōrepa ichiaba iru chok'ai p'irabaipida perā ichi truade ichita bapariimerā. Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo biji irude ijāapataarā chok'ai

p'anapipariimerã. ⁴⁶ Tachi k'ap'ia naapema Adán k'ap'iak'a bi, na p'ek'au eujãdepema perã. Jõdee tachi t'ëepema k'ap'ia bait'ee chi t'ëepema Adán apata k'ap'iak'a, Ak'õre truadepema perã. ⁴⁷ Chi naapema Adán yoorodee ooda paji. Mapa na p'ek'au eujãdepema paji. Jõdee chi t'ëepema Adán it'aripema paji. Mata cheji na p'ek'au eujãdee. ⁴⁸ Na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'ap'ia iru p'ani naapema Adanpa iru badak'a, irudeepa uchiadap'edaa perã. Jõdee it'aa wãrutaarãpa k'ap'ia iru p'anadait'ee Cristopa iru bik'a, ichideerã perã. ⁴⁹ Mãgã na eujãdepema k'ap'ia p'ani misa, Adán bap-atak'a p'anapata. Mamïda it'aripema k'ap'ia p'anadak'ãri, Cristo baparik'a p'anapataadait'ee.

⁵⁰ Ma jõma jara aupadade k'Isiadak'ãri, parãpa k'awaadaipia bi na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia p'oyaa t'ïuk'aa Tachi Ak'õre eujãde, ne-inaa mik'iadaipari mama t'ïuk'aa perã.

⁵¹ Mamïda ùriti, mia jarait'ee perã ne-inaa Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa waide jara-e bi. Ijãapataarã jõmaweda piuda-e pait'ee. Mamïda wãara jõmaweda k'ap'ia awara padait'ee. ⁵² Mãgã padait'ee isapai, tachi tau p'inaru jïak'aata. Mãga nide it'aripema trompeta jïwaak'ãri, Cristode ijãa jai-idaadap'edaarã jõmaweda p'irabaidait'ee mãik'aapa tachi chok'ai p'anãrã k'ap'ia jida awara pak'oodaridait'ee. ⁵³ Mãga pait'ee na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia p'oyaa wã-e perã Tachi Ak'õre eujãdee. Mapa mãgã it'aripema k'ap'ia p'adade jara bik'a: 'Tachi Ak'õrepa jõmaweda p'oyaaaji. Maperãpi ichia chok'ai p'irabaipidaarã waa piuda-e pait'ee.'

(Is 25.8)

⁵⁵ Mapa ijãapataarãpa jõmaweda jaradaipia bi Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a:

'Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, tachi chok'ai p'anapipari perã, waa piuda-e pait'ee. Ma awara waa k'Isia p'ua k'Isiadak'aa, waaweeda-e p'anadairã miadait'ee tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.' (Os 13.14)

⁵⁶ Mãga jaradaipia bi eperãarã piupata perã ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. K'awa p'ani jõmaweda p'ek'au k'achia eperãarãpa oopata, ma jõma jara bairã Tachi Ak'õre Ûraa Moisemaa p'ãpidade. ⁵⁷ Mamïda Jesucristo piuda perã tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee, mãik'aapa chok'ai p'irabaida perã, tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji. Maperã it'aa t'ipata Tachi Ak'õremaa gracias jaradait'ee. jiruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, irua k'Isia iru bada perã Tachi Waibia Jesucristo peiit'ee tachi k'aripade!

⁵⁸ Maperã ipemaarã k'iniarã, mia jarateeda ijãa p'anapatãati. Ma awara ichita õoti Cristopa oopi bik'a, k'awa p'anadairã mãga odak'ãri, pari ne-inaa ooda-e pait'ee.

16

Ijãapataarã-it'ee p'arat'a p'edap'edaa

¹ Ìrã jarait'ee sãga p'arat'a p'edaipia bi pëidait'ee apemaarã ijãapataarã-it'ee. Õoti mia jaradak'a Galacia eujãdepema ijãapataarãmaa, ãchi it'aa t'ipata chaa. ² Tomia ewate parã chaachaa p'arat'a awara bidaipia bi, parãmaa p'aa p'anidepema. P'arat'a waibia p'aa p'ani pirã, waibia awara bïti. Mamïda mak'ïara p'aada-e p'ani pirã, ma jïak'a awara bidai. Mãga oodaipia bi ewaa p'arat'a p'enaadamã mi panak'ãri. ³ Ma awara jirit'eradaipia bi parã t'ãidepemaarã, ma p'arat'a p'edap'edaa ateedamerã Jerusalendee. Mãpai mi

parãmái panak'ári, k'art'a p'ã pëiit'ee ära ome Jerusalendee, ijäapataaräpa k'awaadamerä wäara mäirä paräpa jirit'erada. ⁴ Mäga-e pirä, mi jida auk'a ära ome wäi.

Pablopa k'isia iru bada Corinto p'uurudee wäit'ee

⁵ Mi wäit'ee Macedonia eujädee ijäapataarä ak'ide. Ma t'ëepai wä k'inia bi Corinto p'uurudee parä ak'ide. ⁶ K'isia bi taaräit'ee parä ome p'usa t'ojara wäyaarumaa. Mäga ooru pirä, k'inia bi mi k'aripadamerä jämäik'aapa wäk'ári. ⁷ Arak'atia wiibai k'inia-e parãmái. Jip'a taarä bee k'inia bi, Tachi Ak'õrepa mäga k'inia bi pirä. ⁸ Nägaweda k'isia bi beeit'ee nama Éfeso p'uurude Pentecostés fiesta parumaa. ⁹ Nama at'ári bee k'inia bi näpema chok'araaräpa mia jaratee bi üri k'inia p'anadairä. Mapa jaratee nibait'ee, chok'ara Tachi Ak'õre k'ira unuamaa iru p'aniräpa mäga jarateepi k'iniada-e p'ani mäda.

¹⁰ Timoteo panak'ári parämaa, auteebai pedéeti iru ome, iru mi ome auk'a Cristo mimia oopari perä. ¹¹ Iru oo iru p'anadaik'araa bi. Ma k'äyaara pia ak'i p'anäti mäik'aapa k'aripäti, o-ia chemerä apemaarä ijäapataarä ome mia nimaa bimäi.

¹² Paräpa iidi pëijida säapai tachi ipema Cristo k'aurepa Apolo parämaa wäit'ee. Mia jaraji wämerä apemaarä ome parä ak'ide. Mamäda na wädade wä k'inia-e paji. Jua pari bak'arita wäit'ee.

Pablopa jarada na k'art'a p'ã auparude

¹³ K'irak'aupai apidaapa parä k'achiade baapidai. Cristode ijäapatáati mia jarateedak'a mäik'aapa oopatáati Cristopa oopi bik'a. Pia choopatáati Cristode ijäa p'anide. ¹⁴ Ma awara paräpa oo p'ani jömaweda chik'inia oopatáati.

¹⁵ K'awa p'ani Estéfanos ichi te pidaarä ome naapiara Cristode ijäajida Acaya eujäde. Ärapa apemaarä ijäapataarä k'aripapata. ¹⁶ Maperä mia k'inia bi ära pächi porooräk'a iru p'anadamerä mäik'aapa mäga ichiaba iru p'anadamerä apemaarä ijäapataarä ärak'a k'aripapata.

¹⁷ Mi o-ia bi chedap'edaa perä Estéfanos, Fortunato mäik'aapa Acaico mi k'aripade parä pari. ¹⁸ Ärapa mi o-ia pi chejida parä o-ia pidap'edaak'a. Mapa ära pari Tachi Ak'õremaa gracias teedäma.

¹⁹ Ásia eujädepema ijäapataaräpa salude pëiruta. Ichiaba salude pëiruta Aquilapa Priscila ome mäik'aapa ächi tede cheepurupata ijäapataaräpa.

²⁰ Näpema ijäapataaräpa auk'a salude pëiruta. Parä saludaadak'ári, chik'inia saludaapatáati.

²¹ Mi, Pablopa nägí salude p'äru michi juadoopa.

²² Eperä apidaapa Jesucristo k'iniada-e p'ani pirä, Tachi Ak'õrepa mägi k'achia ooit'ee. Tachi Waibia Cristo, jisapai chéji!

²³ Mia k'inia bi Tachi Waibia Jesucristopa parä pia ak'i bapariimerä. ²⁴ Parä jömaweda k'inia iru bi Jesucristodeerä perä.

Mägapai paji.

2 CORINTIOS

San Pabloa K'art'a T'ēepema P'āda Corinto P'uurudepema Ijāapataarāmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji. Na k'art'a p'āk'āri Corintodepema ijāapataarāmaa, Macedonia eujāde baji. Na k'art'a p'āji k'awaak'āri Corintodepema ijāapataarā t'āide pedee k'achia jaradap'edaa iru āpite. K'irāpapi bi ichi Cristopa jirit'erada māik'aapa k'īra jip'a nipada āra t'āide jaratee nipak'āri. Awaraa k'art'a p'āda k'āyaara, na k'art'ade Pabloa jip'a jara bi ichi t'āridepai k'īsia iru bada.

Naapiara jara bi ichi chupiria nībada, Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateepari k'aurepa (cap. 1.1-11). Jara bi sāap'eda audú itria pedee p'āji āramaa (caps. 1.12–2.4); irā sāga o-īa bi āradepemapa ne-inaa k'achia oopata oo amaada perā māik'aapa iru ūraadak'a oodap'edaa perā (cap. 2.5-17). Jara bi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēida Cristop'ap'ia pari (caps. 3.1–4.6); sāap'eda ijāapataarāpa waaweedaik'araa bi piudait'ee (caps. 4.7–5.10); sāga Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bipari ijāapataarā t'āri ome (caps. 5.11–6.13) māik'aapa Corinto p'uurudepemaarāpa ijāadap'edaa (caps. 6.14–7.16). Ma Corintodepema ijāapataarā nepirade p'anadak'āri, k'īsiada-e paji awaraa ijāapataarā k'aripadait'ee. Maperā Pabloa jara bi p'arat'a p'e atadamerā tee pēidait'ee Judeadepema chupiria beerāmaa (caps. 8–9). Ma eere Pabloa p'anau bi ichi imiateedap'edaarā. Jara bi sāga Cristopa ichi jirit'eraji māik'aapa sēap'eda Corintodepema ijāapataarāpa iru ūraa ūridaipia bi, āchi t'āidepema seewa jarateepataarā ūridai k'āyaara (caps. 10.1–13.10). T'ēepai jara bi ichia k'inia bi āra k'āiwee, chik'inia p'anapataadamerā (cap. 13.11-14).

Salude pēida

¹ Mi, Pabloa na k'art'a p'ā pēiru Jesucristode ijāapataarāmaa, Corinto p'uurude p'ani māik'aapa jōma Acaya eujāde p'ani. Tachi ipema Cristo k'aurepa, Timoteopa ichiaba salude pēiru parāmaa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi jirit'eraji Jesucristopa mi pēimerā jarateede ichia oopi k'inia bi eperāarāmaa. ² Mapa mia k'inia bi Tachi Ak'ōrepa Tachi Waibia Jesucristo ome parā pia ak'i p'anadamerā. Māgā parā k'āiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā k'aripapari

³ jWāara, Tachi Ak'ōre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōre, jōmaarā k'āyaara waibiara bi! Ichia tachi chupiria k'awaapari māik'aapa ichiata tachi t'āri o-īapipari. ⁴ Māgā oopari tai jarateepataarāmaa, chupiria jōnide. Ichia tai māgā k'aripapari, taipa, jodee, awaraarā auk'a k'aripadamerā āra chupiria jōnadak'āri. ⁵ Eperāarā ūk'uruurāpa Cristo k'īra unuamaa iru p'anajida irua jarada k'aurepa. Māgā irā awaraarāpa tai auk'a k'īra unuamaa iru p'ani taipa jarateepata k'aurepa. Mamīda Cristopa tai k'aripapari choodamerā. Waapiara āchia tai māga iru p'ani pirā, waapiara Cristopa tai t'āri o-īapiit'ee. ⁶ Wāara, chupiria jōneeruta pijida Cristopa jarada jarateepata k'aurepa parāmaa, tai o-īa p'ani. Tai māgā p'anadai ma jarateepata k'aurepa parā o'k'achiadeepa uchiadap'edaa perā. Ma awara Tachi Ak'ōrepa tai t'āri o-īapi bik'a chupiria jōnide, auk'a parā t'āri o-īapiit'ee parā auk'a chupiria jōneedak'āri. Irua māga ooit'ee parāpa choodak'āri taipa choopatak'a.

⁷ Maperā taipa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa tai k'aripaparik'a chupiria jōnide, parā auk'a k'aripait'ee mǎgá jōnadak'āri.

⁸ Ipemaarā, parāmaa mia k'irāpapi k'inia bi mi chupiria nibada Ásia eujāde. Mǎga nibak'āri, perā choo-e paji. T'āri ma-āri nibaji. ⁹ Wāara, k'Īsijaji madeepa chok'ai uchua-e pai. Mamīda ĩrā k'awa bi mǎga paji mia ijānaamerā michi k'iradoopa chupiria nibideepa uchiai. Jip'a Tachi Ak'ōrēpata uchiapii. Ichia mǎgá k'aripai ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. ĩrua aupaita piudap'edaarā chok'ai p'rabaipipari! ¹⁰ Wāara, mi piudak'a baji. Mamīda Ak'ōrepa mi k'aripa ataji madeepa. Mapa mia k'awa bi waya mǎgadaru pīrā, waya mi k'aripait'ee, mi k'ōp'āyoorā jida auk'a. ¹¹ Parāpa ichiaba tai k'aripadai, it'aa t'iruta pīrā tai pari. Mǎga ooruta pīrā, chok'araarāpa o-ia gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa, unudak'āri irua ne-inaa pia ooru tai k'aripait'ee parāpa it'aa t'ipata k'aurepa.

Pablo p'oyaa wā-e pada Corinto pidaarā ak'ide

¹² Parādepema ũk'uruurāpa jara p'ani taipa eperāarā k'ūra nipapata. Mamīda mǎga-e. Tai o-ia p'ani jōmaarā t'āide jaratee nipadak'āri, k'Īra jip'a nipapata perā. Mǎgá nipajida parā t'āide. Audua nipadak'aa paji parāpa k'Īsiadamerā tai k'Īsia k'awaara p'ani awaraarā k'āyaara. Mǎga-e. Parā t'āide t'āri pia p'anapachida, Tachi Ak'ōrepa tai k'aripa bada perā. Mǎga ooji ichia tai k'inia iru bapari perā. ¹³ Taipa parāmaa k'art'a p'ā pēidak'āri, jip'a p'āpata taipa jara k'inia p'ani aupai. Mǎgá p'āpata parāpa tai k'art'a leedamerā mǎik'aapa pia k'awaadamerā jōmaweda aide jara bi. ¹⁴ Wāara parādepema ũk'uruurāpa mǎga k'awapata. Mamīda mia k'inia bi parā jōmaarāpa k'awa k'inia p'anadamerā taipa oopata mǎik'aapa jarateepata. Mǎgá Tachi Waibia Jesús waya chek'āri, tachi jōma o-ia p'anadait'ee iru k'irapite. Tai o-ia p'anadait'ee parāpa taipa jarateeda ijāadap'edaa perā. Jōdee parā o-ia p'anadait'ee tai it'aideepa ũridap'edaa perā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee.

¹⁵ Mia k'Īsijaji parāpa pedeejida taipa k'art'a p'ā pēidap'edaa mǎik'aapa ijāajida wāara Cristopa tai pēiji jarateedamerā irua oopi k'inia bi eperāarāmaa. Mapa wāit'ee paji parā ak'ide. Wāda omé wāit'ee paji parā o-ia p'anadamerā mi unudak'āri. ¹⁶ Naapiara Macedonia eujādee wāk'āri, mi parāmāi wiibaiit'ee paji mǎik'aapa waya āpatee chek'āri, auk'a parāmaa p'asianait'ee paji. Ma t'ēe wādade parāpa mi k'aripak'ajida Judea eujādee wāit'ee. ¹⁷ Mamīda parāpa k'awa p'ani mi parāmaa wā-e paji. ¿Mapa parā t'āidepema ũk'uruurāpa jara p'ani-ek'ā mi t'āri auk'a bi-e parā ome? ¿K'Īsia p'ani-ek'ā michia oo k'iniata oopari awaraarāpa oopatak'a? ¿Mia mǎga ook'aapi! ¹⁸ Tachi Ak'ōrēpata k'awa bi tai jarateepataarā mǎgá p'anadak'aa. Ichiaba mǎgá jarateedak'aa, jarateedak'āri iru Warra, Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Jip'a taimaa jarateepata irua jarapi bik'a. Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a. Mǎga oopata tai jida ichiaba, ichideerā perā. ¹⁹ Parā t'āide Silvano, Timoteo mi ome jarateedak'āri Jesucristo Tachi Ak'ōre Warra, tai k'Īsiadoopapai jarateedak'aa paji. Jip'a jarateepachida Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapidak'a. Jesucristo mǎgá bapachi. Ichita ooji ichi ak'ōrepa jaradak'a. ²⁰ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa jaraji Jesucristopa ooit'ee bada. Mǎga jaraji Cristo t'oi naaweda. Māpai iru t'op'eda, wāara ooji jōmaweda Ak'ōrepa jaradak'a. Maperā k'awa p'ani Cristo wāara Tachi Waibia. Mǎgá Cristode ijāapata perā, tachia “Amén” apata Tachi Ak'ōre Ũraa ũridak'āri. ²¹ Tachi Ak'ōrēpata tai Cristode ijāapipari, parā jida auk'a. Ichia tachi ĩrit'eraji ichideerā papiit'ee. ²² Tachia k'awaadamerā wāara ichideerā p'ani, ichia tauchaa pik'a biji tachi t'āride.

Ichi Jaure pëiji tachi ijāapataarā ome bapariimerā. Māga ook'āri, tachimaa ak'ipiji ichia wāara tachi pia ak'it'ee māk'aapa t'ēpai teet'ee jōmaweda ichia k'īsia iru bi tachi-it'ee.

Pablopa jarada sāap'eda wā-e paji Corintodepema ijāapataarā ak'ide

²³ Ak'ōre k'īrapite mia jara k'inia bi sāap'edata wā-e paji parā ak'ide. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi michi t'āride iru bi māk'aapa mi miapii seewa jararu pirā. Mi waa wā-e paji Corinto p'uurudee parā itriade, parā t'āri p'uapiamaapa. ²⁴ Tai, chi jaratepataarāpa, parāmaa ijāapi k'iniada-e taipa k'inia p'anik'a. Parāpa auk'a Cristode ijāapata. Iruata parāmaa ichia k'inia bīk'a oopii. Taipa jōdee parā k'aripa k'inia p'ani waapiara ijāapataadamerā māk'aapa t'āri o-īa p'anapataadamerā.

2

¹ Naaweda mi parā ak'ide wāk'āri, parā t'āri p'uapiji. Maperā waya wāit'ee pak'āri, nāga k'īsiaji: “Mi naapai waya wā-e āra t'āri p'uapide.” ² Mia parā t'āri p'uapiru pirā, parādepema apida wē-e pai mi t'āri o-īapiit'ee. ³ Mapa wāi k'āyaara, k'art'a p'ā pëiji parāpa aide jara bi ūridamerā māk'aapa oodamerā mia ūraadak'a. Mi parāmaa wāru pirā parāpa māga oodai naaweda, audupiara parā t'āri p'uapii. Waya unudak'āri, mia k'inia bi parāpa mi t'āri p'uapii k'āyaara, t'āri o-īapidamerā. Mia nāga k'awa bi: mi t'āri o-īa bak'āri, parā jida māga p'ani. ⁴ Ma k'art'a p'āk'āri, michi t'āride k'īsia nībaji, parā māgā itria k'inia-e pada perā. Jēedachi parā t'āri p'uapi k'inia-e bada perā. Ma k'art'a p'āk'āri, mia jīp'a ak'ipi k'inia baji parā audú k'inia iru bi.

Pablopa ūraada perdonaa k'awaadamerā

⁵ Wāara parā t'āidepema, k'achia oo k'iniapa, mi t'āri p'uapiji māk'aapa parā ūk'uru audupiara māgapiji. Ichia tachimaa māgā ooji mīda, mia iru waa imiatee k'inia-e. ⁶ Parā chok'araarāpa iru t'āri p'uapimaa p'ani, iru yiaraa iru p'anadairā. Jāgapai. Waa māgā yiaraa iru p'anadaik'araa bi. ⁷ Ma k'āyaara, irua ooda perdonadaipia bi māk'aapa t'āri o-īapidaipia bi waya t'ūmerā awaraa ijāapataarā ome. Parāpa māga ooda-e pirā māk'aapa iru at'āri yiaraa iru p'anaruta pirā, iru audupiara t'āri p'ua bai, Ak'ōrede ijāa-edarumaa. ⁸ Maperā irā mia parāmaa enenee nībi ak'ipidamerā wāara iru k'inia iru p'ani. ⁹ Ma-it'ee ma k'art'a p'āji. K'inia baji irua ma k'achia oo amaamerā. Mamīda ma k'āyaara waapiara mia k'awa k'inia baji parāpa oodai wa ooda-e pai mia jaradak'a. ¹⁰ Parāpa ma eperāpa k'achia ooda perdonaa p'anik'a, mia pida perdonaa bi. Wāara, Cristopa k'awa bi abaapa mi ome nepira jiri baji pirā, mia ma nepira perdonaa. Mia māga ooji parā waya t'āri o-īa p'anadamerā. ¹¹ Tachi jōmaarāpa chīarapa k'achia ooda māgā perdonaaruta pirā, Netuara Poro Waibia juade baaida-e pait'ee ne-inaa k'achia oo k'iniapa ma eperāmaa. Ma awara ma ne-inaa k'achia ooda k'aurepa netuara juade baai-e pait'ee, audú k'īsia p'ua nībairā. Tachia pia k'awa p'ani netuarapa oopari ichi juade baaidamerā.

Pablo Troas p'uurude nipada

¹² Mia jaradak'a mi wā-e paji parā ak'ide. Ma k'āyaara Troas p'uurudee wāji jarateede. Mama nipak'āri, Tachi Waibiaapa k'aripaji māpemaarāpa ūri k'inia p'anadamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. ¹³ Mamīda, mama bide mi k'īsia nībeeji unu-e pada perā Tito, tachi ipema Cristo k'aurepa, mia pēida

parā ak'ide. Iru parāmāiipa chep'eda, mama tai unudait'ee paji. Māgá unuda-e pada perā, mia Troadepemaarā atabēiji māik'aapa cheji Macedonia eujādee, nama Tito ome unui jīak'aapa.

Pablopa jarada Titopa nepirida ūrip'eda

¹⁴ Taipa gracias jarapata Tachi Ak'ōremaa, iruata Netuara Poro Waibia p'oyaapari perā Cristo juapa. Maperāpi netuara apidaapa tai Cristodeerā p'oyaada-e pai. Māgá ichideerā perā irua tai k'aripapari jarateedamerā jōmaarā t'āide. ¹⁵ Ara k'era t'ūa aubaiparik'a ewat'aak'āri, māga pik'a tai ijāapataarā t'imí wāpata jarateede Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa. Tachi Ak'ōrepa unuk'āri taipa māga jarateemaa p'ani, o-īa beepari. Cristopa tai jarateepataarā pēipari jarateedamerā chi ūri k'inia p'anīrāmaa māik'aapa chi ūridaamaa p'anīrāmaa paara. ¹⁶ Taipa jarateepata mik'ia pik'a bi chi ūridaamaa p'anīrā-it'ee, ma k'aurepa āra atuadait'ee perā. Mamīda chi ūri k'inia p'anīrā-it'ee ne-inaa t'ūa baparik'a bi, ma jarateeda k'aurepa āra wādait'ee perā Ak'ōre truaade. Māga bita, ĵk'aipa jarateeima chi ūri p'anīrāpa wāara k'awaadamerā Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa? ¹⁷ Táipata māga jarateedai. Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa tai jirit'eraji. Tai k'īsiadoopa jarateedak'aa. Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa taimaa jarapipari. Tai nipadak'aa awaraarāk'a. Āchi k'īsiadoopa Ak'ōre net'aa jaratee nīpapata, eperāarāpa āchi pia ak'idamerā māik'aapa āchima pa'arat'a teedamerā. Taipa jōdee māga oodak'aa. Tachi Ak'ōrepa tai ichita ak'ipari perā, k'īra jīp'a jarateepata irua oopi bik'a. Māgá jarateedai Cristo tai ome bapari perā.

3

Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi Pablomaa k'awapida

¹ Mia jarak'āri tai k'īra jīp'a jarateepata, jara k'inia-e bi taita pipiara ak'idaipia bi awaraa jarateepataarā k'āyaara. Taipa k'art'a p'āda iididak'aa ijāapataarāpa parāmaa jara pēidamerā tāipata pia jarateepata, jarateepataarā ūk'uruurāpa oopatak'a. Ichiaaba iidida-e parāpa māgee k'art'a awaraa ijāapataarāmaa pēidamerā. ² Awaraarāpa k'awa k'inia p'ani pīrā tai wāara Jesucristopa pēida jarateede wa māga-e, āchia parā ijāapataarā ak'idaipia bi. Parā taipa k'art'a p'ādāk'ata p'ani, Cristode ijāapata perā taipa jarateedap'edaa k'aurepa. Michi t'āride k'awa bi mia wāarata jara bi. ³ Jōmaarāpa k'awaadai Cristopa tai pēiji parā ak'idak'āri, sāga p'anapata Cristode ijāadak'āriipa. Awaraarāpa oo k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre Ūraa māude p'ādade jara bik'a. Tachi Ak'ōrepa k'inia-e baji mīda eperāarāpa ichita ijāadamerā ma ūraa Moise-maa p'āpidade, ūk'uru aide at'āri ijāa p'ani. Mamīda parā māga p'anadak'aa. Ma k'āyaara pipiara parāpa oo k'inia p'ani Cristopa oopi bik'a, Tachi Ak'ōre Jaure parā t'āride bapari perā. Ma awara Ak'ōrepa māga ichita oopiit'ee, ichita bapari perā.

⁴ Taipa ak'idak'āri parāpa oomaa p'ani Cristopa oopi bik'a, k'awa p'ani wāara Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapi baji. ⁵ Tai k'īsiadoopa eperāarā p'oyaa Cristode ijāapidak'aa. Tachi Ak'ōrepapai māga ooi. Ichia aupaita tai k'aripapari iru ūraa pia jarateedamerā. ⁶ Ichia taimaa nāgí ūraa chiwidi k'awapiji. Cristopa p'ek'au k'achia oopataarā o k'achiadeepa k'aripa atai. Māga k'awapiji taipa jōmaarāmaa jarateenadamerā. Na ūraa chiwidi awara bi chi naawedapema ūraa k'āyaara. Eperāarāpa ma naawedapema ūraa p'ādade ijāaruta pīrā, atuadait'ee. Jōdee na ūraa chiwidide ijāaruta pīrā, Ak'ōre Jaurepa āchi Ak'ōre ode t'Ūpitiit'ee.

Ūraa chiwidi piara bi naawedapema ūraa k'āyaara

⁷ K'ŷiadāma nāgide. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa māude p'āpiji Moisemaa. Na eujāde bi misa, Moisés Tachi Ak'ōre ome unuk'āri, Tachi Ak'ōre k'ŷira wāree iru ome beeji. Mapa Moisés waya chek'āri Israel pidaarāmaa, ārapa iru k'ŷira p'oyaa ak'idak'aa paji, audú idaa bada perā. Māga baji mīda, taarā-e nīde ma idaa wēpa wāji. Ak'ōrepa ichi k'ŷira wāree māgā āchimaa unupiji mīda, ma ūraa p'āda k'aurepa eperāarāpa k'awaa p'aneejida āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa atuadait'ee. ⁸ Irā jōdee, ma k'āyaara pipiara Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēida k'aurepa tachi ijāapataarāpa k'awapata Cristode ijāadak'āri, wādai Tachi Ak'ōre truadee. Māga k'awapata Ak'ōre Jaure k'aurepa, iru tachi ome bapari perā. ⁹ Māpai nāga jaradai. Pia baji Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa k'awapik'āri ichi ūraa p'āda, māgide jaraji mīda āchi atuadait'ee p'ek'au k'achia oopata perā. Mamīda ma k'āyaara pipiara bi ichia ūraa chiwidi jara pēida. Māgī ūraade ichi Jaurepa tachi ijāapataarāmaa k'awapipari Cristo k'aurepa tachi p'ek'au k'achia wēe p'ani Ak'ōre k'ŷirapite. ¹⁰ Maperāpi k'awa p'ani pipiara bi ijāadait'ee Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēidade, ijāadai k'āyaara māgī chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bīde. ¹¹ Wāara Ak'ōre Ūraa p'āda pia baji, Ak'ōrepa māgī jarada perā. Mamīda ichia k'inia-e paji eperāarāpa ichita aide ijāadamerā. Mapa ūraa chiwidi jara pēiji. Nāgī ūraa pipiara bi chi naawedapema k'āyaara, jōk'aa perā.

¹² K'awa p'anadairā Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēida māgā pipiara bi chi naawedapema jarada k'āyaara, taipa māgī ūraa jīp'a jarateepata, waaweeda-ee. ¹³ Mamīda māga-e paji Moisés ome. Moisepa ichi k'ŷira wāk'aji Israel pidaarāpa ununaadamerā Tachi Ak'ōre k'ŷira wāree wēpa wāk'āri. Māgā ma idaa Moisés k'ŷirade wēpa wādak'a, ma chonaarāwedapema ūraa wēpa pik'a wāji. ¹⁴ Mamīda ma Israel pidaarāpa māga ijāa k'iniada-e paji, k'ŷiri k'isua p'anadap'edaa perā. At'āri māga p'ani Moisepa p'āda leepataarā ūridak'āri. Moisepa ichi k'ŷira wāk'a iru badak'a, āchi t'āri wāk'a pik'a iru p'ani ūraa chiwidide ijāa k'iniada-e p'anadairā. At'āri āchia ijāapata Ak'ōre ode t'udai ma chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bik'a oo p'anipa. Māga ijāapata Tachi Ak'ōrepa āchimaa ichi ūraa chiwidi k'awapi bi mīda. Nāgā k'ŷisia awara k'ŷiadai: Cristode ijāadak'āri māik'aapa ichideerā padaidak'āri. ¹⁵ Māgā Ak'ōre Ūraa Moisepa p'ādade ijāapata perā, idi ewate at'āri ma ūraa ūridak'āri, āchi t'āri wāk'a pik'a iru p'ani. ¹⁶ Mamīda āchidepemapa ma ūraa chiwidi ūrik'āri māik'aapa Cristode ijāak'āri, ma t'āri wāk'a pik'a bada wēpait'ee. ¹⁷ Māga p'aneedait'ee Cristode ijāadak'āri, eperāarā uchiapata perā Ak'ōrepa naawedapema ūraa p'āda jua ek'ariipa. Māga oodai Cristo āra ome bapari perā ichi Jaure k'ap'ia pari. Cristo ichi Jaure ome apai, auk'a Tachi Waibia perā. ¹⁸ Māgā ma naawedapema ūraa jua ek'ariipa tachi uchiadap'edaa perā, tachi t'āri waa wāk'a pik'a p'ani-e. Ara espejode tachi k'ŷira unuparik'a, māga pik'a Tachi Ak'ōre k'ŷira wāree unupata iru ūraa chiwidi jara pēidade Cristo k'ap'ia pari. Ma awara Cristo Jaurepa oopi bik'a oodak'āri, t'āri pia padaipata iruk'a. Waapiara iru Jaurepa oopi bik'a oodai, waapiara t'āri pia padaridai iruk'a.

4

¹ Tachi Ak'õrepa tai chupiría k'awaa bairã, ichi ùraa chiwidi taimaa jarateepi bi. Maperãpi waaweeda-ee p'anapata, awaraarãpa tai ome nepira jiri p'ani mïda. ² Taipa oodaamaa p'anapata ne-inaa k'achia awaraarãpa mera oopata; ne-inaa eperãarã jïp'arã k'ïra nejasia p'anapata oodait'ee. Madepema ùk'uruurãpa imeraa jarateepata chiãra k'ùradait'ee. Maa-e pirã áchi k'ïsia p'oirapata Ak'õrepa jarapi bi ome, irua jara k'inia bi awara uchi-amerã. Mamïda taipa mãga ooda-e. Ak'õrepa wãarata jara pëida k'ïra jïp'a jarateepata. Mãga oo p'anipa k'inia p'ani jõmaarãpa k'awaadamerã Tachi Ak'õre k'ïrapite taipa wãarata jarateepata. ³ Wãara, Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateedak'ãri, ùk'uru eperãarã-it'ee ma jarateepata wãk'a pik'a bi, mãirãpa ma wãarata k'awadaamaa p'anapata perã. Mapa o k'achiadee wãruta. ⁴ Áchi mãga p'ani na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã ak'õre, Netuara Poro Waibiapa, áchi tau p'ãriu pik'a iru bairã ichi jua ek'ari. Ichia k'inia-e áchia k'awaadamerã t'ïudai ìdaa pik'a bide k'awaadak'ãri Cristopa ooda áchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Ichia k'awa bi mãga ijãaruta pirã, unudai Cristo k'ïra wãree, iru Tachi Ak'õre k'ïrak'a bairã. ⁵ Mapa taipa jarateedak'ãri, jarateeda-e tachi k'ïsiadeepa tai ak'idamerã pãchi poroorãk'a. Jïp'a jarateepata Jesucristo, Tachi Waibiapa oopi k'inia bi eperãarãmaa. Taipa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapata perã, tai mimiapata parã-it'ee. ⁶ K'awa p'ani Jesucristo tachi jõmaarã waibia nãga perã. Ewaa weda jõma p'ãriu nãbak'ãri, Tachi Ak'õrepa jaraji ìdaamerã. Mãpai ìdaa beiji. Mãga pik'a ijãadai naaweda, tai p'ãriu pik'a bide p'anapachida, k'awada-e p'anadap'eda perã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mamïda Tachi Ak'õrepa taimaa mãga k'awapik'ãri, tai t'ãride ìdaa pik'apiji. Mapa Cristode ijãa p'aneejida mãik'aapa k'awaa p'aneejida Tachi Ak'õre k'ïra wãree.

Tachi Ak'õrepa wãarata jarateepataarã k'aripapari

⁷ Tachi k'ap'ia chok'o sorek'api bi. Mamïda Tachi Ak'õrepa aide nãe bidák'api bi ichi k'ïra wãree taimaa unupik'ãri mãik'aapa tai jirit'erak'ãri Cristopa ooda jarateedamerã eperãarã k'aripait'ee. Mãga eperãarãpa ijãadak'ãri taipa jarateepata k'aurepa, jõmaarãpa k'awaadai Tachi Ak'õrépata taimaa jarapi bi. jiruta tai k'ãyaara waibiara bi! ⁸ Mãga jaratee p'ani misa iru-it'ee, tai wãrutamaa ijãadak'aa beerãpa nepira jiripata tai ome. Mamïda ãramaa p'oyaapidak'aa. Mãga p'anadai Tachi Ak'õrépata tai k'aripapari perã choodamerã. Edaare k'awada-e sãgapi oodai. Mamïda ijãa p'ani Ak'õrepa taimaa ichia k'inia bi k'awapiit'ee. ⁹ Edaare awaraarãpa tai k'ïra unuamaa iru p'anapata. Mamïda Tachi Ak'õrepa tai atabaibëk'aa. Ichiaba edaare tai p'ua oopata. Mamïda Tachi Ak'õrepa tai k'aripapari chok'ai uchiadamerã áchi juadeepa. ¹⁰ Tai wãrutamaa jiripata peedait'ee Jesús peedap'edaak'a. Mamïda Tachi Ak'õrepa tai k'aripapari áchi juadeepa, eperãarãpa k'awaadamerã irua aupaita tai k'aripapari. Mãga oopari Jesucristo Jaure tai ome bapari perã. ¹¹ Wãara, na p'ek'au eujãde p'ani misa, tai mágá pee k'inia p'anadait'ee taipa jarateepata perã Jesucristopa oopi k'inia bi eperãarãmaa. Mamïda mãga p'oyaa ooda-e, irua ak'ipi k'inia bairã ichi wãara chok'ai p'irabaiji mãik'aapa at'ãri tai t'ãride chok'ai bi. ¹² Mãpai tai mágá jiri p'ani mïda, taipa jarateepata Ak'õrepa jarapi bik'a, parã awaraarã ome Cristode ijãadap'eda, Tachi Ak'õre truade ichita p'anapataadamerã.

¹³ Taipa auk'a jaradai Tachi Ak'õre chonaarãwedapema ùraa p'ãdade jara bik'a:

'Jjãaji Tachi Ak'õrepa mi k'aripai. Maperã irumaa jaraji michi t'ãride k'ïsia bada.'

(Sal 116.10)

Taipa ichiaba māga ijāapata. Maperāpi jarateepata Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. ¹⁴ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Jesucristo chok'ai p'irabaipidak'a, tai jida auk'a p'irabaipiit'ee parā ome māik'aapa tachi ateeit'ee Jesucristo bimaa ichi truade. Māga ooit'ee tachi Cristodeerā perā. ¹⁵ Māga k'awa p'anadairā, choopata parā māik'aapa awaraarā k'aripadait'ee Cristode ijāadamerā. Māgā chok'araarāpa k'awaadait'ee Ak'ōrepa āchi k'inia iru bi māik'aapa o k'achiadeepa uchiapi k'inia bi. Māpai mairāpa Cristode ijāadak'āri, gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa āchi it'aa t'ī p'anide ak'ipidait'ee wāara irude ijāapata.

¹⁶ Maperāpi tai chupiria jōneedak'āri, k'isia p'ua jōnadak'aa. Tai k'ap'ia jōdaruta pijida, ewari chaa t'āride audupiarā Tachi Ak'ōrede ijāapata. ¹⁷ Ma awara na eujāde p'ani misa, taarādak'aa chupiria jōnide. Tai-it'ee mak'iaara p'ua-e. Jōdee taipa ne-inaa unudait'ee Tachi Ak'ōre truade p'oyaa jarada-e, audú pi-ia bairā. Ichita p'anapataadait'ee iru ome! ¹⁸ Maperā tai audú k'isia jōnada-e na p'ek'au eujāde unu p'ani k'aurepa. Jip'a k'isiapata ne-inaa waide unuda-e p'anide; it'aripema net'aade. Na eujādepema net'aa taarā-ee jōpari. Mamīda it'aripema net'aa ichita bapariit'ee.

5

Ijāapataarā it'aripema k'ap'ia chiwidide p'anapataadait'ee (1 Co 15.35-58)

¹ Taipa k'awa p'ani tachi eperā k'ap'ia piuru pijida Cristo chei naaweda, Tachi Ak'ōrepa tai p'anapiit'ee ichia ooit'ee bi it'aripema k'ap'ia chiwidide. Na p'ek'au eujādepema k'ap'ia jōpari. Mamīda chi it'aripema k'ap'ia jōk'aa, Tachi Ak'ōrepa māgā oopari perā. ² Na p'ek'au eujādepema k'ap'iaide p'ani misa, chupiria jōnapata māik'aapa audú k'isia jōnapata, ma it'aripema k'ap'iaide p'ana k'inia p'anadairā. ³ Eperāpa p'aru jī k'inia bik'a, māga pik'a tai p'ana k'inia p'ani ma it'aripema k'ap'iaide. Eperā āk'adaa ba k'inia-e bik'a, tai k'ap'ia wēe p'ana k'iniadak'aa. ⁴ Maperāpi piū k'iniada-e Cristo chei naaweda. Iru māgā cheru misa, na p'ek'au eujādepema k'ap'iaide p'anide, k'isia jōnapata ne-inaa k'achia p'asai jīak'aapa. Māgā na p'ek'au eujādepema k'ap'ia chupiria nībairā, atabēi k'inia p'ani Tachi Ak'ōre ome p'anadait'ee. ⁵ Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa it'aripema k'ap'ia ooit'ee ichideerā-it'ee, aide p'anapataadamerā iru truade. Māgā k'awa p'ani irua ichi Jaure pēida perā tachi chaachaa bapariimerā. Ichi Jaurepata k'awapipari ichia k'isia iru bi ichideerā-it'ee.

⁶ Tachi Ak'ōrepa māgā ne-inaa k'isia iru bapari perā ichideerā-it'ee, na p'ek'au eujāde p'ani misa, tachi k'āiwee p'anapataadai. Wāara k'awa p'ani na p'ek'au eujādepema k'ap'iaide p'ani misa, Tachi Waibia ik'aawaapa t'imí pik'a p'ani. ⁷ Tachi taupa iru unuda-e p'ani mīda, irude ijāapata. ⁸ Maperāpi k'āiwee p'anapata. Piara bak'aji aweda uchiadait'ee na p'ek'au eujādepema k'ap'iaideepa māik'aapa iru truade p'anadait'ee tachi it'aripema k'ap'iaide. ⁹ Mamīda at'āri wāda-e. Mapa nāga k'isiapata. Na p'ek'au eujādepema k'ap'iaide p'ani misa, oo k'inia p'ani Cristopa oopi bik'a māik'aapa na eujādeepa uchiadak'āri, auk'a oo k'inia p'anadait'ee irua oopi bik'a nāga perā. ¹⁰ Ewari cherude tachi ijāapataarā jōmaweda iru k'irapite panadait'ee irua ak'imerā tuchia oopatap'edaa na p'ek'au eujāde p'ani misa. Eperā Cristopa oopi k'inia bik'a oodapa atait'ee Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'isia iru bi ichideerā-it'ee. Ma awara Cristopa māgimaa pedee pia jarait'ee. Mamīda chi māga oo-e badapa maarepida ata-e pait'ee māik'aapa Cristopa irumaa pedee pia jara-e pait'ee.

Cristo k'aurepa Tachi Ak'õre k'awadai
(Ro 5.9-11; Col 1.19-22)

¹¹ Cristopa tachia oopata mágá ak'iit'ee perä, iru waawee p'anapata. Mapa taipa eperäarāmaa jarateepata Cristode ijāadamerā māk'aapa tai p'anapata k'awaadamerä. Taipa ne-inaa oodak'äri wa ne-inaa jaradak'äri, mägá oopata eperäarä k'aripadait'ee. Tachi Ak'õrepa k'awa bi tai t'äride iru p'ani. Mia k'inia bi paräpa tai ichiaba mágá k'awaadamerä. ¹² Mia mägá jarak'äri, jara k'inia-e bi tai pipiara ak'idamerä awaraarä k'äyaara. Jip'a k'inia bi parä o-ia p'anadamerä taipa ne-inaa pia oopata k'aurepa. Mägá o-ia p'anaruta pirä, paräpa p'anaudai chi audua beeräpa tai äpíte jara jöni. Ma jarateepataaräpa k'äsiapata ächia aupaita pia jarateepata. ¹³ ¿Mäiräpa jara p'ani-ek'ä tai parä t'äide nipadak'äri, oojida k'ira k'awa-ee p'aniiräpa oopatak'a? Mamida mägá-e paji. Taipa mägá oojida awaraaräpa unudak'äri, k'awaadamerä Tachi Ak'õre jömaarä waibia. Ma awara tai k'ira jip'a nipadak'äri, mägá oopata parä k'aripadait'ee, auk'a Tachi Ak'õre pipiara k'awaadamerä. ¹⁴ Jesucristopa tai k'inia iru bapari. Maperäpi tai jaratee nipapata irua oopi k'inia bik'a. Wäara na p'ek'au eujädepemaarä jömaweda k'inia iru bapari perä, kurusode piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mägá piuji jömaarä k'ap'ia pari. Ara Cristo piudak'a jömaarä pari, iru k'ap'ia pari eperä chaachaa piu pik'aji. ¹⁵ Cristo piuji eperäarä pari māk'aapa chok'ai p'irabaiji, k'inia bada perä ichide ijāa p'aniirä p'anapataadamerä irua k'inia bik'a. Tachi mägá p'anadak'äri, oodait'ee irua oopi k'inia bik'a, tachia oo k'iniata oodai k'äyaara.

¹⁶ Mägá k'awaadak'äriipa, taipa eperäarä unudak'aa, Cristode ijāadai naaweda unupatap'edaak'a. Maapai Cristo jida eperä jip'aak'a unupachida. ¡Mamida irä iru mägá unuda-e p'ani! Ichideerä ichiaba mägá unuda-e näga perä. ¹⁷ Eperä araa bak'äri Cristo ome ijāapari perä irude, mägá eperä t'äri awaradaipari. ¡Pia k'äsiati! Cristode ijāai naaweda, ma eperä k'achiade nipapachi. Mamida irude ijāadak'äriipa waa mägá nipa k'inia-e. Jip'a nipa k'inia bi Cristopa oopi bik'a.

¹⁸ Mägá nipai Tachi Ak'õrepa mägá oopipari perä. Tachi auk'a p'anapachida ma eperäk'a. Cristode ijāadai naaweda, taipa Tachi Ak'õre pia k'awa k'iniada-e p'anapachida. Ichiaba maapai Tachi Ak'õrepa tachi pia-ee ak'ipachi. Mamida ijāadak'äri, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa ichi t'äri auk'a biji tachi t'äri ome. Maperäpi tai jirit'eraji jömaarāmaa jarateenadamerä. Mägá taipa jarateepata üirutaaräpa Cristode ijāadak'äri, Tachi Ak'õrepa ichi t'äri auk'a bipari ächi t'äri ome ichiaba. ¹⁹ Pia jarait'eera, Cristo piuda k'aurepa eperäarä pari, Tachi Ak'õrepa ichi t'äri auk'a bi k'inia bi ächi t'äri ome. Ma awara ächia p'ek'au k'achia oopata wēpapi k'inia bi. Ma pedeeta Tachi Ak'õrepa taimaa jarapi bi. ²⁰ Ma-it'ee Cristopa tai pēji, ichi k'ap'ia pari taipa jaradamerä irua jara k'inia bi. Mapa taipa parä jömaarāmaa enenee jöni: Ijāati Jesucristode, Tachi Ak'õrepa ichi t'äri auk'a bimerä parä t'äri ome. ²¹ Cristopa p'ek'au k'achia maarepida ook'aa paji. Mamida kurusode bak'äri tachi p'ek'au k'achia oopataarä pari, Tachi Ak'õrepa iru pia-ee unuji. P'ek'au k'achia oopataarä unuparik'a unuji. Irä jōdee, ma piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi pia unupari.

6

¹ Mäpa tai Tachi Ak'õre ome mimia p'anide, parä üraa k'inia p'ani k'äsiadamerä Tachi Ak'õrepa parāmaa pia ooda. Parä ijāadak'äri, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa ichi t'äri auk'a biji parä t'äri ome. Maperä k'irak'aupai

Tachi Ak'õre yiaraa iru p'anadai awaraarãpa jarateepata ùri k'iniapa. ² Ma k'ãyara óoti Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a:

'Mia pide k'Ìsia bak'ãri, ùriji pia mimaa it'aa iidida. Pia chupiria iidida ewate, mia pi o k'achiadeepa k'aripa ataji.'

(Is 49.8)

Corinto pidaarã, jùriti! Nãgaweda Tachi Ak'õrepa ùriit'ee parãpa chupiria iidiruta. Nãgaweda parã k'aripait'ee ichide wãara ijãadamerã.

Pablopa ne-inaa k'achia chooda

³ Tai parã t'ãide jaratee nipadak'ãri, maarepida ne-inaa oo k'iniada-e paji parãpa ma jarateepata oo iru p'anadamerã, wa Cristode ijãadaamaa p'anadamerã taipa oopata k'aurepa. ⁴ Mãga-e. Jìp'a oo k'inia p'anapachida jòmaweda Tachi Ak'õrepa oopidak'a, parãpa tai pia ak'idamerã, Ak'õrepa tai pia ak'iparik'a. Tai jòmaarã t'ãide mãgã nipapata. Mãmisa, t'ãridepai choopata audú k'Ìsia jònide; ne-inaa wêe chitoonide; nepirade jònide; ⁵ awaraarãpa tai wimaa p'anide; carcelde chitoonide; tai pee k'iniapa awara ãyaa jèret'aa jònide; mimia chaaree oo jònide; k'ãi-ee ewari jònide; jarra oo jònide.

⁶ Ichiaba ak'ipipata tai Tachi Ak'õrepa pèida nãga oo p'anipa. K'Ìra jìp'a nipapata, ne-inaa k'achia ooda-ee. Taipa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ichi ùraa wãarata jara k'inia bi tai it'aideepa. K'Ìrau-ee choopata awaraarãpa taimaa ik'achia jaradak'ãri maa-e pirã tai oo iru p'anadak'ãri. T'ãri pia p'anapata awaraarã ome, Tachi Ak'õre Jareure tai ome bapari perã. Mapa t'ãriipa awaraarã k'inia iru p'ani Tachi Ak'õrepa ichideerã k'inia iru baparik'a.

⁷ Jarateedak'ãri, chi ùri p'anirã maarepida k'uradak'aa. Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oopata. Mapa irua tai pia ak'ipari. Iruata tai k'aripapari waaweeda-ee jarateedamerã mãik'aapa taimaa k'Ìsia k'awaapipari pia p'anadamerã awaraarãpa tai imiateedak'ãri. ⁸ Eperãarã ùk'uruurãpa tai pia ak'ipata. Jòdee awaraarãpa tai k'Ìra unuamaa iru p'anapata. Ichiaba eperãarã ùk'uruurãpa tai ãpíte ik'achia pedeepata. Jòdee awaraarãpa tai ãpíte pia pedeepata. Eperãarã ùk'uruurãpa jara p'ani taipa seewa jarateepata. Mamãda mãga-e. Taipa wãarata jarateepata. ⁹ Eperãarã ùk'uruurãpa jara p'ani: "Jã Pablo eperã jìp'aa. ¿K'ãare-it'ee iru pedee ùridaama?" Mamãda Tachi Ak'õrepa mi k'Ìra Cristodeerãmaa pia k'awaapipari. Taipa k'awa p'ani atu p'anide piudai k'achia beerã juapa. Mamãda at'ãri chok'ai p'ani. Awaraarãpa tai p'ua oopata mãik'aapa miapipata. Mamãda tai peeda-e. ¹⁰ Wãara, edaare tai k'Ìra pia-ee p'ani. Mamãda Tachi Ak'õrepa ichita waya tai t'ãri o-ìapipari. Ma awara tai net'aa mak'iaara wêe p'ani. Mamãda ne-inaa pia teepata awaraarãmaa jarateedak'ãri Cristopa ooda ãchi k'aripait'ee. Na p'ek'au eujãdepema net'aa wêe chitooni mĩda, iru p'ani jòma Tachi Ak'õrepa k'Ìsia iru bi ichideerã-it'ee.

¹¹ Ipemaarã Corinto p'uurude p'anirã, taipa parãmaa jìp'a jaramaa p'ani jòma tai t'ãride iru p'ani. ¹² At'ãri taipa parã k'inia iru p'ani. Jòdee parãpa tai k'inia iru p'anada-e naawedapemak'a. ¹³ Mia parã ùraait'ee ak'õrepa ichi warra ùraaparik'a. T'ãriipa tai k'inia iru p'anapatãati taipa parã k'inia iru p'anapatãk'a.

Ijãadak'aa beerã ome k'õp'ãyo meraadaik'araa bi

¹⁴ K'õp'ãyo meraanãati Cristode ijãadak'aa beerã ome. Eperãpa Cristode ijãak'ãri, ne-inaa pia oo k'inia bapari. Mamãda Cristode ijãa-e bak'ãri, ne-inaa k'achia oo k'inia bapari. Auk'a p'anadak'aa. Chi pia oo k'inia bipa mãga oopari k'awa bairã Cristopa mãga oopipari. Mamãda chi k'achia oo k'inia bipa mãga oopari Tachi Ak'õre k'awa-e bairã. Idaa pik'a bide p'anirã auk'a nipadak'aa p'ãriu pik'a bide p'anirã ome. ¹⁵ Cristo k'õp'ãyo-e Netuara Poro Waibia Beliál apata ome. P'oyaa auk'a nipadak'aa. Ichiaba

Cristode ijāapari p'oyaa auk'a nipak'aa ijāadak'aa beerā ome. ¹⁶ Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bapari. Iru Cristode ijāapataarā ome bapari. Mapa tachi iru ték'api p'ani. Iru ba k'iniak'aa ne-inaa ai k'īrapite it'aa t'ipata tede, ma te ijāadak'aa beerāde perā. Ba k'iniak'aa ijāadak'aa beerā ome. Maperāpi āra ome k'ōp'āyo meraadaik'araa bi. Tachia k'awaadaai Ak'ōrepa māga k'inia bi ichi chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bairā:

'Mi āra t'āide āra t'āri chaa bapariit'ee. Mi āra Ak'ōre pait'ee. Jōdee āra michideerā padait'ee.' (Lv 26.12)

¹⁷ Tachi Ak'ōre wāara māgā bapari perā ichideerā ome, ichiaba jara bi awara āi ma ūraa p'ādade:

'Āyaa wāti ijāadak'aa beerā ik'aawaapa. Oonāati āchia ne-inaa k'achia oopatak'a. Māpai pi mia parā pia ak'ipariit'ee.' (Is 52.11)

¹⁸ 'Mi parā Ak'ōre pait'ee. Jōdee parā mi warrarā padait'ee.' (2 S 7.14)
Māga jara bi Tachi Ak'ōre Waibiapa.

7

¹ Īpemaarā k'iniarā, Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā, oo amaadāma ne-inaa k'achia k'īra t'ādo; tachi k'ap'īapa oopata māik'aapa t'āridepai k'īsiapata oodait'ee. Ma k'achia oodai k'āyaara, ne-inaa jōmaweda oodāma Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga oodak'āri, Tachi Ak'ōremaa ak'ipidai iru wāara waawee p'ani.

Corinto pidaarāpa Pablo pedee ūridap'edaa

² Taimaa k'awapiti wāara tai k'inia iru p'ani. Parā t'āide nipadak'āri, taipa apidaamaa ne-inaa k'achia ooda-e paji. Ichiaba apidaamaa jarateedak'aa paji Ak'ōrepa jarapida awara, māgide ijāadamerā. Ma awara eperā apida k'ūradak'aa paji. ³ Mia māga jarak'āri, jara-e bi parā k'īsia p'uapiit'ee. Mia et'ewapai jaradak'a na k'art'a p'ā bide, t'āri pa taipa parā k'inia iru p'ani. Tai chok'ai p'ani misa māik'aapa piuruta pijida, parā māgā k'inia iru p'anadait'ee, parā tai ome auk'a Cristodeerā perā. ⁴ T'āri pa mia nāga jara k'inia bi. Mi t'āri o-īa bi parā ome, k'awa bairā parāpa oo k'inia p'ani mia ūraa bik'a. Tachi Ak'ōrepa mi māgā o-īapi bi, tai at'āri chupiria chitooni mīda.

⁵ Nama Macedonia eujāde pachedak'āri, p'oyaa k'āiwee p'anadak'aa paji. Tai wārutamaa awaraarāpa tai ome nepira jiripachida. Ma awara t'āridepai tai k'īsia jōnapachida. ⁶ Mamīda Tachi Ak'ōrepa chi k'īsia jōniirā t'āri o-īapi pari pipiara bi. Māgā tai t'āri o-īapiji Tito nama pachek'āri. ⁷ Ichiaba tai t'āri o-īapiji Titopa nepirida ūridak'āri. Irua taimaa jaraji parāpa iru t'āri o-īapidap'edaa parā t'āide bak'āri. Jaraji parāpa mi unu k'inia jōni. Ichiaba jaraji parā k'īsia p'ua jōni, parādepema ūk'uruurāpa mi āpīte pedee k'achia jaradap'edaa perā. Maap'eda Titopa jarak'āri parāpa mia ūraadak'a wāara oo k'inia p'ani, mi audupiara o-īa beejī.

⁸ Mia k'awa bi chi awaraa k'art'a parāmaa p'ā pēidade parā k'īsia p'uapiji. Māga ooji mīda, mi k'īsia p'ua-e. Wāara ma k'art'a pēik'āri, mi k'īsia p'ua bak'aji, k'awada perā ma k'aurepa parā k'īsia p'ua p'anadai, taarā-e māgā p'anajida mīda. ⁹ Mamīda irā k'īsia p'ua bai k'āyaara, mi o-īa bi. O-īa-e bi parā māgā k'īsia p'ua p'anadap'edaa perā. Mi o-īa bi parāpa ma k'īsia k'achia mi āpīte iru p'anadap'edaa irā k'īra atuadap'edaa perā. Wāara mia parā k'īsia p'uapi-e paji. Ak'ōrepata mimaa māga p'āpiji parāpa oodamerā irua oopi k'inia bik'a. ¹⁰ Wāara Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'īsia p'uapik'āri, māga oopari āchia ne-inaa k'achia oo amaadamerā māik'aapa Cristode ijāadamerā. Māgā irude ijāadak'āri, k'īsia p'ua p'anada-e. Jōdee awaraarā, āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa k'īsia p'ua jōni mīda, ma p'ek'au k'achia oo amaada-e. Maperāpi

atuadait'ee. ¹¹ Taipa k'awa p'ani wāara Tachi Ak'ōrepata parā k'īsia p'uapi baji, parāpa tai ome isapai t'āri auk'a bi k'inia p'anadap'edaa perā. Ichiaba jōma k'awapijida taimaa, parā pia ak'idamerā. Ichiaba parā k'īrau p'anajida chi nepira jiri p'anīrā ome. Ma awara waawee p'anajida, māgīrā k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parāmaa ne-inaa k'achia ooi jīak'aapa. Ichiaba iidijida mia waya parā ak'inamerā. Parāpa ne-inaa pia oo k'inia p'ani Ak'ōrepa oopi bik'a, yiaaraa iru ba k'inia p'anadairā chi nepira jiridap'edaarā. Ma jōma oo p'anipa taimaa k'awapi p'ani parā wāara ma nepirade t'ū k'iniada-e paji. ¹² Ma k'art'a parāmaa p'āk'āri, k'īsia-e paji chi k'achia oo badade. Ichiaba k'īsia-e paji chi apema ma k'achia oodapa t'āri p'uapidade. Ma k'art'a p'āk'āri, mia k'inia baji Tachi Ak'ōre k'īrapite k'awaadamerā parāpa tai wāara pia ak'ipata Ak'ōrepa pēidak'a. ¹³ K'awaadak'āri parāpa tai wāara māgā ak'ipata, tai t'āri o-īa p'aneejida.

Mamīda audupīara o-īa p'ani Tito auteebaidap'edaa perā iru parāmaa wāk'āri. Māga oodak'āri, iru ichiaba t'āri o-īapijida. ¹⁴ Tito nāik'aapa parāmaa wāi naaweda, mia irumaa jaraji parāpa māga oodai. Wāara oojida mia jaradak'a. Mi k'īra nejasiapida-e paji. Mia wāarata parāmaa jaraji ma p'ādade māik'aapa parāpa wāara oojida mia Titomaa jaradak'a. ¹⁵ Māga oodap'edaa perā, Titopa parā audupīara k'inia iru bi naawedapema k'āyaara. K'īrāpa bi parāpa oojida jōmaweda irua oopidak'a. Māga oojida waawee p'anadap'edaa perā, pāchia oo k'iniata oodait'ee. Jīp'a oo k'inia p'anajida Ak'ōrepa jarapidak'a Tito it'aideepa. ¹⁶ Maperāpi mi o-īa bi. Mia k'awa bi ne-inaa jōmaade parāpa mia jara bik'a oo k'inia p'ani.

8

Cristode ijāapataarāpa p'arat'a teedaipia bi awaraarā k'aripadait'ee

¹ Īpemaarā, parāmaa mia nepiri k'inia bi Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia ooda Macedoniadepema ijāapataarā t'āide. ² Nepirade p'anajida mīda, Tachi Ak'ōrepa āra o-īapipachi. Māgā o-īa p'anapachida mak'īara p'arat'a wēe chitoonajida mīda. Māgā chitoonide āchi p'arat'a iru p'anidepema wailbia teejida awaraarā k'aripadait'ee. ³ Teejida āchia p'oyaarutapai māik'aapa ai ĩri waa teejida. Mia māga jara bi michi taupa māga unuda perā āra t'āide nipak'āri. Eperā apidaapa āramaa jarada-e paji māgā teedamerā. Teejida t'āripa tee k'inia p'anadap'edaa perā. ⁴ Māgā k'aripa k'inia p'anadap'edaa perā, taimaa enenee jōnajida āchia p'e aneedap'edaa jitadamerā māik'aapa ateedamerā ijāapataarā Judea eujāde chupīria beerāmaa. ⁵ Mamīda ma teedap'edaa k'āyaara ne-inaa piara oojida. Taipa k'īsiada-e paji māga oodai. It'aa t'ijida Tachi Waibiamaa jaradait'ee āchia oo k'inia p'ani irua oopi bik'a. Māpai jarajida taimaa āchia oo k'inia p'ani taipa oopirutak'a. Māga oojida ijāa p'anadap'edaa perā āramaa Ak'ōrepa māga oopi baji.

⁶ Macedoniadepemaarāpa oo p'ani unudap'eda, taipa Titomaa chupīria iidijida iru waya parā k'aripade wāmerā, t'āri piapa parāpa p'arat'a ichiaba p'eruta misa tee pēidait'ee. Irua naaweda k'aripadak'a ewaa ma p'arat'a p'e wādak'āri, ĩrā auk'a k'aripait'ee jōma p'e aupadamerā. ⁷ Parāpa Cristode pia ijāapata. Ichiaba awaraarāmaa pia jarateepata Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Pia k'awapata Cristopa oopi k'inia bi parāmaa māik'aapa pia k'īsiapata awaraarā k'aripadait'ee. Ma awara taimaa pia ak'ipipata tai k'inia iru p'ani. Ma jōma ne-inaa pia oopatak'a taipa k'inia p'ani auk'a chupīria beerā pia k'aripadamerā pāchi p'arat'a tee p'anipa.

8 Māga jara k'āri, mia jara k'inia-e: “Waibia téeti.” Jip'a nepiriji Macedoniadepema ijāapataarāpa oodap'edaa parāpa auk'a teedamerā, t'āripa māga oo k'inia p'anadairā. Māgá teeruta pirā, jōmaarāmaa ak'ipidait'ee awaraa ijāapataarā auk'a k'inia iru p'ani, āra k'īra k'awada-e p'ani mīda. ⁹ Parāpa k'awa p'ani Tachi Waibia Jesucristopa ooda ak'ipiit'ee parā k'inia iru bi. It'ari Tachi Ak'ōre k'īra wāreede bapachi mīda, eperāarā chupiria k'awaa bapachi. Maperā ichia Ak'ōre eujāde iru bada jōmaweda atabēiji chupiria nība cheit'ee na p'ek'au eujāde. Māga ooji parā o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bada perā, irude ijāadap'eda, Ak'ōre truade iru ome p'anadamerā.

¹⁰ Irā mia parā ūraait'ee apema año p'arat'a p'e wādap'edaa p'e aupadamerā. Parāpa apemaarā ijāapataarā k'āyaara naapiara k'īsia iru p'anajida p'arat'a p'e teedait'ee chupiria beerāmaa. O-īa p'anajida māgá k'aripa k'inia p'anadap'edaa perā. ¹¹ Māgá t'āripa tee k'inia p'anadap'edaak'a, irā auk'a t'āri o-īa tee k'inia p'anadaipia bi, p'arat'a mak'īara wēe p'ani jida pēidait'ee. ¹² Tachi Ak'ōrepa ak'ipari tachi t'āride iru bi. Ichia k'inia bi t'āripa tee k'inia p'anadamerā. Ma-āri iru p'ani pirā, ma-āri teedai t'āri piapa. Jōdee waibia iru p'ani pirā, waibia teedai t'āri piapa. Teedait'ee wēe p'ani pirā, ¿sāga teedai?

¹³ Mia k'inia-e parā chupiria p'anedamerā awaraarā k'aripa k'iniapa. ¹⁴ Nāgapai mia k'inia bi: auk'a iru p'anadamerā te, chik'o māik'aapa p'aru. Irā parāpa awaraarā k'āyaara waapiara iru p'ani pirā, teedai āra k'aripadait'ee. Jōdee parā chupiria jōnadak'āri, ārapa parāmaa teedai. ¹⁵ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichia jirit'erada eperāarāmaa teepari māgá jededamerā, iru chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bairā:

‘Chi manā waibiara p'edap'edaarāpa waibiara jitada-e paji. Jōdee ma-āriara p'edap'edaarāpa mā-āriara jitada-e paji. Jededak'āri, auk'a jita wājida.’
(Ex 16.18)

*Pablopa Tito Corinto p'uurudee pēit'ee bada
(1 Co 16.1-4)*

¹⁶ Mia gracias jara bi Tachi Ak'ōremaa irua parā k'aripamaa bairā Titopa oo bi k'aurepa. Mia ooparik'a Titopa auk'a parā k'aripa k'inia bi. ¹⁷ Mia māga k'awa bi iru o-īa bada perā chupiria iididak'āri irumaa parā ak'ide wāmerā. Audū wā k'inia nībaji. Wāara taipa māga iididai naaweda, k'īsia iru baji wāit'ee. Mapa wāit'ee māga k'inia bairā.

¹⁸ Tito ome awaraa ipema auk'a pēidait'ee. Ijāapataarā bee chaa nama Macedonia eujāde jōmaarāpa māgí k'awa p'ani, Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee pia jarateepari perā. ¹⁹ Ma ijāapataarāpa māgí jirit'erajida auk'a tai ome nipamerā, p'arat'a p'e atee wārutade Judeadepema chupiria beerāmaa. Ma p'arat'a tee pēi p'anupa tachia jōmaarāmaa ak'ipidai oo k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Irua ne-inaa tachimaa teepari, tachia jōdee teedamerā chupiria beerā k'aripadait'ee, ma awara ak'ipidait'ee ma ijāapataarā chupiria beerāmaa tachia wāra āra k'aripa k'inia p'ani. ²⁰ Ma ipema māgá Tito ome pēidait'ee irua k'aripamerā ma p'arat'a waibia p'e ateeru misa. Māgá tai imiateepataarāpa pedee p'anada-e pai tai āpite, p'arat'a ūk'uru chiadai jīak'aapa. ²¹ Ichita ne-inaa k'īra jip'a oo k'inia p'ani Ak'ōre k'īrapite māik'aapa eperāarā k'īrapite.

²² Ipema awaraa ichiaba pēidait'ee āra ome. Irua tai ichita k'aripa k'inia bi māik'aapa ne-inaa pia oopari taipa oopipatak'a. Irua k'awaak'āri Tito parāmaa wāru māik'aapa parā t'āri piapa auk'a p'arat'a tee pēidait'ee, o-īa auk'a wā k'inia baji. ²³ Parā t'āidepemapā Tito k'awa-e bi pirā, jarāti iru mi k'ōp'āyo

pia na mimiade. Mi ome mimiapari parā k'aripait'ee. Iidiruta pirā apema omé nidaarā pari, jaráti nāpema ijāapataarāpa āchi pari pēidap'edaa, ichiaba auk'a k'aripadamerā. Māirā wārutamaa k'awapipata jōmaarāmaa Cristota Tachi Waibia. ²⁴ Māirā araa panadak'āri, ak'ipíti āra k'inia iru p'ani tai k'inia iru p'anik'a. Māgá waya wādak'āri āchi p'anapatamaa, nepiridai parāpa āra pia ak'i p'anadap'edaa. Māgá āra pēidap'edaarāpa k'awaadai wāara taipa jaradak'a parāpa wāara nejōmaata pia oo k'inia p'ani.

9

Ijāapataarāpa awaraarāmaa p'arat'a teedaipia bi

¹ Wāara na p'ādade mia parāmaa waa jara-e pijida, k'awa bi parāpa ma p'arat'a p'e tee pēidait'ee ijāapataarā chupiria beerāmaa. ² Māga k'awa bi parāpa wāara chupiria beerā k'aripa k'inia p'anadairā. Año aba paru parā Acaya eujādepema ijāapataarāpa ma p'arat'a p'ema p'aneedap'edaa. Māga oo p'aneedak'āri, taipa o-ia nepirijida na Macedoniadepema ijāapataarāmaa. Māga ūridak'āri, ārapa auk'a k'aripa k'inia p'aneejida. ³ Maperāpi taipa Macedoniadepema ipemaarā omé auk'a pēiruta Tito ome, parāpa āramaa ak'ipidamerā wāara oojida taipa jaradak'a. Mia k'inia bi ma p'arat'a p'e iru p'anadamerā, aramāgá tee pēidait'ee. ⁴ Mi jāma panak'āri, awaraa Macedoniadepema ipemaarā auk'a cheruta pirā mi ome māik'aapa parāpa waide ooda-e pirā taipa jaradak'a āchimaa, tai k'īra nejasia p'aneedai; parā jida ichiaba. ⁵ Mapa mia chupiria iidiji Titomaa iru chi apema ipemaarā ome mi naa wādamerā. Māgá ārapa parā k'aripadai parāpa k'īsia iru p'anadap'edaak'a; p'arat'a jōmaweda p'e iru p'anadamerā mi panaru misa. Māgá ichiaba apidaapa jarada-e pai mia parāmaa teepida. Mia k'inia bi parāpa t'āri pia teedamerā pāchia tee k'iniata.

⁶ ¡K'irāpāti! Eperāpa eujā ma-āriide ne-uuk'āri, mak'iaara ewa-e. Jōdee chi eujā waibiade ne-uu bīpa waibia ewapari. ⁷ Eperā chaachaa teeipia bi ichi t'āride k'īsia bik'a. Teeik'araa bi teeamaa bīde wa awaraapa irumaa teepi bairā. Tachi Ak'ōrepa chi t'āri pia teepari k'inia iru bi. ⁸ Parāpa māgá t'āri piapa teeruta pirā, Tachi Ak'ōrepata parā k'aripai iru p'anadamerā te, chik'o māik'aapa p'aru. Ma awara irua k'aripai audupiara iru p'anadamerā k'aripadait'ee awaraarā parā k'āyaara chupiriara chedee. ⁹ Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bi: 'Eperā t'āri pia bīpa ne-inaa pia oopari chupiria beerāmaa t'āri pia bairā.

Maperāpi Tachi Ak'ōrepa māgí ichita pia ak'ipariit'ee.' (Sal 112.9)

¹⁰ Tachi Ak'ōre, chi net'atau oodapa ne-uu chaupipari, jōmaarāpa iru p'anadamerā k'odait'ee. ¿Audupiara teei-ek'ā chi t'āri pia p'anīrāmaa āchia awaraarā k'aripadamerā? ¹¹ Tachi Ak'ōrepa māga oopari perā, parāmaa auk'a teeit'ee, parā auk'a t'āri pia p'anadairā. Māgá parāpa waibia iru p'anadait'ee tai ome tee pēidait'ee Judeadepema chupiria beerāmaa. Māpai o-īapa āchia gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa ma p'arat'a tai juadepema jitadak'āri. ¹² Māgá parāpa k'aripadait'ee ārapa iru p'anadamerā k'odait'ee māik'aapa jīdait'ee. Mamīda ichiaba k'aripadait'ee ārapa Tachi Ak'ōremaa gracias jaradamerā. ¹³ Ma awara nāgá pia tee p'anīpa awaraarāmaa māik'aapa āramaa, k'awaadait'ee parāpa Jesucristode wāara ijāapata māik'aapa oo k'inia p'ani irua oopi bik'a. ¹⁴ Ichiaba ārapa parā k'awa k'inia p'anadait'ee māik'aapa it'aa t'ī k'inia p'anadait'ee parā pari, Tachi Ak'ōrepa parā māgá k'aripapari perā. ¹⁵ Gracias jaradāma Tachi Ak'ōremaa irua jōmaarā k'āyaara ne-inaa

pipiara bi teeda perā, ichi warra pëik'āri tachi k'aripade. Pedee wēe pik'a p'ani ma pari irumaa gracias jaradait'ee.

10

Pablopa jarada ichi wāara Cristopa pëida

¹ Irā mi, Pablopa parā ūraait'ee Cristopa ūraadak'a na eujāde nipak'āri. Irua t'āri pia, k'īrau-ee ūraaji. Mia k'awa bi parā t'āidepema ūk'uruurāpa jara p'ani mi waawee pik'a bi parā k'īrapite bak'āri, jōdee k'art'a p'āk'āri, audū itria pedee jarapari. ² ĽMāirāpa jara p'ani-ek'ā michi k'īsiadoopapai jaratee nipapari, jarateepataarā jīp'aarāpa oopatak'a? Mapa parāmaa mia enenee nībi māirā ik'aawaapa uchiadamerā mi jāma pai naaweda. Māga jara bi mia wāara āchi itriait'ee perā, Ak'ōrepa mimaa māgā pedeepiru pirā. ³ Wāara, tai na eujāde p'anapata eperāarā jīp'aarāk'a. Mamīda māirāk'a tai aupedeedak'aa. ⁴ Māirā pedee wēsaa, imeraa pedeezata. Mamīda tai jīp'a pedeezata Ak'ōrepa pedee pi bik'a. Māgā jōpipata jōma āchia k'īsia iru p'ani Cristode ijāapataarā ijāa amaapidait'ee. ⁵ Taipa jōpipata āchia seewa jarapata, Ak'ōrepa tai it'aideepa wāarata jarak'āri. Ma awara Ak'ōrepa tai k'aripapari p'anaudamerā jōma āchia Cristo āpite seewa jarapata. Māgā āchia wāara k'awaadaai Ak'ōrepa k'īsia iru bada ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Ichiaba taipa Cristopa ooda āchi-it'ee jarapata, āchia auk'a wāara irude ijāadamerā. ⁶ Mamīda māgā ijāa k'iniada-e p'ani pirā, āchi t'āri p'uapidai Ak'ōrepa oopi bik'a. Taipa māga oodait'ee parāpa ak'ipidak'āri wāara oo k'inia p'ani taipa jara p'anik'a.

⁷ Parā Corintodepemaarāpa eperāarā iripai ak'ipata. Ąchi k'īra ak'ipata māik'aapa āchia audua pedee jara jōni ūripata, āchi t'āride iru p'ani k'awa k'inia p'anadaai k'āyaara. ĽMāga-ek'ā? Parā t'āidepemapa k'īsia bi pirā ichita wāara Cristopa pëida jarateemerā, auk'a k'awaaipia bi tai jida Cristopa pëida. ⁸ K'īra nejasia-ee mia nāga jarait'ee. Tachi Waibiapa wāara jarapari tai it'aideepa māik'aapa parā biji tai jua ek'ari, taipa parā k'aripadamerā iru pari. Mapa taipa maarepida parāmaa ijāa amaapidak'aa. Jīp'a k'aripapata pipiara Cristode ijāadamerā. ⁹ Mia parā p'erapi k'inia-e bi k'art'a p'ādade pedee bipa. ¹⁰ ĽMi āpite pedeezataarāpa jara p'ani-ek'ā: “Pablopa k'art'a parāmaa p'āk'āri, audū itria pedee jarapari. Mamīda ichi parā k'īrapite bak'āri, waawee pik'a nībeeparida” a jōni-ek'ā? ¹¹ Māirāpa k'awaadaipia bi āchia jaradak'a, mia wāara itria pedee jarait'ee, mamīda āchi k'īrapite panak'āri.

¹² Taipa ooda-e āchia oopatak'a. Ąchia māgapata: “Taipa jara p'anik'a, Cristopa pëida eperāarā māgā p'anadaipia bida” apata. Māpai āchi pitapai māgapata: “Tāipata jōmaarā k'āyaara Ak'ōre net'aa pipiara k'awa p'anida” apata. Māirāpa awaraarā ak'ida-e Tachi Ak'ōrepa ak'iparik'a. Irua k'awapari eperā t'āride iru bi. Jōdee āchia iripai ak'ipata. Chi māgā oo p'aniirā k'īsia k'awada-e p'ani. ¹³ Tachi Ak'ōrepa k'awa bi tai t'āride iru p'ani. Taipa pida ichiaba k'awa p'ani. Iruata tai pëiji judio-eerā t'āidee jarateepata ooda jarateede chi waide ūrida-ee p'aniirāmaa. Maperāpi parā t'āide jaratee nipajida. Oojida Ak'ōrepa oopidak'a. ¹⁴ Ak'ōrepa tai parāmaa pëi-e pada paara, maarepida jarateeda-e pak'aji. Mamīda māga-e paji. Irua tai naapiara pëiji parā t'āidee, jarateedamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. ¹⁵ Mamīda Ľmi āpite pedeezataarāpa jara jōni-ek'ā āchiata Ak'ōre net'aa pia jarateepata? Māga jarapata parāpa āchi mi k'āyaara pipiara ak'idamerā. Taipa māgā oodak'aa. Jīp'a taipa k'inia p'ani parāpa pipiara k'awaa k'inia p'anadamerā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi. Māga k'awaadak'āri māik'aapa wāara oodak'āri irua

oopiparik'a, parāpa tai audupɪara k'aripadai na mimia ome. ¹⁶ Tai māgá k'ariparuta pirā, parā t'āideepa t'imipɪara wā dai jarateede. T'iu k'iniada-e awaraa jarateepataarā mimia p'anīmāi, tai nipada-e perā awaraa jarateepataarā nipapatak'a. Āchia ne-inaa ooda-eeta jara nipapata ne-inaa oodak'a.

¹⁷ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperāpa jara k'inia bi pirā ichiata ne-inaa k'awaara bi awaraarā k'āyaara, māga jaraipia bi ichia k'awaa bairā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipari.' (*Jer 9.23-24*)

¹⁸ Parāpa chi pedee audua pedeeperi pia ak'idaik'araa bi. Jip'a pia ak'idaipia bi eperā Tachi Ak'ōrepa pia ak'ipari.

11

Pablopa jarada ichi āpite pedeeptaarā Cristopa pēida-e

¹ Irá mia k'inia bi parāpa choodamerā mi k'isia k'awa-ee pik'a pedee bi misa. Mi chupiria k'awāati. Mamīda māgá pedeei naaweda, mia nāga jara k'inia bi. ² Tachi Ak'ōrepa parā k'inia iru bik'a, mia pida parā k'inia iru bi. Ara eperāpa ichi k'au jiwaaaparik'a iru araa pai naaweda chi imik'ira ome, māga pik'a mia parā jiwaa pik'apari. K'inia bi Cristodepai ijāadamerā mia parāmaa jarateedak'a. ³ Mamīda mia waawee bi Netuara Poro Waiɪapiara chi naapiara wēra Eva k'ūradak'a, parā jida auk'a k'ūrai jīak'aapa. Irua imeraa pedeeji Evamaa taama it'aideepa, Evapa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāa amaamerā. Irá auk'a parāmaa imeraa pedee bi mi āpite pedeeptaarā it'aideepa, parā Cristode ijāa amaa wādamerā. ⁴ Jarateepari tai awara parā t'āide panak'ari, ¿parā k'iri ēesaa p'ani-ek'ā ūridait'ee māgipa jara bi? Parā māga p'ani, māgipa jaratee ni mīda Jesūs awara bi taipaa jarateed'edaa k'āyaara. Ichiaba māgá ūri k'inia p'ani, māgipa jaratee bi mīda Tachi Ak'ōre jaure awara bi taipaa jarateedap'edaa k'āyaara. ¿Taipa parāmaa jarateeda-e pajik'ā Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari iru piuda k'aurepa? Māga bita, ¿sāap'eda parāpa ūri k'inia p'anīma māgipa jaratee bi? ⁵ Parāpa māgí 'Cristopa pēida pipiara bi' chi k'ōp'ayoorā ome pipiara ak'i p'ani mīda Ak'ōrepa pēida k'āyaara, mia āchi māga ak'i-e. Mi āchi k'āyaara ek'ariara bi-e, Ak'ōrepa mi na mimia oode pēida perā. ⁶ Wāara, mia pedee wēsaa pedee'aa āchia oopatak'a. Mamīda pia k'awa bi mia jaratee bi. Parāpa pia k'awa p'ani taipaa ichita ne-inaa jōmaweda k'ira jip'a jarateepata.

Pablopa Corinto pidaarā juadepema p'arat'a jita k'inia-e pada

⁷ ¿Parāpa k'isia p'anik'ā mia ne-inaa k'achia ooji parā juadepema p'arat'a jita-e pak'ari? Parā t'āide bak'ari, michi juadoopa mimia bapachi p'arat'a jitait'ee chik'o-it'ee. Jōdee mia Tachi Ak'ōre pedee pia jarateepi parāpa pipiara k'awaadamerā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi. Jaratee-e paji parā p'arat'a jita k'iniapa. ⁸ Ma k'āyaara p'arat'a jitaji awaraa ijāapataarā juadepema. Āra p'arat'a jāri pik'a ataji parā k'aripait'ee. ⁹ Ma awara parā t'āide bak'ari, p'arat'a wa ne-inaa wē-e pak'ari, mia parāmaa maarepida iidi-e paji. Macedoniadepema ipemaarā mīmaa chedak'ari, mi k'aripajida. Mamīda mia parāmaa iidi-e paji māik'aapa iidi-e pait'ee waya parā ak'ide wāk'ari. ¹⁰ Mia wāarata jara bi Cristopa wāarata jaradak'a. Acaya eujādepema apidaapa mia jarada awara mīmaa oopida-e pait'ee. ¹¹ K'isianāati mia parā p'arat'a jita k'inia-e paji, parā k'inia-e bada perā. Tachi Ak'ōrepata k'awa bi mia parā k'inia iru bi. ¹² Mia parā p'arat'a jita k'inia-e nāga perā. ¿Mi āpite pedeeptaarāpa jara p'ani-ek'ā āchi wāara Cristopa parāmaa pēida, parāpa

p'arat'a p'aapata perā āchi mimia pari? P'arat'a iidi wāpata āchi wārutamaa. Mamīda taipa māga oodak'aa. ¿Jara p'ani-ek'ā āchi auk'a p'ani tai ome? Mamīda taipa p'arat'a iididak'aa tai jarateepata pari.

¹³ Māgee eperāarā Cristopa pēida-e. Āchita Cristopa pēidada a p'ani mīda, māga p'ani-e. Jīp'a k'ūrayaa p'ani. Seewata jaratee nipapata Cristopa pēida eperāarāk'a. ¹⁴ Parā p'era pik'a p'anadaik'araa bi k'awaadait'ee āchia māgā k'ūra nipapata. Netuara Poro Waibia seewata it'aripema āngel k'īra wāree pik'a padaipari eperāarā k'ūrait'ee. ¹⁵ Māgā ichi mimiapataarā auk'a seewata Cristopa pēidak'a padaipata. Māga oopata eperāarāmaa ijāapidait'ee āchia jara p'anik'a oodaipia bi Ak'ōre eujādee wādait'ee. Mamīda ma jara p'ani k'aurepa Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua māgīrā miapiit'ee, iru k'īrapite panadak'āri.

¹⁶ Waya chupīria iidit'ee parāpa mi pedee ūridamerā. Parādepema ūk'uruurāpa mi k'īsia k'awa-ee pik'a ak'i p'ani mīda, mi ita-aria pedeeipiti. ¹⁷ Tachi Waibiapa mīmaa jarapi-e mia irā jarait'ee. K'īsia k'awa-ee pik'a mia nāgī pedee audua pedeeit'ee ma seewa jarateepataarāpa oopatak'a. ¹⁸ Māgīrāpa jarai awaa p'anadairā āchia oo p'ani, mia auk'a jarait'ee mia ooda. ¹⁹ Māgīrāpa parā k'īsia k'awaa p'anida a jōnapata. ¿Māga-ek'ā? Mamīda parā pia choopata ūridak'āri ma k'īsia k'awa-ee beerāpa jara jōni. ²⁰ Wāara pia choopata āchia parā chok'a p'ani mīda āchi esclavoorāk'a. Ichiaba choopata āchia parā k'ūra p'ani mīda imeraa pedee p'anipa, p'arat'a teedamerā maa-e pirā ijāadamerā āchia jaratee p'ani. Ichiaba māgā choopata āchi audua nīda mīda pāchi t'āide, k'īsia p'anadairā parā k'āyaara ne-inaa jōma pipiara k'awa p'ani. Ma awara parā māgā choopata āchia parāmaa ik'achia jara p'ani mīda. ²¹ Mi k'īra nejasia pik'a bi taipa māga ooda-e p'anadap'edaa perā parāmaa wādak'āri. Mamīda tai waawee pik'a p'anadairā, māga ooda-e paji. ¿Wāara-ek'ā?

frata mi k'īsia k'awa-ee pik'a pedeeit'ee. Mi āpīte pedeeepataarāk'a mia ooda jarait'ee.

Pablo chupīria nībada Jesucristopa pēida perā

²² Ma seewa jarateepataarāpa māgapata: “Tāipata hebreo pedee pedee-pata.” Mi jida auk'a. Ichiaba māgapata: “Taita Ak'ōre eperāarā; Israel pidaarā.” Mi jida auk'a. Māgapata: “Taita Abrahamdeepa uchiadap'edaarā.” Mi jida auk'a. ²³ ¿Jarapata-ek'ā? “Taita Cristo-it'ee mimiapata.” Mi āchi k'āyaara Cristo-it'ee pipiara mimiapari. frata mi eperā k'īra k'awa-ee bik'a pedeeama bi. Āchi k'āyaara mi audupīara ne-inaa k'achia p'asapari: Cristode ijāadak'ā beerāpa mi carcelde t'i nībijida; mi wi iru p'anajida; mi perā piuji. ²⁴ Mi wāda joisomaa wāru chaa judiorā waibiarāpa mi wīpipachida. Wīda treinta y nueve wijida soopa. ²⁵ Wāda ōpee wāru chaa Roma pidaarā waibiarāpa mi pak'urupa wīpijida. Wāda abaade mi perā piuji judiorāpa māupa mīmaa bat'adak'āri. P'usade wāda ōpede barco pirubaaidachi māik'aapa ma wāda abaade barco pirubaaip'eda, tok'esá mi pak'uru iri bataudachi k'āima aba. ²⁶ Mi ode wā nīde perā nāgā piuji: to choma nībīde sīa wāde; nechīapataarāpa mi net'aa chia ata cherutade; michi auk'arā judiorāpa mi wawamaa p'anide; judio-erāpa mi p'ua oomaa p'anide. Ma awara p'uuruude bīde māik'aapa eperāarā p'anadak'amāi ode wāde, mi jirījida peedait'ee. P'usade wādade nāumiapa barco atadachi. Edaare Cristode ijāapatada apataarāpa paara pedee k'achia jarajida mi āpīte, mia jarateepari perā ūraa chiwīdi Moisepa p'āda k'āyaara. ²⁷ K'āima chok'ara mi iik'aa paji māik'aapa p'oyaa k'āi-e paji mimia nībīpa

maa-e pirā jaratee nībipa. Edaare jarrapisia nībaji maa-e pirā opisia. Ewari chok'ara mi nek'o-e paji. Ma awara jīsua nībaji, p'aru pia wēe bada perā. ²⁸ Ma ne-inaa k'achiade māik'aapa awaraa ne-inaa k'achia mia nama jara-e bide, mi ichita k'Isia nībaji ijāpataarā bee chaa, ārapa ijāa amaadai jīak'aapa. ²⁹ Ijāapari aba juatau wēedaru pirā, mi jida māgadaipari. Jōdee awaraapa ma ijāapari p'ek'au k'achiade baaipiru pirā, mi k'īraudaipari māgí ome.

³⁰ Mi pedee audua wāara jara k'inia bi pirā, māgara jarai mi juatau wēe bada, ijāadak'aa beerāpa mi miapidait'ee pak'āri. ³¹ Tachi Ak'ōre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōrepa k'awa bi mi seewa-e bi na jōma jarak'āri. jōmaarāpa irumaa ichita o-īa it'aa t'īdaipia bi, irua ne-inaa jōmaweda oopari perā ichi juapa! ³² Wāara mi Cristode ewaa ijāa bak'āri, Tachi Ak'ōrepa mi uchiapiji mi miapidait'ee p'anadap'edaarā juadeepa. Māga paji mi Damasco p'uurude bak'āri. Rey Aretapa jaraji ma p'uuru pidaarā ak'iparimaa p'uuru jīa paraa bidamerā mi jita atadait'ee. ³³ Mamīda mi k'ōp'āyoorāpa mi k'aripajida. K'ōraa choma bide t'ī atajida māik'aapa chi p'uuru ik'aawa t'iak'au jēra bi uria badadeepa mi irabai pēijida. Māgá mi māirā juadeepa uchijai.

12

Tachi Ak'ōrepa Pablomaa unupida

¹ Michi k'inia ne-inaa awaraa nepirīit'ee, parāpa k'awaadamerā michi ituaba na mimia p'oyaa ook'aa. Jarait'ee Tachi Waibia unupida mimaa k'āimok'araa pik'a bide. Ne-inaa eperāarāpa waide k'awada-e p'anadap'edaa mimaa k'awaapiji. ²⁻³ Mia Cristode ijāapari k'awa bi. Catorce años paru Tachi Ak'ōrepa iru ateeji ichi eujādee. K'awa-e bi sāgá wāji, k'ap'iade wa jauredepai. Tachi Ak'ōrepata k'awa bi. Iru māgá ateeji ichide wāara ijāa bada perā. ⁴ Mama it'ari bide irua ūriji ne-inaa Tachi Ak'ōrepa apidaamaa jarapik'aa. ⁵ Pedee audua wāara jara k'inia bada paara, mi waapiara ma it'aa wādade jarak'aji. Mamīda jīp'a jara k'inia bi michi ituabaapa p'oyaa oo-e pada. ⁶ Ak'ōrepa mimaa unupida audua jarak'aji, k'īra k'awa-ee pik'a, wāara mia māga unuda perā. Mamīda mia māga oo-e pait'ee. K'inia-e bi awaraarāpa mi pia ak'idamerā, Ak'ōrepa ichi eujā mimaa unupida perā. Ma k'āyaara k'inia bi mi pia ak'idamerā mia jaratee bi k'aurepa māik'aapa mi t'āri pia bi k'aurepa jōmaarā ome.

⁷ Ma awara audua banaamerā ma ne-inaa pi-ia unuda k'aurepa, Tachi Ak'ōrepa mi miapiji Netuara Poro Waibia eere bi juapa. Ne-iri tachi k'ap'iade awa nībik'a, māga pik'a ma netuarapa mi miapipari. Māgá mia nībide, maarepida mi pedee audua pedee-e bi, michi ituaba aideepa p'oyaa uchiae bairā. ⁸ Chupiria iidida ōpee enene nībaji Tachi Waibiamaa mi waa māgá miapinaamerā. ⁹ Mamīda irua p'anauji: “Māga-eda aji. Mia pi k'aripait'eeda aji, choomerā. Pi chupiria nībak'āri māik'aapa choo-e pak'āri, mia pi k'aripait'eeda aji, choomerā.” Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā mi k'īra nejasia-e bi jarait'ee mi chupiria nībada. Māgá jarai Cristopa mi k'aripapari perā choomerā. ¹⁰ Wāara t'āri o-īa bi Cristo k'aurepa mi nāgá chupiria nībak'āri: mimaa awaraarāpa ik'achia jaradak'āri; net'aa wēe bak'āri; mi imiatee iru p'anadak'āri; mi k'Isia nībak'āri; māgá nībak'āri. Māgá t'āri o-īa bai k'awa bairā michi ituaba p'oyaa choo-e pak'āri, Cristopa mi k'aripait'ee.

Pabloa Corintodepema ijāpataarā k'inia iru bada

¹¹ Parā k'aurepa mi eperā k'īra k'awa-ee pik'a pedee audua pedeemaa bi. Parāpata mi t'o p'anadaipia bi, michi itu t'o bai k'āyaara. Mi maarepida ek'ariara bi-e ma Cristopa pēida apataarā k'āyaara, āchia mi k'awada-e p'anida a p'ani mīda. ¹² ¿Parāpa k'irāpada-e p'anik'ā Tachi Ak'ōrepa ooda mi k'ap'ia pari parā t'āide nipak'āri? Ma ooda k'aurepapai parāpa ijāadaipia bi mita wāara Cristopa pēida. Mamīda māga ooda-e paji. Mi k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa oo bi mīsa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mi choopachi parādepema ūk'uruurāpa mīmaa imiateedap'edaa. ¹³ Jōma mia ooda apemaarā ijāapataarā t'āide auk'a ooji parā t'āide. ¿K'īsia p'anik'ā parā apemaarā ijāapataarā ek'ariara p'ani, mia parā juadepema p'arat'a jita-e pada perā? Māga k'īsia p'ani pirā, jmi perdonāati!

Pablo waya Corinto pidaarā ak'ide wāit'ee bada

¹⁴ ¡Ūriti! Na wārupa parāmaa wāda ōpee pait'ee. Et'ewa jaradak'a mia maarepida iidi-e pait'ee parā juadepema. Parā p'arat'a k'inia-e. Jip'a k'inia bi parāpa wāara Cristode ijāadamerā. Warrarāpa āchi ak'ōreerā ak'idak'aa. Ak'ōreerāpata āchi warrarā ak'ipata. ¹⁵ Mi parā ak'ōrek'a bairā, mia iru bi jōmaweda teei, michi k'ap'ia paara, t'āriapa parāpa Cristode ijāadamerā. Mia parā māgá audú k'inia iru bi. Jōdee parāpa mi mak'iaara k'iniada-e iru p'ani. ¿Wāara-ek'ā?

¹⁶ Wāara mia maarepida p'arat'a iidi-e paji parā t'āide bak'āri. Mamīda ¿mi āpīte pedeepataarāpa jara jōni-ek'ā mia parā k'ūrāji? ¹⁷ ¿Parāpa k'īsia p'ani-ek'ā mia parā k'ūrāji mi k'ōp'āyoorā pēida k'aurepa? ¡Mamīda māga-e! ¹⁸ Wāara mia chupiria iidiji Titomaa parā ak'ide wāmerā māik'aapa iru ome awaraa ipema pēiji. Mamīda parāpa pia k'awa p'ani Titopa parā k'ūra-e paji, iru auk'a mik'a t'āri pia bapari perā parā ome. Auk'a parā k'aripa k'inia p'anapata.

¹⁹ ¿Parāpa k'īsia p'anik'ā mia ma jōma jara aupada jaraji p'anaut'ee mi āpīte pedeepataarāmaa, māgá parāpa mi pia ak'idamerā? Māga-e. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi mi t'āride iru bi, Cristo mi ome bapari perā. Iruata mīmaa māga jarapiji. Ipemaarā k'iniarā, mia ma jōma jaraji parā k'aripait'ee pipiara Cristode ijāadamerā. ²⁰ Mamīda waawee bi mi jāmaa wāk'āri, parā māga unu-e pai jīak'aapa. Wāara parā waide pia ijāada-e p'ani pirā, parāpa ichiaba mi unu k'iniada-e p'anadai. Mi jāma panak'āri, unu k'inia-e parāpa nāga oomaa p'ani: nepira jirīmaa chīara ome; chīara k'īra unuamaa net'aa k'aurepa; k'īrau jōni chīara ome; jōma k'īa jōni pāchi-it'ee; ik'achia jaramaa chīaramaa maa-e pirā chīara āpīte pedeemaa; audua jōni; pariatua ne-inaa oomaa p'ani. ²¹ Ma awara mia waawee bi mi jāmaa wāk'āri, Tachi Ak'ōrepa mi waya k'īra nejasiapiit'ee, parāpa waide k'achia oo amaada-e p'anadairā. Wāara mi jēdariit'ee unuru pirā parādepemaarā ūk'uru at'āri k'īsia k'achia nipapata, k'īra nejasia wēe. ¿Parā at'āri wēraarā ome pariatua k'āi jōni-ek'ā, waide oo amaa k'iniada-e p'anadairā parāpa naawedapema k'achia k'īra t'ādo oopatap'edaa?

13

Pabloja jarada ichia ooit'ee bi Corinto p'uurude

¹ Mia et'ewa jaradak'a nāgí wārupa parā ak'ide wāda ōpee pait'ee. Jāma panak'āri, parā at'āri k'achiade p'ani pirā, mia ooit'ee Tachi Ak'ōre Ūraa chonaarāweda p'ādade jara bik'a:

'Eperāpa chīara imiateek'āri, iru miapīi naaweda, irua k'achia ooda un-
 udap'edaarā omé wa ōpee jiridaipia bi, auk'a jaradamerā ārapa un-
 udap'edaa.' (Dt

19.15)

2 Mi parāmaa wāda omeede jaraji chi k'achia oo p'anadap'edaarāmaa mia
 āchi chupīria k'awa-e pait'ee, ma k'achia oo amaada-e p'ani pirā, mi pai
 naaweda. Irā jōmaarāmaa mia jara pēiru wāara āchi chupīria k'awa-e pait'ee
 mi jāma panak'āri. 3 Parāpa k'inia p'anida a p'ani mia ak'ipimerā Cristopa
 pedeeperi mi k'ap'ia pari. K'awaadait'ee mi jāma panak'āri. Cristo eperā
 juatau wēe bik'a bi-e. Jōma oopari ichia k'inia bik'a, jōmaarā k'āyaara
 waibiara bairā. Māgā auk'a ooit'ee parā t'āide, k'achia oo amaada-e p'ani
 pirā. 4 Wāara iru juatau wēe pik'a baji kuruode piuk'āri. Mamīda irā
 ichita chok'ai bi Tachi Ak'ōrepa iru chok'ai p'irabaipida perā. Tai jida
 juatau wēe pik'a p'ani. Mamīda iru ome araa p'anapata perā, ichiaba ichita
 chok'ai p'anapataadait'ee iru ome. Maperā taipa parā nepira ak'idai irua
 k'aripak'āri.

5 Pia k'īsiati parā t'āri chaachaa. ¿Wāara Jesucristode ijāapatak'ā? Māgā
 ijāa p'ani pirā, k'awa p'ani Cristo bapari parā ome. Mamīda p'oyaa ooda-e
 p'ani pirā irua oopi bik'a, wāara iru ba-e parā ome. ¿Wāara-ek'ā? 6 Parāpa
 taipa oopata pia ak'idak'āri, k'awaadai wāara Cristopa tai pēiji, taipa oopata
 perā irua oopi bik'a. 7 Mamīda parāpa tai at'āri ak'ida-e p'ani mīda Cristopa
 pēidak'a, taipa it'aa iidimaa p'ani Tachi Ak'ōrepa parā k'aripamerā ne-inaa
 k'achia oonaadamerā. Iidida-e irua parā t'āri p'uapimerā tai juapa. Jīp'a iidi
 p'ani parāpa ne-inaa pia oodamerā irua ichideerāmaa oopi k'inia bik'a. Māga
 ooruta pirā, taipa apida t'āri p'uapida-e Tachi Ak'ōrepa taimaa oopiparik'a.
 8 Wāara Tachi Ak'ōrepa tai pēipari itriadamerā chi p'ek'au k'achia oopataarā
 ijāapataarā t'āide p'ani. Mamīda māgīrāpa Ak'ōremaa chupīria iididak'āri, ma
 k'achia oo amaa p'ani pirā, māgā itriada-e pait'ee, Ak'ōrepa chi chupīria
 iidirutaarā p'ek'au k'achia wēpapipari perā. 9 Tai o-īa p'ani Tachi Ak'ōrepa
 tai pēi-e pak'āri ijāapataarā itriade. Mapa irumaa iidi p'ani parāpa pipiara
 ijāadamerā māik'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. 10 Ma-it'ee mia na k'art'a
 parāmaa p'āji mi wāi naaweda. Mia parā itria k'inia-e bi māik'aapa apida t'āri
 p'uapi k'inia-e bi, Ak'ōrepa mīmaa māga oopi bi mīda. T'āri p'uapii k'āyaara,
 mia parā k'aripa k'inia bi pipiara ijāadamerā. Ma-it'eepi Tachi Ak'ōrepa mi
 parāmaa pēiji.

Pabloa jarada na k'art'a p'ā aupa wāde

11 Irā ipemaarā, na k'art'a aupa k'inia bi. K'inia bi parā o-īa
 p'anapataadamerā māik'aapa ne-inaa jōmaweda oo k'inia p'anapataadamerā
 Cristopa oopi bik'a. T'āri auk'a, k'āiwee, chik'inia p'anapatāati mia ūraadak'a.
 Māgā Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'it'ee, irua eperāarā k'āiwee p'anapipari perā
 māik'aapa chik'inia p'anapipari perā.

12 Ipemaarā ome chik'inia saludaapatāati parāpa ichita oopatak'a. Nāpema
 Cristode ijāapataarāpa parāmaa salude pēiruta.

13 Taipa k'inia p'ani Tachi Waibiara Jesucristopa parā k'aripamerā. Ichiaba
 k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa parā chik'inia p'anapimerā māik'aapa Tachi Ak'ōre
 Jaurepa parā jōmaarāmaa k'awapimerā wāara Cristodeerā.

Māgapai paji.

GÁLATAS

San Pablopa K'art'a P'áda Galacia Eujádepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'áji. Na k'art'ade Pablopa k'irãpapi bi Galacia eujãdepema ijãapataarãmaa, ichiata áchi t'áide naapiara jaratee nipapachi Jesucristopa ooda áchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. P'anau bi judiorã, chi mama jarateepataarãpa Cristode ijãapataarã tauchaa bipidaipia bi áchi imik'iraarã k'ap'iade maa-e pirã atuadait'ee. Pablopa jip'a jara bi eperãarã it'aa wãdait'ee wãara Cristode ijãapata perãpai.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa ma Galacia eujãdepema ijãapataarã itria bi Cristodepai ijãadai k'ãyaara, awara ijãa k'inia p'anadairã (cap. 1.1-10). Jara bi wãara ichi Jesucristopa jirit'erada määk'aapa pëida ichi úraa jarateede; awaraa Cristopa jirit'eradaarã Jerusalende p'anirãpa irua jarateepata pia ak'ipata (caps. 1.11–2.21); sãap'eda Cristodepai ijãapataadaipia bi määk'aapa sãap'eda jiridaik'araa bi oodait'ee Moisepa p'ãdada jara bik'a, Ak'õrepa ára pia ak'imerã (caps. 3.1–4.31). Úraa bi jip'a oopataadamerã Cristopa oopi bik'a määk'aapa chik'inia p'anapataadamerã (caps. 5.1–6.10). T'ëepai jara bi Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'i-e, áchi k'ap'iade tauchaa iru p'anadairã maa-e pirã wëe p'anadairã. Jip'a pia ak'ipari t'ári chiwidi pik'a p'anadak'ári Jesucristode ijãapata k'aurepa (cap. 6.11-18).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ãru parã Galacia eujãdepema Cristode ijãapataarãmaa. Eperãarãpa mi jirit'erada-e paji. Ichiaba mi pëida-e paji. Tachi Ak'õre, Cristo chok'ai p'irabaipidapata mi jirit'eraji määk'aapa Cristopa mi pëiji. ² Jõma tachi ipemaarã Cristo k'aurepa nama mi ome auk'a p'anirãpa salude pëiruta parã Cristode ijãapataarã it'aa t'ipata chaa. ³ Taipa it'aa iidipata Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'áiwëe p'anapataadait'ee. ⁴ Tachi Ak'õrepa k'Ísia iru badak'a Cristo piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Ichi ita-aria peepiji tachi k'aripa atait'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'achia oopatadeepa. ⁵ Maperã ichita it'aa t'idãma Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru jõmaarã k'ãyaara t'ári piara bapari. Amén.

K'irak'aupai ijãadai awaraarãpa jaratee p'ani

⁶ Mamãda mi p'era pik'a bi taarã-e weda parãpa ijãa amaadaruta perã Tachi Ak'õrepa k'Ísia iru badade ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa parã chupiria k'awaaji määk'aapa jiriji irude ijãadamerã määk'aapa it'aa wãdamerã. Mamãda parãpa mãga ijãa k'iniada-e p'ani. Ma k'ãyaara ijãa k'inia p'ani awaraa ne-inaa k'aurepa it'aa wãdai. ⁷ ¡Mamãda mãga-e! Eperãarã úk'uruurãpa parãmaa k'Ísia awara-awaraapiruta. Mairãpa ne-inaa awara jaratee k'inia p'ani, Tachi Ak'õre pedee pia jarateedai k'ãyaara. ⁸ Mapa taipa wa it'aripema angeleerãpa paara jarateeruta pijida taipa naaweda jarateeda awara, Tachi Ak'õrepa mairã atuapiipia bi. ⁹ Parãpa ijãajida taipa naaweda jarateedap'edaa. Mapa mia waya jarai ma et'ewa jarada. Abaapa jarateeru pirã taipa Cristode jarateeda k'ãyaara awara, mãgã atuapiipia bi.

¹⁰ Mia jara k'inia-e bi eperãarãpa mi pia ak'idamerã mia jaratee bi k'aurepa. Mãga ooda paara, p'oyaa oo-e pak'aji Cristopa oopi bik'a. Cristode ijãai

naaweda, mǎga ooji mǐda, írá jǐp'a na mimia oo k'inia bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, iruata mi pia ak'imerǎ.

Tachi Ak'õrepa Pablo jirit'erada Jesupa ooda jarateemerǎ

¹¹ Ípemaarǎ Cristo k'aurepa, mia nǎga k'awapi k'inia bi parǎmaa. Mia Cristopa ooda eperǎarǎ k'aripait'ee parǎ t'ǎide jaratee nipak'ári, jaratee-paji michi k'ísiadoopa ¹² maa-e pirǎ awaraapa mimaa jarateeda. Jara-e paji eperǎpa jara pǐida. Jǐp'a jaraji Jesucristopa mimaa k'awapida.

¹³ Parǎpa k'awa p'ani mia ooda at'ári judiorǎpa ijǎapatade ijǎa bak'ári. Tachi Ak'õredeerǎ audú jiri nipapachi peeit'ee, mǎirǎ jõpi k'inia bada perǎ. ¹⁴ Maapai judiorǎpa ijǎapata audupiarǎ k'awaa wǎji, mi ome año auk'a iru p'anadap'edaarǎ k'ǎyaara. Jõmaarǎ k'ǎyaara pipiara oo k'inia baji judiorǎpa oopata, chonaarǎweda úrapatap'edaak'a.

¹⁵ Mǎga baji mǐda, írá mia k'awa bi Tachi Ak'õrepa k'ísia iru baji mi jirit'erait'ee oomerǎ ichia oopi bik'a. Mǎga ooji mi t'oi naaweda, ichi wǎara t'ári pia bapari perǎ. ¹⁶ Maperǎ ichi Warra k'awapiji mimaa, judio-eerǎ t'ǎide mia jarateenamerǎ ichi Warrapa ooda eperǎarǎ k'aripait'ee. Mamǐda mǎga k'awapik'ári, mi apidaamaa wǎ-e paji úraa iidide. ¹⁷ Ichiaba wǎ-e paji Jerusalendee Cristo ome nipapatap'edaarǎmaa ne-inaa iidide, Cristopa ára mi naa pǐji mǐda jarateede. Ma k'ǎyaara, ma t'ǎepai wǎji Arabia eujǎdee it'aa t'ǐde michi ituaba. Maap'eda waya cheji Damasco p'uurudee.

¹⁸ Wǎara, Cristode ijǎadak'áriipa año õpee parumaa, mi Jerusalendee wǎji Pedro ak'ide mǎik'aapa tomia omé mama beejí. ¹⁹ Mamǐda mama bide Cristopa jirit'eradaarǎ awara unu-e paji. Tachi Waibia Jesucristo ípema, Santiago aupaita unuji. ²⁰ Tachi Ak'õrepa k'awa bi mia na p'á bide seewa jara-e bi. Wǎarata jara bi.

²¹ Ma t'ǎepai Jerusalendee pa wǎji Siria eujǎdee mǎik'aapa Cilicia eujǎdee. ²² Maapai Cristode ijǎapataarǎ Judea eujǎdepemaarǎpa mi waide k'awada-e p'anajida. ²³ Aba na pedee úrijida awaraarǎ ijǎapataarǎ it'aideepa: “Tachi jiri nipadapa írá jarateema bi Cristopa ooda eperǎarǎ k'aripait'ee, naaweda irude ijǎa amaapi k'inia baji mǐda.” ²⁴ Mǎga úridak'ári, ma ijǎapataarǎ o-ía it'aa t'íjida gracias jaradait'ee Tachi Ak'õrema mi pari.

2

Ak'õrepa jirit'eradaarǎ awaraarǎpa Pablo pia ak'ipatap'edaa

¹ Ma naa wǎda t'ǎepai Jerusalendee, catorce años parumaa waya wǎji tachi ípema Cristo k'aurepa Bernabé ome. Mia tachi ípema Tito auk'a ateejǐ. ² Wǎji Tachi Ak'õrepa mimaa k'awapida perǎ wǎipia bi. Mama bide ijǎapataarǎ ak'ipataarǎ taide mia jaraji pedee pia jõma mia Cristode jarateepari judio-eerǎ t'ǎide nipak'ári. Mǎga ooji k'awa k'inia bada perǎ árapa pia ak'idai wa pia ak'ida-e pai mia jarateepari judio-eerǎmaa. Mǎga k'awa k'inia baji pariatua na mimia oo k'inia-e bada perǎ. ³ K'ísia nǐbaji mǐda árapa jaradait'ee, mǎga uchia-e paji. Mi k'õp'áyo, Tito, judio-ee paji mǐda, maarepida jarada-e paji ichi k'ap'iade tauchaa bipimerǎ. ⁴ Ma-it'eeta wǎjida áramaa iidide. Úk'uru wǎara Cristode ijǎada-e p'anadap'edaarǎ mera t'újida judio-eerǎ ijǎapataarǎ t'ǎide, tachi ijǎapata Cristode pia k'awaade. Jarajida tauchaa bipidaipia bi judio-eerǎ ijǎapataarǎ imik'íraarǎ k'ap'iade. Mǎgeerǎpa k'iniada-e tachi ijǎadamerǎ Jesucristodepai, Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'imerǎ. Tachi auk'a esclavoorǎk'a p'anapi k'inia p'ani Moisepa p'áda jua ek'ári,

judiorā chonaarāweda p'anapatap'edaak'a. ⁵ Taipa maarepida k'ĩsiada-e paji oodait'ee māgeerāpa oopi k'inia p'anadap'edaak'a. Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, ma pedee wāara jīa k'inia p'anajida parā-it'ee.

⁶ Ma awara tachi waibiarāda apataarāpa ne-inaa awara jarada-e paji mia jarateemerā. Mia jara bi "tachi ijāapataarā waibiarāda apata" ūk'uruurāpa at'ari jarapata perā Cristo ome nipapatap'edaarā awaraa ijāapataarā k'āyaara waibiara p'ani. Mamīda mia p'ua-e bi chisāgí ijāapari waibiara bi māik'aapa chisāgí ijāapari ek'ariara bi. Tachi Ak'ōrepa ichideerā jōmaweda auk'a pia ak'ipari. ⁷⁻⁸ Māgí ijāapataarā waibiarāpa ne-inaa awara jarateepidai k'āyaara mīmaa, mi bijida Tachi Ak'ōre juade waapiara judio-eerā t'āide jarateenamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. K'awajida Tachi Ak'ōrepa mi ma-it'ee jirit'eraji, Pedro jirit'eradak'a judiorāmaa jarateenamerā.

⁹ K'awaadak'ari Tachi Ak'ōrepa wāara mi k'ariapa bi judio-eerāmaa jarateenamerā, Santiago, Pedro Juan ome, chi ijāapataarā ak'ipataarā waibiarāda apata, āchi jua teejida mīmaa māik'aapa Bernabemaa. Māga oojida ak'ipidait'ee auk'a k'ōp'āyoorāk'a taipa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee judio-eerā t'āide jarateedaipia bi. Jōdee āchia judiorā t'āide jarateedai. ¹⁰ Jīp'a āchia taimaa iidjida k'ira atunaadamerā k'aripadait'ee chupiria chedeerā āchi t'āide. Mia pida auk'a māga oo k'inia bi.

Antioquía p'uuruude Pablo Pedro itriada

¹¹ Māgá āra t'āideepa t'ari o-ia uchijida mīda, Pedro Antioquía p'uuruudee chek'ari, ijāapataarā taide mia iru itriaji judio-eerāmaa ne-inaa k'achia oo bada perā. ¹² Nāga ooji. Naa pachek'ari, iru auk'a nek'opachi judio-eerā ijāapataarā ome. Mamīda ai t'ēpai ūk'uru judiorā Santiago ome p'anadap'edaarā Jerusalandeepa pachejida. Māirāpa ijāapata judiorā nek'odaik'araa bi judio-eerā ome. Ma awara ijāapata taucha bi pidaiapia bi judio-eerā k'ap'iaade. Maperā awara nek'ojida. Pedropa māga unuk'ari, auk'a awara nek'omaa beeji, māirāpa k'achia pedeenadamerā iru āpite. ¹³ Māpai Pedropa māga ooru unudak'ari, awaraa judiorā ijāapataarā Antioquiadepemaarā auk'a k'ira jīp'a-eedachida. Judio-eerā p'anadap'edaamāiipa awara nek'ojida, Bernabé paara. ¹⁴ Mia āchi māga unuk'ari, k'awaaji āchia ooda-e paji Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a. Mapa jōmaarā ijāapataarā taide Pedromaa jaraji:

—Pichi t'oru weda pi judio mīda, nama bide judiorāk'a ba-e pajida aji. Māga bita, zšāap'eda pia judiorāpa oopata oopi k'inia bima aji, judio-eerāmaa?

Cristode ijāa p'anipapai it'aa wāda

¹⁵ Wāara, tachi t'oru weda tai judiorāpa iru p'anapachida Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida. Tai Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerā-e, judio-eerāk'a. ¹⁶ Mamīda Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda māgá iru p'ani mīda, taipa pida k'awa p'ani eperā apida p'ek'au k'achia wēe bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite māgipa oopari perā ma ūraa p'ādade jara bik'a. Moisepa p'ādade jara bik'a oo p'anipapai eperāarā p'oyaa wādak'aa Tachi Ak'ōre truadee. Jīp'a eperā iru truadee wāit'ee Jesucristode ijāapari perā. Maperāpi tai auk'a Cristode ijāajida, iru k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tai p'ek'au k'achia wēe ak'imerā.

¹⁷ Māgá Cristode ijāajida, p'ek'au k'achia wēe p'ana k'inia p'anadap'eda perā Tachi Ak'ōre k'īrapite. Uchijida ma ūraa p'ādade jara bi jua ek'ariipa māik'aapa judio-eerāk'a pajida. Māga oodak'ari, zne-inaa k'achia oojidak'ā? Māgá ne-inaa k'achia ooda paara, māgara Cristopa taimaa ne-inaa k'achia oopik'aji. ¡Mamīda māga-e! ¹⁸ Michi k'inia wāara ne-inaa k'achia ook'aji

eperāarāmaa waya oopida paara Moisepa p'ādade jara bik'a, oopii k'āyaara Tachi Ak'ōrepa jara pēidak'a Cristo k'ap'ia pari. ¹⁹ Mia māga jara bi mia p'oyaa oo-e pada perā jōma ma p'ādade jara bik'a. Ma k'aurepa mi piudak'a baji, ne-inaa oo-ee Tachi Ak'ōre-it'ee. Mamīda Cristode ijāak'āri, irua mi uchiapiji ma p'ādade jara bi jua ek'ariipa, wāara oomerā Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a. ²⁰ Cristopa māga ooji, kususode piuk'āri. Maperā mia jarai mi jida auk'a kususode piu pik'aji Cristo ome, māgá uchiat'ee ma ūraa p'āda jua ek'ariipa māik'aapa araa bapariit'ee iru ome. Irá iruta bapari mi ome māik'aapa iru mi poro waibia. Mapa mi chok'ai bi misa, ijāa bi Tachi Ak'ōre Warrade māik'aapa oo k'inia bi irua oopi bik'a. Māga oo k'inia bi irua mi audú k'inia iru bap'eda, piuda perā mi pari. ²¹ Mia eperāarāmaa ijāapi k'inia-e bi ne-inaa awara, Tachi Ak'ōrepa pedee pia Cristode jara pēida k'āyaara. Cristo piuji tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, māgá Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'imerā. Tachi Ak'ōrepa eperāarā pia ak'ida paara oo p'anadap'edaa perā Moisepa p'ādade jara bik'a, Cristo pari piuk'aji.

3

Chisāgide ijāadaipia bi; Moisepa p'ādade wa Cristode

¹ ¡Aai, Galacia pidaarā! ¡Parā k'Īsia k'awada-ee beerāk'api p'ani! ¿Apidaapa parā poro p'ērebaipit' aajida-ek'ā? ¿K'irāpada-e p'anik'ā taipa jarateedap'edaa parā t'āide nipadak'āri? Jesucristo kususode piuda pia jarateejida parā jōmaarāmaa. ² Jīp'a mia nāga k'awa k'inia bi. ¿Tachi Ak'ōre Jaure ba chejik'ā parā ome, oo p'anadap'edaa perā Moisepa p'ādade jara bik'a maa-e pirā ijāadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristo k'ap'ia pari? ³ ¿Parā wāara k'Īsia k'awada-ee p'anik'ā? Naaweda Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee ūridak'āri, Cristodepai ijāajida māik'aapa p'aneejida iru Jaure ome. ¿Irā k'Īsiapatak'ā Tachi Ak'ōrepa parā pipiara ak'iit'ee oo p'ani pirā judiorā ūraa p'ādade jara bik'a maa-e pirā ne-inaa oo p'ani pirā pāchi juadoopa? ⁴ ¿Jōma Tachi Ak'ōre Jaurepa pia ooda parā-it'ee pari oojik'ā? ¡Wāara māga pari ook'aji, parā ijāa k'inia p'ani pirā ma ūraa p'ādade, Cristodepai ijāada k'āyaara! ⁵ Mia waya iidiit'ee. Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure pēik'āri parā ome bapariimerā māik'aapa parā t'āide ne-inaa oopimerā eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, ¿sāap'eda māgá pēiparima? Pēi-e parāpa oopata perā irua Moisemaa ūraa p'āpida jara bik'a. Ma k'āyaara pēipari Cristodepai ijāapata perā.

Tachi Ak'ōrepa Abraham pia ak'ida

(Ro 4.1-3)

⁶ K'Īsiadāma judiorā chonaarāwedapema Abrahamde. Tachi Ak'ōrepa ūraa p'āpidade chonaarāmaa jara bi:

'Abrahampa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipachi.' (Gn 15.6)

⁷ Mapa k'awaadaipia bi eperāarāpa Tachi Ak'ōrede ijāadak'āri, āchi wāara Abrahamdeepa uchiadak'a p'ani. Iruk'a Tachi Ak'ōrepa jarada ijāapata māik'aapa iru k'irapite pia p'anapata. ⁸ Tachi Ak'ōrepa naaweda k'Īsia iru baji judio-eerā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, wāara ijāadak'āri. Māga k'awapiji Abrahammaa. Tachia māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Moisemaa nāga p'āpida perā: 'Tachi Ak'ōrepa na pedee pia Abrahammaa māgaji: "Mia na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda k'aripait'eeda aji, pi k'ap'ia pari." ' (Gn 12.3)

⁹ Ak'ōrepa māga jarada perā, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Abraham bendiciadak'a irua ijāada perā, awaraarā auk'a bendiciat'ee irude ijāadak'āri.

¹⁰ Jōdee eperāarā k'achia ooit'ee, ichi ūraa p'ādade jara bik'a ooruta pirā irua āchi pia ak'imerā. Āchi atuapiit'ee p'oyaa ooda-e perā jōma ma ūraade jara bik'a:

'Eperāpa oo-e bi pirā jōma Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a, atuait'ee.' (Dt 27.26)

¹¹ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, pia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa pia ak'ie chi oo k'inia bipapai iru ūraa p'ādade jara bik'a. Jīp'a pia ak'ipari eperā irude ijāa bita. ¿Iru ūraa p'ādade nāga jara bi-ek'ā?

'Eperā Tachi Ak'ōrede wāara ijāapari ichita bapariit'ee iru ome, p'ek'au k'achia wēe bairā iru k'īrapite.' (Hab 2.4)

¹² Eperā ijāa-e bipa ooda paara jōma Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a, it'aa wāk'aji ichi k'īradoopa. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Eperāpa ook'āri jōmaweda Ak'ōre Ūraade jara bik'a, ichita bapariit'ee ma ūraade jara bik'a.' (Lv 18.5)

¹³ Mamīda tai judiorāpa oodak'aa jōmaweda Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Mapa o k'achiade p'anajida māik'aapa atuadait'ee paji. Mamīda Cristopa tai uchiapiji ma ūraa p'ādade jara bi jua ek'ariipa, ma k'aurepa atuanaadamerā. Māga ooji kurusode piuk'āri. Tachi Ak'ōrepa iru k'achia ooji, tai k'achia ooi k'āyaara. Māgā tai k'aripaji. K'awa p'ani Cristo k'achiade baji Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Eperā pak'urude baijira bi k'achiade banait'ee.' (Dt 21.23)

¹⁴ Jesucristopa māgā tai k'aripaji parā judio-eerā paara ijāadamerā Abrahampa ijāadak'a. Ma awara māgā tai k'aripaji tachi jōmaweda ichiaba ijāadak'āri, iru Jaure tachi ome iru p'anadamerā. Māgā Tachi Ak'ōrepa ooji ichia jaradak'a Abrahammaa, jarak'āri Abraham k'ap'ia pari ne-inaa pia ooit'ee na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa.

Moisepa p'āda Tachi Ak'ōrepa jarada ome

¹⁵ Īpemaarā, k'īsiadāma eperāarāpa oopatade. Eperāpa p'āk'āri k'airāpa ichi net'aa atadait'ee ichi piuk'āri, chi firma p'āp'eda, eperā awaraapa ne-inaa awaraa p'ā-e pai ai p'ādade, chi p'āda chiparipa jara-ee. Maa-e pirā chipari piuk'āri, awaraa eperāpa ne-inaa awaraa p'ā-e pai ai p'ādade. Ichiaba ichi k'inia ma p'āda jōpi-e pai. ¹⁶ Tachi Ak'ōrepa jara bēiji Abraham ome irudeepa uchiadait'eerā k'aurepa na p'ek'au eujādepema jōmaarāmaa ne-inaa pia ooit'ee. Māga jarak'āri, jara k'inia-e baji jōmaweda Abrahamdeepa uchiadait'eerā k'ap'ia pari ma ne-inaa pia ooit'ee. Jīp'a jara k'inia baji irudeepa uchiat'ee abaa k'ap'ia pari māga ooit'ee. Māgī Jesucristo. ¹⁷ Ma jara aupadade mia nāga jara k'inia bi: eperāpa p'āda bēiparik'a k'awaadamerā k'aipa ichi net'aa atait'ee, māga pik'a Tachi Ak'ōrepa ichia jarada bēiji Abraham ome, iru t'ēe uchiadap'edaarāpa auk'a māga k'awaadamerā. Jōdee, cuatrocientos treinta años wāyaada t'ēepai, ichi ūraa Moisemaa p'āpiji. Mamīda ma ūraa p'āpik'āri, ichia jara bēida Abraham ome at'āri beejī. Ma ūraa p'ādapa jōpi-e paji ichia naapiara jarada Abrahammaa. ¹⁸ Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarā k'aripa k'inia bada paara Moisepa ūraa p'ādade jara bik'a oopata k'aurepa, māgara ichia jarada jara bēi-e pak'aji Abraham ome. Mamīda māga-e paji. Ichia jarada bēiji Abraham ome, k'inia bada perā Abrahampa ma jarada ijāamerā. Ma ijāada k'aurepa na p'ek'au eujādepemaarā auk'a ijāadak'āri, pia p'anapataadai Ak'ōre k'īrapite.

K'āare-it'ee Moisemaa ma ūraa p'āpida

¹⁹ ¿K'āare-it'ee ichi ūraa Moisemaa p'āpijima? Māga p'āpiji eperāarāpa k'awaadamerā āchi p'ek'au k'achia ooyaa p'anapata iru k'īrapite. Ma ūraa

pèiji ichi angeleerã ome eperãmaa, mǎgipa p'ãmerã eperãarã-it'ee. Tachi Ak'õrepa k'isia iru baji eperãarãpa ma ùraa p'ãda iru p'anadamerã, ma Abrahamdeepa uchiada na eujãdee cheru misa na eujãdepemaarã k'aripait'ee, Ak'õrepa naaweda jaradak'a. ²⁰ Mǎgã tee pèiji mǐda ichi ùraa Moisés k'ap'ia pari, mǎga oo-e paji jarak'ãri Abrahammaa. Ichi it'aideepa jaraji ichia ooit'ee bada Abrahamdeepa uchiada k'ap'ia pari.

²¹ Maperã eperãpa k'isiai Tachi Ak'õrepa k'isia awara-awaraa iru baji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ¡Mamǐda mǎga-el! Ichi ùraa tee pèidapa eperãarã o k'achiadeepa uchiapida paara, wãara p'ek'au k'achia wêe p'anak'ajida iru k'irapite mǎik'aapa it'aa wǎk'ajida ma ùraa k'aurepa. ²² Mamǐda iru ùraa p'ãdade jara bi eperãarã jõmaweda p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata. Ara presoorã p'oyaa uchiada-e p'anik'a carceldeepa ãchi juadoopa, mǎga pik'a eperãarã p'oyaa uchiada-e p'ek'au k'achia jua ek'ariipa ãchi juadoopa. Aba uchiadai Jesucristode ijãadak'ãri, iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripapari perã, ichia jaradak'a Abrahammaa.

²³ Cristo chei naaweda, tai judiorã ichiaba presoorãk'a p'anapachida Moisepa p'ãdade jara bi jua ek'ari. Ma ùraa carcel jãparik'a baji. Tai ak'ibaji Tachi Ak'õrepa unupiru misa ichia Abrahammaa jaradak'a. ²⁴ Mimiaparipa warra ak'iparik'a, ma ùraa p'ãdapa tai ak'ipik'apachi Cristo cheru misa, tai jida irude ijãadamerã mǎik'aapa p'ek'au k'achia wêe p'anadamerã Ak'õre k'irapite. ²⁵ Írã, Cristo cheda perã, mǎgã irude ijãadak'ãri, tai waa p'anadak'aa Moisepa p'ãda jua ek'ari.

²⁶ Ma k'ãyaara pipiara, parã jõmaweda Tachi Ak'õre warrarã, Jesucristode ijãapata perã. Mǎgã araa p'anapata Cristo ome. ²⁷ Jõmaweda araa p'anapataarã Cristo ome Tachi Ak'õre warrarã iruk'a. Ma-it'ee tachia poro choopipata; ak'ipidait'ee araa p'anapata Cristo ome. ²⁸ Mǎgã Cristo ome p'anapata perã, Tachi Ak'õrepa tachi ichi warrarãk'a auk'a unupari. Mǎga unupari judiorã mǐda, judio-eerã mǐda, esclavoorã mǐda, esclavo-eerã mǐda, imik'iraarã mǐda, wëraarã mǐda. Jõmaweda auk'a p'anãri iru k'irapite Jesucristo ome araa p'anadak'ãri. ²⁹ Ma awara tachi Cristo ome araa p'anapataarã wãara Abrahamdeepa uchiadap'edaarã, Tachi Ak'õrepa jara pèida ijãapata perã Abrahampa ijãadak'a. Maperã iru p'anadait'ee jõma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi ichideerã-it'ee.

4

Tachi Ak'õre warrarã

¹ Piarã k'awaadait'ee mia jara k'inia bi, k'isiatĩ nǎgide. Eperã piuk'ãri warra k'aieepai iru bi, ma-ãri weda ma warrapa atak'aa chi ak'õrepa net'aa atabèida. Awaraarã jua ek'ari chi ak'õre esclavok'a bapari, net'aa mak'iaara wêe, chonaa paru misa. ² Mǎimisa chi ak'ipataarãpa nĩpata chi ak'õrepa año jara bèida parumaa, ma net'aa teedai naaweda mǎik'aapa chi te chipari papii naaweda. ³ Mǎga pik'a tachi jida esclavoorãk'a p'anapachida, Cristo na eujãdee chei naaweda Tachi Ak'õrepa jara bèidak'a. Maapai chonaarãwedapema ùraa jua ek'ari p'anapachida mǎik'aapa k'isia p'anapachida warrarãk'a. K'isia p'anapachida tachia ne-inaa k'awa p'anĩpa maa-e pirã ma ùraa jara bik'a oo p'anĩpa it'aa wãdai. ⁴ Mamǐda Tachi Ak'õrepa k'iniak'ãri, ichi Warra pèiji na p'ek'au eujãdee judio wërapa t'omerã. Mǎgã chi Warra bapachi Tachi Ak'õre ùraa p'ãdade jara bi jua ek'ari mǎik'aapa jõma oopachi ma ùraade jara bik'a. ⁵ Mǎga ooda perã ichia aupai tai judiorã uchiapii ma ùraa p'ãdade jara bi jua ek'ariipa. Ma-it'eeta Tachi

Ak'õrepa ichi Warra pëiji; tai judiorã uchiapimerã ma ùraa jara bi jua ek'ariipa mãik'aapa Tachi Ak'õre warrarã papimerã iruk'a. ⁶ Tachi Cristode ijãapataarãpa k'awaadamerã tachi wãara iru warrarã, Tachi Ak'õrepa pëiji ichi Warra Jaure tachi t'ãride bapariimerã. Mãgí Jaurepa ichita Tachi Ak'õremaa jarapari: "Abbã, Mi Ak'õre." ⁷ Mapa parãpa k'awaadai írá esclavoorã-e. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre warrarã. Mãgá iru warrarã perã, iru p'anadait'ee jõma irua k'Ìsia iru bi ichideerã-it'ee.

Pablo ijãapataarã-it'ee k'Ìsia nĩbada

⁸ Naaweda parãpa Tachi Ak'õre waide k'awada-e p'ani weda, Tachi Ak'õre-ee beemaa it'aa t'ípachida mãik'aapa ma jua ek'ari p'anapachida esclavoorãk'a. ⁹ Mamĩda írá parãpa Tachi Ak'õre k'awa p'ani; pia jarait'eera, Tachi Ak'õrepa parã k'awa bi. Mãga bita, ¿sãap'eda waya t'ũu k'inia p'anima ma naawedapema ne-inaa vale-ee baibi jua ek'ari, waya esclavoorãk'a p'aneadait'ee? ¹⁰ Parãpa iapata ewari, atane mãik'aapa año, ñpata ewate pak'ãri maa-e pirã fiesta ewate pak'ãri. ¿K'Ìsia p'anik'ã mãga oo p'anipa Tachi Ak'õrepa parã pipiara ak'iit'ee apemaarã ijãapataarã k'ãyaara? ¹¹ Mi waawee bi, pari parã t'ãide jaratee nipaji jĩak'aapa.

¹² Ñpemaarã, mia parãmaa enenee nĩbi mik'a uchiadamerã Tachi Ak'õrepa ùraa Moisemaa p'ãpida jua ek'ariipa. Naaweda parã ma jua ek'ari p'anada-e paji. Mapa parã t'ãide nipak'ãri, mia ma ùraa jaratee-e paji. Mama pak'ãri, parãpa mi auteebaijida mãik'aapa pia ak'ijida. ¹³ Parãpa k'awa p'ani mi k'ayaa bada perã, ma naa wãyaa wãdade parã t'ãide, mama beejí jarateeit'ee Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. ¹⁴ Ma k'ayaa k'aurepa parãpa mi yiaraa iru p'anak'ajida, maa-e pirã mi ãpíte pedee k'achia jarak'ajida. Mamĩda mãga ooda-e paji. Ma k'ãyaara mi pia auteebaijida, Jesucristo wa it'aripema ángel auteebaik'ajidak'a. ¹⁵ Maapai parã o-ã p'anajida. Mia k'awa bi parãpa mi k'aripa k'iniapa pãchi tau paara ãek'ook'ajida mi k'aripadait'ee. Mamĩda írá mãga p'ani-e. ¿Parã, sãgajidama? ¹⁶ Írá ¿mi k'Ìra unuamaa iru p'aneeruta-ek'ã, mia wãarata jara bairã parãmaa?

¹⁷ Awaraa Ak'õre Ùraa jarateepataarãda apataarãpa ne-inaa awara ijãapi k'inia p'ani, mia jaratee bi k'ãyaara. Mapa parã t'ãide t'ãri pia mãik'aapa iwarraa pedee nipapata. K'inia p'ani parãpa ãchi ak'idamerã Cristode wãara ijãapataarãk'a. Mamĩda mãga p'ani-e. Mia jaratee bideepa parã ãyaa atee k'inia p'ani ãchi eere t'ũudamerã. ¹⁸ Mia mãga jarak'ãri, jara k'inia-e k'achia bi awaraarã t'ãri para nipadamerã parã t'ãide mi wẽ-e pak'ãri. Pia bi ne-inaa pia oo k'iniadak'ãri parã ome. ¹⁹ Michi warrarã, ara wẽra bi p'irapa mia nĩbik'a ichi warra t'orumaa, mãga pik'a mi k'Ìsia nĩbipa waya mia nĩbi parãpa wãara oorutamaa Cristopa oopi k'inia bik'a. ²⁰ Naapai mi parã ome bada paara, k'awa bak'aji k'ãata jarait'ee parãmaa. Wãara mia k'awa-e sãgapi ooit'ee.

Pablopa jarateeda Agarde mãik'aapa Sarade

²¹ ¿Parã ùk'uruurãpa Moisepa p'ãdade jara bi jua ek'ari p'ana k'inia p'ani-ek'ã? ¿K'Ìsia p'ani-ek'ã ma ùraa jua ek'ari p'anaruta pirã, Tachi Ak'õrepa parã piara ak'iit'ee? ¿Parãpa wãara k'awa p'anik'ã ma ùraade jara bi? ²² Nãga jara bi. Abrahampa warra omé iru bají; aba chi wẽra esclava Agarpa t'oda, aba chi wẽra Sarapa t'oda. ²³ Chi wẽra esclava Agar ome ma warra oojí eperã jĩp'aapa warra ooparik'a. Mamĩda mãga-e paji chi wẽra Sarapa warra t'oda ome. Naaweda Tachi Ak'õrepa jaraji Abrahampa warra ooit'ee chi wẽra ome. Mãgí warra t'oji Ak'õrepa jaradak'a, Abraham chi wẽra ome audú

chonaa p'anajida mīda warra oodait'ee. Tachi Ak'õrepa k'aripaji mǎgí warra oodamerā. ²⁴ ¡K'ísíati nǎgide! Ma wēra chaa jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa jara bēida aba. Irua jara bēida aba Sinaí eedepema paji, mama iru ūraa jarada perā Moisemaa, ichia ma ūraa p'āmerā eperāarā-it'ee. Mǎga jarap'eda, eperāarā esclavoorāk'a p'anejida ma ūraa jarada jua ek'ari. Mǎgí jara bēida jara k'inia bi Agar. ²⁵ Maperā Abraham wēra esclava Agar jara k'inia bi Sinaí ee, Arabia eujāde bi. Agardeepa uchiadap'edaarā ichik'a esclavoora p'anapachida. Mǎga pik'a írá Jerusalén p'uurude p'anirā esclavoora k'a p'ani, Tachi Ak'õre Ūraa jarada Sinaí eede, ma jua ek'ari at'āri p'anapata perā. ²⁶ Jōdee Abraham wēra jara k'inia bi it'aripema Jerusalén. Tachi Cristode ijāapataarā it'aripema Jerusalendepemaarā. Maperā p'anadak'aa ma Sinaí eede jarada jua ek'ari. ²⁷ Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaíapa ichiaba jaraji ma Jerusalén omeede, chonaarāweda nǎgí pedee p'āk'āri:

‘Pi, chi warra t'ok'aa bita, o-īa bǎji. O-īapa bíaji warra t'oru p'ua sentie bi mīda mǎik'aapa pi k'imapa pi yiaraa iru bi pijida. Na ewari pideepa uchiadait'eerā chok'araara pait'ee chi warra naa t'odadeepa uchiadait'eerā k'āyaara.’
(Is 54.1)

²⁸ Ipemaarā, tachi Abraham warra Isaack'a. Tachi chi naa warra t'ok'aa badadeepa uchiadak'a p'ani, wāara ijāapata perā Tachi Ak'õrepa jara bide, Abrahampa ijāadak'a. ²⁹ K'irāpāti chi warra naapema Agarde t'oda eperā jip'aak'a t'oji. Jōdee chi warra t'ēe t'oda Sarapa t'oji Tachi Ak'õre Jaurepa t'opidak'a. Mǎga baji mīda, chi naapiara t'oda, Ismaelpa, nepira jiriji Isaac, chi t'ēe t'oda ome. írá mǎga pik'a Moisepa p'ādade oo k'inia p'anirāpa nepira jiripata tachi Cristode ijāapataarā ome. ³⁰ Mamīda mǎga baji mīda Agar warra ome, Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Āyaa pēipáde aji, ma esclava ichi warra ome. Ma warrapa chi ak'õrepa bēida ata-e pait'ee chi wēra warrapa ataparik'a.’
(Gn 21.10)

³¹ Māpai ipemaarā, Tachi Ak'õrepa tachi jēre-e pait'ee. Tachi Cristode ijāapataarā chi esclavadeepa uchiadap'edaarāk'a-e. Jip'a chi esclava-e badadeepa uchiadap'edaarāk'api p'ani. Mapa tachiata Tachi Ak'õre truadee wādait'ee.

5

Cristodeerā Moisepa p'āda jua ek'ari p'anadak'aa

¹ Cristopa mǎgá tachi uchía atada perā Tachi Ak'õre Ūraa Moisemaa p'āpida jua ek'ariipa, chóoti irude ijāa p'anide. T'īunāti ma ūraa p'ādade jara bi jua ek'ari, waya esclavoora k'a p'anadait'ee.

² ¡Ūrítí mi, Pablopa jara bi! Parāpa pāchi k'ap'iade tauchaa bipiruta pirā, k'ísia p'anadairā mǎga oo p'anipa it'aa wādaí, Cristopa parā waa k'aripa-e pait'ee it'aa wādamerā. ³ Ichiaba waya jarait'ee. Parāpa pāchi k'ap'iade tauchaa bipiruta pirā, t'īudait'ee jōmaweda Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi jua ek'ari. Mǎga ooruta pirā, oodaipia bi jōma ma ūraade jara bik'a, Tachi Ak'õrepa parā pia ak'imerā. ⁴ Parā, ma ūraade jara bik'a oo p'anirā Tachi Ak'õrepa parā pia ak'imerā, Cristode ijāa amaadaruta mǎik'aapa waa ichideerā p'anada-e pait'ee. ⁵ Mamīda tachi Cristode ijāapataarāpa ijāa p'ani Cristopa tachia p'ek'au k'achia oopata wēpipari, Tachi Ak'õre Jaurepa tachimaa mǎga k'awapipari perā. Maperāpi ni p'ani p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'īrapite iru ewari waibia ewate. ⁶ Mǎgá ni p'ani k'awa p'anadairā Tachi Ak'õrepa tauchaa iru beerā apemaarā k'āyaara pipiara ak'i-e. Ma awara

pipiara ak'i-e tauchaa biþida-eerã. Jïp'a pipiara ak'ipari eperã awaraarã k'inia iru bïpa, Jesucristode ijãapari perã.

⁷ Naaweda parãpa mãga ijãa p'anajida. ¿K'aipa ma wãara ijãa amaapijima, Cristopa oopi bi awara oo p'aneedamerã? ⁸ ¡Tachi Ak'õrepa-e paji! Iruata parã jiriji ichideerã p'aneedamerã. ⁹ Levadura ma-ãriipa pan masa jõmaweda waridaiparida apata. ¹⁰ Mamïda mia ijãa bi parãpa mi ùraa ùridait'ee mãik'aapa ooda-e pait'ee sewwa jarateepari apidaapa oopi k'inia bik'a. Mãga ijãa bi Tachi Waibia Cristo mãgeerã k'ãyaara mãik'aapa jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari perã. Ichi k'aurepata tachi ijãapataarã araa p'anapata. Jõdee mãgeerãpa jarateepata k'aurepa Tachi Ak'õrepa ãchi k'achia ooit'ee.

¹¹ Ìpemaarã, ¿mãgee jarateepataarãpa jarada-e p'anik'ã mia auk'a jarateepari eperãarãpa ãchi k'ap'jade tauchaa biþidaipia bi, Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bik'a? Wãara Cristode ijãai naaweda, mia mãga jarateepachi. Mamïda at'ãri mãga jarateeda paara, ãchia mi ichiak'au bik'ajida, aupedeeda-ee. Mamïda mãga ooda-e p'ani. Ùridaamaa p'ani mia jarateek'ãri Cristo kurasode piuda, ma k'aurepapai tachi it'aa wãdai. ¹² ¿Árapa k'Ìsia p'ani-ek'ã Tachi Ak'õrepa piara ak'ipari chi k'ap'ia t'iiþidap'edaarã? ¡Mãgara, ãchi k'ãratau paara t'iap'epidaipia bi!

Cristode ijãapataarã chik'inia p'anapataadaipia bi

¹³ Ìpemaarã, k'irãpãti Tachi Ak'õrepa parã jiriji p'anapataadamerã Cristo jua ek'ari, ma chonaarãweda ùraa p'ãdade jara bi jua ek'ari p'anapataadai k'ãyaara. Mamïda k'Ìsiadaik'arãa bi oodait'ee pãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi k'inia bik'a. Jïp'a k'Ìsiadaipia bi awaraarã k'inia iru p'anadait'ee mãik'aapa k'aripadait'ee. ¹⁴ Nãgí ùraa jara bik'a ooruta pirã, Tachi Ak'õre Ùraa chonaarãweda p'ãdade jara bi jõmaweda oodait'ee:

'Awaraarã k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

¹⁵ Ma k'ãyaara, awaraarã k'Ìra unuamaa iru p'anaruta pirã mãik'aapa nepira jiriruta pirã ãra ome chõodarutamaa, jõpidait'ee Cristopa oomaa bi parã t'ãide mãik'aapa waa t'ãri auk'a p'anada-e pait'ee.

Oodaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a

¹⁶ Maperã oo wãk'ãti wãti Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Mãga ooruta pirã, ooda-e pait'ee parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a.

¹⁷ Oodak'ãri tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, p'oyaa ooda-e Tachi Ak'õre Jaurepa oopi k'inia bik'a. Jõdee oodak'ãri Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, ooda-e pait'ee ne-inaa tachia oo k'iniata. Omee weda auk'a p'oyaa oodak'aa. Mapa parãpa oodaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, pãchia oo k'iniata oopiamaapa. ¹⁸ Mãga ooruta pirã, p'anada-e pait'ee Tachi Ak'õrepa Moisemaa ùraa p'ãþida jua ek'ari. Ma k'ãyaara Ak'õre Jaurepata oopiit'ee Tachi Ak'õrepa oopi bik'a.

¹⁹ Jõmaarãpa k'awa p'ani eperãarãpa oodak'ãri ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, nãga p'anapata: miak'ãi p'anãrã awaraarã ome k'ãipata; k'Ìsiapata chãra ome k'achia oodait'ee; awaraarã jiripata ãchi ome k'achia oodait'ee; ²⁰ ne-inaa juapa ooda k'Ìrapite it'aa t'ipata; petau tau k'awaa beerãmaa wa jaipanaarãmaa wãpata chãra k'achia oodamerã; awaraarã k'Ìra unuamaa iru p'anapata; nepira jiripata chãra ome; awaraarã net'aa ata k'inia p'anapata ãchi-it'ee; k'Ìrauyaa p'anapata; jõma k'inia p'ani ãchi-it'ee aupai; t'ãri auk'a bidak'aa awaraarã ome; k'Ìsia awarapipata eperãarãmaa ãyaa ateedait'ee awaraarã ik'aawaapa; ²¹ awaraarã net'aa k'inia p'anapata maa-e pirã ãchik'a pa k'inia p'anapata, ãchimaa ne-inaa k'achia oo k'iniadarutamaa;

chíara peepata; it'ua toyaa p'anapata; pariatua nek'oyaa, toyaa, k'achia oodait'ee jiriyaa p'anapata fiestade; mąga bee. Mia naaweda jaradak'a waya jarait'ee. K'írak'aupai mągá p'anadai. Mągee ne-inaa oopataarą p'oyaa wąda-e Tachi Ak'óre truadee.

²² Jodee chi oopataarąpa Tachi Ak'óre Jaurepa oopi bik'a nąga p'anapata: awaraarą k'inia iru p'anapata; t'arı o-ía p'anapata; k'aiwee p'anapata awaraarą ome; k'írau-ee choopata awaraarą ome, nepirade p'ani mıda; awaraarą chupiria k'awaapata; t'arı pia p'anapata awaraarą ome mąik'aapa awaraarą k'uradak'aa; jip'a oopata áchia jara p'anik'a; ²³ audua nipadak'aa; ne-inaa pariatua oo k'iniadak'arı, mąga oodak'aa. Ūraa wē-e jarait'ee mągee ne-inaa oonaadamerą, pia p'anadairą. ²⁴ Ma et'ewa jara aupadade k'ísiadak'arı, k'awa p'ani Jesucristode ijāapataarąpa oo amaapata áchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaa ne-inaa k'achia k'íra t'ádoo oopata. ²⁵ Tachi Ak'óre Jaurepa tachi Cristode ijāapataarą k'aripapari perą, ichita oodąma irua oopi k'inia bik'a. Mągá wąara pia p'anapataadait'ee Tachi Ak'óre k'írapite.

²⁶ Tachi k'inia nąga p'ananaadąma: audua; pedee-idaa; nepira jiriyaa; chíara k'íra unuamaa ne-inaa iru bi k'aurepa.

6

Chik'aripa p'anapatąati

¹ İpemaarą, mia ichiaba nąga ūraait'ee. Parądepema k'achiade baairu pirą, parą chi oopataarąpa Tachi Ak'óre Jaurepa oopi bik'a, t'arı pia mągı k'aripadaipia bi ma k'achia oo amaamerą. Mamıda k'írak'aupai parąpa ne-inaa k'achia oodai, iru k'aripa p'ani misa. ² Chik'aripa p'anapatąati. Mągá jōmweda choodait'ee nepirade baaidak'arı. Mągá chik'aripa p'anadak'arı, oopata Cristopa oopi bik'a.

³ İjāaparipa k'ísia bi pirą ichi pipiara bi awaraarą k'ąyaara, ichi itu k'uraru, jōmweda auk'a p'anadairą Tachi Ak'óre k'írapite. ⁴ İjāapari chaa k'ísiaipia bi ichia ooparide. Pia oo bi pirą, t'áride o-ía baipia bi. Mamıda awaraarąpa oopata ak'ik'araa bi k'awaait'ee auk'a pia wa mak'iaara pia-e bi ichia oo bi jıak'a. Tachia oo p'anıdepai k'ísiadaipia bi. ⁵ Mia mąga jara bi tachi chaachaa panadait'ee perą Tachi Ak'óre k'írapite, irua tachia ne-inaa oodap'edaa ak'imerą.

⁶ İjāapataarą jarateepari it'aideepa parąpa ūridak'arı Cristopa ooda eperąarą k'aripait'ee, ma jarateepari pia ak'ı p'anadaipia bi mąik'aapa ne-inaa pia teedąpia bi irumaa, iru mimia pari.

⁷ K'uranaąti pąchi itu. Tachi Ak'óre oo iru p'anadaik'araa bi. Ne-uuparipa ne-uuk'arı, ma ne-uuda jıak'a ewait'ee. ⁸ Mąga pik'a k'achia k'íra t'ádoo ooparipa ichia k'iniata oop'eda, ma k'achia jıak'a atait'ee, atuait'ee perą. Jodee Tachi Ak'óre Jaurepa oopi bik'a ooparipa ne-inaa pia oop'eda, ma jıak'a atait'ee, it'aa wąit'ee perą. ⁹ Maperą sēnaadąma ne-inaa pia oo p'ani misa. Mągá choo p'ani pirą, na ewari atadait'ee jōmweda Tachi Ak'órepa iru bi ichideerą-it'ee. ¹⁰ Maperą tachi na p'ek'au eująde p'ani misa, eperąarą jōmweda k'aripadąma. Mamıda naapiara tachi ipemaarą Cristo k'aurepa k'aripadaipia bi.

Pablopa ūraada mąik'aapa salude tee pėida

¹¹ Ak'ıti mia nągı letra waibiapa p'aru michi juadoopa. ¹² Ma tauchaa bipi k'inia p'anırąpa parą k'ap'iaade mąga oopi k'inia p'ani judiorąpa áchi pia ak'idamerą. Jara p'ani judio-eerąpa mąga ooruta pirą Tachi Ak'óre Ūraa

chonaarãweda p'ãdade jara bik'a, pia p'anadai judiorã k'ĩrapite. Mamĩda wãara mãga oopi p'ani judiorã waidoopa. K'iniada-e judiorãpa ãchi jiridamerã miapidait'ee, Cristodepai ijãapata perã. ¹³ Ārapa paara ne-inaa jõma ooda-e Tachi Ak'õre Ūraa chonaarãweda p'ãdade jara bik'a, ãchi k'ap'iade tauchaa iru p'ani mĩda. Mãga bita, ¿at'ãri parãmaa tauchaa bĩpi k'inia p'ani-ek'ã? Mãgã awaraarãmaa audua jaradai ãchiata parã k'ap'iade tauchaa bipidap'edaa. ¹⁴ Taawa mia maarepida mãga oo-e pai. Jĩp'a mia nãgĩ audua pedee jarai: Tachi Waibia Jesucristo kurusode piuda k'aurepapai mi it'aa wãit'ee. Ma k'aurepata ĩrã maarepida mia p'ua-e bi na p'ek'au eujãdepema ne-inaa tachia oo k'iniata k'ĩra t'ãdoõ. Mãgee ne-inaa piu pik'a bi mi-it'ee. Jõdee na p'ek'au eujãdepema ne-inaa oo k'inia p'anĩrã-it'ee mi piu pik'a bi, mãgee ne-inaa waa oo k'inia-e bairã. ¹⁵ Ma awara Tachi Ak'õre-it'ee p'ua-e bi tachia tauchaa iru p'ani tachi k'ap'iade wa wẽe p'ani. Jĩp'a irua k'inia bi Cristode ijãadamerã, mãgã eperã chiwidi pik'a padaidamerã, araa p'anapata perã Cristo ome. ¹⁶ Mapa mia parãmaa ũraapari ijãapataadamerã Cristodepai. Mi it'aa t'ĩpari Tachi Ak'õremaa irua parã chupiria k'awaamerã mãik'aapa k'ãiwee p'anapimerã jõmaweda nãgĩ ũraa jara bik'a oopataarã, wãara ichideerã perã. ¹⁷ Mãpai na pedeepapai na k'art'a p'ã aupait'ee. Waa apidaapa mi ome nepira jiridaik'araa bi. Mi k'ap'iade jidik'ada-idaa unurutapa k'awaadai mia oopari Jesucristopa oopi bik'a. ¹⁸ ĩpemaarã, mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristomaa irua parã pia ak'ĩ bapariimerã, parã t'ãride bi misa. ¡Amén!

EFESIOS

San Pablopa K'art'a P'ãda Éfeso P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Na k'art'ade Pablopa jara bi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee, na eujãde p'ani misa mãik'aapa it'ari panadak'ãri. Pablopa k'inia baji na k'art'a pedeepidamerã jõmaweda ijãapataarãmaa chip'epata chaa.

Salude jarap'eda, naapiara jara bi Tachi Ak'õrepa eperãrã audú k'inia iru bapari (caps. 1.1–2.10). Maperã judiorã, judio-eerã paara jiripari Cristode ijãapataadamerã mãik'aapa araa p'anapataadamerã iru ome (cap. 2.11-22). Jara bi ichi mimiapari Cristo-it'ee, Cristopa jõmaweda k'inia iru bapari perã (cap. 3). Jara bi Cristode ijãapataarã k'ap'ia apai pik'a p'ani mãik'aapa iru ma k'ap'ia porok'a bi (cap. 4.1-16). Maperã p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi (cap. 4.17-32). Jara bi ijãapataarã idaa pik'a bide p'anapataadaipia bi (caps. 5.1–6.9) mãik'aapa sãga chõodaipia bi netuara ome (cap. 6.10-20). T'ẽepai jara bi ichia na k'art'a tee peiit'ee Tíquico ome (cap. 6.21-24).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ãru Jesucristode wãara ijãapataarãmaa, Éfeso p'uurude p'ani. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. ² Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa Tachi Waibia Jesucristo ome parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Cristo k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa tachi k'aripapari

³ ¡T'ãri o-ia gracias jaradãma Tachi Ak'õremaa! ¡Iru Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre! Iruata tachi bendiciaji tachi araa p'anapik'ãri Cristo ome, irude ijãapata perã. Cristo k'ap'ia pari irua it'aripema ne-inaa pia k'ĩra t'ãdoo ooji tachi k'aripait'ee, it'aa wãdamerã piudak'ãri. Nãgee ne-inaa pia ooji tachi-it'ee. ⁴ Na eujã ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa tachi jirit'eraji Cristode ijãadamerã. Mãga ooji tachi awara bi k'inia bada perã, ichi k'ĩrapite p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã. ⁵ Ma awara iru t'ãri pia bapari perã mãik'aapa tachi k'inia iru bapari perã, k'ĩsia iru baji tachi ichi warrarã papiit'ee ichi Warra Jesucristode ijãapata k'aurepa. ⁶ Mãgã t'ãri piara bapari perã jõmarã k'ãyaara, t'ãri o-ia gracias jaradãma irumaa. Maperã tachia ne-inaa oo-eeta, ichideerã papiji ichi Warra k'inia iru bi k'ap'ia pari. Mãga ooji ichi Warra pëik'ãri piumerã tachi pari. ⁷ Ichi warra waa bat'ada k'aurepa tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã mãik'aapa tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapiji. ⁸ ¡Mãga ook'ãri, wãara tachi pia ooji! Mamãda mãgapai-e. ⁹ Mãga ook'ãri, ichiaba tachi k'ĩsia k'awaapiji ne-inaa pia oo k'awaadamerã irua oopi bik'a. Ichiaba k'awapiji ne-inaa awaraarãmaa waide k'awapi-e pada. K'awapiji ichia at'ãri k'ĩsia iru bi ooiit'ee Cristo k'ap'ia pari. ¹⁰ Nãga k'ĩsia iru bi. Irua k'inia bak'ãri, ewari cherude ne-inaa jõmaweda na p'ek'au eujãdepema mãik'aapa it'aripema biit'ee Cristo jua ek'ari.

¹¹ Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda oopari ichia k'inia bik'a. Mapa ichia k'ĩsia iru badak'a, tai judiorã naapiara jirit'eraji ichideerã papiit'ee. Mãga ooji Cristode ijãadak'ãri. Tai mãgã ichideerã p'anadairã, iru p'anadait'ee jõmaweda irua k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee. ¹² Tai judiorã mãgã naapiara jirit'eraji, ni p'anadap'edaa perã Cristo waya cheit'ee na eujãdee. Tachi Ak'õrepa

k'inia baji taipa jōmaarāmaa jaranadamerā iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ¹³ Māpai taipa māga oodak'āri, parāpa ūrijida Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristode. Māgá k'awaadak'āri Cristopa eperāarō o k'achiadeepa k'aripa atai, parāpa ichiaba irude ijāajida. Mapa Tachi Ak'ōrepa parā auk'a ichideerā papiji māik'aapa parā k'ap'iade ichi Jaure ba chepiji, irua ooit'eeda adak'a. Eperāpa tauchaa biparik'a ichi net'aade jōmaarāpa k'awaadamerā ichi ma net'aa chipari, māga pik'a Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepiji ichideerā k'ap'iade, jōmaarāpa k'awaadamerā ichita āchi chipari. ¹⁴ Ma Jaure k'aurepata tachia k'awa p'ani wāara iru p'anadait'ee jōmaweda irua k'isia iru bi ichideerā-it'ee. Ma awara k'awa p'ani ichideerā perā ewari cherude tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iadeepa aweda uchiadait'ee, wādak'āri iru truadee. Māga pak'āripi, wāara t'āri o-ia gracias jaradait'ee irumaa, iru k'īra wāree pia k'awadait'ee perā.

Pablopa it'aa iidida Cristode ijāapataarā pari

¹⁵ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda perā tachi-it'ee, mia k'awaadak'āriipa parā wāara ijāa p'ani Tachi Waibia Jesude māik'aapa parāpa jōma Tachi Ak'ōredeerā k'inia iru p'ani, mia nāga oopari. ¹⁶ It'aa t'ik'āri Tachi Ak'ōremaa, ichita gracias jarapari parā pari. ¹⁷ Iidipari Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōre k'īra wāree bīmaa, irua parā k'isia k'awaapimerā ichi Jaure k'ap'ia pari. Māgá iru wāara pipiara k'awadait'ee. ¹⁸ Parāpa māgá iru pipiara k'awa wādak'āri, t'āride k'awadait'ee Tachi Ak'ōrepa parā jiriji ichideerā papiit'ee. Māga ooji, jai-idaadak'āri iru trua k'īra wāreedee wādamerā māik'aapa iru p'anadamerā jōmaweda irua k'isia iru bi ichideerā-it'ee. ¹⁹ Ichiaba parāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda oopari. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā, tachi ijāapataarā k'aripai Cristo k'aripadak'a. ²⁰ Cristo piup'eda, chok'ai p'irabaipiji māik'aapa su-ak'i beepiji it'ari ichi juaraare. ²¹ Mama bijii ak'ipi k'inia bada perā Cristo jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Jōmaweda iru jua ek'ari ichita p'anapataadait'ee, na p'ek'au eujā jōru pijida. Na p'ek'au eujādepema poro waibiara jōmaweda iru jua ek'ari p'anadait'ee, jōmaweda charraarā māik'aapa reyrā paara. Ichiaba na p'ek'au eujādepema-eerā iru jua ek'ari p'anadait'ee, angeleerā māik'aapa netuara eere p'anirā paara. ²² Tachi Ak'ōrepa ma jōmaweda Cristo jua ek'ari māgá bida perā, iru ne-inaa jōma poro waibia; tachi ijāapataarā poro waibia ichiaba. ²³ Iru tachi porok'a bi; jōdee tachi ijāapataarā iru k'ap'ia apai pik'a p'ani, chok'ara p'ani mīda. Tachi ijāapataarā wēe, Cristopa oo-e pai Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a na p'ek'au eujāde. Jōdee tachia pida p'oyaa ooda-e pai Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, Tachi Poro Waibia Cristo wēe. Cristo k'aurepata ne-inaa jōmaweda nībi.

2

Tachi Ak'ōrepa tachi k'inia iru bapari perā, atuada-e pait'ee

¹ Cristode ijāadai naaweda, Tachi Ak'ōre-it'ee parā piu pik'a p'anajida, irua oopi bik'a oodaamaa p'anapatap'edaa perā māik'aapa p'ek'au k'achia ooi awaa p'anapatap'edaa perā. ² Parāpa na p'ek'au eujādepemaarāpa ne-inaa k'achia oopata k'īra t'ādoo oo wāpachida. Oo k'inia p'anapachida jaure k'achia beerā poro waibiapa oopidak'a. Māgi Netuara Poro Waibiapa k'isiapipari Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oodaamaa p'anirāmaa, audupiara māga p'anadamerā. ³ Wāara Cristode ijāadai naaweda, tachi jōmaweda māgee k'achia oopataarāk'a p'anapachida. Oopachida tachia oo k'iniata, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopidak'a māik'aapa tachia

pariatua k'ĩsiadap'edaak'a. Māgá p'anadap'edaa perā, Tachi Ak'õre k'ĩraupi p'anapachida māik'aapa atuadait'ee paji apemaarā p'ek'au k'achia oopataarā ome. ⁴ Māgá piu pik'a p'anajida mīda tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Tachi Ak'õrepa tachi audú chupiria k'awaaji. Tachi k'inia iru bada perā, ⁵ araa p'anapiji Cristo ome, maadamāiipa ichita chok'ai p'anapataadamerā iru k'ĩrapite. Irua māgá parā pia oo k'inia bada perā, parā o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. Írá tachi ichita chok'ai p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ⁶ Tachi Ak'õrepa tachi Jesucristo ome araa p'anapida perā, jaradai irua Cristo chok'ai p'irabaiplik'āri, tachi auk'a māgá chok'ai p'irabai pik'apiji. Ma awara Tachi Ak'õrepa Cristo su-ak'i beepik'āri ichi juaraare it'ari, tachi auk'a mama su-ak'i p'anee pik'apiji, Cristo ome araa p'anapata perā. ⁷ Māgá ooji jōma t'ēe cherutaarāmaa ak'ipiit'ee ichia tachi Jesucristode ijāapataarā pia oopari, ichi t'āri pia bapari perā. ⁸ Maperāpi parā Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'õrepa parā o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. Pāchi k'ĩradoopa mā o k'achiadeepa p'oyaa uchiada-e paji. Tachi Ak'õrepapai eperāarā madeepa uchiapii. ⁹ Eperāarā āchi k'ĩradoopa madeepa uchiada paara, māgak'ajida: “Tachia pia oopata k'aurepa Tachi Ak'õrepa k'aripaji.” Mamīda māga-e. Tachi Ak'õrepapai tachi ijāapataarā māgá o k'achiadeepa k'aripa atapari, apida pedee audua pedenaadamerā. ¹⁰ Iruata tachi ooji Cristode ijāadamerā māik'aapa iruata tachi araa p'anapiji Cristo ome. Māgá ooji Jesucristo k'ap'ia pari ne-inaa pia oodamerā, irua naaweda k'ĩsia iru badak'a.

Cristo ome araa p'anapataarā k'āiwee p'anapata

¹¹ K'ĩsiati parā ijāadai naaweda p'anapatap'edaade. Naaweda parā Tachi Ak'õrede ijāadak'aa paji. Judio-eerā perā, k'awada-e paji Ak'õrepa jarada judiorāmaa, imik'ĩraarā k'ap'ade tauchaa bidamerā. Mapa judiorā, “chi tauchaa iru beerāda” apataarāpa at'āri parā judio-eerā k'ĩra unuamaa iru p'anapata māik'aapa parā āpite “chi tauchaa wēe beerā” apata. ¹² Ichiaba Cristode ijāadai naaweda, parāpa k'awada-e paji Tachi Ak'õrepa Israel pidaarā jirit'erada ichi p'uuru pidaarā papiit'ee. Mapa maarepida k'awada-e paji Tachi Ak'õrepa jarada āra chonaarāmaa: aba pēiit'eeda aji, eperāarā k'aripade. Māgá Tachi Ak'õre k'awada-e p'anadap'edaa perā, ichiaba k'awada-e paji sāga o k'achiadeepa uchiadai. Māgá p'anapachida ni p'ek'au eujāde. ¹³ Mamīda írá māgá p'anada-e. Ijāapata perā Jesucristo piuji parā pari, araa p'anapata iru ome māik'aapa Tachi Ak'õredeerā p'ani iruk'a. Naaweda t'imí pik'a p'anapachida Tachi Ak'õre ik'aawaapa. Mamīda írá Jesucristo waa bat'ada k'aurepa parā Tachi Ak'õre k'ait'a pik'a p'ani, ichideerā perā.

¹⁴ Maperā parā k'āiwee p'anadai judiorā ome, āra auk'a Cristode ijāadak'āri parāk'a. Ichi k'aurepa waa k'ĩrau p'anada-e. Jip'a araa p'anapata p'uuru apai pik'a. ¹⁵ Naaweda Tachi Ak'õrepa ichi ūraa Moisemaa p'āpiji, judiorāpa ma ūraade jara bik'a oodamerā. Ma ūraa k'aurepa judiorā awara p'anapachida parā judio-eerā k'āyaara. Mamīda Tachi Ak'õrepa ūraa chiwidi jara pēiji Cristo k'ap'ia pari. Mapa Cristo piuk'āri, Ak'õrepa chi judiorā irude ijāa p'anadap'edaarā uchiapiji ma naawedapema ūraa jarada jua ek'ariipa. Māgá ooji Cristo k'aurepa judiorā judio-eerā ome p'uuru apai pik'a p'anadamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a. Tachia māga oodak'āri, wāra k'āiwee p'anapata. ¹⁶ Ma awara Cristo kurusode piuk'āri, tachi t'āri auk'a bipiji Tachi Ak'õre ome. Naaweda tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'+e paji. Mamīda Cristode ijāadak'āri, araa p'aneejida iru ome,

k'ap'ia apai pik'a. Mapa írá Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'ipari. Ichiaba tachi k'írau-ee parã bapari.

¹⁷ Cristo cheji na pedee pia jarait'ee: ichiata eperãarã k'ãiwee p'anapipari. Mãga oopari parã Tachi Ak'õre ik'aawaapa t'imí pik'a p'anadap'edaarãmaa mãik'aapa tai k'ait'a pik'a p'anadap'edaarãmaa paara. ¹⁸ Írá irude ijãapata perã, tachi jômaweda Tachi Ak'õre k'ait'a p'anapataadai iru Jaure k'ap'ia pari.

¹⁹ Maperãpi parã waa p'anadak'aa k'Íra tewaraarãk'a. Ma k'ãyaara auk'a p'anapata awaraarã Cristode ijãapataarãk'a, auk'a Tachi Ak'õredeerã perã.

²⁰ Parã te mãudee oodák'api p'ani. Tai chi jirit'eradaarã Cristopa ooda jarateenadamerã basadepema mãuk'api p'ani Tachi Ak'õre pedee jarapataarã ome. Jõdee Jesucristo chi te k'idaadepema mãu pi-iara pik'a bi, ichi k'aurepa jõma ijãapataarã araa p'anapata perã. ²¹ Tachi Ak'õrepa parã ijãapataarã araa p'anapipari Cristo ome mãik'aapa awaraa ijãapataarã ome. Mãgã tachi ichi tek'a oo wãpari mãik'aapa tachi awara bi wãpari ichi-it'ee, irumaa it'aa t'ípataadamerã. ²² Tachi mãgã araa p'anapata perã Cristo ome, tachita Tachi Ak'õre te waibiak'a p'ani, iru Jaure tachi ome bapari perã.

3

Tachi Ak'õrepa Pablo jirida judio-eerãmaa jarateenamerã

¹ Maperã mi, Pablopa jarateepari Jesucristopa ooda, parã judio-eerã ichiaba araa p'anapataadamerã iru ome. Ma k'aurepata írá mi carcelde bi. ² ¿Parãpa nõga k'awa p'ani-ek'ã? Tachi Ak'õre t'ári pia bapari perã, parã pia oo k'inia bi. Mapa mi jirit'eraji na mimia oomerã parã-it'ee. ³ Naaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru baji mãgã parã pia ooit'ee. Mamída mãga k'awapi-e paji naawedapemaarãmaa. Jíp'a mimaa k'awapiji, mia pedee chok'ara-eepa et'ewa jaradak'a na p'ãdade. ⁴ Ma pedee waya leedak'ári, k'awaadai Tachi Ak'õrepa wãara mimaa k'awaapiji ichia k'isia iru bada ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. ⁵ Naaweda eperã apidaapa ma k'isia iru bada k'awada-e paji. Mamída írá k'awaapiji ichia awara bidaarãmaa; mãgírã ichia jirit'eradaarã mãik'aapa ichi pedee jarapataarã. Mãgã k'awaapiji ichi Jaure k'ap'ia pari. ⁶ Nãga k'isia iru baji. Judio-eerãpa ijãadak'ári Cristo piuji ãchi k'aripait'ee, auk'a p'ani judiorã ijãapataarã ome. Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a araa p'anapipari Jesucristo ome, p'uuru apai pik'a p'anadamerã judiorã ome. Irua ooda k'aurepa ãchi auk'a it'aa wãdait'ee mãik'aapa auk'a iru p'anadait'ee jõma Tachi Ak'õrepa jarada teeit'ee ichideerãmaa.

⁷ Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi pia ooji jirit'erak'ári jarateenamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Iruata mimaa mãgí jarateepipari.

⁸ Cristode ijãai naaweda, mi apemaarã k'ãyaara k'achiara bapachi. Mapa mi-it'ee, mi apemaarã ijãapataarã ek'ariara bi. Mamída Tachi Ak'õrepa mi jiriji. Irua mi pia oo k'inia bada perã, mi jirit'eraji judio-eerãmaa jarateenamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa irua ne-inaa pia oo k'inia bi irude ijãa p'anírã-it'ee. ⁹ Maperãpi mia jõmaarãmaa jarai Tachi Ak'õrepa na eujã ooi naaweda, k'isia iru bada parã judio-eerã k'aripait'ee. Awaraarãmaa mãga k'awapi-e paji mída, Tachi Ak'õre, chi ne-inaa jômaweda nõbi oodapa, mimaa mãga k'awapiji. ¹⁰ Naawedapemaarãmaa k'awapi-e paji ichia k'isia iru bada judio-eerã-it'ee. K'inia baji írapemaarãpa mãga k'awaadamerã. Ichiaba k'inia baji it'aripemaarã, ichi angeleerãpa mãik'aapa netuaraarãpa paara k'awaa wãdamerã iru jõmaarã k'ãyaara k'isia k'awaara bi eperãarã k'aripait'ee. Mãgírãpa mãga k'awaadait'ee unudak'ári judiorã judio-eerã ome p'uuru

apai pik'a bi, Cristode ijāapata perā. ¹¹ Wāara Tachi Ak'ōrepa ooji ichia ichita k'īsia iru badak'a ooit'ee Tachi Waibia Jesucristo k'ap'ia pari. ¹² Maperāpi tachi Cristode ijāajida. Iru ome araa p'anapata perā, waaweeda-e Tachi Ak'ōre k'ait'a wādait'ee it'aa t'īdak'āri. ¹³ Tachi Ak'ōrepa ma jōma jara aupada ooda perā tachi ijāapataarā k'aripait'ee, o-īa para bāti. Mi nama carcelde choopirīa nībi mīda parā judio-eerāmaa jaratee k'iniapa, parā pia-ee, k'īsia parāa p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara o-īa p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrepa parā judio-eerā ichiaba pia oo k'inia bairā Cristo k'ap'ia pari.

Cristo k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tachi k'inia iru bapari

¹⁴ Mia made k'īsiak'āri, Tachi Ak'ōre k'īrapite bedabaipari māik'aapa it'aa t'īpari irumaa. ¹⁵ Iruta na p'ek'au eujādepema ēreerā māik'aapa it'aripema ēreerā ak'ōre, ichia āra ooda perā. ¹⁶ Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā, ne-inaa jōmaweda k'awapari. Mapa mia it'aa iidi bi irua parā choopimerā pāchi t'āride iru Jaure k'ap'ia pari, māgā oodamerā irua oopi bik'a. ¹⁷ Iidi bi Cristo bamerā pāchi t'āride, irude ijāa p'ani mīsa. Māgā parāpa Tachi Ak'ōre māik'aapa awaraarā k'inia iru p'anadait'ee. ¹⁸ Ma awara māgā parā māik'aapa awaraa ijāapataarāpa k'awaadait'ee Cristopa tachi audú k'inia iru bapari. Ara to t'ai audú jet'ee bik'a, audú teesoo bik'a, audú nāpia bik'a, māga pik'a Cristopa tachi audú k'inia iru bapari. ¹⁹ P'oyaa k'awada-e p'ani mīda Cristopa tachi māgā audupai k'inia iru bi, mia iidi bi Tachi Ak'ōrepa parāmaa māga pipiara k'awapimerā. Parāpa wāara māga k'awadak'āri, ne-inaa jōmaade Tachi Ak'ōrek'a p'anadait'ee.

²⁰ ¡Wāara Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi! Ichi tachi ome bak'āri, tachimaa ne-inaa piara bi oopipari, irumaa iidipata k'āyaara māik'aapa tachia k'īsiapata k'āyaara. ²¹ Mapa tachi Jesucristode ijāapataarā, irapemaarā māik'aapa t'ēe cherutaarā, o-īa it'aa t'īdāma Tachi Ak'ōremaa jaradait'ee iru ichita jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ¡Amén!

4

Cristode ijāapataarā k'ap'ia apai pik'a p'ani

¹ Naaweda jaradak'a, mi carcelde bi parā judio-eerāmaa Tachi Waibia Cristopa ooda jarateepari perā. Maperāpi mia parā enenee nībi p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia badak'a parā naa jirik'āri Cristode ijāadamerā. ² Nāga p'anapataadaipia bi: maarepida auduada-ee; t'āri pia jōmaarā ome; choopari nepirade bi mīda māik'aapa k'īrau-ee choopari, awaraarāpa parā ome nepira jiri p'ani pijida. Māga p'anapataadaipia bi chik'inia p'ana k'inia p'anadairā. ³ Māgā chik'inia p'anapataadak'āri, Tachi Ak'ōre Jaurepa parā k'āiwee p'anapiit'ee, wāara araa p'anapataadamerā awaraa ijāapataarā ome. Mapa ne-inaa jōma pia oodaipia bi māga p'anapataadamerā. ⁴ Jōma Cristode ijāapataarā k'ap'ia apai pik'a p'anapata māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure apai iru p'anapata. Tachi Ak'ōrepa parā jirik'āri Cristode ijāadamerā, auk'a ijāa p'aneejida Cristo k'aurepa parā wādait'ee Ak'ōre truadee. Ma-it'ee aupai Tachi Ak'ōrepa parā jiriji. ⁵ Cristo apai iru p'ani. Iruta Tachi Waibia. Mapa irudepai ijāapata māik'aapa poro choopipata ak'īpidait'ee iru ome araa p'ani. ⁶ Tachi Ak'ōre apai iru p'ani. Iru tachi jōmaarā Ak'ōre. Iru Tachi Waibia. Irua ne-inaa pia oopipari tachimaa, tachi ome bapari perā.

⁷ Mamīda tachi ijāapari chaa Cristopa ne-inaa pia awara-awaraa oo k'awaapipari, māgā awaraarā k'aripadamerā. Tachi chaachaa auk'a oo

k'awaapi-e. Oo k'awaapipari ichia k'inia bik'a. ⁸ Māga ook'āri, oopari Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

't'aa wāk'āri, p'oyaaji ichi k'īra unuamaa iru p'anadap'edaarā māik'aapa eperāarāmaa ne-inaa pia tee pēiji.' *(Sal 68.18)*

⁹ Ma ūraa p'ādade "it'aa wāk'āri" ak'āri, jara k'inia bi ai naaweda edaa cheji na p'ek'au eu jāde chupiria nībade eperā jīp'aak'a. ¹⁰ Māgī eperā edaa cheda chi it'aa wāda. Ichi it'aa wāji Tachi Ak'ōre bima, jōmaarā k'āyaara waibiara bade. Maperāpi iru k'aurepa ne-inaa jōmaweda nībi.

¹¹ Ichiata tee pēiji ichi Jaure, māgīpa ichideerāmaa oo k'awaapimerā ne-inaa pia awara-awaraa. Ūk'uru jirit'eraji jarateenadamerā irua ooda māik'aapa jarada. Ūk'uru biji jarapataadamerā irua jarapi bik'a. Ūk'uru pēiji jōmaarāmaa jarateepataadamerā irua ooda eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee atuanaadamerā. Awaraarā biji ichideerā ak'ipataadamerā māik'aapa jarateepataadamerā irua eperāarāmaa oopi k'inia bi. ¹² Ma jōma oo k'awaapīji ichideerāmaa, iru mimia oo wāk'āti wādamerā. Māgā ijāpataarā jōmaweda irude pipiara ijādait'ee māik'aapa irua k'inia bik'a p'anapataadait'ee. ¹³ Tachi jōmaarāpa māga oo k'awaadak'āri, wāara araa p'anapataadait'ee, auk'a Tachi Ak'ōre Warrade ijādait'ee perā māik'aapa iru auk'a k'awadait'ee perā. Māga p'anapataadak'āri, ne-inaa jōma oo k'awaadait'ee Cristopa oopi bik'a. Chonaarāpa ne-inaa pariatua ooda-e p'anik'a warra chak'eerāk'a, māga pik'a tachi ijāpataarā ne-inaa pariatua waa ooda-e pait'ee. ¹⁴ Māgā p'anapataadak'āri, waa p'anada-e pait'ee warra chak'eerāk'a. Ma k'āyaara ik'awaa beerāpa Tachi Ak'ōre Ūraa awara jaratee chedak'āri, tachia ijāadak'aa pait'ee āchia jaratee p'ani. Pia k'awaa p'anadait'ee āchia jaratee nipapata wāara-e. Mapa k'ūrapiada-e pait'ee ma k'īsia k'achia iru beerāmaa. ¹⁵ Ma k'āyaara tachia ne-inaa wāara ijāpataadait'ee. Maperā p'anapataadaipia bi Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a. Ichita wāarata jarapataadaipia bi chik'inia p'ana k'inia p'anadairā. Māga p'anapataadak'āri, wāara jōma oodait'ee tachi poro Cristopa k'inia bik'a māik'aapa tachi jōmaweda iru k'ap'ia apai pik'a p'anadait'ee. ¹⁶ Tachi ijāpataarā jōma araa p'ani, Cristo k'ap'ia ome apai pik'a p'anadairā. Chik'aripa p'anadak'āri māik'aapa chik'inia p'anapataadak'āri, oo k'awaa wāpata tachi poro Cristopa oopi k'inia bik'a.

Cristo ome sāga p'anapataadaipia bi

¹⁷ Tachi Waibiapa mimaa nāga jarapiru. Waa p'ananāati ijāadak'aa beerāk'a. Āchi pariatua k'īsiapata. ¹⁸ Āchi p'āriu pik'a bīde p'anadairā, k'awa k'iniada-e Tachi Ak'ōre net'aa. Mapa ijāadak'aa Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripai atuanaadamerā. Āchi k'īsia k'awada-ee, k'īri k'īsia p'anadairā. ¹⁹ K'īra nejasia wēe pak'oodaida perā, āchia k'achia oo k'iniata ooi awaa p'anapata. Nāgee ne-inaa k'achia oopata: awaraarā wēra k'īapata māirā ome p'ek'au oodait'ee māik'aapa pariatua p'ek'au oo wāpata awaraarā ome.

²⁰ Mamīda taipa parāmaa māga jarateedak'aa paji, jarateedak'āri Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa. ²¹ Parāpa māgī jarateeda ūrijida. ĶWāara-ek'ā? Ma awara irude ijāajida māik'aapa k'awaajida Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida irude. ²² Ma k'aurepa t'awaajida parāpa naaweda oopatap'edaa k'achia baji Ak'ōre k'īrapite. Mapa waa māga p'anapataadaik'araa bi. Oo amāati parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi k'inia bik'a. Ma k'aurepa k'achiade p'anapachida māik'aapa pāchi itu k'ūrapiachida k'achia oo k'iniapa. ²³ Ma k'āyaara pāchi t'āri chiwidi pik'a papīti Tachi Ak'ōremaa māik'aapa k'īsiati irua

k'ĩsiapi k'inia bik'a. ²⁴ P'anapatáati k'ap'ia chiwidi iru p'anik'a, Tachi Ak'õrepa ichideerã mãga p'anapi k'inia bairã. Tachi ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru baji tachi ichik'a p'anadamerã, p'ek'au k'achia wêe. Mãga p'anadaĩ, jõma oodak'ãri irua wãarata jara pëida jara bik'a.

²⁵ Mãga p'anadait'ee waa seewa jaranáati. Ichita wãarata jarapatáati awaraarãmaa, tachi jõmaweda k'ap'ia apai pik'a araa p'anadairã tachi poro Cristo jua ek'ari.

²⁶ 'K'ĩraudaruta pirã, ne-inaa k'achia oonáati.' (Sal 4.4)
K'ĩrau p'ananáati ak'õrejũru baairumaa, ²⁷ Netuara Poro Waibiapa eperã taarã k'ĩrau bi k'achiade baaĩpipari perã.

²⁸ Ichiaba mia jara bi chi nechiyaa bimaa waa nechianaamerã. Ma k'ãyaara mimia piata oopia bi, ne-inaa iru bamerã pichi juadoopa. Mãgã pia chupiria chedeerãmaa teei.

²⁹ Ik'achia pedee p'ananáati. Ma k'ãyaara pedee pia aupai jarapatáati, chi ũrirutaarãpa pia k'ĩsiadamerã mãik'aapa pia oodamerã. Mãgã parãpa áchi k'aripadait'ee. ³⁰ Tachi Ak'õre Jaure t'ãri p'uapináati, parãpa mãgee ne-inaa k'achia oo p'anipa. K'irãpãti iru k'aurepata k'awa p'ani tachi Tachi Ak'õrederã. Iruta tachi ome bapariit'ee na eujãdepema k'ap'ideepa uchiarutamaa Cristo cheru ewate.

³¹ Mapa parãdepema apida nãgã baik'araa bi: t'ãri ãrii; k'ĩrauyaa; t'ãri k'achia; chõoyaa; ik'achia pedeeyaa maa-e pirã awaraarã ãpíte pedee k'achia jarayaa; awaraarã k'ĩra unuamaa iru p'anapata. ³² Ma k'ãyaara, t'ãri pia para báti mãik'aapa chupiria k'awaa para báti. Apemaarãpa ne-inaa k'achia oodak'ãri, perdonaapatáati, Tachi Ak'õrepa tachia k'achia oopata perdona-parik'a Cristo piuda k'aurepa tachi pari.

5

Sãga Tachi Ak'õre warrarã p'anapata

¹ Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari ichi warrarã perã. Mapa k'awaa wãk'ãti wãti awaraarã k'inia iru p'anadait'ee irua tachi k'inia iru baparik'a.

² Chik'inia p'anapatáati Cristopa tachi k'inia iru baparik'a. Tachi mãgã k'inia iru bada perã, piuji tachi k'aripait'ee. Ichi k'ap'ia paara peepiji ak'ipiit'ee Tachi Ak'õre k'inia iru bi mãik'aapa eperãarã ichiaba k'inia iru bi. Maperãpi Tachi Ak'õrepa irua ooda pia ak'iji.

³ Tachi Ak'õrepa parã awara bida perã Cristok'a p'anapataadamerã, nãgee p'ek'au k'achia eperãarãpa oopata jida jaradaik'araa bi: miak'ãi p'aniãrã awaraarã ome k'ãipata; k'ĩra nejasia wêe awaraarã jiripata p'ek'au oodait'ee áchi ome; awaraarã wëra wa net'aa k'iapata. ⁴ Ichiaba parãpa nãgee k'achia oopata apida oodaik'araa bi: bisĩ pedeepata; pariatua pedeepata maa-e pirã bisĩ pedee pedeepata eidamerã. Cristopa apidaamaa mãgã pedeepik'aa. Mãgã pedeedai k'ãyaara, gracias jarapatáati Tachi Ak'õremaa. ⁵ Parãpa k'awaadaipia bi chi nãgee k'achia oopataarã Cristodeerã-e: pariatua p'ek'au oo wãpata awaraarã ome; k'ĩra nejasia wêe awaraarã jiripata k'achia oodait'ee áchi ome; awaraarã wëra wa net'aa k'iapata. Mãgeerã ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite it'aa t'ipataarãk'api p'ani. Ne-inaa awaraa k'iniara iru p'ani Tachi Ak'õre k'ãyaara. Mapa wãda-e pait'ee iru trudee. ⁶ Mãgee p'ek'au k'achia oopataarã atuadait'ee, Tachi Ak'õre k'ĩraupipata perã áchia k'achia oo jõnĩpa mãik'aapa oodaamaa p'anapata perã irua oopi bik'a. K'ũrapináati mãgee pariatua

pedeepataarã apidaamaa, seewa jarateepata perã. ⁷ K'öp'ãyo meraanãati mãgee eperãarã ome.

⁸ Wãara naaweda ichiaba parã mãgeerãk'a p'ãriu pik'a bide p'anapachida, k'achiade p'anapataadap'edaa perã. Mamĩda írã parã araa p'anadairã Tachi Waibia ome, ĩdaa pik'a bide p'anapata. Mapa p'anapatãati Cristodeerãk'a. ⁹ Eperã ĩdaa pik'a bide bak'ãri, nãga bapari: t'ãri pia jõmaarã ome; oopari Tachi Ak'õrepa oopi bik'a; ichita wãarata jarapari. ¹⁰ Mapa k'awaa wãk'ãti wãti mãgã p'anapataadait'ee. Mãgã Tachi Waibia o-ĩa bait'ee parã ome. ¹¹ Ijãadak'aa beerãpa ne-inaa k'achia oodak'ãri, t'ĩunãti ãchi ome, ãchi p'ãriu pik'a bide p'anapata perã. Ma k'ãyaara ãchi ũraapatãati k'awaadamerã atuadait'ee ãchia k'achia oopata k'aurepa. ¹² Tachi k'ĩra nejasiadarii nepiriit'ee ãchia ne-inaa k'achia mera oopata. ¹³ Mamĩda Tachi Ak'õrepa mãgee p'ek'au k'achia oopata paara wẽpapii, ma eperãarãpa ũriruta pirã chi ĩdaa pik'a bide p'anĩrãpa Tachi Ak'õre ũraa jaradak'ãri. Mãga ũridap'eda, k'awaadai ãchia ne-inaa k'achia oopata. ¹⁴ Mãpai Cristode ijãaruta pirã, ãchi ichiaba ĩdaa pik'a bide t'ĩudai. Mapa k'aride jara bi:

“*Ƴrimãti parã k'ãi pik'a p'anĩrã, k'achia oomaa p'anadairã. P'irabãiti parã piu pik'a p'anĩrã, ijãadak'aa perã. Cristopa parã k'aripai ĩdaa pik'a bide t'ĩudamerã.*”

¹⁵ Maperã k'ĩrak'aupai p'anadai k'ĩsia k'awa-ee beerãk'a. Ma k'ãyaara k'ĩra jĩp'a, k'ĩsia k'awaa p'anapatãati. ¹⁶ Ichita jiripatãati ne-inaa pia oodait'ee, ĩrapemaarã k'achia ooyaa p'anapata perã. ¹⁷ K'ĩra k'awa-ee p'anĩrãk'a p'ananaãti. Ma k'ãyaara jiripatãati k'awaadait'ee Tachi Ak'õrepa parãmaa oopi k'inia bi. ¹⁸ It'uapa piu nipanãati, jãgipa eperãarã k'achiade baaipipari perã. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre Jaure ome o-ĩa nipapatãati oodait'ee irua parãmaa oopi k'inia bik'a. ¹⁹ Awaraa ijãapataarã ome p'anadak'ãri, k'ari para bãti salmos Tachi Ak'õre ũraa p'ãdadepema mãik'aapa Ak'õre k'ari. K'aripatãati Tachi Ak'õre Jaurepa k'aripi bik'a. T'ãripa k'aripatãati Tachi Waibiaamaa, parãpa iru k'inia iru p'anapata perã. ²⁰ Tachi Waibia Jesucristode ijãapata perã, ichita gracias jarapatãati Tachi Ak'õremaa, jõma irua oo bi pari tachi-it'ee.

Sãga p'anapataadaipia bi awaraa ijãapataarã ome

²¹ Ak'ĩpidait'ee Cristo wãara pãchi poro waibia, ũripatãati awaraa ijãapataarãpa ũraa p'ani mãik'aapa oopatãati ãrapa jara p'anik'a.

²² Wẽraarãpa oopataadaipia bi ãchi imik'ĩraarãpa jara p'anik'a, Tachi Waibiapa mãga k'inia bairã. ²³ Imik'ĩra chi wẽra poro waibia, Cristo tachi ijãapataarã poro waibia k'a. Tachi ijãapataarã Cristo k'ap'ia apai pik'a p'ani. Iruata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã. ²⁴ Mapa ijãapataarã Cristo jua ek'ari p'anapata. Mãgã ichiaba wẽraarã nejõmaade ãchi imik'ĩraarã jua ek'ari p'anapataadaipia bi.

²⁵ Imik'ĩraarãpa jõdee ãchi wẽraarã k'inia iru p'anapataadaipia bi, Cristopa ijãapataarã k'inia iru baparik'a. Irua tachi ijãapataarã audupai k'inia iru bada perã, piuji tachi pari. ²⁶ Mãgã tachi ijãapataarãpa p'ek'au k'achia oopata wẽpapiji. Tachi sũ pik'aji paniapa irude ijãa p'anida adak'ãri, iru ũraa ũridap'eda. Mãgã tachi ijãapataarã awara biji ichi-it'ee. ²⁷ Ara imik'ĩrapa wẽra awẽra k'ĩra wãree, t'ãri pia, k'inia bik'a ai ome miak'ãiti'ee, mãga pik'a Cristopa k'inia bi tachi ijãapataarã Tachi Ak'õre k'ĩra wãreek'a, t'ãri pia, maarepida k'achia wẽe p'anapataadamerã ichi-it'ee. Ma-it'eeta tachi awara biji.

²⁸ Cristopa tachi ijāapataarā, ichi k'ap'ia apai pik'a p'anirā, māgá k'inia iru bapari perā, imik'iraarāpa āchi wēraarā ichiaba k'inia iru p'anapataadaipia bi āchi k'ap'iak'a. Imik'irapa ichi wēra wāara k'inia iru bak'ari, pia ak'i bapariit'ee, ichi k'ap'ia ak'i baparik'a. ²⁹Eperā apidaapa ichi k'ap'ia unuamaa iru bak'aa. Ma k'āyaara nek'opari māik'aapa ichi k'ap'ia pia ak'i bapari, Cristopa tachi ijāapataarā ak'i baparik'a. ³⁰K'awa p'ani Cristopa tachi ijāapataarā māgá ak'i bapari, tachi iru k'ap'ia apai pik'a p'anadairā. ³¹Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mapa imik'irapa atabēiit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. Māgá eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneadait'ee.'

(Gn 2.24)

³²Māgí jarada k'aurepa tachia ne-inaa wāarata k'awaadai, waide k'awada-e p'anadap'edaa. Mi-it'ee nāga bi. Cristo tachi ijāapataarā ome, imik'ira chi wēra ome bik'a bi. ³³Mapa waya jara k'inia bi parāmaa: Imik'ira chaa ichi wēra k'inia iru baipia bi ichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a. Jōdee wēra chaa ichi imik'ira waaweeipia bi ichi poro waibia k'a.

6

Ūraa warrarā māik'aapa ak'ōreerā-it'ee

¹Irā mia ūraait'ee warrarāmaa: Warrarā, parāpa Tachi Waibia k'inia iru p'anadairā, oopataāti pāchi ak'ōreerāpa jara p'anik'a. Māga k'inia bi Tachi Ak'ōrepa parāpa oodamerā. ²Iru ūraa p'ādade jara bi:

'Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru bapariiji māik'aapa āra pedee ūripariji.'

(Ex 20.12)

Tachi Ak'ōrepa jarak'ari warrarāpa māga oodamerā, ichiaba jaraji sāga k'aripait'ee chi ma jaradak'a oopataarā. ³Māgaji:

'Pāchi ak'ōreerā pedee ūriruta pirā, pia p'anapataadait'ee māik'aapa taarā nipapataadait'ee na p'ek'au eujāde.'

(Ex 20.12)

⁴Ak'ōreerā, pāchi warrarā k'iraupināati. Ma k'āyaara pia ak'i p'anapatāati. Māga oo p'ani misa, ūraapatāati ne-inaa k'achia oonaadamerā. Ma awara jaratepatāati Tachi Waibiade ijāapataadamerā māik'aapa oopataadamerā irua oopi bik'a.

Ūraa esclavoorā-it'ee māik'aapa āchi chipariirā-it'ee

(Col 3.22-25; Tit 2.9-10; 1 P 2.18-20)

⁵Esclavoorā, oopataāti parā na p'ek'au eujādepema chipariirāpa jara p'anik'a. Āra waawepataāti māik'aapa k'ira jip'a mimiapatāati, Cristo-it'ee mimiak'ajidak'a. ⁶Edaare esclavo k'ira jip'a mimiapari chiparipa ak'i bi misa aupai, ichi mimiayaa bida amerā. Mamīda parāpa māga oodaik'araa bi. Ma k'āyaara auk'a k'ira jip'a mimiapatadaipia bi, chipariirāpa ak'ida-e p'ani pijida. Māgá t'āripa ichiaba oopataāti Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, Cristo parā chipari jōmaarā k'āyaara waibiaara bairā. ⁷Maperāpi parā mimiadai k'āyaara chi mimia chipariirāpa parā pia ak'idamerā, t'āripa mimiadaipia bi Tachi Waibia-it'ee. ⁸Māga oodaipia bi k'awa p'anadairā chi mimia pia oo bipa iru bait'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi teet'ee ichideerāmaa. Esclavoorā, esclavo-eerā auk'a māga iru p'anadait'ee āchi mimia pia oopata pari.

⁹Parā, chi esclavoorā chipariirā ichiaba pia p'anapatāati pāchi esclavoorā ome. Ijāti pedeenāati p'eradamerā. K'irāpapataāti parā it'ari chipari ichiaba iru p'ani. Māgí Tachi Waibia Jesucristo. Iruata esclavo chipari pipiara ak'ik'aa chi esclavo k'āyaara, ichideerā jōmaweda iru k'irapite auk'a p'anadairā.

Armadura Tachi Ak'õrepa teepari Cristode ijãapataarãmaa

¹⁰ Ipemaarã Cristo k'aurepa, írã mia parã ũraait'ee t'ãridepai choopataadamerã, araa p'anadairã Tachi Waibia ome. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã, parã k'aripait'ee oodamerã irua k'inia bik'a. ¹¹ Nãgã tachi k'aripait'ee. Irapema soldaorãpa armadura jãpatak'a, Tachi Ak'õrepa armadura teeda jãpatãati, Netuara Poro Waibia pa parã k'ũranaamerã. ¹² Tachi chõoda-e p'ani eperãarã jãp'aarã ome. Jip'a chõo p'ani na p'ek'au eujãdepemaeerã ome; chi Netuara Poro Waibia eere p'aniãrã ome. Mãgiãrã jua ek'ari na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã jõmaweda p'ãriu pik'a bide p'anapata. ¹³ Maperã Tachi Ak'õrepa teeda armadura jõmaweda jãpatãati. Mãgã Netuara Poro Waibia eere p'aniãrã chedak'ãri parã k'achiade baaipidait'ee, parãpa mãga oopida-e paif'ee. Mapa Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo wãk'ãti wãti, mãgiãrã p'oyaadait'ee ãchi cheruta chaa.

¹⁴ Mãga p'anadait'ee nãga oopatãati: soldaorãpa ne-inaa k'irride jãpatak'a, mãga pik'a Tachi Ak'õrepa wãarata jara pãida k'awãati mãik'aapa ichita wãarata jarapatãati. Soldaorãpa camisa hierrodee ooda jãpatak'a, mãga pik'a Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ichita oopatãati, netuara eere p'aniãrãpa maarepida parãmaa k'achia oonaadamerã. ¹⁵ Soldaorãpa chancla jãpatak'a awara ãya wãdait'ee pak'ãri, mãga pik'a k'awãati jarateedait'ee Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atak'ãri, k'ãiwee p'anapata, netuara eere p'aniãrãpa nepirade baaipi cheruta pijida. ¹⁶ Soldaorãpa escudo atepatak'a, mãga pik'a waapiara Cristode ijãapatãati. Mãgã jaut'i pik'a p'anadai Netuara Poro Waibia pa k'achia oopi k'inia bi parãmaa. ¹⁷ Soldaorãpa casco jãpatak'a, mãga pik'a wãara ijãapatãati Tachi Ak'õrepa parã o k'achiadeepa k'aripa ataji. Ma awara soldaorãpa espada atepatak'a, Tachi Ak'õre ũraa jara pãida ichi Jaure k'ap'ia pari t'ãride atãeti.

¹⁸ Oodait'ee ma jõma et'ewa jarada, ichita it'aa t'ãpatãati Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. It'aa iidipatãati Tachi Ak'õrepa parã k'aripamerã ne-inaa jõmaade. K'ĩrak'aupai it'aa t'ãda-ee p'anapataada. Ma k'ãyaara jõmaarã ijãapataarã pari it'aa t'ãpatãati. ¹⁹ Ichiaba it'aa t'ãpatãati mi pari, Tachi Ak'õrepa ichia jara k'iniata mĩmaa jarapimerã. Iidipatãati mia jõmaarãmaa waawee-ee k'awapimerã Tachi Ak'õrepa k'ãsia iru bada eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, ichi Warra peik'ãri piumerã eperãarã pari. ²⁰ Cristopa mi pãiji mãga jarateemerã. Ma jaratee bi k'aurepata mi nama carcelde bi. Mamida it'aa t'ãpatãati, mia at'ãri waawee-ee mãga jarateemerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

Pablopa salude tee pãida na k'art'a p'ã aupa wãk'ãri

²¹ Mia na k'art'a pãiru tachi ipema Cristo k'aurepa Tĩquico ome. Mia iru k'inia iru bi, k'õp'ãyo pia perã. Irua mi ichita k'aripapari, Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo k'inia bairã. Irua parãmaa nepirinait'ee mia k'ãsia bi mãik'aapa mia oomaa bi, parãpa ma jõma k'awaadamerã. ²² Ma-it'ee mia iru pãiru, parãpa pia k'awaadamerã tai p'anapata mãik'aapa t'ãri o-ãa p'aneedamerã irua jarãru ũridak'ãri.

²³ Írã mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã k'ãiwee p'anapimerã jõmaarã ijãapataarã ome mãik'aapa chik'inia p'anapimerã, Cristode ijãapata perã. ²⁴ Ichiaba iidi bi ãrapa pia ak'i p'anadamerã jõmaarã t'ãripa Tachi Waibia Jesucristo k'inia iru p'anapataarã. Mãgapai paji.

FILIPENSES

San Pablopa K'art'a P'ãda Filipos P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a jida p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Pablo naapiara jaratee nipapachi Filipos p'uurude. Ma p'uuru Macedonia eujãde bi. Mapa mãpema ijãapataarã k'inia iru bapachi. Na k'art'a p'ãji gracias jarait'ee ãramaa, ichi k'aripadap'edaa perã primisia tee pëidak'ãri. Ichiaba k'irãpapiji ichia Ak'õrepa wãarata jarateeda ãra t'ãide, k'urapinaadamerã seewa jaratee nipapataarãmaa.

Naapiara jara bi ichia it'aa t'ĩpari ãra pari mãik'aapa ichi bapata (cap. 1.1-11). Jara bi ichi bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a mãik'aapa waawee-e piut'ee, Cristo ome araa bapari perã (cap. 1.12-26). Ûraa bi ãrapa waaweenadamerã miadait'ee Cristode ijãa p'ani k'aurepa; oopariidamerã iru ùraade jara bik'a mãik'aapa nipapataadamerã iruk'a: audua-ee, chupiria k'awaa (caps. 1.27–2.18). Jara bi ichia k'ĩsia iru bi oopiit'ee ichi k'aripapataarã Timoteomaa mãik'aapa Epafroditomaa (cap. 2.19-30). Nepiri bi ichi bapata Cristode ijãai naaweda. K'ĩsia baji mĩda Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ii Moisepa p'ãdade jara bik'a oopachi perã, irã k'awa bi Cristode ijãapata k'aurepapai Ak'õrepa eperãarã pia ak'ipari. Ichiaba jara bi Cristode ijãapataarã deporte jemenepataarãk'api p'ani maa-e pirã carrera p'irapataarãk'a (cap. 3). T'ëepai ùraa bi ijãapataarã t'ãri o-ia p'anapataadamerã mãik'aapa gracias jara bi ãrapa tee pëidap'edaa pari (cap. 4).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo Timoteo ome oopata Jesucristopa oopi bik'a. Mapa na k'art'a pëiruta parã Jesucristode ijãapataarãmaa, Filipos p'uurude p'ani. Ichiaba salude pëiruta parã ak'ipataarãmaa ãra k'aripapataarã ome. ² K'inia p'ani Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'ip'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablopa it'aa t'ãda Filipodepema ijãapataarã pari

³ Mia parã k'irãpak'ãri, ichita gracias jarapari Tachi Ak'õremaa, iru mi Ak'õre Waibia perã. ⁴ It'aa t'ĩru chaa parã jõmaarã pari, mia t'ãri o-ia gracias jarapari Tachi Ak'õremaa ⁵ parãpa mi k'aripapachida perã mia jaratee bi misa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mãgã oopata Cristode ijãadak'ãriipa. ⁶ Mãgã ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã t'ãri pia p'anapapiji ichia k'ĩsia iru badak'a. Mia t'ãride k'awa bi Tachi Ak'õrepa mãgã oo wãk'ãti wãit'ee, iruk'a t'ãri pia parutamaa Cristo waya chek'ãri. ⁷ Pia bi mia mãga k'ĩsiat'ee, t'ãriipa mia parã k'inia iru bapari perã. Tachi Ak'õrepa parã k'aripamaa bi mi k'aripaparik'a. Maperãpi parãpa mi k'aripapata nama carcelde bi misa mãik'aapa tachi ijãapataarã imiatee p'anãrãmaa p'anaumaa bi misa. Ichiaba mi k'aripapata jip'a jarateemaa bi misa Tachi Ak'õre pedee pia jara pëida Cristode. ⁸ Tachi Ak'õrepa k'awa bi mia t'ãriipa parã k'inia iru bi, Jesucristopa audú k'inia iru baparik'a. Mapa parã audú unu k'inia bi.

⁹ It'aa t'ĩpari parã pari, parãpa audupiara Tachi Ak'õre k'inia iru p'anadamerã mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã. Ichiaba it'aa t'ĩpari parãpa Tachi Ak'õre pipiara k'awa wãdamerã mãik'aapa ne-inaa jõmaade oo k'awaa wãdamerã irua oopi bik'a. ¹⁰ Mãga k'awaadak'ãri, ichita jiridait'ee

ne-inaa pipiara oodait'ee irua oopi bik'a. Māpai māga ooruta pirā, Cristo cheru ewate p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee eperāarā k'īrapite māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹¹ Ma ewate ni p'ani misa, mia it'aa iidipari, Jesucristo k'ap'ia pari parāpa oodamerā ne-inaa pia k'īra t'ādo, Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga ooruta pirā, awaraarāpa jaradait'ee wāara iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi, irua parā māgá k'aripapari perā.

Pablo bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a

¹² Ipemaarā Cristo k'aurepa, mia nāga k'awapi k'inia bi parāmaa. Mi nepirade nībi mīda, ma k'aurepata chok'araarāpa k'awaa wāpata Cristopa ooda āchi k'aripait'ee atuanaadamerā. ¹³ Mi nama carcelde nībairā, jōma César palacio jīapataarāpa awaraarā ome k'awa p'ani mi nama bi Cristode ijāapari perā māik'aapa irua oopi bik'a oopari perā. ¹⁴ Ma awara mi māgá choo bairā nama, na p'uurudepema Cristode ijāapataarā chok'araarāpa waapiara waawee-ee jarateemaa p'ani Tachi Ak'ōrepa Cristode jara pēida.

¹⁵ Wāara, ūk'uruurāpa Cristopa ooda jarateepata eperāarā k'aripait'ee, eperāarāpa mi k'āyaara āchi t'o p'anadamerā. Mamīda awaraarāpa māga jarateepata t'āri pia p'anadairā. ¹⁶ Māgīrāpa mi k'inia iru p'anapata perā, Cristopa ooda jarateepata. K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepata mi jirit'eraji jōmaarāmaa jarateenamerā irua Cristode jara pēida māik'aapa p'anaumerā tachi imiateepataarāmaa. ¹⁷ Mamīda chi apemaarāpa k'īra jīp'a jarateedak'aa. Imeraa jarateepata eperāarāpa ijāadamerā āchia jarateeruta aupai. Māga oopata mi k'īsia p'uapiit'ee nama carcelde nībide. ¹⁸ Mamīda mia p'ua-e bi. Wāara mi o-īa bi eperāarā ūk'uruurāpa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee k'īra jīp'a jarateedak'āri. Mamīda awaraarāpa k'īra jīp'a-ee jarateeruta pijida, mi o-īa bi Cristopa oodata jaratee p'anadairā.

Ma awara mi audupiarā o-īa bait'ee nāga perā. ¹⁹ K'awa bi mi nama p'asa nībi pia uchiat'ee, parāpa it'aa t'ī p'anadairā mi pari māik'aapa Jesucristo Jaurepa mi k'aripamaa bairā. ²⁰ Mia ne-inaa oo k'inia-epi, ma k'aurepa k'īra nejasia bait'ee. Ma awara ne-inaa jōmaade ichita waawee-ee oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, naapai chupiria nībik'a māik'aapa chupiria wēe nībak'āri. Māga oo k'inia bi awaraarāpa k'awaadamerā Cristo mi ome bapari. Ma awara māga oo k'inia bi, chok'ai uchiaru jida na chupiria nībideepa maa-e pirā piuru pijida. ²¹ Mia nāga ijāapari. Mi bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a. Mamīda mia k'awa bi jai-idaak'āri pipiara bapariit'ee, it'ari Cristo ome ichita bapariit'ee perā. ²² Maperāpi k'awa-e chisāgita pipiara bak'aji. Chok'ai uchiaru pirā na carceldeepa, mia waapiara ooi awaraarāpa Cristo k'awaadamerā. Jōdee jai-idaaru pirā, Cristo ome it'ari banai. ²³ K'īsia nībi ome weda oo k'inia bairā. Audū uchua k'inia bi na p'ek'au eujādeepa banait'ee Cristo ome. Ma pipiara bak'aji mi-it'ee. ²⁴ Mamīda na k'ap'ia de beeru pirā, ma pipiara bak'aji parā-it'ee. ²⁵ Maperā k'awa bi Tachi Ak'ōrepa mi uchiapiit'ee na carceldeepa, at'āri beemerā parā ome. Māgá parā k'aripai pipiara ijāadamerā māik'aapa o-īa p'anadamerā, māgá ijāapata perā. ²⁶ Ichiaba mia k'īsia bi Ak'ōrepa mi uchiapiit'ee nadeepa mi waya unudak'āri, parā audupiarā o-īa p'anadamerā māik'aapa t'āri o-īa it'aa t'īdamerā Jesucristomaa gradias jaradait'ee mi pari.

²⁷ Mia nāgapai k'inia bi: parāpa oodamerā Tachi Ak'ōrepa jara pēidak'a Jesucristo k'ap'ia pari māik'aapa p'anapataadamerā Cristodeerāk'a. Mi na chupiria nībideepa uchiaru pirā, parā māgá unui jāmaa wāk'āri. Mamīda uchua-e pijida, mia ūri k'inia bi parā t'āri a-ba choo p'ani Cristode ijāa p'anide

Tachi Ak'õre Jaure k'ap'ia pari. Ichiaba ùri k'inia bi parā auk'a jirĩmaa p'ani awaraarāpa auk'a ijāadamerā Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida Cristode. ²⁸ Māga oo p'ani misa, mia ichiaba ùri k'inia bi parā maarepida waawee-ee p'ani, Cristo k'aurepa parā k'ŕa unuamaa iru p'anapataarāpa parā jiridak'āri miapidait'ee. Māgā waawee-ee choodak'āri, parā k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa mairāmaa k'awapiit'ee āchi atuadait'ee. Jōdee parāmaa k'awapiit'ee parā it'aa wādait'ee, wāara ichideerā perā. ²⁹ Mīa māga jara bi Tachi Ak'õre t'āri pia bapari perā parā ome. Parāta jiriji Cristode ijāapataadamerā māik'aapa oopataadamerā irua oopi k'inia bik'a. Parā jiri-e paji jip'a ijāadamerā. Ichiaba jiriji miadamerā Cristo k'aurepa. ³⁰ Ma-it'ee Tachi Ak'õre k'ŕa unuamaa iru p'anirāpa tachi auk'a jirĩmaa p'ani miapidait'ee. Tachi chōomaa pik'a p'ani mǎgĩrā ome. Parāpa unujida mairāpa mĩmaa oodap'edaa mi parā t'āide nipak'āri māik'aapa ĩrā waapiara k'awaa wāda mi nama ichiaba miapi iru p'ani.

2

Tachi Ak'õrepa Cristo jōmaarā k'āyara waibiara papida

¹ Wāara parā māgā choo p'ani pirā Cristodeerā perā, māik'aapa t'āri o-ĭa p'ani pirā irua parā k'inia iru bapari perā, māik'aapa parā t'āri auk'a bapari pirā Tachi Ak'õre Jaure ome, māik'aapa parā k'õp'āyoorā chupiria k'awaa p'ani pirā t'āriipa k'inia iru p'anadairā; ² māgara mi audupiara o-ĭapiti nāga oo p'anipa. T'āri auk'a p'anapatāati oodait'ee Cristopa oopi bik'a. Chik'inia p'anapatāati māik'aapa t'āri a-ba p'anapatāati. Māgā p'anadai Tachi Ak'õre Jaurepa parā k'aripapari perā. ³ K'ĭsianāati pāchia oo k'iniata oodait'ee, audua p'anadairā. Ma k'āyara, audua-ee awaraarā pipiara ak'iti. ⁴ Jirĩnāati neinaa oodait'ee awaraarāpa parā piara ak'idamerā. Ma k'āyara jiriti awaraarā k'aripadait'ee, āchita jōmaarāpa pipiara ak'idamerā.

⁵ K'ĭsia p'anapatāati Jesucristopa k'ĭsia badak'a na eujāde nipak'āri. Irua oo k'inia baji chi Ak'õrepa oopidak'a. ⁶ Bapachi Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a:

Iru Tachi Ak'õrek'a bapachi mīda, Tachi Ak'õrek'a ba k'inia-e paji.

⁷ Māga ooji jōma ichia iru bada it'ari atabēik'āri, t'o cheit'ee na p'ek'au eujāde. Jirit'eraji t'oit'ee na eujādepema k'ap'iade, eperā jip'aak'a. Mimiaparipa eperā k'aripaparik'a, irua eperāarā k'aripapachi Tachi Ak'õrepa oopidak'a.

⁸ Māpai eperāarā t'āide ma k'ap'iade chupiria nĩbap'eda, audupiara chupiria nĩbaji kurusode piu k'achia piuk'āri, eperā k'achia piuparik'a. Māgā piuji oo k'inia bada perā Tachi Ak'õrepa oopidak'a.

⁹ Ichi itu māgā chupiria papida perā, Tachi Ak'õrepa iru jōmaarā k'āyara waibiara papiji māik'aapa irumaa t'ĩ pipiara bijji, jōmaarā t'ĩ k'āyara.

¹⁰ Tachi Ak'õrepa ma jōma ooji Jesús t'ĩ ũridak'āri, eperāarā jōmaweda bedabaidaidamerā iru k'irapite ak'ipidait'ee iru waawee p'ani. Māga oodait'ee it'aripemaarā, na p'ek'au eujādepemaarā māik'aapa piudap'edaarā eujā ek'ari p'ani paara.

¹¹ Ma jōmaarāpa jaradait'ee: 'Jesucristota jōmaarā poro waibia.' Māga jaradak'āri, ak'ipidait'ee wāara Tachi Ak'õre waawee p'ani.

Cristode ijāapataarā ĩdaa pik'a p'ani na p'ek'au eujāde

¹² ĩpemaarā k'iniarā, mia parā t'āide jaratee nipak'āri, parāpa ichita oopachida mia ũraadak'a, ijāadap'edaa perā Tachi Ak'õrepa mi pēida. Māga

oodap'edaak'a íra audupiarã mãgã oodaipia bi, mi t'imí bi mída. Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã chaachaa k'aripaji atuanaadamerã. Maperã jiríti oodait'ee Cristopa oopi bik'a, iru cheru misa. K'íra jíp'a mãga óoti, Tachi Ak'õre waawee p'anadairã. ¹³ Mãga oodai, Tachi Ak'õre parã ome bapari perã. Iruata parã k'aripait'ee oo k'inia p'anadamerã mãik'aapa oodamerã Cristopa oopi bik'a. Mãgã k'aripait'ee, t'ãripa tachi ijãapataarã k'aripa k'inia bapari perã.

¹⁴ Mamída mãga oo p'ani misa, nejõmaata óoti aupedeeda-ee mãik'aapa pedee k'achia pedeeda-ee Tachi Ak'õre ãpíte maa-e pirã awaraarã ãpíte. ¹⁵ Mãga ooruta pirã, t'ãri pia mãik'aapa k'achia wêe p'anadait'ee, Tachi Ak'õre warrarã p'anadaipia bik'a. Mãgã p'anapataadai írapema k'achia beerã t'ãide p'ani mída. Mãgiirã chíara k'úrayaa; t'ãri k'achia-idaa p'anapata. Jõdee parã pia p'anapata Ak'õrepa k'inia bik'a. Lucero ídaa pik'a p'ani na p'ek'au eujã p'ãriu pik'a nĩbide. ¹⁶ Mãga p'ani parãpa awaraarãmaa jarapata perã Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripait'ee it'aa wãdamerã áchia Cristode ijãadak'ãri. Mãga p'anapata perã Cristo cheru ewate parã k'aurepa mia o-íã jarai wãara na mimia ichi k'inia oo-e paji.

¹⁷ Nãgaweda mi o-íã bi parã ome, Cristode ijãapata perã. Maperãpi parãpa ne-inaa pia oomaa p'ani Tachi Ak'õre-it'ee. Mapa ijãadak'aa beerãpa mi peeruta píjida mia jarateeda k'aurepa parãmaa mãik'aapa awaraarãmaa, mãgã ichita o-íã bait'ee. ¹⁸ Parã jida o-íã p'anadaipia bi mi ome.

Timoteo Epafrodito ome

¹⁹ Mamída mia ijãa bi Tachi Waibia Jesupa mi k'aripait'ee taarã-ee Timoteo pëimerã parã ak'ide. Mãgã irua mi o-íapii ichiaba, nepiri chek'ãri parãpa oopata mãik'aapa p'anapata. ²⁰ Nama awaraa eperã iruk'a wê-e pëit'ee. Iru mi ome t'ãri auk'a bapari. Auk'a parã k'inia iru bapari mãik'aapa ne-inaa jõmaade parã k'aripa k'inia bapari. ²¹ Apemaarãpa jirimaa p'ani oodait'ee ne-inaa áchia oo k'inia p'ani, oodai k'ãyaara Jesucristopa oopi k'inia bik'a. ²² Mamída mãga-e Timoteo ome. Parãpa pia k'awa p'ani irua oo k'inia bapari Cristopa oopi bik'a, mãga unupata perã. Warra chok'ek'ee baparik'a chi ak'õre ome, mãgã bi Timoteo mi ome. Taipa auk'a jiripata jarateedait'ee Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. ²³ Mãpai mia k'awaa atak'ãri mi jãapataarãpa k'ísia iru p'ani oodait'ee mi ome, aramata Timoteo pëit'ee parãmaa. ²⁴ Mamída mia at'ãri ijãa bi Tachi Waibiapa mi k'aripait'ee ichiaba taarã-ee wãmerã.

²⁵ Mãgã nĩmaa bi misa, mia k'ísia iru bi tachi ípema Epafrodito pëit'ee parãmaa. K'ísia bi iru wãipia bi parã ak'ide. Iru mi ome auk'a mimiapari Cristo-it'ee mãik'aapa soldao chooparik'a chõo nĩbide, mãga pik'a iru mi ome choopari, ijãadak'aa beerãpa tai imiatee jõnide Cristo k'aurepa. Wãara parãpa iru namaa pëijida mi k'aripamerã. ²⁶ Mamída iru parãmaa audú wã k'inia nĩbeeji mãik'aapa k'ísia p'ua nĩbeeji, ùrik'ãri parãpa iru k'ayaa bada k'awaadap'edaa. ²⁷ Wãara iru perã jai-idaaji mãgi k'ayaaapa. Mamída Tachi Ak'õrepa iru chupiria k'awaap'eda, jipa beeji. Ak'õrepa mãga ook'ãri, mi jida ichiaba chupiria k'awaaji, mi waapiara chupiria nĩbeepiamaapa. ²⁸ Íra Epafrodito mãgã jipa beeji perã, mia parãmaa isapai pëit'ee, parã waya o-íã p'aneedamerã iru unudak'ãri. Mãgã mi jida mak'íara waa k'ísia nĩba-e pait'ee ma k'aurepa. ²⁹ Iru o-íã auteebáiti Cristodeerãpa áchi ípemaarã auteebaidaipia bik'a. Iru mãik'aapa iru jãak'aarã pia ak'í p'anãti. ³⁰ Iru perã

piuji Cristo mimia oo k'iniapa nama mi ome. K'ayaadachi oomaa bada perā parāpa p'oyaa ooda-e p'anadap'edaa mi k'aripadait'ee. Parā pari iru mǎgá chupiriadaida perā, parāpa iru pia ak'i p'anadaipia bi.

3

Ak'ōre ewari waibia ewate p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee

¹ Mǎpai ipemaarā, t'āri o-īa p'anapatáati, Tachi Waibia parā ome bapari perā. Irá mia parāmaa waya ūraait'ee naaweda ūraadak'a. Sē-ee mǎga ooi, parāpa waya ūridaipia p'anadairā. Nǎgá ūraa bīpa mia parā k'aripa k'inia bi apidaamaa k'Ūrapinaadamerā. ² Tauk'a p'anapatáati parā t'āide t'īu k'inia p'anīrā ome. Tauchaa bipipataarā imik'īraarā k'ap'iade jōmaarā t'āide nīpata, ijāpataarā k'ap'ia t'īipi k'inia p'anadairā. Mǎgi jarateepataarā k'achia p'ani, mimia k'achia oomaa p'anadairā. ³ Tachia, jōdee, ne-inaa piara iru p'ani tauchaa iru p'anadai k'āyaara tachi k'ap'iade, Tachi Ak'ōre Jaure bapari perā tachi t'āride. Iru k'ap'ia pari it'aa t'īpata Tachi Ak'ōremaa mǎik'aapa t'āri o-īa p'anapata Jesucristodeerā perā. K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa tachi piara ak'i-e pait'ee tauchaa bipiruta pirā tachi k'ap'iade. Mapa jiripata oodait'ee irua oopi bik'a, jiridai k'āyaara ne-inaa eperāarāpa jiripata pia p'anadait'ee iru k'īrapite.

⁴ Mǎirāk'a mi audua bai, mi k'ap'iade tauchaa iru bairā mǎik'aapa oopari perā Moisepa p'ādade jara bik'a. Apidaapa k'īsia bi pirā ichiata ma ne-inaa unu iru bi, mia audupiarā mǎga k'īsiai. ⁵ Mi t'op'eda, k'āima ocho parumaa judiorāpa michi k'ap'iade tauchaa bijida. Mi Israel pidaarā p'uurdepema; Benjamín ēreerādeepa uchiada. Mi ak'ōreerāk'a mǎik'aapa āchi ēreerā naa p'anadap'edaarāk'a mi hebreo pedee pedeepari. Tachi Ak'ōrepa Moisemaa Ūraa p'āpida pia k'awa bi mǎik'aapa judiorāpa ijāpata pia k'awa bi, mi fariseo pada perā. ⁶ Maapai ne-inaa jōma auk'a ooji ma ūraa p'ādade jara bik'a. Mǎga ooji p'ek'au k'achia wēe ba k'inia bada perā Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mǎgá audu ijāa bada perā tai judiorāpa ijāapatade, mia Cristode ijāapataarā jiriji miapiit'ee. ⁷ Mamīda ma jōma jiri bada Tachi Ak'ōrepa mi piara ak'imerā, irá mia maarepida p'ua-e bi, Cristo ome bapari perā. ⁸ Ma ne-inaa aupai mia p'ua-e bi. Irá jōmaweda mia ooda t'āri pia beeit'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite nejarrak'a bi mi-it'ee, ne-inaa piara apida wē-e perā Michi Waibia Jesucristo k'awai k'āyaara ⁹ mǎik'aapa araa bai k'āyaara iru ome. Mapa waa jiri-e bi p'ek'au k'achia wēe pait'ee Moisepa p'ādade jara bik'a oo bīpa. Ma k'āyaara k'awa bi Cristode ijāa bipapai mi p'ek'au k'achia wēe bapari Tachi Ak'ōre k'īrapite. Pia jarait'eera, Tachi Ak'ōrépata mi p'ek'au k'achia wēe bapipari, mia Cristode ijāapari perā. ¹⁰ Tachi Ak'ōrepa mi mǎgá bapii, Cristopa p'ek'au k'achia jōmaweda p'oyaaada perā, Ak'ōre juapa chok'ai p'irabaik'āri. Maperā Cristo pipiara k'awa k'inia bi. Mia ne-inaa jōmaweda oo k'inia bi irua oopi bik'a, ma k'aurepa mi jiriruta pijida miapidait'ee, maa-e pirā mi piuru pijida iruk'a. ¹¹ Ma jōma oo k'inia bi iruk'a chok'ai bapariit'ee p'irabaip'eda.

Cristode ijāapataarāpa jiridaipia bi iruk'a p'anadait'ee

¹² Wāara, waide mia ne-inaa jōmaweda oo-e Cristopa oopi bik'a. Mamīda mia jiri bi mǎga ooit'ee, ma-it'ee Jesucristopa mi jirit'erada perā. ¹³ Ipemaarā, mia michi bapata k'īrāpak'āri, k'awa bi mi waide mǎga ba-e. Mamīda nǎga oomaa bi. Eperā āpītee ak'i-e bik'a p'ira wāk'āri ne-inaa jitait'ee, mǎga pik'a mia waa k'īsia-e mia naaweda oopatade. ¹⁴ Jip'a jiri bi iru k'await'ee

iruk'a parumaa, chok'ai p'irabaidak'āri. Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa mi jiriji, it'aa wāmerā Jesucristo k'aurepa.

¹⁵ Tachi jōma Cristo pia k'awa p'anīrāpa auk'a k'īsiadaipia bi et'ewa jara aupadak'a. Parāpa māgi k'īsia awara k'īsia p'ani pirā, Tachi Ak'ōrepa k'awapiit'ee parāmaa. ¹⁶ Mamīda, mia jarada waide pia k'awada-e p'ani mīda, p'anapatāati Tachi Ak'ōrepa naaweda k'awapidak'a parāmaa.

¹⁷ Īpemaarā, ne-inaa jōma oopatāati mia ooparik'a. Pia ak'iti ijāpataarā tai jīak'a p'anapata māik'aapa auk'a p'anapatāati. ¹⁸ Mia māga jara bi parā t'āide nipapataarā chok'ara māgá p'anadak'aa perā. At'apai mia jaradoo māirāpa ne-inaa k'achia oopata. Irá taubade waya auk'a jarait'ee māirā p'anadak'aa Cristopa k'inia bik'a. Oo amaa k'iniadak'aa āchia p'ek'au k'achia oopata, Cristo kurasode piuji mīda āchi p'ek'au wēpapiit'ee. Māga p'anapata perā, Cristo k'īra unuamaa iru p'anīrāk'ata p'ani. ¹⁹ Māirā atuadait'ee. Āchi k'ap'ia āchi ak'ōre waibiak'a iru p'ani. Mia māga jara bi oopata perā āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a. Māga oopata k'īra nejasia wēe. Īp'a k'īsia p'anapata na p'ek'au eujādepema net'aade. ²⁰ Jōdee tachi it'aripema p'uuru pidaarā, it'aripema net'aade k'īsia p'anapata perā. Nīmaa p'ani Tachi O K'achideepa K'aripa Atapari it'ariipi chemerā. Māgi Tachi Waibia Jesucristo. ²¹ Ichi chek'āripi, tachi chupiria nībi k'ap'ia ichi it'aripema k'ap'ia jīak'a papiit'ee; k'ap'ia k'īra wāree. Ichi jōmaarā k'āyara waibiara bairā, māga ooi. Ma awara ne-inaa jōmaweda ichi jua ek'ari papii.

4

O-īa p'anapataadaipia bi

¹ Īpemaarā, mia parā k'inia iru bi. Mapa parā audú unu k'inia bi. Jōmaarāmaa mia o-īa jara k'inia bi parāpa wāara Cristode ijāpata. Īpemaarā k'inīarā, mia oomaa bik'a chóoti parāpa Tachi Waibiade ijāa p'anide.

² Irá mia enenee nībi nāgi wēraarā, Evodia Síntique ome, t'āri auk'a p'anapataadamerā Cristodeerā p'anapataadaipia bik'a. ³ Ichiaba pīmaa, mīchi k'ōp'āyo k'iniara, chupiria iidi bi māgi wēraarā k'aripamerā. Pi mi ome auk'a wāara mimiapari Cristo-it'ee. Mapa mia k'awa bi pia āra k'aripait'ee. Mik'a āchia jirijida jarateedait'ee Tachi Ak'ōrepa jara pēida Jesucristode. Ichiaba māga oojida Clemente māik'aapa awaraa mimiapataarā Cristo-it'ee. Tachi Ak'ōrepa māgiarā t'ī p'ā iru bi it'ari, Cristopa chok'ai p'anapidaarā t'ī p'ā jera bi librode.

⁴ O-īa p'anapatāati parā Tachi Waibiadeerā perā. Waya auk'a jarait'ee; o-īa p'anapatāati. ⁵ T'āri pia p'anapatāati jōmaarā ome. Māga p'anapataadaipia bi, iru taarā-e perā cheit'ee.

⁶ Mak'īara k'īsiaāati. Ma k'āyara ne-inaa jōma p'asarutade it'aa t'īpatāati Tachi Ak'ōremaa. Māgá it'aa t'ī bide gracias jarāti irumaa māik'aapa iiditi irua parā k'aripamerā. ⁷ Māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā k'āiwee p'anapiit'ee. Tachi k'īradoopa pia k'awada-e p'ani mīda, irua māgá ooi Tachi Ak'ōre perā. Iruta parā k'īsia māik'aapa t'āri jīapari Jesucristo k'ap'ia pari. Māgá audú k'īsia jōnada-e pait'ee.

Ne-inaa pia aupai k'īsiadaipia bi

⁸ Īpemaarā, at'āri falta bi na ūraa jarait'ee. K'īsiapatāati nāgi ne-inaa: wāra pedeede; awaraarāde pedee pia jararutade; ne-inaa Tachi Ak'ōrepa tachimaa oopi k'inia bide; ne-inaa p'ek'au k'achia wēe bide; ne-inaa tachia

k'inia iru p'anide; ne-inaa pia jōmaade; mǎgee ne-inaade. Pia jarait'eera, k'ĩsiadaipia bi ne-inaa piadepai; ne-inaa jōmaarāpa pia ak'ipata.

⁹ Parāpa ma ũraa ijāajida mǎik'aapa awaraa jarateeda chok'ara ũrijida michi it'aideepa. Mi parā t'āide nipai naaweda, awaraarāpa mi bapata parāmaa nepiripachida. Ma awara pāchi taupa unujida mia oopata jāma nīpak'ari. Mapa oo wāk'āti wāti mia ooparik'a mǎik'aapa p'anapatāati mi baparik'a. Māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōre parā ome bait'ee mǎik'aapa parā k'āiwee p'anapiit'ee.

Filipos p'uurudepema ijāapataarāpa primisia tee pēidap'edaa Pablomaa

¹⁰ Tachi Ak'ōrepa mi t'āri o-īapi bi parāpa waya mi k'aripa p'aneedap'edaa perā. Gracias jara bi irumaa parāpa k'isia p'aneedap'edaa perā mi waya k'aripadait'ee. Mia jara k'inia-e parāpa mi k'īra atua iru p'anajida. K'awa bi mi p'oyaa k'aripada-e p'anajida. ¹¹ Ichiaba jara k'inia-e parāpa mimaa ne-inaa teedaipia bi, mia ne-inaa falta bairā. Ne-inaa faltak'āri, mia k'isia-e, k'awaa wāru perā t'āri o-īa bait'ee michia ne-inaa iru bi omepai. Ma awara mǎgā bai ne-inaa jōma mimaa p'asarude. ¹² K'awaa wāji mǎgā t'āri o-īa bait'ee chupiria nībide mǎik'aapa net'aara iru bide. Jōma mimaa p'asada k'aurepa mia nāga k'awaa wāji. Mi auk'a t'āri o-īa bapari bi jāwaa bak'āri chik'o parāa perā mǎik'aapa jarra ook'āri chik'o wē-e perā. Mǎgā ichiaba mi auk'a t'āri o-īa bapari, net'aara bak'āri mǎik'aapa net'aa wēe bak'āri. ¹³ Mia ne-inaa jōma ooi Cristo k'ap'ia pari, irua mi k'aripapari perā. ¹⁴ Mǎgā choo bi mīda, parāpa piata oojida mi chupiria k'awaadak'āri mi chupiria nībide.

¹⁵ Parā Filipodepema ijāapataarāpa nāga pia k'awa p'ani. Mia parā k'aripaji parā t'āide jaratee nipak'āri Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Mǎgā k'aripap'eda, parā eujā, Macedoniadeepa uchiak'āri, parāpata jōdee mi k'aripajida. Parāpapai mǎga oojida, ewaa ijāa p'aneedap'edaarā paji mīda. Awaraa p'uurudepema ijāapataarāpa Tachi Ak'ōre ũraa auk'a k'awaajida mia jarateeda k'aurepa. Mamīda mimaa primisia tee pēida-e paji, parāpa oodap'edaak'a. ¹⁶ Mi Tesalónica p'uurude bak'āri pida, at'apai parāpa mimaa tee pēijida ne-inaa falta bada. ¹⁷ Mǎga jara-e bi k'inia bairā parāpa mimaa primisia tee pēipataadamerā. Jip'a k'inia bi Tachi Ak'ōrepa parāmaa waapiara teemerā ne-inaa ichia k'isiade iru bi teeit'ee Cristodeerāmaa; chi awaraarā k'aripadap'edaarāmaa. ¹⁸ Wāara, parāpa primisia tee pēidap'edaa k'aurepa Epafrodito ome, irā mia audú iru bi mia falta bada k'āyaara. Ma primisia tee pēidak'āri mimaa, Tachi Ak'ōremaa tee pik'a p'anajida. Ne-inaa t'ūa baparik'ata bi, eperāarāpa paapatap'edaa iru-it'ee. Mǎgī ik'āri, o-īa baji āra ome. Mǎga pik'a parāpa primisia teedak'āri mimaa, iru auk'a o-īa bapari parā ome. ¹⁹ Parāpa mǎga oopata perā, mi Ak'ōre Waibiapa parāmaa ne-inaa falta p'ani jōmaweda teeit'eeipi, ichia ne-inaa k'īra wāre iru bidepema. Mǎgī ne-inaa teeit'ee Jesucristo k'ap'ia pari. ²⁰ jTachi Ak'ōre ichita jōmaarā k'āyaara waibiara bait'ee! jAmén!

Pablopa salude tee pēida

²¹ Mia salude tee pēiru jōma Jesucristo k'ap'ia Tachi Ak'ōrede ijāapataarāmaa. Tachi ipemaarā nama mi ome p'anārāpa parāmaa auk'a salude tee pēiruta. ²² Na p'uurudepema César palaciode mimiapataarāpa apemaarā ijāapataarā ome ichiaba parāmaa salude pēiruta.

²³ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristomaa irua parā pia ak'i bapari-imerā.

Māgapai paji.

COLOSENSES

San Pablopa K'art'a P'ãda Colosas P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a ichiaba p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Ai naaweda Pablopa jaratee ni-pak'ãri Éfeso p'uurude, Colosas p'uurudepema Epafras Cristode ijãa beej. Mãgipa Cristo ũraa jarateenaji ichi p'uuru pidaarãmaa. Mãgá ijãapataarã paraaji Colosas p'uurude. Pablopa Colosas p'uurudepema ijãapataarã ũraa k'inia baji, ichi jua ek'ari ijãapataarã Éfeso p'uurudepemaarãpa ma ijãapataarã k'aripapatap'edaa perã.

Naapiara jara bi ichi Timoteo ome o-ã p'ani ma Colosas p'uurudepema ijãapataarã Cristode pia ijãapata perã (cap. 1.1-14). Ũraa bi ũrinaadamerã seewa jarateepataarãpa nãga jarateepata: Moisepa p'ãdada jara bik'a oopataadamerã mãik'aapa angeleerãmaa it'aa t'ĩpataadamerã. Cristodepai ijãadaipia bida a bi, iruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã (caps. 1.15–2.19). Jara bi Cristode ijãapataarã awara p'anapataadaipia bi, chiwidi pik'a p'anadairã Cristo k'aurepa (caps. 2.20–4.6). T'ẽepai jara bi chi k'õp'ãyoorã mimiatapade mãik'aapa salude tee pëi bi ipemaarã Cristo k'aurepa, Colosas p'uurude mãik'aapa Laodicea p'uurude p'anĩrãmaa (cap. 4.7-18).

Salude pëida

¹⁻² Mi, Pablopa na k'art'a p'ã pëiru Tachi Ak'õredeerãmaa, Colosas p'uurude p'ani. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. Na k'art'ade tachi ipema Cristo k'aurepa Timoteopa ichiaba salude pëiru parãmaa.

Ipemaarã Cristo k'aurepa, taipa k'awa p'ani parãpa wãara ijãapata Cristode. Mapa it'aa iidipata Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablopa it'aa t'ida ijãapataarã pari

³ Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre. Irumaa it'aa t'ĩdak'ãri parã pari, taipa ichita gracias jarapata, ⁴ ũripata perã parãpa wãara Jesucristode ijãapata mãik'aapa jõma Ak'õredeerã k'inia iru p'anapata. ⁵ Parã mãga p'anapata ijãapata perã it'aa wãdait'ee mãik'aapa iru p'anadait'ee ne-inaa jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi teeit'ee ichideerãmaa. Cristopa jirit'eradaarãpa irua wãarata jara pëida naa jarateedak'ãriipa parãmaa, mãga ijãapata. ⁶ Ma jarateedak'a parãmaa at'ãri jarateemaa p'ani to bee chaa. Mapa eperãarã chok'araara ichiaba ijãa p'ani parã ijãa p'anadap'edaak'a naa ijãadak'ãri. Maapai parãpa k'awaajida wãara Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bapari. ⁷ Tachi ipema k'inia Epafrapa mãga jarateeeji parãmaa. Tai pari irua oopachi Cristopa oopi bik'a parã t'ãide. ⁸ Taimaa nepiriji sãga parãpa mi mãik'aapa awaraa ijãapataarã k'inia iru p'ani, Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a.

⁹ Maperã taipa mãga ũridap'edaadeepa it'aa t'ĩpata parã pari. Mãga oomaa p'anide iidipata Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awaapimerã jõma ichia oo k'inia bi parã k'ap'ia pari. Ichiaba iidi p'ani Ak'õrepa ichi Jaure k'ap'ia pari nejõmaade k'ĩsia k'awaa papimerã. ¹⁰ Taipa mãga iidipata k'inia p'anadairã parã p'anapataadamerã Tachi Waibiadeerãk'a, ne-inaa jõma oomaa p'ani irua k'inia bik'a. Mãga p'anadak'ãri, ne-inaa pia k'ĩra t'ãdo oodait'ee mãik'aapa

Tachi Ak'õre pipiara k'awaadait'ee. ¹¹ Mamĩda m̃ga ooda-e pai irua k'aripa-e bi pir̃a. Iru jõmaar̃ k'ãyaara waibiara bapari. Mapa ichiaba iidipata irua par̃a k'aripamer̃a. M̃gá t'ãri o-ia choodai, nepirade baairuta pijida. ¹² Maper̃a gracias jaradaipia bi irumaa. Iruata par̃a jirit'eraji jõma iru p'anadamer̃a irua k'ĩsia iru bi teit'ee ichideer̃amaa, it'ari iru ãdaade t'ũdak'ãri. ¹³ Ma awara, iruata tachi uchiapiji na p'ek'au eujãdepema p'ãriu pik'a bidepa m̃ik'aapa biji it'aripema ãdaa pik'a bide, ichi Warra k'inia iru bi jua ek'ari. ¹⁴ Ichi Warra piuda k'aurepata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamer̃a m̃ik'aapa tachia p'ek'au k'achia oopata wẽpapiji.

Cristo piuda k'aurepa tachi t'ãri auk'a p'anadai Tachi Ak'õre ome

¹⁵ Eper̃aar̃apa Tachi Ak'õre p'oyaa unudak'aa. Mamĩda irua unupiji ichi Warra k'ap'iaide. Cristo Tachi Ak'õre k'ĩrak'a bi. Jõmaar̃ k'ãyaara waibiara bi, ne-inaa jõma ooda per̃a. ¹⁶ Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ooji ne-inaa jõmaweda it'ari nĩbi, m̃gí unudak'aa mĩda. Ooji jõmaweda angeleer̃a poro waibir̃a, netuaraar̃a poro waibir̃a paara, ma jõmaweda tachi k'ãyaara waibiara bee. Ichiaba ooji ne-inaa jõmaweda na p'ek'au eujãde nĩbi tachia unupata. Tachi Ak'õrepa ma jõma ooji Cristo k'ap'ia pari, iru-it'ee nĩbamer̃a. ¹⁷ Cristo ichita bapari. Bapachi ne-inaa jõma ooi naaweda. Iru k'aurepata ne-inaa jõma nĩbi. ¹⁸ Iru jõmaar̃ ijãapataar̃a poro waibia. Ma ijãapataar̃a iru k'ap'ia apai bik'a p'ani. Jõdee iru ma k'ap'ia porok'a. Iru k'aurepata ijãapataar̃a paraa. Jõmaar̃ ijãapataar̃a naa iru piup'eda chok'ai p'irabaiji, jõmaar̃ k'ãyaara waibiara bait'ee. ¹⁹ Cristo m̃ga bi Tachi Ak'õre ba k'inia bada per̃a ichi k'ap'iaide. ²⁰ Ichi Warra k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõma k'ãiwee bapi k'inia baji ichi jua ek'ari. Eper̃aar̃apa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'õrepa waa p'oyaa pia ak'i-e paji ichia ooda; na p'ek'au eujãdepema ne-inaa, it'aripema ne-inaa paara. Mamĩda kurusode ichi Warra waa bat'ak'ãri, ma piuda k'aurepa ir̃a ma ne-inaa jõma waya pia ak'ipari. Ma awara ichi t'ãri auk'a bipari eper̃ar̃a ome Cristode ijãadak'ãri.

²¹ ¡K'ĩsiati nãgide! Par̃a ijãadai naaweda, t'imí pik'a p'anapachida Tachi Ak'õre ik'aawaapa. Tachi Ak'õre k'ĩra unuamaa iru p'anapachida. T'ãri k'achia p'anapachida par̃apa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ²² Mamĩda ir̃a Cristo chupiria piuda k'aurepa par̃a pari, t'ãri auk'a p'anapata Tachi Ak'õre ome. Irua par̃a m̃gá t'ãri auk'a biji Ak'õre ome p'ek'au k'achia wẽe, maarepida imiateeda wẽe p'anadamer̃a Ak'õre k'ĩrapite, iru waya chek'ãri. ²³ Wãara m̃ga p'anadait'ee, ijãa wãruta pir̃a Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida eper̃aar̃amaa. Ma jara pẽida naa ijãadak'ãri, k'awaajida par̃a piudak'ãri, wãara it'aa wãdait'ee. M̃ga ijãapataati. Chok'araar̃apa ũrimaa p'ani ma ũraa Tachi Ak'õrepa jara pẽida. Ma ũraata mi, Pablopa jarateepari, Cristopa mi pẽidak'ãriipa jarateemer̃a.

Pablo mimiada Cristode ijãapataar̃a k'aripait'ee

²⁴ Ir̃a mi chupiria nĩbi mĩda, o-ia bi k'awa bair̃a mi nãga bi par̃a k'aripa k'iniapa. K'awa bi mi, awaraa ijãapataar̃a ome waapiara chupiria jõnadait'ee Cristo k'aurepa, iru k'ap'ia, chi irude ijãapataar̃a, k'aripa p'ani misa. ²⁵ Tachi Ak'õrepa mi na mimiade biji, par̃a Cristode ijãapataar̃a k'aripamer̃a. Mapa jarateepari jõma Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida Cristode. ²⁶ Tachi Ak'õrepa ma jara pẽida k'awapi-e paji naawedapemaar̃amaa. Mamĩda irua k'inia bair̃a, ir̃apema ijãapataar̃amaa k'awapiji. ²⁷ K'awapi k'inia baji ichia ne-inaa pi-ia k'ĩsia iru bada par̃a judio-eer̃a-it'ee. K'ĩsia iru baji Cristo par̃a t'ãride bapiit'ee.

Iru wāara jāma bapari perā, parāpa k'awa p'ani na ewari iru k'īra wāree wāara unudait'ee.

²⁸ Maperā irua oodata māik'aapa jaradata jarateepata jōmaarāmaa. Ūrapata eperāarā k'īra t'ādo, āchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerā. Ma awara iididap'eda Tachi Ak'ōrepa taimaa k'īsia k'awaapimerā, jarateepata Cristode ijāadamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a. Taipa māga oopata āchi ijāadak'āri, araa p'anadamerā Cristo ome māik'aapa p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā. Māgā Tachi Ak'ōre k'īrapite panadait'ee tai ome iru ewari waibia ewate. ²⁹ Ma-it'eeta mi mak'iaara sē-ee mimiapari. Jiripari jōmaarāpa ijāadamerā Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristode. Māga ooi Cristo, chi jōmaarā k'āyaara waibiara bīpa, mi k'aripapari perā.

2

¹ Ma awara mia nāga k'awapi k'inia bi parāmaa. Mia ichiaba jiripari parā pipiara ijāadamerā Cristode. Mia māgā parā k'aripa k'inia bi. Ichi-aba māgā k'aripa k'inia bi Laodicea p'uurudepema ijāapataarā māik'aapa jōma ijāapataarā, mi k'īra waide k'awada-e p'anārā paara. ² K'inia bi parā jōmaweda t'āri o-īa Cristode ijāadamerā māik'aapa t'āri a-ba, chik'inia p'anapataadamerā. Māga p'anadak'āri, wāara k'awaa wādait'ee jōmaweda Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa k'awapi k'inia bi Cristode. Naawedapemaarāmaa māga k'awapi-e paji. Mamīda īrapemaarāmaa Cristo k'awapiji. ³ Iru k'āyaara ne-inaa pipiara wē-e k'awadait'ee, iruta jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari perā. Mapa irua aupaita k'īsia k'awaapii parāmaa. ⁴ Mia māga jara bi parāpa k'ūrapinaadamerā apidaamaa, ne-inaa awara iwarraa jaratee p'ani mīda. ⁵ Mi parā ome bi-e mīda, mi k'īsia parā ome bi. O-īa bi k'awa bairā parā k'īra jīp'a p'anapata māik'aapa wāara Cristode ijāapata.

Cristodeerāk'a p'anapatāati

⁶ Ijāadak'āriipa parāpa wāara ijāapata perā Jesucristo Tachi Waibia, t'āri a-ba p'anapatāati iru ome. ⁷ Parāmaa jarateedap'edaak'a naa ijāadak'āri, waapiara ijāapatāati Cristode māik'aapa k'awaa wāk'āti wāti oodait'ee irua k'inia bik'a. Ma jarateedap'edaa k'īra atuanaati. Ma k'āyaara ichita gracias jarapatāati Tachi Ak'ōrepa, irua māgā Cristo k'awapida perā parāmaa.

⁸ K'īrak'aupai ijāadai seewa jarateepataarāpa jara p'ani. Āchia jarateeda-e Cristopa ooda māik'aapa jarada. Ma k'āyaara āchi k'īsiadeepa seewa jarateepata, chonaarāweda k'īsia k'awaa beerāda apatap'edaarāpa jarateedap'edaak'a. Māirāpa jarateepachida eperāarā ne-inaa oo p'anīpa Tachi Ak'ōre k'awadai.

⁹ Mamīda māga-e. Cristo k'ap'iadeta Tachi Ak'ōre bapari. ¹⁰ Mapa nāgaweda parāpa Tachi Ak'ōre k'awa p'ani, araa p'anapata perā Cristo ome. jiruta jōmaarā k'āyaara waibiara bi! Na p'ek'au eujādepema poro waibiarā, it'aripema poro waibiarā, netuaraarā poro waibiarā paara iru jua ek'ari p'ani. ¹¹ Parā māgā araa p'anapata perā Cristo ome, jaradai irua tauchaa pik'a biji parā t'āride. Mia jara k'inia-e tauchaa biji parā k'ap'iade eperāarāpa oopatak'a. Ma k'āyaara pipiara ooji parā ome. Uchiapiji parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, t'āriipa oodamerā irua k'inia bik'a. ¹² Ma awara parā araa p'anapata perā Cristo ome, jaradai Cristo k'ap'ia piuda iadak'āri, parā auk'a ia pik'ajida. Ichiaba iru chok'a p'irabaik'āri, parā auk'a p'irabai pik'ajida, ijāapata perā Tachi Ak'ōre, chi jōmaarā k'āyaara waibiara bīpa, Cristo p'irabaiiji. Ak'ipijida Cristo ome araa p'anapata poro choop-idak'āri. ¹³ Ma awara parā araa p'anapata perā Cristo ome, jaradai Tachi

Ak'õrepa Cristo chok'ai bapik'ãri, parã auk'a chok'ai p'anapiji. Cristode ijãadai naaweda, Tachi Ak'õre-it'ee parã piu pik'a p'anajida parãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Ichiaba piu pik'a p'anajida, Tachi Ak'õre Ūraa k'awada-e p'anadap'edaa perã. ¡Mamĩda írã mãga p'ani-e! Tachi Ak'õrepa tachi ijãapataarã chok'ai p'anapik'ãri Cristo ome, tachia p'ek'au k'achia oopata jõmaweda wẽpapiji. ¹⁴ Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa tachi tewe paraa pik'a p'anapachida Tachi Ak'õre ome. Ooda-e p'anapachida irua jaradak'a iru ũraa p'ãdade. Mapa atuadait'ee paji. Mamĩda Tachi Ak'õrepa tachi chok'ai p'anapik'ãri Cristo ome, ma tewe paraa pik'a bada jõpiji. Mãga ooji Cristo kurusode piuk'ãri tachi pari. ¹⁵ Ma awara ma tewek'a bi kurusode jõpik'ãri Cristo ome, Tachi Ak'õrepa ichiaba netuaraarã poro waibiarã jõmaweda p'oyaaaji mãik'aapa jõmaarã taide ãchi Cristo jua ek'ari biji.

K'ĩrak'aupai ũridai seewa jarateepataarãpa jara p'ani

¹⁶ Tachi Ak'õrepa ma jõma ooda perã tachi k'aripait'ee, k'ĩsianáati awaraarãpa parã ãpite pedee k'achia jararuta pirã ne-inaa k'opata k'aurepa maa-e pirã topata k'aurepa. Ichiaba k'ĩsianáati mãga ooruta pirã, parãpa iada-e p'anadairã ewari, atane mãik'aapa año, ãrapa ma ñipata ewate mãik'aapa fiesta ewate iapatak'a. ¹⁷ Mãgee fiesta ewate, ñipata ewate, awaraa chonaarãwedapema ũraa ome Cristopa ooit'ee bada tauchaa pik'a baji. Mamĩda írã Cristo bapari tachi ome. ¹⁸ Mapa k'ĩsianáati awaraarãpa jara p'ani mĩda parã atuadait'ee it'aa t'ĩdak'aa perã angeleerãmaa ãchia oopatak'a. ¿Ãchia jara p'ani-ek'ã tachia jĩp'a it'aa t'ĩdaik'araa bi Tachi Ak'õremaa, mãga ooruta pirã audua p'anida a p'anadairã? Angeleerãmaata it'aa t'ĩdaipia bida a p'ani, mãirãpa pedeedamerã Tachi Ak'õremaa tachi pari. Ichiaba nepiri p'ani ãchia unupatada a p'ani; ne-inaa k'ãimok'araa pik'a bide. Mamĩda ijãanáati ãchi audua pedee, ãchi k'ĩsiadeepapai mãga jara p'anadairã. ¹⁹ Mãgee ne-inaade audũ k'ĩsiapata perã, k'ĩsiadak'aa Cristopa ãchima oopi k'inia bide. Iruta tachi ijãapataarã poro waibia. Jõdee tachi iru k'ap'ia apai pik'a. Maperã oo k'awaa wãpataadaipia bi Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

²⁰ Parã Cristo ome araa p'anapata perã, iru piuk'ãri, parã jida piu pik'ajida. Mãgã uchiãjida eperãarãpa ne-inaa k'ĩra t'ãdo oopipata jua ek'ariipa. Mãga bita, parãpa ¿sãap'eda at'ãri ma ne-inaa oo k'inia p'anima? ²¹ Eperãarãpa jarapata "Jãgĩ t'õbaináati; jãgĩ k'onáati; jãgĩ jitanáati." ²² Jõma "jãgĩ" jarada taarã-ee iru bap'eda jõdait'ee, na p'ek'au eujãdepema perã. Ichiaba jõma ma jarada tachia oonaadamerã jõit'ee, jĩp'a eperãarãpa jarateepata perã. ²³ Ūk'uruurãpa jaratee p'ani jĩp'a it'aa t'ĩdaik'araa bi Tachi Ak'õremaa, tachi audũ k'achia p'anadairã. Ichiaba jaratee p'ani tachi k'ap'ia pia ak'idaik'araa bi, mak'iaara pia-e bairã. Wãra eperãarã ũk'uruurãpa mãgee ne-inaa jaratee p'ani pia ak'ipata, pia pik'a ũripata perã. Mamĩda tachia jõma ooruta pijida mãirãpa jaratee p'anik'a, at'ãri uchiãda-e pai tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa. Cristopapai tachi mãgideepa uchiapii.

3

Cristode ijãapataarãpa it'aripema ne-inaade k'ĩsiadaipia bi

¹ Mia naaweda jaradak'a parã p'irabai pik'ajida Cristo ome, iru chok'ai p'irabaiak'ãri. Mãgã eperã chiwidi pik'a p'aneejida; p'ek'au k'achia oo amaa p'anapataarãk'a. Mapa jiripataati it'aripema ne-inaa, Cristo mama bapari perã. Tachi Ak'õrepa Cristo ichi juaraare biji, tachi jõmaweda ak'i bamerã.

² Maperã it'aripema ne-inaade k'ĩsia p'anapataati, na p'ek'au eujãdepema

net'aadepai k'ĭsiadai k'āyaara. ³ Cristo piuk'āri, parā jida piu pik'ajida. Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo waya chok'ai bapik'āri, parā auk'a chok'ai p'anapiji, ichita p'anapataadamerā iru ome. ⁴ Maperā Cristo, chi ichita chok'ai p'anapipari waya chek'āri, parā auk'a chedait'ee iru ome iru k'ĭra wāree unupide jōmaarāmaa.

Ne-inaa k'achia oopatap'edaa Cristode ijāadai naaweda oo amaadaipia bi

⁵ Parā māgā ichita chok'ai p'anadairā Cristo chok'ai bik'a, oo amāati ne-inaa k'achia k'ĭra t'ādoo parāpa oopatap'edaa irude ijāadai naaweda. P'ek'au oonāati awaraarā ome. Awaraarā jirīnāati āra ome k'achia oodait'ee. K'ĭsianāati ne-inaa pāchia k'achia oo k'iniata oodait'ee. Pāchia net'aa iru p'ani omepai k'āiwee p'anapatāati, waapiara ata k'inia p'anada-ee. Chi net'aa k'iniyaa bipa net'aa k'iniara iru bi Tachi Ak'ōre k'inia iru bai k'āyaara. ⁶ Eperāarāpa māgee ne-inaa k'achia oodak'āri, Tachi Ak'ōre k'ĭraupipata. Mapa ewari cherude irua māgee ne-inaa k'achia oopataarā miapiit'ee. ⁷ Naaweda parāpa pida māgee ne-inaa k'achia oopachida, oo k'iniadak'aa pada perā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. ⁸ Mamīda ĭrā māga p'anadaik'araa bi. Mapa nāgee jōmaweda oo amāati. K'ĭrau māik'aapa t'āri k'achia p'ananāati. K'ĭsianāati chīara k'achia oodait'ee. Pedee k'achia pedeenāati awaraarā āpite māik'aapa ik'achia pedeenāati. ⁹ Seewa jaranāati awaraa ijāapataarāmaa, parāpa māgee ne-inaa k'achia oodaamaa p'anadap'edaa perā Cristode ijāadak'āri. Irude ijāadak'āri, oo amaajida ne-inaa jōmaweda pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. ¹⁰ Ma k'āyaara p'ana k'inia p'aneejida eperāarā chiwidi p'anik'a, Tachi Ak'ōre, tachi oodapa parā ichi k'ĭrak'a papimerā. Māga p'anadai iru wāara k'awa wādak'āri. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa māga oopari jōmaarā Cristode ijāapataarā-it'ee: judiorā-it'ee, judio-eerā-it'ee auk'a; chi k'ap'iaade tauchaa iru beerā-it'ee, chi tauchaa wēe beerā-it'ee; k'ĭra tewaraarā-it'ee māik'aapa sīpanaarā-it'ee, esclavoora-it'ee, esclavo-eerā-it'ee paara. Ak'ōrepa māga oopari ma jōmaarā-it'ee, Cristo bapari perā jōmaweda irude ijāapataarā ome. Iruata ma jōmaweda k'aripapari, jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā.

¹² Tachi Ak'ōrepa parā māgā jirīt'eraji ichideerā papiit'ee. Parā k'inia iru bapari perā, parā awara biji nāga p'anapataadamerā awaraarā ome: chupiria k'awaa; t'āri pia; audua-ee; k'ĭrau-ee; t'āri pa choo, nepirade baairuta pijida. ¹³ Mapa choopatāati awaraarāpa nepira jiri p'ani pijida parā ome. Parādepemapa awaraa imiateeru pirā, ma imiateeda perdonāati, Tachi Waibiapa perdonaaaparik'a parāpa k'achia oopata. ¹⁴ Ma awara chik'inia p'anapatāati. Māga p'anapataadak'āri, wāara oodai ma jōma et'ewa jarada Tachi Ak'ōrederāpa oopataadamerā. ¹⁵ Oopiti Cristomaa irua oopi k'inia bik'a pāchi t'āride. Irua parā t'āri o-ĭapi k'inia bi, k'āiwee para bamerā. Ma-it'eeta Tachi Ak'ōrepa parā jiriji, k'ap'ia apai pik'a, k'āiwee p'anapataadamerā. Mapa gracias jarapatāati Tachi Ak'ōremaa.

¹⁶ T'āri pa jiripataati Cristopa jarateeda waapiara k'awaadait'ee māik'aapa p'anapatāati ma jarateedade jara bik'a. Iiditi Tachi Ak'ōrepa parā k'ĭsia k'awaapimerā māik'aapa jaratēti ma jarateeda awaraarā pāchi t'āidepemaarāmaa. Ichiaba ūrāati oodamerā Cristopa oopi k'inia bik'a. Ma jōma oodai chepurudak'āri k'aride salmos Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema, Ak'ōre k'ari māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa k'aripiru. Māgi k'aridak'āri, t'āri pa k'aridaipia bi Tachi Ak'ōremaa, iru jōmaarā k'āyaara t'āri piara bapari perā. ¹⁷ Wāara jōmaweda parāpa oopata oodaipia bi Tachi Waibia Jesupa oopi

bik'a. Ichiaba jōmaweda parāpa jarapata jaradaipia bi irua jarapi bik'a. Māga oodak'āri, iru k'ap'ia pari gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa.

Sāga p'anapataadaipia bi awaraa ijāapataarā ome
(Ef 5.22-33; 1 P 3.1-7)

¹⁸ Wēraarā, imik'īra paraa beerā, chok'ek'ee p'anapatāati pāchi k'ima ome, Tachi Waibiapa k'inia bairā wēraarā irude ijāa p'ani māga p'anapataadamerā.

¹⁹ Jōdee imik'īraarā wēra paraa beerā, pāchi wēra k'inia iru p'anapatāati. K'īrau p'ananaāti āra ome. Ma k'āyaara t'āri pia p'anapatāati.

²⁰ Warrarā, ichita oopataāti pāchi ak'ōreerāpa jara p'anik'a, Tachi Ak'ōrepa k'inia bairā māga oodamerā. ²¹ Ak'ōreerā, pāchi warrarā k'īraupināati, k'īra pia-ee p'ananaadamerā.

²² Esclavoorā, ichita oopataāti pāchi chipariirāpa jara p'anik'a. Oonāati esclavoorā ūk'uruurāpa oopatak'a. Māirā k'īra jīp'a mimiapata āchi chipariirāpa ak'i p'ani misa aupai, āchi mimiayaa beeda adamerā. Mamīda parāpa māga oodaik'araa bi. Ma k'āyaara auk'a k'īra jīp'a mimiapataadaipia bi, pāchi chipariirāpa ak'ida-e p'ani pijida. Māgā ak'ipidai Tachi Waibia wāara waawepata. ²³ Mimiapataadai k'āyaara eperāar-it'ee aupai, t'āri pa ne-inaa jōma oopataāti Tachi Waibia Cristo-it'ee, iru parā chipari waibiara bairā. ²⁴ K'awa p'ani parāpa mimiapata pari iruata parāmaa atapiit'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi teeti'ee ichideerāmaa. ²⁵ Mamīda māga oo-e pait'ee chi ne-inaa k'achia oopari ome. Ma ne-inaa k'achia oopata pari Tachi Ak'ōrepa ichiaba māgimaa ne-inaa k'achia ooit'ee. Ichia māga k'īsia iru bi ooit'ee jōma k'achia oopataarā ome; esclavoorā ome, esclavo-eerā ome auk'a, eperāarā jōmaweda auk'a p'anadairā iru k'īrapite.

4

¹ Esclavoorā chipariirā, pāchi esclavoorā pia ak'i p'anapatāati, Cristopa k'inia bik'a. K'īrāpāti it'ariipa pāchi chiparipa parā ak'ima bi.

² Irā parā jōmaarāmaa mia ūraait'ee: Ichita it'aa t'īpatāati. K'īrak'aupai k'īra atuadai it'aa t'īdait'ee. Parā it'aa t'ī p'anide ichita gracias jarapatāati Tachi Ak'ōremaa. ³ Māgā it'aa t'īdak'āri, ichiaba it'aa t'īti tai pari. Iidipataāti Tachi Ak'ōrepa taimaa waapiara jarateepimerā irua eperāarāmaa naaweda k'awapi-e pada: Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, irude ijāadak'āri atuanaadamerā. Māgī jaratee bi k'aurepata mi nama carcelde bi. ⁴ It'aa iidipataāti mia māgī pi-ia jarateemerā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a, māgā jarateepia bairā.

⁵ K'īsia k'awaa p'anapatāati ijāadak'aa beerā ome. Unuruta chaa ne-inaa jōma ōoti āchima Cristode ijāapidait'ee. ⁶ Ichita t'āri pia pedeeapatāati, āchia o-ā ūri k'inia p'anadamerā parāpa jara p'ani. Māga ooruta pirā, parāpa k'awaa wā dai pia p'anadait'ee āchia ne-inaa iidiruta chaa.

Salude tee pēida na k'art'a p'ā aupā wāk'āri

⁷ Mia na k'art'a pēiru tachi ipema Cristo k'aurepa Tiquico ome. Mia iru k'inia iru bi, k'ōp'āyo piā perā. Irua mi ichita k'aripapari, Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oo k'inia bairā. Parāmaa nepirinaat'ee mia k'īsia bi māik'aapa oomaa bi, ma jōma k'awaadamerā. ⁸ Ma-it'ee mia iru pēiru; pia k'awaadamerā tai p'anapata māik'aapa t'āri o-ā p'aneadamerā irua jararu ūridak'āri. ⁹ Tiquico ome parā p'uurudepema Onésimo auk'a wāru. Taipu iru auk'a k'inia iru p'ani ipema pia perā māik'aapa oo k'inia bairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Mapa āra wāruta parā ak'ide māik'aapa nāpema ijāapataarāpa oopata nepiride.

¹⁰ Tachi k'õp'ãyo Aristarco ichiaba nama carcelde bi mi ome Jesucristo k'aurepa. Irua salude pëiru ichiaba. Bernabé primo Marcopa ichiaba salude pëiru. Mia naaweda jara pëidak'a, Marcos wãru pirã parãmaa, pia auteebáiti.

¹¹ Ichiaba salude pëiru Jesupa; mǎgí ichiaba t'ijarapata Justo. Ma judiorã õpeerãpapai mi k'aripamaa p'ani na mimia ome. Ārapa ichiaba k'inia p'ani eperãarãpa Tachi Waibia Cristode ijãadamerã, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Ārapa mi mǎgá k'aripa p'anadairã, mi t'ãri o-ia bapari.

¹² Parã p'uurudepema Epafrapa ichiaba salude pëiru. Irua pia oopari Jesucristopa oopi bik'a. T'ãriipa it'aa t'ipari parã pari, Tachi Ak'õrepa k'aripamerã. K'inia bi parãpa wãara ijãadamerã jõma Tachi Ak'õrepa jara pëida parãmaa mǎik'aapa t'ãriipa oo k'inia p'anadamerã irua oopi bik'a, ma awara choodamerã mǎgá ijãa p'anide, pariatua awaraa ne-inaa ijãada-ee.

¹³ Michi taupa unudoo sãga Epafrapa jiripari k'aripait'ee parã jõmaweda; chi ijãapataarã Colosas p'uurudepemaarã, Laodicea p'uurudepemaarã mǎik'aapa Hierápolis p'uurudepemaarã. ¹⁴ Ichiaba Doctor Lucapa salude pëiru. Taipa iru k'inia iru p'ani, ichiaba k'õp'ãyo pia perã. Tachi k'õp'ãyo Demapa ichiaba salude pëiru.

¹⁵ Mia parãmaa chupiria iidi bi, mi pari saludaadamerã tachi ipemaarã Cristo k'aurepa, Laodicea p'uurude p'ani. Ichiaba salude pëiru Ninfamaa mǎik'aapa jõma Cristode ijãapataarãmaa iru tede it'aa t'í chepata. ¹⁶ Parãpa na k'art'a leedap'eda, Laodiceadepema ijãapataarãmaa pëiti auk'a leedamerã. Jõdee parãpa atadak'ãri chi apema k'art'a ãramaa p'ã pëida, mǎgí leedaipia bi.

¹⁷ Arquipomaa nãga jarátí: “K'ĩra jĩp'a aupáji mimia Tachi Ak'õrepa awara bida pi-it'ee, Cristo ome araa bapari perã.”

¹⁸ Mi, Pablopa nǎgí p'ãru michi juadoopa. It'aa t'ĩdak'ãri, k'irãpátí iididait'ee mi pari nama carcelde nĩbairã. Mia pida it'aa t'ipariit'ee parã pari, Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã.

Mǎgapai pají.

1 TESALONICENSES

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Tesalónica P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ïsiapata iru Corinto p'uurude baji na k'art'a p'ãk'ãri. Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãmaa p'ãji. Tesalónica p'uuru waibiara baji Macedonia eujãde. Pablopa naapiara Jesucristo ũraa jarateaji ma p'uurude. Mamãda mama taarã ba-e paji, iru k'ïra unuamaa iru p'anapataarãpa peet'adait'ee jiridap'edaa perã. Ma t'ëepai Timoteopa ma Tesalonicadepema ijãapataarãde pedee pia jara chek'ãri, Pablo o-ïa beejl.

Naapiara jara bi ichi o-ïa bi k'awa bairã ãra pia nipapata Ak'õre ode. Jara bi ichia it'aa t'ipata ãra pari mãik'aapa ne-inaa ichia k'irãpa bi ãra t'ãide nipak'ãri (caps. 1.1–2.16). Jara bi ichi wã k'inia bi ãra ak'ide mãik'aapa Timoteopa ichimaa nepiri cheda, ãra t'ãideepa chek'ãri (caps. 2.17–3.13). ũraa bi audupiara ijãapataadamerã mãik'aapa oopataadamerã Cristopa oopi bik'a. Ichiaba jara bi sãga pait'ee Cristo waya chek'ãri mãik'aapa ijãa jai-idaadap'edaarã chok'ai p'irabaidak'ãri (caps. 4.1–5.11). T'ëepai jara bi ũraa awara-awaraa mãik'aapa iidi bi it'aa t'ipataadamerã iru pari (cap. 5.12-28).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo Silvano ome mãik'aapa Timoteopa paara na k'art'a p'ã pëiruta parã Cristode ijãapataarãmaa, Tesalónica p'uurude p'ani. Taipa k'awa p'ani parã Tachi Ak'õredeerã mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristodeerã, wãara ijãapata perã. Mapa it'aa iidi p'ani ãrapa parã pia ak'ï p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãpa ne-inaa pia oopata

² Tai it'aa t'idak'ãri Tachi Ak'õremaa, ichita gracias jarapata parã jõmaarã pari. ³ Mãgã irumaa gracias jara p'anide, k'irãpa p'ani parãpa ne-inaa pia oopata Ak'õrepa oopi bik'a, Cristode wãara ijãapata perã. Parã audú mimiapata awaraarã k'aripadait'ee, Cristo k'aurepa ãra k'inia iru p'anapata perã. Mãga oo p'anide choopata, ijãapata perã Tachi Waibia Jesucristo unudait'ee, ichideerã ata chek'ãri. ⁴ Ipemaarã Cristo k'aurepa, taipa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari. Mapa ichia parã jirit'eraji ichideerã papiit'ee. ⁵ Taipa parãmaa jaratee nipadak'ãri Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida Cristode, pedeeapai wa tai k'iradoopapai jarateeda-e paji. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre Jaurepata taimaa mãgã jarateepiji. Ichia tachi t'ãride k'awapiji taipa wãarata jarateepata. Parãpa k'awa p'ani tai nipapatap'edaa parã t'ãide, Cristode ijãadamerã.

⁶ Taipa jarateedap'edaa ijãadak'ãriipa parã p'ana k'inia p'aneejida tai p'anapatak'a mãik'aapa Tachi Waibia Jesús baparik'a. Ma k'aurepa awaraarãpa parã miapijida mïda, Tachi Ak'õre Jaurepa parã t'ãri o-ïapiji. ⁷ Ma awara, parã mãgã p'anapata perã, ijãapataarã Macedonia eujãdepema mãik'aapa Acaya eujãdepema auk'a p'ana k'inia p'ani parãk'a. ⁸ Ächia awaraarãmaa ichiaba jara p'ani parã p'anapata, Tachi Ak'õrede ijãadak'ãriipa. Mãgã taipa maarepida jarada-eeta, awaraa eujãdepemaarãpa k'awa p'ani Cristopa oomaa bi parã t'ãide. ⁹ Mãirãpa nepiripata parãpa tai pia auteebaidap'edaa, jaratee nipadak'ãri parã t'ãide. Ichiaba nepiripata parã

ne-inaa juapa oodade ijāa amaadap'edaa, ijāa p'aneedait'ee Tachi Ak'ōre chok'ai bide, taipa jarateeda ūridap'eda. Māgá Ak'ōre wāarade ijāadak'āriipa, oo k'inia p'aneepachida irua oopi bik'a. ¹⁰ Ma awara parā māgá ijāadak'āriipa, ni p'ani unudait'ee Tachi Ak'ōre Warra, ichi chek'āri it'ariipa ichideerā atade. Tachi Ak'ōrepa ichi Warra Jesús chok'ai p'irabapiji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atamerā. Mapa Ak'ōre ewari waibia ewate pak'āri, Tachi Ak'ōre waa k'īrau-e pait'ee tachi ome, tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

2

Pablo Tesalónica p'uurude mimiada

¹ Ipemaarā, parāpata k'awa p'ani tai wādak'āri parā ak'ide, pia uchiaji taipa oo k'inia p'anadap'edaa parā t'āide. ² Ichiaba k'awa p'ani ma wādade parā ak'ide, Filipos p'uurude jaratee nipadak'āri, jā p'uurudepemaarāpa taimaa ik'achia jara wājida māik'aapa miapijida. Filipode māga paji mīda, Tachi Ak'ōrepa tai k'aripaji ichia jara pēida waawee-ee jaranadamerā parāmaa. Taipa māga oojida eperāarā ūk'uruurāpa jarateepimaa jōnajida mīda. ³ Mama p'anide parā t'āide, wāarata jarateejida. Parā ūraadak'āri, iwarraa pedee jarada-e paji parā k'achiade baaipidait'ee. Ma awara seewa jarada-e paji parā k'ūradaid'ee. ⁴ Ma k'āyaara jīp'a jarateejida Tachi Ak'ōrepa taimaa jarateepidak'a. Tachi Ak'ōrepata tai jirit'eraji jarateenadamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Maperāpī māga jaratee nipapata. Jarateeda-e eperāarāpa tai t'o p'anadamerā. Jīp'a jarateepata Tachi Ak'ōrepa tai pia ak'ipariimerā. Iruata k'awa bi tai t'āride k'īsia iru p'ani. ⁵ Parāpa k'awa p'ani taipa imeraa pedee jaradak'aa paji, parāpa tai k'inia iru p'anadamerā awaraarā k'āyaara. Ichiaba imeraa pedee jarateedak'aa paji, parā k'ūradaid'ee, taimaa p'arat'a teedamerā. ¡Tachi Ak'ōrepa k'awa bi mīa wāarata jara bi! ⁶ Ichiaba audú k'awaa beerāk'a jarateedak'aa paji parāpa wa awaraarāpa k'īsiadamerā taipa pipiara jaratee p'ani awaraarā k'āyaara. ⁷ Jesucristopa tai wāara pēida perā jarateede, parāmaa māga k'īsiapik'ajida māik'aapa tai k'aripapik'ajida. Mamīda māga ooda-e paji. T'āri pia p'anapachida parā t'āide. Ara nawepa ichi warrārā pia ak'iparik'a, māga pik'a taipa parā ak'ipachida. ⁸ Taipa parā k'inia iru p'anapata perā, Ak'ōrepa jara pēida parāmaa jarateenajida, ma k'aurepa piuk'ajida mīda. ⁹ Parāpa k'irāpa p'ani tai mimiapatap'edaa mama p'anadak'āri. Ewari chaa parāmaa Tachi Ak'ōrepa jara pēida jarateepachida. Sē jōnide pida, p'arik'ua pida tai mimia oopachida nek'odait'ee. Māga p'anapachida parā p'arat'a jita k'iniada-e p'anadap'edaa perā tai chik'o k'odait'ee.

¹⁰ Parāpa k'awa p'ani māik'aapa Tachi Ak'ōrepa pida k'awa bi parā ijāapataarā t'āide nipadak'āri, ne-inaa k'achia ooda-ee nipapachida. Ne-inaa oopachida Tachi Ak'ōrepa oopidak'a. Maperā apidaapa jarada-e pai taipa ne-inaa k'achia oojida. ¹¹ Ara ak'ōrepa ichi warra pia ūraaparik'a, māga pik'a taipa parā ūraapachida. ¹² Māgá ūraa p'anide parā k'aripapachida ne-inaa jōma oo k'inia p'anadamerā Ak'ōrepa k'inia bik'a. Tachi Ak'ōrepata parā jiriji ichideerā papiit'ee māik'aapa ichi trua k'īra wāreedee wāpiit'ee ewari cherude.

¹³ Maperā taipa ichita gracias jarapata Tachi Ak'ōremaa. Taipa parāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, ma pedee ūri k'inia p'anajida māik'aapa Cristode ijāajida. Ijāada-e paji tai pia pedee p'anadap'edaa perā. Jīp'a ijāajida ma pedee Tachi Ak'ōrepa jara pēida perā. Maperāpī Tachi Ak'ōrepa parā ijāapataarā k'aripamaa bi oodamerā ichia oopi bik'a. ¹⁴ Māga oopata perā, parā auk'arāpa parā jiripachida miapidait'ee, judiorāpa Judea

eujãdepema Jesucristode ijãapataarã auk'a jiri p'anadap'edaak'a. ¹⁵ Mãgee judiorãpa Tachi Waibia Jesús peepijida, ãchi auk'aarãpa chonaarãweda Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peepidap'edaak'a. Jesús peepidap'eda, t'ãri k'achiapa tai jida jiripachida miapidait'ee mãik'aapa t'imí jërek'oodait'ee ãchi eujãdeepa. Tachi Ak'õrepa mãgee eperãarã pia ak'i-e. Mãgeerãpa eperãarã jõmaweda k'ira unuamaa iru p'ani. ¹⁶ Mia mãga jara bi ãchia taimaa jarateepidaamaa p'anadairã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee; judioeerã t'ãide paara. K'iniada-e apida o k'achiadeepa uchiadamerã Cristo k'aurepa. Mãga oo p'ani k'aurepa, Tachi Ak'õre audupiarã k'iraupiruta, iru naaweda k'iraupidap'edaa k'ãyaara, ãchia ne-inaa k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Maperãpi irua ãchi k'achia ooit'ee.

Pablo waya wã k'inia bada Tesalonicadepema ijãapataarãmaa

¹⁷ Ipemaarã, taarã-e bi mïda tai unudap'edaa, parã ichita iru p'anapata tai k'ĩsiade mãik'aapa waya wã k'inia p'anajida parã ak'ide. ¹⁸ Mamïda p'oyaa wãda-e paji. Michi ituaba wãda chok'ara wãit'ee paji. Mamïda Satanapa taidepema apida wãpi-e paji. ¹⁹ Parãpa pia ijãadak'ãri, jõmaarãmaa ak'ipipata wãara Jesucristo Tachi Waibia. Mapa tai o-ia p'ani parã ome mãik'aapa taipa awaraarãmaa jara k'inia p'ani parãpa ne-inaa pia oopata. Ichiaba parãpa mãga oopata perã, tachi jõmaweda o-ia p'anadait'ee Jesucristo k'irapite, iru na eujãdee waya chek'ãri. ²⁰ ¡Wãarapi! Parã mãgã ijãapata k'aurepa tai o-ia p'ani. Ma awara parã k'aurepata awaraarãpa tai ãpite pia pedeeapata.

3

¹ Mãpai tai waa chooda-e pak'ãri parã ak'ida-ee, k'ĩsiajida: “¿sãga oodait'ee?” Tai jõma p'oyaa wãda-e pada perã parã ak'ide, mi ituaba beejì Atenas p'uurude. ² Jõdee tachi ipema Timoteo peijida tai pari. Iru pia mimiapari Tachi Ak'õre-it'ee, Cristopa ooda jarateepari perã. Iru peijida Ak'õre Ûraa pipiara jarateemerã parãmaa mãik'aapa parã ùraamerã. Mãgã parã waapiara ijãadai, irua jara bi k'aurepa. ³ Mãgã ijãadak'ãri, chupiria jõneeruta pijida, apidaapa parã k'urada-e pai ijãa amaadamerã. Parãpa pia k'awa p'ani Cristode ijãa p'ani k'aurepa, awaraarãpa tachi ichita jiridait'ee miapidait'ee. ⁴ Taipa mãga jarajida naaweda parã ome p'anadak'ãri. Parãpa k'awa p'ani wãara uchijaji taipa jaradak'a. ⁵ Maperãpi mia Timoteo peiji irua k'awaamerã parã Tachi Ak'õre ome nipapata. Mia waa choo-e paji parã unu k'iniapa mãik'aapa k'ĩsia nĩbipa. Mãgã k'ĩsia nĩbaji Netuara Poro Waibiaapa parã Cristode ijãa amaapii jãak'aapa. Mãga pada paara, tai mimia parã t'ãide atuak'aji.

⁶ Mamïda mãga-e paji. Parã ak'inaap'eda, Timoteo waya chek'ãri, pedee pia nepiri cheji. Jaraji parã Tachi Ak'õre ome pia nidã mãik'aapa chik'inia jõnapata, taipa parã unu k'inia jõnik'a. ⁷ Mapa ipemaarã, ìrã tai jiri jõni mïda miapidait'ee, k'ãiwee p'ani Timoteo it'aideepa ùridap'edaa perã parã at'ãri Cristode pia ijãa p'ani. ⁸ Parã mãgã choo p'anadak'ãri Cristode ijãa p'anide, audupiarã taipa jõmaarãmaa jaratee k'inia p'ani, awaraarãpa Cristode ijãadamerã parãk'a. ⁹ ¿Sãga gracias jaradaima Tachi Ak'õremaa parã pari? Parã k'aurepa tai t'ãri o-ia p'ani Tachi Ak'õre k'irapite. ¹⁰ Ewari chaa, p'ãrik'ua pida, it'aa iidi p'ani Tachi Ak'õremaa, irua tai waya wãpimerã parã ak'ide. Jaratee k'inia p'ani Ak'õre net'aa parãpa waide k'awada-e p'ani. Mãgã parãpa pipiara oodai Ak'õrepa k'inia bik'a.

¹¹ Mägá it'aa iidi p'ani misa, iidipata Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome tai waya pëidamerã parã ak'ide. ¹² Ichiaba iidipata Tachi Waibia Jesucristopa parã waapiara chik'inia p'anapimerã. Ma awara iidipata irua parãstmaa awaraarã k'inia iru p'anapimerã, taipa parã k'inia iru p'anik'a. ¹³ Iidipata irua parã choopimerã pãchi t'ãride. Mägá chooruta pirã, k'achia wëe p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite, Tachi Waibia Jesús chek'ãri jõma ichideerã it'ari p'anirã ome.

4

Sãga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'imerã

¹ Mãpai ipemaarã, Cristopa tai jirit'erada perã ichi ùraa jarateedamerã, nõga ùraa p'ani parãmaa. Taipa mãik'aapa Tachi Waibia Jesupa k'inia p'ani parã p'anapataadamerã taipa jarateedap'edaak'a. Mägá p'anadak'ãri, Tachi Ak'õrepa parãpa oopata pia ak'iit'ee. Irã wãara mägá p'anapata. Mamida taipa k'inia p'ani waapiara oodamerã Cristopa oopi bik'a parãmaa.

² Parãpa k'awa p'ani taipa jarateedap'edaa, parã t'ãide nipadak'ãri. Jara-jida Tachi Waibia Jesucristopa jarapidak'a. ³ Tachi Ak'õrepa k'inia bi awara p'anapataadamerã ijãadak'aa beerã k'ãyaara. K'inia bi parãpa ne-inaa jõmaweda oodamerã irua oopi bik'a. Mapa taipa nõga ùraa p'ani. P'ek'au oonãati awaraarã ome. ⁴ Ma k'ãyaara k'awaadaipia bi nõga oodait'ee. Wëra k'inia bi pirã, ma wëra ome bééji mãik'aapa t'ãri pia baparãiji iru ome. Ai ome k'ãiparãiji, awaraa jiri-ee. Parãpa mägá ooruta pirã, pia oodait'ee Tachi Ak'õre k'irapite mãik'aapa awaraarã k'irapite. ⁵ P'ananaati ijãadak'aa beerã p'anapatak'a. Åchi pariatua p'ek'au oo wãpata chãra wëra ome, Tachi Ak'õre k'awada-e p'anadairã. ⁶ K'irak'aupai pãchi ipemaarã Cristo k'aurepa k'uradai, mãga oo p'anipa åchi wëraarã ome. Mägá k'achia ooruta pirã, Tachi Ak'õrepa parã miapiit'ee, taipa naaweda jaradap'edaak'a. ⁷ Tachi Ak'õrepa tachi jiri-e paji k'achiade p'anapataadamerã. Jiriji p'anapataadamerã ichia k'inia bik'a. ⁸ Maperã na ùraa jara aupada ijãa k'iniada-e pirã, mia jara bi pedee ijãadaamaa p'ani-e. Jip'a Tachi Ak'õrepa pedee jarada ijãadaamaa p'ani. Ak'õrepata ichi Jaure ba chepipari parã ijãapataarã ome, ijãadamerã ichia jara bi.

⁹ Taipa parã ùraada-e pait'ee chik'inia p'anapataadamerã awaraa ijãapataarã ome, parãpa mägá oo p'anadairã, Tachi Ak'õre Jaurepa k'aripap'eda. ¹⁰ Mägá chik'inia p'anapata Macedonia eujãdepema jõmarã ijãapataarã ome. Mapa ipemaarã, mia ùraa k'inia bi audupiarã mãga p'anapataadamerã. ¹¹ Tachi Ak'õrepa parãmaa oopi k'inia bide k'isjadap'eda, jiripataati k'ãiwee p'anapataadait'ee. Pedee-idaa bipa chãaramaa ooparik'a ichita jaranãati åchia ne-inaa odaipia bi mãik'aapa k'oo-idaa p'ananaati. Ma k'ãyaara pãchi mimia óoti pãchi juadoopa, taipa jaradap'edaak'a parã t'ãide nipadak'ãri. ¹² Mãga p'anaruta pirã, nida-e pait'ee awaraarãpa teedamerã pãchi nek'odait'ee. Ma awara ijãadak'aa beerãpa parã pia unudait'ee.

Jesús waya chek'ãri

¹³ Irã, ipemaarã, taipa nõgí wãarata k'awapi k'inia p'ani parãmaa. Tachi Jesucristode ijãapataarã jai-idaadak'ãri, k'ãi pik'a p'ani. Maperã parã ipemaarã Cristo k'aurepa jai-idaadak'ãri, mak'ara jëedaik'araa bi ijãadak'aa beerãk'a. Mãirã Cristode ijãada-e p'anadairã, ijãada-e åchi k'õp'ãyoorã piudap'eda chok'ai p'irabaidait'ee mãik'aapa p'anadait'ee Ak'õre eujãde. Mapa audú t'ãri p'ua p'ani åchi k'õp'ãyoorã piudak'ãri. ¹⁴ Mamida mãga-e tachi ijãapataarã

ome, tachia ijāapata perā Jesús piup'eda chok'ai p'irabaiji. Mapa ijāa p'ani Jesús k'aurepa Tachi Ak'ōrepa irude ijāapataarā auk'a chok'ai p'irabaijiit'ee. Māga ooit'ee Jesús waya chek'āri āchi jaureerā ome.

¹⁵ Tachi Waibiapa parāmaa nāga jara pēiru: ichi na p'ek'au eujādee waya chek'āri ichideerā atade, tachi ijāapataarā at'āri chok'ai p'ani wāda-e pait'ee jai-idaadap'edaarā naa. ¹⁶ Ma ewate Tachi Waibia chek'āri, naapiara chok'a pēiru pedeeta ūridait'ee māk'aapa angeleerā poro waibia pedee ūridait'ee māk'aapa Tachi Ak'ōre trompeta jīwaa nībi ūridait'ee. Māga nīde Cristo it'ariipa cheru unudait'ee. Mamata Cristode ijāa jai-idaadap'edaarā k'ap'ia naapiara chok'ai p'irabaidait'ee jāradeepa. ¹⁷ Māpai Tachi Waibiapa āchi it'aa ateeit'ee tachi chok'ai p'anārā ome jārarade, iru ome unudait'ee pajāde. Māgā tachi jōma ichita p'anapataadait'ee iru ome. ¹⁸ O-īa para bātī ma jara pēida ūridap'eda.

5

Cristo cheit'ee ewate nīdaipia bi

¹ Īpemaarā, taipa jarada-e jōmasaa taarāit'ee Jesús cheit'ee. Naaweda jaradap'edaak'a, apidaapa k'awada-e sāapaita iru cheit'ee. ² Parāpa pia k'awa p'ani ma ewate pait'ee eperāarā atu p'anīde. Nechiapari p'ārik'ua cheparik'a eperā temāi chi te chipari atu bīde, māgā pait'ee. ³ Cristode ijāadak'aa beerāpa jara p'ani misa: “Tachi k'āiwee p'ani, nepira wēe,” atu p'anīde ma ewate cheit'ee māk'aapa Tachi Ak'ōrepa āchi ĩri ne-inaa k'achia pēiit'ee, ichia k'Īsia iru bi ooit'ee āchīmaa. Ara wēra biak'oo bi atu baparik'a bi p'iradaik'āri warra t'oit'ee, māga pik'a ijāadak'aa beerā atu p'anadait'ee. Ma ewate apida uchiada-e pait'ee Tachi Ak'ōre juadeepa.

⁴ Mamīda ĩpemaarā, parā p'āriu pik'a bīde p'anadak'aa ma ijāadak'aa beerā p'anapatak'a, Tachi Waibia atu p'anīde cheit'ee perā. ⁵ Ma k'āyaara ma ewate nīmaa p'ani Tachi Ak'ōre ĩdaa pik'a bīde p'anapata perā, Jesucristode ijāadap'eda. Irude ijāadak'āriipa tachi waa p'āriu pik'a bīde p'anadak'aa. ⁶ Ma et'ewa jarada wāara perā, k'āi pik'a p'anadaik'araa bi awaraarāk'a. Ma k'āyaara k'Īra jīp'a p'anadāma, Cristo cheit'ee ewate ni p'ani misa. ⁷ P'ārik'ua eperāarā k'āipata māk'aapa it'ua topata, Tachi Ak'ōre net'aa k'Īsiada-ee. ⁸ Mamīda tachi ijāapataarā māgā pariatua p'anadak'aa, Ak'ōre ĩdaa pik'a bīde p'anadairā. Mapa k'Īra jīp'a p'anapataadaipia bi. Waapiara Tachi Waibiade ijāadaipia bi māk'aapa audupiara chik'inia p'anapataadaipia bi, k'awa p'anadairā Cristopa tachi ata chek'āri, ichi ome p'anadait'ee Tachi Ak'ōre truade. ⁹ Tachi Ak'ōrepa tachi jirit'era-e paji tachi k'achia ooit'ee ma ewate. Jīp'a jirit'eraji ichi truade ichita p'anadamerā Tachi Waibia Jesucristo k'aurepa. ¹⁰ Ma-it'ee Jesucristo piuji tachi ijāapataarā pari, ichi ome araa p'anapataadamerā, chok'ai p'ani mīda wa piu p'ani pījida. ¹¹ Maperā o-īa para bātī māk'aapa chik'aripa p'anapataāti oodait'ee irua oopi bik'a, parāpa nāga weda oomaa p'anik'a.

Pablopa jarada na k'art'a p'ā aupā wāk'āri

¹² Īpemaarā, taipa enenee jōnī waaweedamerā pāchi ijāapataarā poro waibiārā, āchi audū mimiapata perā parā-it'ee. Āchia parā ūraapata māk'aapa ak'ipata Tachi Waibiapa k'inia bik'a. ¹³ Mapa parāpa āchi pia ak'idaipia bi māk'aapa k'inia iru p'anadaipia bi. K'āiwee p'anapataāti āchi ome māk'aapa jōmaarā ijāapataarā ome.

14 Ichiaba ñpemaarã, taipa parã ũraadait'ee jaradamerã chi mimia k'iniada-ee p'anĩrãmaa mimiadamerã. K'aripátĩ chi pia chooda-ee p'anĩrã nepĩra k'aurepa. Ichiaba k'aripátĩ chi Cristode ijãadai naaweda ne-inaa k'achia oodap'edaarã, mãĩrãpa írã oodamerã Cristopa oopi bik'a. Mãimisa t'ãri pia p'anapatáati jõmaarã ome.

15 Pia p'anapatáati parãdepema apidaapa ne-inaa k'achia oonaadamerã. Mãga p'anadaipia bi awaraarãpa parãmaa ne-inaa k'achia ooruta pijida. Ichita jiripatáati ne-inaa pia oodait'ee pãchi t'ãidepema ijãapataarãmaa mãik'aapa jõmaarãmaa.

16 Ichita t'ãri o-ĩa p'anapatáati. 17 Ichita it'aa t'ĩpatáati. 18 Ichita Tachi Ak'õremaa gracias jarapatáati, Ak'õrepa mãgata k'inia bairã Jesucristode ijãapataarãpa oodamerã.

19 Tachi Ak'õre Jaurepa ijãaparimaa ne-inaa jarapiru pirã maa-e pirã ne-inaa oopiru pirã, ita-aria oopítĩ. 20 Pia ũrĩti apidaapa jaradak'ãri: "Tachi Ak'õre Jaurepa mĩmaa na pedee jarapimaa bi." 21 Mãgĩ pedee ũridap'eda, pia k'ĩsĩati k'awaadait'ee ũraa pia wa k'achia. Ũraa pia bi pirã, óoti ma ũraade jara bik'a. Mamĩda pia-e bi pirã, Tachi Ak'õre Jauredepema-e. Mapa ne-inaa jõma mãgã ak'idaipia bi k'awaadait'ee wãara Ak'õrepa oopi bik'a wa mãga-e. 22 Ne-inaa k'achia apida oonáati.

23 Írã it'aa iidi k'inia p'ani Tachi Ak'õremaa parã pari. Iruata tachi k'ãiwee p'anapipari. Mapa iidi p'ani irua parã awara bĩmerã pãchi t'ãride, oo k'inia p'anadamerã irua oopi bik'a; pãchi k'ap'iaide, p'ek'au k'achia oo amaadamerã; pãchi jaurede, parãpa iru Jauremaa oopidamerã irua oopi k'inia bik'a parãmaa. Mãgã irua parã pia ak'it'ee Tachi Waibia Jesucristo waya chek'ãri. 24 Tachi Ak'õre, parã jiridapa mãga ooit'ee parã ome, oopari perã ichia jara bik'a.

Salude pẽida

25 Ñpemaarã, ichiaba tai pari it'aa t'ĩpatáati.

26 Tai pari saludaa para bátĩ ak'ĩpidait'ee chik'inia p'ani.

27 Tachi Waibia Jesucristopa mĩmaa jarapiru na k'art'a leedamerã tachi ñpemaarã jõmaarã taide.

28 Mĩa it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'ĩ bapariimerã.

Mãgapai paji.

2 TESALONICENSES

San Pablopa K'art'a T'ēpema P'āda Tesalónica P'uurudepema Ijāapataarāmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ā pēiji Tesalónica p'uurudepema ijāapataarāmaa. Ūriji irua naapiara k'art'a pedeedak'āri, māpemaarā ūk'uru p'era pik'a p'aneejida. K'īsiajida Cristo taarā-e cheit'ee ichideerā atade. Mapa mimia amaajida ma cheru nidait'ee. Na k'art'ade Pablopa p'anau bi ma ijāapataarāpa jara p'ani.

Naapiara jara bi ichi o-īapa gracias jarapari Ak'ōremaa āra pari, Cristode pia ijāapata perā māk'aapa audupiara chik'inia p'anapata perā (cap. 1.1-12). Jara bi wāara Cristo waya cheit'ee na p'ek'au eujādee māk'aapa Tachi Ak'ōrepa wāara ak'iit'ee na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. Mamīda ai naaweda p'ek'au k'achia ooi awaa bapari uchiat'ee na p'ek'au eujāde. Māgipa eperāarā k'ūrait'ee ijāadaamaa p'anedamerā Tachi Ak'ōrede māk'aapa Jesucristode (cap. 2). T'ēpai iidi bi ārapa it'aa t'īpataadamerā ichi pari māk'aapa k'īra jip'a mimiapataadamerā Cristopa k'inia bik'a (cap. 3).

Salude pēida

¹ Mi, Pablo Silvano ome māk'aapa Timoteo paara na k'art'a p'ā pēiruta parā ijāapataarāmaa, Tesalónica p'uurude p'ani. Taipa k'awa p'ani parā Tachi Ak'ōredeerā māk'aapa Tachi Waibia Jesucristodeerā, wāara ijāapata perā.

² Taipa k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa māk'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'i p'anadamerā. Māgā k'āiwee p'anapataadait'ee.

Sāga Tachi Ak'ōrepa ijāadak'aa beerā ak'iit'ee Cristo waya chek'āri

³ Ipemaarā Cristo k'aurepa, ichita gracias jarapata Tachi Ak'ōremaa parā jōmaarā pari. Taipa wāara māga oodaipia bi, irā parā waapiara Cristode ijāapata perā, naaweda ijāa p'anadap'edaa k'āyaara. Ichiaba irā audupiara chik'inia p'anapata awaraa ijāapataarā ome. ⁴ Māgā p'anapata perā, taipa māga o-īa nepiripata awaraa Ak'ōrede ijāapataarāmaa, āra t'āide nipadak'āri. Nepiripata sāga parā choopata Cristode ijāa p'anide. Māgā choopata ijāadak'aa beerāpa parā jiri p'ani mīda miapidait'ee, ma ijāa p'ani k'aurepa. Ichiaba māgā choopata chupiria chitooi mīda. ⁵ Māgā choopata perā āchia parā miapi iru p'ani misa, ak'ipipata wāara Tachi Ak'ōrepa parā k'aripapari māk'aapa parā pia ak'ipari. Ma awara irua parā māgā pia ak'ipari perā, parāpa k'awa p'ani ewari cherude wāara iru truadee wādait'ee.

⁶ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa eperāarāpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Maperā ichiaba k'awa p'ani irua parā miapi p'anīrā auk'a miapiit'ee. ⁷ Jōdee parā waa nepira unuda-e pait'ee, tai jida ichiaba, irua tachi auk'a k'āiwee p'anapik'āri ichi truade. Māga ooit'ee Tachi Waibia Jesús it'ariipa chek'āri ichi angeleerā ome. Ma ewate jōmaarāpa āra unudait'ee t'ipitau urua pik'a nībide. ⁸ Ma ewate Jesupa miapiit'ee Tachi Ak'ōre k'awa k'iniada-e p'anīrā māk'aapa ijāadaamaa p'anīrā Tachi Ak'ōrepa jara pēida Tachi Waibia Jesude. ⁹ Māirā atuadait'ee. Ichita k'achiade p'anadait'ee māk'aapa t'imī p'anadait'ee Tachi Waibia bimāiipa. Ak'ōre Waibia truadee wāda-e pait'ee. Unuda-e pait'ee iru k'īra wāree māk'aapa irua ne-inaa pi-ia oo bi. ¹⁰ Ma ewate Jesús chek'āri, ichi k'īra wāree unupit'ee ichideerā k'ap'ia pari. Jōma irude ijāa p'anīrā o-īa it'aa t'īdait'ee irumaa, wāara k'awaadait'ee

perā iru k'īra wāree. Ma ewate parā jida auk'a p'anadait'ee, taipa jarateepata ijāadap'edaa perā.

¹¹ Maperā tai ichita it'aa t'īpata Tachi Ak'ōremaa, irua parā pia ak'imerā. Iruata parā jiriji Cristode ijāapataadamerā māik'aapa irua k'inia bik'a p'anapataadamerā. Iidi p'ani irua oopimerā jōmaweda parāpa ne-inaa pia oo k'inia p'ani iru Jaure k'ap'ia pari. ¹² Māga iidi p'ani parāpa māgá ne-inaa pia oodak'āri, awaraarāpa Tachi Waibia Jesús t'ī pia t'o p'anadamerā parā k'aurepa. Ma awara ārapa parā jida pia ak'idait'ee, Tachi Ak'ōre Tachi Waibia Jesucristo ome parā māgá k'aripapata perā.

2

Tachi Waibia Jesucristo waya chei naaweda

¹ Irá ipemaarā, taipa waapiara jaratee k'inia p'ani sāga pait'ee Tachi Waibia Jesucristo chek'āri ichideerā atade. ² Parā enenee jōni isapai k'īsia awara k'īsianaadamerā maa-e pirā p'eranaadamerā, ūriruta pirā Tachi Waibia ewaa pacheji. Ijāanāati jara p'ani pijida Ak'ōre Jaurepa apidaamaa māga k'awapiji, maa-e pirā mi it'aideepa māga jaraji maa-e pirā taipa k'art'ade māga p'ājida. ³ K'ūrāpināati apidaamaa. Cristo che-e pait'ee nāga p'asai naaweda. Naapiara eperāarā chok'araarāpa Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'aneedit'ee. Ma awara eperāarā t'āide eperā aba waibia uchiat'ee. Māgipa p'ek'au k'achia ooi awaa bait'ee perā, Tachi Ak'ōrepa iru t'imí peiit'ee k'achiade mianamerā. ⁴ Mamīda iru na eujāde bi misa, Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru bait'ee. Ma awara k'īra unuamaa iru bait'ee ne-inaa k'īra t'ādo, jōmaweda ai k'īrapite na p'ek'au eujādepemaarā it'aa t'īpata. K'īsiai't'ee ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māga k'īsiai't'ee perā, su-ak'ī beei't'ee Tachi Ak'ōre te edupiaara bi cuartode māik'aapa jarait'ee ichita Tachi Ak'ōre.

⁵ ¿Parāpa k'īrāpada-e p'anik'ā mia jarateeda parā ome bak'āri? ⁶ Parāpa k'awa p'ani sāgap'eda māgí eperā waide che-e. Abaapa ichi t'idik'a iru bi chepiamaapa, Tachi Ak'ōrepa ewari awara bida ma-it'ee paru misa. ⁷ Māgí eperā waide che-e bi mīda, ichi waibiapa nāgaweda eperāarāmaa mera k'achia oomaa bi, Tachi Ak'ōrede ijāadaamaa p'aneedit'ee. Mamīda tuchia k'awa p'ani ma ewari awara bida chi k'achia ooi awaa bee-it'ee che-e pait'ee chi t'idik'a iru bīpa na p'ek'au eujāde bi misa. ⁸ Māpai chi t'idik'a iru bi na p'ek'au eujādeepa uchiak'āri, māgí k'achia ooi awaa bi pait'ee k'achia oode. Mamīda Tachi Waibia Jesupa ichi pedeeppai māgí peei't'ee, ichi k'īra wāreede chek'āri māgí jōit'ee. ⁹ Satanapa māgí eperā chok'a peiit'ee eperāarā k'ūramerā. Māga ooi't'ee ne-inaa eperāarāpa waide unudak'aa ak'ipi bīpa māik'aapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oo bīpa. Satanapa ma seewa oopiit'ee māgí eperāmaa, eperāarāpa ijāadamerā māgita Tachi Ak'ōre. ¹⁰ Māgá k'achia oo bīpa wāara māgipa Tachi Waibiade ijāadaamaa p'anirā k'ūrāit'ee. Māgí ome āchi auk'a k'achiadee wādait'ee, Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida ijāa k'iniada-e p'anadairā. Wāarata ijāaruta pirā, Cristopa āchi ma o k'achiadeepa k'aripa atai. Mamīda māga k'iniada-e pait'ee. ¹¹ Maperāpi Tachi Ak'ōrepa māgí eperā chepiit'ee āchi k'ūramerā ne-inaa oo bīpa Satanás k'ap'ia pari. Māgá Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida ijāadai k'āyaara, seewa ijāa p'aneedit'ee. ¹² Māgá wāarata ijāadaamaa p'anadait'ee perā māik'aapa k'achia ooi awaa p'anadait'ee perā, Tachi Ak'ōrepa āchi t'imí k'achiadee peiit'ee, eperāarāpa oopatap'edaa ak'ik'āri ichi ewari waibia ewate.

Cristopa ichideerã o k'achiadeepa k'aripa atapari

¹³ Ipemaarã, ijãadak'aa beerã ome mãga p'asait'ee mĩda, parã ãchik'a p'ana k'iniada-e, Cristode ijãapata perã. Mapa taipa ichita gracias jara k'inia p'ani Tachi Ak'õremaa parã pari. Tachi Waibiapa parã k'inia iru bi. Maperã na eujã ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa parã jirit'eraji ùridamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa ijãadamerã iruata parã o k'achiadeepa k'aripa atai. Ak'õrepa ichi Jaure pëi k'inia baji parã awara bimerã ichi-it'ee, ma wãarata ijãadak'ãri. ¹⁴ Ma-it'eeta ichia tai pëiji parãmaa jarateede. Ichia parã jiri baji ijãadamerã taipa jarateepata Cristode. Ichiaba parã jiriji tai ome auk'a iru p'anadamerã jõma ichia k'õsia iru bi ichideerã-it'ee, Tachi Waibia Jesucristok'a it'ari k'õra wãree p'aneedak'ãri.

¹⁵ Ipemaarã, maperã chóoti Cristode ijãa p'anide mãik'aapa k'õra atuanáati taipa parãmaa jarateepatap'edaa, pedee jaradapa wa k'art'ade p'ãdapa.

¹⁶ Taipa it'aa iidi p'ani Tachi Waibia Jesucristopa mãik'aapa Tachi Ak'õrepa parã k'aripadamerã na eujãde p'ani misa. K'irãpãti Tachi Ak'õrepa tachi Cristode ijãapataarã audũ k'inia iru bapari perã, tachi ichita k'aripapari na eujãde p'ani misa. Ichiaba tachi t'ãri o-ãipapari k'õsiapik'ãri tachiã ne-inaa unudait'ee na p'ek'au eujãdeepa uchiadap'eda, wãdak'ãri iru truadee. ¹⁷ Irua parã t'ãridepai choopipari ijãa p'anide, mãgã ichita pedee pia jaradamerã mãik'aapa ne-inaa jõmaweda pia oodamerã.

3

Pablopa iidida ichi pari it'aa t'õpataadamerã

¹ Írã ipemaarã, parãmaa chupãria iidi k'inia p'ani tai pari it'aa t'õpataadamerã. Iiditi Tachi Ak'õrepa tai k'aripamerã, jõmaarãmaa irua jara pëida isapai jaratee k'inia p'anadairã. Iiditi ma jaratee p'ani ùrirutaarã t'ãriapa Cristode ijãadamerã, parã ijãadap'edaak'a. ² Ichiaba iiditi Tachi Ak'õrepa tai k'aripa atamerã k'achia beerã juadeepa, chok'araarãpa tai jiripata perã miapidait'ee. Jãgãrãpa Tachi Waibia Jesucristode ijãa k'iniadak'aa. ³ Mamĩda k'owa p'ani Tachi Waibiapa oopari ichia jara bik'a. Iruata parã k'aripait'ee choodamerã parã ijãa p'anide mãik'aapa k'achiadeepa k'aripait'ee k'achia beerã poro, Satanapa parã k'achiade baaipi k'inia bak'ãri. ⁴ Tachi Waibiapa ichideerã mãgã k'aripapari perã, taipa ijãa p'ani parãpa wãara oomaa p'ani taipa jarapatak'a mãik'aapa mãga oopataadait'ee. ⁵ Maperãpi iidi p'ani Tachi Waibiapa parãmaa k'awapimerã sãga Tachi Ak'õre k'inia iru p'anadai, irua parã audũ k'inia iru baparik'a. Mãga k'awaadak'ãri, chupãria jõneeruta pijida, pãchi t'ãridepai choodait'ee, Cristopa mãga oopipari perã.

Cristode ijãapataarã mimiadaipia bi

⁶ Ipemaarã, Tachi Waibia Jesucristopa jara pëiru ichide ijãapataarã mimiadaipia bi, taipa naaweda jarateedap'edaak'a. Ijãaparipa mã ùraa ùriamaa bi pirã, iru ik'aawaapa ãyaa p'anéeti. ⁷ Pãchia k'awa p'ani p'anadaipia bi tai p'anadap'edaak'a parã t'ãide nipadak'ãri. K'oo-idaa p'anadak'aa paji. ⁸ Apidaamaa iidida-e paji taimaa chik'o pari teedamerã. Ma k'ãyaara ãstaawa, p'ãrik'ua pida mimiapachida tai chik'o neto k'odait'ee. Mãga oopachida parãpa chik'o tai-it'ee netonaadamerã. ⁹ Tai mimiapata perã Cristo-it'ee, mãga iidik'ajida. Mamĩda mãga ooda-e paji. Ak'õpi k'inia p'anapachida Cristode ijãapataarã sãga p'anapataadaipia bi. ¹⁰ Parã ome p'anadak'ãri, na ùraa jarajida: "Nek'opidaik'araa bida ajida, mimia k'inia-e bimaa." ¹¹ Mamĩda írã taipa ùri p'ani parã t'ãidepemaarã ùk'uru mimiadak'aa.

Jip'a nipapata k'awaadait'ee awaraarāpa oomaa p'ani māik'aapa jara p'ani. ¹² Maperāpi Tachi Waibia Jesucristopa taimaa jarapiru: māgee eperāarā k'āiwee mimiadaipia bi māik'aapa chik'o atadaipia bi āchi juadoopa.

¹³ Ichiaba apemaarā ipemaarāmaa ūraa p'ani ichita ne-inaa pia oopataadamerā, sēda-ee. ¹⁴ Mamīda parā t'āidepemapa na k'art'ade ūraa jara bik'a oo k'inia-e pirā, awaraa ijāpataarāmaa nepirīti māik'aapa māgī ik'aawaapa āyaa p'anēeti, k'īra nejasia beemerā. ¹⁵ Mamīda k'īrak'aupai māgī ipema Cristo k'aurepa k'īra unuamaa iru p'anadai. Jip'a ūrāati pāchi ipema ūraapatak'a, irua oomerā Cristopa k'inia bik'a.

¹⁶ Taipa k'inia p'ani Tachi Waibiaapa parā ichita k'āiwee p'anapimerā. Ichiata ichideerā māgā bapipari, nepira wēe p'anide māik'aapa nepirade p'ani pijida. Taipa it'aa iidi p'ani Tachi Waibia parā jōmaarā ome ichita bapariimerā.

¹⁷ Mi, Pablopa nāgī salude p'āru michi juadoopa k'awaadamerā mia na k'art'a pēiru. Nāgā p'āpari michi juapa mia k'art'a jōma pēi bide. ¹⁸ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parā jōmaweda pia ak'i bapariimerā.

Māgapai paji.

1 TIMOTEO

San Pabloa K'art'a Naapiara P'ãda Timoteomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji Timoteomaa pëiit'ee. Ai naaweda Timoteo jaratee nipapachi Pablo ome judio-eerã t'ãide. Mamïda Pabloa iru atabëiji Éfeso p'uurude, ijãapataarã k'aripamerã ichi pari. Na k'art'ade Pabloa Timoteo ùraa bi ma mimia pipiara oo k'awaamerã. Timoteo Litra p'uurudepema paji. Chi ak'õre judio-e paji; Grecia eujãdepema paji. Jõdee chi nawe Judea eujãdepema paji. Pablo Litrade jaratee nipak'ari, Timoteo k'ùtrãa weda Cristode ijãa beeji. Mamãik'aapa Timoteo nipapachi Pablo ome. K'aripapari pia paji.

Salude jarap'eda, naapiara Pabloa ùraa bi Timoteo t'ÿnaamerã seewa jarateepataarã ome, aupedeedak'ari judiorãpa ijãapata k'ap'ia (cap. 1.1-11). Jara bi Tachi Ak'õrepa iru chupiria k'awaada Cristode ijãai naaweda (cap. 1.12-17). Ùraa bi Timoteo jip'a Cristode ijãapariimerã (cap. 1.18-20). Jara bi k'ãata oodaipia bi ijãapataarã chip'edaidak'ari it'aa t'ïdait'ee (cap. 2); sãga ijãapataarã ak'ipataarã p'anapataadaipia bi (cap. 3) mãik'aapa k'ãata oodaipia bi seewa jarateepataarã ome. Mãirãpa jarateejida Cristode ijãapataarãpa chik'o k'ira t'ãdoo k'odaik'araa bi mãik'aapa miak'ãidaik'araa bi. Ichiaba jarajida na p'ek'au eujãdepema net'aa, tachi eperã k'ap'ia paara, k'achia baji. Mapa eperãarãpa Tachi Ak'õre k'awada-e pai. Jip'a oodak'aripi ãrapa jaradap'edaak'a, Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'iyada ajida (cap. 4). Ichiaba Pabloa jara bi sãga Timoteopa k'aripai ijãapataarã k'ùtrãarã, chonaarã, wëraarã, esclavoorã paara (cap. 5.1-20). T'ëpai ùraa bi Timoteo pia choomerã iru ijãa bide mãik'aapa ijãapataarã k'aripamaa bide, k'ùtrãa bi mïda (caps. 5.21-6.21).

Salude pëida

¹ Mi, Pabloa na k'art'a p'ã pëiru Timoteomaa. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ùraa jarateede. K'awa p'ani eperãarãpa Jesucristode ijãadak'ari, Tachi Ak'õrepa ãra k'aripait'ee atuanaadamerã. Mapa tachia ijãapata mãik'aapa nipata irua jaradak'a oomerã. ² Timoteo, pi michi warrak'a, Cristode ijãapari perã mi k'aurepa. Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã mãik'aapa chupiria k'awaadamerã. Mãgã pi k'ãiwee bapariit'ee.

K'ÿrak'aupai seewa jarateepataarãpa jarateepata ijãadai

³ Naaweda mia enenee nïbaji pi beemerã Éfeso p'uurude, mi mamãik'aapa uchiak'ari wãit'ee Macedonia eujãdee. At'ari k'inia bi jãma beemerã, jãpemaarã ùk'uruurãpa ne-inaa awara jarateemaa p'anadairã mia jaratee ni k'ãyaara. Jarãji ma seewa waa jarateenaadamerã. ⁴ Ichiaba ùrãaji jarateenaadamerã judiorã chonaarãpa chonaarãweda nepiridap'edaa. Jiridaik'araa bi ãchi chonaarãdeepa uchiadap'edaarã t'ï p'ã p'e iru p'ani ak'ipidait'ee jõmaarãmaa. Mãga oodak'ari, aupedeepipata ijãapataarãmaa mãik'aapa maarepida k'aripada-e waapiara ijãadamerã mãik'aapa oodamerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

⁵ Mia jaraji mãirã mãgã ùraamerã k'inia bairã ijãapataarã chik'inia p'anapataadamerã. Mãga p'anapataadai wãara ijãadak'ari mãik'aapa t'ãripa oo k'inia p'anadak'ari Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, k'ÿsia p'ua wëe. ⁶ Mamïda ñrã jãpemaarã ùk'uruurãpa mãga ooda-e p'ani. Ma k'ãyaara awaraa k'ÿsia atajida. Mapa pariatua pedee wãpata. ⁷ Tachi Ak'õre Ùraa jaratee k'inia p'anida a

p'ani. Mamīda wāara k'awada-e p'ani irua jara k'inia bada ma ūraa Moisemaa p'āpik'āri. K'Īsia k'awaa beerāk'a jaratee p'ani mīda, māga p'ani-e.

⁸ Tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida pia bi, ma ūraade ijāa p'ani pirā Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁹ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'āpi-e paji t'āri pia beerā-it'ee. Ma k'āyaara p'āpiji nāgeerā-it'ee: oodaamaa p'aniirā iru ūraade jara bik'a; t'āri k'achia-idaa beerā; p'ek'au k'achia ooyaa beerā; irude ijāadak'aa beerā; ak'ōreerā peepataarā māik'aapa eperā peepataarā; ¹⁰ miak'āi p'aniirā awaraarā ome k'āipataarā; imik'īraarā awaraa imik'īra ome k'āipataarā wēraarā ome k'āirutak'a; chīara atapataarā esclavo papidait'ee; seewa-idaa beerā; seewa wāarak'a jarapataarā awaraarā k'īrapite ijāadamerā; māgeerā-it'ee māik'aapa jōma irua jara pēidak'a oodaamaa p'aniirā-it'ee. ¹¹ Irua pedee pia jara pēiji ichi Warra Jesucristo k'ap'ia pari. Mapa Cristopata Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupiji na p'ek'au eujāde nipak'āri. Tachi Ak'ōre, chi audū t'āri pia baparipa, mi jirīt'eraji Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateenamerā.

Tachi Ak'ōrepa Pablo chupiria k'awaada

¹² Mia gracias jara bi Tachi Waibia Jesucristomaa. Ichiata mi k'aripapari k'awa bairā mia ooit'ee ichia oopi bik'a. Mapa mi jirīt'eraji na mimia oomerā.

¹³ Mi chupiria k'awaaji, naaweda mia ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo ooji mīda. Iru āpīte māik'aapa irudeerā āpīte ik'achia jarapachi. Ma awara irudeerā jiriji miapiit'ee. Māga ooji waide k'awa-e bada perā iru cheji eperāarā k'aripait'ee māik'aapa waide irude ijāa-e bada perā. ¹⁴ Mamīda iru audū t'āri pia bapari perā, māga k'awapiji mīmaa. Māga mia irude ijāa beejī māik'aapa iru k'aurepa k'awaaji awaraarā k'inia iru bait'ee.

¹⁵ Jōmaarāpa nāgī pedee ijāadaipia bi wāara perā. Jesucristo na p'ek'au eujādee cheji p'ek'au k'achia oopataarā k'aripait'ee atuanaadamerā. Mia ma pedee pia k'awa bi, mi chi p'ek'au k'achia oopari k'achia bairā. ¹⁶ Maperāpi Jesucristopa mi chupiria k'awaaji ak'īpiit'ee ichia mi ome chooda. Māgā chooit'ee jōma p'ek'au k'achia oopataarā ome, irude ijāaruta pirā. K'inia bi jōmaarāpa ijāadamerā māik'aapa ichita ichi ome p'anapataadamerā. ¹⁷ Maperā o-īa it'aa t'īdāma Tachi It'aripema Reymaa. Iru jōmaarā k'āyaara waibia bairā. Iru trua ichita bapari. Iru aupaita Tachi Ak'ōre. Ichita bapari. Eperāarāpa iru unudak'aa. ¡Amén!

¹⁸ Timoteo, pi michi warrak'a bairā, mia na ūraa jararu. K'īrāpāji Tachi Ak'ōrepa jarapida pīmaa ichi pedee jarapataarā it'aideepa. Ma jaradap'edaak'a ook'āri, k'Īsia p'ua-ee chooit'ee wāaraa ijāa bide, soldaopa chooparik'a āpītee wā-ee chōo jōnide. ¹⁹ Ūk'uruurāpa māga ooda-e p'ani. Māirāpa k'awa p'ani Cristopa oopi bik'a oodaipia bi. Mamīda irude ijāa amaa p'aneejida. Barco k'uadák'api p'ani, jōdait'ee perā. ²⁰ Himeneo māik'aapa Alejandro māga p'ani. Mapa mia āchi biji Satanás juade ichia oo k'iniata oomerā āchi ome. Māgā k'awaadaa ik'achia jaradaik'araa bi Tachi Ak'ōre āpīte.

2

Sāga it'aa t'īdaipia bi chip'edaidak'āri

¹ Naapiara ūraait'ee parā Cristode ijāapataarā chip'edaidak'āri, jōmaarā pari it'aa t'īdamerā, Tachi Ak'ōrepa āra k'aripamerā. Chupiria iidítī pāchi pari māik'aapa awaraarā pari māik'aapa gracias jarātī Tachi Ak'ōremaa irua ne-inaa jōma ooda pari. ² Ichiaba it'aa t'īdaipia bi na p'ek'au eujādepemaarā

poro waibiarā pari māik'aapa jōmaweda eperāarā ak'ipataarā pari. Māgá tachi k'āiwee p'anapataadait'ee. Ma awara māgá oodait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa jōmaarā taide k'īra jīp'a nipadait'ee. ³ Māgá it'aa t'īdak'āri, pia oopata māik'aapa Tachi Ak'ōre, Tachi K'aripapari, o-īapipata. ⁴ Ichia eperāarā jōmaweda o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi. K'inia bi jōmaarāpa ichi wāarata k'awaadamerā. ⁵ Tachi Ak'ōre apai māik'aapa eperā apaipa eperāarā t'āri auk'a bipii iru ome. Māgá eperā Jesucristo. ⁶ Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada ewate Cristo ita-aria peepiji jōmaarā pari, eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māga ooji eperāarā uchiapiit'ee ma p'ek'au k'achia jua ek'ariipa it'aa wādamerā. Tachi Ak'ōrepa k'inia bi jōmaarāpa māga k'awaadamerā. ⁷ Ma-it'ee pi ichia mi biji māga jarateemerā. Mi jirit'eraji Cristopa pēimerā ichi ūraa jarateede. Audú k'inia bi mia ma wāara pedee jarateenamerā judio-eerāmaa, āchia ichiaba ijāadamerā. Wāara jara bi; seewa-e.

⁸ Mia k'inia bi ijāapataarā chip'edaidak'āri, imik'īraarā t'āri pia beerāpa āchi jua it'aa iadap'eda, it'aa t'īdamerā jōmaarā pari. Mamīda āchidepema k'īrau bi pirā maa-e pirā nepirade bi pirā awaraa eperā ome, it'aa t'īik'araa bi.

⁹ Ichiaba k'inia bi ijāapataarā wēraarāpa p'aru jīdamerā wēra p'aru jīp'a jīpataarāpa jīpatak'a. K'īra wāree p'anadait'ee mak'āra chi-oodaik'araa bi jīdait'ee net'aa nēedee ooda, perladee ooda, p'aru īpiadee ooda maa-e pirā puda pi-ia bida p'anipa. ¹⁰ Ma k'āyaara p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrede wāara ijāapata wēraarāk'a; ne-inaa pia oomaa awaraarā k'aripadait'ee.

¹¹ Ijāapataarā chip'edaidak'āri Tachi Ak'ōre Ūraa ūridait'ee, wēraarāpa k'īup'ee ūridaipia bi, āchi k'īsia jarada-ee. Āchi jarateepataarā ichita waawee p'anadaipia bi. ¹² Mia wēraarāmaa imik'īraarā jarateepik'aa maa-e pirā chok'a pēipik'aa. K'īup'ee p'anadaipia bi ijāapataarā see jōni misa. ¹³ Mia māga jaraji Tachi Ak'ōrepa eperāarā ook'āri, naapiara Adán oop'eda, Eva ooda perā. ¹⁴ Ma awara Netuara Poro Waibiapa Adán k'ūra-e paji. Evata k'ūrat'aaji. Māgá Evata naapiara k'achiade baaji. ¹⁵ Ma k'aurepa eperāarā jōmaweda o k'achiade p'aneejida. Mamīda wēraarā paara ma o k'achiadeepa uchiadai Cristode ijāaruta pirā māik'aapa k'īra jīp'a ooruta pirā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a; āchideerā pia ak'ipataadamerā māik'aapa awaraarā k'inia iru p'anapataadamerā.

3

Sāga ijāapataarā ak'ipataarā p'anapataadaipia bi

¹ Eperāarāpa wāarata jarapata jaradak'āri: “Eperā ijāapataarā ak'ipari pa k'inia bi pirā, pia bida” apata. ² Maperā ijāapataarā ak'ipari jōmaarā k'īrapite t'āri pia baipia bi; wēra apai iru baipia bi; k'īra jīp'a; ne-inaa pariatua oo-ee; awaraarā auteebai k'awaa ichi temāi; pia jaratee k'awaa; ³ toyaa bak'aa; k'īrauyaa māik'aapa nepira jiriya bak'aa; ma k'āyaara ne-inaa pia oopari; p'arat'a ata k'iniayaa bak'aa. ⁴ Ichi te pidaarā pia ak'i baipia bi, chi warrarāpa ichi waaweedamerā māik'aapa chok'ek'ee p'anadamerā. ⁵ Imik'īrapa ichi te pidaarā p'oyaa pia ak'i-e bi pirā, ūsāga Tachi Ak'ōrede ijāapataarā ak'iima? ⁶ Eperā ewaa Cristode ijāa bi pirā, ijāapataarā ak'ipari paik'araa bi, auduadarii perā māik'aapa Tachi Ak'ōrepa atuapii perā Netuara Poro Waibiapa atuapidak'a. ⁷ Ijāapataarā ak'ipari t'ī pia t'o p'anadaipia bi, Cristode ijāadak'aa beerāpa paara. Māga-e pirā, Netuara Poro Waibiapa iru āpita ne-inaa k'achia nepirīpii eperāarāmaa, jōmaarāpa ma k'aurepa iru pia-e ak'idamerā.

Sāga ijāapataarā k'aripapataarā p'anapataadaipia bi

⁸ Ijāapataarā k'aripapataarā diácono apata auk'a t'ári pia p'anadaipia bi; k'íra jíp'a; jíp'a pedeezata; seewa jaradak'aa máik'aapa chíara ápite pedee k'achia pedeedak'aa; toyaa p'anadak'aa; p'arat'a ata k'iniyaa p'anadak'aa. ⁹ Tachi Ak'órepa wāarata k'awapida Cristo k'ap'ia pari t'áripa ijāadaipia bi, k'Ísia p'ua-ee. ¹⁰ Áchi mimiade t'údai naaweda, awaraa ijāapataarāpa áchi p'anapata pia ak'idaipia bi k'awaadait'ee wāara p'anapata Tachi Ak'órepa k'inia bik'a wa māga-e. Imiateeda wēe uchiaruta pirā, ijāapataarā k'aripapataarā p'aneedai. ¹¹ Wēraarā ijāapataarāpa awaraa ijāapataarā ichiaba k'aripapataadai. Áchi t'ári pia p'anadaipia bi; k'íra jíp'a; chíara ápite pedee k'achia pedeede-ee; ne-inaa pia oopata máik'aapa ichita oopata áchia jara p'anik'a. ¹² Ijāapataarā k'aripaparipa wēra apai iru baipia bi. Pia ak'iipia bi ichi warrarā máik'aapa awaraarā ichi tede p'anapata. ¹³ Māgí k'aripapataarāpa áchi mimia pia ooruta pirā, ijāapataarāpa āra t'í t'o p'anadait'ee. Māpai ārapa waawee-ee jaradait'ee áchia Jesucristode ijāa p'ani.

Tachi Ak'órepa wāarata jara pēida

¹⁴ Taarā-ee mi wā k'inia bi pi ak'ide. ¹⁵ Mamīda taarāru pirā, na p'ādapa pia k'awaait'ee sāga p'anapataadaipia bi apemaarā ijāapataarā ome. K'irāpáji tachi ijāapataarā jōmaweda Tachi Ak'órederā. Iru ichita bapari tachi ome máik'aapa iru wāarata jara pēiji tachimaa jiadamerā máik'aapa jōmaarāmaa jarateedamerā. ¹⁶ Wāara, awaraarāpa ma wāarata jara pēida k'awada-e p'ani mīda, tachia k'awa p'ani ma k'āyaara ne-inaa pipiara wē-e. Mapa Tachi Waibiamaa nāga k'aripata:

Na p'ek'au eujādepemaarāmaa pia unupipachi eperā jíp'aak'a. K'achia oo-ee bapachi Ak'óre Jaure k'aurepa. Angeleerāpa pi unupachida. Na p'ek'au eujādepemaarāpa ūripachida pia ooda eperāarā k'aripait'ee máik'aapa chok'araarāpa pide ijāapachida. Tachi Ak'órepa pi ateeji it'aa, ichi trua k'íra wāree nībide ichita bapariimerā.

4

Ūraa p'āda ijāa amaadap'edaarāde

¹ Mamīda Tachi Ak'óre Jaurepa jíp'a jara bi: Ak'óre ewari waibia ewate pai naaweda, eperāarā ūk'uru ma wāarade ijāa amaadait'ee. Cristode ijāadai k'āyaara, k'ūrapidait'ee netuaraarāmaa máik'aapa ijāadait'ee ma netuaraarāpa jarateepirutade. ² Ma netuaraarā jua ek'ari jarateepataarāpa jarapata: “Tachi Ak'óre Ūraa jarateemaa p'anida” apata. Mamīda seewamaa p'ani. Áchi it'ee p'ua-e bi ijāapataarā k'ūradait'ee. Tachi Ak'óre Jaurepa jarateepi bik'a p'oyaa jarateeda-e, netuaraaderā perā. ³ Jāgīrāpa ūraapata miak'āidaik'araa bi máik'aapa chik'o ūk'uru k'odaik'araa bi. Mamīda tachia Ak'óre Ūraa wāarade ijāapata perā, k'awa p'ani irua ne-inaa jōma ooji, gracias jaradap'eda k'odamerā. ⁴ Jōmaweda Tachi Ak'órepa ooda pia bi. Maperā tachia it'aa t'íruta pirā gracias jaradait'ee Tachi Ak'óremaa nek'opata pari, chik'o jōmaata k'odaipia bi. ⁵ Tachi Ak'óre k'írapite tachi nek'opata pia bi, irua māga jarada perā máik'aapa tachia gracias jarapata perā irumaa ma chik'o pari.

Sāga ooit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a

⁶ Arii p'ani ipemaarāmaa mi ūraa jaratēji. Māga oorū pirā, pia ooit'ee Jesucristopa oopi k'inia bik'a. Iru mimiapari pia bait'ee ijāa bi misa Tachi Ak'órepa jara pēida iru k'ap'ia pari máik'aapa k'awaa wāru misa irua jarapida ichia jirit'eradaarāmaa.

⁷ Mamīda t'īunāaji ma chonaarāweda nepiridap'edaa jarateepataarā ome. Jāgīrāpa jarateeda-e Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a. Jarateepata chōtrāarāpa ūri k'inia p'anapata cuentok'a. Āchi ome aupedeei k'āyaara, jirīji pipiara k'awaait'ee Tachi Ak'ōrepa jara pēida māik'aapa óoji irua oopi bik'a. ⁸⁻⁹ Jōmaarāpa nāgī pedee ijādaipia bi, wāara perā. Tachi p'iradak'āri juataura p'aneedait'ee, tachi k'ap'ia k'aripapata. Mamīda Tachi Ak'ōrepa jara pēida k'awaa wādak'āri, tachi jaure paara k'aripapata. Māgá na p'ek'au eujāde p'ani misa, k'āiwee p'anapata māik'aapa k'awaapata tachi piudak'āri, it'aa wādait'ee. ¹⁰ Ma-it'eeta tachi choopata na mimiade, eperāarāpa ma ūraa jara pēidade ijāadamerā. Eperāarā ūk'uruurāpa tachia jarateepata ūridaamaa p'ani mīda, ijāa p'ani Tachi Ak'ōre ichita bapari māik'aapa irua aupaita na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda ak'ipari. Wāara, tachi Cristode ijāapataarā pipiara ak'ipari, tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari perā.

¹¹ Mia jōma jara aupada jaratēeji jāpemaarā ijāapataarāmaa māik'aapa jaráji māga oodamerā. ¹² K'īsiapināaji apidaamaa pi pedee ūridaik'araa bi, pi mak'īara chonaa-e bairā. Ma k'āyaara ak'ipiji pia wāara oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, ārapa auk'a oodamerā. Nāga baparīji: ne-inaa pia jarapari; k'īra jīp'a nipapari jōmaarā ome; awaraarā k'inia iru bapari; nepirade bi mīda, Cristode ijāapari; ne-inaa k'achia oo-ee bapari; jōma oopari Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ¹³ Mi jāmaa wāru misa, ijāapataarā chip'edaidak'āri, léeeji Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādap'edaa. Jaratēeji k'asaa jara k'inia bi māik'aapa ūrāaji ijāapataarā p'anapataadamerā ma jara bik'a. ¹⁴ K'irāpāji Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa pīmaa, ijāapataarā ak'ipataarāpa āchi jua bīdak'āri pi īri. Māga oodak'āri, Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa oopiji pīmaa k'awaamerā k'āare mimia ooit'ee Tachi Ak'ōre-it'ee. Māga óoji Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a.

¹⁵ K'īsiāji mia ūraadade na k'art'a p'ādade māik'aapa t'āripa óoji aide jara bik'a. Māga ooru pirā, awaraarāpa ak'idait'ee pia naawedapema k'āyaara pipiara oomaa bi. ¹⁶ K'īra jīp'a óoji Cristopa k'inia bik'a māik'aapa jaratēeji irua jarapi bik'a. Chóoji māga oo bīde k'awa bairā māga oo bīpa, pi Ak'ōre truadee wāit'ee māik'aapa pia jaratee bi ūrirutaarā auk'a wādait'ee, pi k'aurepa Cristode ijāadak'āri.

5

Sāga Timoteo baipia bi ijāapataarā ome

¹ Ijāapataarā t'āidepema chonaapa ne-inaa k'achia ooru pirā, itrianāaji. Ma k'āyaara pedeeji iru ome, pichi ak'ōre ome pedeparik'a. Jōdee, k'ūtrāarā ūrāaji pichi ipemaarā ūraak'ajik'a. ² Chōtrāarā ak'iipia bi pichi nawe ak'iparik'a. Māgá ichiaba awēraarā ak'iipia bi pichi ipewēraarā ak'ik'ajik'a, āra ome k'achia oo-ee.

³ Pia k'aripāji p'ētrāarā ēreerā wēe chitooni. ⁴ Mamīda p'ētrāpa warrarā wa āichak'eerā iru bi pirā, āchiata naapiara āchideerā ak'idaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a. Māgá āchi nawe wa awela k'aripadai irua āchi k'aripadak'a āchi wari wāk'āri. Ma awara māga oodak'āri, Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'ipari. ⁵ Jōdee p'ētrāa ēreerā wēe k'iripa nipari Tachi Ak'ōrepa k'aripamerā. Āstaawa, p'ārik'ua pida it'aa t'īpari Tachi Ak'ōremaa k'aripamerā. Māgee p'ētrāa k'aripaipia bi. ⁶ Mamīda māgee p'ētrāarā ūk'uruurāpa Tachi Ak'ōre net'aade k'īsiadai k'āyaara, āchia k'iniata oo wāpata. Māgeerā chok'ai

p'ani mīda, piudap'edaarāk'api p'ani. Mapa māgeerā k'aripaik'araa bi. ⁷ Jaráji ijāapataarā pi ek'ari p'anīrāmaa oodamerā mia et'ewa jaradak'a. Māga ooruta pirā, awaraarāpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi ijāapataarā āpite. ⁸ Ijāaparipa ichi ēreerā wa audupīara ichideerā ak'i-e pirā, baamaa bi Cristopa k'inia bik'a māik'aapa ijāadak'aa beerā k'āyaara k'achiara bi.

⁹ P'ētrāa t'ī p'ādaī naaweda awaraa p'ētrāarā t'ī ome, iru bapata ak'idaipia bi. Māgi p'ētrāa imik'ira apai ome miak'āi bap'eda, sesenta añodeepa waa iru baipia bi. ¹⁰ Awaraarāpa iru t'ī pia t'o p'anadaipia bi, irua ne-inaa pia oopata k'aurepa nāgee jāk'a: ichi warrarā pia warida perā; eperāarā pia auteebaida perā; ijāapataarā p'asia chedak'āri, āra biiri siida perā; chupiria chedeerā k'aripada perā; jāgee ne-inaa pia k'ira t'ādoō ooda perā ichi t'āriipa.

¹¹ P'ētrāarā sesenta años waide wēe beerā t'ī p'ādaik'araa bi awaraa p'ētrāarā t'ī ome, imik'ira waya k'iniadarii perā māik'aapa miak'āidarii perā, Cristo-it'ee mimiadaī k'āyaara. ¹² Māgee p'ētrāarāpa jaradap'eda Cristopa oopi k'inia bik'a oodait'ee, imik'ira ataruta pirā, Tachi Ak'ōrepa k'isia p'uapii maa-e pirā awaraarāpa pedee k'achia jaradai āra āpite. ¹³ Ma awara, māgee p'ētrāarā k'oo-idaadaipata, ne-inaa pia mak'iaara ooda-ee. Māgá te chaa chíara āpite jara nīpapata māik'aapa pedee-idaa p'anadairā, ūraa wāpata āchi k'isiadeepa. Māgá pedee k'achia jaradaik'araa bita jara wāpata. ¹⁴ Maperā mia k'inia bi māgee p'ētrāarā mak'iaara chōtrāa-ee p'anīrā, waya miak'āidamerā māik'aapa warra t'ōdamerā. Māgá mimiadaī'ee āchi temāi, āchideerā ak'imaā p'ani misa. Māga oo p'ani pirā, tachi ijāapataarā k'ira unuamaa iru p'anapataarāpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi āpite ma p'ētrāarā k'aurepa. ¹⁵ Māgee p'ētrāarā ūk'uruurāpa oo amaajida Cristopa oopi k'inia bi oodait'ee Satanapa oopi k'inia bik'a.

¹⁶ Waya mia jara bi: Cristode ijāapari ēreerādepema p'ētrāa paraa pirā, ma ijāaparipa chi p'ētrāa k'aripaipia bi. Pēik'araa bi ijāapataarāmaa k'aripa iidide, ārapa ne-inaa iru p'ani araa-e pai perā audú chok'araarā-it'ee. Ijāapataarāpa ak'idaipia bi p'ētrāarā ēreerā wēe chitooni aupai.

Sāga ijāapataarā chonaarā ak'idaipia bi

¹⁷ Ijāapataarā chonaarā waaweedaipia bi māik'aapa p'aadaipia bi āchi jua ek'ari p'anīrā pia ak'idak'āri māik'aapa k'aripadak'āri. Waapiara p'aadaipia bi awaraa ijāapataarā ak'ipataarā k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa jara pēida jara-teedak'āri māik'aapa ijāapataarā ūradak'āri. ¹⁸ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'P'ak'a it'ai jīnāati trigo t'iamaa bak'āri. Ita-aria k'opíti.' (Dt 25.4)

Ichiaba awara āi jara bi:

'Mimiaparipa p'arat'a ataipia bi chi poro waibia juadepema.' (Lc 10.7)

¹⁹ Eperāpa ijāapataarā ak'ipari imiateeru pirā, ijāanāati māgipa jara bi. Jīp'a ma pedee ak'idaipia bi eperāarā omé wa ōpee auk'a jararuta pirā.

²⁰ Mamīda ijāapataarā ak'ipataarā k'achiade baai jōnaruta pirā, jōmaarā taide itriak'ōoji. Māgá awaraarāpa ne-inaa k'achia ooda-e pait'ee waaweepea.

²¹ Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa Jesucristo k'īrapite, angeleerā jirit'erada k'īrapite paara, mia jara bi: ōoji mia et'ewa jaradak'a. Mamīda pichi k'inia aba pipiara ak'ināaji awaraa k'āyaara. ²² K'īrak'aupai ijāapari audú isapai awara bi ijāapataarā ak'ipari mimia-it'ee. Ma-it'ee pi jua bi naaweda māgi īri, iru bapata pia ak'iipia bi. Iru ne-inaa k'achiade ni pirā, awaraarāpa iru āpite k'achia pedeedai māik'aapa pi āpite auk'a māgadai, irua oopata pia pia ak'ii

jĭak'aapa. Mapa maarepida ne-inaa k'achia oonáaji. Ichita óoji Cristopa oopi bik'a.

²³ Pania aupai toik'araa bi. Pi ip'ii k'ayaa bapari perā, ichiaba vino ma-āri toipia bi bi p'irapiamaapa.

²⁴ Jōmaarāpa k'awa p'ani eperāarā ūk'uruurāpa ne-inaa k'achia oopata, tau taawa oopata perā. Taarā-e nide pia k'awaai māgeerāpa oopata māik'aapa āchi jirit'era-e pait'ee ijāapataarā ak'ipari mimia-it'ee. Jōdee, awaraa eperāarā p'anapata ewaa ak'ik'āri, t'āri pia pik'a p'ani. Mamīda taarā pak'āri, pia k'awaa atai āchia ne-inaa k'achia mera oopata māik'aapa āchi jida jirit'era-e pait'ee ma mimia-it'ee. ²⁵ Māgá ichiaba taarā-ee eperāarā ūk'uruurāpa ne-inaa pia oopata k'awaai, tau taawa oopata perā. Mamīda ne-inaa pia mera ooruta pijida, taarā-ee pia māga k'awaa atai, Tachi Ak'ōre Jaurepa k'awaapiit'ee perā. Māgeerāta jirit'eraipia bi ma mimia-it'ee.

6

Esclavorā sāga p'anadaipia bi

¹ Esclavo Cristode ijāa bīpa chipari waaweeipia bi, ichi k'aurepa ijāadak'aa beerāpa ik'achia pedenaadamerā Tachi Ak'ōre āpīte māik'aapa taipa jarateedap'edaade. ² Chipari ichiaba Cristode ijāa bi pirā, ma esclavopa k'īsiaik'araa bi oo-e pait'ee jōma chiparipa oopi bik'a, ichi ĩpema perā Cristo k'aurepa. Ma k'āyaara audupīara t'āripa oopīa bi chiparipa oopi bik'a iru k'aripait'ee māik'aapa ak'ipiit'ee iru k'inia iru bi Cristo k'ap'ia pari. Ma jōma jara aupada jāpema ijāapataarāma jaratēeji māik'aapa ūrāaji māga oodamerā.

Seewa jarateepataarā māik'aapa p'arat'a audú ata k'inia p'anūrā

³ Timoteo, abaapa jarateeru pirā Tachi Waibia Jesucristopa pedee wāara jarateeda awara maa-e pirā iru jirit'eradaarāpa jaratee p'ani awara, māgīpa oomaa bi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁴ Jāgee eperā audua bi māik'aapa wāara maarepida k'awa-e bi. Aupedei awaa bapari Ak'ōre Ūraade pedee jara k'inia bi k'aurepa māik'aapa ichi t'āridepai k'achia k'īsiapari. Ichi jaratee bi k'aurepa ijāapataarā k'īra unuamaa para beepari; k'īraupik'a para beepari; ik'achia pedee para beepari māik'aapa chīara pedee ijāada-e para beepari. ⁵ Ichi māik'aapa ichi jĭak'arā k'īsia k'awada-ee p'ani. Jĭp'a aupedee k'inia p'ani, Tachi Ak'ōre wāarata waa k'awa k'iniada-e p'anadairā. Jara wāpata "taita ijāa p'anida" apata, p'arat'a ata k'inia p'anadairā āchia jaratee p'ani pari.

⁶ Jōdee Cristode wāara ijāapataarā nāga p'anapata: t'āri o-īa; k'āiwee; awaraarā k'inia iru p'anapata. P'arat'a iru p'ani jida wa wēe p'ani pijida, auk'a t'āri o-īa p'anapata. ⁷ Tachi t'odak'āri, maarepida net'aa wēe t'ojida māik'aapa waya māga p'anadait'ee piudak'āri. ⁸ Maperā ne-inaa k'opari māik'aapa p'aru jĭpari iru p'ani pirā, tachi ijāapataarā t'āri o-īa p'anadait'ee. ⁹ Mamīda eperāarā ūk'uru, audú p'arat'a ata k'iniapa, k'īsia k'awa-eedaipata māik'aapa k'achiade baaipata. Maap'eda bigi p'oyaa lazodeepa uchīa-e bik'a, māga pik'a āra ma k'achiadeepa p'oyaa uchīada-e p'aneepata. Māgapī eperāarā atua wāpata. ¹⁰ Mapa chi audú p'arat'a ata k'inia bīpa k'achia k'īra t'ādoode baaiit'ee. Wāara, p'arat'a ata k'iniapa ūk'uru ijāapataarāpa paara Cristode waa ijāa k'iniada-e. Māirā k'īsia p'ua p'anapata māik'aapa āchi t'āride mia chitooni, k'achiade baaidap'edaa perā.

Pabloa t'ēe ūraada Timoteomaa

¹¹ Timoteo, oonáaji māirāpa oopatak'a, Tachi Ak'ōrepa pi jirit'erada perā ichi-it'ee. Jĭp'a óoji Cristopa oopi bik'a, irude wāara ijāa bairā. Chóoji Tachi

Ak'õrepa jara pëida k'awa bide m̃aik'aapa t'ãri pia ma wãarata jaratëeji ãramaa. Æra k'inia iru báji Tachi Ak'õrepa ãra k'inia iru bik'a. ¹² Ara chõoparipa jiriparik'a p'oyaaít'ee, m̃aga pik'a jiríji pipiara ijãapariit'ee Cristode m̃aik'aapa oopariit'ee irua oopi bik'a, ijãapari perã m̃aga oop'eda ichita bapariit'ee Tachi Ak'õre truade. Ma-it'eeta Tachi Ak'õrepa pi jiríji, eperãarã chok'ara ñibi taide waawee-ee jarak'ãri pi Cristode ijãa bi. ¹³ Írá mia na ùraa jarait'ee Tachi Ak'õre k'Írapite. Irua ne-inaa jõmaweda chok'ai bapipari. Ichiaba ñaga jarait'ee Jesucristo k'Írapite. Irua Poncio Pilatoma waawee-ee pedeeji. ¹⁴ Nejõmaata óoji mia pímaa jaradak'a. M̃aga oo bi misa, parã ijãapataarã t'ãide t'Ûpináaji k'Ísia awara wa jarateeru awara apida. Chóoji m̃aga oo ñibi Tachi Waibia Jesucristo waya cheru misa na eujãdee. M̃agá apidaapa pi itriada-e pai. ¹⁵ Tachi Ak'õre Waibiapa iru pëi k'inia bak'ãri, cheit'ee. Tachi Ak'õre aupai t'ãri piara bi m̃aik'aapa jõmaarã k'ãyaara waibia ra bi; jõmaweda reyrã k'ãyaara m̃aik'aapa jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarã poro waibiarã k'ãyaara. ¹⁶ Iru aupai ichita bapari. Apida iru k'ait'a wãda-e pai, iru k'Íra wãree ìdaa chooda-e pai perã. Mapa apidaapa iru unuda-e pai. ¡Tachi Ak'õre k'Íra wãree! Jõmaweda iru jua ek'ari ichita p'anadait'ee. ¡Amén!

Ûraa ijãapataarã p'arat'ara beerã-it'ee

¹⁷ Jaráji p'arat'ara beerãmaa na p'ek'au eujãde m̃agá p'arat'ara p'ani misa, k'Ísianaadamerã áchi pipiara p'ani awaraarã k'ãyaara. Ichiaba jaráji ijãadai k'ãyaara áchi ne-inaa k'Íra t'ãdoo jõparide, ijãadamerã Tachi Ak'õrede, iru jõk'aa perã. ¡Iru t'ãri pia bapari perã tachi ome, teepari jõma tachia iru p'ani o-ía p'anadamerã! ¹⁸ Maperã jaráji ãramaa t'ãri pia teedamerã awaraarãmaa m̃aik'aapa t'ãri ne-inaa pia oodamerã awaraarã k'aripait'ee. ¹⁹ M̃aga ooruta pírá, t'ëepai ne-inaa pipiara iru p'anadait'ee p'arat'a k'ãyaara. ¡Ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome m̃aik'aapa iru p'anadait'ee jõmaweda irua k'Ísia iru bi ichideerã-it'ee!

²⁰ Timoteo, jãaji Tachi Ak'õrepa wãarata pímaa jara pëida. Ûrináaji jã pariatua pedee wãpataarã, áchi k'Ísiadeepa seewa jarateepata perã. “K'Ísia k'awaa p'anida” a p'ani. Mamida m̃aga p'ani-e. ²¹ K'Ísia k'awaa p'anadai k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidade ijãa amaa p'ani, awaraa k'Ísiade ijãa k'inia p'anadairã.

Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa pi pia ak'i bapariimerã m̃aik'aapa nejõmaade k'aripamerã.

Mãgapai paji.

2 TIMOTEO

San Pablopa K'art'a T'ēepema P'āda Timoteomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji Romade, carcelde bak'ari. Mama bide k'īsiaji madeepa chok'ai uchiae-pait'ee. Mapa waya p'ā k'inia baji ichi k'ōp'āyo pia bimaa.

Salude jarap'eda, naapiara gracias jara bi Tachi Ak'ōremaa Timoteo pari, waapiara Cristode ijāapari perā māik'aapa oopari perā irua k'inia bik'a. K'irāpapi bi Tachi Ak'ōrepa iru jirit'erada māik'aapa jara bi ichi chupiria, ituaba pik'a carcelde bi (cap. 1). Ūraa bi Timoteopa choomerā soldaopa chōomaa bide chooparik'a maa-e pirā deporte jemeneparipa chooparik'a, jemenemaa bide jemene k'awaa beerāpa oopatak'a. Ūraa bi Timoteopa ichi mimia pia oomerā Cristo-it'ee (cap. 2). Jara bi sāga na p'ek'au eujādepemaarā p'anapataadait'ee Cristo ewaa chei naaweda māik'aapa ūraa bi Timoteopa choomerā ichi ijāa bide, ma k'aurepa miapiruta pijida (cap. 3). T'ēepai ūraa bi Timoteopa ichita jarateemerā Cristopa k'inia bik'a māik'aapa jara bi ichi k'īsia t'āridepai: taarā-e piut'ee. Maap'eda chupiria iidi bi māga p'asai naaweda, Timoteo mama carcelde ichi ak'ide wāmerā (cap. 4).

Salude pēida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ā pēiru Timoteomaa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi jirit'eraji Jesucristopa pēimerā ichi ūraa jarateede. Ma pedee jaratee bi k'aurepa eperāarā Cristode ijāapata māik'aapa it'aa wāpata. ² Timoteo, mia pi k'inia iru bi michi warrak'a. It'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa māik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerā māik'aapa chupiria k'awaadamerā. Māga pi k'āiwee bapariit'ee.

Pablopa Timoteo ūraada

³ Michi chonaarā judiorāpa oopatap'edaak'a, k'īra jīp'a mia oo bi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Mapa ichita pi k'irāpapari it'aa t'ik'āri; āstaawa, p'ārik'ua pida māik'aapa ichita gracias jarapari Tachi Ak'ōremaa pi pari. ⁴ K'irāpa bi pi jēe nībada mi uchiak'āri pi ik'aawaapa. Mapa pi waya unu k'inia bi. Unuruta pirā, mi wāara o-īa bait'ee. ⁵ Ichiaba mia k'irāpa bi pi Jesucristode ijāak'āri, t'āriipa ijāaji pi awela Loida māik'aapa pi nawe Eunice ijāapatap'edaak'a. K'awa bi ĩrā pi auk'a wāara ijāa bi ārak'a.

⁶ Mapa k'irāpapi k'inia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa pīmaa oopida, mi jua pi ĩri bik'āri. Irua ichita māga oopi k'inia bi pīmaa. Mapa t'āriipa ooji irua oopi bik'a. Māga ijāapataarā pi jua ek'ari p'ani pipiara k'aripait'ee. ⁷ Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepi-e paji tachi ijāapataarāmaa waawee-idaa p'anadamerā. Ma k'āyaara ichi Jaure pēiji māgi juapa tachia choodamerā irude ijāa p'anide; awaraarā k'inia iru p'anadamerā māik'aapa k'awaadamerā ne-inaa k'achia k'īra t'ādo o amaadait'ee. ⁸ Maperā k'īra nejasianāaji jarateeit'ee Tachi Waibiapa ooda eperāarā k'aripait'ee. Ichiaba k'īra nejasianāaji mi pi k'ōp'āyo perā, mi carcelde nībi mīda Cristo k'aurepa. Ma k'āyaara, chóoji Cristode ijāa bide, awaraarāpa pi ichiaba miapiruta pijida ma ijāa bi k'aurepa. ¡Tachi Ak'ōrepa pi k'aripait'eepi! ⁹ Ichiata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji māik'aapa tachi jiriji ichideerā papiit'ee. Tachi māgá k'aripa-e paji ne-inaa pia oopata perā. Jīp'a māga ooji na eujā ooi naaweda, ichia k'īsia iru bada perā tachi pia ooit'ee Jesucristo k'aurepa. ¹⁰ Māgi k'īsia iru bada k'awapiji, Tachi

K'aripapari Jesucristo peik'āri na p'ek'au eujādee. Iru chok'ai p'irabaik'āri, ak'ipiji tachi jida māga oodai, irude ijāaruta pirā. Ma awara irua jarateeda k'aurepa k'awa p'ani na p'ek'au eujāde p'ani misa, irua k'inia bik'a p'anadai māik'aapa ai t'ēepai, it'ari ichita p'anadait'ee iru ome.

¹¹ Ma jara pēidata jarateemerā Tachi Ak'ōrepa mi jirit'eraji māik'aapa Jesucristopa mi pēiji. ¹² Ma k'aurepata mi mia nībi nama carcelde. Mamīda mi k'īra nejasia-e, k'awa bairā k'aideta ijāa bi. Māgī Jesucristo. Irua ne-inaa jōmaweda oopari. Mapa mia k'awa bi irua jarateepida mimaa jīait'ee, Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate paru misa.

¹³ Ma jarateepidata pimaa jaraji. K'irāpāji wāara perā. Ichiaba awaraarāmaa ma jīak'a jaratēji. Māga ooru misa, chóoji Jesucristode ijāa bide māik'aapa awaraarā k'inia iru bāji iru k'ap'ia pari. ¹⁴ Jīaji Tachi Ak'ōrepa wāarata pimaa jara pēida. Tachi Ak'ōre Jaure, tachi ome baparipa pi k'aripait'ee.

¹⁵ Pia k'awa bi perā jōma Asiadepema ijāapataarāpa mi yiarāa iru p'ani; Figelo, Hermógenes paara. ¹⁶ Onesiforopa aupaita māga oo-e paji. At'apai mi k'aripa cheji. Mi carcelde nībi mīda, k'īra nejasia-ee baji mi k'aripa cheit'ee. Mapa mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa Onesiforodeerā chupīria k'awaamerā. ¹⁷ K'īra nejasia bai k'āyaara, Onesiforo Romade pachek'āri, īi-ee mi jiri cheji unu atarumaa. ¹⁸ Irua mi chupīria k'awaadak'a, mia iidi bi Tachi Ak'ōrepa iru auk'a chupīria k'awaamerā iru ewari waibia ewate pak'āri. Pia pia k'awa bi jōmaweda Onesiforopa ooda ichiaba mi k'aripait'ee, Efeso p'uurude bak'āri.

2

Pablopa Timoteo ūraada waawee-ee oomerā Cristopa oopi bik'a

¹ Timoteo, pi michi warrak'a bi. Jesucristopa ichideerā k'aripapari perā, waapiara óoji irua oopi bik'a. ² Mia iru ūraa jaratee bak'āri ijāapataarā chok'ara nībi taide, pia pida ūri baji. Auk'a jaratēji k'īra jīp'aarāmaa; chi jaratee k'awaa p'anīrā awaraarāmaa.

³ Mi awaraa ijāapataarā ome mia jōni Jesucristopa oopi bik'a oopata perā. Waaweenāaji auk'a mia nībait'ee. ⁴ Ooipia bi soldaopa ooparik'a. Soldao t'ū-e eperāarā jīp'arāpa ne-inaa oopatade. Jīp'a oopari ichi poro waibiapa jara bik'a. ⁵ Ichiaba deporte jemeneparipa ooparik'a ooipia bi. Māgipa oopari ma jemene pia k'awaa beerāpa jarapatak'a, ata k'inia bairā ne-inaa teepata chi p'oyaarutaarāmaa. ⁶ Ichiaba ooipia bi ne-uuparipa ooparik'a. Māgī ichi ne-uude sē-ee mimiapari naapiara ata k'inia bairā made chauru. ⁷ K'īsīaji mia et'ewa jaradade. Tachi Waibiapa k'awapiit'ee ma jōmaweda k'āata jara k'inia bi pi-it'ee.

⁸ K'irāpāji Jesucristo chonaarāwedapema Rey Daviddeepa uchiada paji. Cristota piup'eda, chok'ai p'irabaiji. Mia māga jarateepari jōmaarāmaa jarateek'āri irua oodata eperāarā k'aripait'ee. ⁹ Maperāpi k'achia ooyaa beerā carcelde t'i nībipatak'a, mi nama carcelde t'i nībijida, mia nībapariimerā. Mamīda, mi cadenapa jī iru p'ani mīda, p'oyaa jarateepida-e pait'ee awaraarāpa jarateedamerā Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode. ¹⁰ Maperāpi mia ne-inaa jōma choopari, mia nībi mīda. Māgā choopari eperāarā Tachi Ak'ōrepa jirit'erada Jesucristode ijāadamerā, o k'achideepa uchiadamerā māik'aapa ichita p'anapataadamerā Tachi Ak'ōre k'īra wāere eujāde.

- ¹¹ Na pedee jōmaarāpa ijāadaipia bi, wāara perā:
Tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'aji Cristo ome, iru ome araa p'anadairā. Maperā jai-idaadak'āri, auk'a chok'ai p'irabaidait'ee iru p'irabaidak'a māik'aapa iru ome ichita p'anapataadait'ee.
- ¹² Tachi chooruta pirā irude ijāa p'anide, Ak'ōre truade iru ik'aawa p'anadait'ee ne-inaa jōmaweda ak'īmaa. Mamīda iru meraruta pirā, irua auk'a tachi merait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.
- ¹³ Tachia jara p'anik'a ooda-e p'ani pijida, irua jara bik'a ichita ooit'eepi, ichita māga oopari perā.

Mimiapari Tachi Ak'ōrepa pia ak'ipari

¹⁴ Mia jara bi k'īrapapiji ijāapataarāmaa. Ma awara Tachi Ak'ōre k'īrapite ūrāaji aupedeenaadamerā Tachi Ak'ōrepa jara pēida pedee jara k'inia bi k'ap'ia. Māga oodak'āri, apemaarā maarepida k'aripada-e p'ani. Ma k'āyaara ijāa amaapi p'ani āchia jara p'ani ūirutaarāmaa. ¹⁵ Pia, jōdee, jōmaweda t'āripa ōoji, Tachi Ak'ōrepa pi ak'imerā mimiapari piak'a. Māga ooru pirā, k'īra nejasia-e pait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite, irua wāarata jara pēida pia jarateepari perā. ¹⁶ Mamīda āyaa bēeji pariatua pedee wāpataarā ik'aawaapa. Āchia Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaradak'aa. Māgā pariatua pedee p'ani k'aurepa audupiaara k'achiade baairuta. ¹⁷ Aida k'ayaa waibiara wariparik'a tachi chiaa mik'iapiit'ee, māga pik'a āchia jarateepata wari pik'adaipari ijāapataarā chok'araara ijāa amaapiit'ee. Māgā jaratee p'ani Himeneopa māik'aapa Filetopa. ¹⁸ Āchia Tachi Ak'ōre wāarata jarateeda-e p'ani, jara p'anadairā tachi Cristode ijāapataarā ĩrā ichita chok'ai p'ani Tachi Ak'ōre-it'ee. Maperā piudak'āri, chok'ai p'irabaida-e pait'eeda apata k'ap'ia chiwidede Cristopa oodak'a. Ma seewa jarateepata k'aurepa ijāapataarā ūk'uru ijāa amaadaruta. ¹⁹ Mamīda wāara Cristode ijāapataarāpa māga ooda-e pait'ee. Āchia choodait'ee Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida ijāa p'anide. Irua jōmaarāmaa k'awaapipari ichi ijāapataarā chipari ichi ūraa p'ādade. Māga k'awa p'ani ma p'ādade jara bairā:

'Ak'ōre Waibiapa ichideerā k'awa bi.'

(Nm 16.5)

Awara āi ichiaba jara bi:

'Jōmaweda jara p'anīrāpa: "Cristo Tachi Ak'ōre Waibia" ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oo amaadaipia bi.'

(Sal 34.14)

²⁰ K'īsiadāma nāgide. P'arat'ara bi te choma bide paraa p'arat'u k'īra t'ādoo, ūk'uru nēedee ooda maa-e pirā p'arat'adee ooda. Ma te chiparipa māgee jirit'erapari ichi-it'ee māik'aapa chi k'ōp'āyoorā-it'ee nek'odait'ee pak'āri. Jōdee p'arat'u pak'urudee ooda maa-e pirā yoorodee ooda iru bi ichi ek'ariirā-it'ee. ²¹ Māga bi ichiaba tachi ijāapataarā ome. Apidaapa ne-inaa k'achia oo amaaruta pirā ooit'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, iru, tachi ijāapataarā chiparipa, ma ijāapari jirit'erapari oomerā ne-inaa pia k'īra t'ādoo.

²² Maperā oonāaji ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo k'ūtrāarāpa oo k'inia p'anik'a. Ma k'āyaara jiriji ne-inaa jōma ooit'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. T'āri jīp'a nipapariiji Cristode ijāapari perā. Awaraarā k'inia iru bāji māik'aapa k'āiwee bapariiji jōmaarā ome. Māga ooru pirā, ooit'ee jōma Cristomaa it'aa t'īpataarāpa oopatak'a, wāara t'āripa irude ijāapata perā. ²³ Aupedeenaaji k'īsia k'awa-ee beerā ome, pariatua pedee wāpata perā. Pia k'awa bi māga ooru pirā, nepira jiridai pi ome. ²⁴ Tachi Waibia mimiapari nepirade baaik'araa bi awaraarā ome. Ma k'āyaara t'āri pia baipia bi jōmaarā ome; awaraarā jaratee k'awaapia bi māik'aapa choopia bi, k'īrau-ee, awaraarāpa ne-inaa k'achia

ooruta pijida. ²⁵ T'āri pia ūraapia bi Tachi Ak'ōre wāarata jarateeda-ee p'anīrā. Jaraipia bi āchia pia jarateeda-e p'ani. Pi ūraa ūriruta pirā, Tachi Ak'ōrepa āchi k'aripai ma k'achia oo amaadamerā māik'aapa irua jara pēida wāara k'awaadamerā. ²⁶ Māgapi uchiadai Netuara Poro Waibia juadeepa. Ichia āra atap'eda, trampade biji oodamerā ichia oopi k'inia bik'a. Mamīda Tachi Ak'ōrepa āra uchiapii māgi juadeepa, wāara oodamerā ichia oopi bik'a.

3

Tachi Ak'ōre ewari waibia k'ait'a pak'āri

¹ Timoteo, Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda, eperāarā audupiarā k'achiade baaidait'ee māik'aapa nepira jiridait'ee ijāapataarā ome. ² Nāga p'anadait'ee: āchi-it'ee aupai ooyaa; p'arat'a ata k'iniyaa āchi-it'ee; auduayaa; ik'achia pedeeyaa; t'āri k'achia-idaa; āchi ak'ōreerā pedee ūriamaa; gracias jaradak'aa apidaamaa; oodak'aa Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a; ³ āchideerā paara chupiria k'awadak'aa; k'īra jō-ee awaraarā ome; chīara āpite pedee k'achia jarayaa; pariatua ne-inaa k'achia ooyaa; chīara k'īra unuamaa; ne-inaa pia k'īra t'ādoō oomaa; ⁴ āchi k'ōp'āyoorā paara traicionaapata; k'īsiadak'aa ne-inaa ooi naaweda; auduayaa, pedee-idaa nipapata; āchia oo k'iniata ooi awaa p'ani ne-inaa oodai k'āyara Tachi Ak'ōre-it'ee, iru k'inia iru p'anadairā. ⁵ Māgeerā chip'edaipata Cristode ijāapataarā ome it'aa t'īde. Mamīda seewata māga oo p'ani, oo k'iniadak'aa perā Cristopa oopi bik'a. j'Āyaa bējeji māgeerā ik'aawaapa!

⁶ ĩraweda māgeerā jīak'a imeraa jara p'anipa eperāarā tede t'īupata. Maap'eda iwarraa pedee p'anipa k'ūrapata wēraarā pia k'īsia k'awa-ee beerā. Ma wēraarā k'īsia p'ua p'anapata āchia pek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda k'achia oo amaadak'aa. Ma k'āyara oopata āchia oo k'iniata, ne-inaa k'achia bi mīda. ⁷ Ma wēraarā māga p'anadairā, ūri k'inia p'ani ne-inaa k'īra t'ādoō eperāarāpa jaratee p'ani. K'īsia p'ani māga ūridak'āri, k'īsia k'awaa padaridai. Mamīda ma k'āyara, audupiarā k'awada-ee p'anapata Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. ⁸ Māgee jarateepataarāpa k'īsiapata chonaarāwedapema petau tau k'awaa beerā, Janes, Jambrés ome k'īsiadap'edaak'a. Moisepa oo bak'āri Tachi Ak'ōrepa oop'idak'a Egiptode, māirāpa irua jarada ūridamaa p'anajida. Māga pik'a p'ani māgee ĩrapema jarateepataarā. Āchia ūridamaa p'ani Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida jarateepataarā pedee. Jip'a k'īsia k'awada-ee p'ani, wāara k'awa k'iniada-e p'anadairā Tachi Ak'ōrepa jara pēida, māga jaratee p'anida a p'ani mīda. ⁹ Mamīda ichita māga jarada-e pait'ee, Tachi Ak'ōrepa jōmaarāma k'awapiit'ee perā āchi k'īsia atua p'ani. Tachia māga k'awa p'ani chonaarāweda Ak'ōrepa māga ooda perā māgi omeerā ome, p'oyaada-e p'anadak'āri Moisés ome.

Pablopa Timoteo ūraada

¹⁰ Jōdee piata k'awa k'inia bi Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Mapa mimia bi Tachi Ak'ōre-it'ee mi mimiaparik'a. Mi bapata unudoo. K'awa bi mia jaratee bi māik'aapa mia k'īsia iru bi ooit'ee Tachi Ak'ōre-it'ee. K'awa bi mia wāara ijāapari Tachi Waibia Cristode māik'aapa mia choopari māgā ijāa bide, awaraarāpa nepira jiri p'ani mīda mi ome. K'awa bi mia awaraarā k'inia iru bi Tachi Ak'ōrepa āra k'inia iru bik'a. Maperāpi chooi. ¹¹ Ichiaba pia k'awa bi mi jiridap'edaa māik'aapa miapidap'edaa Cristopa ooda jaratee bi k'aurepa. Māga oojida mi nipak'āri Antioquia p'uurude, Iconio p'uurude

māik'aapa Listra p'uuruude. Māgá mia nībaji mīda, choopachi māik'aapa Tachi Waibiapa mi k'aripa ataji ma nepira jōmaadeepa. ¹² Wāara, Jesucristodeerāpa oo k'inia p'anadak'āri irua oopi bik'a, ijāadak'aa beerāpa āra ichita jiridait'ee māik'aapa miapidait'ee. ¹³ Māgi ijāadak'aa beerā māik'aapa awaraa seewata: “taita Ak'ōre Waibiapa pēida” a p'anūrā, k'achiaade baaidait'ee. Maap'eda audupiarā māga baaidait'ee, āchi k'ūrapatak'a awaraarā k'ūrapata perā.

¹⁴ Pi, jōdee, k'irāpāji pīmaa jarateeda māik'aapa aide ijāaji naaweda ijāa badak'a. Pia k'awa bi ma jarateeda Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Ichiaba k'awa bi k'airā it'aidepata ma jarateeda ūrīji. ¹⁵ Warra weda pia Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda ūripari māik'aapa k'awa bi aide jara bi. Ma ūraa k'aurepata k'awa bi Tachi Ak'ōrepa eperāarā o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi, Jesucristode ijāadak'āri. ¹⁶ Tachi Ak'ōrēpata ichi ūraa jōmaweda p'āpīji ichideerāmaa ichi Jaure k'ap'ia pari. Maperā k'awa p'ani ma ūraa p'āda pia bi nāgee ne-inaa-it'ee: jarateeit'ee Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida; eperāarāmaa k'awapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata; k'aripait'ee eperāarā āchia p'ek'au k'achia oo amaadamerā; k'awapiit'ee Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi eperāarāmaa, māga oodamerā māik'aapa pia p'anapataadamerā iru k'īrapite. ¹⁷ Māgee jōma k'awaak'āri māik'aapa Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oo k'inia bak'āri, eperā wāara mimiait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee māik'aapa ooit'ee ne-inaa pia k'īra t'ādo awaraarā k'aripait'ee.

4

¹ Jesucristo Tachi Rey Waibia. Iru cheit'ee ichideerā atade. Cheit'ee eperāarāpa oopatap'edaa ak'ide, jarait'ee pia wa k'achia. Māga ooit'ee pidap'edaarā ome māik'aapa ma ewate chok'ai p'anūrā ome. Ichi k'īrapite māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īrapite mia jara bi: ² Jaratēji Tachi Ak'ōrepa jara pēida Jesucristo k'ap'ia pari. Māga ōoji pia jaratee bi ūri k'inia p'anadak'āri māik'aapa ūri k'iniada-ee p'ani pījida. Eperāarāpa ne-inaa k'achia oodak'āri, māga k'awaapīji āchīmaa. Ichiaba ūrāaji ma k'achia oo amaadamerā māik'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. Ichita jaratēji t'āri pia, k'īrau-ee. ³ Ewari cherude eperāarāpa ūraa pia jōmaweda ūridaamaa p'anadait'ee. Ma k'āyaara jiridait'ee āchia ūri k'iniata jaratee p'ani. Māgá k'awaadait'ee eperāarāpa jaratee p'ani k'īra t'ādo. Mamīda āchia oo k'iniata oodait'ee. ⁴ Wāarata ūri k'inia p'anadai k'āyaara, chonaarāwedapema cuento nepiripatap'edaata ūri k'inia p'anadait'ee. ⁵ Pi, jōdee, ichita k'īra jīp'a bāji. Waaweenāaji mia nībait'ee Cristo k'aurepa. Pichi wārumaa jaratēji Cristopa ooda eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Jōma ōoji Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a ichi mimiapataarāmaa.

⁶ Mia māga jara bi taarā-e nide mi wē-e pait'ee perā. Ara vino jōdaiparik'a altarde weedak'āri Tachi Ak'ōre-it'ee primisiak'a, māga pik'a mi jōit'ee. Ara barco uchiaparik'a to ideepa jīk'ara ērat'aadak'āri, māga pik'a mi uchait'ee na p'ek'au eujādeepa. ⁷ Mamīda mia k'īsia-e, nama bak'āri, pia oopachi perā p'iraparipa ooparik'a jīp'a p'irak'āri tauchaa bidap'edaamaa, awaraarā p'oyaa k'iniapa. Jīp'a oopachi Cristopa mīmaa oopi bik'a. Ma awara p'irapari naapiara panarupa p'oyaaaparik'a, māga pik'a mia p'oyaaru, ooji perā jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada mia oomerā ichi-it'ee. ⁸ Irā p'irapari naapiara panarupa poro jīra ataparik'a, māga pik'a mia atait'ee Tachi Waibiapa k'īsia iru bi mīmaa teeit'ee. Iru tachi ak'ipari pipiara bairā, ne-inaa pia teeit'ee irua oopi bik'a oodap'edaarāmaa. Māga ooit'ee Ak'ōre ewari waibia ewate.

Mimaa aupai ma ne-inaa pia tee-e pait'ee. J̄ip'a m̄aga teeit'ee j̄omaweda iru cheru nimaa p'anir̄amaa, iru k'inia iru p'anapata per̄a.

Pablopa ūraa jarada Timoteopa oomer̄a

⁹ Taar̄a-ee ch̄eji mimaa. ¹⁰ Demapa mi atabaib̄eji w̄ait'ee Tesalónica p'uurudee, na p'ek'au euj̄adepema ne-inaa audú k'inia bair̄a. Ma awara Crescente w̄aji Galacia euj̄adee m̄aik'aapa Tito w̄aji Dalmacia euj̄adee. ¹¹ Lucas aupai nama bi mi ome. Pi chek'āri, Marcos atan̄aji pi ome chemer̄a. Irua mi k'aripai nama mimia bi misa Tachi Ak'ōre-it'ee. ¹² Mia Tíquico p̄eji Éfeso p'uurudee. ¹³ Pi chek'āri, an̄ejeji mi ir̄ipema p'aru j̄ipari. Mia m̄aḡi atab̄eji Carpo tede Troas p'uurude nipak'āri. Ichiaba an̄ejeji mi libro j̄omaweda, chi ne-animal ede p'āda paara.

¹⁴ Alejandro, chi ne-inaa metaldee oopari, mimaa ne-inaa k'achia ooji. Tachi Ak'ōrepa m̄aga k'awa bi m̄aik'aapa ichiata k'awa bi sāga ooi iru ome, ma k'achia ooda pari. ¹⁵ K'irak'aupai j̄aḡi eper̄a ome. J̄aḡipa apidaamaa ūripiamaa bi tachia jarateepata pedee.

¹⁶ Naapiara mi ateadak'āri Romadepema poro waibiar̄a k'irapite p'anaumer̄a mi imiateedap'edaa, eper̄a apidaapa mi k'ōp'āyada-e p̄aji k'aripadait'ee. J̄oma mi k'ōp'āyoor̄a nama p'anadap'edaar̄apa mi ituaba atabaib̄ejida. Taawa Tachi Ak'ōrepa miapi-e pai, āchia oodap'edaa pari.

¹⁷ Āchia mi m̄aḡi atab̄ejida m̄ida, Tachi Waibia Jesucristopa mi k'aripa baji. Mimaa jarapiji j̄omaweda ichia ooda eper̄aar̄a k'aripait'ee, arii p'anadap'edaa ij̄aadak'aa beer̄a j̄omaar̄apa Tachi Ak'ōrepa jara p̄eida pia k'awaadamer̄a. M̄aḡi ma ewate Ak'ōrepa mi chok'ai uchiapiji āchi juadeepa. León it'aideepa eper̄a chok'ai uchiak'ajik'a, m̄aga pik'a mi uchijaji. ¹⁸ Wāara, Tachi Waibiapa mi uchiapiit'ee j̄omaweda k'achia beer̄a juadeepa m̄aik'aapa mi jaure j̄ait'ee, iru truadee w̄aru misa. ¡Jesucristo, chi Tachi Ak'ōre k'ira w̄aree unupipari, ichita bapari! ¡Amén!

Awaraar̄amaa salude p̄eida

¹⁹ Mia salude p̄eiru Priscilamaa Áquila ome. Ichiaba Onesiforodeer̄amaa salude p̄eiru. ²⁰ Mi nama che w̄ade awaraa k'ōp'āyoor̄a ome, Erasto beejii Corinto p'uurude. J̄odee mia Trófimo b̄eji Mileto p'uurude, iru k'ayaa bada per̄a. ²¹ K'inia bi pi chemer̄a, p'usa t'ojara pai naaweda.

Ichiaba salude p̄eiruta Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, j̄omaweda tachi ir̄pemaar̄a Cristo k'aurepa ome.

²² Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa pi k'aripamer̄a m̄aik'aapa par̄a j̄omaweda pia ak'i bapariimer̄a.

M̄agapai paji.

TITO

San Pablopa K'art'a P'ãda Titomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a Titomaa p'ãji. Titopa Cristode ijãaji Pablopa jarateeda k'aurepa. Maap'eda nipapachi Pablo ome judio-eerã t'ãide. Pablopa iru atabëiji Creta islade mãpema ijãapataarã k'aripapariimerã. Na k'art'a p'ãji Titopa ma mimia piara oo k'awaamerã.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa jara bi sãap'eda ichia Tito Cretade bëida: imik'raarã bimerã ijãapataarã ak'ipataarã mimia oodait'ee. Jara bi jarateepinaamerã tauchaa bipi k'inia p'anirãmaa ijãapataarã imik'raarã k'ap'iade (cap. 1). Jara bi sãga ijãapataarã p'anapataadaipia bi (cap. 2); k'ra jip'a nipapataadaipia bi ãchi poro waibirã jua ek'ari mãik'aapa awaraarã k'rapite (cap. 3.1-11). T'ëepai jara bi Titopa ichi k'irachuunamerã Nicópolis p'uuru (cap. 3.12-15).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo mimiapari Tachi Ak'õre-it'ee. Jesucristopa mi pëiji ichi ũraa jarateede, Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã irude ijãadamerã mãik'aapa iru wãarata jara pëida k'awaadap'eda, chok'ek'ee p'anadamerã. ² Ma awara ichideerãpa k'awaadait'ee piudak'ãri, ichita it'ari p'anadait'ee ichideerã perã. Tachi Ak'õrepa mãga jaraji na p'ek'au eujã bai naaweda. Wãarapi; seewa jarak'aa. ³ Tachi Ak'õreta Tachi K'aripapari. Irua k'inia bak'ãri, ma ũraa k'awapiji eperãrãmaa. Ichiaba mi jirit'eraji mãgi jarateenamerã.

⁴ Tito, na k'art'a pĩmaa p'ãru. Pi k'inia iru bi michi warrak'a, Cristode wãara ijãapari perã mik'a. It'aa iudipari Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi K'aripapari Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã. Mãga pi k'ãiwee bapariit'ee.

Pablopa Titomaa mimia teeda

⁵ Pi Creta islade atabëiji, ne-inaa mia jõma oo-e pada oomerã. Mia naaweda jaradak'a, jirit'eraipia bi imik'raarã p'uuru bee chaa ijãapataarã ak'ipataadamerã. ⁶ Ijãapataarã ak'ipari t'ãri pia baipia bi Tachi Ak'õre k'rapite. Ichiaba k'achia wëe baipia bi eperãarã k'rapite. Wëra abapai iru baipia bi. Chi warrarã Cristode chok'ek'ee ijãadaipia bi. Ichiaba t'ãri pia p'anadaipia bi, awaraarãpa jaranaadamerã ãra k'achia-idaa p'ani, maa-e pirã k'ĩri k'isua p'ani. ⁷ Ichia Tachi Ak'õredeerã ak'ipariit'ee. Maperã jirit'eraipia bi eperã k'ra jip'a, k'achia wëe apemaarã k'rapite. K'ĩri k'isua baik'araa bi; k'rauyaa; toyaa; chõyaa; chĩara k'ũrayaa p'arat'a jitait'ee. ⁸ Ma k'ãyaara awaraarã auteebaipia bi, ichi temaa chedak'ãri. Ichiaba ne-inaa pia o-ia ooiipia bi; k'isia k'awaa baipia bi ne-inaa ooiit'ee; t'ãri pia awaraarã ome; pia bapari Tachi Ak'õre k'rapite; pia k'isiapari ne-inaa ooi naaweda. ⁹ Ichita Ak'õre ũraade ijãaipia bi tachia jarateedap'edaak'a, ma ũraa wãara perã. Ma ũraa k'ãyaara Tachi Ak'õrepa ũraa awara bik'aa. Mãga ijãak'ãri, k'aripait'ee ijãapataarãpa oodamerã Tachi Ak'õre ũraa chiwidi k'awa beerãpa jarateedap'edaak'a. Ma awara ma ũraa ũridamaa beerãmaa k'awapii ãrapa k'achia oopata.

Pablopa jarada seewa jarateepataarãde

¹⁰ Mia mãga jara bi, mãgee ũridamaa p'anirã chok'ara paraa perã parã t'ãide. Seewa ãchi k'isiadeepa pariatua jarateepata mãik'aapa eperãarã k'ũrapata. Mãgĩrãpa jarateepata Cristo eere p'anirãpa at'ãri oodaipia bi Moisés eere p'anirãpa oopatak'a; tauchaa bipidaipia bi imik'raarã k'ap'iade.

¹¹ Tito, māirāmaa jarateepināaji. Āchia jarateedaik'araa bi, ma k'aurepa imik'īraarā, wēraarā, āchi warrarā paara k'ūrapata perā. Māgeerāpa k'īra nejasia wēe seewa jarateepata p'arat'a atadait'ee āchi-it'ee.

¹² Chonaarāweda Creta isladepema k'īsia k'awaapari, āchi auk'aapa māgaji: “īCreta pidaarā, seewa-idaa beerā, k'oo-idaa beerā, waibia nek'oyaa beerā! Parā jōmaweda t'āri k'achia-idaa p'anapata ne-animalaarā k'achiarāk'a.”

¹³ Ma eperā k'īsia k'awaaparipa jaradak'a, māga p'ani ma seewa jarateep-ataarā. Maperā āchi māik'aapa chi seewa ūri k'īnia p'aniirā paara itriak'ōoji jīp'a ijāadamerā. ¹⁴ Māgā waa ijāada-e pait'ee chonaarāwedapema judiorāpa seewa nepiridap'edaa āchi k'īsiadoopa. Ichiaba waa ooda-e pait'ee Jesucristo ūraa wāara ūridaamaa p'aniirāpa jara p'anik'a.

¹⁵ Cristo k'aurepa p'ek'au k'achia wēe p'anadak'āri, ne-inaa jōmaweda pia bi tachi-it'ee; chik'o k'odait'ee māik'aapa it'abarreepema net'aa. Jōdee jāgee p'ek'au k'achia oopataarā-it'ee māik'aapa Cristo ūraade ijāadak'aa beerā-it'ee, maarepida ne-inaa pia wē-e. Āchi-it'ee jōmaweda k'achia bi. Āchi k'īsia paara k'achia bi, Ak'ōrepa k'īnia bik'a k'īsiadak'aa perā. ¹⁶ “Taipa Tachi Ak'ōrede ijāa p'anida” apata. Māmīda seewata māga jarapata. Tachia āchia oopata unudak'āri, k'awapata āchia t'āriipa ijāadak'aa. T'āri k'achia-idaa p'anadairā, Tachi Ak'ōre k'īra bi āchi ome. Oodak'aa irua oopi k'īnia bik'a. Māgeerāpa ne-inaa pia apida p'oyaa oodak'aa.

2

Sāga ijāapataarā p'anapataadaipia bi

¹ Pi jōdee, jarateepia bi jīp'a uchiamerā Jesucristo Ūraa Pia jara bik'a.

² Ūrāaji ijāapataarā chonaarāmaa: ne-inaa oodai naaweda pia k'īsiadaipia bi p'ek'au k'achiade baainaadamerā; k'īra jīp'a p'anadaipia bi apemaarā k'īrapite, pia k'īsiadamerā āchide; ne-inaa pariatua oodaik'araa bi; wāara Cristode ijāadaipia bi; awaraarā wāara k'īnia iru p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'īnia iru bik'a; chupiria jōni jida, Cristode ijāadaipia bi.

³ Māga pik'a chōtrāarāmaa ūrāaji: Tachi Ak'ōre ome ewari chaa chok'ek'ee p'anadaipia bi; chīara āpīte ik'achia pedeedaik'araa bi; it'uapa piudaik'araa bi. Āchi māgā pia p'anadaipia bi apemaarā wēraarā ne-inaa pia oo k'awaa wādamerā. ⁴ Māgā ijāapataarā chōtrāarāpa awēraarāmaa jarateedai āchi k'īma māik'aapa āchi warrarā k'īnia iru p'anapataadamerā. ⁵ Ma awēraarāpa ne-inaa pariatua oodaik'araa bi; āchi imik'īra k'āyaara awaraa imik'īra ome t'ūdaik'araa bi; k'achia oodait'ee k'īsiadaik'araa bi; t'āri pia mimiadaipia bi āchi te pidaarā ak'idait'ee; āchi imik'īra jua ek'ari chok'ek'ee p'anadaipia bi. Māgā p'anaruta pirā, ijāadak'aa beerāpa k'achia pedeeda-e pait'ee Tachi Ak'ōre Ūraade āra k'aurepa.

⁶ Auk'a ūrāaji k'ūtrāarā chok'ek'ee p'anadamerā māik'aapa ne-inaa pariatua oonaadamerā. ⁷ Tito, pi ichiaba nejōmaade ichita ne-inaa pia oopia bi. Māgā āramaa ak'ipiit'ee sāga p'anapataadaipia bi. Āramaa Tachi Ak'ōre Ūraa jarateek'āri, k'īra jīp'a jarateepia bi āra pipiara p'anapataadamerā māik'aapa Jesucristo k'īnia iru p'anadamerā. Jarateek'araa bi pi waibiara pait'ee āra k'īrapite. ⁸ Pia jarateeru ichita wāara baipia bi. Māgā jarateeru pirā, apidaapa jarada-e pai pia pariatua jarateepari. Ma k'āyaara, pia jaratee bi ūridaamaa beerā k'īra nejasia p'anadai k'awaadak'āri pia ichita oopari pia ūraa bik'a. Ne-inaa k'achia maarepida unuda-e pai tachi āpīte jaradait'ee.

⁹ Ūráaji esclavoora ijāa p'anārāmaa: āchi chipariirā jua ek'ari chok'ek'ee p'aneidaipia bi; ne-inaa jōmaata t'āri pia oodaipia bi chipariirāpa oopi p'anik'a; pedee k'achia p'anaudaik'araa bi mimiade chok'a pēidak'āri. ¹⁰ Chipariirā net'aa maarepida chiadaik'araa bi. Ma k'āyaara ak'ipidaipia bi ichita oodait'ee chipariirāpa k'inia p'anik'a, seewa jarada-ee. Māgā ewari chaa chok'ek'ee p'aruruta pirā, chipariirā awaraarā ome Tachi Ak'ōre Ūraa pi-ia k'īsiadai māik'aapa iru ode t'ūu k'iniadai tachi ome, tok'arradee atuapia-maapa.

Sāap'eda k'īra jīp'a p'anadaipia bi

¹¹ Tachi Ak'ōrepa ak'ipiji eperāarā jōmaweda k'inia iru bi māik'aapa k'inia bi o k'achiade atuanaadamerā. ¹² Tachia iru ūraade jara bik'a oodak'āri, oo amaadait'ee ijāadak'aa beerāpa ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oopata. Māgā jīp'a ijāadak'āri, pia k'īsia k'awaa wāpata māik'aapa k'īra jīp'a oopata tachia oodaipia bik'a Tachi Ak'ōre k'īrapite. Tachi māga p'anapata pirā na p'ek'au eujāde p'ani misa, pia p'anapataadait'ee iru k'īrapite, ichiaba awaraarā k'īrapite. ¹³ Māga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'ōre Waibia waya cheru misa. Tachi K'aripapari Jesucristo unu k'iniapa ewari chaa iru nipata. Iru k'īra wāree unudak'āri, t'āri o-īa ak'itrua para nībeeit'ee. ¹⁴ Ichi ita-aria peepiji tachi pari. Māgā tachi k'aripa ataji p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Māgā piuk'āri, tachia k'achia oopat'edaa jōmaweda wēpapiji ichideerā p'aneedamerā. Maperā t'āripa ichi-it'ee ne-inaa pia k'īra t'ādoo oo k'inia p'ani.

¹⁵ Māpai Tito, māgee ūraa mia jarada pia jaratēeji Creta isladepema ijāapataarāmaa. T'āri pia ūráaji, jōmaweda pia jara bik'a oodamerā. Ūri k'iniada-ee p'ani pirā, k'awapīji āchia ne-inaa k'achia oo p'ani. Tachi Ak'ōrepa pi jirit'eraji āra ak'ipariimerā. Maperā māgā pedeeipia bi. Pi yiaara iru p'anadaik'araa bi.

3

Sāga Cristode ijāapataarā ijāadak'aarā awara p'anapataadaipia bi

¹ K'īrāpapīji jāpema ijāapataarāmaa āra ichiaba p'anapata Creta isladepema poro waibiarā jua ek'ari. Maperā oodaipia bi māgā poroorāpa oopi p'anik'a. Ichita oo k'inia p'anadaipia bi ne-inaa pia awaraarā k'aripadait'ee.

² Jarāji chīara āpīte k'achia pedeenadamerā māik'aapa aupedeenadamerā awaraarā ome. Ma k'āyaara t'āri pia p'anadaipia bi māik'aapa pedee pia peedeidaipia bi jōmaarā ome. ¡Mamīda, audua p'anadaik'araa bi!

³ Naaweda tachia Cristo k'awada-e p'anadak'āri, k'achia p'anapachida. Oodaamaa p'anapachida Tachi Ak'ōrepa jara pēidak'a. Atua p'anajida, seewa jara p'anipa tachi itu k'ūra p'anadap'edaa perā. Esclavoorāk'a p'anapachida, tachia oo k'iniata ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oo nipapatap'edaa perā. T'āri k'achia-idaa p'anapachida. Awaraarā unuamaa iru p'anapachida, ne-inaa iru p'anadap'edaa k'aurepa. Chik'īra unuamaa p'anapachida. ⁴ Māgā p'anapachida mīda, Tachi Ak'ōre, Tachi K'aripapariipa ichi warra tachimaa pēiji, tachi chupiria k'awaada perā. Peepiji tachi p'ek'au k'achia wēe p'aneedamerā. Māgā k'awaapīji ichia tachi k'inia iru bi. ⁵ Ichiatā tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. Māga oo-e paji tachia ne-inaa t'āri pia oopata perā. ¡Māga-e! Tachi k'aripaji tachi chupiria k'awaada perā. Tachia p'ek'au k'achia oopat'edaa wēpapīji māik'aapa ichi Jaure ba chepīji tachi k'ap'īade. Tachi piu pik'a p'anajida mīda p'ek'au k'achia k'aurepa, irua waya chok'ai p'anapīji ichi Jaurepa. Māga oop'eda, tachi p'aneepachida

warra chai ewaa t'odak'a mǎik'aapa paniade k'uipidak'a. ⁶ Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepik'ári tachimaa, pania waibia pik'a weeji tachi k'ap'ia ñri. Mǎga ooji Jesucristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atak'ári. ⁷ ñrá Tachi Ak'õrepa jarai: "Mi Warra piuda k'aurepa parǎ p'ek'au k'achia wǎe p'ani mi k'irapite." Tachi Ak'õrepa mǎga ooji t'ári pia bapari perǎ. Tachia ne-inaa pia p'oyaa oodak'aa irua tachi chupiria k'awaamerǎ. Ma awara eperǎ piuda net'aa ome beeruk'a, mǎga pik'a tachi, Tachi Ak'õre warrarǎ p'aneeruta Cristo k'aurepa. Mapa k'awapata piudak'ári, wǎara it'aa wǎdait'ee.

Titomaa ùraada

⁸ Mia et'ewa p'áda wǎarapi. Maperǎ mǎgí ùraa ip'ii jarateepia bi ijǎapataarǎmaa, mǎga ùridak'ári, ne-inaa pia k'ira t'ádoosoo p'anadamerǎ. Mǎga oodak'ári, eperǎarǎ jómaweda k'aripadait'ee, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ⁹ Mamída Tito, pariatua aupedeeyaa baik'araa bi audua beerǎ ome áchi chonaarǎwedapema éreerǎ k'ap'ia. Ichiaba t'úk'araa bi nepira jiri p'anirǎ ome, áchi aupedeeyaa p'anadak'ári Moisepa p'áda jara k'inia bi k'ap'ia. K'irak'aupai t'iu mǎgeee ijaraapataarǎ ome. Mǎgeee ne-inaa ooruta pirǎ, maarepida k'aripada-e. ¹⁰ Eperǎpa ijǎapataarǎmaa k'iraupik'ári, tachi ijǎapataarǎ awaraawaraadaipata. Mǎgeee eperǎ parǎ t'áide paraa pirǎ, k'ira jip'a ùráaji mǎgí k'achia oo amaamerǎ. ùri k'inia-e bi pirǎ, waya ùráaji. Mǎga ùraap'eda, at'ári ùriamaa bi pirǎ, ijǎapataarǎ t'áide waa t'upináati. ¹¹ Mǎgeee eperǎarǎ ne-inaa k'achia oomaa p'ani, ijǎa amaadaruta perǎ Tachi Ak'õrepa wǎarata jara pǎida. Jomaarǎpa k'awapata áchi k'achia uchiadait'ee Ak'õre k'irapite, ùridamaa p'anapata perǎ.

Pablopa na k'art'ade t'ẽpai p'áda

¹² Tito, mia Artemas maa-e pirǎ Tíquico pimaa pǎit'ee. Jáma panak'ári, p'oyaa bi pirǎ, isapai wǎji Nicópolis p'uurudee mi k'irachuude. Mi jáma banait'ee p'usa t'ojara bi misa. ¹³ Abogado t'ijarapata Zenas, Apolo ome jámǎik'aapa uchiadak'ári, k'aripáji nejómáade pia wǎdamerǎ áchi ode. ¹⁴ Mǎgá tachi ipemaarǎ jáma p'anirǎpa ip'ii pia oodaipia bi awaraarǎ k'aripadait'ee mǎik'aapa chupiria chedeerǎ k'aripadait'ee chik'o, p'aru iru p'anadamerǎ. Mǎga oodaipia bi pariatua p'anapataadai k'áyaara, apida k'aripada-ee.

Pablopa awaraarǎ ome salude pǎida

¹⁵ Jómaweda ijǎapataarǎ nama mi ome p'anirǎpa pimaa salude pǎiruta. Taipa ichiaba salude tee pǎiruta tai k'õp'áyoora Cristo k'aurepa k'iniarǎmaa. Mia it'aa iidi bi Ak'õremaa irua parǎ joma pia ak'i bapariimerǎ.

Mǎgapai paji.

FILEMÓN

San Pablopa K'art'a P'áda Filemonmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'áji. Carcelde baji na k'art'a p'ák'ári. P'áji Colosas p'uurudepema ijáapari t'ijarapatap'edaa Filemonmaa. Chupiria iidi bi Filemonpa ichi esclavo t'ári pia auteebaimerã, ai naaweda iru juadeepa uchiaji mïda. Măgí esclavo, t'ijarapatap'edaa Onésimo, Cristode ijăa beeji Pablopa jarateeda k'aurepa carcelde bak'ári.

Salude teep'eda, naapiara Pablopa gracias jara bi Tachi Ak'õremaa, k'awada perã Filemón Cristode wăara ijăapari perã măik'aapa bapari perã irua k'inia bik'a (vs. 1-7). Jara bi Filemón esclavo bada pia bapata Cristode ijăadak'áriipa măik'aapa chupiria iidi bi Filemonpa ichi esclavo t'ári pia auteebaimerã iru pëik'ári (vs. 8-22). T'ëepai salude pëi bi chi k'õp'ayoorã carcelde p'anirã pari (vs. 23-25).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo carcelde bi mia oopari perã Jesucristopa oopi bik'a. Mi tachi ipema Cristo k'aurepa Timoteo ome na k'art'a p'á pëiruta Filemonmaa. Filemón, pi k'inia iru p'anipi, auk'a Cristode ijăapari perã măik'aapa auk'a iru-it'ee mimiapari perã. ² Ichiaba na k'art'a p'á pëiruta tachi ipewëra Apiamaa măik'aapa tachi ipema Arquipomaa. Ijăadak'aa beerăpa nepira jiri p'ani mïda iru ome, taik'a iru choopari Cristode ijăa bairã măik'aapa oomaa bairã Cristopa oopi bik'a. Ichiaba p'á pëiruta jômaweda ijăapataarã pi tede it'aa t'î chepataarãmaa. ³ It'aa iidipata Tachi Ak'õrepa măik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Măgá k'áiwee p'anapataadait'ee.

Filemonpa awaraa ijăapataarã k'inia iru bapari

⁴ Filemón, mia it'aa t'ik'ári pi pari, ichita gracias jarapari mi it'aripema Ak'õremaa. ⁵ Üridoo pi wăara ijăapari Tachi Waibia Jesude măik'aapa iru k'inia iru bapari. Ichiaba üridoo pia jôma ijăapataarã k'inia iru bapari. ⁶ Pi măgá chik'inia bapari perã tachi ijăapataarã ome, mia it'aa iidipari Tachi Ak'õrepa pimaa k'awapimerã ne-inaa pia jôma tachi Cristodeerăpa oodai irua k'aripak'ári. ⁷ Mi ipema Cristo k'aurepa, mi o-ia bi pia awaraarã măgá k'inia iru bapari perã. Măga oo bipa pia mi t'ári măik'aapa awaraa Cristodeerã t'ári o-lapipari.

Pablopa chupiria iidida Filemón esclavo Onésimo pari

⁸ Pi măga bapari perã, mia ne-inaa iidi k'inia bi pia mi-it'ee oomerã. Pia năga oopia bi, ne-inaa pia bairã. Ma awara Cristopa mi jirit'erada perã, mia waawee-ee na iidiru oopii pimaa. ⁹ Mamïda k'awa bairã pia jôma ijăapataarã k'inia iru bapari, mia pimaa chupiria iidit'ee. Taawa pia ürii mia iidiru, mi chonaa bairã măik'aapa na carcelde bairã Jesucristopa oopi bik'a oopari k'aurepa. ¹⁰ K'inia bi pia auteebaimerã eperã nama bi mi ome. Iru michi warrak'a bi, mi k'aurepa iru Cristode ijăada perã mi nama carcelde bi misa. Na eperã pi esclavo iru bada, Onésimo.

¹¹ Mia k'awa bi naaweda irua pi k'aripa-e paji. Mamïda írá măga-e bi. Írá audú chok'ek'ee bapari mi ome. Mia k'awa bi auk'a bait'ee pi ome. ¹² Mia iru pimaa pëiru. Iru audupai k'inia iru bi. Mapa k'inia bi pia iru auteebaimerã mi auteebaik'ajik'a. ¹³ Mia k'inia bak'aji iru mi ome beemerã, mi nama carcelde

bi misa, Jesupa ooda jarateeda k'aurepa. Māgá irua mi k'aripak'aji pi pari. ¹⁴ Mamīda māga oo-e paji, pia jara-e pada perā iru nama bai pia bi mi ome. Mia k'inia-e pia iru auteebaimērā mia māga oopiru perā. Pia mi māgá k'aripa k'inia bi pirā, k'aripa pia bi pichi k'iradoopa.

¹⁵ K'isīaji nāgide. Onésimo mak'iaara taarā-e baji pi ik'aawaapa uchiada. ¿Tachi Ak'ōrepa iru māgá wāpiji-ek'ā aji, Cristode ijāap'eda, irā pi ome ichita bapariimerā? ¹⁶ Ma awara irā iru auteebairu pirā, iru pipiara bai esclavo k'āyaara. Pi ipema pia bait'ee auk'a Cristode ijāa bairā. Mia iru k'inia iru bi. Mamīda pia iru audupiarā k'inia iru bai pia bi, iru chok'ek'ee bairā māik'aapa iru pi ipema Cristo k'aurepa perā.

¹⁷ Māpai pia mi iru bi pirā pichi k'ōp'āyo piak'a, Onésimo auteebāiji mi auteebaik'ajik'a. ¹⁸ Irua pīmaa ne-inaa k'achia ooji pirā maa-e pirā pi net'aa chiaji pirā, jara pēiji. Mia p'aait'ee. ¹⁹ Mi, Pablopa nāgí p'āru michi juapa: miata p'aait'ee. Mamīda mia pīmaa nāga k'irāpapi k'inia bi. Onésimo pi ome tewe iru bai k'āyaara, pia tewe waibiara iru bi mi ome, mi k'aurepa pia Cristode ijāada perā. ²⁰ Maperā ipema, irā mia k'inia bi pia jōdee mi k'aripamerā, Tachi Waibiapa pīmaa oopi k'inia bik'a. Chupiria k'awāaji māik'aapa Onésimo auteebāiji. Māgá pia mi t'āri o-īapiit'ee.

²¹ Mia ijāa bi pia ooit'ee mia iidi bik'a. Mapa na k'art'a pīmaa p'āmaa bi. Wāara mia k'īsia bi pia waapiara ooit'ee mia iidida k'āyaara. ²² Māga oo bi misa, cuarto awara bīji mi-it'ee, mi jāma panak'āri. Mia māga jara bi ijāa bairā parā it'aa t'ipata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa mi uchiapiit'ee na carceldeepa māik'aapa waya pēiit'ee parāmaa.

Awaraarāpa salude tee pēidap'edaa

²³ Tachi k'ōp'āyo Epafraſas ichiaba nama carcelde bi mi ome, Jesucristopa oopi bik'a oopari perā. Irua pīmaa salude tee pēiru. ²⁴ Marcos, Aristarco, Demas māik'aapa Lucapa salude tee pēiruta. Āra mi ome auk'a mimiapata Cristo-it'ee.

²⁵ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parā jōmaweda pia ak'i bapariimerā.

Māgapai paji.

HEBREOS

K'art'a P'ãda Hebreo Pedee Pedeeapataarãmaa

K'awada-e p'ani k'aipa nãgí k'art'a p'ãji. Tachi Ak'õre Ūraa p'ãda pia estudia beerã ùk'uruurãpa k'ĩsia p'ani Pablopa p'ãda; awaraarãpa k'ĩsia p'ani Benabepa p'ãda; awaraarãpa Apolopa p'ãda. Mamída jõmaarãpa k'ĩsia p'ani nãgí ūraa p'ãji judiorã Cristode ijãadap'edaarã-it'ee. Jõmaweda judiorãpa hebreo pedee pedeeapatadap'edaa perã, nãgí p'ãda t'í bijida Hebreos. Nãgí ūraa p'ãji ùk'uru judiorã Cristode ijãapataarãpa ijãa amaadait'ee k'ĩsia p'anadap'edaa perã, jip'a naawedapemak'a ijãapataadait'ee chonaarãwedapema Moisepa p'ãdade. Chi na ūraa p'ãdapa jara bi mãga oonaadamerã, Jesucristo jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã.

Naapiara k'irãpapi bi k'aita Jesucristo; chi Tachi Ak'õre k'ĩra wãree unupida (cap. 1.1-3). Jara bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite Cristo waibiara bi angeleerã jõmaarã k'ãyaara (caps. 1.4-2.18) mãik'aapa Moisés k'ãyaara (cap. 3.1-6). Ūraa bi k'ĩiri k'ĩsua p'ananaadamerã ãchi chonaarãk'a; ma k'ãyaara k'ãiwee p'anapataadamerã Cristode ijãa p'anide (caps. 3.7-4.13). Jara bi Jesús tachi ijãapataarã it'aripema P'aareerã Poro Waibia (caps. 4.14-5.10) mãik'aapa ūraa bi Cristode ijãa amaanaadamerã, ma k'aurepa atuadai perã (caps. 5.11-6.12). K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã pia ak'ipari (cap. 6.13-20). Jara bi Jesús chonaarãwedapema p'aare poro waibia Melquisedec jãak'a (cap. 7) mãik'aapa iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ūraa chiwidi eperãrãmaa jara peida awara bi, chonaarãwedapema ūraa p'ãda k'ãyaara (cap. 8). Jara bi it'aripema Ak'õre Waibia tede mãik'aapa jara bi Cristopa waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãrãpa p'ek'au k'achia oopata wẽpapiit'ee (caps. 9.1-10.18). Jara bi Cristode ijãapataarãpa p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi mãik'aapa iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õre k'ait'a wãdaipia bi it'aa t'í p'anide (cap. 10.19-39). K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa chonaarãwedapema ijãapataarã pia ak'ida, irua jaradade ijãapatap'edaa perã mãik'aapa oopatap'edaa perã irua k'inia bik'a (cap. 11). Jara bi Cristode ijãapataarã jip'a ijãapataadamerã ãchi piurutamaa (cap. 12). T'ẽepai ūraa k'ĩra t'ãdoo jarap'eda, jara bi ichia k'inia bi Cristopa ãra pia oomerã mãik'aapa k'aripamerã (cap. 13).

Tachi Ak'õrepa ichi Warra it'aideepa jarada

¹ Chonaarãweda Tachi Ak'õre pedeeapachi tachi chonaarãmaa ichi pedee jarapataarã it'aideepa. Mãgĩrãpa jarateepachida Ak'õrepa oopi k'inia bi eperãrãmaa. At'apai jarateepachida; ūraade mãik'aapa k'aride. ² Mamída Tachi Ak'õre Warra, Jesucristo chedak'ãriipa na p'ek'au eujãdee, Tachi Ak'õre pedeeperi iru k'ap'ia pari. Ichi Warramaa ne-inaa jõmaweda it'í nĩbi mãik'aapa eujãde nĩbi oopiji. K'ĩsia iru baji ma jõmaweda teeit'ee chi Warramaa ichi-it'ee iru bamerã. ³ Chi Warra chi ak'õre jãak'a bi. Iru bi jõma chi ak'õre k'ĩra wãree. Iru pedeerupapai ne-inaa jõma iru juade nĩbi. Piup'eda Tachi Ak'õrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wẽpapiit'ee, it'aa wãji mãik'aapa Tachi Ak'õre juaraare it'ari su-ak'ĩ banaji.

Jesucristo angeleerã k'ãyaara waibiara bi

⁴ Tachi Ak'õrepa ichi angeleerãmaa “chok'apariirã” apari. Mamída chi warramaa “Warra” apari. K'awa p'ani eperã warra chi mimiapari k'ãyaara waibiara bi. Mãgã ichiaba Tachi Ak'õre Warra waibiara bi ichi angeleerã k'ãyaara. ⁵ Tachi Ak'õrepa waide jara-e paji ichi angeleerã apidaamaa:

'Mia idi jōmaarāmaa jara bi pi mi Warra.' (Sal 2.7)

Ma awara ichi ángel apidaamaa jara-e paji:

'Mi pi ak'ōre pait'ee. Jōdee pi mi warra pait'ee.' (2 S 7.14)

⁶ Mamīda chi Warra naapema jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, iru na p'ek'au eujādee pëik'āri, jaraji ichi angeleerāmaa:

'Bedabáiti mi Warra k'īrapite māk'aapa it'aa t'īti irumaa.' (Sal 97.7)

⁷ Angeleerā nāga p'anīda a bi ichi ūraa p'ādade:

'Irua ichi angeleerā nāuk'a papipari māk'aapa wēpapipari maa-e pirā t'īpitauk'a uruapipari māk'aapa k'īipipari.' (Sal 104.4)

⁸ Mamīda nāga bīda a bi chi Warra:

'Tachi Ak'ōreda, a bi, pi ichita jōmaarā rey bapariit'ee, na p'ek'au eujā jōru pījida. K'achia wēe bapari perā, pia pia ak'ī bapari pi jua ek'ari p'anīrā.

⁹ Ne-inaa pia aupai oo k'inia bapachi. P'ek'au k'achia oomaa bada perā, p'ek'au k'achia wēe bi. Maperā pi Ak'ōre, Tachi Ak'ōrepa pi jirit'eraji waibiara pamerā pi k'ōp'āyoorā k'āyaara. Māga ook'āri, pi o-lapiji.' (Sal 45.6-7)

¹⁰ Tachi Ak'ōrepa chi Warramaa ichiaba māgaji:

'Eperāarā Ak'īpari Waibia, ewaa weda piata pichi juadoopa ooji na p'ek'au eujā māk'aapa pajā. ¹¹ Ma jōmaweda p'aru sorek'a pak'oodaridait'ee māk'aapa jōdaridait'ee. Mamīda pi ichita bapariit'ee, na p'ek'au eujā jōru pījida. ¹² Na eujā pari pia eujā māk'aapa pajā chiwidi ooit'ee. Mamīda pi jō-e; ichita bapari perā.' (Sal 102.25-27)

¹³ Tachi Ak'ōrepa ichi ángel apidaamaa jara-e paji:

'Pi mi ome auk'a waibia bairā, mi juaraare su-ak'ī béeji, mia pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā p'oyaarū misa.' (Sal 110.1)

¹⁴ Māga jara-e paji, Tachi Ak'ōrepa ichi angeleerā jōmaweda pēipari perā na eujādee eperāarā k'aripade. Āra eperā k'ap'ia wēe p'anī mīda, Tachi Ak'ōrepa āra pēipari ichimaa wādait'eerā k'aripadamerā.

2

Jesucristopa jarada ūri k'iniada-e p'anadap'edaarā

¹ Māgá Cristo waibiara bairā angeleerā k'āyaara, tachia pia k'awadaipia bi Tachi Ak'ōrepa jara pēida iru k'ap'ia pari, Ak'ōre odeepa uchiada-e pait'ee.

² Tachi Ak'ōre Ūraa jarada Moisémaa ichi angeleerā it'aideepa wāra paji. Mapa Tachi Ak'ōrepa māgí ūraa ūri k'iniada-e p'anadap'edaarā miapiji. ³ Māgá miapiji pirā ichi ūraa ūri k'iniada-e p'anadap'edaarā naaweda, ḡsāgá tachi irumaa wādaima, iru ūraa jara pēida Cristo k'ap'ia pari ūri k'iniada-e p'anī pirā? Tachi Waibia Jesucristota naapiara cheji jarait'ee Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi iru bi irude ijāapataarā-it'ee. T'ēepai ma ūraa ūridap'edaarāpa tachi-maa jarateejida. ⁴ Ma ūraa chiwidi jaratee p'anīde Tachi Ak'ōrepa āramaa oopipachi ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa māk'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa ichia oopi k'inia bik'a āramaa oopipachi.

Jesucristo eperā jīp'aak'a bada

⁵ Tachi Ak'ōrepa Jesucristota jirit'eraji jaramerā ma ūraa chiwidi mia jarama bi na p'ādade. Maperā ma ūraade ijāa p'anadap'edaarā bi-e paji ichi angeleerā jua ek'ari. ⁶ Māga k'awa p'anī Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā: 'Ak'ōre, ḡeperā pi-it'ee k'āarema, pia ichi ak'ī bapariimerā māk'aapa k'inia iru bapariimerā? ⁷ Na p'ek'au eujāde bi misa, pia ichi ek'ariara biji pichi

angeleerã k'ãyaara. Mägã biji mïda, ichi waibia papiji mãik'aapa k'ïra wãree papiji pik'a. ⁸ Ne-inaa jõma nïbi ichi jua ek'ari biji.' (Sal 8.4-6)

Mãga ooji mïda, waide ne-inaa jõma ichi jua ek'ari bi-e. ⁹ Mamïda Jesús jua ek'ari bi. Tachi Ak'õrepa Jesús ek'ariara biji ichi angeleerã k'ãyaara, taarã-e nide eperã jïp'aak'a bapariimerã. Eperãarã k'inia iru bairã, Jesús piupiji jõmaarã pari. Mägã chupiria piuda perã, Tachi Ak'õrepa iru tachi rey waibia papiji mãik'aapa k'ïra wãree papiji.

¹⁰ Ne-inaa jõma nïbi Tachi Ak'õre-it'ee. Ichiata pia k'ïsia iru baji ichi Warra piuda k'aurepa awaraa warrarã chok'ara ichi ome p'anapataadamerã, ichi eujã k'ïra wãree bide. Mapa chi Warra chupiria piupiji. Cristopa jõma ooji ichi Ak'õrepa oopidak'a, mia nïbaji mïda mägã ooit'ee. Mapa ichia wãara Tachi Ak'õre o ak'ipii eperãarãmaa, aïde t'ïdap'eda, it'aa wãdamerã. ¹¹ Ma-it'eeta Tachi Ak'õrepa Jesucristo jirit'eraji, iru k'aurepa eperãarã t'ïdamerã mãik'aapa Ak'õre ode p'anapataadamerã. Jõma eperãarã Tachi Ak'õre ode p'anïrã chi Warra k'aurepa ichiaba ichi warrarã. Mapa Tachi Ak'õre Warra k'ïra nejasia-e bi mägürãmaa ïpema ait'ee. ¹² Mägã k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

'Tachi Ak'õre, mia pi k'awapiit'ee mi ïpemaarãmaa mãik'aapa pïmaa it'aa t'ïit'ee k'ari nïbide ãra taide.' (Sal 22.22)

¹³ Ichiaba awara ãi jara bi:

'Mia Tachi Ak'õrede ijãait'ee.'

(Is 8.17)

Ichiaba jara bi:

'Mi nama bïda aji, pia warrarã mïmaa teeda ome.'

(Is 8.18)

¹⁴ Mägí warrarã tachik'a p'anadairã, k'awa p'ani Jesucristo auk'a eperã paji. Mägã pa k'inia baji k'awada perã ichi piuda k'aurepa eperãarã irude ijãa p'ani uchiapiit'ee Netuara Poro Waibia jua ek'ariipa. Mägipa eperãarã peepii awaa bapari. ¹⁵ Mägí jua ek'ari eperãarã esclavoorãk'a p'anapata, piudait'ee waawee p'anadairã. Mamïda Jesucristopa aweda Netuara Poro Waibia p'oyaada perã piuk'ãri, ichia eperãarã uchiapii mägí jua ek'ariipa waa waaweenaadamerã piut'ee. ¹⁶ Maperãpi tachia k'awa p'ani Jesucristo che-e paji na p'ek'au eujãdee angeleerã k'aripait'ee. Ma k'ãyaara cheji k'aripait'ee Tachi Ak'õrede ijãapataarã Abrahampa ijãadak'a. ¹⁷ Cristo mägã cheda perã ichi ïpemaarã k'aripade, tachik'a baji na p'ek'au eujãde bak'ãri. Mapa P'aareerã Poro Waibiapa ooparik'a, tachi chupiria k'awaapari mãik'aapa it'aa t'ïpari tachi pari. Iru piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa wëpapipari tachia p'ek'au k'achia oopata, ma k'aurepa atuanaadamerã. ¹⁸ Jesucristo tachik'a bada perã, auk'a chupiria nïbaji Netuara Poro Waibiapa irumaa ne-inaa k'achia oopi chek'ãri. Mapa ichia tachi k'aripai auk'a choodamerã mãik'aapa ne-inaa k'achia onaadamerã.

3

Jesús Moisés k'ãyaara waibiara bi

¹ ïpemaarã Cristo k'aurepa, Tachi Ak'õrepa tachi awara bïda perã ichi ome it'ari p'anapataadamerã, k'ïsiati Jesucristopa oo bide tachi k'aripait'ee. Tachi Ak'õrepa iru pëjji jarateemerã iru ùraa chiwidi mãik'aapa P'aareerã Poro Waibiak'a it'aa iidipariimerã tachi pari, irude ijãapata perã. ² Tachi Ak'õrepa Jesucristo pëjji iru Ak'õrepa oopi bik'a oo k'inia bada perã, Moiseopa oo k'inia badak'a, chonaarãweda Ak'õre eperãarã k'aripak'ãri. ³ Mamïda Jesús Moisés k'ãyaara waibiara bi. K'ïsiadãma nãgide. Eperãarãpa te oopataarã pipiara

ak'ipata, mairāpa te oodap'edaa k'āyaara. ⁴ Eperāarāpa te chok'ara oodai. Mamīda Tachi Ak'ōrepata ooji ne-inaa jōma nībi. ⁵ Moisés Tachi Ak'ōredeerā ak'ipari pia paji, oo k'inia bada perā Ak'ōrepa jaradak'a. Eperāarāmaa jara-teepachi Tachi Ak'ōrepa t'ēepai ooit'ee bada. ⁶ Mamīda Cristo Tachi Ak'ōre Warra perā, ichideerā pipiara ak'ipari Ak'ōrepa k'inia bik'a. Tachita irudeerā ichiaba, Cristode ijāa amaada-e p'ani pirā māik'aapa o-īa unu k'inia p'ani pirā ne-inaa pia Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi tachi-it'ee.

Tachi Ak'ōrepa ichide ijāapataarā k'āiwee p'anapipari

⁷ Maperā pia ūridaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi iru ūraa p'ādade: 'Idi Tachi Ak'ōre pedee ūriruta pirā, ⁸ k'īri k'isua p'ananāati pāchi chonaarāk'a, āchi wāyaa wādak'āri eujā pania wēe bide. Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'ana k'iniada-e paji, āchia oo k'iniata oo k'inia p'anadap'edaa perā. ⁹ Mapa Ak'ōrepa jaraji: "Cuarenta años pāchi chonaarāpa unupachida mia oo bada āchi k'aripait'ee. Mamīda at'āri mia jarada oo k'iniada-e p'anapachida. ¹⁰ Maperāpi mi k'īraudachi ma eperāarā ome." Māpai jaraji: "Na eperāarāpa āchia oo k'iniata oopata. Oodak'aa mia oopi bik'a, mi o k'awada-e p'anadairā." ¹¹ Māpai mi k'īrau bada perā āchi ome, juraaaji: "Wāda-eda aji, mia k'āiwee p'anapiit'eeda ada eujādee." ' (Sal 95.7-11)

¹² Irā ipemaarā, māga bada perā tachi chonaarā ome, Tachi Ak'ōre ichita bapari odeepa uchianaadamerā, t'āri k'achia-idaa p'ananāati māik'aapa k'īri k'isua p'ananāati. ¹³ Ma k'āyaara, chok'ai p'ani misa, ewari chaa chik'aripa p'anapataati waapiara ijāadait'ee, apida Tachi Ak'ōre odeepa uchianaadamerā, p'ek'au k'achia oo k'iniapa. ¹⁴ Tachi Ak'ōrede ijāadaipia bi tachi piurutamaa. Māga ooruta pirā, unudait'ee irua ne-inaa pia k'isia iru bi tachi-it'ee, Cristo tachi ome bapari perā.

¹⁵ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: 'Idi Tachi Ak'ōre pedee ūriruta pirā, k'īri k'isua p'ananāati pāchi chonaarāk'a, āchi wāyaa wādak'āri eujā pania wēe bide. Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'ana k'iniada-e paji, āchia oo k'iniata oo k'inia p'anadap'edaa perā.' (Sal 95.7-8)

¹⁶ Maperā k'īsiadāma tachi chonaarāde. Moisés āchi poro waibia paji Egiptodeepa uchiadadak'āri. Maapai Tachi Ak'ōrepa āchimaā jip'a pedeeji ichi it'aideepa. Mamīda irua jaradak'a oo k'iniada-e paji. ¹⁷ Maperāpi piuk'oodachida ma eujā pania wēe bide, wādai naaweda ma eujādee Tachi Ak'ōrepa p'anapiit'ee padamāi. Cuarenta años āchia oo k'iniata oo p'anipa Tachi Ak'ōre k'īraupijida. ¹⁸ Mapa irua nāga jaraji: 'Irā parā wāda-eda aji, mia k'āiwee p'anapiit'eeda ada eujādee.' (Nm 14.22, 30, 35)

¹⁹ Ma chonaarā wāda-e paji ma eujādee, Tachi Ak'ōrepa jarada ijāada-e pada perā.

4

¹ At'āri Tachi Ak'ōrepa tachi k'āiwee p'anapi k'inia bi. Maperā pia p'anapataadāma irua k'inia bik'a, apidaamaa irua jaranaamerā: "Mia k'āiwee bapi-e." ² Mia māga jara bi Tachi Ak'ōrepa tachimaā ichiaba jara pēida perā ichia ooda eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Māga ijāadak'āri, k'āiwee p'anapataadait'ee. Ichia chonaarāmaa jara pēidak'a, māgā ichiaba tachimaā jara pēiji. Mamīda āchi-it'ee pia uchua-e paji, k'īripapai ūridap'edaa perā, t'āride ijāada-ee. ³ Tachia āchik'a oodaik'araa bi. Ijāada-e p'ani pirā, Tachi Ak'ōrepa tachi jida k'āiwee p'anapi-e. Māga k'awa p'ani iru ūraa p'ādade jara bairā:

'K'īrau bada perā āchi ome, juraaji: "Wāda-eda aji, mia k'āiwee p'anapiit'eeda ada eujādee." (Sal 95.11)

K'awa p'ani na p'ek'au eujā ooi naaweda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji tachi k'āiwee p'anapiit'ee ichi ome. ⁴ Ma awara k'awa p'ani iru k'āiwee bapari, awara āi iru ūraa p'ādade jara bairā:

'K'āima sieteede Tachi Ak'ōrepa ichi mimia oo aupak'āri, ĩiji māik'aapa k'āiwee beejī.' (Gn 2.2)

⁵ Mamīda waya ūrīti irua naaweda jarada ichi ūraa p'ādade:

'Wāda-eda aji, mia k'āiwee p'anapiit'eeda ada eujādee.' (Sal 95.11)

⁶ Māga jaraji ma naa ūridap'edaarāpa irua jara pēida ijāada-e p'anadap'edaa perā. Mamīda irua at'āri ichide ijāapataarā k'āiwee p'anapi k'īnia bi. ⁷ Ma-it'ee ewari awara biji. Māga k'awa p'ani māgī chonaarā piudap'edaa t'ēepai, Tachi Ak'ōrepa jarada perā Rey David it'aideepa:

'Idi Tachi Ak'ōre pedee ūrīruta pirā, k'īiri k'īsua p'ananāati.' (Sal 95.7-8)

⁸ Josuépa māgī chonaarā k'āiwee p'anapida paara, ai t'ēepai David it'aideepa Tachi Ak'ōrepa "idi" jara-e pak'aji. ⁹ Māgara irude ijāapataarā idipema ewari ĩidai ichiaba, Tachi Ak'ōre ĩidak'a na p'ek'au eujā oo aupak'āri. ¹⁰ Tachia oo k'īniata oopata oo amaadak'āri oo k'īnia p'anadairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, wāara iruk'a ĩidait'ee māik'aapa k'āiwee p'anapataadait'ee. ¹¹ Maperā jiridaipia bi iruk'a ĩidait'ee. K'īiri k'īsua p'anadaik'araa bi tachi chonaarāk'a.

¹² Iru ūraa ūridaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraa chok'ai pik'a bairā. Ma k'aurepa eperāarā ichita p'anapataadai. Ma awara iru ūraa waibiara bi awaraa ūraa k'āyaara, irua jara bik'a māgā p'asapari perā. Espada k'īraichaa weda p'ewedee bik'a, māga pik'a iru ūraa ichiaba p'ewedee pik'a bi, ma ūraa tachi t'āride t'īupari perā. K'awapipari tachia k'īsia bi māik'aapa oo k'īnia bi, pia wa k'achia. ¹³ Ne-inaa apida wē-e Tachi Ak'ōrepa k'awa-e pai. Iru-it'ee ne-inaa jōma ewaraa jēra bi. Ewari cherude tachi jōmaweda p'anadait'ee iru k'īrapite māik'aapa irumaa tachia oopatap'edaa jōmaweda jaradait'ee.

Jesús awara bida ijāapataarā P'aareerā Poro Waibia pamerā

¹⁴ Irā mia waya k'īrāpapi k'īnia bi parāmaa: Tachi Ak'ōrepa Jesús awara biji waibia pamerā māik'aapa it'aa t'īpariimerā tachi pari. Maperā Tachi Ak'ōre Warra Jesús tachi ijāapataarā P'aareerā Poro Waibia. It'ari bapari ichi Ak'ōre ome. Mama it'aa t'īmaa bairā tachi pari, t'āripa irude ijāadāma.

¹⁵ Nāgī P'aareerā Poro Waibiapa k'awapari tachi t'āride k'īsia p'ani, tachik'a na p'ek'au eujāde bapachi perā. Mamīda māgā bapachi mīda, maarepida p'ek'au k'achia oo-e paji. ¹⁶ Māgā P'aareerā Poro Waibia iruk'a iru p'anadairā, waaweenaadāma wādait'ee Tachi Ak'ōre Waibia k'ait'aara, tachi it'aa iididak'āri. Ne-inaa jōma Cristo jua ek'ari nībi māik'aapa irua tachi k'aripa k'īnia bi. Maperā chupiria iididāma, irua jara bik'a ooda-e pak'āri. Ichiaba tachi k'īradoopa irua k'īnia bik'a p'oyaa ooda-e pak'āri, iididāma irua k'aripamerā, tachi k'īnia iru bapari perā.

5

¹ P'aareerā poro waibia chaa tachi ome auk'a bi mīda, Tachi Ak'ōrepa māgī eperā awara bīpari, ichimaa it'aa iidipariimerā eperāarā pari. Ma awara irua jitapari ne-inaa eperāarāpa aneepata teedait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ichiaba ne-animalaarā peek'āri, irua paapari Tachi Ak'ōre-it'ee, eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ² Māgī p'aareerā poro waibiapa tachik'a ne-inaa k'achia oopari perā, irua chupiria k'awaai chi ne-inaa k'achia oo p'anīrā,

k'awada-e p'anadairã Tachi Ak'õrepa ãchimaa oopi k'inia bi. ³ Maperãpi irua chupiria iidipari, ne-inaa teepari mãik'aapa ne-animalaarã peep'eda, paapari Tachi Ak'õre-it'ee, naapiara ichi k'ap'ia pari, maap'eda apemaarã pari.

⁴ Eperã apida ichi k'iradoopa p'aareerã poro waibia pa-e pai. Tachi Ak'õrepata mägí mimiade bïpari, chonaarãweda Aarón bidak'a. ⁵ Mägapi Cristo ome baji ichiaba. Ichi k'iradoopa waibia pa-e paji. Tachi Ak'õrepata iru biji tachi ijãapataarã P'aareerã Poro Waibia pamerã. Mäga k'awa p'ani Ak'õre Ūraa p'ädade jara bairã:

'Mia idi jõmaarãmaa jara bi pi mi Warra.'

(Sal 2.7)

⁶ Ichiaba awara ãi jara bi:

'Pi ichita P'aareerã Poro Waibia pait'ee, Melquisedeck'a.'

(Sal 110.4)

⁷ Jesucristo na p'ek'au eujãde bak'ãri, at'apai taubade chupiria iidiji Tachi Ak'õrepa ichi k'aripamerã. K'awaji ichi piut'ee mãik'aapa Tachi Ak'õrepata ichi madeepa uchiapii. Tachi Ak'õrepa ma chupiria iidida ũriji, Cristopa oo k'inia bada perã chi Ak'õrepa oopidak'a. ⁸ Tachi Ak'õre Warra paji mïda, mia nïbide Tachi Ak'õrepa k'iniata oo k'awaa wã nipaji. ⁹ Mapa chi Ak'õrepa oopi k'inia bada oo aupak'ãri, Tachi Ak'õrepa iru biji tachi o k'achiadeepa k'aripa atamerã. Mäga biji irude ijãapataarã Ak'õre truade ichita p'anapataadamerã iru ome, waa piuda-ee. ¹⁰ Irua mägá ooi Tachi Ak'õrepa iru bida perã tachi ijãapataarã P'aareerã Poro Waibia pamerã Melquisedeck'a.

K'irak'aupai naapiara jarateedap'edaa ijãa amaadai

¹¹ Mia pipiara jaratee k'inia bi sãga Jesucristopa ooda Melquisedeckpa oodak'a. Mamïda mäga ooru pirã, parãpa pia k'awada-e pai, wãara ũri k'iniada-e p'anadairã. ¹² Pãchita Tachi Ak'õre Ūraa jarateepataarã pak'ajida, taarãruta perã Cristode ijãa p'ani! Mamïda mäga-e. At'ãri awaraarãpa parãmaa jarateepata, waide pia k'awada-e p'anadairã Tachi Ak'õre Ūraa jarateedap'edaa, ewaa irude ijãadadak'ãri. Mäga p'ani ma ũraa pipiara k'awa k'iniada-e p'anadairã. ¹³ Ara warra chak'e juto bi chik'o k'o atua bik'a, mäga pik'a parãpa ijãa p'ani mïda, k'awada-e p'ani chisãgí ne-inaa pia mãik'aapa chisãgí ne-inaa k'achia Tachi Ak'õre k'irapite. ¹⁴ Jõdee Tachi Ak'õre Ūraa pipiara k'awa p'anãrã k'ãsia k'awaa p'ani, pia mãik'aapa k'achia k'awapata perã.

6

¹ Mapa oodãma Tachi Ak'õrepa oopi bik'a mãik'aapa iru ũraa pipiara k'awaa wãdãma. O-ia p'ananaadãma tachimaa naapiara jarateedap'edaa ome. Nãga jarateejida tachimaa: Eperãarãpa p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi, ma k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi bimãi t'ũpi-e pait'ee perã. Ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa Jesucristo pëji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atamerã, mägá ãra p'anapataadamerã Ak'õre truade iru ome, waa piuda-ee. ² Poro choopidaipia bi ak'ipidait'ee ãchi Cristodeerã. Ma t'ëepai, tachi naawedape-maarãpa oodap'edaak'a, ijãapataarã poroorãpa jua bidaipia bi ãra ãri, Tachi Ak'õrepa ãramaa ichi Jaure pëimerã. Ichiaba ijãadaipia bi Cristo waya chek'ãri, ichide ijãa jai-idaadap'edaarã Tachi Ak'õrepa chok'ai p'irabaipiit'ee, k'ap'ia chiwidi p'anapataadamerã, waa piuda-ee. Jõdee Ak'õre ewari waibia ewate jai-idaadap'edaarã Cristode ijãada-ee, ichimãiipa pëiit'ee awara ãyaa, chupiria p'anapataadamerã, waa piuda-ee.

³ Mäga paji ma naapiara jarateedap'edaa. Mamïda ma ũraa k'ãyaara waa k'awaadai, Tachi Ak'õrepa tachi k'ariparu pirã.

⁴ Mia mǎga jara bi eperǎarǎpa Cristode ijǎa amaadap'eda, waya p'oyaa ijǎada-e perǎ. Mǎgǎrǎmaa Tachi Ak'ǒrepa k'awaapiji Cristopa ooda āchi-it'ee. Maap'eda āchia ijǎajida iru piuji āchi k'aripait'ee it'aa wǎdamerǎ. Mǎga ijǎadap'eda, Tachi Ak'ǒre Jaure ba cheji āchi ome, Tachi Ak'ǒrepa oopi k'inia bi āchimaa pia k'awaadamerǎ. ⁵ Ichiaba k'awaajida Tachi Ak'ǒrepa jarak'ǎri ichia ne-inaa pia ooit'ee, mǎga oopari. Unujida Tachi Ak'ǒrepa ne-inaa ooda eperǎarǎpa p'oyaa oodak'aa, tau p'ǎriu bada mǎik'aapa chiwa bada jǎpak'ǎri. K'awaajida mǎgǎ ooit'ee na p'ek'au euǎ jǒrumaa. ⁶ Mǎga k'awa p'anide, Cristode ijǎa amaaruta pirǎ, ne-inaa awaraa wē-e āchi k'aripait'ee, waya āchi p'ek'au k'achia oo amaadamerǎ mǎik'aapa it'aa wǎdamerǎ. Mǎgǎ ijǎa amaaruta pirǎ, oodai Tachi Ak'ǒre Warra peedap'edaarǎpa oodap'edaak'a, iru kursosode bidak'ǎri arii p'anadap'edaarǎpa oo iru p'anadamerǎ.

⁷ Mia jarait'ee sǎga p'ani Cristode ijǎa amaa p'anǎrǎ. K'oi chek'ǎri, euǎ p'ǔasaade t'ǔpari mǎik'aapa madeepa ne-uuda uchiapari. Ma ne-uuda pia chauk'ǎri, eperǎarǎpa p'epata k'odait'ee. Mǎga bak'ǎri, Tachi Ak'ǒrepa ma euǎ pia ak'iparida apata. ⁸ Mamǎda k'oi che bi mǎda, ne-ǎiri uchiaru pirǎ, Tachi Ak'ǒrepa ma euǎ pia ak'i-e bida apata, mǎik'aapa ma euǎ atabaiǎeipata, paa atapǎidamerǎ.

⁹ Īpemaarǎ Cristo k'aurepa k'iniarǎ, mǎga jara bi mǎda, k'awa bi parǎpata Cristode ijǎa amaada-e p'ani, Tachi Ak'ǒrepa oopi bik'a oo p'anadairǎ. Mǎgǎ ak'ipipata parǎpa wǎara p'ek'au k'achia oo amaajida Cristode ijǎapataadait'ee. ¹⁰ K'irǎpǎti Tachi Ak'ǒrepa ichita pia oopari. Ichia k'ǎra atua-e bi parǎpa irudeerǎ k'aripadap'edaa mǎik'aapa at'ǎri mǎga oo p'ani, iru k'inia iru p'anadairǎ. ¹¹ Mia k'inia bi parǎ mǎga p'anapataadamerǎ piurutamaa. Mǎga p'anaruta pirǎ, pia k'awaadait'ee Cristo k'aurepa iru p'anadait'ee jǒma Tachi Ak'ǒrepa k'ǎsia iru bi parǎ-it'ee. ¹² K'inia-e bi k'oo-idaa p'anadamerǎ. Ma k'ǎyaara k'inia bi parǎpa ijǎadamerǎ tachi chonaarǎk'a, chi irua jarada pedee ijǎa p'anadap'edaarǎ āchi piurutamaa. Choojida unurutamaa jǒma Tachi Ak'ǒrepa k'ǎsia iru bada āramaa teeit'ee.

Tachi Ak'ǒrepa ichia jaradak'a ooit'ee

¹³ Tachi Ak'ǒrepa ichi pedee Abrahammaa jarak'ǎri, awaraa ichi k'ǎyaara waibiara wē-e paji ma k'ǎrapite jarait'ee. Mapa ichi t'ǎde jaraji:

¹⁴ 'Mia pi pia ak'i bapariit'ee. Pideepa warrarǎ chok'ara uchiapiit'ee.' (Gn 22.16-17)

¹⁵ Abrahampa ijǎaji Tachi Ak'ǒrepa jarada, taarǎji mǎda ooit'ee ichia jaradak'a. Abrahampa mǎgǎ ijǎada perǎ, Ak'ǒrepa wǎara ooji ichia jaradak'a.

¹⁶ K'awa p'ani eperǎarǎ nepirade p'anide ak'ipi k'inia p'anadak'ǎri wǎarata jara p'ani, juraapata eperǎ āchi k'ǎyaara waibiara bi k'ǎrapite, chi ǔri p'anǎrǎpa ijǎadamerǎ. ¹⁷ Mǎga pik'a Tachi Ak'ǒrepa ak'ipi k'inia bak'ǎri wǎara ooit'ee ichia jaradak'a Abrahammaa mǎik'aapa iruk'a ijǎapatap'edaarǎmaa, mǎga jaraji ichi t'ǎde, awaraa ichi k'ǎyaara waibiara wē-e pada perǎ. ¹⁸ Tachi Ak'ǒrepa ma pedee jarada perǎ mǎik'aapa ichi t'ǎde jarada perǎ, k'awa p'ani iru seewak'aa. Irua jara bik'a, ichita mǎga oopari. Mapa tachi o k'achiadeepa uchiapata Cristode ijǎadait'ee. K'awa p'ani irua tachi k'aripait'ee p'ek'au k'achia jua ek'ariipa, t'ǎri a-ba p'anapataadamerǎ iru ome mǎik'aapa iru p'anadamerǎ ne-inaa jǒma irua k'ǎsia iru bi tachi-it'ee. ¹⁹ Maperǎ tachia ijǎapata; ijǎa amaada-ee. Ara anclapa barco pia jita iru bik'a āyaa wǎpiamaapa, mǎga pik'a tachia pia ijǎapata, k'awa p'anadairǎ Tachi Ak'ǒrepa tachi ateeit'ee ichimaa, Jesupa ooda k'aurepa. ²⁰ Jesuta tachi k'ǎyaara naapiara wǎji Tachi Ak'ǒre

baparimaa, t'ēpai tachi auk'a wādamerā. Mama bak'āri, Jesús tachi P'aareerā Poro Waibia beejī, ichita tachi pari it'aa t'īpari perā, Melquisedecpa oodak'a.

7

P'aare waibia Melquisedec bapata

¹ Māgí Melquisedec Salem p'uurudepema rey paji. Tachi Ak'ōre Waibiapa iru p'aare waibia papiji. Abraham chek'āri awaraarā reyrā p'oyaap'eda, Melquisedec iru k'īrapite uchijī māik'aapa bendiciaji. ² Māpai Abrahampa Melquisedecmaa teeji net'aa diezdepema chaa aba, irua net'aa jōmaweda jāri atadadepema ma reyrā juak'aawa. Melquisedec jara k'inia bi: “reyya ichi jua ek'ari p'anīrā ak'ipari Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a”. Ichiaba Salem p'uurudepema rey jara k'inia bi: “reyya ichi jua ek'ari p'anīrā k'āiwee p'anapipari”. ³ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara-e bi Melquisedec nawe, chi ak'ōre, chi ak'ōchonaarā, chi t'oda, chi piuda. Ma awara jara-e bi chi p'aare mimia jōda. Iru Tachi Ak'ōre Warrak'a, ichita p'aare waibia bapari perā.

⁴ jK'īsiati nāgide! Melquisedec eperāarā poro waibia paji. Ichiaba tachi chonaarāwedapema ak'ōchona Abraham tachi chonaarā poro waibia paji, Tachi Ak'ōrepa irumaa naapiara jarada perā. Mamida Melquisedecmaa Abrahampa teeji net'aa ma reyrā juak'aawa jāridadepema; ma net'aa jōmaweda diezdepema chaa, aba. ⁵ Tachi Ak'ōrepa Ūraa Moisemaa p'āpidade jaraji Israel pidaarā poro waibiarāpa Levī ēreerādepemaarā ūk'uru awara bidamerā, p'aareerā mimia oodamerā. Ma ūraade ichiaba jaraji ma p'aareerāpa iidi-pataadamerā net'aa diezdepema chaa aba āchi auk'aarāmaa, māirā ichiaba Abrahamdeepa uchiadap'edaa paji mīda āchi jīak'a. ⁶ Jōdee Melquisedec Levī ēreerādeepa uchīa-e paji mīda, Abrahammaa iidiji net'aa jārida diezdepema chaa, aba. Ma awara Abraham waibia paji, Tachi Ak'ōrepa irumaa jarada perā ichi k'īsia iru bada warrarā chok'ara teeit'ee. Māgā Abraham waibiara pik'a baji mīda Melquisedec k'āyaara, irua Abraham bendiciaji. ⁷ Jōmaarāpa k'awa p'ani p'aare waibia, chi it'aa t'īpari awaraarā pari, waibiara bi eperā jīp'aa k'āyaara. ⁸ Ma awara īrapema net'aa diezdepema chaa aba iidipataarā jai-idaapata. Jōdee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara-e bi Melquisedec piuda. ⁹ Ma ewate Abrahampa Melquisedecmaa teek'āri net'aa jārida diezdepema chaa aba, jōma Levī ēreerādepema p'aareerā k'ap'ia pari teeji, āra at'āri t'oda-e p'anajida mīda. ¹⁰ At'āri Levī uchīa-e baji mīda Abraham k'ap'ideepa, jaradai ma ewate Levīdeerāpa teejida Melquisedecmaa Abraham pari, ai t'ēpai Abraham āichak'e Jacobdeepa uchiadait'ee pada perā.

Jesucristopa p'aare waibia mimia oopari Melquisedecpa oodak'a

¹¹ Moisepa Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda teek'āri Israel pidaarāmaa, awara biji Levī ēreerā, Aarondeepa uchiadap'edaarā p'aareerā mimia oodamerā. Māgūrāpa Tachi Ak'ōrepa jaradak'a oopipachida eperāarāmaa. Mamida, māga oo p'anajida mīda, ma p'aareerāpa p'oyaa wēpapida-e paji eperāarāpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa, Tachi Ak'ōre k'ait'aara wādamerā. Māga oodap'edaa paara, Tachi Ak'ōrepa awaraa pēi-e pak'aji Melquisedec jīak'a. ¹² Mamida Tachi Ak'ōrepa awaraa p'aare biji māga oomerā. Nāgí bi-e paji Aarón bidak'a. Ma k'āyaara Melquisedeck'a biji. Nāgí p'aarepa ichi mimia ook'aa Aarondeepa uchiadap'edaarāk'a. Oopari Tachi Ak'ōre Ūraa chiwidide jara bik'a. ¹³ K'awa p'ani nāgí p'aare, mia jara bi, uchīa-e paji Levī ēreerādeepa. Wāara, na p'aare ēreerādeepa p'aare apida uchiadak'aa paji. ¹⁴ Māga k'awa p'ani Tachi

Waibia Jesuta uchiada perã Judá èreerãdeepa. Moisepa apida Judá èreerã eerepema t'ijara-e paji, apemaarã p'aareerã awara bik'ãri.

15 Ichiaba nãga perã audupiara k'awa p'ani Jesuta tachi ñrapema p'aare waibia, Melquisedeck'a. 16 Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi Leví èreerãdepemaarã awara bidamerã p'aareerã mimia-it'ee. Ma mimia oodait'ee paji na p'ek'au eujãde p'ani misa. Mamída mãga-e paji Jesús ome. Iru Leví èreerãdeepa uchia-e paji awaraa p'aareerãk'a, taarã-e weda ma mimia oomerã. Mãga-e. Tachi Ak'õrãpata Jesús awara biji ichita ma mimiade bapariimerã. 17 Mãga k'awa p'ani irumaa jara bairã Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade:

'Pi ichita P'aareerã Poro Waibia pait'ee, Melquisedeck'a.' (Sal 110.4)

18 Naaweda Tachi Ak'õrepa Moisemaa p'ãpiji ichia oopi k'inia bada ichi eperãarãmaa. Jaraji ne-animalaarã p'aareerãmaa ateedamerã, ãchia peedamerã mãik'aapa paadamerã ichi-it'ee. Mamída ma p'aareerãpa ma p'ãpidak'a oo p'anipa, eperãarã p'ek'au k'achia oopata p'oyaa wẽpapida-e paji. 19 Maperã Tachi Ak'õrepa ma p'ãpidak'a oodap'edaa waa oopi-e paji. Ma k'ãyaara ichi ùraa chiwidi tachimaa k'awaapiji, ichi k'ĩrapite p'ek'au k'achia wẽ p'anadamerã Cristode ijãadak'ãri. Ma awara mãgí ùraa chiwidi k'aurepa ñrã Tachi Ak'õre k'ait'aara wã p'ani it'aa t'ĩdak'ãri.

20 Tachi Ak'õrepa Leví èreerãdepema p'aareerã awara bik'ãri, awaraarã k'ĩrapite pedee-e paji. 21 Jõdee, ñrapema p'aare awara bik'ãri, Tachi Ak'õrepa ichi t'ĩde pedeeji. Mãga k'awa p'ani iru ùraa p'ãdade jara bairã:

'Tachi Ak'õrepa ichi t'ĩde nãga jara bairã, awaraa ne-inaa oo-e pait'ee. "Pi ichita p'aareerã poro waibia pait'ee." ' (Sal 110.4)

22 Tachi Ak'õrepa Jesumaa mãga jarada perã mãik'aapa Jesús k'aurepa ùraa chiwidi paraa perã, k'awa p'ani ma ùraa chiwidide jara bi tachimaa pipiara bi irua Moisemaa jarada k'ãyaara.

23 Tachi Ak'õrepa apemaarã p'aareerã chok'ara bĩpachi. Mamída ãra mãgí mimiade ichita p'anadak'aa, piupata perã. 24 Jõdee Jesús piuk'aa perã, Tachi Ak'õrepa awaraa p'aareerã poro waibia bi-e pait'ee iru pari. 25 Mapa irua k'aripai ichide ijãapataarã, p'ek'au k'achia wẽ p'anadamerã Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichita bapari perã, ichita Tachi Ak'õremaa chup'iria iidipariit'ee tachi pari.

26 Nãgí Jesús P'aareerã Poro Waibia tachia k'inia p'ani. Irua p'ek'au k'achia ook'aa, k'achia wẽ bairã. K'ĩsia k'achia k'ĩsiak'aa. Na p'ek'au eujãde bak'ãri, bapachi mída eperãarã k'achia oopataarã t'ãide, mãgá ook'aa paji. Maperãpi Tachi Ak'õrepa iru jõmaarã k'ãyaara waibiara papiji. 27 Cristo apemaarã P'aareerã Poro Waibiarãk'a bi-e. Mãgĩrãpa chok'apata apemaarã p'aareerã ewari chaa ne-animalaarã peedamerã paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Ma awara ne-animalaarã peedak'ãri paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, naapiara mãga oopata ãchi pari, maap'eda apemaarã pari, p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Jõdee Cristo piuda aba piuji, tachia p'ek'au k'achia oopata jõmaweda wẽpapiit'ee. 28 Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani Moisepa p'ãdade jara bi p'aareerã poro waibia mimia-it'ee awara bidamerã eperã tachik'a, p'ek'au k'achia oopari. Mamída, ma p'ãpida t'ẽepai, Tachi Ak'õrepa ichi t'ĩde pedee bĩpa, biji ichi Warra, chi p'ek'au k'achia ook'aa bita, ichita tachi P'aareerã Poro Waibia pamerã.

8

Tachi Ak'õre Ūraa chiwidide jara bi Jesús tachi P'aareerã Poro Waibia

¹ Mía na pedee jara che wã, nãgata jara k'inia bi. Cristota tachi P'aareerã Poro Waibia. Iru Tachi Ak'õre juaraare su-ak'i bapari Ak'õre truade. ² Ichi bimãi it'ari, mamata Tachi Ak'õre te waibia. Eperãarãpa mãgí te ooda-e paji. Tachi Ak'õrepa ooji. Mama Jesupa P'aareerã Poro Waibia mimia oopari tachi pari.

³ Jõma P'aareerã Poro Waibiarã bĩpata, ãchia teedamerã Tachi Ak'õremaa ne-inaa eperãarãpa aneepata iru-it'ee. Mãgá Cristopa pida ne-inaa teepari Tachi Ak'õremaa, ichi tachi P'aareerã Poro Waibia perã. ⁴ At'ari Cristo na p'ek'au eujãde bada paara, Tachi Ak'õre te waibiade p'aare pa-e pak'aji, mãgeee p'aareerã at'ari paraa perã. Mãirãpa oomaa p'ani Moisepa p'ãdade jara bik'a. Cristo nama bi-e perã eperã k'ap'iade, tachia k'awa p'ani iru mimia oomaa bi Ak'õre truade. ⁵ Mamĩda na eujãdepema p'aareerãpa ne-inaa oo p'ani jĩp'a Cristopa oo bik'a it'ari. Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa jarada perã ichi te oopiit'ee pak'ãri Moisemaa:

‘Ooji ne-inaa jõmaata mía ak'ipidak'a, pi ee nok'ode bak'ãri mi ome.’ (Ex 25.40)

⁶ K'awa p'ani tachi P'aareerã Poro Waibiapa oo bi it'ari pipiara bi na p'ek'au eujãdepema p'aareerãpa oopata k'ãyaara. Mãga bi Tachi Ak'õrepa ichi ūraa chiwidide jara bairã tachi pia ak'ipariit'ee Cristo k'aurepa.

⁷ Tachi Ak'õrepa naa ūraa jarada k'aurepa eperãarã p'ek'au k'achia wẽe p'anedap'edaa paara, awaraa ūraa chiwidi jara-e pak'aji. Mamĩda ma naa ūraa jarada mãga-e pada perã, tachi chonaarãpa ūraa chiwidi jiri p'anajida. ⁸ Ma awara Tachi Ak'õrepa unuk'ãri eperãarãpa p'oyaa ooda-e ma naawedapema ūraade jaradak'a, jaraji:

—‘Mí, Ak'õre Waibiapa jara bi: ¡Ūriti! Ewari cherude ne-inaa chiwidi ooit'ee. Ūraa chiwidi jarait'ee Judá ãreerãdepemaarãmaa mãik'aapa awaraa Israeldeepa uchiadap'edaa ãreerãdepemaarãmaa.

⁹ Nãgí ūraa chiwidi awara bi. Israel pidaarã chonaarãmaa jaradak'a mía aneek'ãri Egiptodeepa, mãga bi-e. Michi juadoopa ãchi aneeji mĩda, ãchia oo k'iniada-e paji mía jaradak'a. Mapa mía ãchi ak'i k'inia-e paji. ¡Mí, Ak'õre Waibiapa mãga jara bi!

¹⁰ Mamĩda ewari cherude Israel pidaarã jõmaarãmaa ūraa chiwidi jarait'ee. ¡Mí, Ak'õre Waibiapa mãga jara bi! Nãgata ooit'ee. Ma ewatedeepa ãramaa k'awapiit'ee mía oopi k'inia bi, mãik'aapa mãga oo k'inia p'anadait'ee, t'ãripa k'inia p'anadairã. Mapa mimaa aupai Tachi Ak'õreda adai, mãik'aapa mía ãra pia ak'i bapariit'ee, michi eperãarã perã.

¹¹ Mãga bak'ãri, apidaapa chĩaramaa, chi k'õp'ãyoorãmaa mãik'aapa chi ãreerãmaa jarateeda-e pait'ee Tachi Ak'õre k'awaadamerã mãik'aapa irude ijãapataadamerã. Jõmaarãpa mi k'awa p'anadait'ee ãchi Ak'õre Waibiak'a, chupiria beerãdeepa p'arat'ara beerãmaa.

¹² Ārapa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awaait'ee mãik'aapa wẽpapiit'ee. Maap'eda waa k'irãpa-e pait'ee Ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa.’ (Jer 31.31-34)

¹³ Tachi Ak'õrepa “ūraa chiwidida” ak'ãri, jara k'inia bi ma naa ūraa jarada Moisemaa sore pik'a bi. Ne-inaa soredaiparik'a, mãga pik'a ma naa ūraa jarada soredai wã.

9

Jesupa ichi waa it'aripema te waibiade bida

1 Naapiara Moisemaa ūraa jarak'ari Tachi Ak'ōrepa jaraji sāgata irude ijāadaī māik'aapa irua jaradak'a oodai. Ma awara Tachi Ak'ōre te ne-edeē ooda oopiji. 2 Ma te ne-edeē oodade chi naapema cuartode baji lāmpara bīpata māik'aapa mesa pan p'epari Tachi Ak'ōre-it'ee. Māgī Cuarto Awara Bida apachida Tachi Ak'ōre Net'aa-it'ee. 3 Araarepema Cuarto Awara Bida apachida Tachi Ak'ōre-it'ee. Māgī t'iak'au baji p'aru teesoo bīpa. 4 Ma p'aru teesoo bi k'ait'a baji altar nēepa p'ēeda. Ai īri ne-inaa t'ūa bapari paapachida. Ma p'aru teesoo bi edupema eere baji baaltek'a bi nēepa p'ēeda. Ma baaltek'a bi eperāarāmaa k'irāpapi baji Tachi Ak'ōrepa Moisemaa jarada. Māgī edajāde baji *maná* chok'o nēedeē oodade. Ichiaba baji Aarón pak'uru jua t'ono bada chonaarāweda māik'aapa Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa māude p'āpida. 5 Ma baaltek'a bada t'ap'a īri bainī p'anajida santok'a bee omé isia paraa. Māgī jīapataarā k'īra wāree, Tachi Ak'ōre ik'aawa p'anapata iru truade. Maperā santo māgī jīak'a bijida ma t'ap'ade ak'ipiit'ee Tachi Ak'ōre mama bi. Ma t'ap'ade p'aareerā poro waibiapa ne-animalaarā waa jīap'ejī Tachi Ak'ōrepa eperāarā miapinaamerā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda mia naapai p'oyaa jōma jara-e.

6 Israel pidaarāpa Tachi Ak'ōre te cuarto omeede oodap'eda, p'aareerā ewari chaa t'īupachida naapema cuartode āchi mimia oode, Tachi Ak'ōrepa Moisemaa jaradak'a. 7 Mamīda chi araarepema cuartode p'aareerā poro waibia aupaita t'īupachi, año chaa t'ūda aba. T'īuk'āri, atepachi ne-animal waa biit'ee ma baaltek'a bi īri. Māimisa Tachi Ak'ōremaa chupīria iidiji ichia p'ek'au k'achia oopata pari māik'aapa Israel pidaarāpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa pari; āchia ne-inaa k'achia k'awada-ee oopatap'edaa paara. 8 Māga oopida k'aurepa Tachi Ak'ōre Jaurepa eperāarāmaa k'awapi baji māgī tede Tachi Ak'ōre k'ait'a wādaik'araa bi. 9 Ma jōma oopida k'aurepa ma eperāarāmaa, Tachi Ak'ōrepa jaratemaa baji ichia āramaa k'awapi k'inia bada māik'aapa tachi īrapemaarāmaa paara. Nāga k'awapi k'inia baji. Net'aa teedak'āri māik'aapa ne-animalaarā peepidap'eda, paapidak'āri Tachi Ak'ōre-it'ee, eperāarā at'āri k'īsia p'ua p'anapachida āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. 10 Chi māga oopataarāpa ne-inaa k'odak'āri, k'ap'ia sīdak'āri māik'aapa ne-inaa todak'āri Tachi Ak'ōrepa Moisemaa p'āpidak'a, īripai o-īa p'aneepachida, Tachi Ak'ōrepa pipiara k'awapirumaa ichia k'īsia iru bada āchi-it'ee.

Cristo waa bat'ada

11 Ma-it'ee Cristo cheji, tachi P'aareerā Poro Waibia pait'ee. Ichia k'awapipari Tachi Ak'ōrede ijāapataarāmaa Ak'ōrepa k'īsia iru bi āchi-it'ee. Māga ooi ichi bapari perā Tachi Ak'ōre it'aripema te waibiade. Māgī te waibia pipiara bi na p'ek'au eujādepema te waibia k'āyaara, eperāarāpa ooda-e pada perā. Jīp'a Tachi Ak'ōrēpata ooji. 12 Ma awara na eujādepema p'aareerā poro waibia ma edupiyara bi cuartode t'īuk'āri, ne-animalaarā waa atepari. Mamīda Cristo t'īuk'āri ma it'aripema tede chi cuarto edupiyara bide, t'ūda aba t'ūji ichi waa bat'adada bide Tachi Ak'ōre bimāi. Māgī tachi neto pik'a ataji uchiadamerā tuchia p'ek'au k'achia oopata jua ek'ariipa māik'aapa atanaadamerā. 13 K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa naa ūraa jaradadeepa Moisemaa eperāarā t'īudaik'araa p'anadak'āri Tachi Ak'ōre te waibia bimāi, nāga oojida

waya t'ũdaipia p'anadamerã. Chivo chak'eerã mãik'aapa p'ak'a chak'eerã ateejida p'aareerãmaa peedamerã mãik'aapa chi waa jïap'edamerã ächi ïri. Måga-e pirã jïap'epipachida it'abarre p'ora p'ak'a wëra chak'e paadap'edaa p'oirada pania ome. Ma ne-animalaarã waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã ïripema k'achia aupai wëpapiji. ¹⁴ Mamïda Cristo waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa ne-inaa pipiara oopari. Cristopa p'ek'au k'achia maarepida oo-e paji mïda, Tachi Ak'õre Jaurepa k'aripaji iru tachi pari piumerã. Mågã iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa wëpapipari ne-inaa k'achia jômaweda tachi atuapipari, ne-inaa tachi k'ïsia p'uapipari paara. Tachi Ak'õre ichita baparipa mãga oopari k'inia bairã tachia irude ijãpataadamerã mãik'aapa oopataadamerã irua k'inia bik'a.

Cristopa ooda Tachi Ak'õre Ûraa chiwidide jara bik'a

¹⁵ Tachi Ak'õrepa mãga k'inia bairã, Cristo pëjii irua oomerã Ak'õre Ûraa chiwidide jara bik'a. Mågã chonaarãwedapema Tachi Ak'õrede ijãapatap'edaarãpa auk'a iru p'anadait'ee ne-inaa jõma irua k'ïsia iru bada ächi-it'ee. Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa wëpapiji ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa, tachide ome auk'a. Måga ooji Cristo piuda perã jõmaarã pari, p'ek'au k'achia wëe ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre k'ïrapite.

¹⁶ K'ïsiadãma nãgide. Eperãpa k'art'ade p'ã iru bak'ãri k'aimaa ichi net'aa bëiit'ee ichi piuk'ãri, chi net'aa atait'ee bipa ma net'aa atak'aa chipari chok'ai bi misa. Mamïda ma k'art'a p'ã iru bi eperã piuk'ãri, apemapa iru net'aa atapari. ¹⁷ Måga pik'a Cristo piuji ooit'ee Tachi Ak'õre Ûraa chiwidi jara bik'a. Piu-e pada paara, tachia iru p'anada-e pak'aji Tachi Ak'õrepa jarada tachimaa teeit'ee. ¹⁸ Måga baji ichiaba chonaarãweda, ne-animalaarã peedak'ãri Tachi Ak'õrepa oomerã ichia Moisemaa naa jaradak'a. ¹⁹ Moisepa Tachi Ak'õre Ûraa jômaweda jarap'eda ichi p'uuru pidaarãmaa, p'ak'a mãik'aapa chivo peejida. Mãpai madeepa waa ataji mãik'aapa p'oiraji pania ome. Oveja k'arã p'oree t'ïdapa *hisopo* jua chak'eerã k'õrajïma abaade jik'ooji. Mamãik'aapa mãgipa waa jïap'ëji Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda ïri mãik'aapa eperãarã ïri. ²⁰ Måga oo bi misa, mãgaji:

'Någí waa jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa mïmaa jaradak'a parã pia ak'iit'ee, irua oopi bik'a ooruta pirã.'

(Ex 24.8)

²¹ Ichiaba Tachi Ak'õre te ne-edee ooda edajãde mãik'aapa chi ne-inaa jõma aide nïbada ïri ma waapa jïap'ëji. ²² Måga ooji ai naaweda Tachi Ak'õrepa iru-maa jarada perã mãgí te mãik'aapa net'aa jïap'emerã ne-animalaarã waapa. Måga ook'ãri, Ak'õrepa ne-inaa k'achia ma tede nïbada waa ak'i-e paji. Måga bada perã ne-animalaarã waa ome, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata jômaweda wëpapi-e pait'ee, aba piu-e pirã ächi pari.

²³ Moisepa ne-animalaarã waapa jïap'ëji na p'ek'au eujãdepema te waibiade, Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã pia ak'imerã. Mamïda Tachi Ak'õrepa ma ne-animalaarã waa k'ãyaara pipiara k'inia baji jïap'emerã ichi it'aripema te waibiade, ichia eperãarã jômaweda pia ak'imerã. Mapa Cristo pëjii eperãarã pari piumerã. Cristo chok'ai p'irabaik'ãri, ma it'aripema te waibiade ichi waa jïap'ëji eperãarã p'ek'au k'achia wëe p'aneedamerã Ak'õre k'ïrapite.

Cristo it'aripema te waibiade t'ũda

²⁴ Cristo t'ũ-e paji ma it'aripema jïak'aa tede; eperãarãpa te oodap'edaade. Ma k'ãyaara it'aripema te waibiadeta t'ũji Tachi Ak'õre k'ïrapite, chupiria iidit'ee tachi pari. ²⁵ Ma it'aripema tede t'ũk'ãri, oo-e paji judiorã p'aareerã

poro waibiapa ooparik'a. Māgipa año chaa ne-animal waa ateeperi Tachi Ak'ōre te waibia edupiarā bi cuartode. Mamīda Cristopa ateeda apai ichi waa ateeji it'aripema te waibiade. ²⁶ Māga-e pada paara, Cristo piuda chok'ara piuk'aji, Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā ooru weda. Mamīda Cristo cheda aba cheji māik'aapa kurusode piuda aba piuji na p'ek'au eujā jōrumaa, tachi p'ek'au k'achia wēpapiit'ee. ²⁷ Eperā chaa piuda aba piut'ee. Maap'eda Tachi Ak'ōrepa ak'iit'ee ma eperāpa pia maa-e pirā k'achia ooda na p'ek'au eujāde bi misa. ²⁸ Māga pik'a Cristo piuda aba piuji eperāarā chok'araarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. Waya cheit'ee. Mamīda ma cherude tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapide che-e pait'ee. Jīp'a cheit'ee ichi cheru ni p'anīrāmaa teede jōma Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi āchi-it'ee.

10

Jesude ijāpataarā Tachi Ak'ōre k'īrapite p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee

¹ Tachi Ak'ōrepa Moisemaa p'āpidak'a oopataarāpa waide k'awada-e jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Maperā ip'īpai ne-animalaarā peedap'eda, paa p'ani mīda Tachi Ak'ōre-it'ee, iru k'īrapite p'oyaa p'ek'au k'achia wēe p'anadak'aa. ² Moisepa p'ādade jara bik'a oo bīpa p'ek'au k'achia wēpapida paara, waa ne-animalaarā peedap'eda, paada-e pak'aji āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Mamīda at'āri māga oopata. Mapa k'awa p'ani āchi at'āri k'isia p'ua jōnapata. ³ Año chaa ma ne-animalaarā peedak'āri, āchia k'achia oopata waapiara k'irāpapata, ⁴ p'ak'a waa māik'aapa chivo waapa p'ek'au k'achia wēpapik'aa perā.

⁵ Maperāpi Cristo na p'ek'au eujādee chek'āri, ichi Ak'ōremaa māgaji:

—'Ne-animalaarā peepachida mīda pi-it'ee māik'aapa ne-inaa ateedachida mīda pīmaa teedait'ee, wāara pia māga k'inia-e paji. Maperā mi na eujādepemaarāk'a t'opiji piumerā eperāarā pari. ⁶ Ichiaba pi o-īa-e baji ne-animalaarā peedap'eda, paadak'āri ak'īpidait'ee pi k'inia iru p'ani, maa-e pirā chupiria iididait'ee ārapa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ⁷ Mapa mia māgaji: "Pichá, Ak'ōre, mi nama bīpi ooit'ee pia k'inia bik'a. Pichi ūraa p'ādade jara bik'a mia ooit'ee." ' (Sal 40.6-8)

⁸ Cristopa māga jarak'āri, naapiara māgaji:

—K'inia-e paji ne-animalaarā peedamerā māik'aapa ne-inaa ateedamerā pīmaa teedait'ee. Pi o-īa-e bajida aji, ne-animalaarā peedak'āri ak'īpidait'ee pi k'inia iru p'ani maa-e pirā chupiria iididait'ee āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

Cristopa māga jaraji Tachi Ak'ōrépata Moisemaa jaraji mīda ne-animalaarā peedamerā ma-it'ee. ⁹ Maap'eda Cristopa māgaji:

—Ak'ōre, mi nama bi ooit'ee pia k'inia bik'a.

Māga jarada perā tachia k'awa p'ani chi naaweda oopatap'edaa Moisepa p'ādak'a jōru, Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa chiwidipida perā Cristo k'aurepa. ¹⁰ Cristopa ooda perā Tachi Ak'ōrepa k'inia badak'a, kurusode piuda aba piu chek'āri tachi k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōrepa tachi p'ek'au k'achia wēpapiji. Maperāpi irā tachi ijāpataarā p'ek'au k'achia wēe p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹¹ Moisepa p'ādade jara bik'a, ewari chaa judiorā p'aareerāpa ne-animalaarā paapata. Māgá ip'īpai oopata, māga oopata k'aurepa p'oyaa p'ek'au k'achia wēpapidak'aa pai mīda. ¹² Jōdee Cristo piuda abaade p'ek'au k'achia wēpapiji. Maap'eda su-ak'i beejī Tachi Ak'ōre truade iru juaraare. ¹³ Mama Cristopa nīmaa bi Tachi Ak'ōrepa iru k'īra unuamaa iru p'anapataarā

ichi jua ek'ari birumaa. ¹⁴ Cristo piuda aba piuda perā tachi k'ap'ia pari, irude ijāpataarā p'ek'au k'achia wēe ichita p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹⁵ Tachi Ak'ōre Jaurepa ichiaba made jara baji jarak'āri:

¹⁶ 'Ewari cherude mia Israel pidaarāmaa ūraa chiwidi jarait'ee. ¡Mi, Ak'ōre Waibiapa māga jara bi! Ma ewatedeepa k'awaapiit'ee mia āramaa oopi k'inia bi māik'aapa māga oo k'inia p'anadait'ee, t'āripa k'inia p'anadairā.' (Jer 31.33)

¹⁷ Māga jarap'eda, ichiaba jaraji:

'Mia waa k'irāpa-e pait'ee ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa.' (Jer 31.34)

¹⁸ Tachi Ak'ōrepa māgá p'ek'au k'achia waa k'irāpa-e pait'eeda ada perā, k'awa p'ani Jesús piuda k'āyaara ne-inaa pipiara wē-e p'ek'au k'achia wēpapiit'ee.

It'aa t'īdak'āri, Tachi Ak'ōre k'ait'a wādai

¹⁹ Māpai ipemaarā, Jesucristo waa bat'ada k'aurepa nāgaweda tachi panadai Tachi Ak'ōre bimaa. ²⁰ ¿Sāga jāma panadaima? K'irāpāti Ak'ōre te waibiade chi cuarto edupiara t'iak'au baji p'aru teesoo bipa, eperāarā t'īunaadamerā Tachi Ak'ōre badamāi. Mamīda Jesucristo kurusode piuk'āri, Tachi Ak'ōrepa ma p'aru teesoo bi jēpiji ak'ipiit'ee ma k'āyaara ne-inaa chiwidi biit'ee, ma k'aurepa eperāarā t'īudamerā ichi bimāi. Māgí Jesús k'ap'ia chok'ai p'irabaida. Ma k'aurepata tachi it'aa t'īdak'āri, it'ari t'īudai Tachi Ak'ōre bimāi. ²¹ Ma awara Cristo, tachi P'aareerā Poro Waibia perā, irua Tachi Ak'ōre it'aripema te ak'ipari. ²² Mapa it'aa t'īmaa bide t'āri pia wādama Tachi Ak'ōre k'ait'a. Irua oopi bik'a oo k'inia p'anadāma māik'aapa ijāadāma irua tachi p'ek'au k'achia wēe ak'í bi. K'īsia p'ua p'ananaadāma tuchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa, Cristo waapa ma jōma wēpapiida perā māik'aapa ne-inaa k'achia oo amaa k'inia p'anida ada perā paniapa siidak'āri. ²³ Māgapai-epi. Ichita p'anadāma tachi p'anadap'edaak'a naa t'āripa ijāadak'āri, k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa teeit'ee ne-inaa jōma ichia k'īsia iru bi tachi-it'ee. ¡Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a! ²⁴ Jiridāma chik'aripapataadait'ee, tachi jōmaweda chik'inia p'anapataadait'ee māik'aapa ne-inaa pia oopataadait'ee. ²⁵ P'ananaadāma awaraarāk'a, chi cheda-e p'anīrā Tachi Ak'ōre Ūraa ūride. Ma k'āyaara chip'edaidap'eda, chik'aripa p'anadāma pipiara ijāadait'ee, Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate paru misa. Ma ewate Tachi Ak'ōrepa ak'it'ee eperāarāpa pia māik'aapa k'achia oopatap'edaa.

²⁶ Ijāadak'āri Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristode, tuchia oo k'iniata oo wāruta pirā, ijāa amaa k'iniapa, k'īsiadaik'araa bi awaraa ne-inaapa tuchia p'ek'au k'achia oopata wēpapii. Cristo awara ne-inaa wē-e tuchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. ²⁷ Chi māga ijāada-e p'anīrāpa āchi piuda waaweedaipia bi, ai t'ēepai Tachi Ak'ōrepa āchia k'achia oopatap'edaa ak'ik'āri, āchi piit'ee perā t'ipitau jērājēraa jira bide. Mamaata wādait'ee jōma Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'ana k'iniadak'aa p'anīrā. ²⁸ Chonaarāweda eperāpa ooamaa bak'āri Moisepa p'ādade jara bik'a, māgipa p'ek'au k'achia oo bi unudap'edaarāpa, omé maa-e pirā ōpee, jarapachida āchi poroorāmaa. Māga k'awaadak'āri, peet'aapachida, chupiria k'awada-ee. ²⁹ Chonaarāweda māga paji pirā, ¿adupiara Tachi Ak'ōrepa nāgīrā miapi-e paik'ā? Ijāa amaa wāda Jesucristota Tachi Ak'ōre Warra māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa oo bi eperāarā k'aripait'ee Tachi Ak'ōredepema-e. Ma awara jara p'ani ichi Ūraa chiwidi jara bik'a Cristo waa bat'ada k'aurepa eperāarā p'ek'au k'achia wēpapi-e māik'aapa māgá p'ek'au k'achia wēe p'anada-e Ak'ōre k'īrapite. ³⁰ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa māgīrā miapiit'ee ichia jarada perā:

'Miata p'ek'au k'achia oopataarã miapiit'ee. Miata ächi k'achia ooit'ee ächia ne-inaa k'achia oopata pari.' (Dt 32.35)

Ichiaba ichi ũraa p'ädade jara bi:

'Tachi Ak'õrepata ak'it'ee ichi eperãarãpa ne-inaa pia mãik'aapa k'achia oopatap'edaa.' (Dt 32.36)

³¹ Tachi Ak'õre Waibia ichita bapari. Ichi k'ĩraudaru pirã tachi ome, tachia waaweepa p'oyaa chooda-e pai.

³² Mamĩda k'ĩrãpãti parãpa naa Cristode ijãadak'ãri, chupĩria jõnadap'edaa. Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awapiji ichi ũraa chiwidide jara bi Cristode. Maap'eda awaraarãpa parã miapijida mĩda, choopachida ijãa p'anadap'edaa perã. ³³ Edaare choopachida ijãadak'aa beerãpa ik'achia jarapatap'edaa mãik'aapa parã oo iru p'anapataadap'edaa apemaarã taide. Ma awara parãpa unudak'ãri pãchi ipemaarã Cristo k'aurepa mägã chupiria chitooni, k'aripapachida. ³⁴ Ichiaba chupĩria k'awaa jõnapachida ijãapataarã carcelde p'ani mãik'aapa ära k'aripajida. Parã o-ĩa p'anapachida ijãadak'aa beerãpa pãchi net'aa jõma jãri atadak'ãri, k'awa p'anadap'edaa perã it'ari iru p'ani ne-inaa pi-iaara. Ma ne-inaa jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi tachi-it'ee jõ-e pait'ee.

³⁵ Jõma ma et'ewa jarada wãara perã, waaweenãati. Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi parãmaa ne-inaa pi-ia teeit'ee. ³⁶ Mapa choo p'anapatãati pãchi ijãa p'anide Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oodait'ee. Mãga ooruta pirã, unudait'ee jõma irua jarada teeit'ee parãmaa. ³⁷ K'ĩrãpãti irua jarada:

'Taarã-e nide chi cheit'ee bita cheit'ee. Taarã-e pait'ee. ³⁸ P'ek'au k'achia wẽe p'aniãrã mĩde ijãapata perã, mi ome p'anadait'ee. Mamĩda waya naa para badak'a ijãada-e p'aneeruta pirã, mi o-ĩa ba-e pait'ee ära ome.' (Hab 2.3-4)

³⁹ Tachi Ak'õrepa mãga jaraji mĩda, tachita atuada-e pait'ee ma ijãada-eerãk'a, Cristode wãara ijãapata perã. Maperãpi irua tachi k'aripait'ee irumaa parutamaa.

11

Chonaarãpa ijãapatap'edaak'a ijãadaipia bi

¹ ¿K'ãata jara k'inia bima Tachi Ak'õrede ijãapari? Ijãapata perã k'awa p'ani wãarata uchiat'ee Tachi Ak'õrepa jara bik'a, waide mãga unuda-e p'ani mĩda.

² Tachi chonaarãpa mägã ijãa p'anapatap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa ära pia ak'iji.

³ Ijãapata perã tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã mãik'aapa pajã ooji ichi pedeeapai. Mapa ĩrã tachia jõmaweda unu p'ani irua ooda neina wẽ-e padadeepa.

⁴ Abelpa ijãa bada perã, Tachi Ak'õremaa ne-inaa pipiara teeji Caĩna teeda k'ãyaara. Mapa Tachi Ak'õrepa pia ak'iji Abelpa teeda mãik'aapa irumaa jaraji: "Pi pia bapari mi k'ĩrapite." Abel piuji mĩda, at'ãri tachimaa k'awaapipari Tachi Ak'õrede ijãadaipia bi mãik'aapa oodaipia bi irua k'inia bik'a.

⁵ Enocpa ijãa bada perã, Tachi Ak'õrepa ateeji na p'ek'au eujãdeepa, piuee. Maperã iru ik'aawa p'anapatap'edaarãpa waa unuda-e paji. Ma ateei naaweda Ak'õrepa jaraji: "Enocpa mi t'ãri o-ĩapiparida aji, mi k'ĩrapite pia bapari perã." ⁶ Mamĩda eperãpa Tachi Ak'õrede ijãa-e bi pirã, Tachi Ak'õre p'oyaa t'ãri o-ĩapi-e. Mapa eperã it'aa t'ĩmaa bak'ãri, Tachi Ak'õremaa k'ait'aara wã k'inia bi pirã, ijãaipia bi Tachi Ak'õre ichita bapari. Ichiaba ijãaipia bi Tachi Ak'õrepa k'aripapari ichide pipiara ijãarutaarã.

⁷ Noépa ijãaji Tachi Ak'õrepa jarak'ãri na p'ek'au eujã jõma paniapa ũut'aait'ee, mãga waide unuda-e paji mĩda. Tachi Ak'õre waawee bada perã,

ooji barco choma ichi éreerã ome bataudait'ee, mǎgá piuda-e pait'ee. Ma barco mǎgá ook'ári, apemaarãmaa ak'ipiji ichia ijãa bi. Mǎga unujida mǎda ijãada-e paji. Maperãpi k'iniijida. Mamǎda Noépa ijãa bada perã, Ak'õrepa jaraji: “Noé pia bapari mi k'Ërapite.”

⁸ Abrahampa ijãa bada perã, Tachi Ak'õrepa jarak'ári wãmerã ichia teeit'ee pada eujãdee, Abraham uchijaji ichi eujãdeepa. Mamǎda k'awa-e paji sãmaa wãru. ⁹ Abrahampa ijãa bada perã, banaji ma eujã jaradade. Bapachi te ne-edeo oodade awaraa eujãdepemaarãpa oopatap'edaak'a. Ichiaba mǎgá p'anapachida Isaac mǎik'aapa Jacob, ijãadap'edaa perã Tachi Ak'õrepa jarada; ma eujã teeit'ee ãchi éreerãmaa. ¹⁰ Abraham mǎgá bapachi ijãa bada perã Tachi Ak'õrepa ichi ateeit'ee ichia p'uuru oodamaa; ma p'uuru jõ-e pait'ee.

¹¹ Abraham audú chonaa baji warra ooit'ee. Ichiaba Sara warra t'ok'aa paji. Mamǎda Tachi Ak'õrepa warra oopiji Abrahammaa, ijãa bada perã Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichia jaradak'a. ¹² Mǎpai Abraham eperã piudak'a baji mǎda, warrarã chok'ara irudeepa uchijajida, lucero pajãde nĩbik'a mǎik'aapa p'usa ide ipu tau nãusaa nĩbik'a.

¹³ Ma eperãrã jõmaarãpa ijãa p'anapachida ãchi piurutamaa, at'ári jõma Tachi Ak'õrepa jarada teeit'ee ãramaa unuda-e paji mǎda. Mamǎda ijãa p'anadap'edaa perã, k'awa p'anajida Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichia jaradak'a. Mapa o-ia k'Ësiadak'ári ãchia ne-inaa iru p'anadait'ee Ak'õre juadeepa, apemaarãmaa jarajida ma eujã ãchi p'anadap'edaamã wãara ãchide-e paji.

¹⁴ Mǎga jarajida it'aripema eujãde k'Ësia p'anadap'edaa perã. ¹⁵ ãchi uchiadap'edaa eujãde k'Ësia p'anadap'edaa paara, waya ãpĩtee wãk'ajida.

¹⁶ Mamǎda wã k'inia p'anajida p'anapataade it'aripema eujãde, mǎgá na p'ek'au eujã k'ãyaara pipiara bairã. Mǎga k'Ësia p'anadap'edaa perã, Tachi Ak'õre k'Ëra nejasia-e ãchi Ak'õre Waibia pait'ee. Irua ãra-it'ee p'uuru oo iru bi ichi truade.

¹⁷ Tachi Ak'õrepa k'awaa k'inia baji Abrahampa irude wãara ijãa bi wa mǎga-e. Maperã jaraji Abrahammaa chi warra Isaac peemerã mǎik'aapa paamerã ichi-it'ee. ¹⁸ Abrahampa ijãa bada perã, mǎgá peeit'ee paji chi warra apai Sara ome iru bada, Tachi Ak'õrepa ai naaweda Abrahammaa jaraji mǎda:

'Mia Isaacdeepa uchiadait'eerã pia ak'it'ee pi mĩde ijãapari perã.' (*Gn 21.12*)

¹⁹ Abrahampa ijãaji Tachi Ak'õrepa eperã piuda chok'ai p'irabaipii. Wãara mǎga pik'au baji Isaac ome. Piuda p'irabaidak'a baji, chi ak'õrepa peei naaweda, Tachi Ak'õrepa peenaapãde ada perã.

²⁰ Isaacpa ijãa bada perã, Tachi Ak'õrepa jarapidak'a jaraji Jacobmaa mǎik'aapa Esaumaa. It'aa iidiji Tachi Ak'õrepa Jacob Esáu ome pia ak' bapariimerã.

²¹ Jacobpa Ak'õrede ijãa bada perã, ichi piut'ee pak'ári, it'aa iidiji Tachi Ak'õrepa José warrarã bendiciamerã. Chonaa bada perã, ichi bordonde t'idik'aji mǎga ook'ári.

²² Josepa Tachi Ak'õrepa jarada ijãada perã, ichi piut'ee pak'ári, chi arii p'anadap'edaarãmaa jaraji Israel pidaarã Egipto eujãdeepa uchiadait'ee. Ichiaba jaraji mǎga p'asak'ári, ãrapa ichi biiri auk'a ateedamerã.

²³ Moisés ak'õreerãpa ijãa p'anadap'edaa perã, Moisés t'ok'ári mǎik'aapa k'Ëra wãree unudak'ári, atane õpee mera bijida. Rey peede waaweeda-e paji, irua jaraji mǎda imik'Ëra warra chak'eerã jõmaweda peepiit'ee.

²⁴ Moisepa ijãa bada perã, chonaa pak'ári, Faraón k'au warrak'a pa k'inia-e paji. ²⁵ Ma k'ãyaara apemaarã Israel pidaarã chupiria chitooni ome auk'a

ba k'inia baji mimia chaaree oomaa, p'ek'au k'achia ode o-ña nipai k'äyaara. ²⁶ K'ĩsijai pipiara bai chupiria nĩbait'ee Tachi Ak'õredeerã ome, ni p'ani misa Tachi Ak'õrepa peiit'ee bi ächi k'aripamerã, Egiptodepema ne-inaa pia iru bai k'äyaara. Mãga k'ĩsijai k'awa bada perã Tachi Ak'õrepa teeit'eeda ada pipiara bi.

²⁷ Moisepa ijãa bada perã wãji Egipto eujãdeepa, rey k'ĩrau bi waawee-ee. K'awa baji Tachi Ak'õre ichi ome bi, ichi taupa unu-e paji mĩda. ²⁸ Moisepa ijãa bada perã Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã k'aripai, ãramaa Pascua fiesta oopiji. Mãgide oveja peepiji, maap'eda ãra te t'ĩupata i chaa waa jĩap'epiji *hisopo* jua chak'eerãpa. Mãga oojida ächi warrarã naapemaarã peepiamaapa, Tachi Ak'õrepa jarada perã ichi ãngel peiit'ee Egipto pidaarã warrarã naapemaarã peede.

²⁹ Israel pidaarãpa ijãa p'anadap'edaa perã, Mar Rojo p'oo bide wãyaajida eujã pania wëe bik'a. Mamĩda Egipto pidaarã auk'a wãyaadait'ee pak'ãri, jõma toida k'inijida.

³⁰ Israel pidaarãpa ijãa p'anadap'edaa perã, ewari siete parumaa ewari chaa p'irrabaijida Jericó p'uuru ik'aawa, Tachi Ak'õrepa jaradak'a oodamerã. Mãgã oodap'eda, Tachi Ak'õrepa muralla choma ma p'uuru t'ĩak'au bada baaipiji.

³¹ Prostituta Rahabpa Tachi Ak'õrede ijãa bada perã, ichi temãi o-ña t'ĩupiji Josuépa eperãarã omé peida; ma p'uuru ak'ide chedap'edaarã. Maperã piu-e paji apemaarã ma p'uurude ijãadak'aa beerãk'a, Israel pidaarãpa ma p'uuru jõt'aa chedak'ãri.

³² ¿K'ãata waa jaraima? P'oyaa jõma jara-e jua araa-e perã jarait'ee Gedeónpa ooda, Baracpa, Sansonpa, Jeftepa, Davidpa mãik'aapa Samuelpa oodap'edaa, Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa oodap'edaa paara.

³³ Mãgiirãpa ijãa p'anadap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa ächi k'aripaji nãga oodamerã. Ûk'uru jura chõo p'oyaaajida; awaraarãpa pia ak'ijida ächi jua ek'ari p'anadap'edaarã; awaraarãpa unujida Tachi Ak'õrepa ooit'eeda ada ächi chonaarã k'aripait'ee; awaraarãpa león it'ai jĩapijida, Tachi Ak'õrepa k'aripap'eda; ³⁴ Awaraarã t'ipitaudeepa paa-ee uchijajida; awaraarã chok'ai uchijajida espadapa pee k'inia p'anadap'edaarã juadeepa; Ûk'uru juatau t'ũmaa p'anadak'ãri, Tachi Ak'õrepa juataura papiji; awaraarã Tachi Ak'õrepa sõcharra papip'eda, chõojida ächi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã ome; Ûk'uruurãpa ächi eujãdeepa jërek'oojida awaraa eujãdepema chõode chedap'edaarãpa. ³⁵ Ichiaba wëraarã Ûk'uruurãpa Tachi Ak'õrede ijãa p'anadap'edaa perã, unujida ächia k'inia iru p'anadap'edaa piudap'edaarã chok'ai p'irabairuta.

Jõdee, ijãa p'anajida mĩda, Ûk'uru piu k'achia piujida. Ijãadak'aa beerãpa mãgĩrã jita atadak'ãri, mãgapachida: "Pëida-eda apachida, Cristode ijãa amaarutamaa". Mamĩda mãga ooda-e paji. Maperã piujida. Ächia k'awajida piudap'eda, Tachi Ak'õrepa ächi waya chok'ai p'irabaiipit'ee iru ome p'anapataadamerã, waa piuda-ee. ³⁶ Ichiaba ijãadak'aa beerãpa Ûk'uru imik'ĩraarãmaa ik'achia jarajida mãik'aapa wijida. Ma awara cadenapa jĩdap'eda, carcelde t'i nĩbijida. ³⁷ Awaraarã mãupa bat'a peejida maa-e pirã serruchopa esajãk'a t'oop'e peejida. Ûk'uru peejida espadapa. Ûk'uru chupiria oveja e maa-e pirã cabra e jĩ nipapachida; jarra oopachida mãik'aapa chĩarapa ãra k'achia ooruta choopachida. ³⁸ Na p'ek'au eujãde ichita p'anadaik'araa baji, ächi ik'aawa p'anadap'edaarã k'äyaara pipiara p'anadap'edaa perã. Mãga p'anajida Tachi Ak'õrede ijãa p'anadap'edaa perã.

Nipapachida eujã pania wêe bide m̃aik'aapa m̃e, eera jêra b̃imãi. Maapai p'anapachida yooro te uriade m̃aik'aapa m̃au te uriade.

³⁹ Ma jōmaarãpa Tachi Ak'ōrede ijãa p'anadap'edaa perã, irua ãra k'aripaji m̃aik'aapa pia ak'iji. Mam̃ida piudai naaweda, Tachi Ak'ōrepa ãramaa teit'eeda ada maarepida unuda-e paji. ⁴⁰ Irua k'inia baji ãrapa ne-inaa pipiara iru p'anadamerã tachi ome auk'a. Iru ũraa chiwidi k'aurepa wêpapiji ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa tachide ome auk'a, jōmaweda p'ek'au k'achia wêe p'anadamerã ichi k'irapite.

12

Choodaipia bi Cristode ijãa p'anide

¹ M̃apai ma ijãa p'anadap'edaarã chok'araarãpa tachi ak'imaã p'anadairã Ak'ōre truadeepa, p'anapataadãma ãra p'anapatap'edaak'a. Ara p'irapataarã j̃ip'a p'irapatak'a panadait'ee ãchi p'ira w̃arutamaa, m̃aga pik'a Cristode ijãadãma. Oo amaadãma p'ek'au k'achia m̃aik'aapa ne-inaa Tachi Ak'ōrepa oopi-e bi. J̃ip'a oodãma Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, irumaa p'anandaruta misa.

² M̃aga oo p'anide k'ĩsiadãma Jesucristode, irua naapiara ijãa bada perã ichi piurumaa. Irã ichia m̃agã tachi k'aripapari, pipiara ijãa w̃adamerã piurutamaa. Ichi kuruasode chupiria piuk'ãri, k'ĩra nejasia-e paji m̃agã piut'ee, k'awa bada perã chupiria ñibap'eda, o-ĩa bait'ee. M̃agã irã su-ak'i bi Tachi Ak'ōre su-ak'i beepari juaraare.

³ Parãpa k'ĩsiadaipia bi Jesús chupiria ñibada ijãadak'aa beerã k'aurepa. ãchia ijãadaamaã p'anajida irua ooda unudak'ãri m̃aik'aapa irua jarada ũridak'ãri. M̃agã oojida m̃ida, iru choopachi. M̃agã parã auk'a choodaipia bi irude ijãa p'anide. S̃edaik'araa bi m̃aik'aapa p'oyaa choo-eda adaik'araa bi. ⁴ Parã m̃agã choo j̃onide, waide p'ek'au k'achia oopi k'inia p'anirãpa parã peeda-e p'ani Jesús peedap'edaak'a. ⁵ ¿K'ĩra atua p'anik'ã Tachi Ak'ōrepa parã ũraada, eperãpa chi warra ũraa bik'a? Iru ũraa p'ãdada jara bi:

'Warra, pia k'ĩsiãji Tachi Ak'ōrepa jarateek'ãri itria pik'a bide. Irua k'irãpapak'ãri pia ne-inaa k'achia oopata, k'ĩra pia-ee beenãaji. ⁶ Tachi Ak'ōrepa m̃agã itria pik'a bide ak'ipipari pi k'inia iru bi m̃aik'aapa w̃imaa pik'a bide miapik'ãri, ak'ipipari w̃ara pi ichi warra.' (Pr 3.11-12)

⁷ Mapa choo p'anadaipia bi mia j̃onide, Tachi Ak'ōrepa jarateemaa bairã na eujãdepema ak'ōrepa ooparik'a. M̃aga oopari ichia k'inia bita oo k'awaadamerã. Na eujãdepema ak'ōreerãpa ãchi warrarã ũrapata m̃aik'aapa itriapata ne-inaa k'achia oodak'ãri. ⁸ M̃agã ichiaba Tachi Ak'ōrepa oopari. M̃aga oo-e pirã, parã ichi warrarã-e; j̃ip'a awaraa ak'ōredepema. ⁹ Tachi k'aipêe p'anadak'ãri, ak'ōreerãpa itriapachida ne-inaa k'achia oodak'ãri. Mapa tuchia ãra waawee p'anapachida. M̃agã bi pirã ak'ōreerã na eujãdepema ome, Tachi Ak'ōre audupiaara waaweadaipia bi irua tachi w̃imaa pik'a iru bak'ãri, iru ome ichita p'anapataadait'ee perã. ¹⁰ Taarã-e nide tachi k'aipêe weda tachi ak'ōreerãpa ũrapachida m̃aik'aapa itriapachida tachimaa ne-inaa oopi k'inia p'anadak'ãri. J̃odee Tachi Ak'ōrepata ichita pia ũrapari m̃aik'aapa itriapari pipiara p'anapataadamerã, t'ãri pia ichik'a. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa tachi itriamaa bi misa, k'ĩra pia-ee p'anapata. Mam̃ida ma t'ẽepai pia k'ĩsia p'anedak'ãri, oo k'awaa w̃apata irua oopi k'inia bik'a m̃aik'aapa k'ãiwee p'anapata.

¹² Maperã t'ãridepai choopatãti ijãa p'anide. Parã ũk'uru p'irapataarãk'ata p'ani. M̃airã İyapaadaidak'ãri, juatau t'ũmaadaipata m̃aik'aapa b̃ĩri w̃eredaipata. j̃M̃agã p'ananaãti! ¹³ Ma k'ãyaara naawedapema oodap'edaak'a pia oopatãti

Tachi Ak'õrepa parāmaa oopi bik'a. Māga ooruta pirā, pia ijāada-e p'anirā pia ijāapida. Parāpa oo p'anapatak'a āchia auk'a oo k'inia p'anada.

K'īrak'aupai Tachi Ak'õre Ūraa ūri k'iniada-e pai

¹⁴ Jiridaipia bi k'āiwee p'anapataadait'ee jōmaarā ome māik'aapa oo p'anapataati Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Māga oodaipia bi k'awa p'anadairā Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ooda-e p'anirā irumaa p'oyaa wāda-e. ¹⁵ ;K'īrak'aupai ijāa amaa p'aneeda Ak'õrepa Jesucristo pēida, ichia tachi k'inia iru bairā! Ichiaba apidaapa ūridaik'araa bi ijāa amaapi k'inia p'anirāpa jaratee p'ani Jesucristopa oodade. Ma jaratee p'ani neera k'achiak'ata bi, todak'ari, chok'ara peepari perā. ¹⁶ Apida awaraa ome k'āik'araa bi, miak'āi-e bi pirā. Ichiaba oodaik'araa bi Esaúpa oodak'a. Ichia Tachi Ak'õre waawee'aa paji. Jacobmaa teeki chi ak'õre net'aa atait'ee pada māik'aapa Tachi Ak'õrepa iru pia ak'it'ee pada, warra naapema pada perā. Māga teeki chik'o p'arat'u abaa pari. ¹⁷ Parāpa k'awa p'ani ma t'ēepai pia k'īsiak'ari, chi ak'õrepa teet'ee pada net'aa audú ata k'inia baji māik'aapa audú k'inia baji Tachi Ak'õrepa ichi pia ak'imerā. Mamīda audupai jēji mīda, māga uchia-e paji, ai naaweda chi ak'õrepa jarada perā Tachi Ak'õrepa jarapidak'a; Jacob pipiara ak'it'ee Esaú k'āyaara.

¹⁸ ;K'īsiati! Tachi Ak'õre Ūraa chiwidi k'aurepa, parā iru k'ait'aara wāpata Israel pidaarā wādap'edaa k'āyaara, irua Moisemaa jarada k'aurepa. Naaweda irua Moisemaa pedeeji ee it'ia bideepa, mama bada perā. Maapai tachi chonaarā māgi ee it'ia bi k'ait'a wādap'eda, t'ipitau it'aa urua nibik'a unujida. Ichiaba unujida p'ariu jiararak'a ma ee aneu cheru. Ma awara ūrijida nāumia pururua nībi māik'aapa pa jiwaa nībi. ¹⁹ Māga unudak'ari, ichiaba ūrijida trompeta jiwaa nībi māik'aapa Tachi Ak'õre āchima pedeema bi. Chi māga ūridap'edaarā audú p'era jōnipa chupiria iidijida Moisemaa, Tachi Ak'õrepa āchima waa pedeenaamerā. ²⁰ Māga oojida p'oyaa chooda-e pada perā Tachi Ak'õrepa jarak'ari:

'Chi t'iaru na eede, ne-animal paara, peet'āati māupa.' (Ex 19.12-13)

²¹ Ma ewate jōmaarāta p'era para baji. Mapa Moisepa pida māgaji:

'Mi audú p'era nibida aji.'

(Dt 9.19)

²² Jōdee māga-e parā ome. Jip'a it'aa t'īmaa bide k'ait'a wā p'ani Tachi Ak'õre bimaa it'aripema eede t'ijarapata Sión māik'aapa Tachi Ak'õre, chi ichita chok'ai bi, k'īrapite panapata it'aripema p'uuru Jerusalende. Mama unu p'ani angeleerā cho-k'ara see jōni, o-īa k'ari para bi. ²³ Ichiaba mama unu p'ani Tachi Ak'õre warrarā, chi it'ari t'i p'ā jēra bīrā. Māgirā jōma Tachi Ak'õre warra naapemaarāk'a, Jesucristode ijāapata perā. Mama ichiaba unu p'ani Tachi Ak'õre, na p'ek'au eujādepemaarāpa pia māik'aapa k'achia oopata ak'ipari. Ma awara unu p'ani chonaarāwedapema ijāa p'anapatap'edaarā, p'ek'au k'achia wēe p'ani Cristo k'aurepa. ²⁴ Mama unu p'ani Jesús, Tachi Ak'õrepa pēida ichi ūraa chiwidi jaramerā. Mama iru waa jip'eda k'aurepa Tachi Ak'õre bimāi, parā p'ek'au k'achia wēe p'ani iru k'īrapite. Ma waa awara bi Abel waa k'āyaara. Tachi Ak'õrepa Abel waa unuk'ari, chi Abel peeda k'achia oo k'inia baji. Mamīda Cristo waa unuk'ari, irude ijāapataarā p'ek'au k'achia wēpapida perā māgi waapa, k'achia oo k'iniak'aa Tachi Ak'õrepa.

²⁵ Mapa parāpa Tachi Ak'õre Ūraa ūridaipia bi. Ma ee it'ia bideepa pedee'ari, Tachi Ak'õrepa chupiria k'awa-e paji pirā ichi ūraa ūridaamaa p'anadap'edaarā, audupiara tachi iru juadeepa uchiada-e pai, ūridaamaa p'ani pirā iru ūraa jara pēida it'ariipa ichi Warra k'ap'ia pari. ²⁶ Ma ewate

Tachi Ak'õrepa pedeek'ãri, eujã wëre jira ataji. Mamïda ïrapema ewari jara bi:

'Ewari cherude eujã waya wëre jira atait'eeda a bi, pajã paara.' (Hag 2.6)

²⁷ Mãgí pedee waya jara k'inia bi ma wëre jira atarude Tachi Ak'õrepa jõt'aait'ee ichia ooda na p'ek'au eujãde nïbi mãik'aapa pajãde nïbi. Jõdee ne-inaa it'aripema mãik'aapa ichide ijãapataarã ichiak'au biit'ee. ²⁸ Mãgá tachi, Tachi Ak'õre trua wërek'aade p'anadait'ee perã, gracias jaradãma irumaa mãik'aapa oodãma irua oopi bik'a, t'ãripa mãga oo k'inia p'anadairã. Ma awara Tachi Ak'õre waaweedãma, irua mãga k'inia bairã. ²⁹ Ma jõma oodãma Tachi Ak'õrepa ichi ùraa ùri k'iniadak'aa p'anirã k'achia ooit'ee perã. Ooit'ee t'ipitaupa ne-inaa paa jõt'aaparik'a.

13

Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oodaipia bi

¹ Chik'inia p'anapataãti. Mãga p'anapataadaipia bi Cristode ijãapataarã, iru k'aurepa ipemaarã p'anadairã. ² Parãmaa te iidi chedak'ãri, wãak'anãati. Tachi chonaarãpa te wãak'ada-ee, t'ïpipachida ãchi temã pacherutaarãmaa. Ûk'uruurãpa k'awada-ee, angeleerã k'ãipijida.

³ K'irãpãti mãik'aapa k'aripapataãti carcelde p'anirã Cristo k'aurepa. Chupiria k'awãati parã jida mãga p'aneedai perã. Ichiaba ijãadak'aa beerãpa parã k'õp'ãyoorã miapi p'anadak'ãri Cristo k'aurepa, k'aripapataãti, parã jida mãga p'anadap'edaa perã.

⁴ Miak'ãi p'anirã awaraarã ome k'ãináati, Tachi Ak'õrepa jara bairã chi miak'ãidapa awaraa iru baik'araa bi. Ichiaba tuu bïpa awaraarã jiriik'araa bi mãirã ome k'ãit'ee. Tachi Ak'õrepa chi mãga oo p'anirã k'achia ooit'eeda a bi.

⁵ P'arat'a waibia ichita jirinãati waa k'inia bairã. O-ïa p'anãti pãchia iru p'ani omepai, Tachi Ak'õrepa jara bairã:

'Mia pi ak'i amaa-e. Ewari apida ituaba atabëi-e.' (Dt 31.8)

⁶ Mapa waawee-ee tuchia jaradaipia bi:

'Tachi Ak'õrepa mi k'aripapari. Mapa mia eperãarã jua waawee-e bi.' (Sal 118.6)

Ijãadaipia bi naawedapema jarateepataarãpa jarateedap'edaa

⁷ Naawedapema jarateepataarã k'irãpãti. Mãgiirãpa ãchi piurutamaa ijãapachida Jesucristopapai eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atai. Mãga parãmaa pia jarateepachida, auk'a ijãa p'anapataadamerã. Mapa ãrak'a ijãapataãti.

⁸ Jesucristo awara pa-e pait'ee. Naawedapemaarã o k'achiadeepa k'aripa ataji, ïrapemaarã auk'a k'aripapari mãik'aapa waide t'oda-e p'anadait'eerã auk'a k'aripait'ee. ⁹ Parãmaa naawedapema jarateepataarãpa jarapachida Tachi Ak'õrepa Jesucristo pëjji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atade, tachi k'inia iru bapari perã. Ma wãara perã, t'ãripa waapiara ijãadãma irude. Ijãanáati awaraa ne-inaa k'ïra t'ãdoõ jarateepataarã pedee. Mãirãpa jara p'ani Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripapari k'o p'anadairã ne-animalaarã peedap'eda, paadap'edaa altarde. Mamïda mãga oo bïpa apida p'ek'au k'achia wëe bak'aa Tachi Ak'õre k'ïrapite.

¹⁰ Moisepa p'ãdade jara bik'a oo p'anirãpa p'oyaa k'awada-e Cristopa ãchi pari kurusode ooda. ¹¹ Ma jara bik'a oodak'ãri, p'aareerã poro waibiapa ne-animal waa atap'eda, atepari ma cuarto edupiara bide Tachi Ak'õre

te waibiade. Māgí waa bipari Tachi Ak'õre bimāi eperāarā miapinaamerā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda ma ne-animal peeda k'ap'ia p'uurudeepa taawaa ateezata paadait'ee. ¹² Jõdee Jesús p'uurudeepa taawaa ateejida māik'aapa mama miapijida piurumaa. Māgá piuda perā eperāarā pari, āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpapiji ichi waa bat'ada k'aurepa. Māga ooji āchi p'ek'au wēe p'aneedamerā Tachi Ak'õre k'irapite. ¹³ Moisepa p'ādade jara bi k'achia baji piut'ee p'uurude taawa. Māga baji mīda, Cristo māgá piuji k'ira unuamaa iru p'anadap'edaa perā. Mamīda irua māgide k'isia-e paji k'awa bada perā piut'ee tachi pari. Mapa wādama iru ome p'uurudeepa taawaa pik'a. Uchiadama ma chonaarāwedapema ūraa jua ek'ariipa p'anadait'ee ūraa chiwidi jua ek'ari, tachi k'ira unuamaa iru p'ani mīda Cristo iru p'anadap'edaak'a. K'isiada-ee, waapiara irude ijāadama. ¹⁴ Na p'ek'au eujāde p'uuru apida ichita ba-e pait'ee. Maperā tachia k'isia p'ani it'aripema p'uuru k'ira wāreede. Mamata p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. ¹⁵ Māpai Jesucristo māgá piuda perā tachi pari māik'aapa tachi k'aripapari perā, it'aa t'ĩmaa bide ip'i jaradama: “Ak'õre, pi ichita t'ari pia bapari, Jesús tai k'aripamerā pēida perā.” ¹⁶ Ichiaba k'ira atuanaati chik'aripa p'anapataadait'ee māik'aapa wēe beerāmaa teedait'ee pāchia iru p'ani net'aadepema, Tachi Ak'õrepa māgata k'inia bairā. Māga oodak'ari, Tachi Ak'õre t'ari o-īapidai.

¹⁷ Ma awara oopataati pāchi ak'ipataarāpa jara p'anik'a, āchia parā ak'i p'anadairā māik'aapa parā k'aripa p'anadairā Tachi Ak'õre Ūraa k'awaadamerā. It'aa t'ĩmaa p'anide ārāpata jaradait'ee āchia parā ak'i p'anadap'edaa māik'aapa parāpa oodap'edaa. Maperā oo p'ani pirā āchia jara p'anik'a, āchi o-īa p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite, parāpa ijāapata perā. Mamīda māga ooda-e pirā, āchi k'isia p'ua p'anadait'ee iru k'irapite.

¹⁸ It'aa t'ipataati Tachi Ak'õremaa tai pari. Taipa k'awa p'ani irua pia p'anaut'ee. Tachi Ak'õrepa tai k'isia p'ua k'isiapi-e, irua oopi bik'a oo p'anadairā māik'aapa māga oo k'inia p'ani jai-idaarutamaa. ¹⁹ Ichiaba mia enenee n̄bi it'aa t'ipataadamerā mi pari Tachi Ak'õrepa mi k'aripamerā, waya isapai wā k'inia bairā parā ak'ide.

Na k'art'a p'ā aupak'ari ūraada

²⁰ Tachi Ak'õrepata tachi k'āiwee p'anapipari. Jesús waa bat'ada k'aurepa ichia eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiji, māik'aapa Jesucristo chok'ai p'irabapiji. Maap'eda ichi ūraa chiwidi k'aurepa Cristo bijii tachi ak'ipari waibia, irude ijāapataarā ichita ak'i bamerā māik'aapa k'aripamerā, oveja ak'iparipa ichi ovejaarā ak'iparik'a. ²¹ It'aa t'ĩmaa bide parā pari mia jara bi: “Ak'õre, āra pia ak'i bapariiji, pia oopi bik'a oo k'awaa wādamerā. Tachia māgá oodai māik'aapa pi t'ari o-īapidai Jesucristopa k'aripak'ari. Ak'õre, jirua pi k'ira wāree ichita iru bapariit'ee! ¡Amén!”

²² Ipemaarā, mia k'inia bi parāpa na k'art'a pia leedamerā māik'aapa aide jara bik'a oodamerā. Na k'art'a mak'iaa teeso-e bi, ne-inaa waa at'ari p'āi paraa perā.

²³ Mia parāmaa k'awapi k'inia bi tachi ipema Timoteo uchijai carceldeepa. Nama mi bimāi isapai pacheru pirā, iru ome parā ak'ide wāit'ee.

²⁴ Salude téeti parā ak'ipataarāmaa māik'aapa awaraa Cristode ijāapataarāmaa. Italiadepema ijāapataarāpa parāmaa salude tee pēiruta.

²⁵ Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parā jōmaweda pia ak'i bapariimerā. Māgapai paji.

SANTIAGO

Santiagopa K'art'a P'ãda Judiorã Ijãapataarãmaa

Santiago, Jerusalendepema ijãapataarã poro waibiapa na k'art'a p'ãji. Cristo chok'ai p'irabaip'eda, unupiji nãgí Santiagomaa (1 Co 15.7). Santiagopa na k'art'a p'ã pëiji judiorã Cristode ijãadap'edaarã, eujã awaraawaaraade p'ananadap'edaarãmaa. Ma ijãapataarã ũraaji ichita ijãapataadamerã Cristopa k'inia bik'a.

Salude jarap'eda, naapiara Santiagopa jara bi ijãapataarãpa jiridamerã k'ĩsia k'awaa p'anadait'ee m̃aik'aapa ijãa-ijãa p'anaadamerã (cap. 1.1-18). Jara bi oopataadamerã Ak'õre Ũraade jara bik'a; jĩp'a ma ũraa ũridai k'ãyaara (cap. 1.19-27) m̃aik'aapa eperãarã ũk'uru piara ak'inaadamerã awaraarã k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa ijãapataarã jõmaweda auk'a pia ak'ipari perã Cristo k'aurepa (cap. 2.1-13). Jara bi k'ãata jara k'inia bi Tachi Ak'õrede ijãapari (cap. 2.14-26). Jara bi tachi k'ĩrameda; sãga ma k'aurepa k'achiade baaidai (cap. 3.1-12). Jara bi wãara k'ĩsia k'awaa p'anĩrãde (cap. 3.13-18) m̃aik'aapa sãap'eda ijãapataarã chik'inia p'anada-e (cap. 4.1-12). Jara bi audua pedeenaadamerã (cap. 4.13-17) m̃aik'aapa p'arat'ara beerã ũraa bi (cap. 5.1-6). T'ẽpai jara bi choodamerã ãra ijãa p'anide m̃aik'aapa it'aa t'ĩpataadamerã k'ayaa beerã pari (cap. 5.7-20).

Salude pëida

¹ Mi, Santiagopa oopari Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a m̃aik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa k'inia bik'a. Na k'art'a pëiru parã Israeldeepa uchiadap'edaa èreerã docedepema ijãapataarãmaa, t'imí na p'ek'au eujãde p'ani chaa. Pia p'anãti.

Ijãapataarã nepirade p'ani pijida, o-ia p'anadaipia bi

² ĩpemaarã Cristo k'aurepa, parã nepirade p'anadak'ãri maa-e pirã chupiria jõnadak'ãri, waapiara Cristode o-ia ijãa p'anãti. ³ Mãgã choodak'ãri, k'awa p'ani ne-inaa k'ĩra t'ãdoo choodai. ⁴ Mãgã choo p'ani misa, ichiak'au Tachi Ak'õremaa oopiti irua k'inia bik'a. Mãgã parãpa ne-inaa apida faltada-e pait'ee irua oopi k'inia bi parãmaa. Pia k'ĩsiapataadai m̃aik'aapa jõma pia oopataadai, irua k'aripa bairã.

⁵ Mamĩda parãdepemapa k'awa-e bi pirã k'ãata oopipia bi chupiria nĩbide, it'aa t'ĩji Tachi Ak'õrepa k'awapimerã. Tachia chupiria iidiruta pirã, iru k'ĩrau-epi. Ma k'ãyaara k'aripait'eeipi, ne-inaa jõmaade tachi k'aripa k'inia bapari perã. ⁶ Mapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ik'ãri, ijãaji wãara irua ooit'ee pia iidi bik'a. K'ĩsianãaji: “¿Mia oo k'inia baik'ã irua k'inia bik'a wa m̃aga-e?” Mãgee eperã k'ĩsia nãga bi: ara p'usa abaamã bak'ãak'ata bi. ⁷ Mãgee eperãpa ijãa-e Tachi Ak'õrepa ichi k'aripai. ⁸ Idi ne-inaa aba ijãapari m̃aik'aapa nu ne-inaa awaraa ijãapari. K'ĩra jĩp'a ijãak'aa.

Chupiria beerã p'arat'ara beerã ome

⁹ Piara k'awaadamerã sãga oodaipia bi chupiria jõnide, parãmaa nãga nepiriit'ee. Ijãapari aba chupiria bi pirã p'arat'ara wëe, o-ia baipia bi Tachi Ak'õrepa iru auk'a pia ak'ipari perã apemaarã ijãapataarãk'a. Ma awara o-ia baipia bi it'ari banait'ee perã. ¹⁰ Jõdee ijãapari p'arat'ara bi o-ia baik'araa bi p'arat'ara bairã. Eperã p'arat'ara bi taarã chook'aa, nep'ono ewaraade bik'a. ¹¹ Mãgee nep'ono pi-ia bi t'ok'ãri tap'eda. Mamĩda ai ĩri ak'õrejiru jëra

nībeek'āri, pīdaipari wāsiapa. Taarā-e nīde ma nep'ono pi-ia jōdaipari. Māga pik'a bi eperā p'arat'ara bee. Mimia oomaa p'anīde pida, jōma āchia iru p'anī jōdarii.

Tachi Ak'ōrepa k'īsia k'achia k'īsiapik'aa

¹² Tachi Ak'ōrepa o-īapipari eperā chupīria nībīde maa-e pirā nepīrade nībīde, chook'āri Cristode ijāa bairā. Māgā chook'āri, Tachi Ak'ōrepa ma eperāmaa it'aripema poro jīra teet'ee; pia jarait'eera, ichita ichi ome bapiit'ee. Ichia māga oopari jōma ichi k'īnia iru p'anīrā ome, chonaarāweda māga jarada perā. ¹³ Mamīda māgā nepīrade jōnīde abaapa k'īsiaru pirā k'achia ooit'ee, jaraik'araa bi: “Tachi Ak'ōrēpata māga oopi bi”. Māga jaraik'araa bi Tachi Ak'ōrepa k'īsiak'aa perā ne-inaa k'achia ooit'ee. Ma awara eperāmaa māga k'īsiapik'aa. ¹⁴ Jīp'a tachi t'ārideepata k'īsia k'achia uchiapari. Maap'eda ne-animal trampade t'īuparik'a carnada k'oit'ee, māga pik'a eperā ichia k'īsia k'achia oo k'īniadaik'āri, ¹⁵ ma ne-inaa k'achia oopari. Chi māga ooyaa bi atuait'ee.

¹⁶ Maperā īpemaarā k'īniarā, pāchi itu k'ūrapiāati. K'īrak'aupai k'īsiadai Tachi Ak'ōrepa k'īsiapii ne-inaa k'achia ooit'ee. ¹⁷ Māga-epi. Tachia ne-inaa pia jōmaweda iru p'anī Tachi Ak'ōre k'aurepata iru p'anī. Irua ooji ak'ōrejīru, atane māik'aapa lucero. Māgī edaare īdaapata, edaare īdaadak'aa. Tachi Ak'ōre māga bada paara, edaare k'īsiapik'aji k'achia ooit'ee; edaare k'īsiapik'aji pia ooit'ee. Mamīda māga-e. Ichita pia oopari. ¹⁸ Māgā pia oopari perā, apemaarāpa irude waide ijāadai naaweda, tachi judiorāmaa k'awapiji ichia wāarata jara pēida, ma ūraa wāarade ijāadap'eda, atuanaadamerā. Māga ooji k'īnia bairā ichi k'īrapite pia nipadamērā.

Tachi Ak'ōre Ūraa ūripataarāpa oopata

¹⁹ īpemaarā k'īniarā, Tachi Ak'ōrepa māga ooda perā tachi-it'ee, k'īri ēesaa p'anāti iru ūraa ūridamerā. Mamīda pia k'īsiati pedeedai naaweda. Ma awara isapai k'īraunāati. ²⁰ Mia māga jara bi chi isapai k'ītrauyaa bipa ook'aa perā Tachi Ak'ōrepa k'īnia bik'a. ²¹ Maperā k'achia k'īra t'ādoo k'īsia amāati. P'anānāati naaweda p'anapatap'edaak'a, waide ijāada-e p'anadak'āri. Ma k'āyara audua-ee ooti Tachi Ak'ōrepa k'īnia bik'a. Ichia k'īsiapatāati irua wāarata jara pēidade, ma k'aurepata ijāapata perā māik'aapa it'aa wādait'ee perā.

²² Māga ooda-e pirā, pāchi k'īnia ijāa p'anīk'ata bi. Mia māga jara bi ūk'uruurāpa k'īsiadai perā Tachi Ak'ōre Ūraa ūri bipapai oo p'anī irua k'īnia bik'a. Mamīda pāchi itu k'ūrapi p'anī. Tachi Ak'ōre Ūraa ūridak'āri, oodaipia bi irua jara bik'a. ²³ Chi māga oo-e bipa ara eperāpa espejode ichi k'īra ak'īparik'ata bi. ²⁴ Jāgī eperā espejode ak'ī bak'āri, ichi k'īra pia unupari. Mamīda ma espejodeepa āyaa wāk'āri, espejode unuda k'īra atuadaipari. ²⁵ Māga pik'a bi eperā ome Ak'ōre Ūraa ūrik'āri. Ūrii Tachi Ak'ōrepa ichimaa oopi k'īnia bi. Mamīda, ai t'ēepai ichia ūrida k'īra atuadaru pirā, oo-e pai Tachi Ak'ōrepa k'īnia bik'a. Jōdee chi oopari Tachi Ak'ōrepa k'īnia bik'a nāga bi. Tachi Ak'ōrepa Ūraa Pia jara pēida Cristode ūrik'āri, aide k'īsia wāpari māik'aapa Cristode ijāapari. K'īra atua-e māgī jara pēida, Cristopata k'aripapari perā ichia oomerā ma ūraade jara bik'a. Māga ook'āri, t'āri o-īa bapariit'ee.

²⁶ Eperāpa k'īsiapi Tachi Ak'ōrepa k'īnia bik'a oo bi, it'aa t'īpari perā maa-e pirā primīsia teepari perā. Mamīda ik'achia pedeeru pirā awaraarā āpīte

maa-e pirã audua pedeeru pirã, ichi itu k'ũramaa bi, wãara Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a oo-e bairã. ²⁷ Wãara Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a ooparipa ooamaa bapari ijãadak'aa beerãpa k'achia oopata k'ĩra t'ãdo. Ma awara k'aripapari ak'õre wẽe beerã mãik'aapa p'ẽtrãa beerã áchi chupiria jõnide.

2

Ságá awaraarã ak'idaipia bi

¹ Ipemaarã, parãpa k'awa p'ani net'aa jõma Tachi Waibia Jesucristo jua ek'ari nãbi. Iruata Tachi Ak'õre k'ĩra wãree iru bi. Mãga k'awa p'anita mãik'aapa irude ijãa p'anita, ¿sãap'eda parãpa aba k'iniara iru p'anapatama apemaarã k'ãyaara? Tachi Ak'õrepa mãga oopik'aa. ² ¿Sãga pak'ajima parãpa mia jararuk'a oodap'edaa paara? Parã cheepurudak'ãri it'aa t'ĩdait'ee, pachei aba p'arat'ara bi mãik'aapa aba chupiria bi. ³ Chi p'aru pi-ia jĩ bi mãik'aapa sortija nẽedee jĩ bi pipiara ak'idai chi p'aru sore jĩ bi k'ãyaara. Jaradai ma p'arat'ara bima: "Nama su-ak'i ba chẽji su-ak'i beepata pipiara bide." Jõdee ma chupiria chimaa jaradai: "Jãma bainĩ banãji, maa-e pirã jãma su-ak'i banãji." ⁴ Mãga oodap'edaa paara, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a ooda-e p'anak'ajida. Mapa parãpa mãgã oo p'ani pirã, pia ooda-e p'ani. Cristo Tachi Waibiada a p'ani mĩda, jara p'ani chisãgita k'iniadaipia bi apemaarã k'ãyaara. Mãga oodak'ãri, k'achia k'ĩsia p'ani.

⁵ Ipemaarã k'iniarã, jũriti! Tachi Ak'õrepa audú jirit'erajipi chupiria chedeerã, Cristode ijãadap'eda, o-ia p'anapataadamerã na p'ek'au eujãde, k'awa p'anadairã irua áchi k'aripapari. Ma awara áchi jirit'eraji it'aa wãdamerã. Tachi Ak'õrepa mãga oopari áchi-it'ee mãik'aapa jõma iru k'inia iru p'anĩrã-it'ee, chonaarãweda mãga jarada perã. ⁶ Tachi Ak'õrepa mãgã chupiria beerã jirit'eraji mĩda, parãpa p'arat'ara beerã pipiara ak'ipata chupiria beerã k'ãyaara. ¿K'awada-e p'anik'ã p'arat'ara beerãpata parã chupiria oo iru p'anapata mãik'aapa charraarã k'ĩrapite atadaipata? ⁷ Ma awara áchia Jesucristo t'ĩ ichi k'inia ik'achia jarapata. Mãga oopata Tachi Waibia Jesucristopa jõmaarãmaa pia oopari mĩda. ¡Iru t'ĩdeta parã poro choopijida! Mãga bita, ¿sãga árata pipiara ak'idaima chupiria beerã k'ãyaara?

⁸ Ma k'ãyaara oodaipia bi Tachi Ak'õrepa ũraa waibiara bide jara bik'a ichi ũraa p'ãpidade:

'Awararã k'inia iru baparĩji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

⁹ Mãgã parãpa eperãarã ũk'uru ak'i p'ani pirã pãchi k'ap'ia ak'ipatak'a, mamĩda mãga ooda-e p'ani pirã jõmaarã ome, k'achiata oomaa p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Mãgã oodak'ãri, ooda-e p'ani iru ũraa p'ãdade jara bik'a. ¹⁰ Eperãpa Tachi Ak'õrepa ũraa jaradadepema aba oo-e pirã, ichita iru ũraade jara bik'a jõmaweda oo-e bi. ¹¹ Iruata jaraji:

'Miak'ã bi awaraarã ome k'ãinãaji.'

Ichiaba jaraji:

'Eperã peenãaji.'

(Ex 20.13-14)

Mapa awaraa jiri-e pijida, eperã peeru pirã, ichita oo-e bi jõmaweda Tachi Ak'õrepa jara bik'a. ¹² Mamĩda parãpa Cristode ijãadak'ãri, ma ũraa p'ãda jua ek'aripa uchajida. Mapa parãpa pia pedeedaipia bi awaraarãde mãik'aapa jõmaarã auk'a ak'idaipia bi, ewari cherude Tachi Ak'õrepa ak'it'ee perã ichide ijãapataarãpa oopatap'edaa mãik'aapa pedeeapatap'edaa. Mãgã k'awaaitee ichia jaradak'a oojida wa ooda-e paji. ¹³ Mãgã Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopatap'edaa ak'ik'ãri, chupiria k'awa-e pait'ee awaraarã

chupiria k'awada-e p'anadap'edaarā. Jōdee chupiria k'awaait'ee awaraarā chupiria k'awaadap'edaarā. Māirā o-ia uchiadaif'ee iru k'īrapite, oodap'edaa perā irua jaradak'a.

Tachi Ak'ōrede wāara ijāapataarāpa oopata irua k'inia bik'a

14 Māpai ipemaarā, k'Isiati mia jararude. Eperāpa Tachi Ak'ōrede ijāa bida ai. Mamīda māgipa chīara k'aripak'aa pirā Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ichi k'inia māga jara bi. Māga jara bipapai it'aa wā-e pait'ee. 15 Pia jarait'eera, ijāapari abaapa unuru pirā awaraa ijāapari p'aru wēe bi jīsua-it'ee, māik'aapa chik'o wēe bi k'oit'ee, ḡsāgak'ajima nāga jarada paara? 16 “P'aru mōtaapa pira bēeji jīsuapiamaapa māik'aapa nek'óji bi jāwaa beerumaa. Maap'eda pia wāji Tachi Ak'ōre ome.” Māga jara bide maarepida tee-e pirā ma ijāapari chupiria chimaa, ḡk'āare piata baima? Ichi k'inia māga jaraji. 17 Māga pik'a bi chi jara bipa: “Mia Tachi Ak'ōrede ijāapari.” Mamīda māgi eperāpa ook'aa pirā Tachi Ak'ōrepa jara bik'a ichi ūraade, ma eperāpa ichi k'inia māga jara bi.

18 Ewaa eperāpa jarai: “Pia Tachi Ak'ōrede ijāa bi māik'aapa mia ne-inaa oopari irua jara bik'a. Mamīda pia ne-inaa oo-e pirā irua jara bik'a, māgara wāara ijāa-e bi. Jōdee mia māgá irua jara bik'a oopari perā, pia k'awaai mia wāara ijāa bi.” 19 K'awa bi pia ijāa bi Tachi Ak'ōre apai. Wāarapi, mamīda māga ijāa bipa tachi it'aa wā-e pait'ee. Netuaraarāpa ichiaba māga k'awa p'ani. Mamīda p'era p'anapata k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee. 20 Pariatua k'Isianāaji. Ma k'āyara óoji Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. K'awāaji wāara Tachi Ak'ōrede ijāa bipa oopari irua oopi bik'a. 21 Chonaarāweda auk'a māga paji. Tachi chonaarāwedapema Abrahampa ichi warra ateeji ee nok'ode biit'ee altar ĩri māik'aapa peeit'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, Tachi Ak'ōrepa irumaa māga jarada perā. Māgá Abrahampa chi warra wāak'a-e pada perā, wāara p'ek'au k'achia wēe beejī Tachi Ak'ōre k'īrapite. 22 Ai naaweda Abrahampa Tachi Ak'ōrede ijāaji. Mamīda ichia ook'āri Ak'ōrepa jaradak'a, ak'ipiji wāara ijāa bi. 23 Ma awara māga ook'āri, wāara uchijai Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Abrahampa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipachi.’

(Gn 15.6)

Abrahampa ichia wāara ijāada māgá ak'ipida perā, Tachi Ak'ōre k'ōp'āyoda apachida.

24 Māpai ipemaarā, Tachi Ak'ōrepa māga ooda perā Abraham ome, parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa p'ek'au k'achia wēe ak'ipari eperā irude wāara ijāa bi māik'aapa irua jara bik'a oo bi. Mamīda māgá ak'i-epi eperā irude ijāa bida apari, māgipa oo-e bi pirā irua jara bik'a.

25 Tachi Ak'ōrepa Abraham ome oodak'a ichiaba ooji Rahab ome. Māgi prostituta baji. Mamīda Israel pidaarā chedak'āri iru baparimāi ma p'uuru ak'ide, irua ma Israel pidaarā k'aripaji ichi auk'aarāpa jita atanaadamerā. Māga ooji Tachi Ak'ōrede ijāa bada perā. Māgá ooda perā māik'aapa wāara ijāada parā, Tachi Ak'ōrepa māgi wēra p'ek'au k'achia wēe ak'iji. 26 Māpai ma jōma jara apudade k'Isiadak'āri, parāpa k'awaadai Tachi Ak'ōrede ijāa bida aparipa ook'aa pirā irua jara bik'a ichi ūraade, wāara ijāa-e bi. Iru tachi piuda k'ap'iak'ata bi.

3

Pariatua pedeedaik'araa bi

¹Ɔpemaarā, parādepema Ak'ōre Ūraa jarateepari pa k'inia bi pirā, k'awaaipia bi apemaarā ijāapataarāpa oopatap'edaa ak'ii k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa taipa oopatap'edaa audupiarā ak'it'ee jarait'ee pia wa k'achia. Māgá irua k'awaa'it'ee taipa jarateedap'edaak'a p'anapachida wa māgá p'anadak'aa paji. ²Māga jara bi tai chi jarateepataarāpa chíara k'īraupidai perā taipa jarapata k'aurepa. Wāara tachi ijāapataarā jōmaarāpa edaare māga oopata māik'aapa awaraa ne-inaa k'achia pariatua oopata. Eperā pada paara chíara k'īraupik'aa ichi pedee, māgipa awaraa ne-inaa k'achia apida ook'aa pak'aji.

³K'īsiadāma nāgide. Ne-inaa ma-āri hierrodee ooda caballo it'aide bi pata. Māgipa wāipata chi wāpi k'iniamaa. ⁴Ichiaba barco choma tok'esaa wāk'āri, nāpa golpe p'ua nībi mīda āyaa wāpiit'ee, ma barco p'eraparipa ichia atee k'iniama atepari chi timonpa. Māga oopari ma barco k'āyaara timón ma-āri bi mīda. ⁵Māga pik'a bi tachi k'īrame ome. Tachi k'ap'iade ma-āri bi mīda, māgipa ne-inaa k'īra t'ādoō audua jarapata eperāarāpa. Ma awara k'awa p'ani t'ipitau ma-āriipa eujā āree paat'aai. ⁶Ma t'ipitauk'ata bi tachi k'īrame. Tachi k'ap'iade ma-āri bi mīda, nepira waibiade baaipipari māik'aapa ne-inaa k'achia oopipari, madeepa na p'ek'au eujādepema pedee k'achia k'īra t'ādoō uchiapari perā. Ma awara madeepa netuarapa pedee uchiapari. Mapa k'awa p'ani tachi k'īramepa māgá nepirade baaipipariit'ee tachi t'oru wedapema piurumaa.

⁷K'awa p'ani eperāarāpa taunomaapata nāgee ne-animalaarā mēepema k'īra t'ādoō: wāabaipata; eujāde nūteepata; eujāde bipa urt'iu nūteepata; p'usa jādepema; jāgee. ⁸Māga oopata mīda ne-animalaarā ome, apidaapa āchi k'īraoopa k'īrame p'oyaa t'idik'adak'aa. Māga p'oyaada-e tachi k'īramedeepa pedee k'achia k'īra t'ādoō pariatua uchiapari perā. Madeepa uchiada pedee k'achia neera k'achiaik'ata bi, chíara miapipari perā.

⁹Tachi k'īramepa pedee pia jarapari Tachi Ak'ōremaa it'aa t'idak'āri. Mamīda māgipa ichiaba ik'achia pedee jarapari chíaramaa. Māgá pedee k'achia jaradak'āri awaraarāmaa, ik'achia jara p'anik'ata bi Tachi Ak'ōremaa, irua eperāarā jōma ooda perā. ¹⁰Ɔpemaarā, Tachi Ak'ōrede ijāapataarā it'aideepa pedee pia pedee k'achia ome māgá uchiaik'araa bi. ¹¹Pania poatri uchia bimāi eujā ek'ariipa asia naap'ee ome uchiaik'aapi. Ichiaba pania k'iyaa uchiaparimāiipa naap'ee uchia-epi. ¹²Ma awara higuera bīrideepa orodak'aa olivo, māik'aapa uva k'arradeepa p'edak'aa higojō. Mapa Ɔpemaarā, Tachi Ak'ōrede ijāapataarāpa pedee k'achia k'īra t'ādoō jaradaik'araa bi; jip'a pia aupaita jarapataadaipia bi.

Wāara k'īsia k'awaa beerā

¹³Parādepema k'īsia k'awaa bi pirā, k'awaa wāipia bi ooit'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa māga ak'ipiipia bi apemaarāmaa. Chíara ome t'āri pia baipia bi māik'aapa k'aripaipia bi, audua-ee. Māgata p'anapata wāara k'īsia k'awaa beerā. ¹⁴Mamīda māga p'anapataadai k'āyaara, parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa jaratee k'inia p'ani pirā apemaarā k'āyaara waibiara pa k'iniapa, wāara Tachi Ak'ōre-it'ee k'īsia atua p'ani, irua māga oopik'aa perā. ¹⁵Chi māgá k'īsia p'anirā ijāadak'arāk'api k'īsiapata, āchia oo k'iniata oo k'inia p'anadairā. ¡Netuarapata māga k'īsiapipari! ¹⁶Eperā aba waibiara pa k'inia bak'āri apemaarā k'āyaara, jōmaarāpa ichi pedee aupai ūridamerā, nāgee ne-inaa k'achia k'īra t'ādoō ooi: nepira jiriyaā bai, pedee audua bai, maa-e pirā apemaarā k'aripak'aa bai. ¹⁷Mamīda chi wāara k'īsia k'awaa bi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māgá nipak'aapi. Ne-inaa awaraa k'āyaara jōma oopari

oo k'inia bairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Nepira jirik'aa chīara ome; jīp'a k'āiwee bapari. Chīara k'īrau chok'ak'aa māik'aapa pia ūripari ne-inaa iidide chedak'āri. K'īrau-ee oopari ichi poropa oopi bik'a. Awaraarā chupiria k'awaapari māik'aapa k'aripapari. Eperā aba pipiara ak'ik'aa apemaarā k'āyaara. Oopari ichia jara bik'a; seewata ne-inaa ook'aa. Māgeepa ne-inaa k'īra t'ādoo oopari chīara k'aripait'ee. ¹⁸ Chi māga ooparipa k'inia bapari jōmaarā k'āiwee p'anapataadamerā ichik'a, Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa apemaarā k'īrapite. Mapa pia nipapari. Māgá ichi ik'aawa p'anīrā iruk'a p'ana k'iniadaipi.

4

¹ Ma k'īsia k'awaa bi māga bapari mīda, parādepema chok'ara k'āiwee p'anadak'aa. ¿Wāara-ek'ā? Aupedee para bapari māik'aapa k'īrau para bapari, pāchi t'āride k'īsia k'achia iru p'anadairā. ¿K'āare k'aurepata māga para bapari? ¿Pāchia oo k'inia p'ani k'aurepa-ek'ā?

Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oodak'aarā

² Nāga oo p'ani. Parā waibiara pa k'inia p'anapata apemaarā k'āyaara maa-e pirā chīara net'aa k'īapata. T'ēepai ma net'aa p'oyaa atada-e pak'āri, ma net'aa chipari k'īra unuamaa iru p'aneepata, peet'aa k'iniadarutamaa. Māga oo p'ani mīda, atadak'aa parāpa k'inia p'ani, Tachi Ak'ōremaa iididak'aa perā. ³ Jōdee Tachi Ak'ōremaa iididak'āri, pāchi-it'ee aupaita iidipata. Mapa Tachi Ak'ōrepa teek'aa pāchia iidi p'ani, māgá k'achia iidi p'anadairā. ⁴ Pāchia oo k'iniata oo k'inia p'anadairā, Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oo k'iniada-e. Ara wērapa chi k'ima amaaparik'a awaraa ome banait'ee, māga pik'a parāpa oodaamaa p'ani ne-inaa Tachi Ak'ōrepa oopi bi, oonadait'ee irude ijādak'aa beerāpa oopatak'a. ¿K'awada-e p'anik'ā māga oodak'āri, t'ū p'ani Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anapataarā eere? ⁵ ¿K'āata k'īsia p'anima? ¿Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'ādade nāga pariatua jara bik'ā?

'Mia jaure bida eperā k'ap'iaide k'inia bi michi-it'ee.' (Dt 4.24)

¡Tachi Ak'ōrepa pariatua māga jara-e paji! ⁶ Māga jaraji tachi pia ak'i k'inia bairā māik'aapa k'aripa k'inia bairā. Mamīda wāara k'inia p'ani pirā irua māga oomerā, pāchia k'inia p'ani oo amaadaipia bi māik'aapa irua jara bik'a oodaipia bi. Māga k'awa p'ani iru ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōrepa k'aripa-e audua p'anapataarā, mamīda t'āri pia k'aripapari audua-ee beerā.' (Pr 3.34)

⁷ Mapa ipemaarā, oopiti Tachi Ak'ōremaa irua oo k'inia bik'a pāchi t'āride māik'aapa pāchi k'īsiade. Ma awara netuarapa k'īsia k'achia k'īsiapik'āri, oonāati ichia k'inia bik'a. Ma k'āyaara chóoti māik'aapa Tachi Ak'ōremaa it'aa t'íti. Māgá oodak'āri, ma netuara āyaa wāit'ee. ⁸ Parādepema ne-inaa k'achia oo p'anīrāpa jarāti Tachi Ak'ōremaa jōma k'achia oodap'edaa, irua māgí wēpapak'oomerā. Maap'eda k'achia k'īra t'ādoo oo amāati. Māga ooruta pirā, irumaa it'aa t'īdak'āri, irua waya ūriipi. Ichiaba pariatua k'īsia p'anīrāpa māga oodaipia bi. Māgeerā eda k'īsiapata "mia ooi't'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a" māik'aapa eda k'īsiapata "mia ooi't'ee michia oo k'iniata". Tachi Ak'ōrepa māgá pariatua k'īsiapik'aa. ⁹ Parā wāara pia nipa k'inia p'ani pirā Tachi Ak'ōre k'īrapite, k'īsiati pāchia oopatap'edaade. Maap'eda k'īsia p'ua p'anāti. Ēidai k'āyaara, t'āri p'ua p'anāti māik'aapa jēeti, pāchia k'achia oopatap'edaa k'aurepa. ¹⁰ Māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōremaa ak'īpidai wāara oo k'inia p'ani irua jara bik'a. Ma awara māgá oodak'āri, irua parā pia ak'ii.

Ak'idaik'araa bi chīarapa oo p'ani ma t'ēpai āra āpīte ik'achia jarait'ee

¹¹ Mamīda īpemaarā, k'īrak'aupai chīara āpīte pedee k'achia pedeedai, k'īsia p'anadairā āchia ooda-e p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'āpidade jara bik'a. Māgā eperāpa pedee k'achia pedee k'āri, ichiaba oo-e bi Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, ichi ūraade jara bairā chīara āpīte pedee k'achia pedee ik'araa bi. Ma awara jīapataarāpa māga oodak'āri, ak'īpīpata k'īsia p'ani āchia Tachi Ak'ōre k'āyaara pīpīara k'awa p'ani chīarapa oo p'ani ak'idaik'ee. ¹² Māgā k'īsiadaik'araa bi. Tachi Ak'ōrepapaita eperāarāpa oopata ak'īpari, ichiata jarada perā sāga p'anapataadaipia bi. Ichia aupaita eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atāpari ichi ome p'anadamerā. Ma awara ichia aupai jarapari chīsāgīrā ichimāiipa āyaa pēiit'ee. Mapa apidaapa ak'idaik'araa bi chīarapa oopata, jarait'ee pia wa k'achia.

Ūraa audua pedeenadamerā

¹³ Ūrīti parādepema jarapataarā: “Idi maa-e pīrā nu wādait'ee jāgī p'uurudee net'aa netode māik'aapa aña aba mama p'aneedait'ee mimiamaa p'arat'a jītadait'ee.” ¹⁴ Māga jaradaik'araa bi parāpa k'awada-e p'anadairā nu chok'ai p'anadai wa p'anada-e pai. Parā nāupa jīarara taarā-ee āyaa p'ua ateparik'api p'ani. ¹⁵ Idi wa nu ne-inaa oodait'eeda adai k'āyaara, jaradaipia bi: “Tachi Ak'ōrepa k'inia bi pīrā māik'aapa chok'ai p'ani pīrā, ne-inaa oodait'ee.” ¹⁶ Mamīda parāpa māgadak'aa. Audua pedee pata, pāchi k'īradoopa ne-inaa jōmaweda oo k'inia p'anadairā. Mamīda māgā audua pedeedaik'araa bi, tachi jōmaweda Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anadairā. ¹⁷ Māpai eperāpa k'awa bi pīrā ne-inaa pia oopīa bi, mamīda māga oo-ee, k'achia oomaa bi Tachi Ak'ōre k'īrapite.

5

Ūraa p'arat'ara beerā-it'ee

¹ Irā ūrīti p'arat'ara beerā. Jēti māik'aapa bīati, parā miadait'ee perā Tachi Ak'ōrepa ak'ik'āri na p'ek'au eujādepemaarāpa oopatap'edaa. ² Ma ewate pāchia ne-inaa iru p'ani jōmaweda servi-ee baibeit'ee. Jōma pāchia k'odait'ee ia bīdap'edaa mīk'ia bait'ee. Ma awara parāpa p'aru pī-ia p'e iru p'ani jīdait'ee wīwīria jēra bait'ee, polillapa k'ok'ooda perā. ³ Parā nēe māik'aapa p'arat'a p'e iru p'ani mogosia jēra bait'ee hierrok'a. Tachi Ak'ōrepa ma net'aa jōmaweda jōpīit'ee, ichi k'īrapite servi-e bairā. Parāpa ma nēe p'arat'a ome māgā mogosiadaida unudak'āri, k'awaadait'ee pāchi k'ap'ia paara jōdait'ee, t'īpītaupa ne-inaa paa jōparik'a. Irā parāpa māgee net'aa at'āri p'emaa p'ani. Mamīda taarā-e Tachi Ak'ōrepa ooit'ee mia jara bik'a. ⁴ Jūrīti! Parāpa mimīapataarā jīripata pāchi ne-uudap'edaa chauda p'edamerā. Mamīda ma mimīapataarāmaa p'aadak'aa. Mapa chupīria iīdīpata abaapa āchi k'aripamerā. Jōmaarā Ak'ōre Waibiapa āra chupīria iīdīda ūri bi. ⁵ Na p'ek'au eujāde p'ani misa, jōmaweda pāchia oo k'iniata oopata māik'aapa net'aa k'iniata p'e wāpata. P'ak'a poreepīdāk'api p'ani. Mamīda taarā-e ewari cherude p'ak'a atepatak'a chī peepatamaa, Tachi Ak'ōrepa parā k'achia ooit'ee, ooda-e p'anadairā irua k'inia bik'a. ⁶ Ma awara parāpa eperā t'āri pia p'ani rā charraarāmaa atepata, ne-inaa k'achia maarepīda ooda-e p'ani mīda. Maap'eda charraarāmaa p'aapata ma chupīria chitōonīrā peepīdamerā. ¿K'aipa p'oyaaīma parā ome?

Choodaipia bi chupīria jōnīde

⁷ Īpemaarā, Tachi Ak'ōrepa mǎgá ooit'ee perǎ mǎgeerǎ ome, choopatáati chupíría jónadak'ári ára k'aurepa. Mǎga oodaipia bi Tachi Waibia Jesucristo cheit'ee perǎ. Iru mǎgá cheru misa, p'anapataadaipia bi ne-uupataarǎk'a. Mǎirǎpa ne-inaa uudap'eda, k'áiwee nipata ijǎa p'anadairǎ k'oi chek'ári, áchi ne-uudap'edaa t'onoit'ee mǎik'aapa wariit'ee. Ai t'ēepai waya nipata k'oi waya chek'ári, ma ne-uudap'edaa chaumerǎ. ⁸ Mǎga pik'a parǎ k'áiwee nidaipia bi mǎik'aapa ijǎapataadaipia bi Tachi Waibiade, iru taarǎ-ee cheit'ee perǎ, jōmaarǎpa oopatap'edaa ak'ide.

⁹ Mamǐda Īpemaarǎ, mǎgá k'áiwee ni p'ani misa ma chupíría jónide, k'irak'aupai jaradai: "Jǎgǐ ijǎapari k'aurepa mi nǎgǎ chupíría nǐbi." Tachi Ak'ōrepa mǎgá k'achia k'isiapataarǎ pia ak'i-e pait'ee, iru chek'ári jōmaarǎpa oopatap'edaa ak'ide. Taarǎ-ee iru waya cheit'ee na p'ek'au eujǎdee. ¹⁰ Piara k'awaadamerǎ sǎga choodaipia bi nepirade jónide, mia k'irǎpapi k'inia bi Tachi Ak'ōre pedee jarapataarǎ chonaarǎweda p'anapatap'edaa. Tachi Ak'ōrepa ára pēiji jarade irua oopi k'inia bada eperǎarǎmaa. Mamǐda ma eperǎarǎpa ára miapijida, árapa jaradap'edaa ūri k'iniada-e p'anadap'edaa perǎ. Mǎgá iru p'anajida mǐda, choopachida. ¹¹ Tachi ijǎapataarǎpa pia pedepata ára ápite, waapiara ijǎapatap'edaa perǎ Tachi Ak'ōrede ára chupíría jónadak'ári. Parǎpa k'awa p'ani sǎga chooji chonaarǎwedapema Job, chupíría nǐbide. Mǎgá baji mǐda, Tachi Ak'ōrede ijǎapachi. Maap'eda ma chupíría nǐbideepa uchiak'ári, Tachi Ak'ōrepa Job k'aripaji pipiara bapariimerǎ naawedapema k'áyaara. Tachi Ak'ōrepa mǎga ooji chupíría jónirǎ chupíría k'awaapari perǎ.

¹² Irǎ Īpemaarǎ, ne-inaa awaraa k'awapi k'inia bi parǎmaa. Juraadaik'araa bi ne-inaa apida k'irapite: pajǎ k'irapite, na eujǎ k'irapite, wa ne-inaa awaraa k'irapite. Tachi Ak'ōrepa jōmaarǎpa oopatap'edaa ak'ik'ári, pia ak'i-e pait'ee mǎgá pariatua jarapataarǎ, chíarapa ijǎadamerǎ áchia jara p'ani. Mǎgá juradai k'áyaara parǎpa jaradaipia bi: "ooit'eepi" jaradak'ári ne-inaa oodait'ee mǎik'aapa "oo-epi" jaradak'ári ne-inaa ooda-e pait'ee.

¹³ Mǎpai Īpemaarǎ, parǎdepema aba chupíría nǐbak'ári, it'aa t'íipia bi. Jōdee o-ía bak'ári, Tachi Ak'ōremaa k'ariipia bi. ¹⁴ Ma awara parǎdepema aba k'ayaa bak'ári, jara pēidaipia bi tachi ijǎapataarǎ ak'ipataarǎmaa, ára chedamerǎ mǎik'aapa it'aa t'íidamerǎ iru pari. Iru ik'aawa pachedak'ári, árapa it'aa t'íidaipia bi Jesucristopa iru jipamerǎ. Mǎimisa áradepemapa iru k'ap'ia p'uruipia bi aceitepa. ¹⁵ Mamǐda it'aa t'íidak'ári, wǎara ijǎadaipia bi Tachi Ak'ōrepa jipai. Mǎga ooruta pirǎ, Ak'ōrepa ooit'ee árapa iidi p'anik'a. Ma k'ayaa wēpait'ee mǎik'aapa k'ayaa baji pirǎ p'ek'au k'achia ooda k'aurepa, ma p'ek'au k'achia wēpait'ee. ¹⁶ Tachi Ak'ōrepa mǎga oopari perǎ, k'ayaa beerǎpa jaradaipia bi áchia k'achia oodap'edaa awaraa ijǎapataarǎmaa, mǎirǎpa it'aa t'íidamerǎ áchi pari. Mǎgá Tachi Ak'ōrepa ára jipaipi. Mia mǎga jara bi irua oopari perǎ ichi k'irapite pia nipapataarǎpa iidi p'anik'a, wǎara ijǎadak'ári. Mǎga oopari árapa ne-inaa chaaree iidi p'ani pijida. ¹⁷ Mǎga ooji chonaarǎweda ichi pedee jarapari Elías ome. Elías eperǎ paji tachik'a. Mamǐda it'aa iidik'ári Tachi Ak'ōremaa irua k'oi chepinaamerǎ, Tachi Ak'ōrepa mǎga ooji, Eliapa wǎara ijǎa bada perǎ. Añio ōpee esa-auk'a k'oi che-e paji. ¹⁸ Ma t'ēepai waya it'aa iidik'ári, Tachi Ak'ōrepa k'oi chepiji mǎik'aapa ma eujǎde ne-uudap'edaa t'onop'eda mǎik'aapa warip'eda, chauji.

¹⁹ Mǎpai Īpemaarǎ, mia et'ewa jaradak'a chik'aripa p'anapataáti. Mǎgá parǎdepema aba k'achiade baairu pirǎ oo k'inia-e bairǎ Tachi Ak'ōrepa

oopi k'inia bik'a, awaraarãpa iru k'aripadai, waya wãara ijãamerã mãik'aapa k'achia oo amaamerã. ²⁰ K'awadaipia bi chi mǎgá k'ariparupa mǎgí eperã o k'achiadeepa uchiapiit'ee. Mǎgá Tachi Ak'õrepa irua k'achia ooda jõmaweda wêpapii.

Mǎgapai paji.

1 SAN PEDRO

San Pedropa K'art'a Naapiara P'ãda

San Pedro, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ã pëiji Cristode ijãapataarã Ásia eujãde awara-awaraa p'anapatap'edaarãmaa. Chupiria p'anapatap'edaa perã ijãadak'aa beerã juade, Pedropa ũraa bi choodamerã áchi ijãa p'anide.

Salude jarap'eda, naapiara Pedropa k'irãpapi bi sãga Tachi Ak'õrepa ãra chupiria k'awaaji mãik'aapa k'aripaji Cristode ijãadamerã. Jara bi chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarãpa, iru angeleerãpa paara mãga k'awa k'inia p'anajida, mamãda p'oyaada-e paji (cap. 1.1-12). Jara bi Ak'õrepa ijãapataarã mãgá o k'achiadeepa k'aripa atada perã, p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi mãik'aapa irua oopi bik'a p'anapataadaipia bi (caps. 1.13-2.3). Jara bi Jesucristopa ãra jirit'eraji p'aareerãk'a p'anadamerã ichideerã t'ãide mãik'aapa awara p'anapataadamerã na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã k'ãyaara (cap. 2.4-12). Jara bi áchi poro waibiaarã waaweedamerã. Ichiaba jara bi Cristo miada ãra k'aripait'ee (cap. 2.13-25). ũraa bi miak'ãi p'anãirãpa k'awaadamerã sãga p'anapataadaipia bi Cristo jua ek'ari (cap. 3.1-7). Waya jara bi ijãapataarãpa naawedapema ne-inaa k'achia oopata oo amaadamerã mãik'aapa ne-inaa pia oopataadamerã, ma k'aurepa miaruta pijida (caps. 3.8-4.19). T'ëepai ũraa awara-awaraa jara bi ijãapataarã-it'ee (cap. 5.1-11) mãik'aapa ãraamaa salude pëi bi (cap. 5.12-14).

Salude pëida

¹ Mi, Pedro Jesucristopa pëida ichi ũraa jarateede. Mia na k'art'a p'ã pëiru parã, Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarãmaa Cristode ijãadamerã; chi awara-awaraa p'anapataarã k'ira tewaraarãk'a nãgí eujãde: Ponto, Galacia, Capadocia, Ásia mãik'aapa Bitinia; mãgí eujãde. ² Tachi Ak'õrepa naaweda k'isia iru badak'a, parã jirit'eraji. Iru Jaurepa parã awara biji oodamerã Jesucristopa oopi bik'a mãik'aapa p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã iru waa bat'ada k'aurepa. Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã audú pia ak'i bapariimerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Cristode ijãapataarãpa it'ari ne-inaa pia iru p'anadait'ee

³ O-ia it'aa t'idãma Tachi Ak'õremaa. Iru Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre. Tachi audú chupiria k'awaada perã, ichi Jaurepa tachi waya t'o pik'apiji ichideerã p'aneedamerã. Mãga ooji Jesucristo piup'eda, chok'ai p'irabaipik'ãri. Ma k'aurepata k'awa p'ani tachi jida ichiaba chok'ai p'irabaidait'ee. ⁴ Ma awara k'awa p'ani tachia iru p'anadait'ee ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi teeit'ee ichideerãmaa. Mãgí ne-inaa ia iru bi it'ari parã-it'ee. Mãgí ne-inaa pi-ia bi. Jõk'aa mãik'aapa sore pak'aa, ne-inaa it'aripema perã. ⁵ Parãpa wãara Tachi Ak'õrede ijãapata perã, irua parã ak'i bapariit'ee mãgí ne-inaa unurutamaa. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiaara bairã, parã ak'ipari atuanaadamerã ichi ewari waibia ewate, na p'ek'au eujã jõk'ãri. Ma ewate irua unupiiit'ee jõma ichia k'isia iru bi ichideerã-it'ee.

Ijãapataarã o-ia p'anapata

⁶ Tachi Ak'õrepa mãga oopari perã parã-it'ee, t'ãri o-ia p'anapata. Mamãda irã, taarã-e nide k'isia p'uadaridai, nepira k'ira t'ãdoode baaidak'ãri. ⁷ Parã nepirade baaipata k'awaadait'ee wãara Cristode ijãapata wa mãga-e. K'isiati

nāgide. Eperāarāpa t'ipitaude nēe torrabaipata, nejarra uchiamerā. Māga pik'a parā nepirade baaipata, audupāra Cristode ijāapataadamerā. Nēe pi-ia bi, mamīda pipiara bi Cristode ijāait'ee. Nēe jōdaipari na eujādepema perā. Mamīda eperāpa wāara Cristode ijāak'āri, jō-e pait'ee. Mapa chóoti parā ijāa p'anide, nepirade baaíruta pijida. Māga ooruta pirā, Jesucristo waya chek'āri, Tachi Ak'ōrepa pia pedeeit'ee parāmaa.

⁸ Parāpa Cristo waide unuda-e p'ani mīda, iru k'inia iru p'ani. Ma awara írā unuda-e p'ani mīda, irude ijāapata. Mapa t'āri o-īa p'anapata. Pedee wē-e jarait'ee sāga parā audupai o-īa p'ani. ⁹ Parāpa k'awa p'ani wāara ijāapata perā, Tachi Ak'ōrepa parā k'aripamaa bi atuanaadamerā.

Chonaarāwedapemaarāpa k'awa k'inia p'anadap'edaa

¹⁰ Chonaarāweda Ak'ōre pedee jarapataarāpa pi-ia ak'ijida Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda k'awaadait'ee sāga Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripait'ee atuanaadamerā, parā ome oomaa bik'a. Māgá ak'i p'ani misa, āchia jōma pia k'awada-e paji mīda, Tachi Ak'ōrepa jarapiji āramaa sāga irua parā írapemaarā k'aripait'ee baji, eperāarā jōmaweda k'inia iru bairā. ¹¹ Cristo Jaurepa āramaa jarapipachi iru cheit'ee bada, chupírira nībait'ee bada māik'aapa k'íra wāree bait'ee bada, jōmaarā k'āyaara waibiara pak'āri. Mapa ārapa audú k'awa k'inia p'anapachida sāga māik'aapa sāapai ma jōma p'asait'ee paji. ¹² Mamīda Tachi Ak'ōrepa āramaa k'awapiji māgí pedee jaradak'āri irua jarapidak'a, āchi-it'ee-e paji. Ma k'āyaara parā írapemaarā-it'ee paji. Māgí pedee parāpa ūrijida Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarāpa parāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda parā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Māga jarateejida Tachi Ak'ōre Jaure it'ariipa āra ome ba cheda perā. ¡Angeleerāpa paara māgí net'aa jōma k'awa k'inia p'anapata! Ma Mamedá k'awada-e tuchia k'awa p'anik'a.

Cristode ijāapataarā k'achia wēe p'anapataadapia bi

¹³ Maperā k'íra jip'a p'anapatāati. Ichita k'ísíati Tachi Ak'ōrepa ooit'ee bide parā k'aripait'ee Cristo waya chek'āri. ¹⁴ Warrarā chok'ek'ee p'anapatak'a p'anapatāati. Ijādai naaweda p'anapatap'edaak'a p'ananáati. Maapai Tachi Ak'ōre k'awada-e p'anadap'edaa perā, ne-inaa k'achia pariatua oopachida; pāchia oo k'iniata. ¹⁵ Ma k'āyaara ne-inaa jōmaade k'achia wēe p'anapatāati, Tachi Ak'ōre k'achia wēe bapari perā. Iruata parā jiriji māga p'anapataadamerā. ¹⁶ Iru ūraa p'ādade auk'a jara bi: 'K'achia wēe p'anapatāati, mi māga bapari perā.' (Lv 19.2)

Tachi Ak'ōre waaweedaipia bi

¹⁷ Tachi Ak'ōre, "Ak'ōreda" a p'ani pirā, iru waaweedaipia bi na p'ek'au eujāde p'ani misa k'íra tewaraarāk'a. Iru waaweedaipia bi irua jōmaarāpa ne-inaa oopata auk'a ak'ipari perā jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁸ Pariatua parāpa ne-inaa k'achia oo wāpachida pāchi chonaarāpa oo p'anadap'edaak'a. Pia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa parā k'aripa-e paji ma naaweda o k'achiade wādadeepa, apidaapa irumaa p'aadap'edaa perā ne-inaa jōparipa, nēek'a a maa-e pirā p'arat'ak'a. ¹⁹ Ma k'āyaara Tachi Ak'ōrepa parā ma o k'achiadeepa k'aripa ataji Cristo waa bat'ada k'aurepa. Ma waa pipiara baji ne-inaa awaraa k'āyaara, oveja chak'e waak'a bada perā. Chonaarāweda eperāarāpa oveja chak'e maarepida t'uda anida wēe ateedak'āri peepidait'ee māik'aapa paadait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, irua āra pia ak'ipachi. Māga bi Cristo waa ome. Iru maarepida k'achia wēe baji. Mapa iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'ōrepa irude ijāapataarā pia ak'ipari. ²⁰ Na eujā ooi naaweda Tachi Ak'ōrepa

k'Isia iru baji Cristopa ichi waa bat'amerā eperāarā k'aripait'ee. Mamīda irapaita, na p'ek'au eujā jōi naaweda, irua Cristo pēiji parā irapemaarā k'aripade. ²¹ Ma awara Cristo chok'ai p'irabaipiji māik'aapa it'aa ateeji ichi k'īra wāree eujādee. Mapa Cristo k'aurepa parāpa Tachi Ak'ōrede wāra ijāapata māik'aapa k'awapata jai-idaadak'āri, irua parā ichiaba chok'ai p'irabaipiit'ee.

Chik'inia p'anapataadaipia bi

²² Parāpa ūridap'eda Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristode, t'āripa ijāajida māik'aapa Ak'ōrepa parā p'ek'au k'achia wēpapiji. Mapa irā wāra pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa k'inia iru p'anadai. Mapa jīp'a pāchi t'āripa chik'inia p'anapataāti. ²³ Māga p'anadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parā waya t'o pik'apida perā ichideerā p'aneederā. Māga padaida-e paji pāchi ak'ōreerā k'aurepa, ewaa t'odak'a. Māgee ak'ōreerā piupata. Mamīda Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bapari. Iruata parā ichideerā papiji ichi pedee k'aurepa. Māgi pedee jōk'aa. Ichita bapari Tachi Ak'ōrek'a. Mapa parā jida ichita p'anapataadait'ee.

²⁴ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperāarā jōmaweda p'ūajarak'a p'ani. P'ūajara bap'eda, taarā-ee pīdaipari. Ichiaba p'ūajara p'ono t'onop'eda, pi-ia unupata mīda, piu baaipari eujāde. ²⁵ Mamīda māga-e Tachi Ak'ōre pedee ome. Māgi ichita bapari.'

(Is 40.6-8)

Parāpa māgi pedee ūrijida Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarāpa parāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda parā k'aripait'ee atuanaadamerā. Māgi pedee pia k'aurepa parā jida ichita p'anapataadait'ee.

2

Tachi Ak'ōre Ūraa audú k'awaa k'inia p'anadaipia bi

¹ Maperā oo amāati ne-inaa k'achia k'īra t'ādo. Seewanāati māik'aapa seewata ne-inaa oonāati. Awaraarā k'īra unuamaa iru p'ananaati ārapa net'aa iru p'ani k'aurepa. Pedee k'achia apida chīara āpīte jaranāati. ² Ma k'āyaara, ara warra ewaa t'oda juto k'inia bik'a, k'awaa k'inia p'anapataāti Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Māga oo wādait'ee irua oopi bik'a it'aa wārutamaa. ³ Irā k'awa p'ani Tachi Waibia t'āri pia bapari.

Jesucristo ijāapataarā poro waibia

⁴ Mapa ōti irua k'inia bik'a. Irua tachi k'aripapari ichita chok'ai p'anapataadamerā. Eperāarāpa iru yiarāa iru p'anapachida te oopataarāpa māu orp'e-ee yiarāa iru p'anapatak'a, māu basa-it'ee jirit'eradak'āri. Mamīda Tachi Ak'ōre k'īrapite iru chi māu pipiara pik'a bi, Tachi Ak'ōrepa iru jirit'erada perā. ⁵ Parā jida ma ichita bapari tedepema māuk'api p'ani ichita p'anapataadait'ee perā. Mapa oopiti Tachi Ak'ōremaa irua k'inia bik'a. Māga oodak'āri, parāpa mimia oodait'ee p'aareerāpa oopatak'a ne-animalaarā peedap'eda, paadak'āri Tachi Ak'ōre-it'ee. Mamīda ma k'āyaara ne-inaa pipiara oodait'ee, Cristo k'ap'ia pari ne-inaa oodait'ee perā ichi Jaurepa oopi bik'a. ⁶ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa māga jaraji ichi Ūraa p'ādade:

'Mia aba pi-ia bita jirit'eraji biit'ee michi it'aripema Siōn p'uurude, parāpa irude ijāadamerā. Irude ijāapataarā k'īra nejasia p'anada-e pait'ee ma p'uurude panadak'āri, ichideerā perā.'

(Is 28.16)

⁷ Wāara parā ijāapataarā-it'ee iru jōmaarā k'āyaara pipiara bi. Mamīda māga-e ijāadak'aa beerā-it'ee. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: 'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.' (Sal 118.22)

⁸ Ichiaba awara āi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: 'Ara eperā māumaa t'ūtuparik'a, māga pik'a eperāarā chok'ara t'ūti pik'adait'ee ma māu pipiara papida k'aurepa.' (Is 8.14)

Māgī māu Jesucristo. Wāara ijāadak'aa beerā t'ūti pik'apata, Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristo k'ap'ia pari ijāadaamaa p'anadap'eda, atuadait'ee perā Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badak'a.

⁹ Mamīda Ak'ōrepa parāta jirit'eraji ichideerā p'anadamerā. Ichiaba jōmaarā reypa parā awara biji mimia oodamerā ichi pari, p'aareerāpa Ak'ōre mimia oopatak'a. Ak'ōrepa k'inia bi parā ichi p'uuru pidaarā p'anadamerā ichik'a, k'achia wēe. Ichideerā papiji parāpa jōmaarāmaa jaradamerā irua ooda eperāarā k'aripait'ee. Iruata parā jiriji uchiadamerā ijāadak'aa beerā p'āriu pik'a p'anideepa t'ūdait'ee idaa pik'a pi-ia bidee iru ome. ¹⁰ Naaweda parā Tachi Ak'ōre p'uuru pidaarā-e paji. Mamīda irā iru p'uuru pidaarā. Naaweda Tachi Ak'ōrepa parā chupiria k'awa-e paji, ijāadak'aa p'anadap'edaa perā. Mamīda irā parā chupiria k'awaa bi, ichideerā perā.

Oopatāati Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a

¹¹ Mapa ipemaarā k'iniarā, mia enenee nībi oonaadamerā pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi k'inia bik'a. Māgipa chōo pik'apari tachi t'āri ome. Parā k'īra tewaraarāk'a p'anapata ijāadak'aa beerā t'āide. Mapa oodaik'araa bi āchia oopatak'a. ¹² Ma k'āyaara āchi t'āide k'īra jīp'a p'anadaipia bi. Māgā p'anaruta pirā, āchia "k'achia beerāda" aruta pijida parā āpite, unudait'ee parāpa ne-inaa pia oo p'ani māik'aapa Tachi Ak'ōre cheru ewate jaradait'ee iruata parāmaa māga oopiji.

¹³ Na p'ek'au eujāde p'ani misa, óoti eperāarā poroorāpa jara p'anik'a, apidaapa Tachi Waibia āpite k'achia pedeenaadamerā parā k'aurepa. Māga oodaipia bi César ome, iru waibiaara bairā apemaarā poro waibiaarā k'āyaara. ¹⁴ Ichiaba māga oodaipia bi iru ek'ari p'anirā ome. Irua āra pēipari k'achia beerā atadamerā māik'aapa miapidamerā; jōdee t'āri pia p'anirāmaa pia pededamerā. ¹⁵ Tachi Ak'ōrepa k'inia bi parāpa ne-inaa pia aupai oodamerā. Māga ooruta pirā, chi k'īsia k'awa-ee p'anirāpa parā āpite pariatua pedeeda-e pai. K'īup'ee p'anadait'ee.

¹⁶ Parā esclavoorā-e. Mapa p'anapatāati esclavo-eerāk'a. Mamīda māimisa k'īsianāati oodait'ee pāchia oo k'iniata, ne-inaa k'achia oorutamaa. Ma k'āyaara p'anapatāati Tachi Ak'ōre esclavoorāk'a, oomaa irua oopi bik'a.

¹⁷ T'āri pia p'anapatāati jōmaarā ome. K'inia iru p'anapatāati pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa. Tachi Ak'ōre waawepatāati māik'aapa César waawepatāati, eperāarāpa āchi poro waibiaarā waawepatak'a.

P'anadaipia bi Cristo mimiapataarāk'a (Ef 6.5-9; Col 3.22-25; Tit 2.9-10)

¹⁸ Teeda mimiapataarā, pāchi poro waibiaarā waawepatāati māik'aapa oopatāati ārapa jara p'anik'a. Māga oodaipia bi āra t'āri pia p'ani pirā, maa-e pirā t'āri k'achia p'ani pijida. ¹⁹ Ārapa parā miapidai, ne-inaa k'achia ooda-e p'ani mīda. Mamīda k'īrau-ee chooruta pirā oo k'inia p'anadairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, irua parā pia ak'iit'ee. ²⁰ Jōdee māgā ak'i-e pait'ee parāpa ne-inaa k'achia oodap'eda, k'īrau-ee chooruta pirā miapidak'āri ma k'achia

oodap'edaa k'aurepa. Mamīda parā k'īrau-ee chooruta pirā miapidak'āri ne-inaa pia oodap'edaa perā, māgara Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'iit'ee. ²¹ Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa parā jiriji, Cristo jīak'a p'anapataadamerā. Iru miaji parā k'aripait'ee. K'inia bi parāpa awaraarā auk'a k'aripadamerā, miaruta pijida māga oo p'ani k'aurepa. Tachi Ak'ōre pedee jararipada irude nāga jaraji:

²² 'Irua p'ek'au k'achia ook'aa paji. Sewa apidaamaa jarak'aa paji.' (Is 53.9)

²³ Cristomaa ik'achia jaradak'āri, māgá p'anauk'aa paji. Miapidak'āri, maarepida jarak'aa paji k'achia ooit'ee iru imiateedap'edaarāmaa. Ma k'āyara ma nepira ichiak'au biji Tachi Ak'ōrepa oomerā ichia oo k'iniata. K'awaji Tachi Ak'ōrepapai ak'ii eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia.

²⁴ Kurusode bak'āri, Cristopa ichi itu tachia p'ek'au k'achia oopata iru baji ichi k'ap'iade. Māgá piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, tachi uchiadaidamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa māik'aapa k'achia wēe p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Ma p'ek'au k'achia oopatap'edaa perā, parā k'ayaa pik'a p'anapachida. Mamīda Cristo miapida k'aurepa parā pari, jipa pik'a p'anejida. Maperāpi irā parā ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome. ²⁵ Parāpa ijāadai naaweda, p'anapachida oveja o atua bik'a, Tachi Ak'ōre k'awada-ee p'anadap'edaa perā. Mamīda irā, ma oveja āpītee cheruk'a ichi ak'ipari waya unu atarumaa, māga pik'a parā o k'achiade wādap'edaadeepa āpītee chejida unu atarutamaa pāchi ak'ipari, Cristo ome. Iruata parā t'āri ak'ipari.

3

Ūraa miak'āi p'anūrā-it'ee
(Ef 5.22-23; Col 3.18-19)

¹ Mia parā wēraarā miak'āi beerā ūraait'ee oodamerā pāchi imik'īraarāpa jara p'anik'a. Māga ooruta pirā, chi imik'īraarā ijāadak'aa p'anūrāpa Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida ijāadai parā k'aurepa. Cristopa ooda āchimaā jarada-e p'ani mīda, āchia irude ijāadai, ² unudak'āri parāpa Tachi Ak'ōre waawepata māik'aapa ne-inaa k'achia oodaamaa p'anapata. ³ Parā wēraarā Cristode ijāapataarāpa jiridaik'araa bi k'īra wāree p'anadait'ee iripai, pāchi poro pi-ia bida p'anipa maa-e pirā ne-inaa nēedee ooda jī p'anipa maa-e pirā p'aru pi-ia jī p'anipa. ⁴ Ma k'āyara jiridaipia bi t'āride k'īra wāree p'anadait'ee, awaraarāpa māgee k'īra p'oyaa unuda-e p'ani mīda. Tachi Ak'ōre-it'ee piara bi t'āri pia māik'aapa k'āiwee p'anapataadamerā, ne-inaa iripai oopata k'āyara. Māgee ne-inaa jōpata, mamīda ne-inaa t'āride ichita bapari. ⁵ Māgá p'anapachida chonaarāwedapema wēraarā, Tachi Ak'ōrede ijāapatap'edaa. T'āride k'īra wāree p'anapachida ijāapatap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa āchi k'aripait'ee māik'aapa oopatap'edaa perā āchi imik'īraarāpa jaradap'edaak'a. ⁶ Māga paji Abraham wēra Sara. Ichia oopachi Abrahampa jaradak'a māik'aapa irumaa: "michi poro waibiada" apāchi. Parā Sara k'aurāk'a p'ani, iruk'a ne-inaa pia ooruta pirā māik'aapa ne-inaa apidaamaa p'erapida-e p'ani pirā.

⁷ Ichiaba ūraait'ee parā imik'īraarā Cristode ijāapataarā k'īsia k'awaa p'anadamerā p'anapataadait'ee pāchi wēraarā ome. Āra k'aripapatāati ju-atau mak'iaara wēe p'anadairā imik'īraarāk'a. Ma awara āra pia ak'ipatāati, auk'a Cristode ijāapata perā māik'aapa it'aa wādait'ee perā Tachi Ak'ōrepa k'aripap'eda. Āra māgá pia ak'idaipia bi Tachi Ak'ōrepa parāpa it'aa iidipata p'anaumerā.

Sāga p'anapataadaipia bi awaraarā ome

8 Ma awara parã jōmaarãmaa ūraait'ee auk'a k'ŕsia p'anapataadamerã oodait'ee Cristopa oopi bik'a. T'ãri auk'a p'anapatãati mãik'aapa chik'inia p'anapatãati ipemaarã perã Cristo k'aurepa. Awaraarã chupiria k'awaa p'anapatãati mãik'aapa audua-ee p'anapatãati. 9 Awaraarãpa parãmaa ne-inaa k'achia oodak'ãri, auk'a oonãati. Parãmaa ik'achia jaradak'ãri, auk'a jaranãati. Ma k'ãyaara achimaa pia pedéeti mãik'aapa it'aa iiditi Tachi Ak'õrepa ãchi k'aripamerã. Ma-it'ee Tachi Ak'õrepa parã jiriji, parã jida k'aripa k'inia bada perã. 10 Iru ūraa p'ãdade jara bi:

'Eperã t'ãri o-ia taarã ba k'inia bi pirã na p'ek'au eujãde, awaraarã ãpite pedee k'achia jara amaaipia bi mãik'aapa seewa amaaipia bi. 11 Ne-inaa k'achia k'ŕra t'ãdoo oo amaaipia bi mãik'aapa ne-inaa pia oopia bi. Jiriipia bi k'ãiwee bapariit'ee jōmaarã ome. 12 Ma jōma oopia bi Tachi Waibiaapa ak'i bapari perã ne-inaa pia oopataarã mãik'aapa ūripari perã ãrapa it'aa iidipata. Mamĩda mãga oo-e ne-inaa k'achia oopataarã ome. Mãirã k'aripa-epi.' *(Sal 34.12-16)*

13 Parãpa jiriruta pirã oodait'ee ne-inaa pia aupai, ðk'airãpa parãmaa k'achia oodaima? 14 Mamĩda awaraarãpa parã miapiruta pijida ne-inaa pia oo p'ani k'aurepa, o-ia p'anadaipia bi. Ma miapida k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã pia ak'it'ee. Mapa p'erapinãati parã jiripataarãmaa mãik'aapa k'ŕsia jōnanãati ãchi k'aurepa. 15 Ma k'ãyaara k'irãpãti Tachi Waibia Cristo bapari pãchi t'ãride mãik'aapa irumaa it'aa t'iti. Apidaapa parãmaa iidiruta pirã sãap'eda Cristode ijãpata, ichita p'anãuti. 16 Mamĩda mãga óoti t'ãri pia, audua-ee, Tachi Ak'õre waawepata perã. Ne-inaa pia aupaita oopataãti. Mãga ooruta pirã, k'ŕsia p'ua p'anada-e pait'ee. Ma awara parã imiateepataarãpa parã ãpite pedee k'achia jaradak'ãri, awaraarãpa ãchi k'ŕra nejasiapidait'ee, parã wãara p'anapata perã Cristopa oopi bik'a.

17 Piarã bi miadait'ee ne-inaa pia oda k'aurepa, mãga k'inia bi pirã Tachi Ak'õrepa, miadai k'ãyaara ne-inaa k'achia oda k'aurepa. 18 Ichiaba Cristo miaji piuk'ãri tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee. Iru p'ek'au k'achia wëe baji mĩda, piuda aba piuji p'ek'au k'achia oopataarã pari, mãgã tachi ijãpataarã t'ũdamerã Tachi Ak'õre ode iru ome. Eperãarãpa iru peejida. Mamĩda aramata Tachi Ak'õre Jaure waya araa paji iru jaure ome. 19 Mãpai iru wãji angeleerã, chi k'achia oodap'edaarã, jĩa paraa bĩmaa. Jaraji mãirãmaa irua ãchi p'oyaada piuk'ãri eperãarã k'aripait'ee atuanaadamerã. 20 Mãga jaraji mãirãpa oodak'aa p'anadap'edaa perã Ak'õrepa oopi bik'a, chonaarãweda Noé na p'ek'au eujãde bak'ãri. Mãirã k'aurepa Tachi Ak'õrepa na eujãdepemaarã k'achia beerã audú miapi k'inia baji. Mamĩda chooji Noépa barco choma ooruu misa, aide bataut'ee ichi èreerã ome. Æra ochopai p'anajida. Mamĩda ma barcode bataudap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa ãra k'aripaji k'iniinaadamerã awaraarã ome. Jaradai ma pania pëidapa k'achia beerã jõpiit'ee, Tachi Ak'õrepa Noé ichideerã ome k'aripaji chok'ai uchiadamerã. 21 Tachi Ak'õrepa ãra k'aripadak'a chok'ai uchiadamerã ma pania k'aurepa, mãga pik'a irã pania k'aurepa Ak'õrepa parã jida k'aripapari ichita chok'ai p'anapataadamerã iru ome. Mãga oopari parã poro choopidak'ãri paniapa. Mãga oodak'ãri, ãripai ooda-e, ma paniapa jaik'oo pãchi k'ap'iade siimerã mãik'aapa wëpapimerã. Ma k'ãyaara poro choopipata ak'ipidait'ee Jesucristo chok'ai p'irabaida k'aurepa t'ãripari irude ijãa p'ani mãik'aapa iidi p'ani Tachi Ak'õrepa pãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapimerã. 22 Cristo chok'ai p'irabaik'ãri, wãji it'aa su-ak'i bapariit'ee Tachi Ak'õre juaraare. Mama

bide jōma na p'ek'au eujādepema-eerã iru jua ek'ari p'anadait'ee; angeleerã māk'aapa Netuara Poro Waibia eere p'anirã paara.

4

Ne-inaa oodaipia bi Cristopa oopi bik'a

¹ Parāpa k'awa p'anadairã Cristo miada mägá iru k'ap'iade, sōcharra p'anapatáati māk'aapa auk'a k'Isia p'anapatáati iruk'a. Miadak'ári, p'ek'au k'achia oonáati. ² Oodai k'áyaara pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a, óoti Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a parā piurutamaa. ³ Cristode ijāadai naaweda parāpa audupai oopachida ijāadak'aa beerāpa nāgee ne-inaa k'achia ooi awaa p'anapatak'a: pariatua p'ek'au ooyaa; ne-inaa k'achia ooyaa; it'ua toyaa; wēraarã pariatua jiriyaa mairã ome k'achia oodait'ee; k'Íra nejasia wēe it'aa t'íi awaa ne-inaa juapa oodamaa; māgee ne-inaa k'achia. ⁴ Írá māgee ijāadak'aa beerāpa k'awada-e p'ani k'áata k'Ísiadai, parā waa wādak'aa perã āchi ome māgee ne-inaa k'achia oode. Maperāpi pedee k'achia jarapata parā āpite. ⁵ Mamída ewari cherude Tachi Ak'ōrepa iidik'ári āchia ne-inaa jōmaweda oopatap'edaa pari, ichita p'anaudait'ee. Ma ewate iruata ak'it'ee jōmaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia; chok'ai p'anirāpa oopata māk'aapa piudap'edaarāpa oopatap'edaa paara. ⁶ Ma piudap'edaarã chok'ai p'anadak'ári, miapachida k'ap'iade māk'aapa piujida k'ap'iade eperāarã jōmarāk'a. Mamída ijāadap'edaarāpa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode ichita chok'ai p'anapataadait'ee iruk'a, ma ijāadap'edaa k'aurepa āra jaure araa padaida perã iru Jaure ome. Ma-it'eepi Tachi Ak'ōrepa jara pēiji Cristopa ooda eperāarã k'aripait'ee.

⁷ Taarā-e na p'ek'au eujā jōit'ee. Mapa it'aa t'í k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, k'Íra jīp'a p'anapatáati māk'aapa k'Isia k'awaa p'anapatáati. ⁸ Ma awara nāga óoti awaraa ne-inaa jōmaweda oodai naaweda. T'āriipa chik'inia p'anapatáati, mägá p'anadak'ári, maarepida k'irāpada-e pait'ee perã awaraarāpa parāmaa ne-inaa k'achia oopata māk'aapa jarapata. ⁹ Awaraa ijāapataarã p'asianadak'ári parāmaa, t'ári pia auteebáiti, maarepida k'achia pedeeda-ee. ¹⁰ Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa awara-awaraa oopipari parā chaachaa, mägá awaraarã k'aripadamerã. Mapa mägí ne-inaa pia oopatáati irua oopi bik'a. ¹¹ Tachi Ak'ōre Ūraa jarateeparipa jarateepia bi Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. Ichiaba ne-inaa ooparipa awaraarã k'aripait'ee, māga oopia bi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Ne-inaa jōmaade māga ooruta pirã, ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōre jōmaarã k'áyaara waibia bi, Jesucristo k'ap'ia pari ne-inaa pia oopipari perã parāmaa. ¡Iru ichita Tachi Waibia pait'ee! ¡Amén!

Cristode ijāapataarã miadak'ári

¹² Ipemaarã k'iniarã, p'eranáati awaraarāpa parā jiridak'ári miapidait'ee. Mägá chupiria p'anadak'ári, parāpa k'awaa atadai wāara Cristode ijāa p'ani wa mak'iaa ijāada-e p'ani. K'Ísianáati parā miadaik'araa bi ichideerã perã. ¹³ Ma k'áyaara o-ia p'anáti parā miapidak'ári Cristo miapidap'edaak'a, ne-inaa pia oo p'ani k'aurepa. O-ia p'anadai mägá miaruta mīsa na eujāde, k'awa p'anadairã na ewari wāara t'ári o-ia p'anadait'ee Cristo chek'ári ichi k'Íra wāree unupide jōmaarāmaa. ¹⁴ Ichiaba o-ia p'anáti ik'achia jaradak'ári parāmaa Cristode ijāapata perã. Mägá p'anadai k'awa p'anadairã Tachi Ak'ōre Jaure, chi jaure pipiara bi, parã ome bapari perã. ¹⁵ Awaraarāpa parā miapidait'ee. Mamída k'Írak'aupai miapidai parã t'áidepemapa nāgee ne-inaa k'achia ooda pari: chíara peeda perã; chíara net'aa chiada perã maa-e pirã

awaraa ne-inaa k'achia ooda perā chīaramaa; maa-e pirā pedee-idaa bapari perā; ne-inaa māgee pari. ¹⁶ Jōdee parā t'āidepema ijāapari miapiruta pirā Cristode ijāapari perā, k'īra nejasia baik'araa bi. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōremaa gracias jaraipia bi, parā 'Cristodeerā' apata perā.

¹⁷ Taarā-e Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata ak'iit'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Apemaarā k'āyaara ichideerā naapiara māgā ak'iit'ee māik'aapa miapiit'ee chi ne-inaa k'achia oo p'anīrā, māgī k'achia oo amaadamerā. Irua tachi ome māga ooru pirā, audupiara irua jara pēida ūridaamaa p'anīrā uchiada-e pait'ee iru juadeepa.

¹⁸ 'Tachi Ak'ōre k'īrapite k'achia wēe p'anīrā it'aa wā dai naaweda, Cristo k'aurepa miaruta pirā Ak'ōre juade, audupiara miadait'ee p'ek'au k'achia ooyaa p'anīrā, irude ijāadak'aa perā. Māgīrā atuadait'ee.' (Pr 11.31)

¹⁹ Maperā parā miadak'āri Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bairā, audupiara irude ijāadaipia bi māik'aapa ichita ne-inaa pia oodaipia bi. Māga oodaipia bi k'awa p'anadairā iru, tachi oodapa oopari ichia jara bik'a. Tachi ak' bapariit'ee ichimaa wāruta misa.

5

Ūraa Cristode ijāapataarā-it'ee

¹ Irā mia ūraait'ee parā t'āidepema ijāapataarā chonaarā. Parā chonaarā jīak'a mia pida ijāapataarā ak'ipari. Michi taupa unuji Cristo miada tachi k'aripait'ee māik'aapa michi it'āipa māga jarapari eperāarāmaa. Cristo waya chek'āri, mimaa ichiaba Tachi Ak'ōrepa ichi k'īra wāree unupiit'ee. ² Mapa ak'i p'anapatāati ijāapataarā parā jua ek'ari p'ani. Āra ak'i p'anadaipia bi oveja ak'iparipa ichi ovejaarā ak'iparik'a. Māga oodaik'araa bi apidaapa māga oopi p'anadairā parāmaa. Āra ak'i p'anadaipia bi, t'āri pa oo k'inia p'anadairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Ichiaba ma mimia oodaik'araa bi p'arat'a atadait'ee. Ma k'āyaara ōoti awaraarā k'aripa k'inia p'anadairā. ³ Parā jua ek'ari p'anīrā chipariirāk'a p'ananaati. Ma k'āyaara t'āri pia p'anapatāati āra ome, āra parā jīak'a p'ana k'inia p'aneedamerā. ⁴ Māgā p'anaruta pirā, tachi ak'ipari waibiara bipa ichi waya unupik'āri jōmaarāmaa, parāpata atadait'ee iru k'īra wāree māik'aapa ichita p'anapataadait'ee iru ome. Māgī pipiara bi na p'ek'au eujādepema poro jira atai k'āyaara, Cristo k'īra wāree jōk'aa perā.

⁵ Chonaarāmaa ūraadak'a ichiaba parā t'āidepema k'ūtrāarāmaa ūraait'ee. Oopatāati chonaarāpa jara p'anik'a. Parā ijāapataarā t'āidepema apida audua baik'araa bi, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōrepa k'aripa-e audua p'anapataarā, mamīda t'āri pia k'aripapari audua-ee beerā.' (Pr 3.34)

⁶ Maperāpi audua-e p'anapatāati Tachi Ak'ōre jua ek'ari, irua k'inia bi ewaride irua parā awaraarā k'āyaara waibiara papimerā. ⁷ Parā k'īsia jōnadak'āri, ma k'īsia jōmaweda jarāti Tachi Ak'ōremaa, irua parā pia ak'i bapari perā.

⁸ K'īra jīp'a p'anapatāati māik'aapa tauk'a nipapatāati, Netuara Poro Waibiara parā k'īra unuamaa iru bapari perā. Ichi eperāarā jiri nipapari Cristode ijāa amaapiit'ee, león bia nipaparik'a ne-inaa jiri nipak'āri k'oit'ee. ⁹ Ichia parā māgā jiri chek'āri, chóoti Cristode ijāa p'anide māik'aapa oonāati māgīpa oopi k'inia bik'a. K'irāpāti ichia auk'a jiripari parā ipemaarā Cristo k'aurepa miapiit'ee, na p'ek'au eujāde para bee chaa. ¹⁰ Mamīda taarā-e, parā

miadap'eda, Tachi Ak'õrepa k'aripait'ee ichia k'inia bik'a p'anapataadamerã mãik'aapa pipiara choodamerã pãchia Cristode ijãa p'anide. Tachi Ak'õrepa mágá parã k'aripait'ee tachi k'inia iru bapari perã mãik'aapa tachi jirida perã, Jesucristo k'aurepa ichita p'anapataadamerã iru eujã k'ira wãreede. ¹¹ ¡Tachi Ak'õre ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bait'ee! ¡Amén!

Salude pëida

¹² Tachi ipema Cristo k'aurepa, Silvano, nama bi mi ome. Mia k'awa bi irua pia oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa mia na k'art'a k'ak'at'ua p'ãpiji irumaa. P'ãpiji parãpa k'awaadamerã mia et'ewa jaradak'a Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari mãik'aapa wãara parã k'aripait'ee. Mapa mia ùraait'ee parã choodamerã Cristode ijãa p'anide, maarepida ijãa amaada-ee.

¹³ Nama Babilónia p'uurude Tachi Ak'õrepa ichiaba eperãarã jirit'eraji Cristode ijãadamerã, parã ome oodak'a. Mãirãpa parãmaa salude pëiruta. Ichiaba salude pëiru Marcopa. Iru mi warrak'a bi, mi ome nipapari perã Cristopa ooda jarateede. ¹⁴ Chik'inia saludaa para báti.

Mia it'aa iidi bi parã Cristodeerã jõmaarã pari, k'ãiwee p'anapataadamerã. Mãgapai paji.

2 SAN PEDRO

San Pedropa K'art'a T'ĕepema P'ãda

San Pedro, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji pëiit'ee jômaweda Cristode ijãapataarãmaa. Ūraa k'inia baji seewa jarateepataarãpa jarateepata ūrinaadamerã.

Salude jarap'eda, naapiara Pedropa jara bi sãga Cristode ijãapataarãpa waapiara oopataadai irua oopi bik'a (cap. 1.1-15) m̄aik'aapa k'irãpapi bi ichia Cristo unuda k'ĭra awaradaik'ãri. Ichiaba jara bi k'irãpadamerã chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaa ichita uchia- pari, Ak'õre Jaurepa jarapida perã (cap. 1.16-21). Jara bi Tachi Ak'õrepa pia-ee ak'ipari seewa jarapataarã, ichide ijãapataarã k'urapata perã (cap. 2). Jara bi sãga pait'ee Cristo cheru ewate; na p'ek'au eujã jō chek'ãri. Ūraa bi audupiara oopataadamerã Cristopa oopi bik'a m̄aik'aapa apidaamaa k'urapinaadamerã (cap. 3).

Salude pëida

¹ Mi, Simón Pedropa oopari Jesucristopa oopi bik'a. Irua mi pëiji ichi ūraa jarateede.

Mapa na k'art'a p'ãru parã Cristode ijãapataarã, tai jġak'a ijãa p'aniirãmaa. Jesucristo Tachi Ak'õre. Irua tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari. Audú t'ãri pia bapari perã, tachi auk'a k'aripaji irude ijãapataadamerã. ² Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã audú pia ak'i bapariimerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee iru m̄aik'aapa Tachi Waibia Jesús ome k'awa wãdade.

P'anapatãati Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a

³ Tachi Ak'õre jōmaarã k'ãyaara waibia bairã, tachimaa teepari ne-inaa jōma falta p'ani p'anapataadamerã irua k'inia bik'a. Mãgã p'anapataadait'ee iru wãara k'awaadak'ãri. Iruata tachi jiriji k'awapiit'ee ichi k'ĭra wãree m̄aik'aapa t'ãri pia, mãgã p'anapataadamerã ichik'a. ⁴ Iru mãga bapari perã, tachimaa jaraji jōmaweda ne-inaa pi-ia ichia ooi't'ee tachi k'aripait'ee. Mãga jaraji parãpa ma jarada ijãa p'anipa iruk'a padaidamerã m̄aik'aapa uchiadaidamerã na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa ne-inaa k'achia oopata jua ek'ariipa. Achia p'ek'au k'achia k'ĭra t'ãdoo oopata, achia oo k'iniata oopata perã. ⁵ Tachi Ak'õrepa ma jōma ooda perã parã k'aripait'ee, jiripatãati Cristode wãara ijãapataadait'ee. Ma awara jiripatãati t'ãri pia, k'ĭsia k'achia wëe p'anapataadait'ee. Ma awara jiripatãati k'ĭsia k'awaa p'anapataadait'ee. ⁶ Ma awara jiripatãati oo amaadait'ee tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Ma awara jiripatãati choodait'ee pãchi ijãa p'anide, nepirade baairuta pijida. Ma awara jiripatãati Tachi Ak'õre k'inia iru p'anapataadait'ee. ⁷ Ma awara jiripatãati chik'inia p'anapataadait'ee pãchi ipemaarã Cristo k'aurepa ome. Ma awara jiripatãati eperãrã jōmaweda k'inia iru p'anapataadait'ee Tachi Ak'õrepa ãchi k'inia iru baparik'a.

⁸ Parãpa ichita waapiara jiriruta pirã mãgã p'anapataadait'ee, Tachi Waibia Jesucristo wãara k'awa wãdait'ee m̄aik'aapa p'anapataadait'ee irua k'inia bik'a. Oodait'ee irua oopi bik'a. ⁹ Mamãda chi jiri-e bipa mãgã bapariit'ee k'ĭsia k'awa-ee bi. Eperã tau t'awaa pik'a bi, k'ait'apai unupari perã. Mãgipa na p'ek'au eujãdepema net'aa audupiara k'awa k'inia bi, Cristo k'awai k'ãyaara.

K'irāpa k'inia-e ichia naawedapema p'ek'au k'achia ooda Tachi Ak'ōrepa wēpapiji.

¹⁰ Maperā michi ipemaarā, jip'a jiripataāti p'anapataadait'ee mia et'ewa jaradak'a. Māga ooruta pirā, ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōrepa parā jirip'eda, wāara jirit'eraji ichideerā papiit'ee. Ma awara māga ooruta pirā, k'achiade baaida-e pait'ee. ¹¹ Ma k'āyaara ewari cherude Tachi Ak'ōrepa parā o-ia auteebaiit'ee māk'aapa wāpiit'ee Tachi Waibia, Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari Jesucristo truadee. Māgi trua jōk'aa Tachi K'aripapari mama bapari perā.

¹² Ma jōma jara aupada mia parāmaa ip'ii k'irāpapiit'ee, māgi ūraa k'awa p'anī mīda māk'aapa ijāa p'anī mīda jōma Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida parāmaa. ¹³ Wāara, mia k'inia bi parāpa māgi ūraa k'irāpadamerā, mi-it'ee Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bairā. Mia māga ooit'ee chok'ai bi misa, ¹⁴ Tachi Waibia Jesucristopa mimaa k'awapida perā taarā-e mi na k'ap'iadeepa uchiat'ee piuk'āri. ¹⁵ Mamīda jirit'ee parāpa mi ūraa ichita k'irāpa p'anapataadamerā, mi piuda t'ēpai.

Cristo k'ira awaradaida unudap'edaarā

¹⁶ Taipa parāmaa jarateejida Tachi Waibia Jesucristopa ooda māk'aapa iru waya cheit'ee. Maapai jarateeda-e paji eperāarāpa oopatak'a, āchi k'īsiadeepa nepiridak'āri awaraarā k'ūradait'ee. Ma k'āyaara tachi taupa taipa iru k'ira wāree unujida. ¹⁷ Māga unujida Tachi Ak'ōrepa taimaa ak'ipik'āri irua Cristo pia ak'ipari. Māga ooji iru k'ira wāree eujādeepa pedee k'āri:

'Nāgita mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Irua mi t'āri o-īapipari.' (*Mt 17.5; Mr 9.7; Lc 9.35*)

¹⁸ K'iripa taipa māgi otuu it'ariipa pedeeda ūrijida, māga nide tai p'anadap'edaa perā Tachi Waibia ome ee awara bidade Tachi Ak'ōre-it'ee.

¹⁹ Tachi Ak'ōrepa māgi pedee jarai naaweda, chonaarāweda ichi pedee jarapataarāpa iru Warrade jarajida māk'aapa p'ājida. Mapa taipa māgi pedee ūridak'āri tachi k'iripa, k'awaajida wāara Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a, māgā ichita p'sait'ee. Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda lāmpara p'āriude bik'a bi, idaaru misa; pia jarait'eera, Cristo waya cheru misa. Ma ewate irua na p'ek'au eujādepema p'āriu pik'a bi wēpapiit'ee māk'aapa Tachi Ak'ōre wāarata jōmaweda k'awaapiit'ee tachi t'ārima. ²⁰ Mamīda Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda māgā ak'idai naaweda, parāpa na pedee k'awaadaipia bi. Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa leedap'eda Ak'ōre Ūraa p'ādade, apidaapa jaradaik'araa bi ichi k'īsiadeepa ma pedee k'āata jara k'inia bi, jarateei awaraarāmaa. ²¹ Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa pedee apida āchi k'iradoopa jaradak'aa paji. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōre pedee jarapachida Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapidak'a.

2

Seewa jarateepataarā

¹ Mamīda maapai Israel pidaarā, tachi chonaarā t'āide ichiaba seewa jarateepataarā paraaji. "Tai ichiaba Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāda" apachida mīda, māga-e paji. Māirā jlak'a parā t'āide ichiaba seewa jarateepataarā paraait'ee. Māirāpa āchi k'īsiadeepa ijāapataarāmaa seewa imeraa jarateadait'ee. Meradait'ee Jesucristo tachi chipari, irua āchi neto pik'a ataji mīda āchi pari piuk'āri, atuanaadamerā. Ma meraruta k'aurepata, atu p'anide Tachi Ak'ōrepa āchi jōpiit'ee. ² Chok'araarāpa ma seewa ijāadait'ee

māik'aapa pariatua p'ek'au oo p'anapataadait'ee mairā jīak'a. Ma k'aurepa jōmaarāpa pedee k'achia jaradait'ee Tachi Ak'ōre o wāara bide. ³ Ma awara mairāpa p'arat'a audú ata k'inia p'anadairā, parā k'ūradaid'ee seewa jaratee p'anīpa. Taarā weda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi māgeerā atuapiit'ee. Tachia k'awa p'ani iru sēk'aa māik'aapa k'āik'aa. Irua wāara āchi jōpiit'ee.

⁴ K'Isiadāma nāgide. Tachi Ak'ōrepa ichi angeleerāpa k'achia oodap'edaa wēpapi-e paji. Āchi pēji eperāarā k'achia beerā piudap'edaaarāmāiipa waawī māik'aapa jīa paraa biji uria audú nāpia bide, mama iru ewari waibia ewate nidamerā. ⁵ Ichiaba chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa wēpapi-e paji eperāarāpa p'ek'au k'achia oodap'edaa. Āchi jōpiji na p'ek'au eujā jōma ūpirupa. Māga ooji ijāadak'aa p'anapatap'edaa perā. Jip'a Noé awaraa eperāarā siete ome chok'ai uchia ataji, Noépa jarateepachi perā eperāarā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a p'anapataadamerā. ⁶ Ichiaba Tachi Ak'ōrepa wēpapi-e paji Sodoma p'uurudepemaarāpa ne-inaa k'achia oodap'edaa māik'aapa Gomorra p'uurudepemaarāpa ne-inaa k'achia oodap'edaa. Ma p'uuru omee weda k'achia ooji t'ipitaupa jōpik'āri. Māga ooji mairā t'ēpai ijāadaamaa p'anadait'eerāpa k'awaadamerā irua k'achia beerā k'achia oopari. ⁷ Māga ooji mīda ma p'uurudepemaarāmaa, ma p'uuru jōt'aa naaweda irude ijāa badi, Lot chok'ai uchiapiji. Māgī eperā pia baji Ak'ōre k'īrapite. Iru audupai k'isia nībapachi, p'ek'au ooyaa p'anapatap'edaaarā t'āide bapachi perā. ⁸ Ma p'uuru pidaarāpa oodak'aa paji Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Ma k'āyaara ne-inaa k'achia aupai oopachida. Mapa māgī eperā pia bita ichi t'āride miapachi, ewari chaa ma k'achia beerāpa oopata unupachi perā māik'aapa ūripachi perā.

⁹ Mamīda Tachi Ak'ōrepa Lot uchiapiji ma k'achia beerā t'āideepa. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi sāga k'aripait'ee ichide ijāapataarā, ne-inaa k'achia oon-aadamerā māik'aapa irua k'inia bik'a oodamerā. Jōdee ichia k'awa bi sāga jīa pik'a biit'ee k'achia oopataarā āchi miapirumaa māik'aapa atuapirumaa ichi ewari waibia ewate. ¹⁰ Audupiara miapiit'ee oo p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Mairāpa oodaamaa p'anapata Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a.

Māgī seewa jarateepataarāpa āchia oo k'iniata oopata. K'ūiri k'isua p'anapata māik'aapa audua p'anapata. Waaweeda-ee pedee k'achia jaradait'ee angeleerā āpīte. ¹¹ Jōdee angeleerā, mairā k'āyaara waibiara p'ani mīda, maarepīda pedee k'achia jarada-e, k'achia beerā imiteenadak'āri Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹² Ma seewa jarateepataarā ne-animalaarāk'api p'ani. Ne-animalaarā k'Isiadak'aa eperāarāk'a. Oopata āchi k'ap'īapa oopi bik'a. T'opata eperāarāpa jita atadamerā māik'aapa peedamerā. Māga pik'a p'ani ma seewa jarateepataarā. Pedee k'achia jarapata ne-inaa jōma āchia k'awada-e p'ani āpīte. Ma k'aurepa Tachi Ak'ōrepa āchi jōpiit'ee, eperāarāpa ne-animalaarā jōpipatak'a. ¹³ Āchi miadait'ee ne-inaa k'achia oopata perā. Āstaawa pida oo k'inia p'anapata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Parā ijāapataarā t'āide paara māga oopata, t'ūdak'āri nek'odait'ee parā ome. Māgā parā k'ūrapata auk'a oo k'inia p'anadamerā āchia oopatak'a. Āchi k'aurepata awaraarāpa parā pia ak'ida-e p'ani.

¹⁴ Āchia wēraarā unudak'āri, audú k'āi k'inia p'anapata mairā ome. Ichita k'isia p'anapata ne-inaa k'achia oodait'ee. K'ūrapata pia ijāada-e p'anīrā, auk'a k'āi k'inia p'anadamerā āchi ome. Jiripata waapiara ne-inaa k'achia oodait'ee māik'aapa k'īrapata ne-inaa jōma āchia iru p'anadaik'araa bi. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee, ichia ooda mīda. ¹⁵ Māgā p'ana k'iniapa āchia

Tachi Ak'õre o atuajida. Oodai k'ãyaara Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, oopata chonaarãwedapema Bosor warra Balaampa oodak'a. Mägipa ne-inaa k'achia ooit'ee paji, p'arat'a audú ata k'inia bada perã mäga oorumaa. ¹⁶ Mamída Tachi Ak'õrepa iru burromaa pedeepeiji itriat'aamerã. Ne-animal paji mída, mägí burropa pedeeji mäik'aapa oopi-e paji chiparipa ma ne-inaa k'achia k'ira k'awa-ee, pariatua oomerã.

¹⁷ Ma seewa jarateepataarã pozo p'oo bik'api p'ani maa-e pirã jjarara pania wêe bik'api p'ani, parã k'aripada-e p'anadairã. Mapa Tachi Ak'õrepa áchi peiit'ee p'ãriudee. ¹⁸ Ma seewa jarateepataarãpa iwêsaa, pedee audua, pariatua nãga jarateepata: ijãapataarãpa oodai jõma áchia p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Ma awara áchia ijãapataarã jiripata k'achia oodait'ee ára ome. Mägá k'urapata ewaa uchiarutaarã ijãadak'aa beerã p'anapatadeepa. ¹⁹ Jarapata áchi eere t'urutaarã apida jua ek'ari p'anapataadait'ee. Mamída áchita p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata esclavoorãk'a, oopata perã áchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Mägímaa p'oyaapijidapi. ²⁰ Mãirãpa Tachi Waibia, Tachi K'aripapari Jesucristo k'awadak'ari, oo amaajida na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa oopata mäik'aapa uchijajida p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Mamída mäga oodap'eda, waya baajida p'ek'au k'achide, p'oyaapidap'edaa perã áchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaamaa. Maperãpi irã k'achiarã p'ani áchi ijãadai naaweda p'anadap'edaa k'ãyaara. ²¹ Piara bak'aji k'awada-e pada paara sãga p'anapataadait'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, mäga k'awa p'anadap'eda, uchiadai k'ãyaara iru jua ek'ariipa, ijãadaamaa p'anadairã irua úraa pia jara pëida eperãarãmaa. ²² Mamída mägirã p'anapata nãgí wãara pedee eperãarãpa jarapatak'a:
'Usapa ãp'op'eda, waya k'o chepari ichi ãp'oda.' (Pr 26.11)
mäik'aapa 'Sina pania bêisãade k'uip'eda, waya yoorode t'upari.'

3

Tachi Waibia waya cheit'ee

¹ Ipemaarã k'iniarã, na k'art'ade mäik'aapa apema k'art'a mia parãmaa p'ã pëidade, nãgí ne-inaa jõma k'irãpapiji. Ma awara úraaji jip'a k'Isiadamerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ² K'irãpãti chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaa, jaradak'ari Tachi Ak'õrepa ooit'ee bada áchi t'ëepai. Ichiaba k'irãpãti Tachi Waibia, Tachi K'aripaparipa jarada tai k'ap'ia pari. Irua tai parãmaa pëiji jarateedamerã, mägá parãpa iru úraa pia k'awaadamerã.

³ Mamída ma jõma jaradap'edaade k'Isiadap'eda, nãgí audupiarã k'irãpãti pia k'awaadamerã. Tachi Waibia waya chei naaweda, parã ijãapataarã t'ãide Tachi Ak'õre Úraa oo iru p'anapataarã uchiadait'ee. Mägirãpa oodait'ee áchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a mäik'aapa parã oo iru p'anadait'ee. ⁴ "¿Sãgajima adait'ee, Tachi Ak'õrepa Cristo waya peiit'eeda ada? Ma jarada úridap'edaarã jai-idaadak'ariipa, na eujã aide nibi ome auk'a bi naawedapemak'a, Tachi Ak'õrepa ewaa ook'ari. ¡Cristo waya che-e pait'eeda!" adait'ee. ⁵ Mãirãpa mäga jarapata k'irãpa k'iniada-e p'anadairã Tachi Ak'õrepa naaweda ooda. Ichi pedeepapai pajã beeji mäik'aapa auk'a ichi pedeepapai pania uk'uru áyaa pëiji eujã uchiamerã paniadeepa. ⁶ Ichiaba ichi pedeepapai ma p'ek'au eujã jõpiji paniapa úupik'ari. ⁷ Ma awara auk'a ichi pedeepapai

pajā māik'aapa eujā jīa iru bi ichi ewari waibia ewate t'ipitaupa jōpirumaa. Ma ewate ijāadak'aa beerā jōmaweda atuapiit'ee.

⁸ Ipemaarā k'iniarā, ichiaba k'irāpātī nāgī pedee. Tachi-it'ee k'āima aba mak'ara taarā-e; jōdee mil años taarāpari. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee k'āima aba auk'a bi mil años ome. Jōdee mil años auk'a bi k'āima abaa ome. ⁹ Eperāarā ūk'uruurāpa k'īsia p'ani Cristo waide che-e bairā, Tachi Ak'ōrepa oo-e pait'ee ichia jaradak'a. Mamīda māga-e. Iru choo nībi māik'aapa parā chupiria k'awaa nībi, k'inia-e bairā apida atuadamerā. Ma k'āyaara k'inia bi jōmaarāpa ne-inaa k'achia oo amaadamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a, iru ewari waibia ewate pai naaweda.

¹⁰ Tachi Ak'ōre māgā choo nībi mīda, ichi ewari waibia ewate pait'ee. Ara nechipari p'arik'ua tachi atu p'anide paruk'a, māga pik'a eperāarā atu p'anide iru ewari waibia ewate pait'ee. Ma ewate golpe pururua nībide pajā wēpadariit'ee māik'aapa Tachi Ak'ōrepa jōmaweda aide nībi atane, ak'ōrejīru, māgee t'ipitaupa jōpiit'ee. Auk'a na p'ek'au eujā māik'aapa aide nībi jōmaweda jōpiit'ee.

¹¹ Māgā Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda jōpiit'ee perā, ūsāga parā p'anapataadaipia bīma? K'achia wēe p'anapataadaipia bi irua k'inia bik'a. ¹² Ni p'anadaipia bi iru ewari waibia ewate pamerā māik'aapa oodaipia bi irua oopi bik'a, ma ewate isapaira pamerā. Ma ewate pajā jōit'ee t'ipitaupa. Jōmaweda aide nībi māik'aapa na p'ek'au eujāde nībi auk'a jōit'ee. ¹³ Mamīda irua jaraji ma t'ēepai pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi ooit'ee. Māgī eujāde eperāarāpa irua oopi bik'a oodait'ee, aide ne-inaa k'achia wē-e perā. Māgī eujāta tachia nīmaa p'ani.

¹⁴ Maperā ipemaarā k'iniarā, parā ni p'ani misa Ak'ōrepa oomerā ichia jaradak'a, jiripatāati k'achia wēe p'anapataadait'ee iru k'īrapite. Māgā t'āri auk'a p'anapataadai iru ome. ¹⁵ K'irāpātī Tachi Waibia choo nībi k'inia bairā jōmaarāpa ichide ijāadamerā māik'aapa t'ūdamerā Tachi Ak'ōre ode, ichi waya chei naaweda. Tachi ipema k'inia Pablopa ma ūraa ichiaba p'ā pēiji parāmaa, Tachi Ak'ōrepa iru k'īsia k'awaapida perā. ¹⁶ Irua k'art'a jōma p'ādade ma ūraa jaradoo, madepema pedee ūk'uru tachia pia p'oyaa k'awada-e p'ani mīda. K'īsia k'awa-ee p'anīrāpa māik'aapa waide pia ijāada-e p'anīrāpa oopata māgī pedee ome, awaraa Tachi Ak'ōrepa ūraa p'āpida ome oopatak'a. Āchi k'īsiadeepa ma ūraa seewa papipata māik'aapa awaraarāmaa ma seewa jarateepata. Maperāpi āchi atuadait'ee.

¹⁷ Māpai ipemaarā k'iniarā, irā parāpa k'awa p'anadairā māgee seewa jarateepataarā uchiadait'ee ijāapataarā t'āide, k'īrak'aupai ijāadai ārapa jarateepata. Ichiaba k'īrak'aupai oodai ārapa oopatak'a, oodak'aa perā Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a. Irā parāpa pia ijāapata. Mamīda k'ūrāpiruta pirā āramaa, parā āyaa atadaridai Cristo ik'awaapa. ¹⁸ Ma k'āyaara pipiara k'awa wātī Tachi Waibia, Tachi O'K'achiadeepa K'aripa Atapari Jesucristo māik'aapa irumaa iidīti parā k'aripamerā. Māgā p'anapataadait'ee irua k'inia bik'a. jīrua Tachi Ak'ōre k'īra wāree ichita unūpiit'ee, na eujā jōru pījida! ¡Amén!

Māgapai pajī.

1 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a Naapiara P'áda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'áji. Pëiji jômaweda Cristode ijâapataarâmaa. Ūraa k'inia baji jîp'a ijâapataadamerâ Ak'ôrepa jirit'eradaarâpa jarateedap'edaak'a, seewa jarateepataarâpa ijâapataarâ k'ûra nipapatap'edaa perâ. Na k'art'ade Juanpa audú jara bi sâga Tachi Ak'ôrepa ijâapataarâ k'inia iru bapari.

Naapiara jara bi ichia unuda Jesucristo, Tachi Ak'ôre pedee chok'ai pik'a bi (cap. 1.1-4). Jara bi Tachi Ak'ôre îdaa pik'a bi mâik'aapa Cristode ijâapataarâ iru îdaa pik'a bide p'anapataadaipia bi (caps. 1.5-2.6). Jara bi ūraa chîwidi Cristopa jarateedak'a: chik'inia p'anapataadamerâ. Ūraa bi warrarâ chonaarâ ome (cap. 2.7-17). Jara bi ijâapataarâpa k'irâpadamerâ naaweda jarateeda ūridap'edaa mâik'aapa k'ûrapinaadamerâ seewa jarateepataarâmaa (caps. 2.18-3.10). Jara bi Cristode ijâapataarâ Tachi Ak'ôre warrarâ perâ, p'ek'au k'achia jômaweda oo amaadaipia bi mâik'aapa chik'inia p'anapataadaipia bi, k'îsia p'ua-ee (cap. 3.11-24). Jara bi sâga k'awaadai Ak'ôre Jaurepa jarapi bi pedee mâik'aapa seewa pedee (cap. 4.1-6). Jara bi chik'inia p'anapataadamerâ, Tachi Ak'ôrepa ijâapataarâ k'inia iru bapari perâ (cap. 4.7-21). Jara bi jômaweda Tachi Ak'ôre Warrade ijâapataarâpa p'oyaapata na p'ek'au eujâdepemaarâpa ne-inaa k'achia oopata (cap. 5.1-5). Jara bi Tachi Ak'ôrepa ichita oopari ichia jara bik'a mâik'aapa ichi Warrade ijâapataarâ o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerâ (cap. 5.6-12). T'êepai jara bi chik'aripa p'anapataadamerâ, p'ek'au k'achia p'oyaa wâruta misa (cap. 5.13-21).

Jesucristopa ichi k'ap'ia eperâ k'ap'iade unupida

¹ Tai Jesucristo ome nipapatap'edaarâpa nepiripata k'aita iru. Mia na k'art'a p'â pëiru parâpa pida mâga k'awaadamerâ. Na p'ek'au eujâ bai naaweda, Tachi Ak'ôre Pedeeta bapachi. Mâgî Jesucristo. Iru k'aurepata eperâarâ ichita p'anapataadai Tachi Ak'ôre ome iru truade. Jesucristo na p'ek'au eujâde nipak'âri, taipa iru unujida eperâ jîp'aak'a. Taipa iru t'ôbaijida tachi juapa. Ichiaba ūrijida irua ūraa jarada. ² Cristo Tachi Ak'ôre ome ichita bapachi mîda, tai îrapemaarâmaa eperâ k'ap'iade unupiji. Irua Tachi Ak'ôre Ūraa jarateepachi eperâarâmaa, ma ūraa ijâadap'eda ichita p'anapataadamerâ iru ome Tachi Ak'ôre truade. Cheji na p'ek'au eujâdee. Taipa unujida irua ooda mâik'aapa jômäärâmaa ma ooda nepiripata. ³ Parâmaa jarapata taipa unudap'edaa mâik'aapa taipa ūridap'edaa, parâpa mâga k'awaadap'eda, araa p'anapataadamerâ tai ome, tai araa p'anapatak'a Tachi Ak'ôre ome mâik'aapa iru Warra Jesucristo ome. ⁴ Tachi jômäärâta mâga p'anapataadak'âri, wâara oia p'anadait'ee. Ma-it'eeta mia parâmaa na k'art'a p'âmaa bi.

Tachi Ak'ôre îdaa pik'a bi

⁵ Jesucristo k'ap'ia pari Tachi Ak'ôrepa taimaa nâga jara pëiji. Tachi Ak'ôre îdaa pik'a bi. Îdaade maarepida p'âriu unuda-e p'anik'a, mâga pik'a Tachi Ak'ôrede maarepida k'achia unuda-e. ⁶ Tachidepemaapa jarai ichi araa bapari Tachi Ak'ôre ome. Mamîda ma eperâpa at'âri ne-inaa k'achia oomaa bi pirâ, seewamaa bi. Ichia oo-e bi Tachi Ak'ôrepa wâarata jara pëidak'a. ⁷ Mamîda eperâ wâara îdaa pik'a bide bapari pirâ Tachi Ak'ôrepa k'inia bik'a, araa

bapariit'ee Tachi Ak'õre ome mãik'aapa awaraa ijãapataarã ome. Ma awara Tachi Ak'õrepa ma eperã p'ek'au k'achia jômaweda wëpapiit'ee, iru Warra Jesús waa bat'ada k'aurepa.

⁸ Tachidepemapa jararu pirã ichi t'ãride k'isia k'achia wëe bi, ichi itu k'uramaa bi, seewamaa bairã. Mãgipa k'awa-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida. ⁹ Mamïda mãgipa ichia p'ek'au k'achia oopata jômaweda jararu pirã Tachi Ak'õremaa, tachi t'ãride k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaait'ee. Ooit'ee ichia jara bik'a ichi ùraa jara pëidade. Ma eperã p'ek'au k'achia jômaweda wëpapiit'ee. ¹⁰ Mamïda abaapa jararu pirã ichia ne-inaa k'achia ook'aa, jõmaarãmaa ak'ipi bi ichia Tachi Ak'õre Ùraade ijãa-e. Mãgí eperãpa k'isia bi pirã ichia p'ek'au k'achia ook'aa, mãgara ichiaba k'isia bi Tachi Ak'õrepa seewa jara bi ichi ùraade.

2

Cristo Tachi K'aripapari

¹ Warrarã, mia na k'art'a p'ãru parãmaa ne-inaa k'achia oonaadamerã. Mamïda tachia ne-inaa k'achia ooruta pirã, Tachi K'aripapari iru p'ani irua chupiria iidimerã Tachi Ak'õremaa tachi pari. Mãgí Jesucristo, chi p'ek'au k'achia ook'aa bi. ² Iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapii atuanaadamerã. Wãara tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapii. Mamïda mãgapai-e. Ichiaba wëpapii jômaweda na p'ek'au eujãdepemaarãpa p'ek'au k'achia oopata.

³ Tachia k'awadai Tachi Ak'õre wãara k'awa p'ani, iru ùraade jara bik'a oodak'ãri. ⁴ Awaraa eperãpa jarai ichia Tachi Ak'õre wãara k'awa bi. Mamïda mãgipa oo-e bi pirã Ak'õrepa jara bik'a, seewamaa bi. K'awa-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida. ⁵ Mamïda eperãpa ook'ãri Tachi Ak'õre Ùraade jara bik'a, Tachi Ak'õre wãara k'inia iru bi mãik'aapa chik'inia bapari iru ome. Nãgá k'awa p'ani tachi, Tachi Ak'õredeerã. ⁶ Eperãpa jara bi pirã wãara Tachi Ak'õre k'awa bi, ma eperã baipia bi Jesucristo badak'a.

Juanpa jarada Cristode ijãapataarãpa oodamerã

⁷ Ipemaarã k'iniarã Cristo k'aurepa, mia na jararu parãpa oodamerã ñrapema-e, parãpa ùridooda perã Cristode ijãadak'ãriipa. Chonaarãweda paara Tachi Ak'õrepa jara pëiji eperãarãpa awaraarã ichiaba k'inia iru p'anapataadamerã. ⁸ Mamïda na k'art'ade mia ma jarada chiwidi pik'a jara bi. Chik'inia p'anapatãati. Cristo wãara mãga bapachi ichideerã ome. Parãpa pida k'awaa wãda mãga p'anapataadait'ee. Parã Cristode ijãadai naaweda, p'ãriu pik'a bide p'anapachida, awaraarã k'iniada-e p'anadap'edaa perã. Mamïda ñrã ma p'ãriu pik'a bideepa uchua wãda ñdaa pik'a bidee.

⁹ Ma jara aupada wãara mïda, parãdepemapa jarai ichia awaraarã k'inia iru bi Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Mamïda chi ipema Cristo k'aurepa k'ãra unuamaa iru bi pirã, wãara mãga oo-e bi. At'ãri ne-inaa k'achia oomaa bi, p'ãriu pik'a bide ook'ajik'a. ¹⁰ Jõdee abaapa chi ipema Cristo k'aurepa k'inia iru bak'ãri, mãgipa wãara oopari Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Wãara mãgí eperã k'achiade baapi-e. ¹¹ Mamïda ma eperãpa chi ipema Cristo k'aurepa unuamaa iru bi pirã, ichi k'ĩradoopa k'achiade bi, oo-e bairã Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Wãara mãgí eperãpa k'awa-e Tachi Ak'õrepa jara bi. Ma awara mãgá ne-inaa k'achia oomaa bairã, p'oyaa oo-e Tachi Ak'õrepa jara bik'a.

12 Warrarā, mia parāmaa p'āru, Jesucristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapida perā.

13 Chonaarā, mia parāmaa p'āru, parāpa wāara Jesucristo k'awa p'anadairā. Iru bapachi na p'ek'au eujā bai naaweda. K'ūtrāarā, mia parāmaa p'āru, parāpa Netuara Poro Waibia p'oyaa wāda perā.

14 Warrarā, mia parāmaa p'āmaa bi, parāpa Tachi Ak'ōre wāara k'awapata perā.

Chonaarā, parāmaa p'āmaa bi, parāpa wāara k'awapata perā chi na p'ek'au eujā ooi naaweda ichita bapari.

K'ūtrāarā, ichiaba parāmaa p'āmaa bi, parā Cristode wāara ijāapata perā māik'aapa oopata perā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Ma awara parāmaa p'āmaa bi Netuara Poro Waibiapa oopi bik'a oodak'aa perā.

15 P'ananaati na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā p'anapatak'a. Jirināati ne-inaa k'achia k'ira t'ādo na p'ek'au eujāde paraa. Māga jiriruta pirā, chik'inia p'anada-e pai Tachi Ak'ōre ome. 16 Mia māga jara bi na p'ek'au eujāde tachia unupata perā nāgee ne-inaa k'achia k'ira t'ādo: ne-inaa k'achia oo k'inia p'ani tachi t'āridepai; ne-inaa k'achia unudak'ari tachi taupa, auk'a oo k'inia p'ani; pedee audua p'anapata ne-inaa iru p'anadairā. Tachi Ak'ōrepa māgee ne-inaa k'achia apida oopik'aa eperāarāmaa. 17 Māgee ne-inaa māik'aapa jōma ne-inaa k'achia na p'ek'au eujādepemaarāpa oo k'inia p'ani jōdaridait'ee. Mamida chi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oopataarā ichita p'anapataadait'ee iru ome.

Wāara Cristode ijāapataarāpa k'ūrapida-e seewa jarapataarāmaa

18 Warrarā, taarā-e na p'ek'au eujā jōdariit'ee. Parāpa ūrijida Anticristo cheit'ee. Wāara māgi jīak'arā paraa tachi t'āide. Mapa k'awa p'ani na p'ek'au eujā taarā-e jōdariit'ee. 19 Māgiirā tachi t'āideepa uchijida Cristode wāara ijāada-e pada perā tachia ijāapatak'a. Wāara māga ijāadap'edaa paara, wāda-e pak'aji. Mamīda uchiadak'ari, unupijida āchidepema apida Cristode wāara ijāada-e paji.

20 Jōdee parā jōmaweda Cristode wāara ijāa p'ani. Parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida, Jesucristo, chi p'ek'au k'achia wēe bīpa māga k'awapida perā ichi Jaure pēik'ari parā ome bapariimerā. 21 Mia na k'art'a p'ārupa jara k'inia-e bi parāpa k'awada-e Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Jīp'a mia p'āmaa bi parāpa k'awa p'anadairā ma wāarata jara pēidade seewa apida unudak'aa, Tachi Ak'ōrepata ma wāara jarada perā. 22 Maperā abaapa jara bi pirā Tachi Ak'ōrepa Jesús pēi-e paji eperāarā rey pamerā, māgi eperā seewamaa bi. Ma eperā Anticristo, jara bairā Jesús Tachi Ak'ōre Warra-e māik'aapa Tachi Ak'ōre Jesús Ak'ōre-e. 23 Chi māga jara bīpa wāara Jesucristode ijāa-e bi māik'aapa Tachi Ak'ōre wāara k'awa-e bi. Jōdee chi jara bīpa Jesucristo Tachi Ak'ōre Warra, Tachi Ak'ōre wāara k'awa bi.

24 Maperā k'irāpāti parāpa naaweda ūridap'edaa, ewaa Cristode ijāadak'ari. Maapai k'awaajida Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida eperāarāmaa māik'aapa t'āripa oo k'inia p'anejida irua oopi bik'a. Māgā oo wāk'āti wāti. Māga ooruta pirā, t'āri a-ba p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome māik'aapa ichi Warra Jesucristo ome. 25 Cristopa māga jara bajī, jarak'ari ichita p'anapataadai Tachi Ak'ōre ome.

26 Mia naa jaradak'a māgee Cristo k'ira unuamaa iru p'anirā tachi t'āide paraa. Māgiirāpa parā k'ūra k'inia p'ani. 27 Mamīda parāpa ūrida-e pait'ee

māgeerāpa jarateepata, Cristopa ichi Jaure pēida perā parā ome bapari-imerā. Ma Jaurepa parāmaa ne-inaa wāara jōmaweda jarateepari. Seewa jarateek'aa. Mapa irua jaratee bik'a oo wāk'āti wāti. Māgá wāara t'āri a-ba p'anapataadait'ee Cristo ome.

²⁸ Warrarā, māgá t'āri a-ba p'anaruta pīrā Cristo ome, parāpa waaweeda-e pait'ee iru waya chek'āri na p'ek'au eujādee. Ma ewate iru k'īrapite k'īra nejasia-ee p'anadait'ee.

²⁹ Parāpa k'awa p'ani Jesucristo, Tachi Ak'ōre Warrapa ichita oopari ichi Ak'ōrepa jara bik'a. Ichiaba k'awadaipia bi chi Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oopari pa auk'a Tachi Ak'ōre warra.

3

Tachi Ak'ōre warrarā

¹ ¡K'īsíati! Tachi Ak'ōrepa tachi audú k'inia iru bapari perā, jarapari tachi ichi warrarā. ¡Wāarapi! Mamīda na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa māga p'oyaa k'awada-e, wāara Tachi Ak'ōre k'awadak'aa perā.

² Īpemaarā k'iniarā, ĩrā tachi wāara Tachi Ak'ōre warrarā. Mamīda waide k'awada-e sāga p'anadai Cristo cheda t'ēepai. Aba k'awa p'ani Cristo waya chek'āri, iruk'a p'anadait'ee, iru k'īra wāree k'awadait'ee perā. ³ Tachi jōmaweda māga k'awa p'anūrā nimaa p'ani iru cherumaa. Mapa māgá ni p'ani misa, ne-inaa k'achia jōmaweda oo amaadaipia bi, iruk'a p'anadait'ee, k'awa p'anadairā iru p'ek'au k'achia wēe bapari.

⁴ Tachia k'awa p'ani chi ne-inaa k'achia oo bīpa oo-e bi Tachi Ak'ōrepa jara bik'a. Māga oo-e bak'āri, k'achiade bi. ⁵ Parāpa ichiaba k'awa p'ani Jesucristo na p'ek'au eujādee cheji eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiit'ee. Irua maarepida k'achia ook'aa paji. ⁶ Mapa wāara oo k'inia p'anūrāpa irua oopi bik'a t'āri a-ba p'anapata iru ome. Ne-inaa k'achia oo k'iniadak'aa, ichideerā perā. Mamīda chi ne-inaa k'achia oopataarā t'āri a-ba p'anadak'aa iru ome, irude wāara ijāadak'aa perā māik'aapa wāara iru k'awadak'aa perā.

⁷ Warrarā, k'ūrapináati apida seewapataarāmaa. Chi oopari pa Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a t'āri pia bapari Tachi Ak'ōrek'a. ⁸ Jōdee chi ne-inaa k'achia oopari pa oomaa bi Netuara Poro Waibiapa oopi bik'a. Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā oodak'āriipa, Netuara Poro Wāibiapa p'ek'au k'achia k'īra t'ādoo oopari. Ma-it'ee cheji Tachi Ak'ōre Warra na p'ek'au eujādee: jōpiit'ee Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopata.

⁹ Tachi Ak'ōre warrarāpa p'ek'au k'achia oo k'iniadak'aa, Tachi Ak'ōre Jaure āchi ome bapari perā. Wāara k'achiade p'oyaa p'anadak'aa, Tachi Ak'ōre warrarā perā. ¹⁰ Nāga k'awa p'ani chisāgí Tachi Ak'ōre warrarā māik'aapa chisāgí Netuara Poro Waibiapa warrarā. Chi oo-e bīpa Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a Tachi Ak'ōre warra-e. Ma awara chi ĩpema Cristo k'aurepa k'īra unuamaa iru bīpa Tachi Ak'ōre warra-e.

Chik'inia p'anapataadaipia bi

¹¹ Cristode ijāadak'āriipa parāpa nāga ūridooda: chik'inia p'anapataadaipia bi. ¹² Tachia māga k'awa p'anadairā, oonaadāma Caīn pa oodak'a. Ichia ooji Netuara Poro Waibiapa oopidak'a. Chi ĩpema k'īra unuamaa iru bap'eda, peet'aaaji. ¿Sāap'eda māga ooji? Ichi t'āri k'achia bapachi. Jōdee chi ĩpema t'āri pia bapachi.

13 Maperã ìpemaarã, k'ìsianáati na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa parã k'Ìra unuamaa iru p'anadak'ãri. 14 Naaweda tachi jida ãchik'a atuadait'ee paji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a oodak'aa pada perã. Mamïda Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji, ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome mãik'aapa oopataadamerã irua oopi bik'a. K'awa p'ani tachia wãara mãga oomaa p'ani, tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa k'inia iru p'anapata perã. Chi ìpemaarã k'Ìra unuamaa iru p'anapataarã atuadait'ee. 15 Tachi Ak'õre-it'ee eperãpa ichi ìpema k'Ìra unuamaa iru bi pirã, auk'a bi eperã chïara peepari ome. Parãpa k'awa p'ani chïara peepataarã it'aa wãdak'aa. 16 Nãgã k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari. Jesucristo piuji tachi pari. Mãga ooji tachi audú k'aripa k'inia bada perã. Mãgã tachia pida tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa k'aripa k'inia p'anadaipia bi, piuruta pijida ma k'aurepa. 17 Mapa chi net'aa iru bipa ichi ìpema Cristo k'aurepa chupiria nibi unuru pirã, mamïda chupiria k'awa-e bi pirã, ma eperãpa ak'ipimaa bi ichia Tachi Ak'õre k'inia-e bi. ¿Sãga ichia Tachi Ak'õre k'inia iru bida aima, chi ìpema Cristo k'aurepa k'aripa-e bi pirã? 18 Warrarã, pedeeppapai tachi ìpemaarã k'inia iru p'anadaik'araa bi. Æra k'aripadaipia bi. Mãgã ooruta pirã, ak'ipidai wãara ãra mãik'aapa Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani.

Inejasia-ee it'aa t'ipataadaipia bi Tachi Ak'õremaa

19 Mãgã tachi ìpemaarã k'inia iru p'anadak'ãri, tachia nãgí wãarata k'awaadait'ee. Tachi, Tachi Ak'õredeerã. T'ãride mãga k'awadak'ãri, inejasia-ee it'aa t'ipataadait'ee irumaa. 20 Mamïda inejasiadarii tachi t'ãridepai k'Ìsiaruta pirã: “Aai, mia wãara mi ìpemaarã Cristo k'aurepa mak'iaara k'aripa-e.” Mãga k'Ìsiaruta pirã, k'irãpadaipia bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda k'awa bi. Tachi k'ãyaara k'awaara bi tachia wãara oo k'inia p'ani ichi-it'ee. 21 Jõdee, ìpemaarã k'iniarã, tachia mãgã k'Ìsiada-e p'ani pirã, wãara inejasia-ee it'aa t'ipataadait'ee Tachi Ak'õremaa. 22 Ma awara it'aa iididak'ãri Tachi Ak'õremaa, irua ooit'ee jõmaweda tachia iidi p'ani. Mãga ooit'ee tachia oopata perã irua jara bik'a. 23 Tachi Ak'õrepa jara bi tachia nãga oodamerã: Ijãadaipia bi Jesucristo wãara Tachi Ak'õre Warra mãik'aapa chik'inia p'anapataadaipia bi irua jaradak'a. 24 Chi ooparipa Tachi Ak'õrepa jara bik'a t'ãri a-ba bapari iru ome. Chik'inia p'anapata. Tachia mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Jaurepa tachimaa mãga k'awapipari perã. Ma-it'ee ichi Jaure pëiji tachi ome bapariimerã.

4

Sãga seewa jarapataarã k'awadai

1 Ìpemaarã k'iniarã, na p'ek'au eujãde seewa-idaa beerã chok'ara paraa. Mãirãpa “Tai Tachi Ak'õre Æraa jarateepataarãda” apata mïda, ijãanãati ãchia jara p'ani. Pia ùridaipia bi jõmaarãpa jaramaa p'ani, k'awaadait'ee wãara jara p'ani Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a wa mãga-e. 2 Parãpa k'awaadai chisãgí eperãpa wãara jara bi Tachi Ak'õre Jaurepa jarapi bik'a. Chi jara bipa: “Jesucristo eperã jip'aak'a na p'ek'au eujãde ba cheji” jara bi Tachi Ak'õre Jaurepa jarapi bik'a, wãara Cristode ijãapari perã. 3 Mamïda chi mãga jara-e bipa p'oyaa jara-e Tachi Ak'õre Jaurepa jarapi bik'a, mãgí eperãpa ijãak'aa perã Jesús, Cristo paji. Anticristo na p'ek'au eujãde bada paara, mãgí pedeeparik'a pedee'aji. Parãpa k'awa p'ani iru cheit'ee t'ëepai. Mamïda nãgaweda iru jïak'arã na p'ek'au eujãde paraa.

⁴ Warrarā, parā Tachi Ak'ōredeerā. Mapa parāpa oodak'aa māgí seewa-idaa beerāpa jara p'anik'a. Parāpa āchi māgá p'oyaadai chi parā ome bapari, Tachi Ak'ōre waibiara bairā chi na eujādepema ijāadak'aa beerā ome bapari, Netuara Poro Waibia k'āyaara. ⁵ Āchi māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anapata. Maperā na p'ek'au eujādepema k'Īsia k'Īra t'ādo jara wādak'āri, awaraarāpa ma seewa ūripata māik'aapa aide ijāapata. ⁶ Mamīda māga-e tai ome, tai Tachi Ak'ōredeerā perā. Taipa wāarata jarateepata Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a. Mapa chi Tachi Ak'ōre k'awa beerāpa ūri k'inia p'anapata taipa jarapata. Mamīda chi Tachi Ak'ōre k'awa-e beerāpa ūri k'iniadak'aa taipa jarateepata. Āchia ūri k'inia p'ani seewa jarateepataarā, Netuara Poro Waibiapa jarapi bik'a. Nāga k'awaadai chisāgí wāarata jarateepataarā māik'aapa chisāgí seewa jarateepataarā. Tachi Ak'ōre k'awa beerāpa wāarata jarateepataarā ūri k'inia p'anapata. Jōdee Tachi Ak'ōre k'awa-e beerāpa seewa jarateepataarā ūri k'inia p'anapata.

Tachi Ak'ōrepa eperāarā jōmaweda k'inia iru bapari

⁷ Īpemaarā k'iniarā, chik'inia p'anapataadāma, Tachi Ak'ōrepa māga oopi bairā. Jōmaarāpa awaraarā k'inia iru p'anapata māgá p'anapataadai, Tachi Ak'ōre warrarā perā māik'aapa Tachi Ak'ōre k'awa p'anapata perā. ⁸ Chi awaraarā k'inia-e bīpa Tachi Ak'ōre k'awa-e bi, Tachi Ak'ōrepa jōmaweda k'inia iru bapari perā. ⁹ Nāgá Tachi Ak'ōrepa unupiji tachi audú k'inia iru bapari. Na p'ek'au eujādee pēiji ichi Warra apai iru bada, māgí k'aurepa tachi ichita p'anapataadamerā iru ome. ¹⁰ Tachi Ak'ōrepa ichi Warra māgá p'ēik'āri, ak'ipiji tachi wāara k'inia iru bapari. Tachia iru māgá k'iniada-e paji. Iruata tachi k'inia iru baji. Mapa ichi Warra pēiji piumerā tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee.

¹¹ Īpemaarā k'iniarā, Tachi Ak'ōrepa tachi māgá audú k'inia iru bapari perā, tachi jida chik'inia p'anapataadaipia bi. ¹² Apidaapa Tachi Ak'ōre k'Īra unuda-e p'ani. Mamīda tachi chik'inia p'anaruta pīrā, t'āri a-ba p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome. Māgá tachi k'ap'ia pari irua jōmaarāmaa unupiiit'ee wāara irua āra jida k'inia iru bapari. ¹³ Nāga k'awa p'ani tachi t'āri a-ba p'anapata Tachi Ak'ōre ome. Irua ichi Jaure pēiji tachi ome bapariimerā. ¹⁴ Ma awara taipa Tachi Ak'ōre Warra bapata unujida tachi taupa. Mapa jōmaarāmaa nāga nepiripata: Tachi Ak'ōrepa ichi Warra pēiji na p'ek'au eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa atade. ¹⁵ Mapa chi jara bīpa Jesús Tachi Ak'ōre Warra t'āri a-ba bapari Tachi Ak'ōre ome.

¹⁶ Māgá tachia Tachi Ak'ōre k'awa p'ani māik'aapa ijāa p'ani irua tachi k'inia iru bapari. Tachi Ak'ōrepa eperāarā jōmaweda k'inia iru bapari perā, eperāpa auk'a Tachi Ak'ōre k'inia iru bak'āri, t'āri a-ba bapari iru ome. ¹⁷ Tachia Tachi Ak'ōre māgá k'inia iru p'anadak'āri, oomaa p'ani irua k'inia bik'a. Irua k'inia bi waawee-ee p'anadamerā ichi k'Īrapite, ichi ewari waibia ewate pak'āri. Wāara ma ewate māga p'anadait'ee, na p'ek'au eujāde p'ani misa iru ome t'āri a-ba p'anapata perā, Jesucristo iru ome t'āri a-ba baparik'a. ¹⁸ Wāara Tachi Ak'ōre k'inia iru baparipa maarepida waawee-ee bapari, k'awa bairā Tachi Ak'ōrepa iru auk'a k'inia iru bapari māik'aapa maarepida iru k'achia oopait'ee. Mamīda chi waide māga k'awa-e bīpa Tachi Ak'ōre waawee bapari, k'Īsia bairā Tachi Ak'ōrepa ichi k'achia ooi. Mapa tachia nāga k'awadai. Eperā abaapa waawee bi pīrā Tachi Ak'ōrepa iru k'achia ooit'ee, ma eperāpa waide pia k'awa-e bi Tachi Ak'ōrepa iru audú k'inia iru bapari.

¹⁹ Tachia Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani, irua naapiara tachi k'inia iru bada perã. ²⁰ Tachidepemapa jarai ichia Tachi Ak'õre k'inia iru bapari. Mãga jara bi mïda, ichi t'ãride chi ìpema Cristo k'aurepa unuamaa iru bi pirã, mãgí eperã seewamaa bi. Ichi ìpema unu bita k'inia-e bi pirã, ¿sãga k'inia iru bai Tachi Ak'õre, unu-e bita? ²¹ Maperãpi Jesucristopa jaraji chi Tachi Ak'õre k'inia iru bïpa ichi ìpemaarã Cristo k'aurepa auk'a k'inia iru bai pia bi.

5

Ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo oo amaa wãk'ãti wãpataarã

¹ Jõmaweda Tachi Ak'õre warrarãpa nãga ijãapata: Jesús, Cristo, ichi ai, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã. K'ïsiadãma nãgide. Tachia k'awa p'ani eperã abaapa awaraa eperã k'inia iru bak'ãri, ma eperã warrarã paara k'inia iru bapariit'ee. ² Mãga bi ichiaba Tachi Ak'õre ome. Tachia Tachi Ak'õre k'inia iru p'anadak'ãri mãik'aapa oodak'ãri irua jara bik'a, k'awa p'ani iru warrarã jida k'inia iru p'anadait'ee. ³ Oodak'ãri Tachi Ak'õrepa jara bik'a, ak'ipimaa p'ani wãara iru k'inia iru p'ani. Irua iidi-e bi oodamerã ne-inaa tachia p'oyaa oodak'aa. ⁴ Tachia oodai Tachi Ak'õrepa jara bik'a, iru warrarã perã. Jõmaweda Tachi Ak'õre warrarãpa na p'ek'au eujãdepema k'achia k'ïra t'ãdoo oo amaa wãk'ãti wãpata, oo k'inia p'anapata perã irua jara bik'a. Tachia ne-inaa k'achia mãgã oo amaadai Cristode ijãapata perã. ⁵ Mapa jaradai: "Tachia ijãadak'ãri Jesús Tachi Ak'õre Warra, irua k'aripapari tachia na p'ek'au eujãdepema ne-inaa k'achia jõma oo amaa wãk'ãti wãdamerã."

Tachi Ak'õrepa jarada Jesús ichi Warra

⁶ Jesucristo na p'ek'au eujãdee chek'ãri, ak'ipiji ichi Tachi Ak'õre Warra. Mãga ooji paniapa poro choopik'ãri mãik'aapa ichi waa bat'ak'ãri. Jesús, ichi ai, Cristo paji poro choopik'ãri paniapa mãik'aapa ichi waa bat'ak'ãri. Tachi Ak'õre Jaurepata ichiaba tachimaa k'awapipari Jesús Tachi Ak'õre Warra. Ma Jaurepa ichita wãarata k'awapipari. Maperã ijãa p'ani wãara Jesús Tachi Ak'õre Warra. ⁷ Mãpai jaradai nãgí ne-inaa õpeepa auk'a tachimaa k'awapi p'ani Jesús wãara Tachi Ak'õre Warra: ⁸ Tachi Ak'õre Jaurepa ma wãarata k'awapipari perã tachimaa; Jesupa ooda perã Tachi Ak'õrepa oopidak'a poro choopik'ãri paniapa mãik'aapa Jesupa ooda perã Tachi Ak'õrepa oopidak'a iru waa bat'ak'ãri. ⁹ K'ïsiadãma nãgide. Eperãarãpa charraarã k'ïrapite ne-inaa jaradak'ãri, ijãapata mãirãpa jara p'ani. Maperã audupiarã ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa jarak'ãri, ichi jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari perã. Ichia jaramaa bi Jesucristo ichi Warra ma jarada õpeepa. ¹⁰ Mapa chi Tachi Ak'õre Warrade ijãaparipa k'awa bi iru wãara Tachi Ak'õre Warra, Tachi Ak'õre Jaurepata ma eperã t'ãride mãga k'awapipari perã. Mamïda chi mãga ijãa-e bïpa jõmaarãmaa ak'ipimaa bi ichi k'ïsiade Tachi Ak'õrepa seewa jara bi. ¹¹ Tachi Ak'õrepa jara bi tachia iru Warrade wãara ijãadak'ãri, ichita p'anapataadait'ee iru ome. ¹² Mapa jaradai: "Chi Tachi Ak'õre Warrade wãara ijãapari it'aa wãit'ee. Mamïda chi Tachi Ak'õre Warrade ijãa-e bi it'aa wã-e pait'ee. Mãgí atuait'ee."

Juanpa awaraa ùraa jarada

¹³ Mia jõma jara aupada na k'art'ade p'ãji parã, Tachi Ak'õre Warrade ijãapataarã, k'awaadamerã wãara ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome.

¹⁴ Maperã tachi inejasia-ee it'aa iidipata Tachi Ak'õremaa. T'ãride k'awa p'ani tachia iidiruta pirã Tachi Ak'õrepa ne-inaa oomerã ichia oo k'inia

bik'a eperāarā k'aripait'ee, tachia iidiruta irua ūriit'ee. ¹⁵ Ma awara k'awa p'anadairā irua ūripari māgá iididak'āri, ichiaba k'awa p'ani irua ooit'ee tachia iidi p'anik'a.

¹⁶ Parādepemapa unuru pirā pi ĩpema Cristo k'aurepa ne-inaa k'achia oomaa bi, it'aa t'ĩpia bi ma ĩpema pari, Tachi Ak'õrepa iru chupiria k'awaamerā. Māgá pia ma ĩpema k'aripai, Tachi Ak'õrepa iru it'aa wāpimerā. Māga ooi ma ĩpemapa oo bi pirā ne-inaa k'achia, ma k'aurepa tachi atuapi-e. Mamīda ne-inaa k'achia paraa, ma k'aurepa tachi atuapiari. Irua māgí oo bi pirā, mia parāmaa jara-e it'aa t'ĩdamerā iru pari. ¹⁷ Wāara eperāarāpa ooda-e p'anadak'āri Tachi Ak'õrepa jara bik'a, ne-inaa k'achia oomaa p'ani iru k'ĩrapite. Mamīda p'ek'au k'achia jōmaapa tachi atuapi-e.

¹⁸ K'awa p'ani Tachi Ak'õre warrarāpa p'ek'au k'achia oo amaa wāk'āti wāpata, Tachi Ak'õre Warra, Jesucristopa āra k'aripapari perā. Irua āra ak'ipari Netuara Poro Waibiapa āramaa ne-inaa k'achia oopinaamerā.

¹⁹ K'awa p'ani tachi Cristode ijāapataarā Tachi Ak'õredeerā. Jōdee ape-maarā na p'ek'au eujādepemaarā Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anapata.

²⁰ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'õre Warra na p'ek'au eujādee cheji Tachi Ak'õre k'awapiit'ee tachimaa, māgá k'awaadamerā k'aita wāara Tachi Ak'õre. Tachi ijāapataarā chaa t'āri a-ba bapari ma wāara Ak'õre ome, t'āri a-ba bapari perā iru Warra Jesucristo ome. Māgita wāara Tachi Ak'õre. Iru k'aurepata it'aa wādait'ee. ²¹ Chi māga ijāada-e p'anĩrā seewadeta ijāa p'ani. Āchia ijāapata chi ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite it'aa t'ĩpataarāk'a. Mapa ijāanāati āchik'a.

Māgapai pajì.

2 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a T'ēepema P'āda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji. Ichia “mi Cristode ijāapataarā ak'ipari waibiada” apari, taarā ijāada perā, Cristo ome nipadak'āriipa. Na k'art'a pēiji “Ak'ōrepa jirit'eradaarāmaa”; pia jarait'eera, jirit'erada Cristode ijāapataadamerā.

Naapiara Juanpa jara bi āra k'inia iru bi māik'aapa o-īa bi ūk'uru Ak'ōre ode pia nipapata perā. Ūraa bi chik'inia p'anapataadamerā (vs. 1-6). K'irāpapi bi Cristo na p'ek'au eujāde nipada eperā jip'aak'a; mapa ūrinaadamerā seewa jarateepataarāpa jara p'ani māik'aapa āchi t'āide māirā auteebainaadamerā (vs. 7-11). T'ēepai jara bi ichi wā k'inia bi āchi ak'ide māik'aapa salude pēiru (vs. 12-13).

Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidade jara bik'a p'anapataadaipia bi

¹ Mi, Juan, Cristode ijāapataarā ak'ipari waibia. Mia na k'art'a p'āru parā ijāapataarāmaa, Tachi Ak'ōrepa parā jirit'erada perā Cristode ijāapataadamerā. Wāara mia parā k'inia iru bi. Mia aupaita parā māgā k'inia iru bi-e. Jōma Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida k'awa p'anirāpa parā auk'a k'inia iru p'ani.

² Mia parā māgā k'inia iru bi ma wāarata iraweda tachi t'āride bapari perā māik'aapa ichita bait'ee perā tachi ome. ³ Wāara Tachi Ak'ōre māik'aapa iru Warra Jesucristo t'āri pia p'anapata tachi ome. Mapa ārapa tachi pia ak'i p'anadait'ee. Ma awara tachi chupiria k'awaadait'ee māik'aapa k'āiwee p'anapidait'ee. Māgā wāara p'anadai Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa chik'inia p'anapataadai iru ome.

⁴ Mi o-īa beiji k'awaak'āri parādepemaarā ūk'uru p'anapata Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidade jara bik'a. ⁵ Irā, ipemaarā Cristo k'aurepa, mia parāmaa enenee nībi tachi chik'inia p'anapataadamerā. Mia māga jarak'āri, jara-e bi ne-inaa parāpa waide k'awada-e p'ani. Tachia naa Cristode ijāadak'āriipa ma jarada ūridooda. ⁶ Nāgā tachia ak'ipidai Tachi Ak'ōre māik'aapa awaraarā k'inia iru p'ani: oodak'āri Tachi Ak'ōrepa jara bik'a. Iruata jara bi tachi chik'inia p'anapataadamerā. Parāpa māga ūrijida naaweda Cristode ijāadak'āri.

K'irak'aupai seewa jarateepataarā t'ūpidai parā t'āide

⁷ Ma Tachi Ak'ōrepa jarada mia parāmaa k'irāpapi k'inia bi, na p'ek'au eujāde seewa-idaa beerā chok'ara paraa perā. Māgāirāpa ijāadak'aa Jesucristo na p'ek'au eujāde ba cheji eperā jip'aak'a. Jaradak'aa Jesucristo Tachi Ak'ōre Warra. Māgā tachia k'awa p'ani āchia seewa jaratee nipapata. Āchi Anticristo jīak'aarā. ⁸ K'irak'aupai ijāadai āchia jara p'ani. Māga ijāaruta pirā, jōpidait'ee jōma parāpa oomaa p'ani Tachi Ak'ōre-it'ee. Mia k'inia bi parāpa atadamerā jōma Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi teeit'ee ichideerāmaa it'ari, oopatap'edaa perā irua oopi bik'a.

⁹ Eperāpa jararu pirā Cristopa jarateedak'a oo-e pait'ee, ichia ma jarateeda k'āyara Tachi Ak'ōre net'aa waapiara k'awa bairā, māgī eperāpa wāara Tachi Ak'ōre k'awa-e bi. Jōdee chi Cristopa jarateedak'a oo bīpa wāara ijāapari Tachi Ak'ōre Warrade māik'aapa Tachi Ak'ōre k'awa bapari. ¹⁰ Maperā māgee Cristopa jarateedak'a ooda-e p'anirādepema aba parā t'āide cheru pirā, iru auteebaidak'araa bi. Māgee jarateepataarā parāmaa chepidaid'araa

bi. ¹¹ Parãdepema abaapa mãgee eperã auteebairu pirã, k'aripait'ee irua waapiara k'achia oomerã ijãapataarãmaa, irua seewa jaratee bi k'aurepa.

¹² Mia parãmaa waa jara k'inia bi, mamĩda k'art'a p'ãdade mãga oo k'inia-e. Parã ak'ide wã k'inia bi, k'ĩrapite pedeedait'ee. Mãgã tachi o-ĩa p'anadait'ee.

¹³ Parã ipemaarã Cristo k'aurepa, chi nãpema Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã Cristode ijãadamerã, parãmaa ichiaba salude tee pëiruta.

Mãgapai paji.

3 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a Araarepema P'áda

San Juan, Jesucristopa jirít'eradapa na k'art'a p'áji. Na k'art'a pëiji Cristode ijáapari Gayomaa. P'áji jarait'ee ichia jarateepataarã pëida auteebaidamerã ijáapataarã chip'epatamá.

Naapiara Juanpa pedee pia jara bi Gayomaa, Tachi Ak'õrepa iru pia oomerã. Jara bi ichi o-ia beeda nepiri chedak'ári Gayo pia ijáapari Cristode. Gayomaa chupiria iidi bi ichia jarateepataarã pëida auteebaimerã mäik'aapa ára k'aripamerã pia ijáapata perã Cristode (vs. 1-8). Jara bi jápema Diotrefepa iru ũraa ũriamaa bi mäik'aapa irua pëida eperëarã auteebai k'inia-e bi. ũraa bi Gayopa mäga oonaamerã; ma k'áyaara jápema Cristode ijáapari pia Demetriok'a bamerã (vs. 9-12). T'ëepai jara bi ichi wã k'inia bi Gayo ak'ide mäik'aapa salude pëiru jápema k'õp'áyooramã (vs 13-15).

Juanpa Gayomaa jarada

¹ K'õp'áyo Gayo mia wãara k'inia iru bapari,

Mi, Juan, Cristode ijáapataarã ak'ipari waibiapa na k'art'a pimaa p'áru. Wãara mia pi k'inia iru bi.

² Jpema k'inia Cristo k'aurepa, mia it'aa t'í bi ne-inaa jõmaade pi pia wãmerã mäik'aapa k'ap'ia pia bamerã pi t'áride Tachi Ak'õre k'irapite pia baparik'a.

³ Ũk'uru tachi jipemaarã Cristo k'aurepa nama chedak'ári, nepirijida pia wãara oopari Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a, mágide ijáapari perã. Mäga ũrik'ári, mi o-ia beejí. ⁴ Wãara mi ichita o-ia beepari k'awaak'ári ijáapataarã miichi warrarãk'a p'ani p'anapata Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidade jara bik'a. Mi-it'ee mäga k'awaai k'áyaara, ne-inaa awaraa pipiara wë-e mi o-ia piit'ee.

⁵ Jpema k'inia, pia Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a pia oomaa bi k'aripak'ári tachi jipemaarã Cristo k'aurepa, chi awara ai jaratee nipapataarã. Wãara pia ára auteebaipari, ára k'awa-e bi mïda. ⁶ Mapa nama chedak'ári, jõmaarã ijáapataarã taide nepiripata pia ára k'aripada, ára k'inia iru bapari perã. Mägá k'aripapariiji áchi ode pia wãdamerã. Ára k'aripáji Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, árapa iru mimia oomaa p'anadairã. ⁷ Ára uchijida áchi t'áideepa jarateedait'ee Cristopa ooda mäik'aapa irua jarada. Ma wãdade ne-inaa maarepida iidi k'iniada-e paji ijáadak'aa beerã juadepema. ⁸ Mapa tuchia ára auteebaidaipia bi mäik'aapa k'aripadaipia bi. Mäga ooruta pirã, ára ome auk'a mimiadait'ee awaraarãpa Tachi Ak'õre wãarata k'awaadamerã.

Diotrefepa k'achia ooda; jõdee Demetriopa pia ooda

⁹ Mia auk'a jaraji awaraa k'art'a pëidade pi t'áidepema ijáapataarãmaa. Mamïda Diotrefepa mi pedee ũri k'inia-e, ichi audua bairã. Ichi ijáapataarã poro waibia pa k'inia bi. ¹⁰ Ichia mi pedee mägá ũri k'inia-e bairã, mi wãk'ári parã ak'ide, k'irapite pedeeit'ee ichi ome. Mia k'irápapiit'ee ichia pedee k'achia jaramaa bi tai Ak'õrepa jirít'eradaarã ápite. Mägapai oo-e ichia. Ichiaba tachi jipemaarã Cristo k'aurepa jaratee nipadak'ári ijáapataarã t'áide ichi k'ait'a, ichia mägiarã auteebaik'aa. Ma awara, awaraa ijáapataarãpa ára auteebai k'inia p'anadak'ári, ichia mäga oopik'aa mäik'aapa jërepari ma auteebai k'inia p'anirã awaraa ijáapataarã ik'aawaapa.

¹¹ Gayo, mi ñepema k'inia, oonáaji ichia oo bik'a, ne-inaa k'achia oomaa bairã. Ma k'ãyaara pia óoji. Nãgí k'irãpáji. Chi ne-inaa pia oo bipa oopari Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Mamĩda chi k'achia oo bipa Tachi Ak'õre k'awa-e bi.

¹² Wãara Diotrefepa mãgá ne-inaa k'achia oomaa bi. Mamĩda Demetriopa mãga oo-e bi. Ijãapataarã jõmaarãpa nepiripata irua ne-inaa pia oopari. Iru bapari Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidade jara bik'a. Tai nãpemaarãpa ichiaba jara p'ani iru t'ãri pia bapari. Piata k'awa bi taipa seewadak'aa.

¹³ Mia pĩmaa waa jara k'inia bi, mamĩda k'art'a p'ã bide mãga jara k'inia-e.

¹⁴ Taarã-e nide mi wã k'inia bi pi ak'ide. Mãgá k'irapite pedeedai.

¹⁵ Gayo, mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa pi k'ãiwee bapimerã. Tachi k'õp'ãyoorã nãpemaarãpa ichiaba pĩmaa salude tee pëiruta. Tai pari salude téjeji jãma p'ani k'õp'ãyo chaa.

Mãgapai paji.

SAN JUDAS

San Judapa K'art'a P'ãda

San Judapa na k'art'a p'ãji. K'isia p'ani na Judas Jerusalendepema ijãapataarã poro waibia Santiago ipema paji. Na k'art'a Cristode ijãapataarãmaa pëiji.

Salude teep'eda mãik'aapa pedee pia jarap'eda (vs. 1-2), Judapa naapiara ũraa bi ũrinaadamerã seewa jarateepataarãpa jaratee nipapata áchi t'ãide. Jara bi Tachi Ak'õrepa ooda chonaarãweda mãgeerã ome (vs. 3-7). Ichiaba jara bi ma seewa jarateepataarãpa oodak'aa Cristopa oopi bik'a. Jip'a oopata áchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a (vs. 8-16). K'irãpapi bi mãga pait'ee perã Cristo chei naaweda, k'ira jip'a p'anapataadamerã irua k'inia bik'a (vs. 17-23). T'ëepai iidi bi Ak'õrepa ára pia ak'i bapariimerã mãik'aapa pedee pia jara bi Jesucristode (vs. 24-25).

Salude pëida

¹ Mi, Judas, Santiago ipema, mimiapari Jesucristo-it'ee. Na k'art'a p'ãru Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarãmaa. Irua parã k'inia iru bapari. Ma awara, Jesucristopa parã ak'i bapari atuanaadamerã ichi waya cheru misa.

² Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã audú chupiria k'awaamerã, k'ãiwee p'anapimerã mãik'aapa k'inia iru bamerã.

Sãap'eda na k'art'a p'ãda

³ Ipemaarã k'iniarã, mia t'ãriipa p'ait'ee paji jarait'ee sãga Cristopa tachi ijãapataarã jomaweda o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã. Mamãda, ma k'ãyaara, p'ãru ũraait'ee parãpa ijãa amaadamerã awaraarãpa seewa jarateepata mãik'aapa t'ãriipa Cristopa k'inia bik'a ijãadamerã, tai naapema ijãapataarãpa naaweda jarateedap'edaak'a. ⁴ Mãga jara bi ijãadak'aa beerã mera t'ũdap'edaa perã parã t'ãide Tachi Ak'õrede ijãapataarãk'a. Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia wëpapiipari perã, pia bida a p'ani oodait'ee ne-inaa joma tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. ¡Mamãda mãga-e! Ichiaba merapata Jesucristo Tachi Waibia, tachi ijãapataarã chipari. Tachi Ak'õre ũraa chonaarãweda p'ãdade jara bi mãgeerã jodait'ee iru juapa.

Tachi Ak'õrepa ooda naawedapema ijãadak'aa beerã ome

⁵ Parãpa nãgi k'awa p'ani mĩda, mia k'irãpapiit'ee. Tachi Waibia Israel pidaarã jomaweda Egipto eujãdeepa uchiapiji. Mamãda t'ëepai ijãa amaa p'anadap'edaarã jomaweda ichi juapa jöpiji. ⁶ Ma awara ai naaweda angeleerã ũk'uru uchijida Ak'õre jua ek'ariipa, áchi awaraa angeleerã poro waibiarã p'anajida mĩda. Irua áchi p'anapatap'edaamãiipa pëik'ooji p'ãriudee. Mama at'ãri cadenapa jãa iru bi, ichi ewari waibia ewate nĩmaa. Mãgi ewate irua jomaarã k'irãpite áchia k'achia oodap'edaa jarait'ee. ⁷ Awaraarã ichiaba ma angeleerã k'achia beerãk'a. Sodoma pidaarã mãik'aapa Gomorra pidaarã awaraa p'uuru k'ait'a p'anadap'edaarã ome áchi k'ap'iaapa p'ek'au k'achia oopachida; ne-inaa eperãarã jip'arãpa yiarãa iru p'anapata. Maperãpi Tachi Ak'õrepa ma p'uurudepemaarã jöpiji t'ipitaupa. Mãgã apemaarãmaa ak'ipiji sãga t'ãri k'achia-idaa beerã jöpit'aait'ee t'ipitau k'it'ak'a bipa.

Ne-inaa Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichi ewari waibia ewate

⁸ Māgí ijāadak'aa beerā parā t'āide p'anūrāpa auk'a oopata. Tachi Ak'ōrepa ma k'achia beerāmaa māga ooji mīda, irapema seewa jarateepataarāpa māirā jīak'a āchia oo k'iniata oopata. K'āimok'araa pik'apata perā, āchia oopata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a. Ma awara merapata Tachi Waibia āchi chipari māik'aapa angeleerā āpite pedee k'achia jarapata. ⁹ Jōdee Miguel, angeleerā poro waibia mīda, ak'ipiji ichi Tachi Ak'ōre jua ek'ari bapari. Ik'achia pedee-e paji Satanamaa aupedeedak'āri Moisés k'ap'ia piuda pari; k'aipa atai'ee. Māgaji:

'Tachi Ak'ōrépata pi itriait'ee.'

(Zac 3.2)

¹⁰ Mamīda māgí seewa jarateepataarāpa māga ooda-e. Ne-inaa Tachi Ak'ōrede pia k'awada-e pak'āri, oo iru p'anapata pedee k'achiapa. Ne-animalaarāk'a āchi k'ap'iapa oopi bik'a oopata, k'īsiadak'aa perā Tachi Ak'ōrepa k'īsiapiparik'a. Mapa mia jōnīpa āchi itu jōk'oodait'ee p'ek'au k'achia ooyaa k'aurepa.

¹¹ jAai, Tachi Ak'ōrepa āchi k'achiadee pēiit'ee! P'ek'au k'achiade nipapata Caīnpa oodak'a. Ichiaba oopata Balaampa oodak'a. P'arat'a jita k'iniapa ichia Tachi Ak'ōre eere p'anadap'edaarā p'ek'au k'achiade baaijiji. Ma awara āchi poroorā ome chōo jiri p'ani, Corepa oodak'a ichi eere p'anadap'edaarā ome. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa āchi ichiaba k'enak'ooit'ee iru k'īrapite panadak'āri.

¹² Parā chip'edaidak'āri ne-inaa jedek'odait'ee, k'īra nejasiadaipata māgí seewa jarateepataarā k'aurepa. Mamīda āchi k'īra nejasia wēe, waibia k'opata māik'aapa waibia topata, āchita poro waibiarāk'a Tachi Ak'ōre k'īrapite. Māga oodak'āri, chupiria chitoonūrā ak'idak'aa. Jōmaweda āchi-it'ee aupai oopata. Jīarara pania wēe bik'api p'ani, nāupa atepari eujā p'ūasaadee. Ichiaba nejō birīk'api p'ani chauk'aa bak'āri, chaujara bi mīda. Āchi piu pik'a p'ani ma pak'uru ēt'adak'a māik'aapa p'oodak'a. ¹³ P'usa t'ojara pak'āri, k'īraudaipari māik'aapa k'ōp'ep'ee nejarra k'achia ome ipu ide atabēipari. Māga pik'a māgeerā. Golpe pedeeapata eperāarā waibiarāk'a. Mamīda tachia unudai ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo āchia oopata. Lucero Ak'ōrepa bidamāiipa uchiadāk'api p'ani, awaraarāmaa Tachi Ak'ōre o atuapipata perā. Mapa irua āchi atuapiit'ee, ichita p'āriude jīa paraa p'anadamerā.

Enocpa seewa jarateepataarāde jarada

¹⁴ Enoc Adandeeapa uchiadap'edaarā sietede uchijai. Tachi Ak'ōrepa Enoc-maa pedeejiji māgeerāde:

—jŪrítī mia jararu! Tachi Waibia cheit'ee ichi angeleerā cho-k'ara ome.

¹⁵ Ak' cheit'ee jōmaweda eperāarāpa oopatap'edaa, jarait'ee pia wa k'achia. Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerā k'achiadee pēiit'ee. Māga ooit'ee āchi irude ijāadak'aa p'anadairā; ne-inaa k'achia oopatap'edaa perā māik'aapa iru āpite pedee k'achia jarapatap'edaa perā.

¹⁶ Māgūrā t'āri o-īa p'anadak'aa. Ik'iatī pedeeapata awaraarāmaa, ne-inaa oodak'āri. T'āride oodaamaa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa k'iniā bik'a, oopata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a. Audua pedeeapata awaraarāpa pia ak'idamerā māik'aapa pedee pia jara p'anipa k'ōp'āyo mēraa pik'apata, jōmaweda pia uchiamerā āchi-it'ee aupai.

Jesucristo k'ōp'āyoorāpa naaweda jaradap'edaa

¹⁷ Mamīda ipemaarā k'iniarā, parā māga p'anadak'aa. Mapa k'irāpātī Tachi Waibia Jesucristopa jiri'eradaarāpa jaradap'edaa:

¹⁸ —Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda, ijāapataarā t'āide uchiadait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa oo iru p'anapataarā. Māgūrāpa oodait'ee āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a.

19 Parã t'ãide mǎgá p'asa bi. Mǎgee seewa jarateepataarãpa parã k'ĩraupipata pãchi auk'aarã ome. Mapa awara-awaraadaipata. Æchia oopata na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa oopatak'a, Tachi Ak'õre Jaure wëe p'anadairã.

Ûraada Cristode wãara ijãapataarã-it'ee

20 Jõdee parã, ìpemaarã k'iniarã, mǎga p'anadak'aa. Mapa chik'aripa p'anapatãati waapiara Cristode ijãadait'ee mǎik'aapa pipiara k'awaadait'ee Tachi Ak'õrepa wãarata pedee jara pëida. Ma awara it'aa t'ipatãati Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. 21 K'ĩra k'aupai k'ĩra atuadai Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari mǎik'aapa p'anapatãati ichia k'inia bik'a. K'ãiwee nipatãati Tachi Waibia Jesucristopa chupiria k'awaaru ewate, ichita p'anapataadait'ee perã iru ome.

22 Pia ijãa-e beerã chupiria k'awãati waapiara Cristode ijãadamerã. 23 Eperãarã netuara o k'achiade nipapataarã k'aripãti ijãadamerã mǎik'aapa uchiadamerã t'ipitau urua nĩbideepa uchiak'ajidak'a. Eperã p'ek'au k'achia ooyaa bak'ãri, ichiaba chupiria k'awãati. Mamĩda ichia p'ek'au k'achia oopata unuamaa iru p'anadaipia bi, p'aru mik'ia jo bik'a. Mapa k'ĩrak'aupai oodai Æchia oopatak'a.

It'aa t'ĩda ijãapataarã pari

24 Tachi Ak'õrepata parã k'aripai mǎirã k'achiade baainaadamerã. Ma awara ichia parã ateei ichimaa ichi k'ĩra wãree unudamerã mǎik'aapa t'ãri o-ia, p'ek'au k'achia wëe bainĩ p'anadamerã ichi k'ĩrapite. Mapa o-ia irumaa it'aa t'ĩdáma. 25 Ichita Tachi Ak'õre; awaraa Ak'õre Waibia iru k'ãyaara wë-e. Ichi Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari. Maperã t'ãripa o-ia it'aa t'ipata: "Jesucristo, pi jõmaweda na p'ek'au eujãde nĩbi Rey Waibia K'ĩra Wãree. Ne-inaa jõmaweda pi jua ek'ari iru bi. Ewaa weda ne-inaa jõmaweda chok'aji; at'ãri chok'apari mǎik'aapa ichita mǎga bapariit'ee. Amén."

APOCALIPSIS

Tachi Ak'õrepa k'awapida San Juanmaa

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na libro Apocalipsis apata p'ãji. Apocalipsis jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa k'awapida. Juanpa na pedee p'ãji Cristode ijãapataarã ùraait'ee, Cesarpa ãra miapi iru bada perã ichi jua ek'ari. Na p'ãdade Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa unupida ichimaa k'ãimok'araa pik'a bide, Patmos islade bak'ãri. Made Ak'õrepa unupiji ichia ooit'ee bi netuara eere p'anirã p'oyaait'ee.

Naapiara Juanpa jara bi Jesucristopa na pedee k'awapida ichi ángel k'ap'ia pari (cap. 1.1-3). Ijãapataarãmaa saludaap'eda, jara bi ichia Jesucristo unuda mãik'aapa ichia Cristopa jara pëida p'ã bi Asia eujãdepema Cristode ijãapataarã chip'epata siete p'anirãmaa (caps. 1.4-3.22). Jara bi ichia Tachi Ak'õre rey su-ak'ì beepari unuda (cap. 4); joip'aruk'a bi pirat'ida unuda mãik'aapa Oveja Chak'e unuda (cap. 5). Jara bi ma joip'aruk'a bi k'arada siete unuda mãik'aapa ichia unuda ma Oveja Chak'epa ma k'arada chaa ogat'aak'ãri (caps. 6.1-8.1). Jara bi ichia unuda angeleerãpa trompeta seis chaadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'achia oopii naaweda na p'ek'au eujãdepemaarãmaa (caps. 8.2-9.21); ichia ángel unuda joip'aruk'a k'aípee bi ome (cap. 10) mãik'aapa ichia unuda Ak'õre pedee jarapataarã omé it'ariipa chedak'ãri na p'ek'au eujãdee mãik'aapa ma seis eerepema trompeta chaak'ãri (cap. 11). Jara bi wëra je choma bi ome pajãde unuda (cap. 12); nemisia ne-animal k'achia ome unuda (cap. 13); Oveja Chak'e unuda ciento cuarenta y cuatro mil judiorã ome (cap. 14.1-5); angeleerã unuda ãrapa na p'ek'au eujãdepemaarã k'achia oodak'ãri (cap. 14.6-20); k'ari ùrida mãik'aapa angeleerã siete unuda (cap. 15). Unuji awaraa ne-inaa siete p'asadap'edaa na p'ek'au eujãdepemaarãmaa, angeleerãpa p'arat'u weedak'ãri mãirã ñri (cap. 16). Jara bi Babilónia p'uuru unuda (cap. 17) mãik'aapa Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jöpida (caps. 18.1-19.5). Jara bi Oveja Chak'e miak'ãida fiesta unuda mãik'aapa sãga pait'ee Cristo waya chek'ãri (cap. 19.6-21). Jara bi Tachi Ak'õrepa Netuara Poro Waibia p'oyaada (cap. 20.1-10) mãik'aapa sãga jômaweda eperãarã panadait'ee Tachi Ak'õre su-ak'ì beepari t'orroo bi k'ãrapite (cap. 20.11-15). Ichiaba jara bi sãga pait'ee Tachi Ak'õrepa ooit'ee bi eujã chiwidi mãik'aapa Jerusalén p'uuru chiwidi (caps. 21.1-22.5). T'ëepai jara bi na p'ãda leerutaarãpa oopataadamerã na ùraade jara bik'a mãik'aapa ichita Cristode ijãapataadamerã (cap. 22.6-21).

Jesucristopa k'awapida

¹ Na p'ãdade mi, Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'awapida Jesucristomaa. K'awapiji ichia na ewari ooit'ee bi, Jesucristopa jödee ichideerãmaa mãga k'awapimerã. It'ariipa Cristopa pëiji ichi ángel mimaa, mi iru mimiapari perã. ² Na p'ãdade mia jara bi Tachi Ak'õrepa mimaa unupida, ichia mimaa jara pëida mãik'aapa Jesucristopa mimaa jarada.

³ Tachi Ak'õrepa pia ak'it'ee na p'ãda leerupa awaraarã taide, ichia jara pëida perã. Ichiaba pia ak'it'ee na p'ãdade jara bi ùridap'eda, oo p'anipa aide ùraa bik'a, ma jöma ooit'ee taarã-e perã.

Juanpa Ásia eujãdepema ijãapataarãmaa jarada

⁴ Mi, Juanpa nãga p'ã pëiru parã Ásia eujãdepema ijãapataarãmaa, siete chip'epataarã chaachaa.

Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee. Tachi Ak'õre ichita bapari; ichita bapachi mãik'aapa ichita cheit'ee. Mia ichiaba iidi bi Tachi Ak'õre Jaurepa parã k'aripamerã. Iru jaure siete pik'a bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'irapite.

5 Ichiaba mia iidi bi Jesucristopa parã k'aripamerã. Iruata wãara jarapari Tachi Ak'õrepa jara bi. Iruata piup'eda, naapiara chok'ai p'irabaiji ichita bapariit'ee. Na p'ek'au eujãdepema reyrã jõmweda p'anapata iru jua ek'ari. Iruata tachi k'inia iru bapari. Mapa tachi uchiapiji tachia p'ek'au k'achia oopata jua ek'ariipa. Mãga ooji iru waa bat'ada k'aurepa kurusode piuk'ãri tachi pari.

6 Iruata tachi ichideerã papiji ichi Ak'õremaa p'aareerãk'a it'aa t'ipataadamerã eperãarã pari. Mapa jaradãma: "Jesucristo ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bapariit'ee." ¡Amén!

7 ¡Ûriti! Iru cheit'ee jãrarade. Maapai jõmaarãpa iru unudait'ee; iru supidap'edaarã paara. Na p'ek'au eujãdepema to bee chaa eperãarã jarajëedait'ee waaweepa, irua ãchi miapiit'ee jãk'aapa ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mãga pait'ee. Amén.' (Dn 7.13)

8 Tachi Ak'õre Waibiapa jara bi:

—Mita Alfa; nejõmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejõmaata t'ëe. Mita jõmaarã Waibia. Mi ichita bapari; ichita bapachi mãik'aapa ichita cheit'ee.

Juanpa Jesucristo unuda k'ãimok'araa pik'a bide

9 Mi, Juan, parã ipema Cristo k'aurepa, parãk'a mi t'ãri a-ba bapari perã iru ome. Mi ichiaba parã k'õp'ãyo, tachi auk'a wãdait'ee perã Ak'õre truadee mãik'aapa iraweda tachi auk'a choopata perã Jesude ijãa p'anide, tachi jiri p'ani mïda miapidait'ee ma k'aurepa. Mi Patmos islade peijida Tachi Ak'õre Ûraa jarateepachi perã mãik'aapa Jesupa ooda jarateepachi perã. 10 Mama bide tomia ewate it'aa t'ĩmaa baji Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Mãga nide k'ãimok'araa pik'adachi. Mi ãpiteik'a eereepa ùriji eperã golpe pedeeru, trompeta golpe jãwaaparik'a. 11 Mãgaji:

—P'ãji pia unuru maap'eda peiji ijãapataarã chip'epata bee chaa nãgí siete p'uurude: Éfesos, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadelfia, Laodicea p'uurudee auk'a.

12 Mãga ùrik'ãri, p'irrabaiji ak'iit'ee k'aipata mĩmaa mãga jara bi. Unuji lámpara bipata siete, awara-awaraa bainĩ bi. Mãgí chaachaa nẽedee ooda paji.

13 Mãgí esajãk'a unuji eperãk'a. P'aru teesoo jĩ baji. K'irride ne-inaa nẽedee ooda jĩ baji. Nẽrabai baji ichi t'ũade. 14 Ichi puda t'o-t'oo baji, oveja k'arak'a maa-e pirã nievek'a. Chi tau urua nĩbaji t'ipitauk'a. 15 Chi bũri jida urua baji, bronce irradak'ãri uruaparik'a. Chi otau ùriji to k'ida chaaree jãwaaparik'a.

16 Ichi jua juaraare lucero siete iru baji. Chi it'aideepa uchiaji espada choma, k'iraichaa weda p'ewedee bi. Chi k'ĩra urua nĩbaji ak'õrejru imat'ipa urua nĩbaparik'a.

17 Mia iru unuk'ãri, eujãde baainaji iru k'irapite mãik'aapa piudak'a baibeeji. Mãpai irua mi t'õbaji ichi juarapa mãik'aapa mĩmaa mãgaji:

—P'eranáaji. Mi nejõmaata naa mãik'aapa nejõmaata t'ëe. 18 Miata eperãarã chok'ai p'anapari. Na p'ek'au eujãde bide mi jai-idaaji. Mamïda chok'ai p'irabaiji, maadak'ãriipa ichita bapariit'ee. Mia ñavek'a iru bi piudap'edaarãmãi ewait'ee. Madeepa eperãarã uchiapii mãik'aapa ãra k'aripai ichiaba chok'ai p'irabaidamerã ichita p'anapataadait'ee mi ome. Maa-e pirã,

k'inia-e pirā, āra māgā uchiapi-e pait'ee. ¹⁹ Maperā p'āji pia unuru, írá ne-inaa wāyaa nībi māik'aapa ne-inaa t'ēpai wāyaait'ee bi. ²⁰ Pia unu bi ne-inaa Tachi Ak'ōrepa waide unupi-e pada apidaamaa: na lucero siete mi jua juaraare māik'aapa jā lāmpara bipata siete nēedee ooda. Na lucero siete jara k'inia bi angeleerā siete bida ijāapataarā chip'epata siete aba-abaa ak'idamerā. Jōdee jā lāmpara bipata siete jara k'inia bi ma ijāapataarā chip'epatamāi siete.

2

Cristopa jara pēida Éfeso p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹ Māpai irua mimaa māgaji:

—Nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Éfeso p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi ma lucero siete iru bipa ichi juaraare, bi misa ma lāmpara bipata siete nēedee ooda ome. ² Mia k'awa bi parā Efesodepemaarā p'anapata. Pia mimiapata seewa-idaa beerā t'ūnaadamerā pāchi t'āide māik'aapa pia choopata mide ijāa p'anide. K'awa bi parāpa chooda-e, t'āri k'achia-idaa beerā t'ū k'inia p'anadak'āri pāchi t'āide. Māirāpa seewata taita Cristopa pēidada adak'āri, parāpa ak'ipachida āchia jarateepata, k'awaa atarutamaa āchi seewa-idaa bee. ³ Maapai parāpa choopachida, māirāpa nepira jiripachida mīda parā ome. Sē-ee māgā choopachida, nepirade baajida mide ijāa p'ani k'aurepa.

⁴ Māgā choopachida mīda, mia pia ak'i-e nāgí ne-inaa parāpa oopata. Mi māik'aapa pāchi k'ōp'āyoorā k'inia iru p'anada-e naawedapemak'a. ⁵ K'irāpāti sāga p'anapachida ewaa mide ijāadak'āri. Parāpa ne-inaa k'achia oopata oo amāati māik'aapa t'āriipa jōma oopataati naawedapemak'a, mi k'inia iru p'anadairā māik'aapa pāchi k'ōp'āyoorā k'inia iru p'anadairā. Māga ooda-e pirā, mia pāchi lāmpara bipata āyaa atait'ee. Māgā mi waa parā ome ba-e pait'ee. ⁶ Mia māga jara bi mīda, parāpa nāgí ne-inaa pia oopata. Mik'a parāpa auk'a unuamaa iru p'anapata Nicolaita pidaarāpa k'achia oopata. ⁷ K'ūri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarāmaa mia k'opiit'ee eperāarā chok'ai p'anapipari pak'urudepema; māgí pak'uru Tachi Ak'ōre ujāde bi.

Cristopa jara pēida Esmirna p'uurudepema ijāapataarāmaa

⁸ Māpai irua māgaji:

—Írá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Esmirna p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi nejōmaata naa, nejōmaata t'ēe; chi jai-idaap'eda chok'ai p'irabaidapa. ⁹ Mia k'awa bi parā Esmirnadepemaarā nepirade p'anapata eperāarāpa parā jiripata perā miapidait'ee. Unu bi parā chupiria jōnapata, wāara chupiria-ee p'ani mīda, it'ari iru p'anadairā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi parā-it'ee. K'awa bi pedee k'achia judiorā apataarāpa jara jōni parā āpīte. Māirā Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede chip'epata mīda, wāara Tachi Ak'ōredeerā-e, michideerā jiripata perā. Tachi Ak'ōredeerāk'a p'anapataadi k'āyaara, Satanadeerāk'api p'anapata. ¹⁰ Waaweenāati māgeerāpa parāmaa ooruta. ¡Ūriti! Māgeerā k'ap'ia pari Satanapa parā ūk'uru t'ipiit'ee carcelde, mide ijāa amaadai jāk'aapa ma k'aurepa. Ewari diez mama p'anadait'ee. Mamīda chóoti mide ijāa p'anide, mama parā

peeruta pijida. Māgá chooruta pirā, mia it'aripema poro jīra teeit'ee parāmaa, ichita p'anapataadamerā mi ome michi truade.

¹¹ K'iri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarā piuda aba piudait'ee. Atuada-e pait'ee Cristode ijāadak'aa beerāk'a.

Cristopa jara pēida Pérgamo p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹² Māpai irua māgaji:

—Írá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Pérgamo p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi espada choma k'iraichaa weda p'ewedee iru bīpa. ¹³ Mia k'awa bi parā Pergamodepemaarā p'anapatamāi. Satanás rey su-ak'i beeparik'api bi, jāpemaarā chok'ara ichi jua ek'ari p'anapata perā. Mamīda parāmaa ik'achia Cristodeerāda adak'āri, mi merada-e paji. Ma awara parā choopachida mide ijāa p'anide, parā k'ōp'āyo Antipas peejida mīda mia ooda jarateeda perā. Parā māgá choojida, iru peejida mīda pāchi t'āide, Satanás baparimāi.

¹⁴ Parā māgá choopachida mīda, mia pia ak'i-e nāgí ne-inaa parāpa oopata. Pāchi t'āide ūk'uruurāpa jarateepata Balaampa chonaarāweda jarateedak'a. Māgipa Balacmaa jaraji sāga k'ūrai Israel pidaarā, ārapa k'odamerā nechiarā ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite eperāarāpa it'aa t'īpata. Ichiaba k'ūraji ārapa k'achia oodamerā awaraarā ome. Israel pidaarāpa ma ne-inaa omé oodak'āri, Tachi Ak'ōrepa āra pia ak'i-e paji. ¹⁵ Ma jīak'a pāchi t'āide ichiaba ūk'uruurāpa jarateepata Nicolaíta pidaarāpa jarateepatak'a. ¹⁶ Ma k'achia choonāati pāchi t'āide! Māirāpa jarateepata choodai k'āyaara, ma jarateepata k'īra unuamaa iru p'anapatāati, mia k'īra unuamaa iru baparik'a. Maa-e pirā mia māirā miapiit'ee mi it'aideepa uchia bi espada choma bīpa; māgí mi pedee.

¹⁷ K'iri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarāmaa mia k'opiit'ee it'aripema chik'o mera iru bi *maná* apata. Ma awara parā chaachaa mia teeit'ee māu t'oroo; t'ī chiwidi aide p'āda ome. Ma māu jitarupapai parāpa k'awaait'ee ichi t'ī aide p'ā bi.

Cristopa jara pēida Tiatira p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹⁸ Māpai irua māgaji:

—Írá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Tiatira p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi Tachi Ak'ōre Warrapa; chi tau urua nībi t'īpitauk'a māik'aapa bīri urua bi bronze irradak'āri uruaparik'a. ¹⁹ Mia k'awa bi parā Tiatiradepemaarāpa oopata mide ijāapata perā. Chik'inia p'anapata māik'aapa choopata mide ijāa p'anide. Mapa awaraarā k'aripapata māik'aapa choopata, nepirade baairuta pijida. Audupāra māga oomaa p'ani naawedapema k'āyaara, mide ewaa ijāa p'aneedak'āri.

²⁰ Írá māga oomaa p'ani mīda, mia pia ak'i-e nāgí ne-inaa parāpa oopata. Ichiak'au bipata jā chonaarāwedapema wēra Jezabel jīak'aa, ichia ne-inaa k'achia jarateemerā pāchi t'āide. Ichi Tachi Ak'ōre pedee jara-parida aparī. Mamīda māga-e. K'ūrayaa bapari. Ichia jarateepari pia bi michideerāpa p'ek'au oodamerā māik'aapa pia bi ārapa k'odamerā nechiarā ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite eperāarāpa it'aa

t'ipata. ²¹ Mia jaraji ma k'achia oopata oo amaamerä. Mamïda mǎga oo k'inia-e. ²² Mapa mia ichi k'ayaapiit'ee; ichi ome k'achia oo p'anirä paara. Mäirä auk'a miapiit'ee, oo amaada-e pirä ma k'achia ichia oopida. ²³ Ma awara mia peeit'ee ichia jaratee bide ijäapataarä, ichi warraräk'a p'anadairä. Mägapi mide ijäapataarä jömaaräpa k'awaadait'ee mia nejömaata k'awa bi; eperäpa t'ärdepai k'isia bi mäik'aapa t'äripa oo k'inia bi paara. Miata ak'it'ee pächia oopata mäik'aapa ne-inaa teeit'ee eperä chaachaa irua ne-inaa oopata pari na p'ek'au eujäde bi misa; ne-inaa pia irua pia oopata pari maa-e pirä ne-inaa k'achia irua k'achia oopata pari.

²⁴ Irä mia näga jara bi parä apemaarämaa Tiatira p'uurude p'ani. Paräpa pia oo p'ani k'awa k'iniadak'aa perä ma wëräpa jaratee bi. Jiridak'aa Satanás net'aa k'awaadait'ee; jägee net'aa eperäaräpa k'awadaik'araa bi. Parä ma k'achiade t'iu k'iniadak'aa perä, mia ne-inaa awaraa iidi-e pait'ee paräpa oodamerä. ²⁵ Jip'a k'inia bi parä choodamerä mide ijäa p'anide mäik'aapa ne-inaa pia oo p'anide, mi waya cheru misa.

²⁶ Parädepema k'achia p'oyaapataarä pia ak'it'ee mia oopi bik'a oo p'anadak'ari parä jai-idaarutamaa. Parä biit'ee eperäarä p'uuru ak'ipataadamerä, reypa ooparik'a.

²⁷ Mi Ak'örepa eperäarä bidak'a mi jua ek'ari, mägä mia eperäarä biit'ee parä jua ek'ari. Paräpa ma p'uuru pidaarä pächi jua ek'ari iru p'anadait'ee mäik'aapa chupiria k'awaada-e mi k'ira unuamaa iru p'anapataarä jöt'aadait'ee. Reypa tuma hierrodee juade iru bipa ooparik'a, mägä pik'a paräpa oodait'ee.

'Mäirä ome oodait'ee eperäpa chok'o pak'urupa wik'ari ooparik'a.' (Sal2.9)

²⁸ Ichiaba mia idatipodopa lucero teeit'ee parämaa, mi jäak'a idaa pik'a p'anapataadamerä. ²⁹ K'iri äesaa p'anäti üridamerä ma pedee Tachi Ak'öre Jaurepa jarada ijäapataarämaa, ächi chip'epata chaa.

3

Cristopa jara pëida Sardes p'uurudepema ijäapataarämaa

1 Mäpai irua mägaji:

—Irä nägi pedee p'ä pëiji Tachi Ak'örepa ichi ängel pëidamaa Sardes p'uurudepema ijäapataarä ak'imerä:

Näga jara bi Tachi Ak'öre Jaure siete pik'a iru bipa; chi lucero siete iru bi ichi juade. Mia k'awa bi parä Sardedepemaaräpa ne-inaa oopata. Eperäaräpa jarapata: "Jä ijäapataarä chok'ai p'anida" apata, paräpa wäara mide ijäapata jäk'aapa. Mamïda mägä-e. Piudap'edaaräk'api p'ani, wäara ijäada-e p'anadairä. ² j|Mapa üriti! Paräpa mide ijäapata jöi naaweda, jiripataati oodait'ee mia oopi bik'a. Mia unu bi paräpa ne-inaa oopata pia-e bi Michi Waibia k'irapite. ³ K'isiat i paräpa naaweda üridap'edaade Tachi Ak'örepa jara pëida jaratee chedak'ari. Paräpa ma jaratedap'edaade ijäajida. Mapa irä oopataati ma jaradak'a. Paräpa ne-inaa k'achia oopata oo amäati. Mägä ooda-e pirä, atu bide nechiapari cheparik'a, mägä pik'a mi cheit'ee. Paräpa k'awada-e ewari mi cheit'ee parä miapide.

⁴ Mamïda parä Sardedepema ijäapataarä jömwaweda nipadak'aa ijäadak'aa beeräk'a. Chok'ara-ee p'ani mida, ük'uru p'anadak'aa mäiräk'a. Mapa parä it'ari mi ome nipapataadait'ee. P'aru t'o-t'oo j i p'anadait'ee, pia p'anapata perä Tachi Ak'öre k'irapite. ⁵ Wäara jömwaweda k'achia p'oyaapataarä p'aru t'o-t'oo jipataadait'ee. Mia mäirä t'i wëpapak'aa pait'ee Tachi Ak'öre ome ichita it'ari p'anapataadait'eerä t'i p'ä jëra bi librodeepa. Ma k'äyara

michideerā ait'ee mi Ak'ōremaa māk'aapa ichi angeleerāmaa. ⁶ K'īri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāpataarāmaa, āchi chip'epata chaa.

Cristopa jara pēida Filadelfia p'uurudepema ijāpataarāmaa

⁷ Māpai irua mājaji:

—Írá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Filadelfia p'uurudepema ijāpataarā ak'imerā:

Nāga jara bi p'ek'au k'achia wēe bi, chi wāara aupaita jaraparipa. Chonaarāwedapema Rey David jōmaarā poro waibia badak'a, mi jōmaarā poro waibia. Mia aupaita llavek'a iru bi eperāarā wāpiit'ee Ak'ōre trudee. Mi awara apidaapa wāpida-e pai māk'aapa apidaapa jarada-e pai wānaadamerā. ⁸ Mia k'awa bi parā Filadelfiadepemaarāpa oopata. K'awa bi awaraarā k'īrapite parā mak'iaara waibia-ee p'ani mīda, p'anapata mia jarateedak'a māk'aapa choopata mide ijāa p'anide, mi merada-ee. Māga p'anapata perā parā k'īrapite mia o ooji, aide wādamerā. Miata ma o ooda perā, apidaapa jarada-e pai parā aide wānaadamerā.

⁹ Ūrīti mia ooit'ee Satanadeerāmaa! Māirāpa tai wāara judiorāda apata; Tachi Ak'ōrederā. Mamīda seewamaa p'ani. Mia māirā bedabaipiit'ee parā k'īrapite. Māga ooit'ee āchia k'awaadamerā mia parā k'inia p'e iru bapari. ¹⁰ Parāpa oojida mia jaradak'a. Choopata mide ijāa p'anide, ma k'aurepa nepirade baajida mīda. Maperāpi mia parā k'aripait'ee Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā miapik'āri ichia ewari awara bidade ma-it'ee. Ma ewate ichia ak'ipiit'ee chisāgiirā wāara ichide ijāapata māk'aapa chisāgiirā ijāadak'aa.

¹¹ Taarā-e mi cheit'ee. Chóoti mide ijāa p'anide. K'ītrak'aupai apidaapa atuapidaí it'aripema poro jīra Tachi Ak'ōrepa parāmaa teeit'ee bi, ichita mi ome chok'ai p'anapataadamerā. Māgá atuapidaí mide ijāa amaapiruta pirā parāmaa. ¹² K'achia p'oyaapataarā mia te bīiri māudee oodak'a paipiit'ee mi Ak'ōre tede. Ichita p'anapataadait'ee jāma mi Ak'ōre ome. Mia mi Ak'ōre t'í p'ait'ee ma p'oyaapataarā īri, jōmaarāpa k'awaadamerā mi Ak'ōre āchi chipari. Ma awara mia p'ait'ee mi Ak'ōre p'uuru t'í, Jerusalén chiwidi, āchi īri, jōmaarāpa k'awaadamerā āchi ma p'uurudepemaarā. Māgí p'uuru Ak'ōrepa pēiit'ee it'ariipa. Ma awara āchi īri mia p'ait'ee michi t'í chiwidi, jōmaarāpa k'awaadamerā āchi michideerā. ¹³ K'īri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāpataarā jōmaarāmaa.

Cristopa jara pēida Laodicea p'uurudepema ijāpataarāmaa

¹⁴ Māpai irua mājaji:

—Írá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Laodicea p'uurudepema ijāpataarā ak'imerā:

Chi nāga jara bi Amén apata. Irua ichita oopari ichia jara bik'a māk'aapa Tachi Ak'ōre wāarata jara pēida jarapari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa neinaa jōma ooji. ¹⁵ Mia k'awa bi parā Laodiceadepemaarāpa oopata. K'awa bi parā k'ūrasaa pik'a p'ani-e ijāada-e p'aniirāk'a. Mamīda ichiaba wāsia pik'a p'ani-e wāara ijāpataarāk'a. Taawa parā k'ūrasaa pik'a p'anapataadaí maapeerā wāsia pik'a p'anapataadaí. ¹⁶ Mamīda māga p'ani-e. Ma k'āyaara parā jīria pik'a p'ani; ijāa-ijāa pik'a p'ani. Mapa mi choo-e parā ome. Parā yiaraa iru bait'ee. ¹⁷ Mia parā choo-e pāchia māgapata perā: “michi juadoopa nejōmaata iru bi. Mapa maarepida falta-eda” apata. Māga jaradak'āri, pariatua pedeepata. P'arat'ara p'ani mīda, Tachi Ak'ōre-it'ee

parā wāara chupiria chitooni; tau p'āriu pik'a p'ani, māik'aapa āk'adaa pik'a p'ani. ¹⁸ Māga p'anadairā mia ūraait'ee mimaata neto atadamerā ne-inaa nēe ewaa atadak'a t'ipitaudeepa. Ichiaba mima neto atāti p'aru t'orroo jīdait'ee mia jīparik'a. Māgā waa k'ira nejasia p'anada-e, parā āk'adaa pik'a p'anadairā. Ma awara mima neto atāti neera pāchi tau-it'ee. Māgā Tachi Ak'ōre wāarata pia unudai.

¹⁹ Mia itriapari māik'aapa miapipari mia k'inia iru biirā jōmaweda. Maperā k'ira jīp'a ijāapataāti. Pāchi audua pedee pedee amāati māik'aapa óoti mia oopi bik'a. ²⁰ ¡Ūriti! Eperā puerta t'aide t'ijaramaa bainī beeparik'a, māga pik'a mia parā t'ijaramaa bi. Chi mi pedee ūrik'āri, ichi puerta ewaru pirā, mi t'ut'ee iru tede māik'aapa t'āri a-ba p'anadait'ee.

²¹ K'achia p'oyaapataarā mia su-ak'i beepiit'ee mi ik'aawa, mi su-ak'i beeparik'a mi Ak'ōre ik'aawa. Mi mama su-ak'i beepari, k'achia p'oyaapari perā. ²² K'āri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa.

4

Tachi Ak'ōrepa it'aripema ne-inaa Juanmaa unupida

¹ Ma t'ēepai awaraa k'āimok'araa pik'aji. Unuji puerta Tachi Ak'ōre eujāde t'ūpata ewa nībi. Māpai ūriji ma otau naaweda ūrida golpe pedeeru trompeta jīwaaparik'a. Māgaji:

—Chéji it'aa. Mia ak'ipiit'ee ne-inaa Tachi Ak'ōrepa na ewari ooit'ee bi.

² Aramata Tachi Ak'ōre Jaurepa mi ateeji. Mama it'ari mia unuji rey su-ak'i beepari bainī bi. Ai īri Tachi Ak'ōre su-ak'i baji. ³ Iru k'ira wāree baji. Urua baji māu pi-ia bēisāa jaspek'a māik'aapa māu pi-ia p'oree cornalinak'a. Chi su-ak'i beepari t'iak'au baji euma p'itria pik'a bīpa; p'āwaraa bi māu pi-ia esmeraldak'a. ⁴ Ma su-ak'i beepari wap'ira baji awaraa su-ak'i beepari veinticuatro. Ai īri su-ak'i p'anajida chonaarā poro waibiarā veinticuatro. P'aru t'o-t'oo jī p'anajida māik'aapa poro jira nēedee ooda jī p'anajida. ⁵ Tachi Ak'ōre su-ak'i beeparideepa pa tau p'orep'orepari nībaji māik'aapa pa jīwaa nībaji pedee ome. Ma su-ak'i beepari k'īrapite lámpara siete urua p'anajida. Māgī lámpara Tachi Ak'ōre Jaure siete pik'a bi. ⁶ Ichiaba ma su-ak'i beepari k'īrapite mia unuji ne-inaa lago bēi-sāak'a vidriodee oodak'a.

Ma su-ak'i beepari k'ait'a; ai ik'aawa, āpite māik'aapa k'īrapite bainī p'anajida ne-inaa chok'ai bi k'īmari; aba ik'aawa chaa. Māgīrā k'īrapite māik'aapa ek'arra eere tau-idaa baji. ⁷ Aba león k'īrak'a baji; awaraa p'ak'a chak'e k'īrak'a; awaraa eperā k'īrak'a māik'aapa chi apema neji pi wābai wāk'a baji. ⁸ Ma chaachaa paraaji isiak'ara seis. Ma isiak'ara ichiaba tau-idaa baji taawaik'a eere, edaik'a eere paara. Māirāpa āstaawa, p'ārik'ua pida Tachi Ak'ōremaa ūda-ee nāga k'aripata:

—P'ek'au wēe, p'ek'au wēe, p'ek'au wēe bapari Tachi Ak'ōre Waibia. Ichita bapachi; ichita bapari; ichita cheit'ee.' *(Is 6.2-3)*

⁹ Māirāpa k'aridak'āri, jarapata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ira wāree. Ichiaba jarapata iru ichita bapari māik'aapa jōmaarā k'āyara waibia bi. Māgā k'ari p'anide ichiaba gracias jarapata irumaa. ¹⁰ Māirāpa māga k'ariruta chaa, ma chonaarā poro waibiarā veinticuatro bedabaipata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'īrapite māik'aapa it'aa t'ipata irumaa, iru ichita

bapari perā. Māga oo p'anide āchi poro jīra ēradak'āri, bīpata iru k'īrapite māik'aapa jarapata:

11—Tachi Ak'ōre Waibia, pīmaa aupaita jaradaipia bi: Pi jōmaarā k'āyaara k'īra wāreera bi māik'aapa jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Nejōmaata pi jua ek'ari nībi, pia nejōmaata ooda perā. Pia k'inia bada perā, nejōmaata māga ooji.

5

Juanpa pedee p'āda māik'aapa Oveja Chak'e unuda

1 Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi jua juaraare mia unuji joip'aruk'a bi pirat'ida pedee p'āda ome. P'ā baji taawaik'a eere, edajāde paara. Tauchaada siete tauchaa baji jirri torrabaidapa. 2 Ichiaba unuji angeleerā poro waibia aba. Māgí golpe pedee baji. Iidiji:

—¿K'aipata nāga k'īsia bīma? “Michia jā tauchaada ogat'aai māik'aapa ewai jāgí joip'aruk'a bi.”

3 Mamīda apidaapa ma joip'aruk'a bi ewada-e pai; it'aripemaarā apidaapa, na p'ek'au eujādepemaarāpa pida māik'aapa piudap'edaarā eujā ek'ari p'anīrāpa pida. 4 Māpai mi jēedachi apida wē-e pada perā ma joip'aruk'a bi ewadait'ee māik'aapa ma pedee p'āda leedait'ee. 5 Mamīda ma chonaarā poro waibiarā veinticutrodepemapa mīmaa māgaji:

—Jēenāaji. ¡Ak'īji! León apata Judá ēreerādepema; chonaarāwedapema Rey Daviddeepa uchiadapa k'achia p'oyaaaji. Iruata jā tauchaada siete ogat'aai māik'aapa jā joip'aruk'a bi ewat'aai.

6 Ak'ik'āri, mia unuji Oveja Chak'e apata eperāarāpa peedap'edaak'a. Ichi bainī baji ma rey su-ak'i beepari k'īrapite māik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari k'īrapite, māirā ma chonaarā poro waibiarā veinticutro esajāk'a. Ichia cacho siete iru baji. Ichiaba tau siete iru baji. Ma tau siete jara k'inia bi Tachi Ak'ōre Jaure, jaure siete pik'a pēida na p'ek'au eujā jōmaade. 7 Ma Oveja Chak'e wāji ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ait'a māik'aapa māgí jua juaraarepa ataji ma joip'aruk'a bi pirat'ida. 8 Māga ook'āri, ma ne-inaa chok'ai bīrā k'īmari weda māik'aapa ma chonaarā poro waibiarā veinticutro weda bedabaidachida iru k'īrapite. Ma chonaa chaachaa iru baji arpa māik'aapa p'arat'u nēedee ooda. Ma p'arat'u chaa ipuru baji ne-inaa bajūbak'a t'ūa bīpa. Māgí jara k'inia bi Cristodeerāpa it'aa t'īpata. 9 Māga nīde ma bedabaidap'edaarā jōmaarāpa k'ari chiwidi k'arijida:

—'Piata ma joip'aruk'a bi atai māik'aapa ma tauchaada ogat'aai, eperāarāpa pi peet'aadap'eda perā.

Pichi waa māgá bat'ada k'aurepa eperāarā uchiapiji p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Māgá Tachi Ak'ōre-it'ee neto pik'a ataji eperāarā k'īra t'ādo nāgee chaadepema: ēreerā, pedee, p'uuru, eujā, māgee chaadepema.

10 Pia āra Tachi Ak'ōre jua ek'ari bīji p'aareerāk'a irumaa it'aa t'īpataadamerā.

Ichiaba pia āra reyrāk'a papiit'ee na p'ek'au eujādepemaarā ak'ipataadamerā. *(Ex 19.6)*

11 Māpai mia unuji ma rey su-ak'i beepari, ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari māik'aapa ma chonaarā poro waibiarā angeleerāpa wap'ira ata p'ani. Audú cho-k'ara paraaji; tachia p'oyaa juasiada-e. 12 Māirāpa otau apai pik'a bīde golpe pedeejida:

—Oveja Chak'e peedap'edaa; irumaapaita jaradaipia bi:

Jōmaweda pi jua ek'ari p'anapata, nejōmaata péré perā.

Pi k'ira wāreera bi; jōmaarā k'āyaara k'isia k'awaara bapari; jōmaarā k'āyaara juataura bapari; jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

Mapa pīmaa it'aa t'ipata, awaraarāmaa it'aa t'īdai k'āyaara.

¹³ Māpai mia ūriji jōma ne-inaa chok'ai p'aniirā it'aripema, na p'ek'au eujādepema, na p'ek'au eujā ek'aripema māik'aapa p'usadepema; ne-inaa jōmaweda Tachi Ak'ōrepa ooda. Māirāpa māgajida:

—Rey su-ak'i beeparide su-ak'i bīmaa māik'aapa Oveja Chak'emma jōmaarāpa ichita it'aa t'īdaipia bi māik'aapa ichita jaradaipia bi parā jōmaarā k'āyaara waibiara bi, ne-inaa jōmaweda parā jua ek'ari bapari perā.

¹⁴ Māga jaradak'āri, ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariirāpa p'anaujida:

—jAmén!

Ma awara ma chonaarā poro waibiara veinticuatro waya bedabaidachida ma su-ak'i bi k'īrapite māik'aapa Oveja Chak'e k'īrapite.

6

K'āata jara k'inia bi ma tauchaada siete

¹ T'ēepai mia unuji ma Oveja Chak'epa ogat'aaru chi naapiara tauchaada, ma tauchaada siete joip'aruk'a bide k'ara bada. Māga nide ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepema abaapa pa jīwaaparik'a pedeeji:

—Chepáde aji.

² Mia ak'ik'āri, unuji caballo t'orroo. Ai ĩri su-ak'i badapa ichi juade ematrima ateeji. Angelpa teeki chōo p'oyaapataarā poro jīra irumaa, wāmerā na p'ek'au eujādee jura p'oyaade. Wāji.

³ Māpai ma Oveja Chak'epa araarepema tauchaada ogat'aaji. Māga ook'āri, mia ūriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepemapa jararu:

—Chéji.

⁴ Ak'ik'āri, unuji caballo p'oree. Ai ĩri su-ak'i bīmaa Tachi Ak'ōrepa espada choma teeki māik'aapa māgí juade biji na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda, māgí k'aurepa waa eperāarā k'āiwee p'ananaadamerā. Maperā eperāarāpa chíara pee para beejí.

⁵ Māpai ma Oveja Chak'epa omé eerepema tauchaada ogat'aak'āri, mia ūriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepemapa auk'a jararu:

—Chéji.

Ak'ik'āri, unuji caballo p'āimaa. Ai ĩri su-ak'i bīpa net'aa chaapari iru baji ichi juade. ⁶ Māpai nāgí pedee uchijai ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari t'āideepa:

—Jarra ōoji trigo kilo apai t'erabaidamerā ewari aba mimiada pari; maa-e pirā cebada kilo ōpeepai t'erabaidamerā ewari aba mimiada pari. Mamīda olivo māik'aapa uva t'ōbaināaji, aceite paraamerā māik'aapa vino paraamerā.

⁷ Māpai ma Oveja Chak'epa ōpee eerepema tauchaada ogat'aak'āri, mia ūriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepemapa jararu:

—Chéji.

⁸ Ak'ik'āri, unuji caballo k'uarak'uarāa bi. Ai ĩri su-ak'i bada Piuda apachida. Māgí t'ēe cheda Piudaarā P'anapatamāi apachida. Māgīrā juade Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarā k'īmariidepema chaa aba biji, ma eperāarā piudamerā jura chōo jōnīpa, jarra ōo jōnīpa, k'ayaapa māik'aapa ne-animal k'achia beerāpa.

⁹ Māpai ma Oveja Chak'epa k'Imari eerepema tauchaada ogat'aak'āri, mia unuji altar bainī bi māik'aapa ai ek'ari unuji jai-idaadap'edaarā jaureerā. Ijāadak'aa beerāpa ma eperāarā peejida, Cristode ijāapatap'edaa perā māik'aapa iru ūraa jarateedap'edaa perā. ¹⁰ Māirāpa otau apai pik'a bide golpe pedeejida:

—Tachi Waibia, pia nejōmaata k'awapari. Pi k'achia wēe bapari māik'aapa ichita oopari pia jara bik'a. ¿Sāapai ak'it'eema eujādepemaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia? ¿Sāapai tai peedap'edaarā miapiit'eema? ajida.

¹¹ Māgīrā chaachaa Tachi Ak'ōrepa p'aru teesoo t'orroo bi teeji. Māpai jaraji āchima taarāpai iudamerā māik'aapa nidamerā āchi ipemaarā, chi Cristopa oopi bik'a oopataarā Tachi Ak'ōrepa awara bida ma-it'ee, auk'a piudamerā k'achia beerā juapa.

¹² Māpai ma Oveja Chak'epa joisomaa eerepema tauchaada ogat'aak'āri, unuji na p'ek'au eujā golpe wēre nibi awērachaipa. Ak'ōrejīru k'īi pik'adachi. P'āi-maa baji p'aru cabra k'aradee oodak'a; māgee p'aru jīpata chi-idadak'āri. Ma awara atane p'oreedachi tachi waak'a. ¹³ Lucero pajādeepa jurruk'oodachida na eujāde, higojō chik'aa jurrupatak'a higuera biirideepa nāumia p'uak'āri. ¹⁴ Pajā pirat'idaji joip'aru pirat'ipatak'a. Māpai wēpadachi. Ma awara eera, isla ome āyaa wājida ma badamāiipa. ¹⁵ Māga unudak'āri, na p'ek'au eujādepema reyrā, eperāarā poro waibiarā, soldaorā poro waibiarā, p'arat'ara beerā, juataura beerā, esclavoorā, esclavo-eerā; ma jōmaweda mirudachida māu te uriade māik'aapa eera jēra bi eujāde māu-idaa bimāi.

¹⁶ Mama p'anide biajida eemaa māik'aapa māu-idaa bimaa:

—iTai īri baai chēti, rey su-ak'i beeparide su-ak'i bīpa māik'aapa Oveja Chak'epa tai ununaadamerā, tai jiripata perā miapidait'ee! ¹⁷ Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate paji. Apidaapa iru k'īrau chooda-e payada ajida.

7

Ciento cuarenta y cuatro mil Israel pidaarā Tachi Ak'ōrepa jirit'erada

¹ Ma t'ēepai mia unuji angeleerā k'Imari; aba bainī bi norte eere; aba sur eere; aba ak'ōrejīru uchiapari eere; chi apema chi baipari eere. Māgīrāpa madepema nāu t'idik'a p'anajida p'uanaamerā eujā īri, p'usa īri wa pak'uru īri. ² Ichiaba unuji ángel awaraa ak'ōrejīru uchiapari eereepa uchía cheru. Māgīpa ne-inaa tauchaa bīpari iru baji ichi juade. Ma ne-inaapa tauchaa bidak'āri eperāarā īri, jara k'inia bi ma eperāarā Tachi Ak'ōre ichita chok'ai baparideerā. Māgī ángel golpe pedeeji apema k'Imariirāmaa; māgī jirit'eradaarāmaa eujā māik'aapa p'usa āripidamerā:

³ —Waide āripināati eujā, p'usa māik'aapa pak'uru, waide taipa tauchaa bida-e perā Tachi Ak'ōredeerā tau biiride.

⁴ Mia ūriji jaradak'āri jōmasaa eperāarā īri ma tauchaa bidap'edaa. Israel pidaarā ēreerādepemaarā ciento cuarenta y cuatro mil paji.

⁵ Judā ēreerādepema doce mil paji;

Rubén ēreerādepema doce mil paji;

Gad ēreerādepema doce mil paji;

⁶ Aser ēreerādepema doce mil paji;

Neftalí ēreerādepema doce mil paji;

Manasés ēreerādepema doce mil paji;

⁷ Simeón ēreerādepema doce mil paji;

Leví ēreerādepema doce mil paji;

Isacar ëreerãdepema doce mil paji;
 8 Zabolón ëreerãdepema doce mil paji;
 José ëreerãdepema doce mil paji
 mãik'aapa Benjamín ëreerãdepema doce mil paji.

Eperãarã chok'ara p'aru t'orroo jĩ p'anadap'edaa

9 Ma t'ëpai unuji eperãarã audú chok'ara nãgĩ chaadepema: eujã, ëreerã, p'uuru, pedee; mãgĩ chaadepema. Bainĩ p'anajida ma rey su-ak'i beepari k'İrapite mãik'aapa ma Oveja Chak'e k'İrapite. Apidaapa ãra p'oyaa juasiada-e, audú chok'ara p'anadap'edaa perã. P'aru t'orroo jĩ p'anapachida mãik'aapa palma k'iru atepachida ãchi juade ak'ipidait'ee o-İa p'ani. 10 Jõmaarãpa golpe pedeejida:

—Tachi Ak'õre, ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bĩpa mãik'aapa Oveja Chak'epa eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atajida atuanaadamerã.

11 Angeleerã, chi wap'ira atadap'edaa ma rey su-ak'i beepari, ma chonaarã poro waibiarã mãik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'İmari; mãgĩ angeleerã bedabaidachida tau bĩri te jãde t'õbairutamaa ma rey su-ak'i beepari k'İrapite mãik'aapa it'aa t'İpachida Tachi Ak'õremaa. 12 Mãgapachida:

—jAmén! apachida. Jõmaarãpa it'aa t'İdaipia bi Tachi Ak'õremaa mãik'aapa jaradaipia bi: “Pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari; jõmaarã k'ãyaara k'İsia k'awaara bapari; jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara; jõmaarã k'ãyaara juataura; jõmaweda pi jua ek'ari p'anapata. Mãga ichita jaradait'ee, jõ-ee. jAmén!”

13 Mãpai ma chonaarã poro waibiarãdepema abaapa mĩmaa iidiji:

—¿K'áirãma na p'aru t'orroo jĩ p'ani? ¿Sãmãik'aapa chejidama? aji.

14 Mia p'anauji:

—Piata k'awa bida aji, mi k'ãyaara.

Irua mãgaji:

—Ãchi jai-idaadak'ãri, uchijida audú miapi iru p'anadap'edaarã juadeepa. P'aru t'orroo jĩ p'ani, ãchi p'aru t'õdap'edaa perã ma Oveja Chak'e waade. Mãgapi ãchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wẽpajida.

15 Maperãpi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'İrapite bainĩ p'ani.

Åstaawa, p'ãrik'ua pida ãchia oopata Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ichi it'aripema te waibiade.

Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bĩpa ãra ichita ak'i bapariit'ee, ichita ãra ome bapariit'ee perã.

16 Waa jarra ooda-e pait'ee mãik'aapa waa opisiada-e pait'ee.

Ichiaba ak'õrejİrupa waa paada-e pait'ee mãik'aapa waa wãsiapa jia cheda-e pait'ee. (Is 49.10)

17 Mãga pait'ee ma Oveja Chak'e, rey su-ak'i beepari k'İrapite bainĩ bĩpa, ãra pia ak'i bapariit'ee perã.

Åramaa ak'İpiiit'ee pania poatri uchia bĩmãi, mãgĩ pania todak'ãri, ichita p'anapataadamerã iru ome.

Mã awara Tachi Ak'õre ãra ome bapariit'ee perã, waa t'ãri p'ua p'anadak'aa pait'ee.

¹ Oveja Chak'epa ma seis eerepema tauchaada ogat'aak'āri, it'aripemaarā jōmaweda k'ūu nībeeji. Māgá p'aneejida perá hora esa-auk'a. ² Ma t'ēepai mia unuji angeleerā siete, iru k'īrapite bainī p'anapataarā. Māgí chaa trompeta āchi chaachaa jitajida. ³ Māpai ángel awaraa cheji māik'aapa bainī beeji altar k'ait'a. Ichi juade k'uuruk'a bi nēedee ooda iru baji. Aide ne-inaa t'ūa bapari paapachida Tachi Ak'ōre-it'ee. Awaraapa irumaa ne-inaa t'ūa bapari waibia teeki, p'oiramerā Cristodeerā it'aa t'ipata ome māik'aapa bimerā ma altar īri Tachi Ak'ōre-it'ee. Māgí biji altar nēedee ooda īri; ma altar rey su-ak'i beepari k'īrapite bainī bi. ⁴ Ma ne-inaa t'ūa bapari paak'āri, chi nari Cristodeerā it'aa t'ipata ome ma ángel juadeepa it'aa wāji Tachi Ak'ōre baparimāi. ⁵ Māpai ma angelpa t'ipitau atap'eda altardeepa, ma k'uuruk'a bi ipurut'aaji. Māpai bat'at'aaji na p'ek'au eujādee. Māga oo bide mia ūriji pa jīwaa nībi pedee ome. Ichiaba unuji pa tau p'orep'orepari māik'aapa na p'ek'au eujā wēre nībi awērachaipa.

Angeleerāpa trompeta chaadap'edaa

⁶ Māpai ma angeleerā sieteerāpa trompeta iru p'ani āchi juade ewaa jirajida chaadait'ee.

⁷ Chi naapiara angelpa ichi trompeta chaak'āri, angeleerāpa hielo k'oi tauk'a bat'ajida na p'ek'au eujādee. Ma hielo p'oira baji t'ipitau ome māik'aapa waa ome. Perá eujā esajīak'a paadachi. Ichiaba pak'uru ōpeedepema chaa aba māik'aapa p'ūajara jōmaweda paadachi.

⁸ Araarepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, māu choma t'ipitau ome urua nībi bat'ajida p'usa jādee. Māpai perá p'usa jā esajīak'a waa padachi.

⁹ Ma awara p'usadepema ne-inaa chok'ai bi ōpeedepema chaa aba piudachida. Ichiaba barco p'usade wā nipadap'edaa, māgí ōpeedepema chaa aba jōdachida.

¹⁰ Ma omé eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, lucero choma t'ipitau ome urua nībi pajādeepa baaidachi na eujādepema to māik'aapa pania poatri uchiapata īri; ma ōpeedepema chaa aba īri. ¹¹ Māgí t'ijarapata Lucero Asia. Māgí baaik'āri, to māik'aapa pania poatri uchiapata ōpeedepema chaa aba īri, pania asia ūu beeji. Eperāarāpa ma pania todak'āri, chok'ara piujida.

¹² Ma ōpee eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, ak'ōrejīru, atane, lucero āridachida. Perá ak'ōrejīru k'īra esajīak'a k'īidachi. Perá atane k'īra esajīak'a auk'a k'īidachi. Ichiaba perá lucero esa-auk'a k'īidachida. Mapa āstaawa hora ōpeedepema chaa aba ak'ōrejīru jēra-e paji. Ichiaba p'ārik'ua hora ōpeedepema chaa aba atane lucero ome īdaada-e paji.

¹³ Māpai mia unuji nejīpi pajāde it'í wāabai ni. Ūriji ma nejīpīpa golpe pedeeru:

—jAai, eperāarā at'āri eujāde p'ani audú chupīria jōnadait'eeda aji, apema angeleerā ōpeerāpa āchi trompeta chaadak'āri!

9

K'īmari eerepema trompeta chaada

¹ Māpai ma k'īmari eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, mia unuji lucero k'a pajādeepa baai cheda na eujāde. Māgīpa llave jitaji ewait'ee arii uria bi, chi t'ai jā nībada perā. Ma uria audú nāpia baji. ² Ma uria t'ai ewak'āri, narira uchua nībeeji, nari waibia uchiaparik'a t'ipitau waibiaadeepa. Ma nari k'aurepa p'āriudachi. Ak'ōrejīru māik'aapa pajā perá unu-e paji nari

jirak'awaa nibipa. ³ Ma nari ome netuaraarā sisi k'ap'iak'a uchiadachida māik'aapa wāaichoo chejida na p'ek'au eujādee. Eujāde pa wādak'āri, mia unuji ne-inaa Tachi Ak'ōrepa mairāmaa bida; māgī ne-inaa tusōrepa iru bik'a eperāarā k'aait'ee. ⁴ Tachi Ak'ōrepa mairāmaa jaraji p'ūajara apida; pak'uru jida ārinaadamerā. Jip'a p'ua oodaipia bida aji, chi Tachi Ak'ōre tauchaa wēe beerā āchi tau biiride. ⁵ Mamīda jaraji eperāarā k'aa peenaadamerā. Jip'a p'ua oodaipia bida aji, atane joisomaa wāyaaru misa. Mairāpa k'aada golpe p'ua nibaji tusōrepa k'aada p'ua nibaparik'a.

⁶ Māgā eperāarā k'aa jōnide, ma eperāarā audú piu k'inia p'anadait'ee. Mamīda piuda-e pait'ee.

⁷ Mia sisira unuji caballoorā uchiapatak'a jura chōode. Ne-inaa poro jira nēedee oodak'a jī p'anajida āchi porode. Āchi k'īra eperā k'īrak'a beejī. ⁸ Āchi puda waree beejī; wēraarādek'a māik'aapa āchi k'ida león k'idak'a beejī. ⁹ Āchi t'ūade ne-inaa jī p'anajida armadura hierrodee oodak'a. Wāaichook'oodaidak'āri, āchi isia jīwaapachida carro caballopa jid-iupata jīwaapatak'a, chok'ara uchiadak'āri jura chōode. ¹⁰ Āchi trude ne-inaa awapari iru p'anajida, tusōreerāpa iru p'anapatak'a. Māgīpa eperāarā k'aadait'ee atane joisomaa wāyaaru misa. ¹¹ Āchi rey Satanapa āra chok'apari. Ichi ma uria nāpia bi jīapari. Hebreo pedeede ichi t'ījarapata Abadón; griego pedeede Apolión; jara k'inia bi Eperāarā Peepari.

¹² Ma naapiara ne-inaa k'achiara wāyaaji. Ne-inaa k'achiara omé at'āri falta bi.

Joisomaa eerepema trompeta chaada

¹³ Māpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, mia pedee ūriji altar nēedee oodadeepa. Ma altar Tachi Ak'ōre k'īrapite bainī bajī. Ma altar āuk'idaa k'īmariide cacho paraa. Madeepa ma pedee uchīa bajī. ¹⁴ Jaraji ma angelpa trompeta iru badamaa:

—K'ena pēiji angeleerā k'īmari Éufrates to ide jīa paraa p'ani.

¹⁵ Māgī angeleerā k'ena pēik'āri, uchīajida peenadait'ee na p'ek'au eujādepemaarā ōpeedepema chaa aba. Ai naaweda jīa paraa p'anajida ni p'ani misa año, atane, ewari māik'aapa hora Tachi Ak'ōrepa awara bidamaa paru misa. ¹⁶ Mia ūriji jaradak'āri jōmasaa soldaorā p'e atadap'edaa caballok'a bi īri wādamerā āchi ome. Audú chok'ara; doscientos millones paji.

¹⁷ Ma caballok'a bi māik'aapa māgī īri wādap'edaarā mia unuji k'āimok'araa pik'a bide. Āchi t'ūade armadura jī p'anajida. Ma armadura p'oree bajī, t'ipitauk'a. Ichiaba p'āp'āraa bajī māu pi-ia jacintok'a. Ichiaba k'uarāa bajī māu azufrek'a. Ma caballoorāk'a beeda poro león porok'a beejī. Mairā it'aideepa uchīaji t'ipitau, nari māik'aapa azufre p'ora. ¹⁸ Ma ne-inaa k'achia ōpeepa; t'ipitaupa, narīpa māik'aapa azufrepa na p'ek'au eujādepemaarā ōpeedepema chaa aba piuji. ¹⁹ Ma caballoorāk'a beerāpa eperāarā māgā p'oyajida āchi it'aipa māik'aapa āchi trupa, āchi tru taama porok'a beeda perā. Māgīpa auk'a eperāarā p'ua oopachida.

²⁰ Māgā eperāarā chok'ara piujida mīda ma k'achiapa, chi waide peeda-e p'anadap'edaarāpa āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji. It'aa t'ī amaa k'iniadak'aa paji netuaraarāmaa. Ichiaba it'aa t'ī amaa k'iniadak'aa paji āchia ne-inaa juapa ooda k'īrapite; ne-inaa nēedee ooda, p'arat'adee ooda, broncedee ooda, māudee ooda, pak'urudee ooda. Māgī k'īrapite it'aa t'ī

k'inia p'anapachida māgee ne-inaa p'oyaa ak'ik'aa mīda, p'oyaa ūrik'aa mīda māik'aapa p'oyaa t'iak'aa mīda. ²¹ Ichiaba awaraarā pee amaa k'iniadak'aa paji. Jaipanaarāpa oopatak'a oo amaa k'iniadak'aa paji. P'ek'au oo amaa k'iniadak'aa paji māik'aapa nechia amaa k'iniadak'aa paji.

10

Joip'aruk'a bi pirat'ida k'aipée

¹ Māpai mia unuji angeleerā poro waibia awaraa. Māgí it'ariipa cheji jīarara pirat'i nībide. Euma paraa baji ichi poro ūri. Chi k'ŕa urua baji ak'ōrejīruk'a māik'aapa chi jīru t'ipitau urua nībik'a baji. ² Ichi juade iru baji joip'aruk'a pirat'ida k'aipée. Māgí ewat'i baji. Ma angeleerā poro waibia na eujāde bainī ba chek'āri, chi jīru juaraarepema bijī p'usa ūri. Jōdee chi jīru juabi eerepema bijī eujā ūri. ³ Golpe biaji león biaparik'a. Māgá biak'āri, pa siete jīwaa nībeeki pedee ome. Māgá iru biak'āri, papa p'anauji. ⁴ Mia māga ūrik'āri, ma pedee p'ait'ee paji. Mamīda it'ariipa pedee ūriji:

—Apidaamaa jaranāaji pia ūrida māik'aapa ma pedee apida p'ánāaji.

⁵ Māpai ma ángel bainī bada p'usa ūri māik'aapa eujā ūri ichi jua juaraarepema iaji pajāmaa. Ooji eperāarāpa oopatak'a ne-inaa juraadak'āri Tachi Ak'ōre k'ŕapite, awaraarāpa ijāadamerā wāarata jara bi. ⁶ Māpai ma angelpa ne-inaa jaraji Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bapari k'ŕapite. Iruata ooji pajā māik'aapa ne-inaa jōma aide nībi; na eujā māik'aapa ne-inaa jōma aide nībi; p'usa māik'aapa ne-inaa jōma aide nībi. Iru k'ŕapite ma angelpa māgaji: —iTaarā-ee Tachi Waibiapa k'achia beerā jōpiit'eeda! aji.

⁷ Angeleerā seis eerepema ichi trompeta chaak'āri, aupait'ee Tachi Ak'ōrepa k'ŕsia iru bada eperāarā-it'ee. Jōmaarāmaa māga k'awapi-e paji. Ichi mimiapataarāmaa; ichi pedee jarapataarāmaa aupaita k'awapiji ichia k'ŕsia iru bada.

⁸ Māpai ma naaweda it'ariipa pedee badapa waya mīmaa ne-inaa jaraji:

—Atanāji ma joip'aruk'a pirat'ida k'aipée ewat'i bi, jāma bainī bi p'usa ūri māik'aapa eujā ūri iru bi ichi juade.

⁹ Aramāgá mi wāji ma angelmaa ma joip'aruk'a bi iidide. Ichia p'anauji:

—Jitāji māik'aapa k'ot'āaji. Pichi it'aide k'ū-ūa bait'ee mielek'a. Mamīda pichi bīmaa pak'āri, asia bait'ee.

¹⁰ Irua jaradak'a mia ma joip'aruk'a bi atanaji māik'aapa k'o pēiji. Wāara, mīchi it'aide k'ū-ūa baji. Mamīda mit'aap'eda, mīchi bide pak'āri, mi t'āri urati nībeeki. ¹¹ Māpai mīmaa māgaji:

—Pia waya jaraipia bi Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. Jaraipia bida aji, irua ooi't'ee bi p'uuru pidaarā chok'ara ome, eujādepemaarā chok'ara ome, pedee chok'ara awara-awaraa pedeeapataarā ome māik'aapa reyrā chok'ara ome.

11

Tachi Ak'ōrepa eperāarā omé pēida ichi pedee jaranadamerā

¹ Māpai pak'uru sīautaa mīmaa teeji, māgipa ne-inaa chaamerā. Māgaji:

—Wāji chaade Tachi Ak'ōre te waibia chi altar ome. Ma awara ai tede it'aa t'ipataarā juasāji. ² Mamīda chaanāaji ma te ātaude t'iak'au bimāi, māgimāi Tachi Ak'ōrepa awara bida perā ijāadak'aa beerā-it'ee. Atane cuarenta y dos wāyaaru misa, māgīrāpa āchi jua ek'ari iru p'anadait'ee Tachi Ak'ōrepa p'uuru jiri't'erada ichi-it'ee.

³ Māpai Tachi Ak'ōrepa māgaji:

—Mia omé pēiit'eeda aji, chi-iapata p'aru jī p'anik'a p'ani. Māirāpa jaradait'ee mia jarapi bik'a, ma k'āima mil doscientos sesenta wāyaaru misa.

⁴ Māgiirā omé olivo būrik'a p'ani māik'aapa lāmpara bipatak'a p'ani; Tachi Waibia, chi na p'ek'au eujā ooda k'īrapite p'ani. ⁵ Apidaapa ma omé jiriruta pirā miapidait'ee, t'ipitau uchia bi āchi it'aideepa paapeit'ee āra k'īra unuamaa iru p'anapataarā. Māgá piudait'ee jōmaweda āra miapi k'inia p'anirā.

⁶ Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'īra t'ādoō āramaa oopiji. Mapa ārapa pajā jīa pik'adai k'oi chenaamerā, Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a jara p'ani misa. Ma awara ārapa k'iniadak'āri, pania tachi waa papidai māik'aapa eperāarā miapidai.

⁷ Mamīda jara aupadak'āri jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada jara-piit'ee āramaa, nemīsia uchiat'ee ma uria nāpia bideepa māik'aapa āra ome chōo jiririt'ee. Māgipa āra p'oyaait'ee māik'aapa peek'ooit'ee. ⁸ Āra k'ap'ia piuda calle jāde baip'aneedit'ee p'uuru waibia Jerusalende; āchi waibia kurusode peedap'edaa p'uurude. Māgí p'uuru ichiaba Sodoma maa-e pirā Egipto apata. ⁹ Mama p'aneedit'ee k'āima ōpee ap'eda esa-auk'a. Mama p'anide eperāarā eujā k'īra t'ādoodepema, p'uurudepema, pedee k'īra t'ādoodepataarā māik'aapa ēererā k'īra t'ādoorāpa āra k'ap'ia piuda ak'idait'ee māik'aapa jaradait'ee āra ianaadamerā. ¹⁰ Na p'ek'au eujādepemaarāpa āra piuda ūridak'āri, o-īa p'aneedit'ee māik'aapa regalo tee para bait'ee o-īapa, ma Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā omeerāpa āra miapidap'edaa perā.

¹¹ Mamīda k'āima ōpee ap'eda esa-auk'a wāyaap'eda, Tachi Ak'ōrepa ma omé chok'ai p'anapiji. Māgá āra p'irabaidachida. Jōmaweda māga unudak'āri, p'eradachida. ¹² Māpai ma omé ūrijida it'ariipa golpe peedeeru:

—jīt'aa chéti!

Aramāgá it'aa wājida jīrarade, āra k'īra unuamaa iru p'anadap'edaarā taide. ¹³ Aramata awērachai golpe wēre nībeeji. Ma p'uuru pidaarā diezdepema chaa aba jōdachi; māgá eperāarā siete mil k'iniidachida. Chi p'aneedit'ee daarā p'erarutapa āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'inia p'anejida. Mapa jarajida Tachi Ak'ōre it'ari baparimaa, iruta wāara jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

¹⁴ Ma ne-inaa k'achia aba eerepema aupaji. Mamīda omé eerepema taarā-e pait'ee.

Trompeta seis eerepema chaada

¹⁵ Māpai āngel seis eerepemapa ichi trompeta chaak'āri, it'ariipa mia golpe pedee ūriji. Chok'araarāpa jara p'anajida:

—'Irā wāara na p'ek'au eujādepemaarā Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'ani māik'aapa Tachi Waibia Jesucristo jua ek'ari p'ani. Tachi Ak'ōre ichita jōmaarā rey bapariit'ee.' *(Ex 15.18; Dn 2.44)*

¹⁶ Māpai ma chonaarā poro waibiārā veinticuatro su-ak'i p'ani āchi rey su-ak'i beeparide Tachi Ak'ōre k'īrapite bedabaidachida irumaa it'aa t'īdait'ee.

¹⁷ Māgapachida:

—Tachi Ak'ōre Waibia, pīta ichita bapari māik'aapa ichita bapachi. Gracias jara p'ani pīmaa.

¡Pīta jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, jōmaarā rey paru!

¹⁸ Na p'ek'au eujādepema p'uuru pidaarā t'āri k'achia p'anapachida pi ome.

Irā jōdee, pi k'īrau bait'ee āra ome.

Irapi pia ak'iit'ee piudap'edaarāpa oopatap'edaa māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia pi k'īrapite.

frá teeit'ee ne-inaa pia jōmaweda pia k'Isia iru bidepema teeit'ee pi mimiapataarāmaa, chi pi pedee jarapatap'edaarāmaa; pichideerā jōmaarāmaa māik'aapa pi waaweepataarā jōmaarāmaa, ek'ariara beerāmaa, waibiara beerāmaa paara.

Ichiaba irapi eujāde ne-inaa k'achia oopatap'edaarāmaa pia k'achia ooit'ee.

Juanpa Tachi Ak'ōre it'aripema te waibiade unuda

¹⁹ Māpai Tachi Ak'ōre it'aripema te waibia ewadachi māik'aapa ma edajāde mia unuji baaltek'a bi Tachi Ak'ōrepa ūraa Moisemaa p'āpida ome. Māga nide pa tau p'orep'orepari unuji māik'aapa pa jīwaa nībaji. Ichiaba paraaji awērachai māik'aapa hielō k'oi tauk'a baaji.

12

Juanpa wēra je ome unuda

¹ Māpai mia ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada unuji. Pajāde unuji wēra ak'ōrejīru urua nībik'a jī bi. Bainī baji atane īri. Poro jīra lucero docedee ooda jī baji. ² Māgī wēra biak'oo baji. Bi p'ira baji chi warra ewaa t'oit'ee bada perā. Mapa bia nībaji.

³ Māpai ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada padachi pajāde. Unuji je choma. P'oree baji māik'aapa poro siete iru baji. Ma chaachaa poro jīra jī baji. Ichiaba cacho diez iru baji. ⁴ Māgī jepa ichi tru wirawiraarupa pajāde nībi lucero perā esa-auk'a baaijipi eujādee. Māgī bainī banaji ma wēra k'īrapite māik'aapa nīmaa beejī iru warra t'omerā, ma warra chai k'o atapēiit'ee pada perā. ⁵ Māpai ma wērapa imik'īra warra t'oji. Ma warrapa rey k'a na eujādepemaarā ichi jua ek'ari iru bapariit'ee. Reypa tuma hierrodee juade iru bipa ooparik'a, māga pik'a irua ooit'ee. Māgī je choma mama baji mīda, ma warra chai p'oyaa k'o-e paji, Tachi Ak'ōrepa āyaa ateejida perā ichi baparimaa ichi rey su-ak'i beeparide. ⁶ Jōdee ma wēra mirudachi eperāarā mak'īara wēe jēra bīmaa; Tachi Ak'ōrepa k'Isia iru badamaa. Mama angeleerāpa nek'opijida māik'aapa pia ak'i p'anajida k'āima mil doscientos sesenta.

⁷ Māpai it'ari jura paraaji. Angeleerā poro waibia Miguel awaraa angeleerā ome chōo jirijida māgī je choma bi ome. Māpai jepa ichideerā p'e atap'eda, chōojida. ⁸ Mamīda ma je choma bi eerepemaarā chooda-e paji. Angeleerāpa āra it'ariipa jērek'oojida. ⁹ Māgā bat'at'aaajida ma je choma bi na p'ek'au eujādee. Māgī je choma chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pirā Satanás apata. Māgīpata na p'ek'au eujādepemaarā k'ūrapari. Māgī bat'at'aaajida na p'ek'au eujādee ichideerā ome.

¹⁰ Māpai mia ūriji Tachi Ak'ōredeerā it'ariipa golpe pedee p'ani:

—irapi Tachi Ak'ōrepa k'achia p'oyajī māik'aapa aupaji tachi o k'achiadeepa k'aripa atada atuanaadamerā.
irapi jōmaarā rey beejī māik'aapa ichia pēida, Cristo jua ek'ari jōmaweda p'aneejida.

Māga bi jēret'aadap'edaa perā ma imiateeparipa tachi īpemaarā Cristo k'aurepa.

Māgī īi-ee tachi imiateepachi Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹¹ Mamīda tachi īpemaarāpata iru p'oyaapachida Cristopa ichi waa bat'ada perā āra pari.

Ichiaba iru p'oyaapachida Cristopa ooda eperäärã k'aripait'ee awaraarãmaa jaradap'edaa perã.

Eperäärãpa ära peedait'ee pak'äri, waaweedak'aa paji piudait'ee ma jaradap'edaa k'aurepa.

¹² Jo-ia p'anadãma angeleerã, it'ari p'anapata perã!

Mamïda chupïria p'ani parã eujãde p'anapataarã mäik'aapa p'usade p'anapataarã Netuara Poro Waibia parã t'ãide bapari perã.

Ichi audú k'ïrau bi k'awa bairã taarã-e Tachi Ak'õrepa jõpiit'ee irua ne-inaa k'achia oopari.

¹³ Mägí je choma bïpa k'awaa atak'äri ichi na p'ek'au eujãde bi, ichi jeredap'edaamã, ma wërãpa warra t'oda jirãmaa beejí. ¹⁴ Mamïda Tachi Ak'õrepa nejïpi tapia isiak'ara omé teeji ma wërãmaa, mägá ma je choma badamãiiipa t'imí wãabaimerã ichia k'ïsia iru badamaa; eperäärã mak'ïara wë-ema. Mama nek'opidai mäik'aapa pia ak'ï p'anadai año õpee ap'eda esa-auk'a wãyaaru misa. ¹⁵ Mäga unuk'äri, ma je choma bi it'aideepa pania jïchooji to chomadarumaa, to chomaapa ma wëra to barree ateei jïak'aapa. ¹⁶ Mamïda eujãda ma wëra k'aripaji. Ewadachi mäik'aapa ma to choma je choma bïpa jïchooda weedachi ai uriade. ¹⁷ Mäga unuk'äri, ma je choma bi audupïara k'ïraudachi ma wëra ome. Mapa chõo jirinaji ma wëradeepa uchiadap'edaarã ome; chi na eujãde at'äri nibïrã ome. Mãirãpa oopata Tachi Ak'õre Ûraade jara bik'a mäik'aapa ijãapata Jesupa jarateeda ùraade. ¹⁸ Mãpai mägí je choma bi baini banaji p'usa ide.

13

Nemïsia p'usa jãdeepa uchiada

¹ Mãpai mia unuji nemïsia uchiaru p'usa jãdeepa. Mägïpa poro siete iru baji mäik'aapa cacho diez. Chi cacho chaa poro jïra jï baji. Jõdee chi poro chaa t'ï p'ã baji. Tachi Ak'õre t'ï chok'ara made p'ã jëra baji, irua mäga unuk'äri, k'ïraudaimerã. Mägá ma nemïsiapa iru oo iru baji. ² Mägí nemïsia imamak'a baji. Mamïda chi bïiri oso realdek'a baji. Chi it'ai león it'aik'a baji. Je choma bïpa ma nemïsia ichi jïak'a papiji, mägïpa auk'a oomerã ma jëpa ooparik'a mäik'aapa je choma bi jua ek'ari p'anïrã auk'a iru bamerã ichi jua ek'ari. ³ Mägí nemïsia poro aba supeet'aa baji espadapa, mamïda ichia jïpat'aaji. Mapa na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaarãpa iru pia unupachida mäik'aapa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapachida. ⁴ Tachi Ak'õremaa it'aa t'ïdai k'ãyaara, je choma bïmaa it'aa t'ïpachida, iru juapa ma nemïsiapa ne-inaa k'ïra t'ãdoo oopachi perã. Ma awara ma nemïsiamaa paara it'aa t'ïpachida. Mägapachida:

—¿K'aita nãgí nemïsiak'a bïma? ¿K'aita chõoima iru ome?

⁵ Tachi Ak'õrepa ma nemïsia ichiak'au biji ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo oo wãmerã atane cuarenta y dos wãyaaru misa. Mägïpa pedee audua pedeeepachi mäik'aapa ichi Tachi Ak'õreda a nipapachi. ⁶ Mägá pedee k'achia jara wãpachi Tachi Ak'õre äpïte mäik'aapa ichideerã it'ari p'ani äpïte. ⁷ Ma awara Tachi Ak'õrepa mägí ichiak'au bida perã, jura chõo beejí Cristodeerã, chi at'äri na p'ek'au eujãde p'anadap'edaarã ome, ära p'oyaarumaa. Ichiaba mägá ichiak'au bida perã, mägïpa ichi jua ek'ari p'e wãji eperäärã èreerã chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema mäik'aapa eujã chaadepema. ⁸ Jõmaweda t'ï p'ã-ee p'anïrã Oveja Chak'e peedap'edaapa Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'eerã t'ï p'ã jëra bi librode it'ari, mãirãpa ma nemïsiamaa

it'aa t'íidait'ee, tachia Tachi Ak'õremaa it'aa t'íipatak'a. Māga p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa na eujā ooi naaweda, ai p'ādade āchi t'í p'ā-ee p'anadap'edaa perā.

⁹ K'íiri ēesaa p'anáti úridamerā mia jararu:

¹⁰ —Tachi Ak'õrepa k'íisia iru bi pirā ma nemísiapa parādepema aba āyaa ateererā carcelde t'i nībiit'ee, māga pait'ee.

Jōdee k'íisia iru bi pirā māgipa parādepema aba peemerā espadapa, māga pait'ee.

Maperā Cristodeerā choodaipia bi āchi ijāa p'anide māk'aapa Cristode ijāapataadaipia bi, ma k'aurepa píuruta píjida.

Ne-animal k'achia eujādeepa uchiada

¹¹ Ma t'ēpai mia unuji awaraa ne-animal k'achia eujādeepa uchiaru. Cacho omé iru baji Oveja Chak'epa iru baparik'a. Mamīda pedeechachi je choma pedeechachik'a. ¹² Māgipa nemísia k'írapite ne-inaa k'íra t'ādoo oopachi irua oo badak'a. Jaraji na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa it'aa t'ípataadamerā ma nemísiamaa, chi poro aba suweedap'edaa jipada. ¹³ Ichiaba ne-inaa k'íra t'ādoo oopachi eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Eperāarā taide t'ípita paara baaipiji pajādeepa na eujāde. ¹⁴ Tachi Ak'õrepa ichiak'au bida perā, māgee ne-inaa ooji. Māgá ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oo bipa nemísia k'írapite, māgipa na p'ek'au eujāde p'anadap'edaarā jōmaweda k'úrat'aaji. Ma awara jaraji āchia oodamerā māgí nemísia espadapa supee p'anadap'edaa chok'ai padaida k'ítrak'a. ¹⁵ Tachi Ak'õrepa māgí ne-animal k'achia ichiak'au bida perā, ma nemísia k'ítrak'a chok'ai pik'a beejí māk'aapa pedeeji. Maap'eda ma k'ítrak'a chok'ai pik'a padaidapa peepiji jōmaweda ichi waawee k'iniada-ee p'anadap'edaarā. ¹⁶ Ma awara māgí ne-animal k'achia t'ēe uchiadapa tauchaa bipiji jōmaarā eperāarā jua juaraarede māk'aapa tau bīride. Ma tauchaa bijida ek'ariara beerāmaa, waibiara beerāmaa auk'a; p'arat'ara beerāmaa, chupiria beerāmaa auk'a; esclavo-eerāmaa, esclavoorāmaa auk'a. ¹⁷ Ma tauchaa wēe apidaapa ne-inaa neto atada-e pai māk'aapa apidaapa ne-inaa neto pēida-e pai. Ma tauchaa ma nemísia t'í maa-e pirā ichi número paji.

¹⁸ K'íisíati mia jararude. Chi k'íisia k'awaa beerāpa k'awaa atadai ma nemísia t'í, ichi número juasiadak'āri. Ma número eperā número: seiscientos sesenta y seis.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil ijāapataarā Oveja Chak'e ome

¹ Māpai mia unuji ma Oveja Chak'e bainī bi Sión ee nok'ode. Ichi ome p'anajida ciento cuarenta y cuatro mil eperāarā. Ichi t'í māk'aapa chi Ak'õre t'í p'ā baji āchi tau bīride. ² Māpai it'ariipa úriji ne-inaa to k'ida chaaree jīwaaparik'a maa-e pirā pa golpe jīwaaparik'a maa-e pirā arpa chaapataarā chok'araarāpa āchi arpa chaa p'anik'a. ³ Ma eperāarā Oveja Chak'e ome p'anadap'edaarāpa k'ari chiwidi k'ari p'anajida Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'írapite, ma ne-inaa chok'ai bi k'ímari k'írapite māk'aapa ma chonaarā poro waibiara vēinticuatro k'írapite. Awaraarāpa māgí k'ari p'oyaa k'arida-e paji. Jip'a ma ciento cuarenta y cuatro mil Cristopa na p'ek'au eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa atada, mairāpapaita māgí k'ari k'awajida. ⁴ Mairā wēraarā ome k'āida-e paji, āchi p'anapata awara bidap'edaa perā Tachi Ak'õre-it'ee. Mapa āchi wāpata ma Oveja Chak'e wārumaa māk'aapa oopata

irua ooparik'a. Cristopa āra na eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa ataji, awaraarā k'āyaara naapiara primisiak'a p'anadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee māik'aapa ichi-it'ee. ⁵ Āchia maarepida seewa jaradak'aa paji, p'ek'au k'achia jōmaweda oo amaadap'edaa perā.

Ángel ōpeerāpa jaradap'edaa

⁶ Māpai mia unuji awaraa ángel it'ari wāabai ni. Māgipa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida atee baji eperāarāpa irude ijāadamerā. Ma pedee ichita bapari, jō-ee. Ma pedee atee baji jarade na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa; ēreerā chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema māik'aapa eujā chaadepema. ⁷ Golpe pedeepachi:

—Tachi Ak'ōre waawee p'anapatāati māik'aapa irumaa jarapatāati iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Ewari paji irua ak'imērā eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. It'aa t'ipatāati irumaa, iruata ooda perā pajā, na eujā p'usa ome māik'aapa jōmaweda pania poatri uchua bimāi.

⁸ Māpai mia awaraa ángel unuji māgí uchiada t'ēe. Māgipa jaramaa baji:

—jōdachi, jōdachipi p'uuru waibia Babilónia! Ma p'uuru k'aurepa eperāarā jōmaarāpa p'ek'au k'achia k'Īra t'ādo oopachida. Eperāpa vino topi bik'a awaramaa piudaimērā, māga pik'a ma p'uuru pidaarāpa p'ek'au k'achia k'Īra t'ādo oopipachida awaraarāmaa.

⁹ Māpai mia awaraa ángel unuji ma omé uchiadap'edaa t'ēe. Māgípata golpe pedeeji:

—Eperāarāpa ma nemīsiamaa māik'aapa māgí k'Īrak'a bimaa it'aa t'Īruta pirā māik'aapa māgīrā tauchaa bīpiruta pirā āchi tau bīiride wa juade, ¹⁰ Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee. Māgí eperāarāpa Tachi Ak'ōre vinota todait'ee. Māgí vino jara k'inia bi iru jīp'a k'Īrau bait'ee āchi ome; chupiria k'awa-ee. Audú k'Īrau bait'ee perā, āchi miapiit'ee t'ipitau azufre ome audú wāsia bīpa. Māga ooit'ee ichi angeleerā pia beerā k'Īrapite māik'aapa ma Oveja Chak'e k'Īrapite. ¹¹ Irua māgīrā māgá ĩi-ee miapi bīpa nari jīrak'awaa nībait'ee āstaa t'ipatap'edaa pida. Tachi Ak'ōrepa māgīrā māgá miapi iru bait'ee, āchia it'aa t'ipatap'edaa perā ma nemīsiamaa ichi k'Īrak'a bi ome māik'aapa ichi t'Ī tauchaa bīpidap'edaa perā āchi k'ap'ide.

¹² Mapa Tachi Ak'ōredeerāpa choodaipia bi āchia oo p'anide iru ūraade jara bik'a māik'aapa āchi Cristode ijāa p'anide.

¹³ Māpai mia ūriji it'ariipa nāga pederu:

—P'āji nāgí pedee: “T'āri o-īa p'ani Tachi Waibiadeerā, chi namāik'aapa waa piudait'eerā k'achia beerā juapa.”

Māpai Tachi Ak'ōre Jaurepa māgaji:

—Wāarapi. Māirā piudak'āri, waa mimiada-e pait'ee. Ma k'āyaara k'āiwee p'anadait'ee. Tachi Ak'ōre o-īa bait'ee āra ome, ārapa ne-inaa pia oopatap'edaa perā Cristo k'ap'ia pari.

Angeleerāpa na p'ek'au eujādepemaarā ewadap'edaa

¹⁴ Māpai mia ak'iji māik'aapa unuji jīarara t'orroo. Ai ĩri su-ak'i baji Eperā Ak'ōre Truadepema. Māgipa poro jīra nēedee ooda jī baji. Ichi juade atee wāji nek'o esiiri jōree p'ewedee bi. ¹⁵ Māpai unuji awaraa ángel uchua bi Tachi Ak'ōre baparimāiipa. Māgipa golpe pedeeji ma jīararaade su-ak'i bimaa:

—Ara eperāarāpa net'atau waraa bi ewapatak'a nek'opa, māga pik'a jā p'ek'au eujādepema ijāapataarā p'e atāji. Ewari paji māga oomerā.

¹⁶ Aramāgá ma jīararade su-ak'i bīpa ijāapataarā p'e atāji.

17 Maap'eda awaraa ángel uchiaji Tachi Ak'õre it'aripema te waibiadeepa. Māgipa nek'o esüri jõree p'ewedee bi ichiaba atee wāji ichi juade. 18 Māga nide awaraa ángel uchiaji it'aripema altarmāiipa. Māgí ma altardepema t'ipitau jīapari paji. Māgipa golpe pedeeji ma ángel nek'o esüri jõree p'ewedee iru bimaa:

—Eperāarāpa uva waraa bi k'imi t'iap'epatak'a nek'opa, māga pik'a jā p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā p'e atāji, ma-it'ee ewari pada perā.

19 Aramāgá ma nek'o iru badapa na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā p'e ataji uva p'e atapatak'a. Māpai mimiapataarāpa uva p'e bīpatak'a bōgo tapiade piart'idait'ee māik'aapa chi ba atadait'ee, māga pik'a ma angelpa ma ijāadak'aa beerā peek'ooji. 20 P'uuruude taawa māga ook'āri, ma piudap'edaarā waa wee nībeeji trescientos kilometros parumaa; chi nāpia caballo t'ūa it'ia aba parumaa.

15

Ne-inaa k'achia siete p'asait'ee bada

1 Māpai mia ne-inaa awara waide unuk'aa pada it'ari unuji. P'era pik'a beeji māga unuk'āri. Unuji angeleerā siete. Ma chaachaa ne-inaa k'achia atee wāji p'asapiit'ee eperāarāmaa. Māgí ne-inaa k'achia siete aupadak'āri, Tachi Ak'õre k'īrau bada na p'ek'au eujādepemaarā ome jōit'ee.

2 Ichiaba unuji ne-inaa lago bēi-sāa pik'a, vi driodee oodak'a, t'ipitau ome p'oirada. Ai ik'aawa baini p'anajida chi p'oyaadap'edaarāpa māgí nemisia, ichi k'īrak'a māik'aapa ichi t'i maa-e pirā número tauchaa bidaarā eperāarā k'ap'iade. Ma baini p'anadap'edaarāpa arpa Tachi Ak'õrepa āramaa teeda iru p'anajida. 3 K'arimaa p'anajida Tachi Ak'õre mimiapari Moisepa k'aridak'a māik'aapa Oveja Chak'ēdeerāpa k'aripatak'a:

—Tachi Ak'õre Waibia, pia jōmaarā k'āyaara ne-inaa piara oopari.

Pita jōmaarā eujādepemaarā Rey.

Pia ne-inaa jōma pia k'īsia iru bi māik'aapa ichita wāarata jarapari.

4 Tachi Waibia, ¿k'aipa pi waawee-e paima?

¿K'aipa pi t'i t'o-e paima?

Pi aupai k'achia wēe bapari.

P'uuru pidaarā jōmaweda chedait'ee it'aa t'ide pi k'īrapite, pia pia oopari perā k'achia beerā miapik'āri.

5 Ma t'ēpai unuji Tachi Ak'õre it'aripema te waibia ewa bi. Ma te edajāde unuji iru baparimāi. Māgimāi chonaarāwedapema Ak'õre te ne-ēdee ooda edupiarā bi cuarto jīak'aa paji. 6 Māpai unuji ma te waibiadeepa angeleerā siete uchia p'ani. Māirā paji ne-inaa k'achia atepaataarā p'asapidait'ee eperāarāmaa. P'aru linodee jī p'anajida. Ma p'aru maarepida t'āu-ee baji. Urua pik'a baji t'o-t'oo bada perā. Ne-inaa k'irride jīpatak'a nēdee ooda nērabai jī p'anajida āchi t'ūade. 7 Māpai unuji ma Tachi Ak'õre ik'aawa p'ani ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepema abaapa vaso nēdee ooda teeru ma angeleerā chaachaa. Ma vaso chaa ipuru baji Tachi Ak'õre k'īrau bīpa. jīru ichita baparipi! 8 Tachi Ak'õre jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, ichi k'īra wāree uchia baji ichi baparimāiipa ma te ipururumaa. Maapai apida ma tede t'ūdak'aa paji. Māga baji ma angeleerā sieteerāpa ne-inaa k'achia atee p'ani jōruta misa.

16

Tachi Ak'õrepa k'achia ooda eperāarāmaa vaso wet'aada k'aurepa

1 Māpai mia ūriji Tachi Ak'ōre it'ari golpe pedeemaa bi. Ma pedee uchijai ichi it'aripema te waibiadeepa. Māgaji ma angeleerā sieteerāmaa:

—Wāti māik'aapa eujā ĩri wet'áati ma vaso siete ipuru p'ani mi k'Īrau bipa. Māgá mia eujādepemaarā miapiit'ee.

2 Aramāgá ma naapiara ángel wāji māik'aapa ichi vasode iru bada wet'aaji eujā ĩri. Māpai eperāarā jōmaweda ma nemisia k'Īrak'a bimaa it'aa t'ĭpatap'edaarā māik'aapa ichi tauchaa iru p'anapatap'edaarā k'ayaadachida ne-inaa k'achiapa aida-idaa bik'a. Māgipa āchi audú mia p'aneepachida, p'ua nĭbada perā.

3 Māpai araarepema angelpa ichi vaso wet'aaji p'usa jāde. Māpai pania aide nĭbi eperā piuda waak'a padachi. Mapa ne-inaa chok'ai p'anadap'edaarā aide nĭbi jōmaweda piudachida.

4 Māpai ma omé eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji to bee ĩri māik'aapa pania poatri uchiapata ĩri. Ma pania jōmaweda tachi waa padachi. 5 Maap'eda ūriji ángel awara bida pania jĭamerā pedeemaa bi. Māgipa māgaji:

—Tachi Ak'ōre, jōmaarā k'āyaara pia ne-inaa piara oo bi.

Pi ichita bapari māik'aapa ichita bapachi.

6 Pia pia ooji māgá pania waa papik'āri, jāgĭ eperāarāpa pichideerā waa māik'aapa pi pedee jarapataarā waa bat'apidap'edaa perā, āra pee atapēidak'āri.

Maperāpi jāgĭrāmaa waa topimaa bi.

Māgĭ todaipia bi jāgeerāpa.

7 Ichiaha mia ūriji ángel pedee uchija bi altardeepa:

—Wāarapi, Tachi Ak'ōre Waibia.

Pia pia oo bi, māga ook'āri k'achia beerāmaa.

8 Māpai ma ōpee eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji ak'ōrejĭrumaa, ak'ōrejĭrupa eperāarā paak'oomerā t'ĭpitaupa paaparik'a. 9 Māgá eperāarā jōmaweda mia p'aneepachida ma paada p'uapa. Mamĭda āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji māik'aapa Tachi Ak'ōre waawee k'iniada-e paji. Ma k'āyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'ōremaa, irua ma k'achia āchimaapēida perā.

10 Māpai ma k'ĭmari eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji māgĭ nemisia suak'i beepari ĩri. Māpai ma nemisia trua, na p'ek'au eujā jōmaweda p'āriude beej. Eperāarā aide p'anadap'edaarāpa āchi k'Īrame k'aak'oopachida, p'ua chooda-e p'anadap'edaa perā. 11 Māgá mia p'anapachida mĭda, oo amaa k'iniada-e paji āchia ne-inaa k'achia oopata. Ma k'āyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'ōre it'aripemamaa, āchi p'ua jōnada k'aurepa māik'aapa āchi aida-idaa p'anadap'edaa k'aurepa.

12 Māpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji Éufrates to waibia jāde p'oodaimerā. Māgá reyrā ak'ōrejĭru uchiapari eerepa jĭp'a chedai.

13 Māpai mia unuji jaure k'achia beerā ōpee, baso k'Īrak'a bi. Māgĭrā uchijajida je choma bi it'aideepa, nemisia it'aideepa māik'aapa ma ne-animal k'achia; chi seewa jarapari it'aideepa. 14 Māgĭ jaure k'achia beerā netuaraarā. Māgĭrāpa oopachida ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Wāpachida na p'ek'au eujādepema reyrāmaa māik'aapa ūraapachida chip'edaiderā jura chōode Tachi Ak'ōre Waibia ome iru ewari waibia ewate.

15 Māpai Tachi Waibia ma māgaji:

—¡Ūrítí! Parã atu bide mi cheit'ee nechiapari cheparik'a. Tachi Ak'õrepa k'ïra jïp'a nipapataarã pia ak'iit'ee. Mãirã k'ïra nejasiada-e pait'ee atu bide mi chek'ãri.

¹⁶ Ma reyrã jaure k'achia beerãpa ũraadap'edaa chip'edachida abaaamã, hebreo pedeede t'ïjarapachida *Armagedón*.

¹⁷ Mãpai ma seis eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji. Mãga nide Tachi Ak'õre golpe pedee uchijai ichi it'aripema te waibiadeepa; ichi su-ak'ï beeparideepa. Mãgaji:

—¡Jõdachida aji, mia k'ïsia iru bada k'achia beerã miapiit'ee!

¹⁸ Mãga jararude pa baajji, pa jïwaa nïbaji mãik'aapa awërachaipa na p'ek'au eujã golpe wëret'aaji. Audú golpe wëreji. Eperãarã na eujãde p'aneedak'ãriipa awërachai apida ma k'ãyaara golpeera wëre-e paji. ¹⁹ Mãgã golpe wërek'ãri, chi p'uuru waibia t'oodachi t'ooma õpeede. Apema p'uuru na p'ek'au eujãde p'ani jõdachida. Tachi Ak'õrepa k'awaji ma p'uuru waibia Babilõnia pidaarãpa oopatap'edaa. Audú k'ïrau bada perã áchi ome, mãgí p'uuru miapiji. ²⁰ Ma awara ma wëre nïbide jõmaweda isla ee ome wëpadachida. ²¹ Mãga nide it'ariipa hielo k'oi tau tapia bik'a baai cheji eperãarã ïri. Ma chaachaa cuarenta kilos waa paji. Mãga bak'ãri, eperãarãpa ik'achia jarajida Tachi Ak'õremaa ma hielo tau tapia k'aurepa, audú golpe tee bada perã.

17

Tachi Ak'õrepa wëra t'ãri k'achia-idaa bi k'achia ooda

¹ Ma angeleerã sieteerãpa vaso iru p'anadap'edaa, mãirãdepema aba mĩmaa cheji mãik'aapa mãgaji:

—Chéji. Mia ak'ipiit'eeda aji, sãga Tachi Ak'õrepa k'achia ooit'ee wëra jõmaarãpa k'awa p'ani. Mãgí prostitutak'a bi su-ak'ï baparik'api bi to k'ait'ak'ait'aa jëra bimã. ² Na p'ek'au eujãdepema reyrãpa p'ek'au oopachida, araa padak'ãri mãgí wëra ome. Ma awara na p'ek'au eujãdepemaarãpa ooi awaa p'anapachida ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoos ichia oodak'a.

³ Maap'eda ma k'ãimok'araa pik'a bide Tachi Ak'õre Jaurepa unupida mĩmaa, ma angelpa mi ateeji eujã eperãarã mak'iara wëe jëra bidee. Mama bide unuji ma prostitutak'a bi su-ak'ï bi nemĩsia p'oree bi ïri. Mãgí nemĩsia k'ap'ia jõma ïri Tachi Ak'õre t'ï p'ã jëra bajji, oo iru bait'ee. Mãgí nemĩsiapa poro siete mãik'aapa cacho diez iru bajji. ⁴ Mãgí wërãpa p'aru p'up'uchia p'oree ome jï bajji. Ichiaba nëe, mãu pi-ia mãik'aapa perla jï bajji. Ichi juade iru bajji copa nëedee ooda. Mãgí ipuru bajji ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoopa; ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa unuamaa iru bi. ⁵ Ichi tau büride nãgí t'ï p'ã bajji:

P'uuru Waibia Babilõnia,

Prostitutaarã

Mãik'aapa Ne-inaa K'achia K'ïra T'ãdoos

Oopataarã Nawe Apata.

Eperã apidaapa k'awada-e ma t'ï k'ãata jara k'inia bi. Tachi Ak'õrepapaita k'awa bi. ⁶ Mia unuji mãgí wëra piu pik'a bi. Eperã it'uapa piudaik'ãri, o-ïadaiparik'a, mãga pik'a mãgí wëra o-ïadachi Tachi Ak'õredeerã, Cristode ijãa p'anadap'edaarã peepida perã.

Mãgã ak'imaa bide mi p'era pik'a beeji. ⁷ Mãpai ma angelpa mĩmaa mãgaji:

—¿Sãap'eda pi p'era pik'a nïbima? aji. Mia jarait'ee ne-inaa pia waide k'awa-e bi. Jarait'ee k'ãata jara k'inia bi mãgí wëra mãik'aapa ichi su-ak'ï bi ïri nemĩsia;

māgí poro siete, cacho diez iru bi. ⁸ Ma nemīsia pia unuda naaweda chok'ai bapachi mīda, írá wē-e. Mamīda na ewari uchiat'ee ma uria nāpia bideepa, wāi naaweda Tachi Ak'ōrepa jōt'aait'eemaa. Na p'ek'au eujādepemaarā, chi Tachi Ak'ōrepa na eujā ooi naaweda t'í p'ā-ee beerā Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'eerā t'í p'ā jēra bi librode it'ari, māirāpa ak'itrua para bait'ee māgí nemīsia unudak'āri. Māgí bapachi mīda, írá wē-e. Mamīda waya cheit'ee.

⁹ Mia nāgí pedee jararu k'isia k'awaa beerā-it'ee, aide k'isia p'anadamerā māik'aapa k'awaadamerā wāara k'āata jara k'inia bi. Ma nemīsia poro siete jara k'inia bi ee siete. Mamāik'aapa ma wērapa eperāarā ak'ipari. Ichiaba ma poro chaachaa jara k'inia bi rey aba. ¹⁰ Ma reyrā sietedepema joisomaa piujida. Írá abaapa eperāarā iru bi ichi jua ek'ari. Chi apema waide uchiae. Mamīda māgí t'ēepema rey uchiak'āri, taarā-epai eperāarā iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. ¹¹ Māgí nemīsia chok'ai bada mamīda írá wē-e ma reyrā siete t'ēe uchiat'ee, ai eerepemak'a. Mamīda wāara māgí ma sietedepema uchiada pait'ee. Waya eperāarā iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. Māgita wāit'ee Tachi Ak'ōrepa jōt'aait'eemaa.

¹² Māgí cacho diez pia unuda jara k'inia bi reyrā diez waide uchiada-e p'ani. Mamīda ma nemīsia uchiak'āri, taarā-e ma reyrā ichi ome eperāarā iru p'anadait'ee āchi jua ek'ari. ¹³ Ma reyrā diez auk'a k'isiadait'ee māik'aapa ma nemīsia eere t'ūdait'ee. ¹⁴ Jura chōnadait'ee ma Oveja Chak'e ome. Mamīda irua āchi jōmaweda p'oyaa't'ee. Iru eere p'anadait'eeda aji, eperāarā Tachi Ak'ōrepa jirida irude ijāapataadamerā, chi jirit'eradaarā choopatap'edaa perā Cristode ijāa p'anide. Iru Rey jōmaarā rey māik'aapa iru Porō Waibia jōmaarā poro waibia.

¹⁵ Ma angelpa ichiaba māgaji:

—Ma to chok'ara k'ait'ak'ait'aa bimāi, māgí prostitutak'a bi su-ak'i pik'a bimāi, jara k'inia bida aji, eujādepemaarā, p'uuru pidaarā, ēreerā k'ira t'ādo māik'aapa pedee k'ira t'ādo pedeepataarā. ¹⁶ Ma reyrā diez pia unuda māgí nemīsia ome, māgí prostitutak'a bi k'ira unuamaa iru p'aneadait'ee. Mapa āchia jāri atadait'ee jōmaweda ma wērapa ne-inaa iru bi, āk'adaa pik'a beemerā. Maap'eda iru paa jōdait'ee. ¹⁷ Tachi Ak'ōrēpata ma k'isia biji āchi t'āride māga oodamerā, ichia naaweda k'isia iru badak'a. Ichiaba ichiata k'isiapiji māgí reyrāmaa ma nemīsia eere t'ūdamerā ichia jarada jōru misa. ¹⁸ Māgí wēra pia unuda jara k'inia bida aji, p'uuru waibia, ai jua ek'ari na p'ek'au eujādepema reyrā p'anapata.

18

Babilónia p'uuru waibia jōda

¹ Ma t'ēepai mia unuji awaraa ángel it'ariipa baai cheru. Māgí angeleerā poro waibia paji. Mapa ichi baai cherude eujā idaadachi ichi k'ira wāreepa.

² Māgipa golpe pedeeji:

—jōdachi; jōdachida aji, jā p'uuru waibia Babilónia!

Írá māgí p'uuru badamāi jaure k'achia beerā te padachi, netuaraarā aupai mama p'anapata perā.

Mama ichiaba p'anapata ipanaarā k'ira t'ādo Tachi Ak'ōrepa k'iniak'aa eperāarāpa k'odamerā.

3 Na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāpa māgí wēra vino topachida piudaru-tamaa.

Pia jarait'eera, ne-inaa k'achia ooi awaa p'aneejida iru k'aurepa.

Ichiaba na p'ek'au eujādepema reyrāpa p'ek'au k'achia k'īra t'ādo oopachida māgí wēra k'aurepa.

Ma awara na p'ek'au eujādepema net'aa netopataarāpa p'arat'a waibia atapachidada aji, māgí wērapa audú net'aa p'e wāda k'aurepa ichi-it'ee.

4 Māpai it'ariipa awaraa ūriji nāga pedeeru:

—Michideerā, uchiadapáde aji ma p'uurudeepa, auk'a onaadamerā māgí p'uuru pidaarāpa ne-inaa k'achia oopatak'a māik'aapa uchiadapáde aji, jōnaadamerā āchi ome.

5 Tachi Ak'ōrepa māgīrā miapiit'ee āchia ne-inaa k'achia oopata k'aurepa, audú ne-inaa k'achia chok'ara oopatap'edaa perā.

6 Michi angeleerā, ne-inaa k'achia óoti māgí wēramaa, ichia awaraarāmaa ne-inaa k'achia ooda pari.

Ne-inaa k'achia audú óoti irumaa, ichia ne-inaa k'achia ooda chaa.

Māgá parāpa audupīara k'achia oodait'ee ichimaa, ichia ooda k'āyaara awaraarāmaa.

7 Ichi audú t'āri p'upítí māik'aapa miapítí audua pedeeda pari māik'aapa net'aara iru bi pari.

Ichi t'āridepai audua pedee jarapari:

“jMita nama su-ak'i bi reinak'a!

Eperāarā jōmaweda mi jua ek'ari p'ani.

Mi t'āri p'ua ba-e p'ētrāak'a.

Mi k'ima wē-e perā, mi chi-ia-eda” aji.

8 Ma audua pedee k'aurepa k'āima abaade ichi atu bide nāgee ne-inaa k'achia k'īra t'ādo p'asait'ee:

Piut'ee, t'āri p'ua bait'ee māik'aapa jarra ooit'ee.

T'ipitaude paat'aadait'ee ichia k'achia oopata k'aurepa.

Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bipata māga oopiit'ee.

9 'Na p'ek'au eujādepema reyrā, ma p'ek'au k'achia oopatap'edaarā ma wēra ome māik'aapa p'arat'ara atadap'edaarā ichi k'aurepa jarajēdait'ee unudak'āri nari jīrak'awaa nībi ichi paadadeepa. ¹⁰ Ichi māgá jōru misa, ma reyrā t'imí bainí p'anadait'ee, Tachi Ak'ōrepa āchi auk'a miapii jīak'aapa. Māpai jaradait'ee:

“jAai, p'uuru waibia Babilónia; p'uuru jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

Hora abaade, taarā-ee jōpiji Tachi Ak'ōrepa.”

11 'Na p'ek'au eujādepema netopataarā ichiaba jarajēdait'ee ma p'uuru jōda k'aurepa. Māga oodait'ee waa wē-e pait'ee perā āchi net'aa netodamerā.

12 Mama netopachida nēe; p'arat'a; māu pi-ia; perla; p'aru linodee māik'aapa sedadee, k'īra p'oree p'up'uchia ome; pak'uru t'ūa; ne-inaa ooda marfildee, pak'uru pi-ia-dee, broncedee, hierrodee, māu pia marmoldee. ¹³ Ichiaba mama netopachida canela awaraa ne-aliño t'ūa beepari ome; ne-inaa t'ūa beepari eperāarāpa paapata; mirra k'era awaraa k'era ome; vino; aceite; harina nāusaa; trigo tau māik'aapa nāgee ne-animalaarā: p'ak'a, oveja, caballo; carro caballopaa jidiupata māik'aapa esclavoorā, eperāarā paara netopatap'edaa perā. ¹⁴ Ma ne-inaa netopataarāpa jaradait'ee ma p'uuru jōdamaa:

“jÍrá pia chik'o pi-ia net'aa pi-ia ome wēe bida adait'ee!

Pia net'aara māik'aapa p'arat'ara iru bada atuadachi.

Waa unudak'aa pait'eeda” adait'ee.

¹⁵ 'Māgí netopataarā, chi p'arat'ara atadap'edaarā ma p'uuru k'aurepa, t'imí bainí p'anadait'ee ma p'uuru jōru misa, Tachi Ak'ōrepa āchi auk'a miapii jīak'aapa. Māpai jarajēdait'ee:

¹⁶ “¡Aai, p'uuru waibia!

Pi wēra jīak'a bapachida adait'ee, p'aru pi-ia linodee ooda jī bi; p'aru p'up'uchia p'oree ome.

¡Nēe jī bapachi māu pi-ia ome, perla ome!

¹⁷ ¡Taarā-e nide jōmaweda pia ne-inaa pi-ia iru bada jōdachida adait'ee!”

'Ichiaba t'imí p'aneedait'ee barco p'erapataarā, chi barcode mimiapataarā māik'aapa mairā ome nipapataarā. Jōmaweda p'anapataarā ne-inaa p'usadeepa ata p'ani k'aurepa t'imíipa jāgí p'uuru jōru unudait'ee. ¹⁸ Nari jīrak'awaa nībi ak'i p'anide golpe pedeedait'ee: “¿Awaraa p'uuru paraajik'ā nāgí p'uuru waibia k'a?” ¹⁹ Jarajēe bi misa, yooro p'ora it'aa bat'adait'ee baaimerā āchi poro íri. Māgā ak'ipipata āchi t'āri p'ua p'ani. Māpai golpe pedeedait'ee:

“¡Aai, p'uuru waibia!

Pichia net'aa p'e wāda k'aurepa p'usade nidá barco chipariirā jōmaweda p'arat'ara padachida.

Írā, taarā-e weda, pichia iru bada jōmaweda jōdachida adait'ee.

²⁰ O-īa p'anéeti angeleerā, Tachi Ak'ōrepa ma p'uuru jōt'aada perā.

Ichiaba o-īa p'anéeti parā Tachi Ak'ōredeerā, Cristopa pēida māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā.

Tachi Ak'ōrepa ma p'uuru jōt'aaji, aide p'anadap'edaarāpa parāmaa ne-inaa k'achia oodap'edaa perā.”

²¹ Māpai ángel juataura bīpa māu tapia k'ūrumak'a bi jira ataji māik'aapa bat'at'aaji p'usade. Maap'eda māgaji:

—Jāgā pi baaiit'ee, p'uuru waibia Babilónia.

Pi waa unudak'aa pait'ee.

²² Pichi calle jāde waa ūridak'aa pait'ee arpa chaapata, flauta chaapata wa trompeta chaapata.

Pichi jāde ne-inaa oo k'awaa bee apida unudak'aa pait'ee.

Ūridak'aa pait'ee eperāarāpa k'ūrumade ne-inaa bapata.

²³ Pichi jāde lámpara idaadak'aa pait'ee.

Miak'āipata fiestade pedee o-īa ūridak'aa pait'ee.

Ma jōma wēpait'ee, pichi netopataarā waibiara p'anajida mīda awaraa netopataarā k'āyaara māik'aapa pia p'uuru pidaarā jōmaweda k'ūrapachi mīda, petau tau net'aa k'awaa bi oo bīpa.

²⁴ Tachi Ak'ōrepa ma p'uuru jōt'aaji, aide eperāarāpa peedap'edaa perā iru pedee jarapataarā, ichideerā māik'aapa awaraarā.

19

Angeleerāpa pedee pia jaradap'edaa

¹ Ma t'ēepai mia ūriji eperāarā chok'ara it'ari golpe peedamaa p'anik'a:

—¡It'aa t'ídama Tachi Ak'ōremaa!

¡Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

Iruuta tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuaadamerā.

Mapa Tachi Ak'ōre aupaita waaweedaipia bi māik'aapa iru jua ek'ari aupaita p'anapataadaipia bi.

² Irua aupaita wāara jarapari. Irua ne-inaa pia ooji ma prostitutak'a bi jōt'aak'āri.

Māgipa eujādepemaarā k'achiade baaijiji, audú ne-inaa k'achia āchima oopida k'aurepa.

Ma awara Tachi Ak'ōredeerā peepachi.

Maperāpi Tachi Ak'ōrepa jōt'aajida ajida.

³ Māpai waya golpe pedeejida:

—jTachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

Māgí wēra paa jōda nari jīrak'awaa nībi ichita k'irāpadait'eeda ajida.

⁴ Ma chonaarā poro waibiara venticuatro ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari ome bedabaidachida Tachi Ak'ōre, ma su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'īrapite māik'aapa māgajida:

—jAmén! jTachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

⁵ Māpai mia ūriji ma su-ak'i beeparideepa pedeeru:

—Parā jōmaarāpa Tachi Ak'ōremaa jarapatāati iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

Parā jōmaarāpa oopata irua oopi bik'a māik'aapa iru waawepata, ek'ariara beerā, waibiara beerāpa paara māga jaradaipia bi.

Oveja Chak'e miak'āiit'ee bi fiesta

⁶ Māpai waya ūriji ma eperāarā chok'ara pedeemaa p'anik'a; to k'ida chaaree jīwaaparik'a maa-e pirā pa golpe jīwaaparik'a:

—jIt'aa t'īdama Tachi Ak'ōremaa!

jIru jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

Tachi Ak'ōre Waibiapa ne-inaa jōmaweda biru ichi jua ek'ari.

⁷ O-īa p'anadāma māik'aapa iru waaweedāma, Oveja Chak'e miak'āiit'ee fiesta paru perā.

Wēra imik'ira ome miak'āiparik'a bapariit'ee chi k'ima ome, māga pik'a Cristode ijāapataarā ichita p'anapataadait'ee iru ome.

Āchia miak'āipata p'aru jī p'ani.

⁸ Tachi Ak'ōrepa ma p'aru pi-ia teeji āchima jī p'anedamerā iru ome p'anedak'āri.

Māgí p'aru lino nāusaadee k'ada.

T'o-t'oo bi maarepida t'āu-e bairā.

Māgí lino nāusaa jara k'inia bi Tachi Ak'ōredeerāpa ne-inaa pia oopatap'edaa irua oopidak'a.

⁹ Māpai ma angelpa mimaa māgaji:

—P'āji nāgí pedee: “O-īa p'ani chi Tachi Ak'ōrepa t'ī pēida eperāarā wādamerā ma Oveja Chak'e miak'āi bi fiestadee.”

Ichiaba māgaji:

—Tachi Ak'ōrēpata māgí pedee jara bi wāara.

¹⁰ Mia māga ūrik'āri, bedabaidachi ma ángel k'īrapite irumaa it'aa t'īit'ee. Mamīda ichia māgaji:

—jĀga oonāaji! Mi Tachi Ak'ōre-it'ee mimiapari pik'a māik'aapa pi ĩpemaarāk'a; chi awaraarāmaa jarapataarāpa Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee. Tachi Ak'ōremaa aupaita it'aa t'īpāde aji.

Tachi Ak'ōre Jaurepata Jesupa ooda jarapí bi iru pedee jarapataarāmaa.

11 Māpai mia unuji it'ari ewaraa k'obi. Aide caballo t'orroo unuji. Ma caballo یری wā nipada t'ijarapata Ichita Oopari Ichia Jara Bik'a māik'aapa Wāarata Jarapari. Māgí t'í jara p'anik'a ichia ak'ipari eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia māik'aapa chōopari ichi k'Īra unuamaa iru p'anapataarā ome. 12 Chi tau urua nībaji t'ipitauk'a. Poro jira chok'ara jī baji ichi porode. T'í p'ā baji ichi tau būrīde. Mamīda apidaapa k'awada-e pai ma t'í k'āata jara k'inia bi. Ichia aupaita k'awa bi. 13 Ichi یرipema p'aru jī bada bek'ee baji waapa. Ichi t'ijarapata Tachi Ak'ōre Pedee. 14 Angeleerā chok'ara nipajida iru ome soldaorāk'a. Māirā ichiaba wā nipajida caballo t'orroo یری. P'aru lino nāusaadee jī p'anajida. T'o-t'oo baji, maarepida t'āu-ee bada perā. 15 Ichi it'aideepa uchua baji espada choma k'Īraichaa weda p'ewedee bi. Māgipa ichia jōpiit'ee na eujādepemaarā chok'ara; iru k'Īra unuamaa iru p'anirā. Māirā jōpiit'ee eperāpa net'aa jōpik'ajik'a pak'uru hierrodee oodapa. Uva piart'ipatak'a chi ba bōgo tapiadee wāmerā, māga pik'a ichia ma k'achia beerā biit'ee Tachi Ak'ōre juade piuk'oodamerā, iru k'Īrau bairā āchi ome. 16 Ichi یرipema p'aru mak'ara یری jī badamāi nāgí t'í p'ā baji:

Rey Jōmaarā Rey māik'aapa

Poro Waibia Jōmaarā Poro Waibia.

17 Māpai mia unuji ángel bainī bi ak'ōrejīru k'Īrapite. Māgipa golpe pedeeji ipanaarā it'í wāabaiapataarāmaa:

—Chéti; cheepurúti k'odait'ee chik'o waibia Tachi Ak'ōrepa teeru. 18 Chéti piudap'edaarā chiara k'ode: reyrā chiara; soldaorā poro waibiarā chiara; eperāarā poro waibiarā chiara; ichiaba caballo chiara māik'aapa ai یری wāpataarā chiara; eperāarā jōmaarā chiara; esclavo-eerāde, esclavoorāde paara, ek'arirāde, waibiarāde paara.

19 Māpai unuji māgí nemīsia na p'ek'au eujādepema reyrā ome māik'aapa āchi soldaorā ome. Māgīrā chip'e p'anajida jura chōonadait'ee ma caballo t'orroo یری wā nipada ome māik'aapa iru eere p'anadap'edaarā ome. 20 Mamīda ichia ma nemīsia jita ataji ma ne-animal k'achia ome; chi māgí nemīsia k'Īrapite oodapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga oo bīpa ma ne-animal k'achia, chi seewa jaraparipa eperāarā k'ūrāji ma nemīsia tauchaa bīpidamerā āchi k'ap'iade māik'aapa ma nemīsia k'Īrak'a bīmaa it'aa t'ipataadamerā. Ma caballo t'orroo یری wā nipadapa ma nemīsia ma seewa jarapari ome chok'ai bita bat'ak'ooji lagok'a t'ipitau azufre ome jērājēraa jira bīdee. 21 Māgīrā ome nipadap'edaarā piuk'oojida māgí espada uchiadapa ma caballo یری wā nipada it'aideepa. Māpai ipanaarāpa māirā k'ap'ia piuda jōmaweda k'o chejida. K'ojida bi jāwaarutamaa.

20

Satanás mil años jia bada

1 Māpai mia unuji ángel it'ariipa baai cheru. Māgipa ma uria nāpia bīdepema llave cadena choma bi ome iru baji ichi juade. 2 Ichia jita ataji māgí je choma bi; māgí chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pirā Satanás apata. Ma cadenapa māgí jī nībiji mil años wāyaaru misa. 3 Māpai bat'at'aaji ma uria nāpia bīdee. Jia nībiji ma llavepa māik'aapa ma uria pia jiat'aaji apidaapa ewanaadamerā. Māga ooji ma je choma bīpa na

eujãdepemaarã waa k'ũranaamerã ma mil años wãyaaru misa. Ai t'ẽepai k'ena pẽiit'ee, mak'iaara taarã-eepai.

⁴ Mãpai mia unuji rey su-ak'i beepari chok'ara. Tachi Ak'õrepa jaraji aide su-ak'i p'anadap'edaarãmaa reyrãk'a eperãarã ak'ipataadamerã. Mãirã ome unuji eperãarã jaureerã; chi otau t'iap'edap'edaa awaraarãmaa jaradap'edaa perã Tachi Ak'õre Ūraa mãik'aapa Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mãgũrãpa it'aa t'ĩdak'aa paji ma nemĩsiamaa maa-e pirã ichi k'ĩrak'a bimaa. Ichiaba mãgĩ tauchaa bipidak'aa paji ãchi tau bũiride wa juade. Mãgũrã chok'ai padaidap'eda, Cristo ome eperãarã ak'ipachida reyrãk'a, ma mil años wãyaaru misa. ⁵ Ma chok'ai padaidaarã naapiara eperãarã p'irabaidap'edaa paji ichita chok'ai p'anapataadamerã. Apemaarã piudap'edaarã p'irabaidait'ee ma mil años jõrumaa. ⁶ O-ia p'ani Tachi Ak'õrepa awara bidaarã ichideerã p'anadamerã. Mãirãta naapiara chok'ai p'irabaidait'ee ichita p'anapataadait'ee. Atuada-e pait'ee. Ma k'ãyaara p'aareerã mimia oodait'ee Tachi Ak'õre-it'ee mãik'aapa Cristo-it'ee. Cristo ome ãrapa eperãarã ak'ipataadait'ee reyrãk'a, ma mil años wãyaaru misa.

Satanás p'oyaada

⁷ Ma mil años wãyaap'eda, angelpa Satanás k'ena pẽiit'ee ichi jã badamãiipa. ⁸ Mãpai ichi uchiãit'ee na p'ek'au eujã jõmaade, jõmaarã eujãdepemaarã k'ũrade. K'ũrait'ee Gog mãik'aapa Magog, ãchi soldaarã chip'edaidamerã jura chõodait'ee Tachi Ak'õredeerã ome. ãchi soldaarã audũ chok'ara p'anadait'ee, ipu tau nãusaa audũ chok'ara paraaparik'a p'usa ide.

⁹ Mãgũrã jĩchoojida na eujãde mãik'aapa Tachi Ak'õredeerã wap'irajida; ichia p'uuru k'inia iru bi t'iak'auda edajãde p'anadap'edaarã mãik'aapa taawa p'anadap'edaarã paara. Mamĩda mãga bi misa, it'ariipa t'ipĩtau baai cheji ãchi ãri mãik'aapa ãchi k'iniidachida. ¹⁰ Mãpai Tachi Ak'õrepa Netuara Poro Waibia, chi eperãarã k'ũradapa, bat'apit'aaji ma lagok'a t'ipĩtau azufre ome jẽrajẽraa jira bidee. Mama ma nemĩsia, ma ne-animal k'achia, chi seewa jarapari ome ichita miapi bapariit'ee, jõ-ee.

Rey su-ak'i beepari waibia t'orroo bi

¹¹ Mãpai mia unuji rey su-ak'i beepari waibia, t'orroo bi. Aide Tachi Ak'õre su-ak'i baji. Ichi k'ĩrapite na eujã mãik'aapa pajã wẽpadachida. Maarepida unu-e paji ma nibadamãi, wẽ-e pada perã. ¹² Mãpai mia unuji piudap'edaarã; waibiara beerã, ek'ariara beerã paara. Mãirã bainĩ p'anajida ma rey su-ak'i beepari k'ĩrapite. Mãpai angeleerãpa librorã ewat'ijida. Ma librode ne-inaa jõma eperãarãpa oopatap'edaa p'ã baji. Awaraa libro ichiaba ewat'ijida. Mãgide Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'eerã t'ĩ p'ã jẽra baji. Tachi Ak'õrepa ma piudap'edaarãpa oopatap'edaa p'ãda mãik'aapa chok'ai p'anĩrã t'ĩ p'ãda ak'iji jarait'ee chisãgũrã wãpii ichi truadee mãik'aapa chisãgũrã atuapii. ¹³ Ma piudap'edaarã p'usadeepa p'irabai uchijida. Piudap'edaarãmãiipa ichiaba uchijida. Tachi Ak'õrepa ma piudap'edaarã jõmaarãpa ne-inaa oopatap'edaa ak'iji jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁴ Mãpai angeleerãpa k'achia beerã jõmaweda mãik'aapa piudap'edaarã p'anapatamãi bat'at'aajida ma lagok'a t'ipĩtau jẽrajẽraa jira bidee. Maadamãiipa apida piuda-e paji. Mãgĩ lagok'a eperãarã piuda t'ẽepema apata. ¹⁵ Mamaa ichiaba bat'at'aajida jõmaweda t'ĩ p'ã-ee beerã ma libro chok'ai p'anĩrã t'ĩ p'ã jẽra bide.

21

Pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi

¹ Māpai mia unuji pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi, naapema pajā māik'aapa eujā p'usa ome jōdarida perā. ² Unuji p'uuru Tachi Ak'ōrepa ichi-it'ee jirit'erada. Māgí Jerusalén p'uuru chiwidi baai cheji it'ariipa, Tachi Ak'ōre baparimāiipa. Pi-ia baji. Wēra chi-oo pi-ia jīparik'a miak'āiit'ee pak'āri, māga pik'a baji ma p'uuru. ³ Māgá ak'ima bide ūriji ángel Ak'ōre su-ak'i beeparideepa golpe pedeeru:

—Írā Tachi Ak'ōre bapari eperāarā t'āide. Bapariit'ee eperāarā ome. Ichi p'uuru padait'ee. Tachi Ak'ōre ichi k'ap'ia bapariit'ee āra ome māik'aapa āra Ak'ōre pait'ee. ⁴ Ichia eperāarā tauba jōmaweda wēpapiit'ee. Māirā waa piudae pait'ee; waa jarajēeda-e pait'ee; waa p'ua sentida-e pait'ee, irua māgee naawedapema ne-inaa jōmaweda wēpapiit'ee perā.

⁵ Māpai chi su-ak'i bipa ma rey su-ak'i beeparide māgaji:

—Írapí mia ne-inaa jōma chiwidi papiit'ee.

Ichiba mīmaa māgaji:

—P'āji nāgí pedee, mia wāarata jarapari perā.

Maap'eda māgaji:

⁶ —Oojipi mia k'ſia iru bada. Mita Alfa; nejōmaata naa. Ichiba mita Omega; nejōmaata t'ēe. Apida opisía nībī pirā, mia pania pari teeit'ee eperāarā chok'ai p'anapipari, māgí pania poatri uchía bidepema. Māgí pania tok'āri, ichita mī ome bapariit'ee. ⁷ K'achia p'oyaaparipa māgí ne-inaa chiwidi jōmaweda iru bait'ee. Ma awara mita iru Ak'ōre pait'ee; jōdee iru mī warra pait'ee. ⁸ Mamīda waawee-idaa beerā mide ijāadait'ee; ijāa amaarutaarā jōmaweda ijāadak'aa beerā ome; k'achia ooi awaa p'anirā; chíara peepataarā; p'ek'au oopataarā; jaipanaarā petau tau k'awaa beerā ome; ne-inaa juapa ooda k'irapite it'aa t'ipataarā māik'aapa jōmaweda seewa jarapataarā; māgeerā p'ananadait'ee ma lagok'a t'ipitau azufre ome jērajēra jira bide māik'aapa t'ēepema piuda apata mama piudait'eeda aji, ichita māgá mī ik'aawaapa t'imí p'anapataadait'ee perā.

Jerusalén p'uuru chiwidi

⁹ Māpai ángel mīmaa cheji. Māgí angeleerā sieteerāpa vaso ne-inaa k'achiapa ipuru iru p'anadap'edaadepema paji. Māgipa mīmaa māgaji:

—Chéji. Mīa ma Oveja Chak'e wēra pīmaa ak'ipiit'eeda aji.

¹⁰ Ma k'āimok'araa pik'a bide Tachi Ak'ōre Jaurepa unupida mīmaa, māgí angelpa mī ateeji ee it'ia bī nok'odee. Mama p'anide ichia mīmaa ak'ipiji Tachi Ak'ōre p'uuru jirit'erada, Jerusalén, baai cheru it'ariipa, Tachi Ak'ōre baparimāiipa. ¹¹ Ma p'uuru urua nībaji Tachi Ak'ōre k'íra wāreepa. Urua baji māu pi-ia bēi-sāa jaspek'a. ¹² Ma p'uuru t'iak'au nībaji muralla waibia it'ia bipa. Aide t'īupata doce paraaji. Ma t'īupata chaa ángel aba bainī baji. Ichiba ma t'īupata chaa Israeldeepa uchiadap'edaa ēreerā docedepema t'í aba p'ā baji. ¹³ Ma muralla i chaa t'īupata ōpe-ōpee p'anajida. Ak'ōrejīru uchiapari eere t'īupata ōpee paraaji; norte eere ichiaba; sur eere ichiaba; ak'ōrejīru baaipari eere ichiaba. ¹⁴ Ma p'uuru t'iak'au nībada muralla edupema basa doce iru baji. Ma basa māu pi-iadee ooda paji. Māgí basa chaa īri Oveja Chak'e ome nipapatap'edaarā doce t'īdepema t'í aba p'ā baji.

¹⁵ Ma ángel mimaa pedee badapa pak'uru nēedee ooda juade atee wāji. Māgipa ma p'uuru chaamaa beeji; chi muralla, chi t'ūpatamāi paara. ¹⁶ Ma p'uuru kuádría baji. Angelpa māgí pak'urupa chaak'āri, dos mil doscientos kilometros baji. Chi teesoo chi jobia, chi it'ia paara dos mil doscientos kilometros baji. ¹⁷ Ma muralla ichiaba chaaji. Sesenta y cinco metros baji, eperāarāpa chaapatak'a, māgá chaa bada perā ma angelpa.

¹⁸ Ma muralla māu pi-ia jaspedee ooda paji. Chi p'uuru nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida nejarra wēe. Bēi-sāa baji vidriok'a. ¹⁹ Ma muralla basadepema māu, māu pi-ia ome p'oira baji; nāgee māu pi-ia k'īra t'ādo, chi naapema basa māu pi-ia jaspe ome; araarepema zafiro ome; omé eerepema ágata ome; ōpee eerepema esmeralda ome; ²⁰ k'īmari eerepema ónice ome; joisomaa eerepema cornalina ome; seis eerepema crisólito ome; sietee eerepema berilo ome; ocho eerepema topacio ome; nueve eerepema crisoprasa ome; diez eerepema jacinto ome; once eerepema amatista ome. ²¹ Ma murallade t'ūpata doce perla docedee ooda paji; t'ūpata chaa perla abaadee. Calle jā nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida nejarra wēe. Bēi-sāa baji vidriok'a.

²² Mia Tachi Ak'ōre te waibia unu-e paji ma p'uurude, Tachi Ak'ōre Waibia mama bapari perā ma Oveja Chak'e ome. Ārata ma p'uurudepema Ak'ōre te waibia k'a, āramaa it'ari p'anūrāpa mama ichita it'aa t'īpataadait'ee perā. ²³ Ma p'uurude p'anūrāpa ak'ōrejīru jēra wa atane īdaa faltada-e pait'ee, Tachi Ak'ōre k'īra wāreepa jērait'ee perā ma p'uuru īri māik'aapa ma Oveja Chak'e īdaait'ee perā lamparak'a. ²⁴ Ma p'uuru īdaade na eujādepemaarā k'īra t'ādo nīpataadait'ee māik'aapa na eujādepema reyrāpa āchi net'aa pi-ia aneedait'ee ma p'uurudee, Tachi Ak'ōremaa tee k'īnia p'anadairā. ²⁵ Ma murallade t'ūpata jōmaweda ichita ewa nībait'ee. Jīadak'aa pait'ee; mama p'ārik'ua wē-e pait'ee perā. ²⁶ Na p'ek'au eujādepemaarāpa net'aa pi-ia iru p'ani aneedait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōremaa teedait'ee. ²⁷ Mamīda ma p'uurude ne-inaa k'achia apida unuda-e pait'ee. K'achia oopataarā apida māik'aapa seewa jarapataarā apida mama unuda-e pait'ee. Aba unudait'ee Tachi Ak'ōrepa t'ī p'āpidaarā Oveja Chak'e librode.

22

¹ Māpai ma angelpa mimaa ak'īpiji to uchía bi Tachi Ak'ōre Oveja Chak'e ome su-ak'ī beeparideepa. Aidepema pania maarepida nejarra wēe baji. Bēi-sāa baji vidriok'a. Ma paniapa eperāarā ichita chok'ai p'anapata. ² Māgí to weepachi p'uuru calle jā esajīak'a. To i chaa pak'urura paraaji. Māgipa eperāarā chok'ai p'anapipari. Māgí nejō chauda doce chaupari año abaade. Chi k'irupa eperāarā k'ayaa k'īra t'ādo jīpapari. ³ Ma p'uurude wē-e pait'ee ne-inaa apida Tachi Ak'ōrepa k'achiade baapida, naapema eperāarāpa p'ek'au k'achia oodap'edaa k'aurepa. Māga pait'ee Tachi Ak'ōre, Oveja Chak'e ome su-ak'ī beepari ma p'uurude bapari perā. Mama ichideerāpa ichita it'aa t'īpataadait'ee irumaa. ⁴ Iru k'īra unudait'ee māik'aapa āchi tau bīiride iru t'ī p'ā iru p'aneedait'ee. ⁵ Mama p'āriu-e pait'ee. Ichideerāpa lámpara īdaa wa ak'ōrejīru jēra faltada-e pait'ee, Tachi Ak'ōre Waibia jērapariit'ee perā āchi īri. Reyrāk'a ichita p'anapataadait'ee iru ome iru truede.

Taarā-ee Jesucristo waya cheit'ee na eujādee

⁶ Māpai ma angelpa mimaa māgaji:

—Nāgí pedee ijāaipia bi wāara perā. Tachi Waibiapa ichi Jaure pēiji wāarata jarapimerā ichi pedee jarapataarāmaa. Ichia aupaita pēiji ichi ángel, māgipa ichideerāmaa k'awaapimerā ne-inaa taarā-ee p'asait'ee.

⁷ Jesupa māga bi:

—¡Ūrítí! ¡Taarā-e mi cheit'ee! O-īa p'ani jōmaweda oopataarā Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a na p'ādade.

⁸ Mi, Juanpata unuji māgí ne-inaa jōmaweda angelpa mīmaa unupida. Ichiaba miata ūrīji ma pedee jōmaweda irua mīmaa jarada. Maap'eda mi bedabaidachi ma ángel k'īrapite irumaa it'aa t'īit'ee. ⁹ Mamīda ichia māgaji:

—¡jāga oonáaji! Pík'a māik'aapa pi ipemaarāk'a mi Tachi Ak'ōre-it'ee mimia-pari. Parā mimiapata iru-it'ee, jaradak'āri Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a māik'aapa jōmaweda ijāapataarā mimiapata iru-it'ee oodak'āri na pedee p'ādade jara bik'a. Tachi Ak'ōremaa aupaita it'aa t'ipáde aji.

¹⁰ Ichiaba māgaji:

—Ne-inaa maarepida oonáaji eperāarāpa k'awaanaadamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapida na p'ādade, taarā-e aide jara bi p'asait'ee perā. ¹¹ Maperā awaraarāmaa ne-inaa k'achia oopataarāpa at'āri māga oopataadait'ee māik'aapa k'achia ooi awaa p'anapataarā at'āri māga p'anapataadait'ee. Jōdee ne-inaa pia oopataarāpa at'āri māga oopataadait'ee māik'aapa awara bīdaarā Tachi Ak'ōre-it'ee at'āri oopataadait'ee irua oopi bik'a.

¹² Jesupa māga bi:

—¡Ūrítí! Taarā-e mi cheit'ee ne-inaa mia k'īsia iru bi jōmaarāmaa teede. Ma ne-inaa teeit'ee eperā chaachaa, irua ne-inaa oopata pari na eujāde bak'āri; ne-inaa pia irua oopata pari maa-e pirā ne-inaa k'achia irua oopata pari.

¹³ Mita Alfa; nejōmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejōmaata t'ēe.

¹⁴ O-īa p'ani chi p'aru t'ōdap'edaarā Oveja Chak'e waade, āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpamerā. Māirāta k'odait'ee ma pak'uru eperāarā chok'ai p'anapiparidepema māik'aapa t'ūdait'ee ma p'uuru chiwidi t'ūpatamāi. ¹⁵ Mamīda ma p'uurude unudak'aa pait'ee nāgee eperāarā: k'achia ooi awaa p'anapataarā; jaipanaarā; petau tau k'awaa beerā; p'ek'au oopataarā; chīara peepataarā; ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'ipataarā māik'aapa jōmaweda seewa jarapataarā chīara k'ūrapataarā ome. Māgeerāta unuda-e pait'ee ma p'uurude.

¹⁶ Jesupa māga bi:

—Mi ángel pēiji irua na jōma k'awaapimerā pīmaa, pia jōdee k'awaapimerā mīde ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. Mī Rey Daviddeepa uchiada. Mī chi īdatipododepema lucerok'a bi.

¹⁷ Tachi Ak'ōre Jaure māik'aapa Oveja Chak'e wēra; Cristodeerāpa eperāarāmaa jarapata:

—¡Chéti!

Jōmaarāpa na pedee ūrirutaarā auk'a jaradaipia bi:

—¡Chéti!

Jōma opisía p'anīrā chedaipia bi eperāarā chok'ai p'anapipari panía tode, māgá ichita p'anapataadait'ee. Māgí panía Tachi Ak'ōrepa pari teeparí chi to k'īnia p'anīrāmaa.

Juanpa ūraada na libro p'ā auparude

¹⁸ Irā mia ūraait'ee chi ūrirutaarāpa Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapida na p'ādade. K'īrak'aupai Tachi Ak'ōre Jaurepa na p'ādade jarapida awara jarateedai. Apidaapa māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa ma ne-inaa k'achia jarada na

p'ãdade, mãga p'asapii ãchima. ¹⁹ Ma awara k'ïrak' aupai wẽpapidai Tachi Ak'õre Jaurepa jarapida pedee na p'ãdade bi. Apidaapa mãga ooruta pirã Tachi Ak'õrepa iru bapi-e pait'ee ichi p'uuru chiwidide, na p'ãdade jara bi. K'opi-e pait'ee ma eperãarã chok'ai p'anapipari pak'urudepema, ai p'uurude bi.

²⁰ Jesucristo, chi na p'ãdade jara bi k'awapidapa mãgapari:

—Taarã-e mi cheit'eeda apari.

Mi, Juanpa jara bi:

—¡Amén! ¡Chéji, Tachi Waibia Jesús!

²¹ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã jõmaweda pia ak'i bapari-imerã. Amén.